34 p.

Norsk Lovtidende.

2den avdeling.

Samling av love, resolutioner m. m.

Utgit efter offentlig foranstaltning.

1908.

Utgiver: **Fred. T. Salicath.**

Kristiania.
Grøndahl & Søns boktrykkeri.

Norsk Lovtidende.

Anden Avdeling.

Samling av love, resolutioner m. m.

Utgit efter offentlig foranstaltning.

1905.

Utgives: Prof. T. Skilenth.

Kristiania.
Grøndahl & Søns Boktrykkeri.

Norsk Lovtidende

2den avdeling.

1908.

Bruksregler*) for Strandens bygdealmenning i Lom herred, approbert av Landbruksdepartementet 2 januar 1908. 2 janr.

Bruksregler*) for Ler- og Bæverdalens statsalmenning, vedtat i bestyrelsesmøter 31 januar og 15 april 1907, approbert av Landbruksdepartementet 2 januar 1908. 2 janr.

Forskrifter**) for elektriske anlæg (skibsanlæg undtat). Utfærdiget av Departementet for de Offentlige Arbeider under 3 januar 1908 i henhold til lov av 16 mai 1896 samt kongelig resolution av 13 februar 1897. 3 janr.

I. Tilsyn.

§ 1. Til at føre tilsyn med elektriske anlæg ansættes av Departementet for de Offentlige Arbeider det fornødne antal tilsynsmænd.

Derhos kan departementet, hvor det maatte findes paakrævet, anordne et særlig tilsyn for enkelte anlæg.

§ 2. Tilsynsmanden har at paase, at de for elektriske anlæg foreskrevne bestemmelser overholdes.

§ 3. Forsaavidt noget elektrisk anlæg, for hvilket anmeldelse til tilsynsmanden er paabudt (§ 10, 1ste passus), krydser offentlig vei, jernbane eller kanal, staten tilhørende telegraf- eller telefonlinje og lignende eller kommer samme saa nær, at der ved beskadigelse av anlægget kan opstaa fare eller ulemper for færdselen eller forstyrrelse i offentlig anlægs drift, skal han, før der gives tilladelse til paabegyndelse av vedkommende del av anlægget, forelægge saken for vedkommende kommunikationsgrens nærmeste myndigheter — amtsingeniør, distriktsingeniør,

*) Bekjendtgj. 7 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 2, hvor reglerne er indtat.
**) Bekjendtgj. 11 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

3 janr. kanalbestyrer, telegrafinspektør e. l. — med forespørsel, om der fra disses side vites noget at erindre mot det elektriske anlægs utførelse, og om det ansees nødvendig at paabyde specielle forholdsregler utenfor de reglementariske forskrifter enten for anlægget selv eller under utførelsen av samme.

§ 4. Andragende om koncession for anlæg med høi spænding (§ 13) oversender tilsynsmanden med de oplysninger eller uttalelser, som han maatte finde paakrævet, til Departementet for de Offentlige Arbeider. Han bør specielt sørge for, at de paabudte beskrivelser og tegninger m. v. av anlægget er saa fuldstændige, at man derav kan faa en nøiagtig oversigt over samme.

§ 5. Før elektriske anlæg, for hvilke anmeldelse til tilsynsmanden er paabudt (§ 10), tages i bruk, maa samme være besigtiget og godkjendt av tilsynet — vedkommende tilsynsmand eller det efter § 1 beskikkede særlige tilsyn.

Tilsynet kan dog efter andragende undtagelsesvis tillate igangsætning af et anlæg, før besigtigelse er foretat.

§ 6. Det paaligger tilsynsmanden indtil videre mindst 1 gang aarlig at besigtige ethvert sterkstrømsanlæg i distriktet, for hvilket der ikke maatte være beskikket et særlig tilsyn, og at paapeke de mangler, som maatte forefindes, samt paase saavidt mulig, at samme blir rettet snarest.

Den her paabudte kontrol kan paa ansøgning til Departementet for de Offentlige Arbeider indskrænkes for saadanne elektriske anlæg, for hvilke det godtgjøres, at de staar under eget og stadig sagkyndig tilsyn.

§ 7. Tilsynet kan paabyde et allerede eksisterende anlægs drift stanset, forsaavidt der maatte findes saadanne mangler ved samme, at derav kan opstaa fare eller væsentlige ulemper.

Likeledes bør tilsynet, hvis det under besigtigelsen av et anlæg finder, at der er øieblikkelig fare for ildsvaade eller den offentlige sikkerhet, straks træffe de fornødne sikkerhetsforanstaltninger.

§ 8. Finder nogen sig brøstholden ved tilsynets avgjørelser eller paabud, kan han forlange saken forelagt Departementet for de Offentlige Arbeider.

§ 9. Angaaende enkelheterne ved tilsynsmandens funktion meddeles der ham nærmere instruks av Departementet for de Offentlige Arbeider.

For det særlige tilsyn utfærdiges av departementet særskilt bestemmelse for hvert enkelt tilfælde.

II. Anmeldelse og koncession.

§ 10. Naar der agtes iverksat sterkstrømsanlæg, for hvilke der ikke fornødiges koncession (§ 13), eller svakstrømsanlæg (anlæg for telegraf, telefon, elektriske signaler og lig-

nende), hvis ledninger i det frie enten vil krydse ledninger for sterkstrømsanlæg eller komme saadanne nærmere end 10 m., skal anmeldelse fra den, som forestaar anlæggets utførelse, ske til vedkommende tilsynsmand. Denne anmeldelse skal tillike være undertegnet af anlæggets eier. 3 janr.

Naar der agtes iverksat private svakstrømsanlæg, for hvilke anmeldelse til tilsynsmanden ikke er paabudt, men hvis ledninger vil krydse offentlig vei, jernbane eller kanal, staten tilhørende telegraf- eller telefonlinje og lignende eller komme samme saa nær, at der ved beskadigelse av anlægget kan opstaa fare eller ulemper for færdselen eller forstyrrelse i offentlig anlægs drift, skal anmeldelse ske til nærmeste myndigheter, under hvilke vedkommende kommunikationsgren sorterer — amtsingeniør, distriktsingeniør, kanalbestyrer, telegrafinspektør e. l.

Anmeldelsen maa være indsendt før anlæggets paabegyndelse, og maa dette ikke tages i bruk uten vedkommende tilsynsmands eller myndigheters tilladelse.

§ 11. Naar et sterkstrømsanlæg anmeldes til besigtigelse (§ 5), skal anmeldelsen være ledsaget av beskrivelse av anlægget og tegninger av ledningsnettet, alt efter skemaer, der paa forlangende utleveres av tilsynsmanden. Hvis forandringer foretages under arbeidet, skal tillægsbeskrivelse med tegning av disse tilstilles tilsynsmanden senest ved besigtigelsen. Ogsaa for svakstrømsanlæg kan forlanges beskrivelse med rids i den utstrækning, som vedkommende tilsyn finder fornødent.

§ 12. Fritat for anmeldelsespligt er alle svakstrømsanlæg, som foran ikke er omhandlet, eller som av departementet har erholdt den fornødne dispensation (kfr. § 63), sterkstrømsanlæg med ikke høiere spænding end 10 volt samt provisoriske anlæg for indtil en ukes varighet og utvidelser eller forandringer i allerede eksisterende og godkjendte sterkstrømsanlæg, forsaavidt saadanne ændringer — utførte i tidsrummet mellem tilsynets besigtigelser af anlægget — tilsammen ikke omfatter anvendelsen av en større elektrisk energi end 250 voltampère, alt dog under forutsætning av, at der ved det provisoriske anlæg og i de dele av et eksisterende anlæg, hvor utvidelse eller forandring finder sted, ikke anvendes saa høi spænding som omhandlet i § 13, og at de ikke kommer i strid med bestemmelserne i § 10, likesom selvfølgelig de i nærværende forskrifter givne regler for anlægs utførelse maa befølges.

Ved enhver besigtigelse paaligger det anlæggets eier at gjøre tilsynet opmerksom paa foretagne ændringer ved anlægget.

§ 13. Sterkstrømsanlæg med høi spænding, hvorved forstaaes en spænding av over 500 volt for likerettet strøm og over 250 volt for andre strømme samt over 150 volt for skibs-

3 janr. anlæg, maa ikke iverksættes uten tilladelse av Departementet for de Offentlige Arbeider (lov av 16de mai 1896 §§ 2 og 3). Andragende herom stilet til departementet og ledsaget av saavidt mulig nøiagtige beskrivelser og tegninger i 2 eksemplarer indsendes gjennem tilsynsmanden, der paa forlangende meddeler de nødvendige oplysninger.

I beskrivelsen skal være angit de sikkerhetsforanstaltninger, som agtes truffet.

III. Tekniske forskrifter.

A. Svakstrømsanlæg.

Anlæg for telegraf, telefon, elektriske signaler og lignende.

§ 14. Angaaende forholdet til offentlig vei, jernbane eller kanal, staten tilhørende telegraf- eller telefonlinje og lignende henvises til de bestemmelser og regler, der maatte bli utfærdiget av vedkommende myndigheter (§ 10, 2den passus).

§ 15. Naar ledninger for svakstrøm, der ikke i sin helhet er oplagt som sterkstrømsledninger, i det fri krydser eller kommer i nærheten av ledninger for sterkstrøm (§ 10), maa de anbringes saaledes, at metallisk berøring mellem de to slags ledninger umuliggjøres saavidt gjørlig. Er dette ikke muligt, blir paa begge sider av krydsningen i de truede svakstrømsledninger at anbringe passende sikkerhetsstykker i almindelighet ved ledningens indtak.

De dele av svakstrømsledninger inden bygninger eller skibe, der krydser eller kommer sterkstrømsledninger saa nær som angit i §§ 26 og 31, skal oplægges som sterkstrømsledninger.

Hvis andet paa forhaand ikke maatte være bestemt, paahviler det altid eieren av det anlæg, hvis ledning bringes i farlig nærhet av en allerede oplagt ledning, at foreta de fornødne sikkerhetsforanstaltninger for begge ledningers vedkommende.

De sikkerhetsforanstaltninger, der agtes anvendt, skal for hvert tilfælde være godkjendt av tilsynet.

B. Sterkstrømsanlæg med lav spænding.

Spændingen maa ikke overskride 500 volt for likerettet srøm og 250 volt for andre strømme.

a. Apparater til fremstilling, opsamling og omsætning av elektrisk energi.

§ 16. Dynamomaskiner, elektromotorer eller andre apparater til fremstilling, opsamling eller omsætning av elektrisk energi maa være saaledes anbragt eller beskyttet, at mulige gnister eller sterk varmeutvikling ikke kan antænde forhaanden-

værende brændbare stoffe. I rum, hvor særlig ildsfare er for- 3 janr.
haanden, eller hvor der lagres eller fabrikeres eksplosible eller let brændbare stoffe, maa der ved apparaternes opsætning sørges for hensigtsmæssig beskyttelse, avpasset efter forholdene. Kfr. § 62.

Samtlige under denne § indgaaende maskiner og apparater skal forsynes med de nødvendige angivelser av normal spænding og strømstyrke i volt og ampère samt eventuelt omdreiningstal pr. minut.

§ 17. Rum, hvori der opstilles primære eller sekundære elektriske batterier, ved hvis bruk der kan utvikles brændbare eller skadelige gasarter, skal forsynes med god ventilation.

Til belysning i saadanne rum maa, naar batterierne er i drivfærdig stand, kun anvendes lufttætte elektriske glødelamper, og under ladningen ikke benyttes glødende eller brændende gjenstande — f. eks. tændt pipe eller cigar.

De enkelte elementer maa isoleres fra stativet og dette fra jord ved glas, porcelæn eller andet ikke hygroskopisk materiale. Forøvrig maa batterierne være saaledes anordnet, at tilfældig berøring av to punkter, mellem hvilke der hersker en høiere spænding end 250 volt, ikke kan forekomme.

b. Elektriske ledninger.

1. Almindelige regler.

§ 18. Naar strømførende ledninger av kobber besidder en saadan ledningsevne, at 57 m. av en traad av 1 mm.^{2} tversnit ved 15° C. har en motstand av ikke over 1 ohm, kan ledningerne varig belastes indtil de i nedenstaaende tabel angivne grænser:

Tversnit i mm.^{2}	Strømstyrke i ampère.
0,75	3
1	4
1,5	6
2,5	15
4	20
6	30
10	40
16	60
25	80
35	90
50	100
70	130
95	165
120	200
150	235

3 janr.

Tversnit i mm.^{2}	Strømstyrke i ampère.
185	275
240	330
310	400
400	500
500	600
625	700
800	850
1000	1000

For mellemliggende tversnit beregnes strømstyrken ved interpolation.

Anvendes til ledninger materiale med mindre ledningsevne, maa den ovenfor opgivne strømstyrke forandres i forhold til ledningsevnen.

For underjordiske ledninger og blanke ledninger i det fri tillates en varig belastning av indtil 100 % over de i ovenstaaende tabel opførte værdier.

For blanke kobberledninger fra 50 til 1000 mm.^{2} inden bygninger kan anvendes indtil 2 amp. pr. mm.^{2}.

§ 19. Isolerte ledninger med mindre ledende tversnit end 1 mm.^{2} tillates ikke anvendt undtagen i lampelegemer o. l., hvor et mindste tversnit av 0,75 mm.^{2} kan anvendes. Ved kabler gjælder dog ingen minimumsdimension for de enkelte traader, naar det samlede ledningstversnit tilfredsstiller ovennævnte fordringer.

Blanke ledninger inden bygninger maa ha et tversnit av mindst 4 mm.^{2}.

Saavel isolerte som blanke kobberledninger i det frie med spænd over 5 m. maa ha et ledningstversnit av mindst 6 mm.^{2}, og ledninger med mindre brudfasthet end disse tillates ikke anvendt.

Alle ledningsforbindelser maa utføres saaledes, at de faar tilstrækkelig mekanisk styrke. De skal loddes med et loddemiddel, der ikke beskadiger ledningen, forsaavidt forbindelsen ikke sker ved solide avgreningsmuffer eller andre likesaa betryggende forbindelser, der ikke er utsat for stræk.

§ 20. Et anlægs isolationsmotstand mot jord eller 2 ledningers indbyrdes isolationsmotstand bør inklusive alle maskiner, apparater og forbindelser være mindst

$$5\,000\frac{V}{A}\text{ohm},$$

hvor V er driftsspændingen i volt og A er den største anvendte strømstyrke i ampère. Inden samme bygning maa isolationsmotstanden dog ikke være under 10 000 ohm.

Undtagelse herfra tillates kun paa steder, hvor forholdene 3 janr.
gjør isolationen særlig vanskelig (f. eks. i farverier, bryggerier og fabrikker, hvor bedriften medfører megen fugtighet i rummene), og da paa betingelse av, at ledningerne overalt anbringes paa saadan maate som angit i § 25.

Isolationsmotstanden maales om mulig ved den almindelige driftsspænding, dog forlanges en maalespænding av mindst 100 volt.

§ 21. Agtes et anlæg utført helt eller delvis med blank nulledning lagt direkte i jorden, maa særskilt tilladelse hertil indhentes av Departementet for de Offentlige Arbeider gjennem vedkommende tilsyn.

Et anlægs nulledning kan efter tilsynets bestemmelse sættes i forbindelse med jord paa et eller flere punkter, naar hver jordforbindelse forsynes med strømbryter og passende maaleapparat, der viser den til jord avledede strøms styrke.

2. Ledninger inden bygninger.

§ 22. Ledningerne maa være forsvarlig isolert med et materiale, der ogsaa yder betryggende beskyttelse mot ytre beskadigelse. Ved enhver gummiisolation, heri ogsaa indbefattet vulkaniseret gummi, maa lederen være fortinnet.

Ved anlæg, hvor der anvendes en spænding av over 200 volt, maa ledningernes isolation tilfredsstille fordringerne i § 28.

I tørre og ildsikre rum og i rum, hvortil kun sagkyndig betjening har adgang, eller hvor sagkyndig opsyn altid er tilstede (maskinrum, akkumulatorrum e. l.), tillates ogsaa anvendt ledninger av blank traad, naar de er oplagt paa betryggende maate. Likeledes tillates blanke ledninger anvendt i rum, hvor dampe eller gasarter vil kunne ødelægge isolationsmaterialet, naar ledningerne oplægges paa betryggende maate samt beskyttes mot kemisk paavirkning ved et passende overdrag.

Hvis et oprindelig tørt rum senere blir anvendt til bedrift, der forvolder fugtighet, maa ledninger m. v. straks omlægges overensstemmende med §§ 25, 39 og 57 samt anmeldelse ske til vedkommende tilsynsmand.

§ 23. Hvor ledninger er utsat for mekanisk beskadigelse, maa der sørges for en særlig beskyttelse, avpasset efter forholdene. Ved gjennemgang gjennem væg, tak eller gulv skal ledningerne føres gjennem beskyttende rør eller kanaler av godt isolerende, mekanisk solid og ikke sprødt materiale. Disse rørs ender maa gives saadan form, at de ikke beskadiger ledningernes isolation.

Hvor ledninger føres gjennem en væg ut i det frie, maa de anbringes i indtakstragter bestaaende av isolerende og, i tilfælde væggen helt eller delvis er av træ, av ildsikkert materiale.

3 janr. § 24. Ledningernes oplægning skal utføres paa en tilstrækkelig solid maate og saaledes, at de til enhver tid kan prøves og utbyttes. Ved deres anbringelse og befæstigelse er at iagtta, at ledningerne selv eller deres isolation ikke beskadiges og mindst mulig utsættes for fugtighet.

Trælister tillates kun anvendt til oplægning av isolerte ledninger, hvis høieste elektriske spænding indbyrdes eller mot jord ikke overstiger 150 volt, og hvis isolation opfylder fordringerne i § 28.

Metalkramper tillates ikke anvendt til oplægning av isolerte ledninger.

§ 25. I fugtige rum skal ledninger, hvis isolation ikke tilfredsstiller fordringerne i § 28, anbringes frit i luften, fæstet til sneller eller klokkeisolatorer av et for vand uigjennemtrængelig materiale i en avstand av mindst 1 cm. fra væg, tak o. l. og saaledes, at avstanden mellem ledningerne indbyrdes blir mindst 5 cm. og at de ikke kan komme i berøring med ledende gjenstande — rørledninger, fugtige vægger e. l.

Ved anvendelse av klokkeisolatorer maa disse anbringes saaledes, at der ikke kan samles fugtighet i klokken.

§ 26. Forsaavidt andet ikke er bestemt (§§ 25, 28, 29 og 31), skal isolerte ledninger være saaledes anbragt, at avstanden mellem dem indbyrdes eller fra andre ledende gjenstande blir mindst 2,5 cm. og avstanden fra væg, tak e. l. mindst 0,5 cm. Heller ikke maa andre ledende gjenstande (metalrør eller lignende) senere anbringes i mindre avstand fra forhaandenværende ledninger end 2,5 cm.

I lampelegemer behøver ovenstaaende avstandsbestemmelser ikke at overholdes, naar ledningerne er forsynet med en betryggende og solid isolation — god vulkanitledning e. l.

For frithængende tilførselsledninger til enkelte lamper gjælder ingen avstandsregel.

§ 27. Ledninger kan lægges i av tilsynet godkjendte kanaler eller rør, naar ledningernes isolation tilfredsstiller fordringerne i § 28, og kanalerne eller rørene er beskyttet mot ansamling av fugtighet. Ved anvendelse av metalrør for vekselstrømsledninger maa frem- og tilbakeledning føres i samme rør. Flere end 3 ledninger i samme rør tilstedes ikke, undtagen i specielle tilfælde, hvor tilsynet finder at kunne godkjende en saadan ordning. Større kanal- eller rørsystemer av metal maa sættes i god ledende forbindelse med jord.

Ledningsforbindelser tillates ikke inden rør, men maa anbringes i egne koblingskasser, der er let tilgjængelige. Forøvrigt maa der ved rørenes konstruktion og anbringelse haves for øie, at ledningerne uten vanskelighet og uten beskadigelse kan utbyttes og repareres.

§ 28. For ledninger, der er særdeles omhyggelig isolert, d. v. s. saadanne, der efter 24 timers henliggen i vand av 15° C. endnu viser en isolationsmotstand av mindst V megohm pr. km., hvor V er drifts- og maalespændingen i volt, eller motstaar en halv times gjennemslagsprøve med 2000 volt, vekselstrøm mellem lederen og vandet, og som er godkjendt av tilsynet, fordres ingen bestemt avstand indbyrdes, likesom den i § 26 paabudte mindste avstand likeoverfor andre ledende gjenstande kan reduceres til 1 cm. Ved anbringelse av saadanne ledninger bør det dog iagttages, at de ikke utsættes for høi temperatur eller andre skadelige indvirkninger. 3 janr.

§ 29. Sammenspundne eller snoede kabler, hvis isolation ikke tilfredsstiller fordringerne i foregaaende §, kan alene anvendes i fuldstændig tørre rum for strømstyrker indtil 6 amp. og med et tversnit for hver ledning fra 1 mm.^{2} til 4 mm.^{2}, naar spændingen mot jord ikke kan overstige 125 volt.

De enkelte traade i sammenspundne eller snoede kabler maa være fortinnet og ikke ha større diameter end 0,3 mm. Hver lednings isolation kan bestaa av en bomuldsomspinding, hvorover er lagt et tæt lag gummi, herover atter en omspinding med bomuldstraad og utenom det hele et tæt flettet lag av et materiale, der ikke er mere brændbart end silke eller glansgarn.

Dannes gummilaget av baand, viklet om ledningen, maa disse være av ren paragummi og lægges med mindst 2 mm. overlapning. Gummilagets vegt pr. løpende meter enkelt ledning maa være:

Ved 1 mm.^{2}	ledningstversnit	mindst	1,30	gram,
» 1,5 »	—	»	1,55	»
» 2,5 »	—	»	1,90	»
» 4 »	—	»	2,30	»

Ved oplægning av saadanne kabler maa iagttages, at de enkelte ledninger ikke presses mot hverandre.

Saadanne kabler maa oplægges efter § 26 samt ikke føres nær let antændelige gjenstande. De maa saaledes ikke anvendes i vinduer, hvor let antændelige gjenstande utstilles.

Ved forbindelse med lampeholdere og andre apparater maa de enkelte traade i ledningerne loddes sammen; forbindelsesstederne maa ikke utsættes for stræk.

§ 30. Alle forbindelser mellem ledninger og apparater skal besidde en saadan kontaktflate, at større opvarmning end 50° C. over luftens temperatur ikke kan forekomme ved største tilladelige belastning.

Alle loddesteder maa ved isolerte ledninger isoleres og beskyttes med et vandtæt materiale, saaledes at loddestederne erholder en isolation og beskyttelse, der mindst er likesaa god som ledningens.

3 janr

Ledningsforbindelser i sammenspundne og snoede kabler, hvor avgrenings- og skjøtningskasser ikke anvendes, maa utføres saaledes, at de faar en avstand av mindst 5 cm. fra hverandre.

§ 31. Hvor ledninger krydser hinanden eller andre ledende legemer, kan de i § 26 forlangte mindste avstande formindskes til 5 mm, naar krydsningspunktet beskyttes ved et mellemlag av et solid og selv i fugtighet isolerende materiale, befæstet paa en betryggende maate, saa ingen forskyvning kan finde sted.

3. Ledninger i det frie.

Overjordiske ledninger.

§ 32. I det fri kan saavel isolerte som uisolerte traade anvendes, dog ikke med mindre tversnit end 6 mm.^{2} for kobber og for spænd over 5 m. (§ 19). Ledningerne maa anbringes saaledes, at en berøring mellem dem indbyrdes og med andre gjenstande end de isolerende understøttelsespunkter er forebygget.

§ 33. Saavel ledninger som fæster skal være beregnet paa at motstaa de ekstrabelastninger, der kan fremkaldes ved snefald, temperaturforandringer, vindtryk e. l. Selve understøttelsespunkterne skal utføres av holdbart, vandtæt og godt isolerende materiale.

§ 34. Ledningers avstand fra hinanden eller fra andre legemer end understøttelsespunkterne maa mindst være 10 cm.

Kan traadene ved svingninger eller paa anden maate komme andre traade eller ledende gjenstande nærmere end forannævnte minimums avstand, skal avstanden forøkes.

Ledningers avstand fra marken maa mindst være 4 m., forsaavidt de ikke paa anden maate er tilstrækkelig beskyttet. Forøvrig skal ledningerne være anbragt saaledes, at de ikke tilfældig kan berøres av uvedkommende.

§ 35. For isolerte ledninger, der tilfredsstiller de i § 28 opstillede fordringer og desuten er omhyggelig beskyttet mot ytre skadelige indflydelser (f. eks. armerte blykabler eller vulkaniserede ledninger i jernrør), forlanges ingen bestemt avstand hverken indbyrdes eller likeoverfor fremmede legemer.

§ 36. Ledningerne skal efter tilsynets nærmere bestemmelse være forsynet med lynavledere. Jordledningen for lynavlederne skal være av holdbart metal med mindst 25 mm.^{2} tversnit og maa lægges saavidt mulig uten bøininger. Gasledninger maa ikke benyttes som jordledninger.

§ 37. Naar ledninger krydser hinanden, maa de anbringes saaledes, at metallisk berøring mellem dem søkes umuliggjort saavel under almindelige omstændigheter som i tilfælde av uheld. De fornødne sikkerhetsforanstaltninger skal for hvert tilfælde være godkjendt av tilsynet.

Hvis andet paa forhaand ikke maatte være bestemt, paahviler det altid eieren av det anlæg, hvis ledning bringes i farlig nærhet av en allerede oplagt ledning, at foreta de nødvendige sikkerhetsforanstaltninger for begge ledningers vedkommende. 3 janr.

Underjordiske ledninger.

§ 38. Kanaler, kumme o. l., der agtes benyttet for elektriske ledninger, skal utføres saa solide, at de yder betryggende beskyttelse mot ytre beskadigelse. Forsaavidt der i disse kan befrygtes ansamling av skadelige gasarter, kan der paabydes nødvendige anordninger for ventilation.

Ledninger, hvis isolation opfylder bestemmelserne i § 35, tillates anbragt direkte i jorden uten ekstra beskyttelse.

c. Apparater.

1. Almindelige regler.

§ 39. De strømførende dele av samtlige i en ledning anbragte apparater maa være montert paa ildsikkert og selv i fugtig luft gjennem hele massen godt isolerende underlag. Forøvrig maa apparaterne være opstillet paa en saadan maate, at metaldele, der staar i forbindelse med de strømførende dele, er godt isolert fra væggen ved ildsikkert og selv i fugtighet isolerende materiale. Alle saadanne metaldele paa undersiden av apparater, der anbringes direkte paa væg, maa være forsænket, saa metaldelenes mindste avstand fra væg, tak osv. bliver 5 mm., samt hullerne utfyldt med et vandtæt, isolerende stof, hvis smeltepunkt er mindst 70° C.

Saadanne apparater skal tillike være saaledes konstruert eller montert, at den i §§ 25 og 26 fastsatte avstand fra væg, tak o. l. opretholdes for ledningerne ved disses ind- og utføring.

Asbest, gips og andre porøse stoffe, der let opsuger fugtighet, maa ikke anvendes som ildsikkert og isolerende underlag.

I fugtige rum skal apparaterne være saaledes konstruert og opsat, at de ikke beskadiges av fugtighet.

Apparat- og fordelingsbret skal utføres av ildsikkert materiale, anbringes saaledes, at alle ledninger ligger frit og til enhver tid kan undersøkes, samt anordnes saaledes, at ledningskrydsninger saavidt mulig undgaaes. Strømbrytere, sikkerhetsstykker og alle apparater, som tjener til at bryte strømmen under drift, maa monteres paa saadan maate, at gnister eller lysbuer fra dem ikke kan gi anledning til ildsfare, likesom de maa forsynes med angivelser av, til hvilke rum eller dele av anlægget de hører.

§ 40. Ethvert apparat, der er tilgjængelig for usagkyndige, skal være saaledes beskyttet, at en tilfældig berøring med

3 janr. strømførende dele utelukkes. Endvidere maa alle apparater, ved hvis anvendelse der utvikles sterk varme, være opstillet paa ildsikkert underlag og anordnet saaledes, at de er godt ventileret og beskyttet, saa at ildsfare undgaaes.

Til forbindelse mellem apparater m. v. og ledninger av større tversnit end 20 mm.^{2} for massivledninger og 10 mm.^{2} for kabler skal anvendes kabelsko.

Alle kontaktflater skal ha saadan størrelse, at der selv ved sterkeste driftsstrøm, for hvilken de er bestemt, ikke kan indtræde en opvarmning av mere end 50° C. over den omgivende lufts temperatur.

2. Sikkerhetsstykker.

§ 41. Sikkerhetsstykker blir at anbringe i samtlige ledninger, der fører fra apparatbrettet, undtagen i blanke ledninger, der stadig staar i forbindelse med jord. I ledningsnettet anbringes forøvrig sikkerhetsstykker overalt, hvor ledningstversnittet formindskes, saa nær forgreningsstedet som mulig, og ikke over 25 cm. fra dette.

I flerledersystemers nulledning maa ikke anbringes sikkerhetsstykker undtagen i de grenledninger, der føres som toledere.

§ 42. Forbindelsen mellem sikkerhetsstykket og hovedledningen kan ha mindre tversnit end denne — dog ikke under den avgrenede lednings dimension. Anvendes et mindre tversnit end hovedledningens, tillates dog ikke anvendt sammenspundne eller snoede kabler til denne del av ledningen.

Skulde forholdene nødvendiggjøre anbringelsen av sikkerhetsstykket i en større avstand end 25 cm. fra hovedledningen, maa forbindelsesledningen til sikkerhetsstykket ikke være av mindre dimension end hovedledningen.

§ 43. Fra ledninger av høist 1,5 mm.^{2} tversnit kan foretages avgreninger av mindre tversnit uten anbringelse av særskilt sikkerhetsstykke for disse.

§ 44. Hvor sammenspundne eller snodde, bevægelige kabler avgrenes til flytbare lamper eller apparater, maa der altid indsættes sikkerhetsstykker paa begge poler ved avgreningsstedet.

Smeltepatronerne for saadanne sikkerhetsstykker maa avpasses efter den strøm, som den bevægelige kabel virkelig fører, dog forlanges ikke mindre smeltepatroner end for 1 ampère.

§ 45. Sikkerhetsstykkerne skal saavidt mulig anbringes samlede og skal altid være let tilgjængelige.

§ 46. Sikkerhetsstykkets smeltepatron skal vælges saaledes, at forbindelsen avbrytes efter høist 2 minutters forløp, naar strømstyrken i den ledning, der skal beskyttes, overskrider den i § 18 bestemte maksimale strømstyrke med 100 %.

§ 47. Sikkerhetsstykker maa være saaledes konstruert, 3 janr.
at der ved avsmeltningen ikke dannes nogen vedvarende lysbue, selv om der utenfor sikkerhetsstykket opstaar kortslutning.

Smeltepatroner for sikkerhetsstykker indtil en strømstyrke av 30 ampère skal være saaledes konstruert, at feilagtig indsætning av for store patroner er utelukket. I stikkontakter for høist 4 ampère tillates anvendt lamelsikringer, naar ledningen forut er sikret for høist 6 ampère.

§ 48. Ved ethvert sikkerhetsstykke skal saavel paa sammes faststaaende del som paa smeltepatronen være tydelig angit den tilladelige strømstyrke og spænding.

3. Strømbrytere.

§ 49. Strømbrytere, som er anbragt utenfor maskinrummet og hyppig benyttes, skal være saaledes konstruert (ved fjærer o. l.), at der ved bruken av samme ikke kan dannes vedvarende lysbue, og at avbrytelsen sker med en saadan hurtighet og paa en saadan længde, at gnister ikke kan beskadige kontakten.

I ledninger, forbundet med jord, maa ikke anbringes strømbrytere undtagen i selve jordforbindelsen (§ 21). Nulledningen i et flerleder-system maa ikke kunne brytes uten samtidig med eller efter ytterledningerne.

Paa hovedledningerne skal strømbrytere anvendes i den utstrækning, tilsynet maatte forlange. Likeledes kan tilsynet forlange anvendelse av flerpolede strømbrytere for ledninger til eller i rum, der omhandles i §§ 59 til 62 samt i fugtige rum.

§ 50. Paa enhver strømbryter maa være angit den normalt anvendelige strømstyrke og spænding.

4. Stikkontakter.

§ 51. Stikkontakter skal være solid konstruert med rikelige kontaktflater og betryggende avstand mellem polerne. Kontakterne i den faste del maa være vel beskyttet mot tilfældig berøring, naar den bevægelige del er uttat. Den faste dels befæstigelse til underlaget maa være solid og betryggende utført.

Kontaktindretninger for tilknytning av bevægelige ledninger maa være saaledes konstruert, at de ikke passer i kontakter for høiere strømstyrke end den, for hvilken de er bestemt.

Den normale strømstyrke og spænding skal være angit saavel paa den faste som paa den bevægelige del.

5. Motstande og varmeapparater.

§ 52. Motstande og apparater — herunder ogsaa saadanne, der anvendes i elektriske varmeapparater, kokeapparater,

3 janr. vinduesvarmere o. l., — i hvilke kan forekomme en opvarmning av mere end 50° C. over den omgivende lufts temperatur, maa anbringes saaledes, at berøring mellem de opvarmede dele og brændbare stoffe eller ildsfarlig opvarmning av saadanne er utelukket (§ 40).

Paa apparaterne skal være angit den strømstyrke og eventuelt spænding, for hvilken de er konstruert.

6. Andre apparater.

§ 53. Ethvert anlæg skal være forsynt med en isolationsmaaler, saaledes indrettet, at anlæggets isolationsmotstand til enhver tid kan undersøkes. Desuten bør ved ethvert anlæg forefindes spændings- og strømmaalere i saadan utstrækning, som en overskuelig og rationel drift kræver.

§ 54. Gløde- og buelampers strømførende dele maa være montert paa ildsikkert og godt isolerende underlag samt saaledes beskyttet, at tilfældig berøring maa ansees for utelukket. Lamperne maa ikke anbringes saaledes, at de kan komme i direkte berøring med letantændelige stoffe (f. eks. i utstillingsvinduer).

§ 55. Hængende lamper maa ikke bæres direkte av ledningerne, men av en særskilt bæretraad; hvis denne er av metal, skal den isoleres ved ophængningspunktet. For glødelamper kan bæretraaden være sammentvundet med ledningerne; i saa fald maa dog iagttages, at den er kortere end disse.

Rosetter, der anbringes ved overgang fra fast oplagt til bevægelige eller hængende, sammenspundne eller snodde kabler, skal være forsynt med et ildsikkert og selv i fugtighet isolerende underlag, der skiller ledningerne fra væg eller tak overensstemmende med §§ 25 og 26.

§ 56. Buelamper skal forsynes med kupler eller lanterner, der bestaar av ildsikkert materiale og er forsynt med askeskaaler, saa at glødende kulpartikler ikke kan falde ut. Hvor fare for antændelse kan opstaa, skal askeskaalene være av metal. Forøvrig iagttages, at indføringsaapningerne for ledningerne anordnes saaledes, at ledningernes isolation ikke beskadiges, og at fugtighet ikke langs disse kan trænge ind i lampen, forsaavidt den er i det frie eller i fugtig rum.

§ 57. I fugtige rum og i det fri skal glødelampe og holder beskyttes med vandtæt kuppel, eller holderen være konstruert for anvendelse i fugtige rum.

§ 58. Lampelegemer (lysekroner, lampetter o. l.) samt buelamper inden bygninger maa ved ophængnings- eller befæstigelsesstederne være godt isolert, forsaavidt ikke anlæggets ene pol er forbundet med jord (§ 21).

d. Specielle regler for rum eller dele av saadanne, hvori lagres, utstilles eller frembringes let antændelige stoffe. 3 janr.

§ 59. I saadanne rum maa kun anvendes ledninger, hvis isolation tilfredsstiller fordringerne i § 28.

§ 60. Der maa kun anvendes glødelamper, hvis glødelegeme er omgit med en lufttæt beholder. Hvor let antændelige stoffe kan komme i farlig nærhet av lamperne, skal disse beskyttes ved en glaskuppel eller et omsluttende gitter.

§ 61. Strømbrytere, smeltestykker og andre apparater skal være beskyttet ved ildfast indkapsling.

e. Bestemmelser for rum, hvori lagres, fabrikeres eller forekommer eksplosive stoffe.

§ 62. I saadanne rum maa kun anvendes kabler, hvis isolation tilfredsstiller fordringerne i § 28. Der kan anvendes glødelamper med lufttæt indelukket glødelegeme, naar lamperne og holderne omgives med en ytre lufttæt lukket solid glaskuppel av saavidt rummelige dimensioner, at luftlaget mellem det indre og det ytre glas ikke kan opvarmes over 50° C. over den omgivende lufts temperatur. Buelamper, strømbrytere, smeltestykker og andre apparater, der ikke paa en betryggende maate kan anbringes i fuldkommen lufttæt indkapsling, maa anbringes utenfor rummene. Sammenspundne eller bevægelige kabler maa ikke anvendes i saadanne rum.

C. Almindelige bestemmelser.

§ 63. Dispensation fra disse forskrifter kan kun meddeles av Departementet for de Offentlige Arbeider, og maa andragende herom i tilfælde indsendes gjennem vedkommende tilsyn.

Under særegne forhold kan tilsynsmanden eller det mulig særlige tilsyn enten tillate mindre forandringer i de foran opstillede tekniske forskrifter eller, om det findes nødvendig, paabyde særegne foranstaltninger utenfor disse.

Saadanne tilfælde blir at indberette til Departementet for de Offentlige Arbeider.

§ 64. For elektriske sporveier og jernbaner samt for sterkstrømsanlæg med høi spænding vil særskilte tekniske forskrifter bli at utfærdige indtil videre for hvert enkelt tilfælde.

§ 65. Overtrædelse av nærværende forskrifter straffes med bøter i henhold til den almindelige borgerlige straffelovs § 339, forsaavidt ikke strengere straf i henhold til anden lovbestemmelse kommer til anvendelse.

§ 66. Nærværende forskrifter træder i kraft den 1ste juni 1908, fra hvilken tid forskrifterne av 4de mars 1902 ophæves.

3 janr. **Forskrifter** *) for elektriske anlæg ombord i skibe. Utfærdiget av Departementet for de Offentlige Arbeider under 3 januar 1908 i henhold til lov av 16 mai 1896 og kgl. resol. av 13 februar 1897.

Angaaende tilsyn, anmeldelse og koncession samt svakstrømsanlæg gjælder foranstaaende forskrifters §§ 1—15.

Sterkstrømsanlæg med lav spænding.

Spændingen maa ikke overskride 150 volt.

a. Apparater til fremstilling, opsamling og omsætning av elektrisk energi.

§ 1. Dynamomaskiner, elektromotorer eller andre apparater til fremstilling, opsamling eller omsætning av elektrisk energi maa være saaledes anbragt eller beskyttet, at mulige gnister eller sterk varmeutvikling ikke kan antænde forhaandenværende brændbare stoffe. I rum, hvor særlig ildsfare er forhaanden, eller hvor der lagres eller fabrikeres eksplosive eller let brændbare stoffe, maa der ved apparaternes opsætning sørges for hensigtsmæssig beskyttelse, avpasset efter forholdene.

Samtlige under denne § indgaaende maskiner og apparater skal forsynes med de nødvendige angivelser av normal spænding og strømstyrke i volt og ampère samt eventuelt omdreiningstal pr. minut.

Elektromotorer eller andre apparater til omsætning eller opsamling av elektrisk energi maa om mulig opstilles saaledes, at de er helt isolert fra skibslegemet. Dynamoer og elektromotorer maa om mulig placeres mindst 10 meter fra skibets hovedkompas.

§ 2. Rum, hvori der opstilles primære eller sekundære elektriske batterier, ved hvis bruk der kan utvikles brændbare eller skadelige gasarter, skal forsynes med god ventilation.

Til belysning i saadanne rum maa, naar batterierne er i drivfærdig stand, kun anvendes lufttætte elektriske glødelamper, og under ladningen ikke benyttes glødende eller brændende gjenstande — f. eks. tændt pipe eller cigar.

De enkelte elementer maa isoleres fra stativet og dette fra jord ved glas, porcelæn eller lignende ikke hygroskopisk materiale.

b. Elektriske ledninger.

§ 3. Naar strømførende ledninger av kobber besidder en saadan ledningsevne, at 57 m. av en traad av 1 mm.^{2} tver-

*) Bekjendtgj. 11 jan. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3.

snit ved 15° C. har en motstand av ikke over 1 ohm, kan ledningerne varig belastes indtil de i nedenstaaende tabel angivne grænser. 3 janr.

Tversnit i mm.	Strømstyrke i ampère.
0,75	3
1	4
1,5	6
2,5	15
4	20
6	30
10	40
16	60
25	80
35	90
50	100
70	130
95	165
120	200
150	235
185	275
240	330
310	400
400	500
500	600
625	700
800	850
1000	1000

For mellemliggende tversnit beregnes strømstyrken ved interpolation.

Anvendes til ledninger materiale med mindre ledningsevne, maa den ovenfor opgivne strømstyrke formindskes i forhold til ledningsevnen.

§ 4. Som ledninger maa kun anvendes kabler bestaaende av mindst 3 traade med et samlet ledningstversnit av mindst 1 mm.^{2}. I lampelegemer o. l. kan dog saadanne kabler med et samlet ledningstversnit av ned til 0,75 mm.^{2} anvendes.

Til fast oplagte ledninger tillates ikke anvendt sammenspundne eller snodde kabler.

§ 5. Et anlægs isolationsmotstand mot jord eller to ledningers indbyrdes isolationsmotstand maa inklusive alle maskiner, apparater og forbindelser være mindst 10 000 ohm. Isolationsmotstanden maales om mulig ved den almindelige driftsspænding, dog forlanges en maalespænding av mindst 100 volt.

§ 6. Ledningerne maa være forsvarlig isolert med et materiale, der ogsaa yder betryggende beskyttelse mot ytre be-

3 janr. skadigelse. Ved enhver gummiisolation, heri ogsaa indbefattet vulkaniseret gummi, maa lederen være fortinnet.

Isolationsmaterialet maa ikke bli kjendelig bløtt ved at utsættes for en temperatur av 80° C., og ledningernes isolationsmotstand maa efter 24 timers henliggen i vand av 15° C. være mindst 500 megohm pr. km. eller motstaa en halv times gjennemslagsprøve med 2000 volt vekselstrøm mellem lederen og vandet. Som maalespænding benyttes den driftsspænding, ledningen er bestemt for, dog mindst 100 volt.

§ 7. Hvor ledninger er utsat for mekanisk beskadigelse, f. eks. ved gjennemgang gjennem væg, tak eller gulv, skal der sørges for en særskilt beskyttelse, avpasset efter forholdene.

Hvor ledninger føres gjennem bjælker, skott eller andre jerndele, maa de føres gjennem speciel foring av bly, haardt træ, vulkaniseret fiber el. lign. for at forebygge beskadigelse av isolationen. Føres de gjennem vandtætte skott, skal der anvendes pakningsbokse med vandtæt og isolerende pakning.

Føres ledninger gjennem dæk, anbringes paa disse steder jernrør, som oventil bør rake mindst 1 m. over dækket. Rummet mellem gjennemgangsrøret og kabelen maa ikke fyldes med isolermasse, men oppe og nede tættes med gummiringe. Gjennemgangsrøret skal indvendig være foret med et isolerende materiale.

Ledninger, der føres gjennem kulrum, fragtrum, rum, der kan bli anvendt til saadant bruk, eller rum, der ikke til enhver tid er tilgjængelige, samt rum, der benyttes ved skibets lastning eller losning, maa beskyttes ved kanaler eller rør av jern.

§ 8. Ledningerne skal oplægges paa en tilstrækkelig solid maate og saaledes, at de til enhver tid kan prøves og utbyttes. Ved deres anbringelse og befæstigelse er at iagtta, at ledningerne selv eller deres isolation ikke beskadiges.

Metalkramper tillates ikke anvendt til oplægning av isolerte ledninger.

§ 9. Anbringes ledningerne i kanaler eller rør, maa disse være anordnet saaledes, at de er beskyttet mot ansamling av fugtighet. Ved anvendelse av metalrør for vekselstrømsledninger maa frem- og tilbakeledning føres i samme rør. Flere end 3 ledninger i samme rør tilstedes ikke undtagen i specielle tilfælde, hvor tilsynet finder at kunne godkjende en saadan anordning.

Ledningsforbindelser tillates ikke inden rør, men maa anbringes i egne koblingskasser, der er let tilgjængelige. Forøvrig maa det ved rørenes konstruktion og anbringelse haves for øie, at ledningerne uten vanskelighet og uten beskadigelse kan utbyttes og repareres.

§ 10. Ved forbindelse med lampeholdere og andre apparater maa de enkelte traade i ledningerne loddes sammen; forbindelsesstederne maa ikke utsættes for stræk. 3 janr.

§ 11. Alle forbindelser mellem ledninger og apparater skal besidde en saadan kontaktflate, at større opvarmning end 50° C. over luftens temperatur ikke kan forekomme ved største tilladelige belastning.

Alle loddesteder i ledninger maa isoleres og beskyttes med et vandtæt materiale, saaledes at loddestederne erholder en isolation og beskyttelse, der mindst er likesaa god som ledningens.

Alle ledningsforbindelser maa utføres saaledes, at de faar tilstrækkelig mekanisk styrke. De skal loddes med et loddemiddel, der ikke beskadiger ledningen, forsaavidt forbindelsen ikke sker ved solide avgreningsmuffer eller andre likesaa betryggende forbindelser, som ikke er utsat for stræk.

I ledninger mellem dynamo og hovedapparatbret maa ikke forekomme skjøter eller forgreninger.

c. Apparater.

1. Almindelige regler.

§ 12. De strømførende dele av samtlige i en ledning anbragte apparater maa være montert paa ildsikkert og selv i fugtig luft gjennem hele massen godt isolerende underlag. Forøvrig maa apparaterne være opstillet paa en saadan maate, at metaldele, der staar i forbindelse med de strømførende dele, er godt isolert fra væggen ved ildsikkert og selv i fugtighet isolerende materiale. Alle saadanne metaldele paa undersiden av apparater, der anbringes direkte paa væg, maa være forsænket, saa metaldelenes mindste avstand fra væg, tak osv. blir 5 mm., samt hullerne utfyldt med et vandtæt, isolerende stof, hvis smeltepunkt er mindst 70° C.

Asbest, gips og andre porøse stoffe, der let opsuger fugtighet, maa ikke anvendes som ildsikkert og isolerende underlag.

I fugtige rum skal apparaterne være saaledes konstruert og opsat, at de saavidt mulig ikke beskadiges av fugtighet.

Apparat- og fordelingsbret skal utføres av ildsikkert materiale, anbringes saaledes, at alle ledninger ligger frit og til enhver tid kan undersøkes, samt anordnes saaledes, at ledningskrydsninger saavidt mulig undgaaes. Strømbrytere, sikkerhetsstykker og alle apparater, som tjener til at bryte strømmen under drift, maa monteres paa saadan maate, at gnister eller lysbuer fra dem ikke kan gi anledning til ildsfare, likesom de maa forsynes med angivelse av, til hvilke rum eller dele av anlægget de hører.

Ledningerne til maskin- og kjedelrum maa danne særskilte strømkredser fra hovedapparattavlen.

3 janr. Lamper for kompasser og maskintelegrafer paa dæk maa ha særskilte ledninger fra hovedapparattavlen.

§ 13. Ethvert apparat, der er tilgjængelig for usagkyndige, skal være saaledes beskyttet, at en tilfældig berøring med strømførende dele utelukkes. Endvidere maa alle apparater, ved hvis anvendelse der utvikles sterk varme, være opstillet paa ildsikkert underlag og anordnet saaledes, at de er godt ventileret samt beskyttet, saa at ildsfare undgaaes.

Til forbindelse mellem apparater m. v. og ledninger av større tversnit end 10 mm.^{2} skal anvendes kabelsko.

Alle kontaktflater skal ha saadan størrelse, at der selv ved sterkeste driftsstrøm, for hvilken de er bestemt, ikke kan indtræde en omvarmning av mere end 50° C. over den omgivende lufts temperatur.

2. Sikkerhetsstykker.

§ 14. Sikkerhetsstykker blir at anbringe i samtlige ledninger, der fører fra apparatbrettet. I ledningsnettet anbringes forøvrig sikkerhetsstykker overalt, hvor ledningstversnittet formindskes, saa nær forgreningsstedet som mulig, og ikke over 25 cm. fra dette.

§ 15. Forbindelsen mellem sikkerhetsstykket og hovedledningen kan ha mindre tversnit end denne — dog ikke under den avgrenede lednings dimension.

Skulde forholdene nødvendiggjøre anbringelsen av sikkerhetsstykket i en større avstand end 25 cm. fra hovedledningen, maa forbindelsesledningen til sikkerhetsstykket ikke være av mindre dimension end hovedledningen.

§ 16. Fra ledninger av høist 1,5 mm.^{2} tversnit kan foretages avgreninger av mindre tversnit uten anbringelse av særskilte sikkerhetsstykker for disse.

§ 17. Hvor sammenspundne eller snodde bevægelige kabler avgrenes til flytbare lamper eller apparater, maa der altid indsættes sikkerhetsstykker paa begge poler ved avgreningsstedet.

Smeltepatronerne for saadanne sikkerhetsstykker maa avpasses efter den strøm, som den bevægelige kabel virkelig fører, dog forlanges ikke mindre smeltepatroner end for 1 ampère.

§ 18. Sikkerhetsstykkerne skal saavidt mulig anbringes samlet og skal altid være let tilgjængelige.

§ 19. Sikkerhetsstykkets smeltepatron skal vælges saaledes, at forbindelsen avbrytes efter høist 2 minutters forløp, naar strømstyrken i den ledning, der skal beskyttes, overskrider den i § 3 bestemte maksimale strømstyrke med 100 %.

§ 20. Sikkerhetsstykker maa være saaledes konstruert, at der ved avsmeltningen ikke dannes nogen vedvarende lysbue, selv om der utenfor sikkerhetsstykket opstaar kortslutning.

Smeltepatroner for sikkerhetsstykker indtil en strømstyrke av 30 ampère skal være konstruert saaledes, at feilagtig indsætning av for store patroner er utelukket. I stikkontakter for høist 4 ampère tillates anvendt lamelsikringer, naar ledningen forut er sikret for høist 6 ampère. 3 janr.

§ 21. Ved ethvert sikkerhetsstykke skal saavel paa sammes faststaaende del som paa smeltepatronen være tydelig angit den tilladelige strømstyrke og spænding.

3. Strømbrytere.

§ 22. Strømbrytere, som er anbragt utenfor maskinrummet og hyppig benyttes, skal være saaledes konstruert (ved fjærer o. l.), at der ved bruken av samme ikke kan dannes vedvarende lysbue, og at avbrytelsen sker med en saadan hurtighet og paa en saadan længde, at gnister ikke kan beskadige kontakten.

Paa hovedledningerne skal strømbrytere anvendes i den utstrækning, tilsynet maatte forlange det. Likeledes kan tilsynet forlange anvendelse av flerpolede strømbrytere for ledninger til eller i rum, der omhandles i §§ 31 til 33 samt i fugtige rum.

§ 23. Paa enhver strømbryter maa være angit den normalt anvendelige strømstyrke og spænding.

4. Stikkontakter.

§ 24. Stikkontakter skal være solid konstruert med rikelige kontaktflater og betryggende avstand mellem polerne. Kontakterne i den faste del maa være vel beskyttet mot tilfældig berøring, naar den bevægelige del er uttat. Den faste dels befæstigelse til underlaget maa være solid og betryggende utført.

Kontaktindretninger for tilknytning av bevægelige ledninger maa være saaledes konstruert, at de ikke passer i kontakter for høiere strømstyrker.

Ved anbringelse over dæk maa den faststaaende del beskyttes mot fugtighet og mot mekanisk beskadigelse ved solid, vandtæt kapsel.

Den normale strømstyrke og spænding skal være angit saavel paa den faste som paa den bevægelige del.

5. Motstande og varmeapparater.

§ 25. Motstande og apparater — herunder ogsaa saadanne, der anvendes i elektriske varmeapparater, kokeapparater o. l. — i hvilke kan forekomme en opvarmning av mere end 50° C. over den omgivende lufts temperatur, maa anbringes saaledes, at berøring mellem de opvarmede dele og brændbare stoffe eller ildsfarlig opvarmning av saadanne er utelukket.

3 janr. Paa apparaterne skal være angit den strømstyrke og eventuelt spænding, for hvilken de er konstruert.

6. Andre apparater.

§ 26. Ethvert anlæg skal være forsynet med en isolationsmaaler, saaledes indrettet, at anlæggets isolationsmotstand til enhver tid kan undersøkes. Desuten bør ved ethvert anlæg forefindes spændings- og strømmaalere i saadan utstrækning, som en overskuelig og rationel drift kræver.

§ 27. Gløde- og buelampers strømførende dele maa være montert paa ildsikkert og godt isolerende underlag samt saaledes beskyttede, at tilfældig berøring maa ansees for utelukket. Lamperne maa ikke anbringes saaledes, at de kan komme i direkte berøring med let antændelige stoffe.

§ 28. Lampelegemerne maa anbringes saaledes, at de ikke kan svinge frem og tilbake ved skibets slingring.

§ 29. Buelamper skal forsynes med kupler eller lanterner, der bestaar av ildsikkert materiale og er forsynet med askeskaaler, saa at glødende kulpartikler ikke kan falde ut. Hvor fare for antændelse kan opstaa, skal askeskaalene være av metal. Forøvrig iagttages, at indføringsaapningerne for ledningerne anordnes saaledes, at ledningernes isolation ikke beskadiges, og at fugtighet ikke langs disse kan trænge ind i lampen, forsaavidt den er i det fri eller i fugtig rum.

§ 30. I fugtige rum og i det fri skal glødelampe og holder beskyttes med vandtæt kuppel, eller holderen være konstruert for anvendelse i fugtige rum.

d. Specielle regler for rum, hvori lagres eller forekommer eksplosible eller let antændelige stoffe.

§ 31. Der maa kun anvendes glødelamper, hvis glødelegeme er omgit med en lufttæt beholder. Hvor let antændelige stoffe kan komme i farlig nærhet av lamperne, skal disse beskyttes ved en glaskuppel eller et omsluttende gitter.

§ 32. Strømbrytere, smeltestykker og andre apparater skal være beskyttet ved ildfast indkapsling.

§ 33. Bevægelige kabler maa ikke anvendes i saadanne rum.

Almindelige bestemmelser.

§ 34. Dispensation fra disse forskrifter kan kun meddeles av Departementet for de Offentlige Arbeider, og maa andragende herom i tilfælde indsendes gjennem vedkommende tilsyn.

Under særegne forhold kan tilsynsmanden eller det mulig særlige tilsyn enten tillate mindre forandringer i de foran opstillede tekniske forskrifter eller, om det findes nødvendig, paabyde særegne foranstaltninger utenfor disse.

Saadanne tilfælde blir at indberette til Departementet for de Offentlige Arbeider. 3 janr.

§ 35. Overtrædelse av nærværende forskrifter straffes med bøter i henhold til den almindelige borgerlige straffelovs § 339, forsaavidt ikke strengere straf i henhold til anden lovbestemmelse kommer til anvendelse.

§ 36. Nærværende forskrifter træder i kraft den 1ste juni 1908, fra hvilken tid forskrifterne av 4de mars 1902 ophæves.

Anm. Til beskyttelse av skibets kompasser mot skadelig indflydelse fra det elektriske anlæg anbefales følgende iagttat:

1. Dynamoer og elektromotorer bør placeres saaledes og være av saadan konstruktion, at de ikke indvirker paa skibets kompas.

2. I skibsanlæg med likestrømsdynamoer bør ingen enkeltledning (en pol) føres nærmere end 5 meter til et kompas.

Er det absolut nødvendig at anbringe større ledninger i saadan avstand eller nærmere, bør de to poler lægges saa tæt sammen som mulig.

Skrivelse fra Utenriksdepartementet, hvorved ifølge en fra den italienske legation i Kristiania indløpet skrivelse, dateret Kjøbenhavn 19 december 1907, følgende stater har deponert sine ratifikationer til konventionen om oprettelse av et internationalt landbruksinstitut i Rom av 7 juni 1905 (de ved landenes navne i parentes tilføiede romertal angir den bidragsklasse (gruppe), som vedkommende land har indtraadt i, jfr. konventionens art. 10): 4 janr.

Argentina (I), Belgien (IV), Costa-Rica (V), Cuba (V), Danmark (IV), Egypten (II), Ecuador (V), Etiopien (V), Frankrike (I), Japan (I), Storbritannien (I), Italien (I), Luxemburg (V), Mexico (II), Norge (IV), Peru (V), Rumænien (I), Spanien (I), Amerikas forenede Stater (I), Sverige (IV), Schweiz (IV).

Ratifikation er derhos anmeldt av Kina (I), Portugal (IV), Rusland (I), Salvador (V).

Konventionen er efter dens undertegning tiltraadt av de britiske kolonier Canada (IV) og Australien (IV). (Jfr. skrivelse av 21 oktober 1907, »Overenskomster« nr. 9, 1907).

Kongelig resolution*), hvorved den av Svelviken bystyre i møte den 12 december 1907 fastsatte vedtægt for handel med brukte eller kasserte gjenstande i Svelviken i medhold af § 7 c i lov om handelen av 8 august 1842, jfr. lov av 26 mai 1906, stadfæstes som gjældende indtil videre, dog med en enkelt forandring. 6 janr.

---

*) Bekjendtgj. 7 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 2, hvor vedtægten er indtat.

6 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes

I. at følgende geistlige og civile inddelingsnavn i Nordland amt, sc. Brønnø, Velfjorden, Herø, Hatfjelddalen, Nesne, Lurø, Trænen, Rødø, Melø, Strømmen (sogn av Bodin prestegjeld), Beieren, Valnesfjorden (sogn av Fauske prestegjeld), Sørfolden, Nordfolden, Kjerringø, Hammerø, Tysfjorden, Østlofoten (lægedistrikt), Gimsø, Værø, Eidsfjorden (sogn av Hadsel prestegjeld) og Bjørnskind (sogn av Dverberg prestegjeld) for eftertiden blir at skrive saaledes:

Brønnøy, Velfjord, Herøy, Hatfjelldalen, Nesna, Lurøy, Træna, Rødøy, Meløy, Straumen, Beiara, Valnesfjord, Sørfold, Nordfold, Kjerringøy, Hamarøy, Tysfjord, Austlofoten, Gimsøy, Værøy, Eidsfjord og Bjørnskinn;

II. at følgende geistlige og civile inddelingsnavn i Tromsø amt, sc. Bjarkø, Tranø, Sørreisen, Dyrø, Bardo, Øverbygden (sogn av Maalselven prestegjeld), Lenviken, Hillesø, Balsfjorden, Tromsøsundet, Sørfjorden, Karlsø, Helgø, Skjervø og Nordreisen for eftertiden blir at skrive saaledes:

Bjarkøy, Tranøy, Sørreisa, Dyrøy, Bardu, Øverbygd, Lenvik, Hillesøy, Balsfjord, Tromsøysund, Sørfjord, Karlsøy, Helgøy, Skjervøy og Nordreisa.

6 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. plan for marinens sanitet (approbert ved kongelig resolution av 11 juni 1898 og 23 mars 1901) forandres saaledes, at § 19, 2den passus: »Endvidere skal eleverne deltage i undervisningen ved en af marinens konstabelskoler i følgende fag« samt »12 gymnastik« utgaar og § 19 3dje passus: »Derhos kan eleverne efter Forsvarsdepartementets bestemmelse beordres til at deltage i den i § 14 i plan for sjømilitære korps nævnte undervisning i engelsk« utgaar og istedet sættes: »Endvidere skal eleverne deltage i undervisningen i gymnastik ved sjømilitære korps's konstabelskole«.

7 janr. **Regler og takster** *) for fæstekontor i Eidsvold, vedtat av kommunestyret i møte 6 novbr. 1907 og approbert av amtmanden i Akershus amt 7 januar 1908.

10 janr. **Kongelig resolution** **), hvorved de av Fredrikshald bystyre i møte den 28 december 1907 fastsatte vedtægt for handel med brukte eller kasserte gjenstande i Fredrikshald i medhold av § 7 c i lov om handelen av 8 august 1842, jfr. lov av 26 mai 1906, stadfæstes som gjældende indtil videre.

---

*) Bekjendtgj. 11 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 11 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 3, hvor vedtægten er indtat.

Kongelig resolution, hvorved der i Managua oprettes et under generalkonsulatet i Havana sorterende ulønnet norsk konsulat med distrikt omfattende republiken Nicaragua. 10 janr.

Kongelig resolution, hvorved der for eftertiden ved hvert aars utgang avgives en fortegnelse til Odelstinget over de i aarets løp av departementerne foretagne besættelser av bestillinger. 10 janr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. de av en ekstraordinær generalforsamling i Tønsberg samlag for brændevinshandel m. m. den 29 november 1907 vedtagne og av Tønsberg bystyre i møte den 28 december næstefter godkjendte vedtægter i medhold av §§ 5 og 23 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 6 aar, at regne fra 1 januar 1908. 10 janr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. de av en ekstraordinær generalforsamling i Haugesund øl- og vinsamlag under 17 december 1907 vedtagne og av Haugesund bystyre i møte den 11 oktober næstfør godkjendte vedtægter for samlaget i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke længere end til utgangen av aaret 1908. 10 janr.

Kongelig resolution, hvorved den av Fredrikshald bystyre i møte den 28 december 1907 fastsatte vedtægt for handel med brukte eller kasserte gjenstande i Fredrikshald i medhold av § 7 c i lov om handelen av 8 august 1842, jfr. lov av 26 mai 1906, stadfæstes som gjældende indtil videre. 10 janr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til en skolebestyrer angaaende forstaaelsen av bestemmelsen i § 12, 3dje led, i lov av 24 mai 1907 om forandring i loven om høiere almenskoler av 27 juli 1896 om, at lærerskolekandidater, som fremstiller sig til artium efter den førstnævnte lovbestemmelse, ved avgangseksamen fra lærerskolen gjennemsnitlig ikke maa ha ringere karakter end »godt« for de skriftlige besvarelser og de mundtlige fag kristendomskundskab, norsk, historie, geografi, naturfag og pædagogik. Overensstemmende med en av undervisningsraadet avgit uttalelse har departementet antat, at bestemmelsen maa forstaaes saaledes, at karakteren »meget godt« for en skrifttig besvarelse eller et mundtlig fag opveier karakteren »antagelig« for en anden skriftlig besvarelse eller et andet mundtlig fag, saaledes at det regnes, som om vedkommende har karakteren »godt« for begge besvarelser eller fag. Paa samme maate antages en karakter »særdeles godt« at opveie to karakterer »antagelig«. 10 janr.

10 janr. Departementet har derhos gjort opmerksom paa, at ved bedømmelsen av gjennemsnitskarakteren skal alle fag tages under ett, ikke de skriftlige for sig og de mundtlige for sig.

11 janr. **Skrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet til toldkamret i Kragerø hvori meddeles, at den i lov om havne- og ringevæsenet av 10 juli 1894 § 28 omhandlede procent til havnekassen antages rettelig at være beregnet av endel ved toldstedet fortoldede turbiner, der ikke hadde passert havnedistriktet.

13 janr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en byfoged, hvori departementet uttaler, at bestemmelsen i sportellovens § 100 ikke antages at kunne anvendes ved deposition av kontante penge til sikkerhet for malt- og maisavgift.

14 janr. **Kongelig resolution**, hvorved der i Monrovia oprettes et ulønnet norsk konsulat med distrikt omfattende republiken Liberia.

14 janr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at der mellem den norske og den svenske poststyrelse, for den norske poststyrelses vedkommende i henhold til bemyndigelse i kongelig resolution av 11 september 1907, er truffet avtale om følgende forandringer, gjældende fra 1 oktober 1907, i de »Særskilte bestemmelser om postforbindelsen mellem Norge og Sverige« av 15/13 juni 1892 (Lovtidenden for 1892, side 451 flg.):

Art. 2.

Maksimumsvegten for enkeltvegtig brev er forhøiet fra 15 til 20 gram.

Art. 4.

Portoen for postanvisninger paa beløp over 25, men ikke over 36 kroner, er nedsat fra 30 til 18 øre.

Portoen for postanvisninger paa beløp over 360 kroner er fastsat til:

for beløp paa over	360 kr.,	men ikke over	400 kr.	.	75 øre
— »	400 »,	—	500 »	.	90 »
— »	500 »,	—	600 »	.	105 »
— »	600 »,	—	700 »	.	120 »
— »	700 »,	—	720 »	.	135 »

Art. 9.

Postopkrævningsgebyret for beløp over 360 kroner er fastsat til:

for beløp paa over	360 kr.,	men ikke over	400 kr.	.	75 øre
— »	400 »,	—	500 »	.	90 »

for beløp paa over 500 kr., men ikke over 600 kr. . 105 øre 14 janr.
— » 600 », — 700 » . 120 »
— » 700 », — 720 » . 135 »

Forandringerne er vedtat ved skrivelse fra den norske poststyrelse av 18 september og skrivelse fra den svenske generalpoststyrelse av 11 september 1907.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori 14 janr. meddeles, at der mellem den norske og den danske poststyrelse, for den norske poststyrelses vedkommende i henhold til bemyndigelse i kongelig resolution av 11 september 1907, er truffet avtale om følgende forandringer, gjældende fra 1 oktober 1907, i overenskomsten angaaende postforbindelsen mellem Norge og Danmark av 27 november 1891 (Lovtidenden for 1892, side 516 flg.):

Art. 2.

Maksimumsvegten for enkeltvegtig brev er forhøiet fra 15 til 20 gram.

Art. 4.

Portoen for postanvisninger paa beløp over 25, men ikke over 36 kroner, er nedsat fra 30 til 18 øre.

Portoen for postanvisninger paa beløp over 360 kroner er fastsat til:

for beløp paa over 360 kr., men ikke over 400 kr. . 75 øre
— » 400 », — 500 » . 90 »
— » 500 », — 600 » . 105 »
— » 600 », — 700 » . 120 »
— » 700 », — 720 » . 135 »

Art. 5.

Høieste tillatte beløp for postopkrævning paa brevpostforsendelser er forhøiet til 720 kroner.

Art. 9.

Høieste tillatte beløp for postopkrævning paa pakker er forhøiet til 720 kroner. Postopkrævningsgebyret for beløp over 360 kroner er fastsat til:

for beløp paa over 360 kr., men ikke over 400 kr. . 75 øre
— » 400 », — 500 » . 90 »
— » 500 », — 600 » . 105 »
— » 600 », — 700 » . 120 »
— » 700 », — 720 » . 135 »

Forandringerne er vedtat ved skrivelse fra den norske poststyrelse av 18 september og skrivelse fra generaldirektoret for det danske postvæsen av 20 september 1907.

15 janr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvorved departementet meddeler, at der ikke antages at være lovlig adgang til at gi en lærerinde fast ansættelse i en ledig avertert lærerindepost av høiere lønningsgruppe, da hun ikke har de for fast ansættelse lovbestemte kvalifikationer. At lærerinden som ansat før den nye skolelov indehar fast post av lavere gruppe, kan ikke gjøre nogen forandring, da oprykning i en høiere lønningsgruppe altid er at anse som ansættelse i en ny post, hvad der ogsaa tilstrækkelig tydelig fremgaar derav, et den omhandlede post av høiere gruppe har været avertert ledig.

18 janr. **Skrivelse** fra Forsvarsdepartementet til Revisionsdepartementet, som hadde anmodet om Forsvarsdepartementets uttalelse om, hvorvidt der for utlodsninger, hvor der betales milepenge for en indenskjærs distance av over 15 mil, skal svares avgift til Lodsunderstøttelseskassen for hele den lodsede distance eller kun for 18 (14) mil.

Departementet bemerker, efterat ha indhentet erklæring fra overlodsen i det søndenfjeldske distrikt, at der i lodslovens § 5 vistnok ikke er indtat nogen bestemmelse om lodspligtens begrænsning for utgaaende til 15 mil i likhet med, hvad der i § 3 er bestemt for indgaaende fartøier. Da imidlertid lovens bestemmelser om fartøiers lodspligt ellers i det hele er lempeligere for utgaaende end for indgaaende, kan der formentlig ikke, i mangel av udtrykkelig bestemmelse herom, gaaes ut fra, at der ingen begrænsning er for lodspligtens ophør for utgaaende, naar lods forlanges for mere end 1 mil fra ankerpladsen, og departementet finder derfor, at lodspligten for utgaaende i likhet med, hvad der for indgaaende er bestemt, bør ansees opfyldt, naar 15 mil er naadd. I ethvert fald finder departementet efter det anførte om, at saken ikke kan bli av nogen større betydning for Lodsunderstøttelseskassen, indtil videre at kunne frafalde krav paa avgift til denne kasse for lodsning for utgaaende paa længere strækninger end 15 mil.

20 janr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til riksadvokaten, hvori departementet i anledning av en begjæring fra en sagfører om, at der til bruk for en her i riket verserende privat straffesak maatte bli indhentet vidneforklaring fra en nu i Brooklyn boende person, har uttalt følgende:

De Forenede Stater har ikke indgaat nogen traktat med Norge om fremgangsmaaten ved indhentelse av bevisligheter dersteds til bruk for processer, som verserer her i landet, og det viser sig at være forbundet med betydelige omkostninger og mange omsvøp at erholde saadan bevisoptagelse, saafremt man henvender sig direkte til vedkommende amerikanske domstol

derom. Denne pleier heller ikke selv at foreta avhørelsen, men 20 janr.
overlater denne til en »commissioner«. Den hurtigste og billigste fremgangsmaate vil formentlig være, at den begjærte forklaring avgives for vedkommende norske konsul eller for en notarius, men da en forklaring avgit paa denne maate formentlig ikke vil ha synderlig bevisværdi, finder man at burde foreslaa, at indstevnte ved sakens foretagelse fremsætter spørsmaal om avhørelse av vidnet i Brooklyn og faar retten til selv at bemyndige en »commissioner« dertil. Begjæringen om bevisoptagelsen maa da formelt utgaa fra retten, der utfærdiger en »commission« (fuldmagt) med vedkommende commissioners navn in blanco til at opta forklaringen under ed. Denne »commission« bør foruten de spørsmaal, som ønskes besvart, indeholde en fremstilling av saken og en forklaring om den fremgangsmaate, som ønskes benyttet. Naar en saadan »commission« er utfærdiget, kan den oversendes til departementet, der vil besørge den tilstillet vedkommende konsul, der saa tilføier navnet paa den »commissioner«, han vil henvende sig til, og lar denne foreta avhørelsen overensstemmende med de givne instruktioner.

Departementet tilføier sluttelig, at vedkommende rekvirent maa betale de med bevisoptagelsen forbundne omkostninger.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til amtmanden i Smaa- 21 janr.
lenene amt, hvori departementet i anledning av en forespørsel fra Fredrikshald vergeraad meddeler, at det efter lov om forsømte børns behandling av 6 juni 1896 § 53 er vergeraadet, ikke vedkommende skolestyre, hvem det i tilfælde tilkommer at fatte beslutning om, at et i henhold til nævnte lov bortsat barn skal utvises fra stedets folkeskole. Berg skolestyres beslutning, hvorved den her omhandlede, i Berg bortsatte gut fra Fredrikshald blev utvist av Berg folkeskole, var derfor ikke bindende for Fredrikshald vergeraad, men da vergeraadet ialfald i realiteten sees at ha bøiet sig for Berg skolestyres beslutning, maa saken betragtes, som om Fredrikshald vergeraad selv har besluttet, at gutten ikke skal gaa paa folkeskolen i Berg. Men er en saadan beslutning først fattet av vergeraadet, maa det efter departementets mening tilkomme skolestyret at avgjøre om eller i tilfælde naar vedkommende fra skolen utviste barn igjen kan gives adgang til undervisningen.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 22 janr.
Bergen, hvori departementet paa foranledning meddeler, at der intet antages til hinder for, at engelsk i rimelig begrænset utstrækning optages som fag i en fortsættelsesskole. Det samme maa efter departementets mening gjælde aftenskolerne.

23 janr. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse:

Fra 1 februar 1908 underholdes hvert aar i fisketiden (januar—april) et postaapneri Moskenesvær paa dampskibsanløpsstedet Moskenes i Flakstad herred, Nordland amt, Svolvær postdistrikt.

Herefter vil postaapnerierne:

Frøien	bli	benævnt	Frøya,
Nordre Frøien	-	—	Nordfrøya,
Salsbruget	-	—	Salsbruket,
Sparbuen	-	—	Sparbu og
Ytre Frøien	-	—	Ytre Frøya.

Indlevering av postforsendelser med paaheftet postopkrævning til steder utenfor Tvedestrand postdistrikt er ophørt ved Aamli postaapneri, hvorfor PO bedes utstrøket i postanstaltfortegnelsen ved Aamli paa side 2.

24 janr. **Lov***)[1]) indeholdende tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald af 12 juni 1906.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 23 januar dette aar, saalydende:

§ 1. Til erhvervelse paa anden maate end gjennem arv, egteskap eller odelsløsning av eiendom omfattende skoggrund, som sammen med, hvad erhververen tidligere eier eller bruker av skoggrund inden samme herred, utgjør mer end 250 hektar, kræves kongelig tilladelse, selv om erhververen er norsk statsborger, saafremt han enten

a. har del i ledelsen av et selskap, hvis forretning omfatter handel med eller utnyttelse av skog eller skogsprodukter, eller er ansat i et saadant selskaps tjeneste, eller
b. ikke i de tre sidste aar før kontraktens avslutning har været og fremdeles er bosat i det herred, hvor eiendommen er beliggende.

§ 2. Lov om adgang for andre end norske statsborgere til at erhverve fast eiendom eller bruksret over grund her i riket av 9 juni 1903 §§ 4—7 finder tilsvarende anvendelse.

Ved avgjørelsen av, om der skal ske anmerkning overensstemmende med nævnte lovs § 5, bør retsskriveren som regel godta en av erhververen paa tro og love avgit skriftlig erklæring om, at den skoggrund, erhvervelsen gjælder, sammen med hvad han tidligere eier eller bruker av skoggrund inden herredet, ikke

---

*) Bekjendtgj. 24 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 4.

[1]) Se Otprp. nr. 3, indst. O. nr. 1, St.tid., forh. i Ot. side 3—10, Lt. side 1—5.

antages at utgjøre mer end 250 hektar, eller om at han i 24 janr.
de tre sidste aar før kontraktens avslutning har været og fremdeles er bosat i herredet og ikke staar i saadant forhold som i § 1, bogstav a, nævnt til noget selskap, hvis forretning omfatter handel med eller utnyttelse av skog eller skogsprodukter.

§ 3. Naar der i anledning av en retshandel, som strider mot ovennævnte lov av 9 juni 1903 eller mot lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12te juni 1906 eller mot nærværende lov, er sat saadan frist som i loven av 9de juni 1903 § 6 omhandlet, maa der ikke aavirkes mer end til husbehov og gaardsfornødenhet i skog, som omfattes av retshandelen.

Overtrædelse av dette forbud straffes med bøter, hvorhos det ulovlig aavirkede eller dets værdi kan inddrages hos den skyldige eller den, paa hvis vegne han har handlet.

§ 4. Denne lov træder i kraft straks og blir gjældende indtil videre, dog ikke utover 1ste april 1908.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 15 i lov 25 janr.
om tilsyn med pleiebørn m. v. av 29 april 1905 bestemmes efter derom av Avaldsnes herredsstyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Avaldsnes herred i Stavanger amt.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av § 5 i lov 25 janr.
om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Aremark herred, Smaalenene amt, i møte den 3 september 1907 besluttede regler angaaende forebyggelse og slukning av skogbrand inden herredet, dog med en enkelt forandring.

Kongelig resolution***), hvorved i medhold av § 8 i lov 25 janr.
om vernskogens bevarelse m. v. av 20 juli 1893 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Tromø herred, Nedenes amt, i møte den 26 august 1907 besluttede vedtægter mot skogenes ødelæggelse inden herredet.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes: 25 janr.

1. I medhold av § 8 i lov om vernskogens bevarelse m. v. av 20 juli 1893 meddeles approbation paa nedenstaaende av herredsstyret for Aas herred, Akershus amt,

*) Bekjendtgj. 28 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.
**) Bekjendtgj. 28 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor reglerne er indtat.
***) Bekjendtgj. 28 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor vedtægterne er indtat.

25 janr. i møte den 13 november 1907 besluttede nye skogvedtægter for herredet.

2. De ved kronprinsregentens resolution av 16 april 1902 approberede skogvedtægter for samme herred ophæves fra den tid, de nye vedtægter træder i kraft.

25 janr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles approbation paa den av Finsland herredsstyre, Lister og Mandal amt, under 13 december 1907 fattede beslutning om forbud mod at anvende pigtraad til gjærde m. v.

25 janr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles approbation paa en av Lillesand kommunestyre under 19 december 1907 fattet beslutning om forbud mot at anvende pigtraad til gjærde m. v.

25 janr. **Kongelig resolution****), hvorved approbation meddeles paa de av Holmestrand kommunestyre i møter den 15 juli og 27 december 1907 vedtagne forandringer i §§ 5, 9, 10. 11 og 13 i det ved høieste resolution av 8 december 1902 approberte reglement for nævnte bys brandkorps.

25 janr. **Kongelig resolution*****), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 samt § 1 i lov indeholdende adskillige bestemmelser om bygningsvæsenet m. v. av 17 juni 1869 bestemmes:

1. At den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for fiskeværet Fosnavaag i Herø herred indenfor de av herredsstyret i møte den 4 november 1905 vedtagne grænser, nemlig: Hele gaarden (fiskeværet) paa begge sider av vaagen indenfor gjærdelinjen mot utmarken.
2. At stedet overgaar til særskilt kommune i bygningsvæsenets anliggender.

25 janr. **Kongelig resolution*****), hvorved der i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 26 august 1854 anordnes en brandkommission for det strøk ved Brumunddalen jernbanestation i Furnes herred, Hedemarken amt, hvor den almindelige bygningslovgivning er gjort gjældende.

25 janr. **Landbruksdepartementet*****) har i henhold til lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, jfr. kongelig resolution

*) Bekjendtgj. 28 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 28 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5, hvor forandringerne er indtat.

***) Bekjendtgj. 28 janr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 5.

av 17 juni 1899 og 17 februar 1900, fattet saadan bestem- 25 janr.
melse:

»At daadyr, som ikke holdes i dyrehave eller indhegnet park, indtil videre — dog ikke længer end til utgangen av aaret 1910 — skal være fredet det hele aar.

Overtrædelse av nærværende forskrift straffes med bøter, jfr. den almindelige borgerlige straffelovs § 339, 2det led.

Denne bestemmelse træder i kraft straks«.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 25 janr.

I. Det ved resolution av 28 april 1900 oprettede midlertidige tredjeprestembede i Baklandet menighet i Trondhjem blir at nedlægge fra 1 januar 1908 at regne.

II. Fra samme tid skal der av den nordre del av menigheten oprettes en ny, Lademoen menighet, saaledes at grænsen mellem det nye og det gjenværende Baklandet sogn skal følge Rosenborggaten fra bygrænsen til Indherredsveien og derefter nærmeste gate ned til Rosenborg havnebassin.

III. — — — — — — — — — — — —

IV. Embedsmændene i Lademoen menighet samt sognepresten og den residerende kapellan i den gjenværende Baklandet menighet blir at tillægge følgende indtægter — foruten den nedenfor nævnte husleiegodtgjørelse:

a) erstatning for avløst betaling for kirkelige handlinger, beregnet efter en maalestok av 26 øre pr. menighetslem for sognepresterne og 15 øre for de residerende kapellaner;

b. erstatning for avløst høitidsoffer, beregnet efter en maalestok av 13 øre pr. menighetslem for sognepresterne og 10 øre for kapellanerne;

c. et bidrag, stort indtil kr. 700,00 til hver av det ved kongelig resolution av 23 december 1878 oprettede fond til bedste for de geistlige embeder i Trondhjem by;

d. renter av de Baklandet sogneprest og residerende kapellan hittil tilliggende embedskapitaler, kr. 18 251,36 og kr. 19 465,50, hvorav henlægges henholdsvis kr. 11 873,86 til Lademoen sogneprest og kr. 11 812,50 til Lademoen residerende kapellan, medens Baklandet prester beholder resten.

V. Den av Trondhjem kommunestyre i møte den 26 september 1907 trufne bestemmelse om, at husleiegodtgjørelsen til Baklandet og Lademoen sogneprester og residerende kapellaner fastsættes til kr. 800,00 for hver sogneprest og kr. 700,00 for hver kapellan, stadfæstes i

25 janr. henhold til § 29 i den geistlige lønningslov av 14 juli 1897.

VI. Den av Trondhjem kommunestyre i møte den 26 september 1907 fattede og under 14 oktober næstefter gjentagne beslutning, hvorefter kommunen skal tilskyte, hvad der maatte tiltrænges for at bringe de nævnte sognepresters og residerende kapellaners samlede indtægter op i henholdsvis kr. 5000,00 og kr. 3600,00 aarlig (heri ikke iberegnet husleiegodtgjørelse), approberes i henhold til lov om formandskaper i kjøbstæderne av 14 januar 1837 § 40.

VII. I Baklandet og Lademoen kirker blir der at forrette saavel høimesse- som aftensangsgudstjeneste hver søn- og helligdag undtagen i maanederne juni, juli og august, da aftensangen efter biskopens nærmere bestemmelse helt eller delvis kan indstilles. Sognepresterne og de residerende kapellaner paalægges:

a) avvekslende at avholde høimesse- og aftensangsgudstjeneste under iagttagelse av, at sognepresterne altid præker til høimesse paa de tre store høitiders første dag;

b) skiftevis hver sin uke at forrette de forefaldende ministerielle forretninger dog saaledes, at sognepresterne ogsaa utenfor sin uke kan overta dem av disse, som han ønsker, og

c. skiftevis at forberede konfirmanterne og avholde konfirmation.

VIII. — — — — — — — — — — — —

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved det i henhold til lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 § 18, 2det led, tillates, at herredsstyret i Ørskog prestegjelds hovedsogn under Østre Søndmør provsti i Bergen stift fra 1 januar 1907 at regne og indtil videre av Ørskog kirkes aarlige indtægtsoverskud anvender et beløp paa indtil kr. 200,00 aarlig til avlønning av en menighedsdiakonisse.

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved den ret til at avholde middelskoleeksamen ved Nissens pikeskole, som ved høieste resolution av 7 december 1903 blev meddelt skolens daværende bestyrelse i henhold til lov om høiere almenskoler av 27 juli 1896 § 72 fremdeles indtil videre forblir gjældende for cand. mag. Fredrik Ording som skolens enebestyrer paa sædvanlige betingelser.

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til lov om lærerskoler og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen av 18 januar 1902 § 31 tilstaaes bestyrer af Kristiania private lærerskole cand. mag. Fr. Ording ret til indtil videre ved nævnte lærerskole at avholde de i nævnte lov

omhandlede lærerprøver med samme virkning som de offentlige lærerskoler. 25 janr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 25 janr.

I. At det tillates, at et i Gildeskaal prestegjeld under Søndre Salten provsti i Tromsø stift paa gaarden Meviks grund opført bedehus »Emmaus« — efter at være ombygget og indredet overensstemmende med en av en bygmester utarbeidet plan — indvies til avholdelse av gudstjeneste og øvrige kirkelige forretninger paa betingelse av, at huset forsynes med den nødvendige kirkelige indredning, at det ved dets første benyttelse i det nævnte øiemed indvies med en passende tale af sognepresten, og at den del av bygningen, der skal tjene som kor, holdes betryggende avsperret utenfor de tider, da der forrettes gudstjeneste og utføres kirkelige forretninger.

II. At der til bedehuset henlægges 6 gudstjenester aarlig, som tages av de Gildeskaal hovedkirke for tiden tilliggende og avholdes til saadan tid, som Tromsø biskop nærmere bestemmer.

III. — — — — — — — — — — — —

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at det paalægges sognepresten i Dverberg prestegjeld under Vesteraalen provsti i Tromsø stift at fremmøte 1 gang aarlig paa den paa gaarden Bleik i Andenes sogn av nævnte prestegjeld anlagte hjælpekirkegaard til saadan tid, som han selv bestemmer, efter forutgaaende behørig bekjendtgjørelse for at foreta jordfæstelse av der nedsatte lik. 25 janr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 25 janr.

1. At en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadene for Glemminge og Kraakerøy herreder av Sarpsborg lægedistrikt mot en godtgjørelse av kr. 120,00 aarlig for Glemminge herred og kr. 80,00 aarlig for Kraakerøy herred, hvilken godtgjørelse blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler,
2. at bestemmelsen i kongelig resolution av 16 januar 1861 angaaende særskilt ordfører i helseraadet for Glemminge herred ophæves.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 25 janr.

1. At approbation meddeles paa det ved auktion den 7 december 1907 gjorte bud stort 5500 — fem tusen fem hundrede — kroner for den Nordre Østerdalen sorenskriveris embedsgaard Nordre Holemoen tilliggende parcel Storjordet, gr.-nr. 39, br.-nr. 24 av skyld mark 0,79 i Tønses tinglag,

25 janr. 2. at salgssummen, hvortil oplysningsvæsenets fond forbeholdes proprieteten, blir at forvalte under sorenskriverembedsgaardsfondets kapitalfond saaledes, at de aarlige renter av beløpet efter fradrag av sædvanlig inkassationssalær utbetales til den nuværende indehaver av Nordre Østerdalen sorenskriverembede for hans embedstid, men til senere indehavere av embedet med to tredjedele derav.

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at indehaveren av det ved Den norske regjerings resolution av 9 december 1907 oprettede midlertidige politifuldmægtigembede ved Telemarken politimesterembede indtil videre vil ha at utføre forretningerne som politimester i tinglagene Hitterdal, Gransherred, Tinn, Hjartdal og Saude.

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved det marked, der i henhold til kongelig resolution av 30 november 1846 aarlig har været avholdt i kjøbstaden Drammen, ophæves fra og med aaret 1909.

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles approbation paa det i generalforsamlinger den 6 juni 1906 og 28 september 1907 vedtagne utkast til »lov for det gjensidige trygdelag mot skade-eld i Gjerstad herad«, saaledes at laget fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles approbation paa de i generalforsamling den 1 november 1907 vedtagne forandringer i §§ 1, 8, 11, 12 og 24 i den for Naustdal brandassuranceforening ved høieste resolution av 6 september 1898, jfr. kongelig resolution av 13 februar 1906, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at det i lov av 7 september 1854 § 1, kfr. lov av 6 juni 1884, omhandlede tilsyn med jernveier, der er bestemt til almindelig benyttelse — sporveier herunder indbefattet —, og som ikke drives under statens bestyrelse, samt den dermed ifølge førstnævnte lov §§ 2, 3 litr. c og 5 forbundne myndighet fra 1 februar 1908 at regne og indtil videre blir at overta av den midlertidige chef for statens jernbaneundersøkelser, overingeniør Martinus Rostad.

25 janr. **Kongelig resolution**, hvorved portoen for postanvisninger paa beløp over 1000 kroner fra 1 februar 1908 bestemmes til $1^1/_4$ promille av anvisningens beløp.

Kongelig resolution, hvorved Departementet for de Of- 25 janr.
fentlige Arbeider bemyndiges til at træffe bestemmelse om iverksættelse av inkassation av indenrikske fordringer ved postvæsenets mellemkomst fra 1 april 1908 og at fastsætte de nærmere regler herfor.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 25 janr.

1. At frimerker med skillingsværdier og frimerker à kr. 1,00, kr. 1,50 og kr. 2,00 med kong Oscar II's billede skal ophøre at gjælde som frankeringsmiddel fra 1 april 1908 at regne.
2. At Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at gi de i denne anledning fornødne nærmere bestemmelser angaaende indløsningsfrist, bekjendtgjørelsesmaate m. v.*)

Kongelig resolution, hvorved Departementet for de Of- 25 janr.
fentltge Arbeider bemyndiges til paa steder, hvor det findes paakrævet og kan ske uten tap for postvæsenet, at la befordre lokal pakkepost for de for indenrikske pakker i postlovens § 14 fastsatte takster og paa de for disse i almindelighet forøvrig gjældende vilkaar og til at træffe de i anledning derav fornødne nærmere bestemmelser.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles 25 janr.
paa de av forstanderskapet for Liknes sparebank i møte den 23 december 1907 vedtagne forandringer av §§ 3 og 20 i bankens ved høieste resolution av 28 august 1891 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles 25 janr.
paa den av forstanderskapet for Bardo sparebank i møte den 30 april 1907 vedtagne forandring av § 7, 2den passus, i bankens ved høieste resolution av 24 januar 1899 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles 25 janr.
paa de av forstanderskapet for Narvik sparebank i møter den 18 november 1907 og 10 januar 1908 vedtagne forandringer av §§ 4, 9, 14, 16 og 18 i dens ved høieste resolution av 25 august 1903 stadfæstede plan.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, til so- 25 janr.
renskriveren i Øvre Telemarkens vestfjeldske sorenskriveri, hvori Poststyrelsen har uttalt, at dokumenter, som i medhold av

*) I henhold hertil har Arbeidsdepartementet bestemt, at der til utgangen av 1908 skal være adgang til at faa frimerker av de nævnte slags ombyttet med gjældende frimerker av saavidt mulig tilsvarende værdier.
Ombytning kan ske paa postkontorerne og postaapnerierne.

25 janr. lov av 8 juni 1907 angaaende visse heftelsers utslettelse av pantebøkerne tinglæses paany, ikke i almindelighet kan sendes portofrit. (Jfr. Indredepartementets skrivelse av 13 september 1895, indtat i Norsk Lovtidende).

28 janr. **Skrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet til toldkamret i Arendal, hvori i anledning av en forespørsel om, hvorvidt et aktieselskap, der driver handel, kan tilstaaes ret til kreditoplag, meddeles, at ifølge lov om handelsnæring av 16 juli 1907 § 8, der træder ikraft 1 juli d. a., kan ogsaa aktieselskaper meddeles handelsbrev og drive handelsnæring, hvorfor efter nævnte tidspunkt ogsaa saadanne selskaper antages at ha ret til kreditoplag, naar de erhverver handelsbrev, jfr. lov om toldoplag av 7 mai 1904 § 1 litr. a.

29 janr. **Skrivelse** fra medicinaldirektøren til amtmanden i Bratsberg amt, hvori i anledning av, at en læge hadde søkt om at bli ansat som hjælpevaksinatør i et herred efter jordmoren, som søkte avsked, bl. a. bemerkes, at læger har ret til at utføre vaksinationen uten autorisation, og at det vil bero paa amtmandens egen avgjørelse at overdra eller ikke til vedkommende læge hvervet som offentlig vaksinatør i herredet. Direktøren bemerker videre i anledning av andragendet, at det i den tid, da vaksinationen utførtes ved podning fra det ene menneske til det andet, av hensyn til den dermed forbundne fare for smitteoverførelse var ønskelig, at vaksinationen saavidt mulig utførtes av læger, jfr. Indredepartementets skrivelse av 31 januar 1873 og medicinaldirektørens skrivelse av 6 april 1881 i »Norsk Medicinallovgivning«. Men dette hensyn har nu tapt sin betydning, efterat den ældre fremgangsmaate ved vaksinationen er erstattet av podning med vaksine fra statens vaksineinstitut. Direktøren anser det derfor av hensyn til den forbedring av jordmødrenes knappe lønninger, som derved skaffes dem, rettest, at stillingen som hjælpevaksinatør fremdeles i almindelighet knyttes til jordmorstillingen.

31 janr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hamar, hvori paa foranledning meddeles, at departementet er enig i, hvad skoledirektøren har uttalt, at en fortsættelsesskolelærer ikke kan vælges som lærernes repræsentant i skolestyret efter landsskolelovens § 47 c.

31 janr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjem, hvori meddeles, at departementet er enig i, at naar et av »Norsk husflids venner« igangsat kursus i husflid, som holdes i overensstemmelse med regler, som lovmedholdig er fastsat for arbeidsskoler efter landsskolelovens § 46 h, er støttet med bidrag av herredet og staar under skolestyrets til-

syn —, bør det staa amtstinget frit for at yde bidrag av amts- 31 janr.
skolekassen, selvom ingen del av beløpet trænges til lærerløn, der utredes av »Norsk husflids venner«.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 31 janr.
Kristianssand, hvorved meddeles, at naar skolestyret tilstaar en lærer eller lærerinde permission, maa det ha ret til, om saa maatte findes paakrævet, at bestemme, at en viss del av vedkommende lærers eller lærerindes løn skal stilles til disposition for avlønning av vikaren. Er permissionen nødvendiggjort av sygdom, er der dog efter departementets mening al opfordring for skolestyret til ikke at stille for store krav med hensyn til størrelsen av vikarens avlønning, naar kun vikaren selv maa ansees dygtig nok til at fylde stillingen.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buske- 31 janr.
rud amt, hvori i anledning av en indkommet forespørsel om, hvorvidt der er adgang til at vælge kvinder som medlemmer av helseraadet, meddeles, at da helseraadet paa landet efter lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 § 8 foruten ordføreren skal bestaa enten av det hele herredsstyre eller saamange av dets medlemmer, som dertil av herredsstyret vælges, vil kvinder, som er medlemmer av herredsstyret, enten være selvskrevne medlemmer av helseraadet eller kunne indvælges der. I byerne skal helseraadet i henhold til ovennævnte lovs § 1 bestaa foruten av de i lovstedet nævnte faste medlemmer av »tre andre medlemmer«, valgt av bystyret. Uagtet det ikke uttrykkelig var uttalt i loven, maatte man dog anta, at der oprindelig ikke var adgang til at vælge kvinder til medlemmer av helseraadet, idet disse paa den tid, da nævnte lov utkom, almindelig antoges avskaaret fra at kunne vælges til kommunale ombud. Efterat imidlertid ved lov av 29 mai 1901 kvinder har faat kommunal stemmeret og er blit valgbare som medlemmer av kommunestyret, antar departementet, at der ogsaa er adgang til at vælge kvinder til medlemmer av helseraadet i byerne. Det motsatte vilde føre til det litet naturlige resultat, at der skulde bestaa forskjellige regler i saa henseende for by og land.

Rundskrivelse fra Finansdepartementet til samtlige amtmænd. 31 janr.
Departementet har bragt i erfaring, at der av forskjellige oppebørselsbetjente i adskillig utstrækning sker direkte henvendelse til Utenriksdepartementet for ved dets bistand at erholde resterende statsskatter indfordret hos i utlandet bosatte skattedebitorer, likesom der ogsaa for Sveriges og Danmarks vedkommende i samme øiemed av enkelte oppebørselsbejente sees at være korrespondert direkte med det fremmede lands tjenestemænd. Da saadan bistand ikke sjelden forlanges, selv om skatte-

31 janr. beløpene er rent ubetydelige, og uten at nøiagtige oplysninger om skattedebitorernes adresse i utlandet og deres skattepligtige forhold til den Norske Stat i det angjældende tidsrum er meddelt, paaføres herved Utenriksdepartementet samt de forskjellige diplomatiske og konsulære tjenestemænd eller det fremmede lands embedsverk meget unødig arbeide, likesom indfordringen ofte blir resultatløs.

Man finder derfor, at spørsmaalet om, hvorvidt et skattebeløp skal forsøkes indfordret i utlandet, i alle tilfælde bør avgjøres av Finansdepartementet, hvorfor man skal anmode hr. amtmanden om at paalægge statens almindelige oppebørselsbetjente inden Deres distrikt (fogder, skattefogder, byfogder, amtskasserere og lensmænd) til dette departement at indsende forestilling angaaende berigtigelse av statsskatter, som skyldes av debitorer, der har forlatt landet og ikke ventes tilbake i en nærmere fremtid. Forestillingen bør foruten debitors nærmere adresse i utlandet, skattens størrelse og budgetaar m. v. ogsaa indeholde oplysning om, efter hvilken indtægt og i tilfælde formue vedkommende debitor er ilignet skat, hvorvidt og hvorlænge han i sidstforløpne aar regnet til 30 september har opholdt sig her i landet, hvorvidt ligningen er paaklaget og i tilfælde med hvilket resultat, samt naar han forlot landet. Endvidere bør der, saavidt gjørlig uten uforholdsmæssig arbeide, meddeles oplysning om debitors økonomiske stilling og levevei i utlandet.

Ovenstaaende regler gjælder ogsaa til Sverige og Danmark bortreiste skattedebitorer.

1 febr. **Plakat***) angaaende forandring i plakat av 28 oktober 1876 indeholdende bestemmelser om fredning av sæl i Nordishavet.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

I kraft av lov om fredning av sæl i Nordishavet av 18 mai 1876 § 1 bestemmes herved, at plakat av 28 oktober 1876 for aaret 1908 skal lyde saaledes:

»Paa havstrækningen mellem 67° og 75° nordlig bredde og mellem 5° østlig og 17° vestlig længde fra Greenwich meridian skal det være besætning paa norsk skib og enhver norsk undersaat forbudt at dræpe eller fange sæl, klapmyds derunder ikke indbefattet, tidligere paa aaret end 1 april.«

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git o. s. v.

1 febr. **Plakat***) om regler for dyrs benyttelse som befordringsmiddel.

---

*) Bekjendtgj. 4 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig: 1 febr.

I kraft av lov av 22 mai 1902 om den almindelige borgerlige straffelovs ikrafttræden, dens § 15, sidste passus, fastsættes herved følgende regler for dyrs benyttelse som befordringsmiddel:

§ 1. Naar dyr benyttes til befordring av mennesker eller gods, skal det iagttages, at dyret ikke overanstrenges enten ved en saa tung belastning, at den staar i misforhold til dyrets træk- eller bæreevne, føret, veiens stigningsforhold eller veilegemets beskaffenhet, eller ved at der kjøres hurtigere, end de nævnte omstændigheter tillater.

§ 2. Det er forbudt at slaa saadanne dyr med svøpe eller pisk paa de mindre kjøtfulde dele, saasom hode, buk eller ben samt overhovedet at slaa dem med svøpeskaft eller med nogen haard, spids eller skarp gjenstand. Enhver raa eller voldsom behandling av saadanne dyr er ogsaa forbudt.

§ 3. Naar saadanne dyr anvendes i bakket terræng, skal der ved stansning i bakken og ved anbringelse av sten under hjulene eller ved bremseapparat sørges for, at de faar anledning til passende hvil.

§ 4. Sæletøiet skal være i forsvarlig stand og paasælingen utført saaledes, at dyret ikke utsættes for gnagsaar eller smerte. Naar hester staar ute og hviler i kulde, sne eller regn, skal de beskyttes med et dækken av saadan størrelse, at ryggen dækkes godt. Hvor dertil er adgang, bør de bringes under tak.

Mundbiddet maa i kulde ikke lægges ind i dyrets mund uten forut at være gnidd eller behandlet slik, at dets temperatur ikke er for lav.

§ 5. Der maa sørges for, at dyret forsynes med forsvarlig drikke og fór.

§ 6. Naar føret er glat, skal der sørges for, at hovbeslaget gir tilstrækkelig fæste.

§ 7. Syke, avmagrede eller utslitte dyr maa ikke benyttes. Halte dyr maa ikke benyttes i byerne og overhovedet ikke, naar haltheten volder smerte. Ei heller maa der anvendes dyr, som er brutt eller paa anden maate har utvortes saar eller beskadigelser, hvis disse ikke skjærmes saaledes, at dyret ikke forvoldes smerte.

§ 8. Hest, som er sta, løpsk eller særlig sky, maa ikke anvendes til skyssbefordring eller som befordringsmiddel i byerne. Biske hester maa ikke brukes paa offentlig vei eller gate uten at være forsynet med mundkurv.

§ 9. Overtrædelse av disse regler straffes efter straffelovens § 339, 2, forsaavidt ikke nogen strengere straffebestemmelse finder anvendelse paa tilfældet.

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git o. s. v.

1 febr. **Kongelig resolution***), hvorved approbation i henhold til lov om kommunale slagtehuse, kjøtkontrol m. v. av 27 juni 1892 (kfr. lov av 27 juli 1895 og lov av 6 august 1897) dens § 2, gives paa Gjøvik bystyres beslutning av 2 december 1907 angaaende indførsel av kommunal kjøtkontrol for kjøbstaden Gjøvik, paa betingelse av, at vedkommende kjøtkontrollør er autorisert dyrlæge og ansættes av Gjøvik bystyre med departementets godkjendelse, samt paa betingelse av, at kjøtkontrolstationen og dens indredning til enhver tid skal være godkjendt av departementet.

1 febr. **Kongelig resolution****), hvorved:

I. Approbation i henhold til § 11 jfr. § 4 i lov om sundhetskommissioner av 16 mai 1860 og § 3 i lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 meddeles paa den av herredsstyret for Fredriksvern herred i Jarlsberg og Larvik amt under 6 november 1907 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter samt om anmeldelsespligtens ordning, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

II. De ved kongelige resolutioner av 4 august 1863 og 22 december 1879 for nævnte herred approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den dag, ovenomhandlede forskrifter træder i kraft.

1 febr. **Kongelig resolution,** hvorved stadfæstelse meddeles paa det efter opfordring av en del mænd og kvinder i Bergen indsamlede »Edvard Griegs fond« (jfr. en fremlagt indbydelse til tegning af bidrag til nævnte fond, datert 28 februar 1903 og en skrivelse fra vedkommende »arbeidskomité« til dr. Edvard Grieg, datert 27 oktober 1906) — samt paa de av dr. Edvard Grieg den 5 mars 1907 for fondet utfærdigede statuter tillikemed »forandringer« i disse statuter, utfærdiget av fru Nina Grieg den 13 september 1907.

1 febr. **Kongelig resolution,** hvorved den i § 3 i lov om overformynderiet i Kristiania m. v. av 25 februar 1899 foreskrevne forvaltningsavgift av de under nævnte overformynderis bestyrelse staaende midler blir for aaret 1908 at utrede med 2 — to — procent av midlernes avkastning.

1 febr. **Kongelig resolution,** hvorved det tillates indehaveren av Sandnes apotek, indtil videre, dog ikke utover et tidsrum av 5 aar fra igangsættelsen, at anlægge og drive et filial-

*) Bekjendtgj. 4 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6.
**) Bekjendtgj. 4 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 6, hvor forskrifterne er indtat.

apotek ved Time jernbanestation i Time herred i Stavanger amt, paa det sted, som av Justisdepartementet nærmere bestemmes, og paa betingelse av, at apoteket bringes i anordningsmæssig stand inden et aar, efterat nærværende resolution er avgit, og at det bestyres ved en behørig autorisert eksaminert farmaceut. 1 febr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Kristiania stiftsdirektion, hvori der i anledning av en indkommet forespørsel bl. a. uttales, at et kommunestyre — til opnaaelse av planlagt drænering av en kirkegaard — antages med hjemmel i lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 32 jfr. § 33 at kunne fremtvinge den fornødne avgrøftning paa fremmed grund mot erstatning. 3 febr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet foranlediget ved en forespørsel om, hvorvidt der antages rettelig at være beregnet behandlingsgebyr efter sportellovens § 1 med kr. 20,00 i en sak mellem et konkursbo og et handelsfirma. Der var nedlagt paastand paa omstøtelse av indstevntes eksekution i henhold til konkurslovens § 46 samt erlæggelse av ca. kr. 260,00. 4 febr.

I anledning herav meddeler Finansdepartementet, at det antar, at gebyret er rigtig beregnet med kr. 20,00.

Kongelig resolution*), hvorved den av Høland herredsstyre, Akershus amt, under 29 april f. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder inden herredet stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre, dog med en enkelt forandring. 6 febr.

Kongelig resolution**), hvorved bestemmes: 6 febr.

1. I henhold til § 41 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 skal oprettes et havnestyre for uthavnene Nordre og Søndre Vaag paa Utsire, Stavanger amt, efter de paa en fremlagt kartkopi angivne grænser.
2. — — — — —
3. Foranstaaende bestemmelser træder straks i kraft.

Kongelig resolution***), hvorved bestemmes: 6 febr.

I. Approbation i henhold til § 11 jfr. § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles paa

*) Bekjendtgj. 7 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor vedtægten er indtat.
**) Bekjendtgj. 7 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.
***) Bekjendtgj. 7 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7, hvor forskrifterne er indtat.

6 febr. den av herredsstyret for Sogndal herred i Stavanger amt under 18 juli 1907 fattede beslutning om nye almindelige sundhetsforskrifter for herredet, dog med enkelte forandringer.

II. De for Sogndal landdistrikt ved kongelige resolutioner av 10 januar 1863 og 4 januar 1884 approberte sundhetsforskrifter ophæves fra den dag, ovenomhandlede forskrifter træder i kraft.

6 febr. **Kongelig resolution** *), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 samt § 1 i lov om brandvæsenet av 26 august 1854 bestemmes:

1. At den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for Notodden i Hitterdal herred, Bratsberg amt, indenfor de av herredsstyret i møte den 13 juli 1906 vedtagne, nedenfor angivne grænser:

»Grænsen tar sin begyndelse ved Hiterdalsvandet paa Næsøen, likeunder foten av fjeldet, hvilken den følger i nordøstlig retning til Tinnæsbrækka. Herfra følges foten av den høie Mobakke til Sagafosjordet, hvor grænsen bøier mot øst og gaar over Tinelven fra et ved Sagafos opført stengjærde og i ret linje over Johannes Suseruds hus indtil den nye Lilleherredvei. Linjen bøier saa mot syd og følger Lilleherredveien til denne skjærer Kongsbergveien til Hægneskottet og gaar saa ned Hægneskottet efter den gamle tømmerveien til denne skjærer Saudeveien, følger saa Saudeveien til denne skjæres av bruksveien, der gaar til Tinnevand. Fra sidste punkt gaar linjen over Kollekleiv efter Kollekleivdalen og ut i Hiterdalsvandet under fjeldet nedenfor gaarden Tinne. Herfra til utgangspunktet danner Hiterdalsvandet grænsen.«

2. At der sammesteds anordnes en brandkommission.

6 febr. **Kongelig resolution,** hvorved en anden læge end vedkommende embedelæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadene for Vestre Toten, Eina og Kolbu herreder av Toten lægedistrikt mot en godtgjørelse av 80 kroner aarlig for Vestre Toten herred og 60 kroner aarlig for hvert av de øvrige, Eina og Kolbu, herreder hvilken godtgjørelse blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

6 febr. **Kongelig resolution,** hvorved stadfæstelse meddeles paa den av forstanderskapet for »Gjerstad herreds sparebank« i møte den 21 december 1907 vedtagne forandring av § 22 i bankens ved kongelig resolution av 21 april 1893 stadfæstede plan.

*) Bekjendtgj. 7 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 7.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles paa den av Aadalen herredsstyre i møter den 17 september og 9 december 1907 vedtagne plan for en inden herredet under navn av »Aadalen sparebank« oprettendes sparebank. 6 febr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvori der paa foranledning meddeles, at der efter departementets mening intet er til hinder for, at engelsk i rimelig begrænset utstrækning optages som fag i en fortsættelsesskole. 6 febr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristianssand, hvori paa foranledning meddeles, at naar departementet ikke finder at kunne indkalde til abnormskole et som abnormt anmeldt barn, kan grunden dels være den, at vedkommende barn er uimottagelig for undervisning, dels at barnet, om end utviklingsdygtig, av en eller anden grund, f. eks. legemlige mangler, ikke egner sig til at anbringes paa abnormskole. Er grunden til ikke-indkaldelsen av førstnævnte art, vil skolestyret regelmæssig ikke ha nogen forpligtelse med hensyn til barnet. Er grunden derimot av sidstnævnte art, vil skolestyret overensstemmende med landsskolelovens § 60 være forpligtet til at paase, at barnet ikke forsømmes og i fornødent fald paa vedkommende forældres bekostning anordne undervisning i den kristelige barnelærdom og i saa mange av de i § 6 nævnte lovbefalte fag, som for tilfældet synes rimelig. 6 febr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en skattefogd, hvori departementet uttaler, at arveavgiftslovens § 2, andet led, antages at maatte forstaaes saaledes, at en testamentarisk bestemmelse, hvorefter avgiften av et arvebeløp ikke skal erlægges av vedkommende arvings lod, men utredes av boets øvrige midler eller av en anden arving, blir at sætte helt ut av betragtning ved avgiftsberegningen. Avgiften blir m. a. o. at beregne, som om denne bestemmelse hadde været uskrevet, jfr. ot. prp. nr. 16 for 1904—05, side 4. 6 febr.

Lov *) [1]) om ugyldighet av visse uthugstkontrakter m. v. 10 febr.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 1 februar dette aar, saalydende:

§ 1. Ved uthugstkontrakt forstaaes i nærværende lov enhver overenskomst, som gaar ut paa at indrømme nogen eller

*) Bekjendtgj. 10 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 8.

[1]) Se Ot. prp. nr. 22 (1906—07), indst. O. nr. 108 (1906—07). St.tid. (1908), forh. i Ot. side 10—20; i Lt. 5—14.

10 febr. skjønnes at tilsigte at indrømme nogen ret til anden hugst i fremmed skog end hugst til husbehov eller gaardsfornødenhet.

§ 2. Uthugstkontrakt maa herefter ikke indgaaes for et længre tidsrum end 3 aar, regnet fra kontraktens avslutning, dog kan det bestemmes, at de trær, som er utblinket inden utløpet av nævnte 3 aar, kan avvirkes i et yderligere tidsrum indtil 2 aar derefter.

Ved salg av skog eller eiendom, hvis hovedsagelige værdi er skogbestanden, maa gjenkjøpsret herefter ikke forbeholdes sælgeren eller nogen anden for et længre tidsrum end 3 aar, regnet fra kontraktens avslutning. Overenskomst, som strider mot bestemmelserne i denne paragraf, er forsaavidt ugyldig.

§ 3. Overenskomst eller forskrivelse, der gaar ut paa eller skjønnes at tilsigte sikkerhetsstillelse for opfyldelse av kontrakt, som strider mot bestemmelserne i nærværende lov, er ugyldig.

§ 4. Denne lov træder i kraft straks.

Ti har Vi o. s. v.

10 febr. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 80 bestemmes, at Varaaen bruksskole i Fet herred fra et av skoledirektøren i Kristiania stift nærmere fastsat tidspunkt indlemmes i Fet herreds skolevæsen.

10 febr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at der til de ved høieste resolution av 7 mai 1900 stadfæstede statuter for legatet »Johan Urdals minde« i Tromsø føies et tillæg.

10 febr. **Kongelig resolution,** hvorved stadfæstelse meddeles paa det av den avdøde handelsfuldmægtig Johan Th. Lossius ved testament av 14 december 1900 med tillægsbestemmelse av 15 februar 1903 oprettede »Johan Th. Lossius's legat« samt paa de for dette legat den 20 september 1907 utfærdigede love.

10 febr. **Kongelig resolution,** hvorved stadfæstelse meddeles paa det av Halvor H. Skaarberg og senere avdøde hustru Astrid Skaarberg ved dokument av 25 juli 1905 (jfr. tillægsbestemmelser i skrivelser fra Halvor H. Skaarberg av 16 april og 10 mai 1907) oprettede »Tinns selvhjælpslegat« samt paa de for dette legat den 20 november 1907 utfærdigede statuter.

10 febr. **Kongelig resolution,** hvorved stadfæstelse meddeles paa det efter avdøde kjøbmand Jacob Bentzons ønske av hans gjenlevende bror kaptein C. Bentzon oprettede »Jacob Bentzons legat« til Bergens handelsgymnasium (jfr. skrivelse fra kaptein Bentzon til handelsgymnasiet av 17 december 1905) samt paa de for dette legat den 11 september 1907 utfærdigede statuter.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles paa det ved frivillige bidrag istandbragte »Joh. L. Hirsch's fond for landbruksvidenskabelig forskning ved Norges landbrukshøiskole« samt paa de for dette fond den 12 september 1907 utfærdigede statuter. 10 febr.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles paa det av frøken Lucie Kristine Ellingsen Skroven oprettede »Lucie Ellingsen Skrovens legat« til uformuende jenter og gutter inden Skroven skolekreds i Vaagan prestegjæld samt paa de av hende for dette legat den 23 november 1907 utfærdigede statuter. 10 febr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at: 10 febr.

I. Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til at avhænde Nærø prestegaard i Trondhjem stift med paastaaende bygninger, forsaavidt disse tilhører det offentlige, men med undtagelse av den gaarden tilliggende skogret i Horven og Osen skoge i Kolvereid samt med undtagelse av ruinerne av Nærø gamle stenkirke — for en salgssum af kr. 12 750,00 og paa vilkaar forøvrig, som nærmere fastsættes av nævnte departement.

II. Salgssummen, indtil anderledes maatte bli bestemt, indtages i og forvaltes under oplysningsvæsenets fond som en Nærø sogneprestembede tilliggende kapital, hvorav de aarlige renter efter fradrag av inkassationssalær utbetales sognepresten for avsavn av jordvei.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles paa den av forstanderskapet for Borge sparebank i møte den 27 april 1907 vedtagne forandring av § 1 i bankens ved høieste resolution av 8 september 1899 stadfæstede plan. 10 febr.

Rundskrivelse fra Kirke- og Undervisningsdepartementet til samtlige eksamensberettigede skoler (undtagen pikeskolerne). 10 febr.

Da der av sidste Storting er git bevilgning til indførelse av undervisning i skytning, vil undervisningen i dette og som led i gymnastikundervisningen bli indført i samtlige eksamensberettigede middelskolers 3dje og 4de klasse og i alle gymnasieklasser ved artiumsberettigede skoler, selvfølgelig kun for gutter.

Undervisningen vil bli paabegyndt i indeværende skoleaar; men da kun drevet i 3dje middelklasse samt i 1ste og 2den gymnasieklasse. I næste skoleaar skal undervisningen ogsaa omfatte 4de middelklasse og 3dje gymnasieklasse.

Til undervisningen vil i indeværende halvaar bli at anvende 12 à 15 timer tat fra gymnastiktimerne. Samme timetal vil bli at anvende i næste skoleaar.

10 febr. I samtlige tre klasser bør i indeværende halvaar kortelig gjennemgaaes av forberedende skyteøvelser:

Kort forklaring av geværet og ammunitionen samt kulens bane. Forsigtighedsregler for geværets behandling og bruk. Sigtning. Avtrækning. Ladning med eksesrerpatron. Liggende færdigstilling og anlægsstilling med støtte samt sigtning og avtrækning i denne stilling. Liggende anlægsstilling uten støtte, knæstaaende og staaende færdigstilling og anlægsstilling med sigtning og avtrækning.

Hertil kommer skytning med skoleammunition mot 10-delt salonskive paa 10 meters avstand:

Liggende med støtte	5 skud.
— uten —	5 »
Knæstaaende med venstre albu støttet	10 »
Staaende	10 »

Der blir at føre skyteblad for hver gut. Blanketter hertil vil i sin tid bli tilstillet skolerne fra Forsvarsdepartementet gjennem regnskapsføreren.

Inden undervisningens begyndelse vil skolerne til bruk for gymnastiklærerne, som vil ha at lede skyteundervisningen, fra Forsvarsdepartementet faa sig tilstillet en haandbok for skyteundervisningen i skolerne.

Fritat for skytning er de, som paa grund av legemsfeil eller sykelighet er fritat for gymnastik.

Vaaben (guttekarabiner) vil bli tilstillet skolerne direkte fra Kongsberg vaabenfabrik i et antal svarende til 8de-parten av elevantallet i den talrigste av de skytende klasser eller partier. Karabinerne tages til inventar ved skolerne og vil i krigstilfælde, eller naar krig kan befrygtes, bli at stille til armeens disposition. Gymnastikinspektøren vil under sine reiser inspicere karabinernes tilstand og derom gi indberetning til felttøimesteren, forsaavidt der maatte være væsentlige mangler tilstede.

Rekvisitioner paa ammution, salonskiver, stry og vaselin samt skemaer utfærdiges og attesteres av skytelæreren og indsendes snarest mulig gjennem skolens rektor (bestyrer) til regnskapsføreren for skoleskytningen, tøihusskriver Gudim, Eilert Sundts gate 55, Kristiania. Rekvisitionsblanketter vil bli tilstillet skolerne fra regnskapsføreren. Ved rekvisitionerne kan for indeværende termin gaaes ut fra 30 skud med skoleammunition og 2 skiver pr. skytende elev [1]). Desuten bør til forberedende skyteøvelser rekvireres 10 eksercerpatroner pr. karabin. Ubrukt ammunition opbevares ved skolerne.

Rekvisitionerne indsendes for senere skoleaar inden hvert aars 1 august. Med hensyn til rekvisitioner og ekspeditioner

[1]) Der bør rekvireres 10 % tillæg av patroner til ekstraskytning (instruktion) for de daarligste elever.

forholdes indtil videre overensstemmende med nedenstaaende regler. 10 febr.

Samtidig med senere rekvisitioner, første gang inden 1 august 1908, indsendes til regnskapsføreren ammunitionsregnskap efter utlevert skema utvisende beholdning ved forrige regnskaps avgivelse, tilgang, forbruk i aaret og restbeholdning. Regnskapet vedlægges sammendrag av skytningen efter utlevert skema.

Ved utgangen av indeværende skoleaar indsendes til Kirkedepartementet meddelelse om, hvorvidt skolerne har naadd at gjennemføre de her foreskrevne øvelser, og hvormange timer har været anvendt til skytningen.

Regler

til befølgelse ved rekvisitioner og ekspeditioner av ammunition til skoleskytningen.

1. Rekvisitionerne indsendes til skoleskytningens regnskapsfører, tøihusskriver Gudim, Eilert Sundts gt. 55, telefon nr. 12626, og skal blandt andet indeholde:
   a) Antal patroner, der rekvireres (herunder iagttages, at der rekvireres antal delelige med 500).
   b) Tydelig vareadresse (nærmeste jbst. eller d/s.-stoppested).
2. Ammunitionen sendes fragtfrit til nærmeste jbst. eller d/s.-stoppested, hvor den maa hentes ved adressatens forsorg, naar følgekortet mottages.
3. Hylsene skal tilbakeleveres i samme antal som avgivne skud, naar ny ammunitionsforsyning rekvireres: manglende hylser blir at erstatte efter regning fra regnskapsføreren.
4. Hylsene optælles og nedpakkes i samme kasse, hvori de er mottat, adresseres til Norma projektilfabrik, Kristiania og indleveres ved nærmeste jbst. eller d/s.-stoppested. Fragten betales ikke.

   Samtidig sendes til Norma projektilfabrik underretning om naar og med hvilket d/s. (jb.) hylsene er sendt med opgivende av antallet.
5. Naar ammunitionen mottages, maa den straks (under vidner) optælles. Reklamationer angaaende antal etc., som indkommer til fabrikken senere end 1 maaned efter avsendelsen, anerkjendes ikke.

   Mulige reklamationer sendes direkte til Norma projektilfabrik.

   Hvis tvist opstaar, indsendes saken til regnskapsføreren.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvorved departementet i anledning av en lærers avlønning i Askim meddeler, at det er enig med direktøren i, at den i skolelovens § 22 givne bestemmelse om tillæg i løn- 10 febr.

10 febr. nen for lærere, der læser mindre end henholdsvis 5 og 6 timer pr. dag, ikke kan ophæves ved dertil sigtende avtale. Den heromhandlede lærer, hvis 30 skoleuker er fordelt paa 36 kalenderuker, er derfor berettiget til tillæg overensstemmende med regelen i ovennævnte § 22.

10 febr. **Rundskrivelse** fra Finansdepartementet til samtlige amtmænd:

I henhold til den departementet ved lov av 11 april 1885 § 13 givne bemyndigelse bestemmes herved, at der ved stempling av veksler lydende paa fremmed myntsort blir at anvende følgende faste kurser, hvorefter beregningen til indenlandsk myntsort skal finde sted:

	Norsk krone.
Storbritannien:	
1 pound st. (£) = ...	18,20
Tyskland:	
100 mark (m.) = ...	88,90
Belgien, Frankrige, Schweiz:	
100 francs (frs.) = ...	72,20
Nederlandene:	
100 gulden (hfl.) = ...	150,00
Spanien:	
100 pesetas (pes.) = . . .	72,00
Rusland:	
1 rubel guld (ro.) = . . .	1,90
Finland:	
100 mark = ...	72,00
Østerrig-Ungarn:	
1 krone (k.) = ...	0,75
Amerikas forenede stater:	
1 dollar ($) = ...	3,75

11 febr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge en fra det internationale postbyraa i Bern mottat skrivelse av 28 f. md. skal det i art. IV i ekspeditionsreglementet til den i Rom den 26 mai 1906 avsluttede hovedpostkonvention indtagne tablaa over takstækvivalenterne ændres som følger:

under Kiautschau, 3 rubrik (15 centimer), indsættes 6 cents,

Labuan med dertil hørende anførsler i alle rubrikker utgaar, hvorimot der efter Straits Settlements sættes »og Labuan«,

hovedkonventionens takster opkræves i Kina (tyske, engelske, franske, japanske og russiske postanstalter) efter følgende forhold:

25 centimer = 10 cents, 11 febr
15 — = 6 —,
10 — = 4 —,
5 — = 2 —.

Marokko med dertil hørende anførsler utgaar.

Rundskrivelse fra Finansdepartementet til samtlige amt- 11 febr.
mænd:

Til underretning og videre kundgjørelse for de i hr. amtmandens embedsdistrikt ansatte almindelige oppebørselsbetjenter og politimestre skal man herved meddele følgende:

Efter de hittil gjældende forskrifter skal i regnskaper og ekstrakter over statskassens ordinære intrader i alle landoppebørselsdistrikter og alle byer med undtagelse av Kristiania, Bergen og Trondhjem optages samtlige ved domme og forelæg ilagte bøter uten hensyn til, om vedtagelse for de sidstes vedkommende har fundet sted eller ei (jfr. dette departements og Revisionsdepartementets rundskrivelser henholdsvis av 12 august 1882, post 7 og 10 samt 5 mars 1883, litr. A, post 4).

Heri beordres fra nu av saadan forandring, at der fremtidig i likhet med, hvad der ved departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 25 juli 1905 i saa henseende er bestemt for Kristiania, Bergen og Trondhjems vedkommende, i nævnte regnskaper og ekstrakter av samme ogsaa for landdistrikternes og de øvrige byers vedkommende kun blir at opta de bøter, der er ilagte ved domme og vedtagne forelæg. I de amter, hvor den nye civile embedsordning er gjennemført, samt i de byer (utenfor Kristiania, Bergen og Trondhjem), der har særskilt politimester, vil følgelig politimestrene for fremtiden ha at avfatte sine bøteopgaver til oppebørselsbetjentene overensstemmende med den foran trufne avgjørelse.

I de restancelister over bøter, der vedlægges de til dette departement avgivendes ekstrakter, blir der foruten de sedvanlige opgaver angaaende inddrivelsen m. v. at meddele oplysning om, naar bøterne er ilagt samt, naar de er vedtat.

Foranstaaende forskrifter kommer til anvendelse første gang ved avgivelsen av regnskapet for indeværende budgetaar og ekstrakten for 2det halvaar av samme. I dette regnskap blir alle de ved sammes avlæggelse uberigtigede bøter, der er overført som beholdning fra foregaaende regnskap og ikke er vedtat, at føre til utgift.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori 13 febr.
meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 10 d. md. har republikken Chile fra 1 januar d. a. at regne tiltraadt den i St. Petersburg under 22 juli 1875 avsluttede internationale telegrafoverenskomst.

13 febr. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse:

Fra 15 februar d. a. underholdes et postaapneri Langnesset i Salangen paa dampskibsanløpsstedet Langnesset i Salangen herred, Tromsø amt, Harstad postdistrikt.

Fra samme tid er Magesaas postaapneri nedlagt.

Overensstemmende med skrivemaaten i den nye matrikul vil herefter postaapnerierne:

Aa i Lofoten	bli	benævnt	Aag i Lofoten,
Aamøhavn	»	»	Aamøyhavn,
Beieren	»	»	Beiara,
Beieren, Ytre	»	»	Beiara, Ytre,
Bogøen	»	»	Bogøy,
Bolgen i Helgeland	»	»	Bolga i Helgeland,
Brasøen	»	»	Brasøy,
Brønnø	»	»	Brønnøy,
Bærøvaagen	»	»	Bærøyvaagen,
Eidsfjorden	»	»	Eidsfjord,
Engeløen	»	»	Engeløy,
Gaukværø	»	»	Gaukværøy,
Gimsø	»	»	Gimsøy,
Grønøen	»	»	Grønøy,
Grøtøen	»	»	Grøtøy,
Guldsmedviken	»	»	Gullsmedviken,
Halvardøen i Salten	»	»	Halvardøy i Salten,
Hammerø	»	»	Hamarøy,
Hammerø, Nordre	»	»	Hamarøy, Nordre,
Hanøen	»	»	Hanøy,
Hatfjelddalen	»	»	Hatfjelldalen,
Havnø i Lofoten	»	»	Havnøy i Lofoten,
Herøholmen	»	»	Herøyholmen,
Høiholm	»	»	Høyholm,
Høines	»	»	Høynes,
Igerøen	»	»	Igerøy,
Kjerringøen	»	»	Kjerringøy,
Kjeøen	»	»	Kjeøy,
Kjøbsvik	»	»	Kjøpsvik,
Kleven i Vesteraalen	»	»	Kleiven i Vesteraalen,
Kvarøen, Indre	»	»	Kvarøy, Indre,
Laustad	»	»	Lauvstad,
Lurø	»	»	Lurøy,
Løvøen	»	»	Løvøy,
Meløen	»	»	Meløy,
Nesne	»	»	Nesna,
Nesøen i Helgeland	»	»	Nesøy i Helgeland,

Nordarnøen	bli	benævnt	Nordarnøy,	13 febr.
Nordfolden	»	»	Nordfold,	
Offersø	»	»	Offersøy,	
Risøhavn	»	»	Risøyhavn,	
Rævelsø	»	»	Rævelsøy,	
Rødø	»	»	Rødøy,	
Rørøen i Helgeland	»	»	Rørøy i Helgeland.	
Selsøvik	»	»	Selsøyvik,	
Seløen i Helgeland	»	»	Seløy i Helgeland,	
Skjønstaa	»	»	Sjønstaa,	
Slapøen	»	»	Slapøy,	
Sommerøen i Vesteraalen	»	»	Sommerøy i Vesteraalen,	
Strømholmen	»	»	Straumholmen,	
Strømmen i Bodin	»	»	Straumen i Bodin,	
Strømsjøen	»	»	Straumsjøen,	
Størkesnes	»	»	Styrkesnes,	
Sunderøen	»	»	Sunderøy,	
Sundsvold i Helgeland	»	»	Sundsvoll i Helgeland,	
Trænen	»	»	Træna,	
Vaaje i Salten	»	»	Vaage i Salten,	
Valnesfjorden	»	»	Valnesfjord,	
Vikerøen	»	»	Vikerøy,	
Værø	»	»	Værøy,	
Øijorden	»	»	Øyjord,	
Øivaagen	»	»	Øyvaagen,	
Østbø i Helgeland	»	»	Austbø i Helgeland,	
Østnesfjorden	»	»	Austnesfjorden.	

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at generalkonsulatet i St. Petersburg bibeholdes som ulønnet embede med uforandret distrikt og med det samme ved kongelig resolution av 24 april 1906 tillagte kontorbidrag indtil videre til aarlig beløp kr. 3000,00, samt at den nuværende generalkonsul meddeles bemyndigelse til at opta edelige sjøforklaringer og til under undersøkelser angaaende andre forbrydelser eller forseelser begaat ombord paa norsk skib end forbrydelser eller forseelser i sjøfartsforhold, at la forklaringerne beedige, saafremt beedigelse ikke uten betænkelighet kan utstaa indtil vidnernes ankomst til Norge. 15 febr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at de i ekstraordinær generalforsamling for Larvik samlag for brændevinshandel den 17 januar 1908 vedtagne vedtægter i medhold av § 5 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 6 aar, at regne fra 1 januar 1908. 15 febr.

15 febr. **Kongelig resolution,** hvorved approbation meddeles paa det i generalforsamling den 28 november 1907 vedtagne tillæg til den ved høieste resolution av 15 januar 1862 approberte plan for Stadsbygden prestegjelds brandforsikringsforening for huse i Søndre Trondhjem amt, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

20 febr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 11 d. md. har den mexikanske regjering ratificert de i Berlin den 3 november 1906 undertegnede internationale overenskomster vedrørende traadløs telegrafi.

21 febr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larvik amt, hvori meddeles, at et fattigstyre efter lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 § 46 antages at være fritat for at erlægge betaling for begjærte utskrifter av tinglyste dokumenter, jfr. forøvrig departementets i Lovtidende indtagne skrivelse av 25 april 1904.

21 febr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori paa foranledning meddeles, at der for tinglysning av utskrift av et sorenskriveris ekstraretsprotokol, indeholdende fravigelseskjendelse, ved hvilken 2 firmaer tilpligtes at avstaa til en kommune vand, grund m. v., der var ekspropriert til kommunens vandforsyning, maa beregnes gebyr i henhold til sportellovens § 49 efter summen av de fastsatte takstbeløp, uanset at disses størrelse ikke fremgaar av utskriften, jfr. departementets i Lovtidende indtagne skrivelser av 20 april 1900 og 17 oktober 1906.

25 febr. **Lov***)[1]) om tillæg til lov angaaende skreifiskerierne i Lofoten av 6 august 1897.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 22 februar dette aar, saalydende:

§ 1. Vedkommende regjeringsdepartement kan for hvert aars fiske fastsætte, at der, naar havdeling efter § 16 a i lov angaaende skreifiskerierne i Lofoten av 6 august 1897 er iverksat, skal være adgang til i visse opsynsdistrikter paa nedenfor nævnte maate at fastsætte, hvorvidt havstrækning, som er tildelt brukerne av natliner, skal deles mellem brukerne av de forskjellige slags farkoster saaledes, at der tildeles brukerne av

*) Bekjendtgj. 27 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 9.

[1]) Se Ot. prp. nr. 8. Indst. O. I. St.tid., forh. i Ot. side 28—35, i Lt. side 15—16.

almindelige linebaater, der roes fra land, en havstrækning, hvor 25 febr.
natlineredskaber, som brukes fra andet slags farkoster — skøiter, motorbaater og dampskibe — eller disses fangstbaater, ikke tilstedes adgang.

I hvert av vedkommende opsynsdistrikter skal vælges et særskilt utvalg paa 4 mænd med varamænd, hvorav 2 mænd med varamænd vælges av og blandt høvedsmændene paa de indtegnede linebaater og 2 mænd med varamænd av og blandt førerne paa de indtegnede farkoster, som ikke kan henregnes til almindelige linebaater. Opsynet bestemmer tid og sted for valget, der skal være bekjendtgjort ved opslag 2 dage før dets foretagelse.

Avstemningen sker skriftlig eller mundtlig særskilt for hvert merkedistrikt under ledelse av opsynsbetjenten, som fører protokol derover. De, som ved sammenlægning av stemmerne i de forskjellige merkedistrikter viser sig at ha faat de fleste stemmer, er valgt. Har flere like mange stemmer, avgjøres valget ved lodtrækning mellem disse.

De valgte medlemmer av utvalget er i henseende til rettigheter og pligter likestillet med de i ovennævnte lov av 6 august 1897 § 11 nævnte utvalgsmedlemmer. Samme lovs § 13 er ogsaa gjældende for det heromhandlede utvalg.

Det tilkommer utvalget i form av vedtægt at fastsætte, hvorvidt og i tilfælde hvorledes deling av havstrækning, som er tildelt brukerne av natliner, skal iverksættes.

Om den besluttede vedtægts offentliggjørelse, ikrafttræden og ophør samt om straf for dens overtrædelse gjælder, hvad der i ovennævnte lovs § 16, 2det, 3dje og 4de led er fastsat, dog saaledes, at vedtægten i hvert fald træder ud av kraft, naar opsynet for vedkommende aars fiske hæves.

§ 2. Nærværende lov træder ikraft straks.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov av 22 25 febr.
mai 1875 angaaende adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa en av kjøbstaden Hamar formænd og repræsentanter under 14 december 1907 fattet beslutning om forandring i § 1 i den ved kongelig resolution av 25 juli 1898 approberte vedtægt for nævnte kjøbstad angaaende adgang til at gi offentlige forestillinger m. v.

Kongelig resolution**), hvorved: 25 febr.

1. I henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for

*) Bekjendtgj. 27 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 9, hvor forandringen er indtat.

**) Bekjendtgj. 27 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 9, hvor vedtægten er indtat.

25 febr. rikets herreder og lov av 22 mai 1875 om adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Nordre Odalen herred under 22 juni og 7 december 1907 fattet beslutning til politivedtægt for bemeldte herred.

2. Den ved kongelig resolution av 3 juni 1893 approberte politivedtægt og den ved kongelig resolution av 8 december 1900 approberte vedtægt for herredet om dramatiske og andre offentlige forestillinger ophæves fra den dag av, da den under post 1 nævnte vedtægt træder i kraft.

25 febr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov om kommunale slagtehus, kjødkontrol m. v. av 27 juni 1892 (jfr. lov av 27 juli 1895 og lov av 6 august 1897) dens § 2 bestemmes, at kjøt av dyr, der slagtes inden følgende dele av kjøbstaden Narvik, nemlig Fagernes, Framnes, Lillevik, Ovnesvik og Paaskestrand eller Slaatviksstrand — indtil videre fritages for undersøkelse av kommunal kjøtkontrol, naar kjøtet ifølge erklæring avgivet av den, for hvem det slagtes, alene skal benyttes av denne og hans husstand.

25 febr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at de ved høieste resolution av 27 oktober 1902 for de i Ulvaadalen i Grytten herred, Romsdal amt, beliggende vand, elver og bækker for et tidsrum av indtil 5 aar fastsatte fredningsbestemmelser blir gjældende indtil videre.

Denne resolution træder straks i kraft.

25 febr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 29 bestemmes, at paa den strækning utenfor Søyaelven i Nordmør fogderi, Romsdal amt, som begrænses av en ret linje fra gaarden Søisets nøst i syd til Pederstuen—Kvandes nøst i nord, skal det i tiden fra og med 15 april til og med 30 september være forbudt at benytte kilenot, lakseværp, kastenot, sættegarn eller lignende redskaper. Dog skal dette forbud ikke være til hinder for bruk av sildenøter og sildegarn, der bevislig anvendes til fangst av sild, ei heller av bundgarn, der anvendes til fangst av anden fisk end laks eller sjøørret.

Kongelig resolution av 1 juni 1876 om fredning av denne strækning ophæves.

Overtrædelse av foranstaaende forbud er belagt med straf.

---

*) Bekjendtgj. 27 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 9.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av § 8 i lov om værnskogens bevarelse og mot skogenes ødelæggelse av 20 juli 1893 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Søndre Aurdal herred, Kristian amt, i møte den 30 november 1907 besluttede vedtægter mot skogens ødelæggelse inden herredet. 25 febr.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av § 8 i lov om værnskogens bevarelse m. v. av 20 juli 1893 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Rennebu herred, søndre Trondhjem amt, i møte den 28 oktober 1907 besluttede vedtægter mot skogenes ødelæggelse inden herredet. 25 febr.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Øiestad herred, Nedenes amt, i møter den 30 april og 27 august 1907 besluttede regler angaaende forebyggelse og slukning av skogbrand inden herredet. 25 febr.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Bygland herred, Nedenæs amt, i møte 10 mai 1907 besluttede regler angaaende forebyggelse og slukning av skogbrand inden herredet, dog med en enkelt forandring. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved der i Zanzibar oprettes et ulønnet norsk konsulat med distrikt omfattende sultanatet Zanzibar samt de britiske protektorater »East Africa« og »Ouganda«, samt, at konsulen bemyndiges til at opta edelige sjøforklaringer. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at 25 febr.

1. det paalægges en av presterne i Nærø prestegjeld under Ytre Namdalen provsti i Trondhjem stift 1 gang aarlig efter Trondhjem biskops nærmere bestemmelse at fremmøte paa den hjælpekirkegaard, som er tillatt anlagt paa gaarden Valøen i Vikten annekssogn av nævnte prestegjeld, for at forrette jordfæstelse av der begravede lik,
2. det i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 20, første led, be-

*) Bekjendtgj. 27 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 9, hvor vedtægterne er indtat.

**) Bekjendtgj. 27 febr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 9, hvor reglerne er indtat.

25 febr. stemmes, at der for jordfæstelse av menighetslemmer paa de i post 1 omhandlede dage ikke blir at erlægge betaling til prest og kirkesanger.

3. — — — — — — — — — — — — — — — — —

25 febr. **Kongelig resolution**, hvorved den av kirkesanger og lærer Jonas Vellesen utgivne »Bibelhistorie for skole og hjem« med de i skrivelser av 5 juli 1907 og 7 januar 1908 gjorte ændringer godkjendes som lærebok i kristendomskundskap i folkeskolen.

25 febr. **Kongelig resolution**, hvorved Sørfrøya herred, Søndre Trondhjem amt, indtil videre fritages for at anskaffe den i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 24 paabudte jordvei med familiebolig mot, at der tilstaaes en av lærerne i fuldstændig post en aarlig avsavnsgodtgjørelse, stor kr. 180,00.

25 febr. **Kongelig resolution**, hvorved Osen herred, Søndre Trondhjem amt, indtil videre fritages for at anskaffe den i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 24 paabudte jordvei med familiebolig mot, at der tilstaaes en av de i fuldstændig post ansatte lærere en aarlig avsavnsgodtgjørelse, stor kr. 180,00.

25 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til fattigloven av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa en av vedkommende utvalg foreslaat plan for et sikkerhetsfond ved A/S »Norsk-Amerikansk Kobbermine Smelte Co's« grubedrift i Verran herred i Nordre Trondhjem amt.

25 febr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til fattigloven av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa en av vedkommende utvalg foreslaat plan for et sikkerhetsfond ved Ytterøen verk i Ytterøen herred, dog med nogen forandringer.

25 febr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

I. At Justisdepartementet bemyndiges til at avgjøre andragender fra underdommere og retsskrivere om tilladelse til for et tidsrum utover 3 maaneder ved deres embeders bestyrelse at benytte edsvoren fuldmægtig.

II. At de underdommere, som er meddelt eller for fremtiden meddeles tilladelse til for et tidsrum utover 3 maaneder ved deres embeders bestyrelse at benytte edsvoren fuldmægtig, skal indrykke bekjendtgjørelse om ledighet i fuldmægtigstillingen med fornøden lønsopgave i »Norsk Kund-

gjørelsestidende«. Efter ansøkningsfristens utløp indsendes de indkomne ansøkninger med bilag til amtmanden, ledsaget av en uttalelse angaaende det trufne valg av fuldmægtig. Saafremt amtmanden finder, at der ved valget ikke er tat tilbørlig hensyn til andre bedre kvalificerte ansøkere, blir autorisation ikke at utfærdige, men saken blir at tilbakesende til underdommeren til fornyet behandling. Den av amtmanden utfærdigede autorisation blir at indsende til approbation av departementet, for hvem ogsaa amtmandens negtelse av at utfærdige autorisation kan indbringes til prøvelse. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Stokke sparebank i møte den 30 december 1907 besluttede forandring av § 22 i bankens ved høieste resolution av 17 mai 1890 og 22 januar 1900 stadfæstede plan. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Langesund sparebank i møte den 30 december 1907 vedtagne forandring av § 9 i bankens ved høieste resolution av 31 mai 1895 stadfæstede plan. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Kvikne sparebank i møte den 27 december 1907 vedtagne forandring av § 20 i bankens ved høieste resolution av 10 april 1896 og 18 april 1904 stadfæstede plan. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Vang sparebank i Valdres i møte den 18 januar 1908 besluttede forandring av § 3 i bankens ved høieste resolution av 1 november 1889 og 27 april 1903 stadfæstede plan. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Dyrø sparebank i møte den 28 december 1907 vedtagne forandring av § 20 i bankens ved kongelig resolution av 10 mars 1903 stadfæstede plan. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Østre Slidre sparebank i møte den 28 december 1907 vedtagne forandring av § 20 i bankens ved høieste resolution av 27 januar 1893 med flere senere resolutioner stadfæstede plan. 25 febr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Søndre Odalen sparebank i møter den 17 april og 30 december 1907 vedtagne for- 25 febr.

25 febr. andringer av §§ 3 og 5 i bankens ved resolution av 22 december 1893 og 2 juni 1906 stadfæstede plan.

25 febr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av Avaldsnes sognestyre i møte den 30 august 1906 vedtagne plan for en inden sognet under navn av Avaldsnes sparebank oprettendes sparebank, dog med en enkelt forandring.

25 febr. **Kongelig resolution,** hvorved kontortiden ved Vadsø toldsted i henhold til lov angaaende forandringer i toldlovgivningen av 17 juni 1869 § 1 forandres saaledes, at den blir

a) i maanederne oktober, november, december, januar, februar og mars fra kl. 9 form. til kl. 3 efterm. og
b) i aarets øvrige maaneder fra kl. 8 form. til kl. 1 efterm. og fra kl. 3 til kl. 6 efterm.

25 febr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at

1. anskaffelserne av klæde til arméen indtil videre foretages hovedsagelig i fjeldgraat;
2. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at træffe de nærmere bestemmelser for de enkelte avdelingers overgang til fjeldgraa uniform, samt at
3. der ved fastsættelsen av modellerne for den fjeldgraa uniform skal haves for øie at tilveiebringe en enhetsfeltuniform for den hele armé.

25 febr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til riksadvokaten, hvori med hensyn til bøtefortegnelserne bestemmes, at bøter for forseelse mot løsgjængerlovens §§ 16 og 17 for Kristiania, Bergen, Trondhjem og Kristianssands vedkommende alene indtages i de summariske bøtefortegnelser, jfr. departementets skrivelse til riksadvokaten av 19 juni 1905 (i Lovtidenden feilagtig datert 16 juni 1905, indtat side 293).

25 febr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Bergenhus amt, hvorved det ved høieste resolution av 11 mars 1873 oprettede Sande og Bygstad jordmordistrikt deles i to distrikter saaledes, at hvert av sognene Sande og Bygstad kommer til at utgjøre et særskilt distrikt.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i Bygstad distrikt.

25 febr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver, der hadde anmodet om departementets uttalelse angaaende beregning av gebyr for tinglysning av en avskrift av kongelig resolution av 10 januar d. a., hvorved der i henhold til lov av 12 juni 1906 om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald, kfr. lov av 26 mars 1907 og lov av 9 juni

1903, tillates aktieselskapet Rjukanfos at erhverve endel eien- 25 febr.
domme i Tinn herred paa visse nærmere omhandlede betingelser, hvoriblandt erlæggelse av en aarlig avgift til den Norske Stat av kr. 6 000,00, hvilken avgift selskapet var berettiget til at avløse med dens kapitalværdi, beregnet efter 5 pct.

I anledning herav meddeles, at gebyret antages at maatte beregnes efter sportellovens § 49 av avgiftens kapitalværdi, kr. 120 000,00.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nord- 26 febr.
land amt, hvorved der fra det ved høieste resolution av 19 mai 1813 oprettede Rødø jordmordistrikt i Nordland amt utskilles et nyt distrikt, Melfjorden, omfattende Melfjorden og Sørfjorden, bestaaende av gaardene Bunæs, Gjærsvik, Langnes, Moldviken, Steinsland, Jansviken, Brensvik, Kilboghavn, Øresvik Tømmerdal, Sørfjorden, Vasvik, Gjervalen, Kvalvik, Skreivik, Strand, Oddervik, Hellervik, Lines, Hytten, Sandvik, Kilhavn, Melfjorden, Nordfjorden, Nordfjordholmen, Vaatvik, Hammerøen og Telnes.

Omreguleringen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til et handelsfirma, hvori 26 febr.
uttales, at desinfektionsmidlet Autan saavel efter sin anvendelse som efter sine bestanddele antages at kunne sælges av handelsberettigede.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori 26 febr.
meddeles, at ifølge en fra utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 18 ds. er de i Berlin den 3 november 1906 undertegnede internationale overenskomster vedrørende traadløs telegrafi ratificert fra svensk side.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori 26 febr.
meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 19 d. md. har republikken Honduras, fra 20 juli 1907 at regne, tiltraadt den i Rom den 26 mai 1906 avsluttede internationale postanvisningsoverenskomst.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov av 22 29 febr.
juni 1875 angaaende adgang til at gi dramatiske og andre forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Lillestrøm herred, Akershus amt, under 19 december 1907 fattet beslutning angaaende tillæg for nævnte herreds vedkommende til § 2 i den ved kongelig resolution av 20 december 1890, jfr. kongelig resolution av 9 september 1902,

*) Bekjendtgj. 2 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10, hvor tillægget er indtat.

29 febr. approberte vedtægt for det udelte Skedsmo herred med hensyn til saadanne forestillinger.

29 febr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebørn m. v. av 29 april 1905 bestemmes efter derom av Sarpsborg kommunestyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Sarpsborg by.

29 febr. **Kongelig resolution***), hvorved bestemmes:

1. 8de, 9de og 10de terminer av den ved kongelig resolution av 22 oktober 1904[1]) den Almindelige Brandforsikrings-Indretnings Kjøbstad-Avdeling paalagte ekstraordinære kontingent til dækning av det ved ildebrand i Aalesund den 23 januar s. a. paaførte tap frafaldes, og
2. den av utgaaede eiendomme for nævnte terminer allerede indbetalte ekstraordinære kontingent tilbakebetales ved utgangen av indeværende aar.

29 febr. **Kongelig resolution**, hvorved Fyresdal herred, Bratsberg amt, indtil videre fritages for at anskaffe lærerjord av den i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 24 paabudte størrelse mot, at den lærer i fuldstændig post, som er tillagt bruken av klokkergaarden Meinstad, tilstaaes en aarlig avsavnsgodtgjørelse av kr. 50,00.

29 febr. **Kongelig resolution,** hvorved Departementet for Handel, Sjøfart og Industri bemyndiges til at meddele de i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 §§ 4 og 6, begges sidste led, omhandlede fritagelser, samt til at gi de i samme lovs § 38 omhandlede forskrifter til lovens gjennemførelse.

29 febr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av vedkommende grundlæggere i møte den 16 december 1907 vedtagne plan for en inden Malangen herred under navn av »Malangen sparebank« oprettendes sparebank.

29 febr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen i anledning av et andragende fra Austevold skolestyre om, at der maatte bli utbetalt sædvanlig statsbidrag til særundervisning for børn, som var forbudt at søke den almindelige folkeskole paa grund av, at de bodde i hus sammen med sin spedalske far.

Departementet meddeler, at da disse børn, som ikke selv oplyses at være syke, formentlig ikke kan ansees som utelukket fra folkeskolen efter landsskolelovens § 10, og da det er oplyst, at forældrene ikke magter at refundere de med særundervis-

*) Bekjendtgj. 2 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 10.

[1]) Se Lovtid. 1ste avd. for 1904 nr. 40.

ningen forbundne utgifter, finder det at kunne bevirke utbetalt almindelig statsbidrag til denne undervisning. 29 febr.

Overenskomst angaaende forandring i telefonoverenskomsten av 6/7 oktober 1902 mellem Norge og Sverige, godkjendt for Norges vedkommende ved kgl. resolution av 28 mars 1908, under forutsætning av, at lignende godkjendelse ogsaa finder sted for Sveriges vedkommende. 11 febr. 5 mars.

Forandring av artikel IV punkt 3 i telefonoverenskomsten av 6/7 oktober 1902 mellem Norge og Sverige:

For hver paabegyndt samtaleperiode . . . . . for hver zone.

For samtaler, som utveksles mellem klokken 9 em. og klokken 7 fm., utgjør avgiften for hver zone 30 øre.

Kristiania den 5 mars 1908.
Den kgl. norske telegrafstyrelse.

Heftye.

Engset.

Stockholm den 11 februari 1908.
Kungl. Svenska Telegrafstyrelsen.

Herman Rydin.

Ernst Carlberg.

Ändring af art. IV punkt 3 i telefonöfverenskommelsen den 6/7 oktober 1902 mellan Sverige och Norge:

För hvarje påbörjad samtalsperiod . . . . . för hvarje zon.

För samtal, som utväxlas mellan klockan 9 e.m. och klockan 7 f.m., utgör afgiften för hvarje zon 30 öre.

Stockholm den 11 februari 1908.
Kungl. Svenska Telegrafstyrelsen.

Herman Rydin.

Ernst Carlberg.

Kristiania den 5 mars 1908.
Den kgl. norske telegrafstyrelse.

Heftye.

Engset.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt, hvori meddeles, at naar en lensmand efter forlangende leverer en fortløpende utskrift av helt selvstændige forretninger, som til forskjellige tider og paa forskjellige steder er indført i hans bøker, antages han berettiget til at beregne gebyr efter sportellovens § 142 særskilt for hver forretning. Derimot antages alene enkelt gebyr at kunne beregnes, naar den begjærte utskrift angaar en og samme forretning, der har været kontinueret til forskjellige tider og saaledes har foranlediget flere særskilte protokollationer. 6 mars.

7 mars. **Lov***)[1]) indeholdende ny avfattelse av visse bestemmelser i lov av 20 december 1902 om forandring i lov om konsulatvæsenet av 15 juni 1878.

Vi Haakon, Norges konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 22 februar dette aar, saalydende:

§ 2, 1ste og 2det avsnit, i lov av 20 december 1902 om forandring i lov om konsulatvæsenet av 15 juni 1878 skal fra 1 april 1908 lyde:

»Handelsskib, hvis drægtighet er 50 registertons netto eller derover, og som gaar i utenriksk fart, betaler til statskassen en konsulatavgift, der for hvert budgetaar blir at fastsætte av Stortinget særskilt for dampskibe og seilskibe med et fast halvaarlig beløp av indtil henholdsvis 16 øre og 8 øre av hver registerton netto. For kvartalet 1 april—30 juni 1908 blir avgiften at fastsætte med et beløp av indtil henholdsvis 8 øre og 4 øre av hver registerton netto.

Avgiften forfalder til betaling efterskudsvis 30 juni og 30 december. Den opkræves av toldvæsenet paa skibets hjemsted og paahviler skib, som i løpet av halvaaret (for terminen 1 april—30 juni 1908: i løpet av kvartalet) har gaat i utenriksk fart«.

§ 3, 1ste—3die avsnit, i nævnte lov av 20 december 1902 skal fra 1 april 1908 lyde:

»Skib, som alene er beskjæftiget med sæl-, hvalros-, hval- og bottlenosefangst i de nordlige farvande eller med saadan fangst i forbindelse med indenriksk fart, er fritat for avgift.

Seilskib, som har været oplagt i et sammenhængende tidsrum av mindst 30 dage, eftergives avgiften med et av Stortinget fastsat beløp for hver dag, det saaledes har været oplagt.

Tilsvarende regel gjælder for nybyggede eller fra utlandet indkjøpte skibe (saavel damp- som seilskibe), forsaavidt angaar den tid, som er forløpet, inden nationalitetsbevis er utfærdiget, saafremt denne utgjør mindst 30 dage«.

Ti har Vi o. s. v.

Loven lyder altsaa nu i sin helhet saaledes:

§ 1. Naar handelsskib kommer i havn, hvor konsulat er oprettet, skal skibets fører snarest mulig og senest inden 48 timer efter ankomsten tilstille konsulen en skriftlig opgave, avfattet efter forskrifter, der nærmere blir at bestemme av vedkommende regjeringsdepartement, vedrørende skibet og dets forhold, saasom reisen, ladningen, fragten og besætningen. Hvorvidt lignende opgave av føreren skal tilstilles konsulen ved skibets avgang fra vedkommende havn, bestemmes av Kon-

*) Bekjendtgj. 9 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

[1]) Se Ot. prp. nr. 1, indst. O. nr. 15, St.tid., forh. i Ot. side 25—28, i Lt. 16—17.

Kongelig kundgjørelse*)[1]) angaaende stempelavgift av dokumenter og av spillekort til statskassen i budgetterminen 1 april 1908 til 30 juni 1909. 7 mars.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Saasom Stortinget under 17 februar dette aar har fattet følgende beslutning angaaende stempelavgift av dokumenter og av spillekort til statskassen i budgetterminen 1 april 1908 til 30 juni 1909:

---

gen. Under skibets ophold i havn skal føreren derhos være forpligtet til paa konsulens anmodning personlig at indfinde sig paa konsulatet samt, saavidt han er istand dertil, at meddele konsulen de yderligere oplysninger, som denne i embeds medfør maatte begjære om skibet og dets forhold. Likeledes skal skibets fører tilstille konsulen skibets nationalitetsbevis og folkeliste i havn, hvor saadant ved traktatmæssig overenskomst eller i vedkommende lands lovgivning maatte være bestemt. Hvorvidt og i hvilken utstrækning fører av skib, som hverken losser eller lader i havnen, og fører av dampfartøi, som gaar i regelmæssig fart paa stedet, skal være fritat for de ovenfor omhandlede paalæg om avgivelse av skriftlig opgave, bestemmes av Kongen.

Handelsskibes bestyrende reder skal overensstemmende med de forskrifter, som av vedkommende regjeringsdepartement bestemmes, til toldvæsenet paa skibets hjemsted indsende opgaver over skibets fart. Vedkommende toldtjenestemand har at paase, at saadanne opgaver avgives, og at indsende samme til den myndighet, som Kongen bestemmer.

§ 2. Handelsskib, hvis drægtighet er 50 registertons netto eller derover, og som gaar i utenriksk fart, betaler til statskassen en konsulatafgift, der for hvert budgetaar blir at fastsætte av Stortinget særskilt for dampskibe og seilskibe med et fast halvaarlig beløp av indtil henholdsvis 16 øre og 8 øre av hver registerton netto. For kvartalet 1 april—30 juni 1908 blir avgiften at fastsætte med et beløp av indtil henholdsvis 8 øre og 4 øre av hver registerton netto.

Avgiften forfalder til betaling efterskudsvis 30 juni og 30 december. Den opkræves av toldvæsenet paa skibets hjemsted og paahviler skib, som i løpet av halvaaret (for terminen 1 april—30 juni 1908: i løpet av kvartalet) har gaat i utenriksk fart.

Den bestyrende reder er ansvarlig for avgiftens rigtige erlæggelse, og staten har den samme sikkerhet og ret hos denne som for andre offentlige skatter og avgifter bestemt. Avgiften hefter derhos paa skibet.

§ 3. Skib, som alene er beskjæftiget med sæl-, hvalros-, hval- og bottlenosefangst i de nordlige farvande eller med saadan fangst i forbindelse med indenriksk fart, er fritat for avgift.

Seilskib, som har været oplagt i et sammenhængende tidsrum av mindst 30 dage, eftergives avgiften med et av Stortinget fastsat beløp for hver dag, det saaledes har været oplagt.

Tilsvarende regel gjælder for nybyggede eller fra utlandet indkjøpte skibe (saavel damp- som seilskibe), forsaavidt angaar den tid, som er forløpet, inden nationalitetsbevis er utfærdiget, saafremt dette utgjør mindst 30 dage.

Er et skib forsvundet, og der savnes underretning om dets skjæbne, skal det ansees som tapt, naar den i lov om sjøfarten af 20 juli 1893 § 258 fastsatte frist er hengaaet.

*) Bekjendtgj. 9 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11.

[1]) Se St. prp. nr. 11, indst. S. nr. 34, St.tid. side 392—393.

7 mars. Post 1.

Skattebeslutning om stempelavgift av dokumenter.

Av de i lov om stemplet papir av 9 august 1839 § 2 og i tillægslove av 11 april 1885 § 8, 17 mars 1902 § 1 og 8de juni 1907 § 4 omhandlede dokumenter samt av dokumenter, der er stempelpligtige uten hensyn til deres paalydende beløp, svares stempelavgift til statskassen fra 1 april 1908 til 30 juni 1909 efter den for indeværende budgettermin gjældende stempeltarif.

Post 2.

Skattebeslutning om stempelavgift av spillekort.

Stempelavgift til statskassen av spillekort for samme tid erlægges med kr. 0,70 pr. spil.

Saa vil Vi o. s. v.

7 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Øksnes herred, Nordland amt, under 2 december 1907 fattede beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til børn m. v.

7 mars. **Kongelig resolution** *), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Vikten herred, nordre Trondhjem amt, under 9 december 1907 fattede beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til børn m. v.

Kan det tidspunkt, da et skib ophører at gaa i fart, ikke konstateres, skal den dag, skibet forlot sidste havn, være bestemmende for skibets avgiftspligtighet. I tilfælde av, at det nødvendige bevis for fritagelse av avgift ikke kan fremskaffes til den fastsatte indbetalingsdag, blir avgiften dog at erlægge mot senere refusion. Krav herom maa fremsættes inden 18 maaneder, efterat avgiften er erlagt.

Forsaavidt fartøi forinden nærværende lovs kundgjørelse maatte være befragtet paa viss tid, kan vedkommende regjeringsdepartement eftergi avgift, der ikke kan paalægges befragteren.

De nærmere regler for avgiftens erlæggelse og opkrævning gives av vedkommende regjeringsdepartement, der likeledes har at avgjøre, hvorvidt og i hvilken utstrækning fritagelse for avgift i henhold til foranstaaende bestemmelser skal finde sted.

§ 4. Nærværende lov træder i kraft 1 januar 1904. Fra samme tid ophæves lov om konsulatvæsenet av 15 juni 1878, dens §§ 6, 8, undtagen sidste avsnit, samt § 9, forsaavidt angaar henvisningen til § 6. Likeledes ophæves fra samme tid lovene om konsulatgebyrerne av 14 juni 1816 og 1 august 1857 og lov om nedsættelse af konsulatavgiften i visse tilfælder av 22 mai 1875, forsaavidt de fremdeles er i kraft, likesom enhver anden bestemmelse, der maatte staa i strid med nærværende lov.

*) Bekjendtgj. 9 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor vedtægten er indtat.

Kongelig resolution*) hvorved i henhold til lov til be- 7 mars.
skyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av Namsos formænd og repræsentanter under 28 november 1907 fattede beslutning til vedtægt for nævnte by angaaende salg av tobak til børn m. v.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til lov angaa- 7 mars.
ende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 3 meddeles stadfæstelse paa den av Lillehammer bystyre under 25 mars 1907 fattede beslutning om ordningen av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs syk forandrer bopæl.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at det 7 mars.
paalægges sognepresten i Bjugn prestegjeld under Fosen provsti i Trondhjem stift to gange aarlig til saadan tid, som han selv til betimelig tid paa forhaand bekjendtgjør, at fremmøte paa den paa gaarden Frengen i Skjørn annekssogn av nævnte prestegjeld anlagte hjælpekirkegaard for at jordfæste der begravede lik.

Kongelig resolution, hvorved de personer, som har 7 mars.
erholdt***) eller fremtidig erholder den i almindelig borgerlig straffelovs § 382, 2det led omhandlede tilladelse til at anstille smerteforvoldende forsøk med dyr, skal være forpligtet til herunder at iagtta følgende forskrifter:

§ 1. Enhver, der i henhold til meddelt tilladelse vil anstille saadanne forsøk, skal føre en av Justisdepartementet autorisert protokol herover. I protokollen indføres med angivelse av tid og sted en fortegnelse over de utførte forsøk indeholdende oplysning om antallet og arten av de benyttede dyr, forsøkenes øiemed og fremgangsmaaten ved utførelsen. Der skal indtages en bemerkning om, hvorvidt dyrene har været bedøvet eller ikke. I sidste fald meddeles oplysning om grunden til, at bedøvelse ikke er anvendt. Særlig bemerkning skal ogsaa tilføies om, hvorvidt dyret efter forsøket er blit avlivet.

Nærmere bestemmelser om førelsen av protokollerne kan gives av Justisdepartementet.

§ 2. Ved utgangen av hvert aar skal vedkommende ind-

---

*) Bekjendtgj. 9 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 9 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 11, hvor beslutningen er indtat.

***) Se kgl. res. 28 febr. 1905.

7 mars. sende til Justisdepartementet en opgave over de i aarets løp foretagne forsøk.

Justisdepartementet kan naarsomhelst forlange sig protokollerne forelagt og nærmere forklaringer og sagkyndige uttalelser avgit om forsøkene.

§ 3. Til forsøksdyr bør ved ethvert forsøk anvendes et i dyrerækken saa lavt staaende dyr, som forsøkets øiemed tillater.

§ 4. Forsaavidt et forsøk kræver operativt indgrep, skal vedkommende dyr bedøves, medmindre forsøkets øiemed med nødvendighet kræver, at det utføres paa ubedøvede dyr.

Indstik og injektioner, hvorved en sygdom indpodes, for at man kan undersøke dens natur og forløp, kan foretages paa ubedøvede dyr.

§ 5. Naar et forsøk er færdig og dets øiemed opnaadd, skal forsøksdyret dræpes, medmindre smerten er fuldstændig ophørt eller ingen skade har været tilføiet dyret. Forsaavidt bedøvede dyr skal avlives, skal dette ske, inden bedøvelsen ophører, medmindre dette vilde forspilde forsøkets øiemed.

7 mars. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutning av 21 februar d. a. angaaende forhøielse — fra 1 april d. a. at regne — av toldopsynsmændenes grundløn samt krydsog uthavnbetjentenes alderstillæg tages tilfølge[1]).

7 mars. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles følgende rettelser i den norske Postanstaltfortegnelse:

Postaapneriet Porsangvik i Kjelvik herred er nedlagt fra 29 februar 1908.

Gardermoen postaapneri vil fremtidig være i virksomhet det hele aar.

9 mars. **Cirkulære** fra Handelsdepartementet til samtlige amtmænd.

Ifølge lov om handelsnæring av 16 juli 1907 § 15 skal handelsreisende, som ikke er indvaanere[2]) av riket, løse handelspas, dersom de med eller uten prøver, for egen eller andres regning, vil indlede eller avslutte handel om varer, som skal leveres fra utlandet.

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hoveddost X, kap. 2. tit. 1. Indst. XXXIII A. St.tid. side 469—483. (Toldopsynsmænd bevilgedes et aarlig tillæg til grundlønnen av kr. 100; alderstillæggene til krydsbetjente og uthavnsbetjente forhøiedes fra kr. 120—kr. 150 hver gang).

[2]) Herved forstaaes efter lovens § 2 enhver, som har opholdt sig i landet uavbrutt i mindst 1 aar og fremdeles er bosat her.

Handelspasset skal løses hos stedets politimyndighet, naar den reisende kommer til riket, eller før han begynder sin virksomhet. Det utfærdiges bare for et eller flere tidsrum paa 30 dage, regnet fra den dag, passet utstedes. Det betales forskudsvis med en avgift til statskassen, regnet efter 100 kroner for 30 dage. Paa ethvert sted, hvor forretninger søkes indledet, skal handelspasset forevises for politiet, som uten godtgjørelse gir det paategning herom. 9 mars.

I henhold til den departementet ved kongelig resolution av 29 februar d. a. meddelte bemyndigelse fastsættes herved følgende bestemmelser for utfærdigelse av handelspas samt for indkrævningen av avgiften av samme, hvilke bestemmelser skal træde istedetfor de ved de kongelige resolutioner av 22 december 1896 og 17 juni 1899 fastsatte regler:

§ 1. Handelspasset blir at utfærdige overensstemmende med vedlagte utkast.

§ 2. Handelspas blir at utstede av politimestrene i landets kjøpstæder og ladesteder.

§ 3. Det fornødne antal blanketter til handelspas besørges trykt av Departementet for Handel, Sjøfart og Industri. Av blanketterne, der opbevares og forvaltes av stempelpapirforvalteren, blir et passende antal eksemplarer at oversende til politimestrene, hvorom Revisionsdepartementet gives fornøden meddelelse.

§ 4. Forsaavidt handelspas rekvireres for flere tidsrum paa 30 dage, utsteder politimesteren saa mange pas som antallet av disse tidsrum.

§ 5. Politimestrene har at føre en særskilt bok over de av dem utfærdigede handelspas.

§ 6. De for handelspassene indkomne avgifter indbetales av politimesteren under behørig forklaring om indbetalingens art, ved utgangen av hvert kvartal til nærmeste avdeling av Norges bank; om saadan indbetaling gjøres samtidig indberetning til Finansdepartementet. Derhos har politimesteren ved hvert kvartals utløp til stempelpapirforvalteren at indsende ekstrakt av regnskapet for det forløpne kvartal; inden en maaned efter budgetterminens utløp skal han til stempelpapirforvalteren indsende regnskap over de i budgetterminen oppebaarne avgifter, ledsaget av prima-kvitteringer for indbetalingerne og av de ubenyttede blanketter.

§ 7. Nærværende bestemmelser træder i kraft den 1 juli 1908.

9 mars. *Nr.* .....

Handels- og Industridepartementet.

Budgettermin 1 juli 190 til 30 juni 190 .

HANDELSPAS.

Politimesteren i

gjør vitterlig:

Efterat

av har betalt den i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 § 15 fastsatte avgift med kr. 100,00 — et hundrede kroner — har han (hun) ret til i tidsrummet fra til

at indlede eller avslutte handel om varer, der senere skal leveres fra utlandet, alt i overensstemmelse med de forskrifter, som om saadan virksomhet er eller blir fastsat i lovgivningen.

politikammer den

(Underskrift).

(Segl).

NB. Dette pas blir uopfordret at fremvise for politiet overalt, hvor forretninger søkes indledet av passets indehaver.

9 mars. **Skrivelse** til Utenriksdepartementet fra den italienske minister i Kristiania, datert Kjøbenhavn 2 mars 1908, ifølge hvilken yderligere følgende stater*) har deponert sine ratifikationer til konventionen om oprettelse av et internationalt landbruksinstitut i Rom av 7 juni 1905 (de ved landenes navne i parentes tilføiede romertal angir den bidragsklasse (gruppe), som vedkommende land har indtraadt i, jfr. konventionens art. 10):

Østerrike (II), Ungarn (II), Kina (I), Tyskland (I), Nederlandene (IV), Portugal (IV).

*) Jr. »Overenskomster« no I, 1908, s. 9.

Grundlovsbestemmelse*)[1]) til forandring i grundlo- 12 mars.
vens § 80.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings i overensstemmelse med grundlovens § 112 fattede beslutning av 28 februar 1908 til grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 80, hvilken beslutning er saalydende:

Grundlovens § 80 skal herefter lyde som følger:

»Storthinget forbliver samlet, saa længe det finder det fornødent. Naar det, efter at have tilendebragt sine Forhandlinger, hæves af Kongen, meddeler han tillige sin Resolution paa de ikke allerede forinden afgjorte Beslutninger, ved enten at stadfæste eller forkaste dem. Alle de, som han ikke udtrykkeligen antager, ansees som af ham forkastede«.

Ti har Vi o. s. v.

Grundlovsbestemmelse**)[2]) til forandring av grund- 14 mars.
lovens § 25.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings i overensstemmelse med grundlovens § 112 fattede beslutning av 29 februar 1908 til grundlovsbestemmelse til forandring av grundlovens § 25, hvilken beslutning er saalydende:

Grundlovens § 25 skal herefter lyde saaledes:

»Kongen har høieste Befaling over Rigets Land- og Sømagt. Den maa ikke forøges eller formindskes uden Storthingets Samtykke. Den maa ikke overlades i fremmede Magters Tjeneste, og ingen fremmede Magters Krigsfolk, undtagen Hjælpetropper imod fiendtligt Overfald, maa inddrages i Riget uden Storthingets Samtykke.

Til Angrebskrig maa Norges Hær og Flaade ikke anvendes, uden Storthingets Samtykke.

Landeværnet og de øvrige Tropper, som ikke til Linjetropper kunne henregnes, maa aldrig, uden Storthingets Samtykke, bruges udenfor Rigets Grænser«.

Ti har Vi o. s. v.

Grundlovsbestemmelse**)[3]) til ophævelse av grund- 14 mars.
lovens § 10.

Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings

*) Bekjendtgj. 12 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 12.
**) Bekjendtgj. 16 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

[1]) Se forslag nr. 6, subnr. 10 i dokument nr. 77 for 1905—06; indst. S. nr. 49 (1907—08), St.tid. side 577.
[2]) Se dok. nr. 72 for 1903/04, nr. 4 og dok. nr. 77 for 1905/06 nr. 1 F. nr. 6, 4 og nr. 8; indst. S. nr. 55., St.tid. side 609—623.
[3]) Se forslag nr. 5 i dok. nr. 77 for 1905/06; indst. S. nr. 52. St.tid. side 609.

14 mars. i overensstemmelse med grundlovens § 112 fattede beslutning av 29 februar 1908, hvilken beslutning er saalydende:

»Grundlovens § 10 ophæves«.

Ti har Vi o. s. v.

14 mars. **Kongelig resolution***), hvorved den av Arendal kommunestyre under 3 mars d. a. besluttede vedtægt ang. lukningstid for utsalgssteder i Arendal stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre — dog med en enkelt forandring.

14 mars. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov om vaartorskefisket ved Romsdal amts kyst og fjorder av 1 juli 1907 § 25 bestemmes som gjældende indtil videre, at paabudet i nævnte lovparagrafs 1ste punktum om, at alle fiskeredskaper skal være optat av sjøen inden midnat før søn- og helligdag, ikke skal være gjældende inden den Kristiansund opsynsdistrikt tillagte havstrækning.

Nærværende resolution træder straks i kraft.

14 mars. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 39 c bestemmes, at den ukentlige fredningstid (jfr. nævnte lovs § 20) i den del av Laagens vasdrag, der ligger indenfor Jarlsberg og Larvik amt, indtil videre skal vare i 4 døgn, nemlig fra fredag aften kl. 6 til tirsdag aften kl. 6, for alle andre redskaper end lakseværp og krokredskaper.

Overtrædelse av denne bestemmelse er belagt med straf.

14 mars. **Kongelig resolution,** hvorved der i Soerabajo oprettes et under det norske generalkonsulat i Batavia hørende, ulønnet konsulat, med distrikt omfattende residenserne Rembang, Madioen, Kediri, Soerabajo, Pasoeroean, Besoeki, øerne Madura, Bali, Lombok og de øvrige smaa Sundaøer, øen Borneo.

14 mars. **Kongelig resolution,** hvorved fra den tid at regne, da Horten residerende kapellani under Nordre Jarlsberg provsti i Kristiania stift overtages av ny indehaver, den ved kongelig resolution av 13 september 1884 med embedet forbundne post som inspektør ved Horten folkeskole atter blir at skille fra samme.

14 mars. **Kongelig resolution,** hvorved fra 1 januar 1908 at regne i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 32, 1ste led, de uindløste jordavgifter og den løse landskyld, der hittil har

*) Bekjendtgj. 16 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13. hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 16 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 13.

været erlagt av eiendomme i Hedrum prestegjæld til sognepresten i Sandeherred prestegjæld — begge under Larvik provsti i Kristiania stift — blir at henlægge til Hedrum sogneprestembede og samtidig den løse landskyld, der hittil har været erlagt av en eiendom i Sandeherred til Hedrum sogneprest, at henlægge til Sandeherred sogneprestembede. 14 mars.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 14 mars.

1. At der tillates opført en ny kirke for Kvenvær sogn av Hitteren prestegjeld under Fosen provsti i Trondhjem stift paa en dertil utset tomt av gaarden Steine, efter en av en arkitekt utarbeidet plan. Derhos bemyndiges Trondhjem stiftsdirektion til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i byggeplanen, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig nødvendige eller hensigtsmæssige.
2. At fra den tid at regne, da den nye Kvenvær sognekirke blir færdig og tages i bruk, blir den nuværende Kvenvær kirke at nedlægge som sognekirke.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 14 mars.

I. At der for Hop skolekreds av Strudshavn sogn i Askøen prestegjeld i Bergen stift opføres et kapel paa en dertil utset tomt av gaarden Asks grund efter en av en arkitekt utarbeidet plan med de av statens bygningsinspektør foreslaaede ændringer ved samme. Derhos bemyndiges Bergen stiftsdirektion til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i byggeplanen, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig ønskelig eller nødvendig.

II. At der indtil videre tillægges den nye kirke, som blir at benævne Ask kapel, 10 gudstjenester aarlig, der tages med en halvdel fra hovedkirken og en halvdel fra Laksevaag annekskirke og blir at avholde til saadan tid, som Bergen biskop nærmere bestemmer.

III. — — — — — —.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 14 mars.

1. At forberedelsen av konfirmanterne fra Romfo annekssogn av Sundalen prestegjeld under indre Nordmør provsti i Trondhjem stift herefter skal foregaa inden sognet i tiden fra mai til oktober maaned med paafølgende konfirmation i sognets kirke en søndag i oktober maaned efter Trondhjem biskops nærmere bestemmelse — paa betingelse av, at sognet tilveiebringer det nødvendige konfirmantlokale med inventar, renhold m. v.
2. — — — — — —.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at fra 1 januar 1908 at regne blir der i Aakernes kapel i Aaseral preste- 14 mars.

14 mars. gjeld under Mandal provsti i Kristiansand stift at avholde ialt 15 gudstjenester aarlig til saadan tid, som Kristianssand biskop nærmere bestemmer.

14 mars. **Kongelig resolution**, hvorved:

1. Det paalægges den residerende kapellan i Øvre Stjørdalen prestegjeld under søndre Indherred provsti i Trondhjem stift at fremmøte 1 gang aarlig til saadan tid, som Trondhjem biskop nærmere bestemmer, paa den hjælpekirkegaard, som er tillatt anlagt paa pladsen Lilleaamo i Værdalen prestegjeld, for at jordfæste der nedsatte lik.
2. At det i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 20, 1ste led, bestemmes, at der ikke blir at erlægge betaling for jordfæstelser som utføres paa de dage, da den residerende kapellan i henhold til post 1 har at fremmøte paa hjælpekirkegaarden.
3. — — — — — —.

14 mars. **Kongelig resolution**, hvorved det bl. a. bestemmes, at konfirmantundervisningen for Nordre Aurdal prestegjelds annekssogne under Valdres provsti i Hamar stift herefter skal foregaa paa Næs i Skrautvaal sogn i løpet av vinterhalvaaret med paafølgende konfirmation i Svenes (Strand) annekskirke en av de første søndage efter paaske.

14 mars. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

I. § 43 i reglement for artium av 12 november 1902 gives følgende tillæg: *)

»C. For dem, som uten at ha bestaat artium, vil erhverve ret til at fremstille sig til den ved lov av 9 oktober 1905 oprettede statsøkonomiske eksamen, avholdes skriftlige og mundtlige prøver i matematik samt i tysk, engelsk og fransk i den utstrækning, som er bestemt ved reglement for den nævnte eksamen av 27 november 1907 § 6 og overensstemmende med de for artium paa den sproglig-historiske linje gjældende bestemmelser, forsaavidt angaar matematik og fransk, og med de for artium paa reallinjen gjældende bestemmelser forsaavidt angaar tysk og engelsk. For adgang til disse prøver erlægges en avgift av kr. 3,00 for hver skriftlig prøve og kr. 4,00 for hver mundtlig prøve.«

II. § 44 i artiumsreglementet gives følgende redaktion:

*) Se rundskr. av 31 mars 1908 (side 91).

»De i § 43 omhandlede prøver avholdes i forbindelse med artium for privatister og med de i § 39 omhandlede prøver. Derhos skal der for aspiranter til krigsskolens øverste avdeling, som ikke har realartium, være adgang til i de første dage av mars at underkaste sig de i § 43 A omhandlede tillægsprøver. Til andre tider avholdes ingen av de i foregaaende og nærværende paragraf omhandlede prøver. Anmeldelse til disse prøver indsendes henholdsvis inden 1 mars og 1 juni til undervisningsraadet. 14 mars.

Den som er rejicert ved en av disse prøver, har ikke adgang til i samme aar atter at fremstille sig til samme prøve.

Ved disse prøver gjælder intet sygdomsforfald.

Efter prøvernes slutning har vedkommende eksamensformand at utfærdige vidnesbyrd for dem, som har bestaat samme, og at indsende meddelelse om deres utfald til undervisningsraadet.«

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa de under 30 oktober 1907 utfærdigede statuter for det ved høieste resolution av 8 oktober 1875 stadfæstede legat til Hylje Halvorsen Hersets minde til bedste for fattige børn av Froland prestegjeld. 14 mars.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 14 mars.

A. At Rikets 5 bergmesterdistrikter fra og med 1 april 1908 faar nedenangivne navn og grænser:

1. Østlandske distrikt omfattende: Kristiania by, Smaalenene, Akershus og Hedemarken amter med undtagelse av Kvikne, Tønset og Tolgen herreder i sidstnævnte amt samt Kristian, Buskerud og Jarlsberg og Larvik amter.
2. Vestlandske distrikt omfattende: Bratsberg, Nedenes, Lister og Mandal, Stavanger, Søndre Bergenhus amter samt Bergen by.
3. Trondhjemske distrikt omfattende: Nordre Bergenhus, Romsdal og Søndre og Nordre Trondhjem amter samt Tønset, Kvikne og Tolgen herreder av Hedemarken amt.
4. Nordland distrikt omfattende: Nordland amt samt følgende herreder av Tromsø amt: Kvæfjord, Trondenes, Bjarkøy, Ibbestad, Lavangen, Salangen, Dyrøy, Sørreisa, Tranøy, Berg, Torsken og Bardu.
5. Finmarken distrikt omfattende: Finmarken amt samt følgende herreder av Tromsø amt: Maalselven, Lenvik, Hillesøy, Balsfjord, Malangen, Tromsøsundet, Lyngen, Sørfjord, Karlsøy, Helgøy, Skjærvøy, Nordreisa og Kvænangen.

B. At geschworneren i begge de søndenfjeldske distrikter fra

14 mars. samme tid gives de tre sydlige bergmesterdistrikter som virkefelt og geschworeneren i Trondhjemske, Tromsø og Finmarken distrikter de to nordlige.

14 mars. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. stadfæstelse i medhold av §§ 5, 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 meddeles paa de for Hølen brændevinssamlag i generalforsamling den 9 januar 1908 vedtagne og av Hølen bystyre i møte 27 s. m. godkjendte vedtægter, dog kun som gjældende indtil videre og ikke for længere tid end 6 aar at regne fra 1 januar 1908.

14 mars. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. de paa generalforsamling i a/s. Christiania glasmagasin den 13 juli 1907 vedtagne statuter for »a/s. Christiania glasmagasins understøttelseskasse« stadfæstes i henhold til lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 samt, forsaavidt angaar statuternes § 2 s. p., i henhold til lov av 29 mars 1890 § 1 nr. 3 b.

14 mars. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa en forandring av § 10 i de ved kongelig resolution av 6 januar 1906 og 12 november 1907 stadfæstede statuter for understøttelsesforeningen for norske læger og deres efterlatte.

14 mars. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av overstyret for Strinden sparebank i møte den 14 december 1907 vedtagne utkast til ny plan for banken som trædende istedenfor bankens ved høieste resolution av 28 november 1901 stadfæstede plan.

14 mars. **Rundskrivelse** fra Finansdepartementet til samtlige amtmænd.

Til underretning og videre kundgjørelse for den i amtmandens embedsdistrikt ansatte amtskasserer samt de ham underordnede lensmænd og opkrævere skal man herved meddele følgende:

Efter stedfunden konference med repræsentanter for amtskassererne og lensmændene angaaende den offentlige skatteindkrævning og kassekontrollen med lensmændene m. v. har man fundet i henhold til lov av 21 juli 1894 § 5 og den departementet ved kongelig resolution av 24 september 1898 post IV givne bemyndigelse at burde træffe følgende yderligere foranstaltninger til betryggelse av amtskassererne mellemregnskapsforhold til lensmændene (skatteopkræverne):

1. For at kunne kontrollere rigtigheten af de fra lensmændene mottagne restancelister over til indfordring opgivne

skatter m. v. skal amtskassereren for fremtiden i den ut- 14 mars.
strækning, som han selv maatte anse nødvendig, tilskrive de til restance staaende skattedebitorer angaaende betaling. Disse kravbreve blir regelmæssig at utsende umiddelbart efter mottagelsen av lensmændenes restancelister, men kan ogsaa sendes til andre tider, naar amtskassereren dertil maatte finde grund, f. eks. efter avholdelse av kasseundersøkelse hos lensmanden. Der maa selvfølgelig av amtskassereren ved benyttelsen av dette kontrolmiddel gaaes frem med al mulig varsomhet.

For mest mulig at undgaa, at der opstaar misforstaaelse derved, at en skatterestance er betalt i mellemtiden mellem den dato, restancelisten refererer sig til, og utsendelsen av kravbrevet, vil det være nødvendig, at lensmændene i restancelistens anmerkningsrubrik anfører alle skatteindbetalinger, som har fundet sted inden listens avsendelse til amtskassereren, likesom dennes utsendelse av kravbrevet som nævnt maa ske umiddelbart efter listens mottagelse.

Til de her omhandlede kravbrev blir at benytte trykte blanketter overensstemmende med nedenstaaende utkast, hvorav et eksemplar bedes tilstillet saavel amtskassereren som hver av lensmændene (skatteopkræverne). Blanketterne bør av amtskassereren besørges trykt særskilt for hver art av skatteoppebørsler (statsskat, gaardsskat og brandkontingent, jfr. utkastene). Utgifterne ved trykningen vil bli amtskassereren refundert av departementet efter indsendt regning.

2. — — — — — — *)

Telegram, hvori Justitsdepartementet — med be- 16 mars.
merkning, at spørsmaalet hører under domstolenes avgjørelse — uttaler, at hugstforbudet i § 3 i lov av 24 januar 1908 indeholdende tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 antages at gjælde ogsaa, hvor der før lovens ikrafttræden er sat frist efter lov av 9 juni 1903 § 6.

Kongelig resolution, hvorved der som kontorbidrag 18 mars.
tillægges den som generalkonsulat for Argentina og Paraguay forrettende norske legation i Buenos Aires et beløp av indtil videre kr. 2000,00 aarlig, fra 1 april d. a. at regne, hvilket beløp blir at utrede av bevilgningen »Til disposition til kontorbidrag« under utgifter i utenrikske anliggender.

---

*) Punkt 2 angaar skema for indfordringslister for de forskjellige oppebørsler, hvilke skemaer anskaffes og bekostes av det offentlige.

18 mars. **Skrivelse** fra Handels- og Industridepartementet til amtmanden i Stavanger amt, hvori er uttalt, at der ved avlæggelse av svendeprøve i blikkenslagerfaget antages at være adgang til at benytte dreierbænk i den utstrækning, som den prøveavlæggende selv ønsker det.

19 mars. **Skrivelse** fra Justitsdepartementet til amtmanden i Romsdal amt i anledning av, at 3 børn gjentagende var blit vaksinert av en hjælpevaksinatrice uten anslag, og en distriktslæge bl. a. hadde forespurt, om han, for at forsøke saadanne børn vaksinert, skulde foreta reise til dem, naar de bodde saa langt fra læge, at de ikke med rimelighet kunde paalægges at indfinde sig paa lægens kontor, og i tilfælde om, hvem der skulde bære omkostningerne hermed.

Departementet uttaler, at det under den givne forutsætning vil være nødvendig, at en læge foretar vaksinationen av de omhandlede børn, for at der i tilfælde skal kunne meddeles dem den i Indredepartementets skrivelse av 11 november 1875 (i »Norsk Medicinallovgivning«) nævnte erklæring.

Utgifterne ved utførelse af vaksinationen paahviler amtskommunen, jfr. lov av 19 april 1851. Kun naar en distriktslæge under herskende koppeepidemi i det øiemed at stanse epidemiens utbredelse foretar vaksination og revaksination eller foretar inspektionsreiser for at kontrollere hjælpevaksinatørernes utførelse av deres hverv, deles reiseutgifterne mellem stat og amt saaledes, at staten overtar skyss-, amtet kostgodtgjørelsen.

Forsaavidt ovenomhandlede reise for at vaksinere de 3 børn ikke hensigtsmæssig kan forbindes med andre forut bestemte forretninger, f. eks. møte i helseraad eller inspektion av tuberkuløse, antages utgifterne ved reisen i sin helhet at maatte utredes av amtskommunen.

19 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Buskerud amt, foranlediget ved en forespørsel fra en amtskasserer om, hvorvidt der skulde beregnes gebyr for en av ham begjæret panteattest til bruk ved skatteauktion over en eiendom.

I anledning herav meddeles, at gebyret for en panteattest i det omhandlede øiemed efter sportellovens § 47, første avsnit, ikke kan belastes skattedebitor, og at en saadan attest derfor maa leveres uten betaling (sportellovens § 167).

21 mars. **Rundskrivelse** fra medicinaldirektøren til embedslæger, tandlæger og apotekere, hvorved i henhold til kgl. plakat av 4 juni 1904 angaaende utlevering av gifte m. v. fra apotek, dens § 10, bestemmes, at Acoinum skal kunne utleveres fra apotek efter tandlægers recept til indsprøitning

under tandkjødet. Midlets maksimaldose til dette bruk 21 mars.
fastsættes til 5 centigram, naar det anvendes alene, og forholdsvis mindre, naar der samtidig brukes ogsaa noget andet bedøvelsesmiddel. Det maa ikke anvendes i sterkere opløsning end 1 %.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmænd utenfor 23 mars.
Kristiania, hvori meddeles, at departementet er blit opmerksom paa, at der utenfor Kristiania undertiden fremdeles meddeles haandverksborgerskap som »bygmester«, uagtet departementet ved flere leiligheter har uttalt, at det ikke bør ske, idet bygmesterfaget ikke er noget eget haandverk, likesom der for samme ikke er foreskrevet nogen svendeprøve.

I den anledning bedes magistraterne inden amtmandens embedsdistrikt paalagt fremtidig ikke at utstede næringsbreve som »bygmester«.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, hvori departementet 24 mars.
angaaende anvendelse av stoffet karbolineum henholder sig til en uttalelse fra Den alm. brandforsikringsindretnings tekniske konsulent. Denne uttaler under henvisning til en tidligere erklæring (se departementets i Lovtidende indtagne skrivelse av 2 novbr. 1906), at det ikke var hensigten at tilraade noget forbud mot karbolineums anvendelse. Saken er nemlig den, at omendskjønt karbolineum indeholder fedtagtige substanser, der ved overstrygninger av træ øker dettes brændbarhet, saa kan stoffets ildsfarlighet neppe ansees at være saa stor, at det, naar der tages hensyn til den meget begrænsede anvendelse, det maa antages at ville faa i byer og bymæssige bebyggelser, er absolut paakrævet at overse dets udmerkede konserverende egenskaper og tiltrods for disse heltut forby dets bruk i de i bygningslovens § 56 omhandlede tilfælde.

Karbolineet faar nemlig sin hovedsagelige anvendelse paa landsbygden til uthus, indhegninger etc. etc. For vaaningshus og i bybebyggelser vil dets benyttelse derimot altid, bl. a. paa grund av den intense, længe ihængende, ubehagelige lugt, vistnok hovedsagelig indskrænkes til enkelte kjælderbjelkelag og andre bygningsdele, hvor brandfaren omtrentlig kan sættes ut av betragtning.

Med henhold til det oven anførte, skulde der med hensyn paa ildsikkerheten ikke synes at kunne være nogen større betænkelighet ved at undta dette anerkjendte koncerveringsstof fra det for tjære gjældende forbud, hvad der jo ogsaa i en viss utstrækning er gjort for et noget lignende stof — »black varnish«.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en advokat, der 25 mars.
hadde forespurt, hvorledes gebyret skal beregnes for

25 mars. tinglysning av utskrift av en offentlig brandtakstforretning eller en attest fra brandtakstbestyreren om, at en eiendom er offentlig brandtakseret for et deri anført beløp. Tinglysningen var oplyst at skulle finde sted av hensyn til forhen tinglyste tomteobligationer, i hvis takst var indtat bestemmelse om, at de vek prioritet for en bestemt brøkdel av brandtaksten efter en eventuel bebyggelse.

I anledning herav meddeles, at departementet anser det rettest, at gebyret beregnes efter sportellovens § 48 med kr 3,00. Attest er uttrykkelig nævnt i § 48 litr. a. og en utskrift av en takst- eller anden forretning antages som regel at maatte indgaa under samme §'s litr. b, selv om der i utskriften nævnes et takstbeløp eller anden sum. Herfra maa dog gjøres undtagelse, hvor forretningens tinglysning er ment at skulle træde istedenfor tinglysning av et hjemmelsdokument eller lignende, som f. eks. ved ekspropriationstakster, for hvis tinglysning der antages at maatte erlægges gebyr efter sportellovens § 49, jfr. departementets skrivelser (i Lovtidende) av 20 april 1900 og 17 oktober 1906.

28 mars. **Lov***)[1]) indeholdende tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning af 24 mars dette aar, saalydende:

§ 1. Lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 med tillægslove av 28 mai 1907 og 24 januar 1908 forblir gjældende utover 1 april 1908 indtil videre, dog ikke længere end til 1 april 1909.

§ 2. Nærværende lov træder straks i kraft.

Ti har Vi o. s. v.

28 mars. **Kongelig kundgjørelse***)[2]) angaaende arveavgift, otteprocentskat og tiendevogsleding til statskassen i budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Saasom Stortinget under 26 mars d. a. har fattet følgende beslutninger angaaende arveavgift, otteprocentskat og tiendevogsleding til statskassen i budgetterminen 1 april 1908 til 30 juni 1909:

---

*) Bekjendtgj. 30 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

[1]) Se Ot. prp. nr. 11, indst. O. nr. 20., St.tid., forh. i Ot. side 40—42, Lt. side 17—18.

[2]) St. prp. nr. 7, dok. nr. 42. Indst. S. nr. 82. St.tid. side 952—953.

Post 1. 28 mars.

Skattebeslutning angaaende arveavgift.

I budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909 skal der til statskassen erlægges avgift av den i dette tidsrum faldende arv, som enten efter loven, testament eller forening tilfalder andre end arvelaterens egtefælle, efter nedenstaaende regler:

a. Av arv, som tilfalder arvelaterens slegtninger i ret nedstigende linje, erlægges:
Av de første kr. 1 000,00 av hver enkelt arvelod — intet.
Av arveloddens næste kr. 9 000,00 1 pct.
- — » - 40 000,00 2 »
- — » - 50 000,00 3 »
- dens overskytende beløp . . 4 »

b. Av arv, som tilfalder arvelaterens forældre, erlægges 4 pct.

c. Av arv, som tilfalder arvelaterens søskende eller disses slegtninger i ret nedstigende linje eller arvelaterens egtefælles slegtninger i ret nedstigende linje, ret opstigende linjes første led og første sidelinje eller egtefælle av arvelaterens slegtninger i de samme linjer og led — erlægges 6 pct.

d. Av al anden arv erlægges 10 pct.

Med arv blir at likestille arveforskud saavelsom legater og gaver, som tilfalder nogen ved dødsfald, derunder indbefattet kontraktmæssige gaver, der ikke er fuldbyrdet ved giverens død, alle gaver, der gjøres paa dødsleiet eller i den sidste maaned før giverens død, selv om de er fuldbyrdet, forinden denne indtræder, samt alle gaver, ved hvilke giveren for sin levetid ubetinget eller under visse betingelser har forbeholdt sig raadigheten over gavens gjenstand eller retten til dens avkastning.

Fra avgiftspligten undtages:

1. Boer, hvis hele beholdne arvefaldne formue er under kr. 500,00.
2. Arvemidler, der som arv efter arvelaterens slegtning i ret opstigende linje henstaar i uskiftet bo hos dennes gjenlevende egtefælle, forsaavidt de tilfalder sidstnævnte eller arvelaterens søskende eller disses slegtninger i ret nedstigende linje.
3. Arvemidler, der tilfalder personer, som stod i tyendeforhold til arvelateren ved dennes død, forsaavidt angaar den del av arven, som ikke overstiger et beløp av kr. 500,00.

Forøvrig følges forskrifterne i den gjældende lovgivning om arveavgiften.

Post 2.

Skattebeslutning angaaende otteprocentskat og tiendevogsleding.

I budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909 erlægges til statskassen otteprocentskat av leding og andre jordeboks-

28 mars. rettigheder samt tiendevogsleding efter de om disse avgifter hidtil gjældende bestemmelser.

Dog bortfalder otteprocentskatten av de omhandlede avgifter, naar de er solgt til avgiftsyderen selv.

Paa samme maate bortfalder ogsaa tiendevogsledingen, forsaavidt den leding, hvorav samme svares, er avhændet til yderen.

Saa vil Vi herved befale disse beslutninger bragt i utøvelse.

Git o. s. v.

28 mars. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) angaaende avgifter av malt-, brændevins- og ætylætertilvirkningen samt av mais og durra, anvendt til brændevinstilvirkning, som skal erlægges til statskassen fra 1 april 1908.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Da Stortinget den 26 mars 1908 har fattet følgende beslutning:

Fra 1 april 1908 skal til statskassen erlægges:

A. Avgift av malttilvirkningen efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges av korn, der sættes i støp for at tilberedes til malt, med 37,1 — syv og tredive og en tiendedels — øre av hvert kilogram korn.
2. Ved utførsel av øl til utlandet i mængder paa mindst 4 hektoliter godtgjøres avgiften av det til ølets tilvirkning medgaaede malt, naar andragende derom fremkommer senest 2 aar efter utførslen. Det medgaaede malts mængde beregnes av ølets sammensætning paa en saadan maate, som av Finans- og Tolddepartementet nærmere bestemmes.
3. For norsk malt, der utføres til utlandet, bemyndiges Finans- og Tolddepartementet til paa de nærmere betingelser, som det maatte fastsætte, at tilstaa tilbakebetaling av den av samme erlagte tilvirkningsavgift av indtil tre fjerdedele.

B. Avgift av brændevinstilvirkningen efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges av det ved avbrændingen av enhver avgjæret væske utvundne brændevin med kr. 2,53 — to kroner og tre og femti øre — for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke, utmaalt efter den av Kongen til enhver tid autoriserede brændevinsprøver, hvilken avgift ogsaa blir at erlægge av den utvundne læk (det ved avbrændingen vundne svake, urene brændevin eller de saakaldte for- og efterdraaper), med mindre

---

*) Bekjendtgj. 30 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

[1]) Se St.prp, nr. 7, dok. nr. 42. Indst. S. nr. 82. St.tid. side 952—953.

den enten paa en efter kontrolpersonalets skjøn betryg- 28 mars.
gende maate gjøres utjenlig til omdestillation eller den til fornyet avdestillering og beskatning av det derved vundne destillat bringes tilbake paa det i brænderiet værende avbrændingsredskap enten umiddelbart eller ved at opblandes i mindst 3 gange saa meget av det til avbrænding bestemte materiale.

2. I foranstaaende avgift tilstaaes for hver liter brændevin av den anførte styrke følgende kortning:
   a. Som godtgjørelse for avgift av det medgaaede malt, dersom det ved dettes tilvirkning er beregnet avgift efter foranstaaende litr. A., 16 — seksten — øre, forsaavidt brændevinet utelukkende er tilvirket av korn og poteter, og 4 — fire — øre, forsaavidt der ved tilvirkningen er anvendt andre materialier.
   b. Som godtgjørelse for svinding efter gradering 15 — femten — øre pr. liter. Den sidstnævnte godtgjørelse tilstaas da kun, naar den skattepligtige lar bestemmelsen av brændevinets mængde og styrke foreta inden tredive timer fra den tid, da der gjennem ledningsrøret er aapnet forbindelse mellem avbrændingsredskaperne og den beholder, hvori brændevinet er optat. I disse tredive timer medregnes ikke den tid, i hvilken brændevinstilvirkningen paa grund av lov av 28 juni 1887 § 7 maa stanse.

3. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — en — hektoliter eller derover med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale for raaspiritus med kr. 2,42 — to kroner og to og firti øre —, for renset spiritus med kr. 2,47 — to kroner og syv og firti øre — samt for til drik tilberedte lagrede destillata, hvortil har været anvendt fuldstændig renset spiritus, kr. 2,53 — to kroner og tre og femti øre — pr. liter av 100 pct. styrke, naar andragende herom fremkommer inden to aar efter utførselen. Forat brændevin skal anses som renset, maa det paa saadan maate, som av vedkommende regjeringsdepartement nærmere bestemmes, godtgjøres, at det efter skattelægningen har undergaat en fuldstændig rensningsproces med omdestillationen.

4. Naar brændevin gjøres utjenlig til drik (denatureres) eller det paa anden fyldestgjørende maate findes garantert mot at bli anvendt til drik, kan vedkommende

28 mars. regjeringsdepartement tillate, at det fritages for tilvirkningsavgiften paa samme maate som færdige destillata, der utføres til utlandet. Brændevinets eier har at erstatte omkostningerne ved denatureringen og kontrolen dermed.

C. Avgift av mais, hel eller formalet, og durra, som anvendes til brændevinstilvirkning utenfor brænderier, der i henhold til meddelt tilladelse benytter ubeskattet malt ved sin tilvirkning, og som følge herav er forpligtet til at utføre alt det tilvirkede brændevin til utlandet, efter følgende regler:

1. Av mais erlægges en avgift av 4 — fire — øre pr. kg.

Naar et til den forbrugte mais svarende kvantum brændevin beregnet efter et utbytte av 0,375 liter brændevin av 100 pct. styrke av 1 kg. mais, utføres til utlandet inden 30 april i den anden tilvirkningstermin efter den, i hvilken maisen er anvendt, blir efter vedkommende regjeringsdepartements nærmere bestemmelse den erlagte avgift at godtgjøre med 10,7 — ti og syv tiendedels — øre pr. liter.

2. Av durra erlægges paa samme maate, beregnet efter et utbytte av 0,30 liter brændevin av 100 pct. styrke av 1 kg., en avgift av 2,4 — to og fire tiendedels — øre pr. kg., og ved utførsel godtgjøres 8 — otte — øre pr. liter.

D. Avgift av ætylætertilvirkningen erlægges med kr. 3,50 — tre kroner og femti øre — pr. kg. ætylæter, som tilvirkes. Naar ætylæter av indenlandsk tilvirkning denatureres, eller den paa anden fyldestgjørende maate findes at være garantert mot at bli anvendt til andet end teknisk bruk, kan vedkommende regjeringsdepartement tillate, at den fritages for tilvirkningsavgift; ætylæterens eier har at erstatte omkostningerne ved denatureringen og kontrolen dermed.

Saa befales herved denne beslutning bragt i utøvelse.

Git paa o. s. v.

28 mars. **Kongelig kundgjørelse***)[1]) angaaende avgift til statskassen av jord, som i budgetterminen fra 1 april 1908 til 30 juni 1909 anvendes til dyrkning av tobak.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Da Stortinget den 26 mars 1908 har fattet følgende beslutning:

Av jord, som i budgetterminen 1 april 1908 til 30 juni 1909 anvendes til dyrkning av tobak, erlægges en avgift til

*) Bekjendtgj. 30 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

[1]) Se St. prp. nr. 17. Indst. S. nr. 65. St.tid. side 912—920.

statskassen av 12 øre pr. kvadratmeter, dog saaledes, at der av det av en dyrker paa en eiendom beplantede areal svares en avgift av mindst kr. 20,00. Avgiften paahviler den, der for egen regning dyrker eller ved andre lar dyrke tobak. 28 mars.

Ved utførsel til utlandet kan den erlagte avgift tilbakebetales; de nærmere regler herfor fastsættes af Finans- og Tolddepartementet.

Saa befales herved denne beslutning bragt i utøvelse.

Gitt paa o. s. v.

Kongelig kundgjørelse *) om, at byen Cape Coast Castle og de øvrige byer paa Guldkysten i Afrika samt byen Guayaquil i Ecuador i Sydamerika indtil videre skal anses smittet av den orientalske pest. 28 mars.

Kongelig resolution *)[1]), hvorved Stortingets beslutning av 27 mars dette aar om, at den gjældende toldtarif forlænges utover 31 mars og indtil videre, befales tat tilfølge. 28 mars.

Kongelig resolution **), hvorved i henhold til lov av 22 mai 1875 om adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. meddeles stadfæstelse paa en av ladestedet Lillesand formænd og repræsentanter under 19 december 1907 og 24 januar 1908 fattet beslutning om avgift til kommunekassen av saadanne forestillinger. 28 mars.

Kongelig resolution ***), hvorved den av Kristiansund bystyre i møte den 3 oktober og 12 december 1907 og 24 februar 1908 besluttede vedtægt om lukningstid for utsalgssteder i Kristiansund stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre — dog med nogen forandring. 28 mars.

Kongelig resolution ***), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av Tvedestrand formænd og repræsentanter under 16 december 1907 og 11 februar 1908 fattede beslutning til vedtægt for nævnte ladested angaaende forbud mot salg av tobak til børn. 28 mars.

Kongelig resolution ***), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Vikør herred, Søndre 28 mars.

---

*) Bekjendtgj. 30 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 14.

**) Bekjendtgj. 30 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 30 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor vedtægten er indtat.

[1]) Se tillæg til indst. S XII. St.tid. side 974.

28 mars. Bergenhus amt, under 3 januar og 25 februar 1908 fattet beslutning til »vedtak« (vedtægt) for nævnte herred »um sal av tobak til born« m. v.

28 mars. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles approbation paa følgende av Gran herredsstyre, Kristian amt, under 9 januar 1908 fattede beslutning om forbud mot anvendelse av pigtraad inden herredet m. v.

28 mars. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Iveland herred, Nedenes amt, i møte den 5 oktober 1907 besluttede regler angaaende forebyggelse og slukning av skogbrand inden herredet.

28 mars. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

I. Det residerende kapellani og det midlertidige tredjeprestembede i Vang prestegjeld under Hamar stiftsprovsti i Hamar stift blir at nedlægge fra 1 mai 1908 at regne.

II. Fra samme tid skal Vang prestegjeld deles i tre prestegjeld, Vang, Hamar og Furnes, hvert svarende til sognet av samme navn, og Hamar stiftsprovstembede forenes med Hamar sognekald.

III. Sognepresterne i de tre prestegjeld tillægges:

a) de inden deres embedsdistrikter faldende prestelige indtægter, deriblandt erstatning for avløst betaling for kirkelige handlinger og for avløst høitidsoffer, beregnet efter de av kommunestyrerne vedtagne maalestokker;

b) under forbehold av Stortingets samtykke hver en tredjedel av den Vang sogneprestembede nu tilliggende erstatning (kr. 1601,00 aarlig) for parceller, frasolgt Vang prestegaard i henhold til lov av 19 juni 1882;

c) hver en tredjedel av den ved indløsning av jordavgift indkomne kapital, som nu tilligger Vang sognekald.

Derhos tillægges sognepresten i Hamar det av byens kommunestyre bevilgede midlertidige lønsbidrag paa kr. 400,00 aarlig, samt den nedenfor nævnte husleiegodtgjørelse — og sognepresten i Furnes den uindløste jordavgift, som sognepresten i Vang hittil har oppebaaret av eiendomme utenfor det udelte prestegjeld, samt det av

*) Bekjendtgj. 30 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 30 mars i Lovtid. 1ste avd. nr. 14, hvor reglerne er indtat.

Furnes herredsstyre bevilgede midlertidige lønsbidrag paa kr. 300,00 aarlig; dette bidrag blir dog — under forutsætning av, at den residerende kapellan utnævnes til sogneprest — at forhøie til kr. 500,00 aarlig for hans embedstid. 28 mars.

Sogneprestern i Vang og Furnes overtar bruken henholdsvis av Vang prestegaard og av den nuværende kapellangaard i Furnes.

IV. Den av Hamar kommunestyre i møte den 28 mai 1907 trufne bestemmelse om, at sogneprestens husleiegodtgjørelse fastsættes til kr. 800,00 aarlig, stadfæstes i henhold til § 29 i den geistlige lønningslov av 14 juli 1897.

V. — — — — — —.

VI. Efter Hamar biskops nærmere bestemmelse blir gudstjenesterne i Vang prestegjeld at fordele saaledes, at der forrettes 20 gange aarlig i Vangsaasen kapel og de øvrige gange i hovedkirken — dog under iagttagelse av, at der i den sidste altid forrettes paa de store høitiders første dag.

VII. — — — — — —.

VIII. — — — — — —.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning av 22 februar sidstleden angaaende midlertidige lønstillæg for endel lærere og lærerinder ved abnormskolerne*) for budgetterminen 1908—09 befales tat tilfølge. 28 mars.

Kongelig resolution, hvorved Trondhjem stiftsdirektion bemyndiges til at samtykke i, at der ved »E. C. Dahls stiftelse« i Trondhjem istedenfor en direktør foreløbig — dog ikke utover et par aar — ansættes en tilsynshavende læge. 28 mars.

---

*) Indst. S. IX A. St.tid. side 492—496.
Beslutningen er saalydende:

I.

1. De lærere og lærerinder ved abnormskolerne, som er ansat før 1 april 1888 og som enten staar i lavere lønsgruppe eller lønnes efter 1ste sats i høiere gruppe, for terminen 1908—1909 opføres med et aarlig midlertidig lønstillæg af kr. 400,00 for lærere og kr. 200,00 for lærerinder.
2. De før 1 april 1893 ansatte lærere og lærerinder ved abnormskolerne, som enten staar i lavere lønsgrupper eller lønnes efter 1ste sats i høiere gruppe, for terminen 1908—1909 opføres med et aarlig midlertidig lønstillæg af kr. 200,00 for lærere og kr. 100,00 for lærerinder.

II.

Det af Stortinget i 1897 vedtagne lønsregulativ for haandgjerningslærerinder ved abnormskolerne forblir indtil videre gjældende uforandret.

28 mars. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 5 i lov om kommunale slagtehuse, kjøtkontrol m. v. av 27 juni 1892, jfr. lov av 27 juli 1895 og 6 august 1897, meddeles approbation — gjældende indtil videre — paa den av kommunestyret for kjøpstaden Lillehammer i møter den 14 november 1907 og 18 februar 1908 fattede beslutning om avgifter for benyttelse av det derværende kommunale slagtehusanlæg.

28 mars. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. der tillates oprettet et apotek ved Støren jernbanestation i Støren herred i søndre Trondhjem amt.

28 mars. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa den i generalforsamling den 6 februar 1908 vedtagne forandring i § 4 i den for Fitjar brandassuranceforening for husebygninger ved høieste resolution av 29 mars 1898, jfr. høieste resolution av 10 juni 1901, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

28 mars. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa den av Biri herredsstyre i møte den 30 december 1907 vedtagne nye plan for Biri gjensidige brandforsikringsforening, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

28 mars. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 1 i lov av 17 juni 1869 angaaende forandringer i toldlovgivningen for Moss toldsted indtil videre fastsættes følgende kontortid som gjældende fra 1 april d. a. istedenfor den ved kongelig resolution av 3 juli 1875 bestemte: I maanederne mars, april, mai, juni, juli, august, september og oktobor fra kl. 8 fm. til 2 em. og fra kl. 4 til 6 em; i maanederne november, december, januar og februar fra kl. 9 fm. til 3 em.

28 mars. **Kongelig rssolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den af forstanderskapet for Skoger sparebank i møte den 25 januar 1908 vedtagne forandring av § 3 i bankens ved høieste resolution av 5 april 1892 med flere senere resolutioner stadfæstede plan.

28 mars. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Bjelland og Grindum sparebank i møte den 20 februar 1908 besluttede forandring av § 22 i bankens ved høieste resolutioner av 15 april 1893 og 8 januar 1902 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Tverdalsøen sparebank i møte den 21 december 1907 besluttede forandring av § 17, 3dje punktum, i bankens ved høieste resolution av 22 december 1891 stadfæstede plan. 28 mars.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Bømmel sparebank i møte den 28 december 1907 besluttede forandring av § 20 i bankens ved høieste resolutioner av 12 mai 1891 og 15 juli 1904 stadfæstede plan. 28 mars.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av vedkommende grundlæggere i møte den 24 november 1907 vedtagne plan for en inden Salangen herred under navn av »Salangen sparebank« oprettendes sparebank. 28 mars.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Skaanevik sparebank i møter den 29 december 1906 og 29 januar 1908 besluttede forandringer av § 14 i bankens ved høieste resolution av 25 januar 1895 stadfæstede plan. 28 mars.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa de av Grubearbeidernes fagforenings syke- og begravelseskasse i generalforsamling 28 december 1907 vedtagne forandringer av §§ 4 og 5 i kassens ved resolutioner av 5 november 1900 og 6 juli 1905 stadfæstede love. 28 mars.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa de i generalforsamlinger den 19 mars 1906 og 17 februar 1908 vedtagne nye statuter for »Understøttelsesforeningen for norske advokater og sagførere og deres efterladte« som trædende istedenfor foreningens ældre ved resolutioner av 14 april 1896 og 18 mai 1897 stadfæstede statuter. 28 mars.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, til en postmester, hvori uttales, at et brev fra en privatmand til vedkommende offentlige myndighet, indeholdende anmeldelse av en forbrydelse, ikke kan sendes portofrit *). 28 mars.

Cirkulære fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse: 28 mars.

Fra 1 april underholdes følgende nye postaapnerier:

1. Burfjord paa dampskibsanløpsstedet Gargo i Kvænangen herred, Tromsø amt og postdistrikt.

*) Jfr. skrivelse av 4 april 1862, indtat i den alm. lovsamling.

28 mars. 2. Flatvalsundet paa dampskibsanløpsstedet Flatval i Sørfrøya herred, Søndre Trondhjem amt, Trondhjem postdistrikt.
3. Kvaløy i Namdalen paa dampskibsanløpsstedet Kvalø i Vikten herred, Nordre Trondhjem amt, Namsos postdistrikt.
4. Langli i Skiptvet herred, Smaalenene amt, Sarpsborg postdistrikt, i bipostruten Skiptvet—Spydeberg.
5. Maridalen i Aker herred, Akershus amt, Kristiania postdistrikt, i landpostbudruten Kristiania—Maridalen.
6. Ramfoss paa jernbanestoppestedet av samme navn i Modum herred, Buskerud amt, Drammen postdistrikt.
7. Øyfjordvær paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Hillesø herred, Tromsø amt og postdistrikt.

Fra samme tid er postaapneriet Nesheim i Bergen postdistrikt nedlagt.

Fra samme tid vil postaapnerierne:

Hedalen i Vaage bli benævnt Hedalen i Gudbrandsdalen
og Hjørundfjord » — Sæbø i Søndmør.

Fra samme tid er postaapnerierne Jevnaker, Østre Jevnaker og Vestre Lunner henlagt fra Hønefoss til Kristiania postdistrikt.

28 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Lister og Mandal amt, hvori meddeles, at der ikke antages at kunne beregnes utskriftsgebyr efter sportellovens § 75 for hjemmelsbreve og skifteutlæg, som utfærdiges av skifteretten, jfr. departementets utgave av sportelloven § 29 note 1 samt departementets i Lovtidende indtagne skrivelser av 26 mars 1898 og 14 september 1906.

30 mars. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordland amt, hvorved der fra det ved høieste resolution av 7 mai 1851 oprettede Hammerø jordmordistrikt i Nordland amt utskilles et nyt distrikt, Sagfjorden, omfattende Indre og Ytre Sagfjorden med gaardene Kløtter, Kalvargstrøm, Øveraas og Svartfjeld av Hammerø herred.

Delingen træder i kraft fra den tid særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

30 mars. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori paa foranledning meddeles, at departementet antar, at der alene blir at beregne halv betaling efter sportellovens § 54, naar en tidligere tinglyst eksekutionsforretning paa grund av debitors flytning til en anden jurisdiktion paany tinglyses inden denne, jfr. departementets i Lovtidende indtagne skrivelse av 19de februar 1904.

Rundskrivelse fra Kirkedepartementet til samtlige artiums- 31 mars.
berettigede høiere almenskoler.

Ifølge lov av 9 oktober 1905 om statsøkonomisk eksamen ved Universitetet § 2 og reglement for denne eksamen av 27 november 1907 § 6 er der adgang ogsaa for ikke-studenter til under visse betingelser at fremstille sig til denne eksamen, naar de har underkastet sig avgangseksamen ved Norges landbrukshøiskole eller saadanne handelsskoler og tekniske skoler, som av Kongen bestemmes med hovedkarakteren »Meget godt« eller bedre. Blandt de vilkaar, som i reglementets § 6 er opstillet for disse kandidaters adgang til statsøkonomisk eksamen, er ogsaa dette, at forsaavidt der ved vedkommende fagskole ikke er git tilstrækkelig undervisning i matematik eller sprog, skal de ha underkastet sig en forberedende prøve, som avholdes i forbindelse med artiumsprøverne, i matematik og et av sprogene tysk, fransk eller engelsk efter eget valg. Da det nugjældende reglement for artium av 12 november 1902 ikke indeholder bestemmelser om adgang til at avlægge artiumsprøve kun i enkelte fag, har den nævnte bestemmelse om en forberedende prøve i matematik og sprog nødvendiggjort et tillæg til artiumsreglementets § 43 samt nogen ændring i § 44.
— — — — — — —*).

Som nævnt er det kun forsaavidt der ved vedkommende fagskole ikke er git tilstrækkelig undervisning i matematik eller sprog, at forberedende prøve i noget av disse fag er nødvendig. Ved den Norske Regjerings resolution av 27 november 1907 er det bestemt, at de prøver, som er avlagt av elever ved Trondhjem tekniske læreanstalt og Kristiania og Bergen tekniske skoler ved avgangseksamen i matematik og av elever ved Kristiania og Bergen handelsgymnasier ved avgangseksamen fra de toaarige kurser i tysk, fransk og engelsk, indtil videre skal betragtes som tilfredsstillende de fordringer til kundskaper i de nævnte fag, som kræves i reglementet for den statsøkonomiske eksamen. Altsaa behøver kandidater med avgangseksamen fra de 3 nævnte tekniske skoler alene at underkaste sig prøve i et av sprogene tysk, engelsk eller fransk efter eget valg overensstemmende med de for realartium opstillede fordringer for de 2 førstnævnte sprogs vedkommende og overensstemmende med fordringerne ved sproglig-historisk artium for det sidstnævnte sprogs vedkommende, og kandidater med avgangseksamen fra Kristiania eller Bergen toaarige handelsgymnasier alene at underkaste sig en prøve i matematik overensstemmende med de for artium paa den sproglig-historiske linje opstillede fordringer. Derimot maa kandidater med avgangseksamen fra

*) Ang. disse punkter se kgl. res. 14 mars 1908 (side 74).

31 mars. Norges landbrukshøiskole underkaste sig artiumsprøve baade i matematik og i et av de nævnte sprog, før der kan tilstedes dem adgang til statsøkonomisk eksamen.

Til at bestaa de heromhandlede forberedende prøver utkræves efter reglementet for den nævnte eksamen § 6 ikke ringere karakter end »Nogenlunde tilfredsstillende« i skriftlig prøve og »Tilfredsstillende« i mundtlig prøve.

31 mars. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet av 26 ds. er den i Berlin den 3 november 1906 undertegnede internationale overenskomst vedrørende traadløs telegrafi ratificert fra tysk side.

31 mars. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til Utenriksdepartementet angaaende fremmede konsulers vidnepligt m. v. her i riket*). Der meddeles, at departementet med Utenriksdepartementet er enig i, at konsulernes arkiver og deres embedshandlinger er unddradd de lokale myndigheters indblanding, og at en konsul, hvad enten han er tillagt diplomatisk karakter eller ikke, derfor maa kunne vægre sig ved at avgi vidneforklaring om sit arkivs indhold og overhovedet om, hvad han har foretat eller er blit vidende om i sin egenskap av konsul, jfr. reskript av 8 april 1771.

23 mars. **Skrivelse****) fra Handelsdepartementet til amtmanden i Romsdal amt, hvori i anledning av en forespørsel, om

1. hvorvidt det vil være ulovlig for utenlandske trawlere at sælge sin fangst av fersk fisk, som er tat utenfor territorialgrænsen, til handelsmænd og norske skippere i Finmarken, naar denne omsætning foregaar gjennem en norsk borger, der medfølger trawlerne som kargadør og er vedkommende skipperes kommissionær; og om
2. hvorvidt det for en person med handelsborgerskap til Kristiansund vil være ulovlig for regning av utenlandske trawlerkompanier som kommissionær sammesteds at sælge den fangst av fersk fisk i is, som disse kompanier bringer til stedet, f. eks. fra Island,

uttales:

ad 1. Salget kan alene foregaa gjennem en kommissionær, der er indvaaner av riket og paa vedkommende sted er handelsberettiget som kjøbmand (jfr. lovens § 1, sidste punktum, og § 20, sammenholdt med § 29 a). Kommissionæren kan sælge til hvemsomhelst.

*) Kfr. Justisdepartementets skrivelse av 19 juni 1907 (Lovtidende II avd. s. 238).

**) Mottat 20 juni 1908 — forsent til at komme ind paa sin plads.

Herved er selvfølgelig holdt utenfor spørsmaalet om, i hvilken utstrækning fremmed trawler kan anløpe finmarksk havn uten at overtræde forbudet i lov om saltvandsfisket i Finmarken av 3 august 1897 § 48 mot tilhold ved land eller i havn for derfra at drive fiske utenfor territorialgrænsen. 23 mars.

ad 2. Fisk, fanget utenfor territorialgrænsen, kan hvemsomhelst — undtagen i Nordland, Tromsø og Finmarken amter — i medhold av ovennævnte § 20 sælge fra det fartøi, hvori varen er indført, til rikets kjøbmænd og til andre næringsdrivende inden riket, som omsætter eller bruker saadanne varer i sin virksomhet.

Foregaar salget gjennem en kjøbmand som kommissionær (jfr. ovenfor), kan salget ske til hvemsomhelst.

Bruksregler*) for Reset bygdealmenning, Sell herred, approbert av Landbruksdepartementet 1 april 1908 1 april.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskerud amt i anledning av en forespørsel fra en forlikskommissær i Søndre Modum om, hvorvidt han, som til vaaren agter at flytte til Norderhov, har lovlig adgang til efter flytningen at fortsætte i ombudet til utløpet av sin funktionstid høsten 1909. 1 april.

Departementet antar, at spørsmaalet bør besvares benegtende.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Søndre Bergenhus amt, hvorved bestemmes, at det ved høieste resolution av 25 august 1871 oprettede Sund jordmordistrikt i Søndre Bergenhus amt deles i to distrikter: Indre Sund jordmordistrikt omfattende gaardsnr. 1—15 samt 46—50 av Sund herred og Ytre Sund jordmordistrikt omfattende gaardsnr. 16—45. 1 april.

Delingen træder i kraft fra den tid, særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt, som ikke overtages av den nu ansatte jordmor i Sund.

Bruksregler*) for Nordre Koloen statsalmenning, Sell herred, approbert av Landbruksdepartementet 2 april 1908. 2 april.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet mottat skrivelse har endvidere republikken Panama under 8 januar d. a. ratifisert den paa den internationale postkongres i Rom den 26 mai 1906 undertegnede hovedpostkonvention. 2 april.

---

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15, hvor reglerne er indtat.

2 april. Den i sin tid av den japanske regjering foretagne ratifikation av de internationale postoverenskomster gjælder i henhold til en uttrykkelig erklæring fra denne regjering ogsaa de i Rom i Poststyrelsen i Koreas navn undertegnede konventioner og overenskomster.

Republikken San Salvadors regjering har for den italienske regjering under 25 juni 1907 kundgjort sin tiltrædelse til den i Rom avsluttede hovedpostkonvention, postpakkekonvention og værdibrevsoverenskomst; jfr. art. VII og IX i slutningsprotokollen til førstnævnte konvention.

2 april. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordland amt, hvori paa foranledning vedkommende forstaaelsen av sportellovens § 47, tredje led, bl. a. uttales, at det kun er de omkostninger, som er foranlediget ved den auktion, hvorved salg finder sted, som efter den nævnte bestemmelse skal fradrages i statskassens gebyr. Omkostningerne ved tidligere avholdte auktioner maa i tilfælde utredes enten av skattedebitor eller av rekvirenten, hvilken sidste antages at maatte kunne paabinde en senere auktionskjøper at betale disse omkostninger.

3 april. **Kongelig resolution***), hvorved § 8 sidste led i det ved kongelig resolution av 16 april 1902 approberte reglement for den ved lov av 18 januar 1902 anordnede lærerprøve gives følgende redaktion:

»Privatister underkaster sig den hele prøve under ett. Dog kan overstyret i særegne tilfælde, efterat eksamenskommissionen har hat anledning til at uttale sig, meddele privatister tilladelse til at underkaste sig lærerprøven i to avdelinger«.

3 april. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 99 i lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 meddeles approbation paa de av Bergen kommunestyre i møter den 23 september 1907 og 28 februar 1908 vedtagne tillægsbestemmelser til nævnte lov, dog med nogen forandringer.

De approberte bestemmelser er saalydende:

»A. I medhold av § 99, punkt 2, i bygningslov for Bergen av 19 april 1899 bestemmes, at det uanset samme lovs § 33, punkt 4 og 6, skal være tillatt i murbygninger paa ikke mere end 2 etager at utføre indvendige bjelkebærende vægger og trappehusvægger av 3″s planker, likesom bygningskommissionen for saadanne bygningers vedkommende skal ha adgang til at dispensere fra bygningslovens trappebestemmelser. Fra alle beboelsesrum paa loftet over 2den etage maa der dog skaffes adgang til 2 trapper, hvorav den

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.

ene skal anbringes i trappehus med vægger av mur eller av murutfyldt bindingsverk og uten træpanel i trapperummet. Beboelsesrum i 2den etage kan tillates anlagt med kun en trappenedgang, hvor bygningskommissionen finder anordningen forsvarlig. 3 april.

Disse lempninger i bygningslovens bestemmelser kan kun gjøres gjældende for bygninger, hvis grundflate ikke overstiger 160 m.², og hvor 1ste etages gulvbjelkelag ikke ligger høiere end gjennemsnitlig 1,50 m. over det omliggende terræng og paa intet punkt høiere end 2 m.

B. Uanset bygningslovens § 80 skal bygningskommissionen ha adgang til at tillate forandring eller hovedreparation av enkelte dele av under ældre lov opført bygning uten befølgelse av de for bygningens opførelse givne regler, naar kommissionen finder, at arbeidets utførelse ikke vil medføre nogen betænkelighet i sanitær henseende eller med hensyn til bygningens soliditet eller ildssikkerhet, og naar byggearbeidet derhos findes enten at være av ringe omfang og liten betydning, eller der samtidig med reparationen eller forandringen træffes saadanne foranstaltninger, at bygningen i høiere grad end tidligere tilfredsstiller de hensyn, som bygningslovens bestemmelser tilsigter.«

Kongelig resulution*), hvorved i medhold av lov angaaende fiskerier i Nordland og Tromsø amter av 3 august 1897 § 15 bestemmes, at det indtil videre, dog ikke for et længere tidsrum end 5 aar, skal være forbudt inden Steigen herred, Nordland amt, i tiden fra og med 1 mai til utgangen av september maaned at benytte garn til fangst av sei paa havstrækningen Brunesodden—Flatø efter et méd, Flatøskaftet, i nordre pynt av Løvøen. 3 april.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 14 i lov om fiskerier i Nordland og Tromsø amter av 3 august 1897 bestemmes som gjældende indtil videre: 3 april.

1. At paabudet i nævnte lovparagrafs 1ste passus om, at alle fiskeredskaper undtagen stængenot inden midnat før søn- og helligdag skal være optat av sjøen, ikke skal være gjældende for Gildeskaal herred, Nordland amt.
2. At det under skreifiskeri i nævnte herred skal være forbudt paa søn- og helligdage at utsætte i sjøen fiskeredskaper til fangst av skrei.

Kongelig resolution, hvorved den ret, som ved kongelig resolution av 17 juni 1907 blev tilstaat skolebestyrer cand. theol. Sigurd Halling til som enebestyrer av Otto 3 april.

*) Bekjendtgj. 6 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 15.

3 april. Anderssens skole at avholde avgangseksamen utvides til for et tidsrum av 5 aar ogsaa at gjælde den med denne skole kombinerte Hallings (tidligere frk. Conradis) pikeskole, — paa nærmere foreskrevne betingelser.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til lov om høiere almenskoler av 27 juli 1896 § 72 tilstaaes skolebestyrer Wilhelm Andreas Wexels Myhre ret til ved den av ham bestyrte Vestheim (tidligere frk. Rolls) pikeskole for et tidsrum av 5 aar at avholde middelskoleeksamen med samme virkning som offentlige skoler paa nærmere fastsatte betingelser.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved det bl. a. paalægges sognepresten i Flakstad prestegjeld under Lofoten provsti i Tromsø stift 1 à 2 ganger aarlig efter biskopens nærmere bestemmelse at fremmøte paa den hjælpekirkegaard, som er tillatt anlagt paa gaarden Bunesfjord i Moskenes sogn av nævnte prestegjeld, for at forrette jordfæstelse av der begravede lik.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av fru Jonna Klouman, født Bernstorff, til minde om hendes avdøde mand oprettede »doktor Georg Kloumans legat« til bedste for værdige trængende i Ski sogn samt paa de for legatet utarbeidede statuter.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det under 17 januar 1907 utarbeidede forslag til nye statuter for »Hans Schabos og søsters legat«, saaledes at disse statuter træder istedenfor de under 11 april 1899 approberte statuter for nævnte legat, hvis kapital senere end dets stiftelse er blit forøket ved gaver fra ingeniør Hans H. Skabo.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Oscar Westergaard og oberstløitnant I. H. V. Nielsen ved gavebrev av 5 april (mai?) og 17 mai 1906 oprettede »Johannes Westergaards og hustru Otilie, født Dedekams legat« til bedste for værdige trængende kvinder i Arendal samt paa de under 20 september 1907 utarbeidede statuter for nævnte legat.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved de av Stortinget under 17 og 21 februar samt 25 mars 1908 fattede beslutninger angaaende Justisdepartementets civile budget for terminen 1 april 1908—30 juni 1909 (indtægtsbudgettets hovedpost VI, kap. 1 og utgiftsbudgettets hovedpost VI, kap. 1—7 og kap. 8, tit. 1 og tit. 3—7), samt angaaende efterbevilgning for terminen 1907—1908 under utgiftsbudgettets hovedpost VI,

kap. 3, befales tat tilfølge, hvorhos i henhold hertil likeledes bestemmes, at der fra 1 april 1908 oprettes et nyt politifuldmægtigembede i Bergen med aarlig gage av statskassen, stor kr. 2 400,00.[1]) 3 april.

Kongelig resolution, hvorved der paa nærmere fastsatte betingelser tillates oprettet et apotek i Mo i Ranen, Nordland amt. 3 april.

Kongelig resolution, hvorved indehaveren av Elverum apotek meddeles tilladelse til, indtil videre, at holde filialapoteket i Trysil lukket alle aarets søn- og helligdage fra kl. 8 morgen til kl. 10 aften med undtagelse av tiden fra kl. 3 til kl. 5 eftermiddag, dog saaledes at tilladelsen midlertidig kan hæves av distriktslægen, naar denne finder det fornødent. 3 april.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. stadfæstelse i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 meddeles paa de i konstituerende generalforsamling den 8 januar 1908 vedtagne vedtægter for Risør øl- og vinsamlag med de av Risør bystyre i møter den 24 januar og 25 februar d. a. vedtagne forandringer, saaledes at vedtægterne blir gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 3 aar, fra 1 januar 1909 at regne. 3 april.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa den i generalforsamlinger den 25 juni 1907 og 28 februar 1908 vedtagne nye plan for Id gjensidige Brandforsikringsforening for Løsøre, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 3 april.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutninger av 26 mars 1908 vedkommende toldvæsenets lønninger i budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909 tages tilfølge.[2]) 3 april.

---

[1]) Indst. S. XXII A. St.tid. side 393—409.
(Deriblandt aarlig gage til et politifuldmægtigembede i Telemarken (Notodden), kr. 2 000,00, gageforhøielse for politimestren i Sarpsborg kr. 625,00 aarlig mot at kommunen bevilger et lønstillæg av kr. 200,00 aarlig.)

[2]) St. prp. nr. 1, hovedpost 10, kap. 2, tit. 1. Indst. S XXXIII D. St.tid. side 955—970.
Der besluttedes:
I det Søndenfjeldske Grænsetolddistrikt oprettes 1 toldopsynsmandspost av 1ste klasse.
I Kristiania Tolddistrikt oprettes 2 toldkontrolørposter.
" — — — 17 toldbetjentposter.
" — — — 6 toldassistentposter.
" — — — 20 toldopsynsmandsposter.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning av 26 mars 1908 angaaende bevilgning til tilfældige utgifter ved toldvæsenet[1]) i budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909 (hovedpost X, kap. 2, tit. 2) befales tat tilfølge.

3 april. **Kongelig resolution,** hvorved i den ved kongelige resolutioner av 31 december 1864, 23 mars 1881 og 30 mai 1891 bestemte plan for Pensionsindretningen for Underofficerer og Menige av Marinens Haandverkskorps approberes følgende av indretningens direktion besluttede forandring:

Planens § 33 bestemmes herefter at skulle lyde saaledes:

»Naar indretningen er opløst, besørger direktionen snarest mulig utbetalt til de ikke pensionerte medlemmer 75 procent av den kontingent, enhver har erlagt.

Den tiloversblevne kapital utbetales til de daværende pensionister efter det i § 13 bestemte forhold.«

4 april. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til en amtskasserer, foranlediget ved en forespørsel om, hvorvidt der skal beregnes arveavgift i boet efter en mand, som efter et gjensidig, men paa grund av formfeil omstødelig testament har efterlatt sine eiendele til sin hustru, saaledes at hele boet efter hendes død skal deles mellem begges arvinger efter loven.

I anledning herav meddeler departementet, at forsaavidt den avdøde mands arvinger efter loven respekterer testamentet, antages ved midlernes overgang til hustruen ingen arveavgift at burde beregnes. Under den motsatte forutsætning antages derimot avgift at maatte beregnes efter arvingernes forhold til avdøde.

I Bergen Tolddistrikt (Stavanger Toldsted) oprettes 3 toldbetjentposter.
- — — (Moldøen) oprettes 1 toldopsynsmandspost av 1ste klasse, mot at der samtidig inddrages 1 toldopsynsmandspost av 2den klasse.
- Trondhjems Tolddistrikt oprettes 3 toldbetjentposter.
- — — — 1 toldassistentpost.
- — — — 8 toldopsynsmandsposter av 1ste klasse.
- — — — 2 toldopsynsmandsposter av 2den klasse.
- Bodø Tolddistrikt (Mo Toldsted) oprettes 1 toldbetjentpost.

[1]) St. prp. nr. 1, hovedpost X, kap. 2, tit. 2. Indst. S XXXIII B. St.tid. side 971—972.

Beslutningen indeholdt en del lønsforhøielser for toldopsynsmænd; oprettelsen av faste poster mot inddragningen av leiet hjælp m. v.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, hvori i anledning av en fra »Abonnementssamlernes Forening« fremkommet forespørsel vedrørende forstaaelsen av lov om handelsnæring av 16 juli 1907, forsaavidt angaar adgangen til at tegne abonnenter paa bøker og blade, uttales: 6 april.

Adgangen til at tegne abonnenter paa skrifter antages at maatte bedømmes efter reglerne om bestillingsoptagelse. Hertil er efter den nye handelslovs § 14 a adgangen helt fri, forsaavidt abonnementet tegnes paa skrifter, frembragte her i riket, og tegningen sker av eller for regning av forfatteren eller forlæggeren. Endvidere kan abonnementstegning foretages av eller for regning av indenlandske bokhandlere (jfr. lovens § 1, hvorefter bokhandlere skal ha handelsbrev som kjøbmænd) overensstemmende med § 14 b, hvorav vil sees, at bestillingsoptagelsen (abonnenttegningen) er helt fri inden vedkommende bokhandlers næringskommune, mens den utenfor næringskommunen ikke maa foregaa hos private kunder, men kun hos kjøbmænd, som handler med bøker eller hos leiebiblioteker. Til paa sine vegne at tegne abonnenter kan forlæggeren (forfatteren) eller bokhandleren benytte hvemsomhelst, uten at denne behøver nogen egen salgsbeføielse. Selvfølgelig kan hertil ogsaa benyttes personer med salgsret efter lovens § 21.

Om bokhandlere og forlæggere, som ikke er indvaanere av riket, gjælder det samme som ovenfor anført om indenlandske bokhandleres ret til at tegne abonnement utenfor deres næringskommune.

Sluttelig bemerkes, at personer som efter den nye lovs § 21 erholder politiets tilladelse til omførselssalg av ubrukte, trykte bøker, ikke derved faar ret til at opta bestillinger paa saadanne. Naar departementet allikevel antar, at disse personer kan motta abonnement paa hefteskrifter, hvorav et eller flere hefter samtidig overleveres, er dette begrundet i, at abonnements-tegningen i dette tilfælde maa betragtes som salg av det hele verk til sukcessiv levering. Hvorvidt tidsskrifter og illustrerte ukeblade, som ikke er nyhetsblade (aviser), kan henregnes til »bøker« efter lovens § 21 er et spørsmaal, som departementet — idet bemerkes, at spørsmaalets avgjørelse i tilfælde vil henhøre under domstolene — for sit vedkommende er mest tilbøielig til at besvare bekræftende.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtskassereren i Søndre Trondhjem amt, hvori meddeles, at statsskat ikke av lovgivningen er forsynt med legal og priviligert panteret, men i konkurranse med pantekreditorer er henvist til den retsbeskyttelse, som det tinglæste utlæg yder i kraft av sin 7 april.

7 april. tidsprioritet. Derimot har som bekjendt statsskat likeoverfor en skattedebitors konkursbo, naar skatten er anmeldt i samme, i henhold til N. L. 5—13—35, prioritet i 4de rangklasse. Til opnaaelse av denne prioritet antages det, naar konkursen indtræder senere end 6 maaneder efter skattens forfaldstid, tilstrækkelig, at utpantning er avholdt inden sidstnævnte tidspunkt, uanset om der ved utpantningsforretningen er opnaadd utlæg eller ikke, eller om den videre er forfulgt, saafremt det ikke kan lægges vedkommende skatteopkræver til last, at der ikke ved utpantningsforretningen erholdtes utlæg, jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 5 november 1906. Er konkursbehandlingen indtraadt før 6 maaneder efter skattens forfaldstid (men efter $^{30}/_{9}$ vedkommende aar), er det tilstrækkelig til prioritetens bevarelse, at anmeldelse har fundet sted inden nævnte tidspunkt.

8 april. **Rundskrivelse** fra Kirkedepartementet til samtlige eksamensberettigede høiere almenskoler.

Da der har været ytret tvil om, hvorvidt den logiske tegnsætning er at anse som indført og paabudt ved de nu gjældende retskrivningsregler, skal departementet gjøre opmerksom paa følgende:

De regler om tegnsætning, som indeholdes i de nu autoriserte retskrivningsregler av Aars og Hofgaard, bygger udelukkende paa det logiske princip. Da disse retskrivningsregler blev forelagt Kirkedepartementet til autorisation, lot departementet deres indhold gjennemgaa av en dertil nedsat komité, bestaaende av sprogmænd og skolemænd sammen med repræsentanter for pressen og literaturen. I sin indstilling, datert 15 juni 1907, uttaler komitéen bl. a. om tegnsætningsreglerne i Aars og Hofgaards bok, at »det vil være at anbefale, at de gjennemføres i lærebøker«.

I skrivelse av 25 juni 1907 meddelte departementet, under henvisning til komitéens uttalelser, sin godkjendelse av retskrivningsreglerne, altsaa ogsaa den del av disse, som gjælder tegnsætningen. — At disse kun anerkjender det logiske princip fremgaar klart nok av § 52, hvor det heter: »Efter de ældre regler om tegnsætningen brukte man hos os likesom endnu i tysk, dansk og svensk komma mest som tegn for et grammatisk forhold, ikke — som i de andre sprog og som her fremstillet — til at betegne den stans i læsningen, som tankesammenhængen (det logiske forhold) gjør naturlig. For dem, som endnu helst vil gaa ut fra disse ældre regler, vil overgangen til det nye bli forholdsvis let, naar de bruker de gamle regler med følgende tillæg — —«. Her følger endel modifikationer og lempninger i de ældre regler, foreslaat av den departemen-

tale komité. »Ved disse lempninger«, siger komitéen, »kunde forskjellen mellem de to systemer praktisk talt i det væsentlige hæves«. Princippet er altsaa det samme. 8 april.

I den overenskomst om fælles retskrivning, som er tiltraadt av saagodtsom alle læreboksutgivere, er ogsaa den logiske tegnsætnings gjennemførelse indbefattet, saa at denne tegnsætning nu blir gjennemført i alle skolens lærebøker.

I henhold til ovenstaaende skal departementet anmode de skoler, som endnu ikke har begyndt at anvende den logiske tegnsætning i sin undervisning, om at indføre den fra det nye skoleaars begyndelse.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Grue herred, Hedemarken amt, i møte den 30 november 1907 besluttede regler angaaende forebyggelse og slukning av skogbrand inden herredet, dog med nogen forandring. 10 april.

Kongelig resolution, hvorved den konstituerte generalkonsul i Antwerpen i henseende til ret til at opta edelige sjøforklaringer m. m., præsidere i konsulret og medvirke ved egteskapsstiftelse tilstaaes samme bemyndigelse som fast utnævnte, utsendte konsulære repræsentanter. 10 april.

Kongelig resolution, hvorved den nuværende indehaver av vicekonsulatet i South Shields bemyndiges til at opta edelig sjøforklaring og til at anstille undersøkelser angaaende indtruffet sjøulykke. 10 april.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. er bestemt, at 10 april.

1. konfirmanterne fra Moskenes sogn i Flakstad prestegjeld under Lofoten provsti i Tromsø stift herefter blir at undervise inden sognet vekselvis hvert andet aar i eller ved Moskenes sognekirke og i eller ved Reine kapel med daglig undervisning i løpet av 4 uker tidlig paa høsten med umiddelbart paafølgende konfirmation henholdsvis i Moskenes kirke og i Reine kapel.
2. Tromsø biskop bemyndiges til at avgi nærmere bestemmelser angaaende tiden for konfirmationsundervisningens paabegyndelse og for konfirmationens avholdelse i Flakstad og Moskenes sogn.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. er bestemt: 10 april.

I. At det paalægges sognepresten i Bjørnør prestegjeld under Fosen provsti i Trondhjem stift at frem-

*) Bekjendtgj. 11 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 16, hvor reglerne er indtat.

10 april. møte 1 à 2 ganger aarlig efter Trondhjem biskops nærmere bestemmelse paa den hjælpekirkegaard, som er tillatt anlagt paa gaarden Hofstad i prestegjeldets hovedsogn for at forrette jordfæstelse av der begravede lik.

II. At der i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 20, 1ste led, ikke blir at erlægge betaling av menighetslemmer for jordfæstelser, som utføres paa de dage, da sognepresten efter paalæg fremmøter paa hjælpekirkegaarden.

10 april. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til lov av 17 mai 1904 meddeles samtykke til, at den ved kongelig resolution av 24 december 1904 tillatte fattigkreds-inddeling av Opdal herred i Søndre Trondhjem amt bibeholdes for et tidsrum av 3 aar fra 1 januar 1908 at regne.

10 april. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning[1]) av 25 mars 1908 angaaende forslag om

---

[1]) St. prp. nr. 1, hovedpost VI, kap. 9, tit. 1 og 2 samt dokument nr. 9. Indst. S. XXII C. St.tid. side 897—909. Beslutningen er saalydende:

I.

Grundlønnen forøkes med 200 kr. for følgende funktionærer ved landsfængslerne:

2 vaktmestre, 71 opsynsbetjenter, 16 opsynskvinder, 1 kontorbetjent, 2 verksassistenter, kokken i bodsfængslet og 4 kjøkkenbetjenter.

II.

a. Lønnen for vaktmestrene ved kredsfængslerne i Eker, Molde, Bodø, Tromsø og Vadsø samt ved hjælpefængslerne i Sarpsborg, Moss, Eidsberg, Kongsvinger, Gjøvik, Hønefoss, Kongsberg, Horten, Tønsberg, Larvik, Arendal, Kristiansund, Kabelvaag og Hammerfest sættes til kr. 1400,00 med 3 alderstillæg à kr. 100,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste.

b. Lønnen for vaktmestrene ved kredsfængslerne i Skedsmo, Hamar, Drammen, Skien, Kristiansand, Stavanger og Trondhjem samt ved hjælpefængslerne i Fredrikstad, Stavanger, Aalesund og Trondhjem sættes til kr. 1600,00 med lignende alderstillæg som under litr. a.

c. Lønnen for vaktmestrene ved Bergen kredsfængsel og Kristiania kredsfængsels anneks sættes til kr. 1800,00 med alderstillæg som under litr. a.

d. Lønnen for vaktmestren ved Kristiania kredsfængsels hovedavdeling sættes til kr. 2000,00 med alderstillæg som under litr. a.

e. Lønnen for betjentene ved kredsfængslerne i Hamar, Drammen, Skien, Kristiansand, Stavanger, Molde, Bodø og Tromsø samt hjælpefængslerne i Fredrikshald, Fredrikstad, Sarpsborg, Horten, Larvik, Arendal, Stavanger og Aalesund sættes

1. lønsforbedring for endel tjenestemænd ved lands- 10 april.
fængslerne og
2. lønningsregulativ for en del vaktmestre og betjenter ved kreds- og hjælpefængslerne tages tilfølge.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation 10 april.
paa love for brandforsikringsselskapet »Vesta«, vedtat i generalforsamling den 22 mars 1880 med ændringer vedtat i generalforsamlinger den 27 mars 1895, 18 mars 1898, 30 mars og 31 mai 1900, 17 september 1901, 6 mars 1906 og 12 mars 1908, saaledes at selskapet kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

Kongelig resolution, hvorved nedsættelsen i brand- 10 april.
kontingenten av de i den Almindelige Brandforsikringsindretnings kjøbstadavdeling forsikrede bygninger i Lillesand i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G, og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2 fastsættes fra 1 januar 1908 og indtil videre til 20 %.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa 10 april.
den under 6 januar 1908 vedtagne plan for en inden Hol sogn av Lødingen herred under navn av Tjeldsund sparebank oprettendes sparebank.

Kongelig resolution, hvorved der fra 1 januar 1908 til- 10 april.
staaes gaarden Borten nedre, gr.-nr. 20, br.-nr. 3 av skyld mark 15,43 i Flaa herred i Søndre Trondhjem amt et avtag for bestandig av mark 3,06.

Kongelig resolution, hvorved br.-nr. 4, Kampeløkken, 10 april.
under gr.-nr. 104, Torstad i Øier herred i Kristian amt av skyld mark 0,01 befales utslettet av landets matrikel fra 1 januar 1908 at regne.

Kongelig resolution, hvorved 10 april.
A. post a i det senest ved Kronprinsregentens resolution av 6 februar 1899 bestemte lønningsregulativ for en

---

til kr. 900,00 med 3 alderstillæg à kr. 100,00 efter 3, 6 og 9 aars tjeneste.

f. Lønnen for betjentene ved Bergen kredsfængsel, Trondhjem kredsfængsel og Trondhjem hjælpefængsel sættes til kr. 1200,00 med alderstillæg som under litr. e.

g. Lønnen for betjentene ved Kristiania kredsfængsel sættes til kr. 1300,00 med alderstillæg som under litr. e.

Alt fra den tid, departementet bestemmer.

10 april. del av toldvæsenets bestillingsmænd blir fra 1 april 1908 at forandre saaledes:

»For toldkontrollører kr. 3600,00 aarlig med tillæg for de i Kristiania stationerte av kr. 600,00 og for de i Drammen, Kristiansand, Stavanger, Bergen og Trondhjem samt i Tromsø stift stationerte av kr. 200,00 aarlig.

Derhos tilstaaes et aarlig tillæg til toldkontrollører, der forretter som toldinspektører, og som ikke maatte være tilstaat tillæg for besørgelse av oppebørselsforretninger, nemlig for de toldsteders vedkommende, hvor toldintraderne er under kr. 500 000,00 aarlig, kr. 200,00, hvor de er over kr. 500 000,00, men under kr. 750 000,00 aarlig, kr. 300,00, og hvor de er kr. 750 000,00 eller mer aarlig kr. 400,00.

B. § 4, sidste passus i den ved kongelig resolution av 3 august 1859 — kfr. kongelig resolution av 21 august 1889 — givne instruktion for toldvæsenets embedsmænd og betjenter blir saalydende:

»Toldassistenter skal ved ansættelsen ikke være over 30 aar gamle, krydsbetjenter ikke over 35 aar, uthavnsbetjenter og toldopsynsmænd ikke over 40 aar.

Bestemmelsen om aldersgrænsen for toldassistenter skal dog ikke være til hinder for, at toldopsynsmænd inden fyldte 40 aar kan opnaa ansættelse som toldassistenter, saafremt de i mindst 5 aar har forrettet tjeneste som faste toldopsynsmænd«.

10 april. **Kongelig resolution**, hvorved Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til at tilstaa handlende i strandstedet Moldøen ret til kreditoplag under de vilkaar, som i toldoplagsloven av 7de mai 1904 § 1 a og b er fastsat for handelsborgere m. v. i de kjøbstæder og ladesteder, hvor toldsted er oprettet.

10 april. **Kongelig resolution**, hvorved den av Stortinget under 25 mars 1908 fattede beslutning angaaende fastsættelse av hesteholdsgodtgjørelsen for arméens kvarterutredere[1]) i tidsrummet fra 1 april 1908 til 30 juni 1909 befales tat tilfølge.

11 april. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet mottat skrivelse av 27 mars sidstleden har endvidere republikkerne Chili, Venezuela og Brasilien ratifisert de paa den

[1]) Se St. prp. nr. 16. Indst. S. nr. 67. St.tid. side 889. Beslutningen er overensstemmende med den i Lovtid. for 1902, side 244 indtagne.

internationale postkongres i Rom den 26 mai 1906 11 april.
undertegnede postoverenskomster.

Ratifikationsdokumenternes oversendelse til det italienske utenriksministerium fandt for Chilis vedkommende sted med note av 3 februar sidstleden, for Venezuelas*) vedkommende gjennem den italienske legation i Caracas ved indberetning, der ankom til det italienske utenriksministerium den 27 februar d. a. og for Brasiliens vedkommende 11 mars ved dette lands legation i Rom.

Skrivelse fra Justisdepartementet til riksadvokaten, hvori 14 april.
er bestemt, at der for Fredrikstad og Drammen alene avgives summariske opgaver, forsaavidt angaar bøter for forseelser mot politivedtægterne, straffelovens §§ 349, 350 og 351 samt løsgjængerlovens §§ 16 og 17, men fuldstændige bøtefortegnelser for alle andre bøters vedkommende.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Fin- 14 april.
marken amt, foranlediget ved en besværing over, at en lensmand ved en skatteauktion hadde beregnet 10 % inkassosalær av skattedebitor.

Departementet er med amtmanden enig i, at der efter sportellovens § 47 ikke er lovlig adgang til at belaste debitor inkassosalær ved skatteauktioner. De omkostninger, som kan belastes debitor, er uttømmende opregnet i nævnte lovparagraf.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 18 april.
Kristiania, hvori bemerkes, at — som uttalt i departementets skrivelse av 8 april 1891 — et skolestyre ikke i almindelighet er berettiget til at besætte en lærerpost paa andre vilkaar end i kundgjørelsen nævnt, medmindre ny kundgjørelse utstedes, og følgelig vil det heller ikke i almindelighet være tilstedelig at besætte som fast en lærerpost, som har været kundgjort ledig som opsigelig. Denne regel bør dog efter departementets mening ikke være til hinder for, at en av de i vedkommende skolekommune allerede fast ansatte lærere, som maatte være blandt ansøkerne, gives fast ansættelse i den som opsigelig kundgjorte lærerpost. At overflytte en av de allerede ansatte lærere til en ledig post i samme kommune uten kundgjørelse av posten er efter departementets mening ikke tilstedelig (jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av $^{20}/_{10}$ 1890).

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 18 april.
Nordland og Tromsø amter, hvori meddeles, at et herred ikke antages at kunne negtes adgang til at likvidere sit

*) Se Overenskomster nr. 9/1907, side 456, hvilken meddelelse for Venezuelas vedkommende alene var at betragte som foreløbig.

18 april. krav paa en lærer for skyldig og forfalden herredsskat i den vedkommende lærer tilkommende og til utbetaling forfaldne løn av herredet. Departementet anser det imidlertid for en selvfølge, at vedkommende kommunale myndigheter ved benyttelsen av denne ret viser al mulig hensynsfuldhet og navnlig, at likvideringen, hvor det gjælder noget større beløp, efter omstændigheterne fordeles paa to eller flere maaneder.

21 april. **Telegram***) fra Handelsdepartementet til fiskeridirektøren, hvorefter Lofotopsynet skal hæves 24 april 1908.

22 april. **Rundskrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet:

Ved grundlovsbestemmelse av 8 juni 1907 er budgetterminen forandret fra 1 april—31 mars til 1 juli—30 juni. Overgangstiden dannes av indeværende budgettermin, som omfatter tidsrummet fra 1 april 1908—30 juni 1909.

Paa grund av den nævnte grundlovsbestemmelse vil samtlige de specialregnskaper, der i henhold til nu gjældende forskrifter avlægges for budgetaaret, for fremtiden komme til at omfatte tidsrummet fra 1 juli til 30 juni, dog saaledes, at regnskaperne for indeværende termin vil omfatte $^5/_4$ aar eller tiden fra 1 april 1908 til 30 juni 1909.

Til underretning for amtmanden og til videre kundgjørelse for de inden amtmandens distrikt ansatte oppebørselsbetjenter meddeles herved, at departementet i henhold til den samme ved kongelig resolution av 20 mai 1882 givne bemyndigelse fastsætter følgende nye frister for avlæggelsen av efternævnte specialregnskaper og ekstrakter (sammenlign rundskrivelser av 7 februar 1900, 30 september 1902 og 31 mars 1905):

1. Stempelpapirforvalterens regnskap over stempelintrader blir for fremtiden at avlægge inden hvert aars 15 oktober.
2. Stempelpapirforvalterens regnskaper over departementssportler (bestallings- og bevillingsgebyrer), spilkortintrader, handelspas og ministerpasintrader — inden utgangen av hvert aars september maaned.
3. Regnskaperne over statskassens ordinære intrader og vrakgods samt bøter (jfr. skrivelse av 25 juli 1905) — inden utgangen av hvert aars september maaned.
4. Regnskapet over statskassens utestaaende fordringer — inden hvert aars 15 august. Dette regnskap blir følgelig for fremtiden at avlægge særskilt istedetfor som før i forbindelse med regnskapet over statskassens ordinære intrader m. v.

---

*) Bekjendtgj. 27 april i Lovtid. 1 avd. nr. 17.

5. Statsskatregnskaperne — inden utgangen av hvert aars september maaned. 22 april.
6. Regnskaperne over brændevins-, malt- og ætylæteravgift samt erstatninger for kontrolutgifter og 2den halvaarsekstrakt av samme — hvert aar i tiden fra 1—15 november; 1ste halvaarsekstrakt — inden utgangen av hvert aars februar maaned. For indeværende budgettermins vedkommende vil der istedenfor sidstnævnte ekstrakt bli at avlægge en ekstrakt, der omfatter tidsrummet fra 1 april—31 december 1908.
7. Regnskaperne over de statskassen tilfaldne retssportler — inden utgangen av hvert aars juli maaned.
8. Stiftamtmændenes bevillingsregnskaper samt oppebørselsbetjenters jagtbevillingsregnskaper indsendes til stempelpapirforvalteren inden hvert aars 15 august.
9. Ekstrakterne av regnskaperne over statskassens ordinære intrader og bøter samt statsskat avlægges, ekstrakten for halvaaret 1 juli—31 december inden utgangen av hvert aars februar maaned, og ekstrakten for halvaaret 1 januar—30 juni inden utgangen av hvert aars september maaned. Indberetningene angaaende statskassens utestaaende fordringer avlægges, indberetningen for halvaaret 1 juli—31 december inden hvert aars 15 februar, og indberetningen for halvaaret 1 januar—30 juni inden hvert aars 15 august. For indeværende budgettermins vedkommende vil der istedenfor nævnte ekstrakter og indberetning bli at avlægge — inden samme frister som foran nævnt — ekstrakter og indberetning, der omfatter tidsrummet fra 1 april—31 december 1908.

Av hensyn til statsregnskapets avlæggelse er det nødvendig, at specialregnskaperne indkommer i betimelig tid, hvorfor departementet maa fordre, at fristerne ikke oversittes.

Lov*)[1]) om yderligere forlænget gyldighet m. v. av lov av 2 juni 1883 angaaende lapperne i kongerikerne Norge og Sverige. 24 april.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 10 april 1908, saalydende:

Lov av 2 juni 1883 angaaende lapperne i kongerikerne Norge og Sverige sættes atter i kraft og forblir gjældende, indtil

---

*) Bekjendtgj. 27 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

[1]) Se Ot. prp. nr. 9. Indst. O. nr. 35. St.tid., forh. i Ot. side 47—49, i Lt. 19—20.

24 april. anderledes bestemmes, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1921, idet dog ved lovens anvendelse følgende skal gjælde:

1. Den ret, som tilkommer hvert rikes lapper til uten vedkommende grundeiers eller brukers samtykke i visse i loven nævnte maaneder at opholde sig med sine ren i det andet rike, skal alene gjælde Tromsø og Nordland amter i Norge og Norrbotten og Västerbotten län i Sverige;
2. lapperne maa ved flytning fra det ene til det andet rike ikke føre med sig ren, som tilhører fastboende eller aktieselskaper;
3. svenske lapper maa ikke uten vedkommende grundeiers eller brukers samtykke flytte med sine ren til Norge før den 15 juni, medmindre usedvanlige veirforhold nødvendiggjør tidligere flytning. Sverige har dog ret til paa egen bekostning at henskyte til avgjørelse av en voldgiftsret, sammensat saaledes som nævnt i artikel 4 i konventionen av 26 oktober 1905 angaaende flytlappernes ret til renbeite m. v., spørsmaalet, om og i hvilken utstrækning det maatte være nødvendig for svenske lapper, selv om ikke usedvanlige veirforhold foreligger, at foreta flytningen til Norge før den 15 juni, i hvilket tilfælde voldgiftsrettens avgjørelse blir at ta tilfølge. Flytning maa dog i intet tilfælde ske før 1 mai. Uanset foranstaaende skal det være tillatt lapperne fra Enontekis og Juckasjärvi sogn at indflytte til Tromsø amt paa den i lov av 2 juni 1883 bestemte tid, indtil anderledes av kongen bestemmes, dog ikke utover aaret 1911. Nævnte tilladelse gjælder ikke andre lapper end dem, som hittil har flyttet til Tromsø amt, eller dem, som fra disse utleder sin ret.

Mens nærværende lov, som træder i kraft straks, er gjældende, kommer 1ste tillæg eller kodicil til traktaten av 7/18 oktober 1751 ikke til anvendelse.

Ti har Vi o. s. v.

24 april. **Kongelig resolution***) hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Fet herred, Akershus amt, under 5 mars 1908 fattet beslutning om tillæg til den ved kongelig resolution av 21 april 1893 approberte politivedtægt for nævnte herred.

24 april. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Borgund herred,

*) Bekjendtgj. 27 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor tillægget er indtat.

Nordre Bergenhus amt, under 24 februar 1908 fattet beslut- 24 april.
ning om tillæg til den ved kongelig resolution av 8 mars 1894 stadfæstede politivedtægt for nævnte herred.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 11 jfr. 24 april.
§ 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Rennebu herred i Søndre Trondhjem amt under 4 februar 1908 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse, dog med en enkelt forandring.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til § 2 i lov 24 april.
om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903 meddeles approbation paa en av Meldalen herredsstyre i Søndre Trondhjem amt under 18 januar 1908 fattet beslutning, hvorefter hund, som i den tid, da bofæ holdes paa havn, inden Meldalen herred findes streifende om uten ledsager i havnegang utenfor indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages eller, hvis hunden tidligere har været optat, og der er fremgaat overensstemmende med nævnte lovs § 4, dræpes paa stedet.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av lov om 24 april.
fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at de ved den Norske Regjerings resolution av 20 juli 1905 fastsatte fiskefredningsbestemmelser for Vestre Slidre i Kristian amt indtil videre ogsaa gjøres gjældende for de elver og vand, der danner grænse mellem Vang og Vestre Slidre herreder, dog undtages elvestrækningen fra delet mellem Lomen og Hurum nedenfor Riste bro op til Lofos paa betingelse av, at de paa denne strækning fiskeberettigede driver kunstig utklækning i overensstemmelse med deres derom avgivne erklæringer.

Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av lov om laks- 24 april.
og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 29 bestemmes, at kongelig resolution av 24 januar 1881 angaaende forbud mot bruk av kastenot paa en strækning ved utløpet av Topdals- og Torrisdalselvene i Lister og Mandal amt — ophæves for den strækning, som ligger utenfor en linie fra Odderøens sydpynt til Lyngøens sydende og østenom denne til Lyngøsundets smaleste punkt.

---

*) Bekjendtgj. 27 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor forskrifterne er indtat.

**) Bekjendtgj. 27 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.

24 april. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at aarhane indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1912, skal være fredet fra og med 15 mars til og med 24 august inden Søndre Bergenhus amt.

Denne bestemmelse træder ikraft straks.

24 april. **Kongelig resolution***), hvorved overensstemmende med de av Svolvær bygningsrepræsentantskaps og Vaagan herredsstyres i møter henholdsvis den 28 og 29 januar 1908 avgivne forslag bestemmes, at Svolvær fyrs tomt paa Kjeøen utgaar av Svolvær brand- og bygningskommune.

24 april. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av § 8 i lov om vernskogens bevarelse m. v. av 20 juli 1893 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Romedal herred, Hedemarken amt, i møte den 30 oktober 1907 besluttede forandring av § 5 i de ved kongelig resolution av 10 september 1906 approberte skogvedtægter for nævnte herred, hvorefter nævnte paragraf skal lyde:

»Havning med gjet i uindhegnet skogmark maa ikke finde sted om vaaren før hvert aars 5 juni«.

24 april. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 26 august 1854 samt § 24 i lov angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande m. v. av 3 mai 1871 meddeles approbation paa utkast til reglement for brandvæsenets ordning i Rørvik brand- og bygningskommune, Nordre Trondhjem amt.

24 april. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til § 1 i lov om brandvæsenet av 26 august 1854 og § 24 i lov av 3 mai 1871 angaaende behandling av ildsfarlige gjenstande meddeles approbation paa utkast til brandreglement for Ørje brandkommissionsdistrikt.

24 april. **Kongelig resolution*****), hvorved i henhold til lov om skyssvæsenet av 14 juli 1893 § 25, jfr. lov av 14 mars 1905, bestemmes, at det i skyssruten Krøderen jernbanestation—Gulsvik jernbanestation skal være forbudt andre end skyssanstalterne samt dem, som dertil har erholdt politiets tilladelse, at søke erhverv ved reisendes skyssbefordring.

24 april. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 55 i lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 meddeles

*) Bekjendtgj. 27 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17.
**) Bekjendtgj. 27 april i Lovtid. 1ste avd. nr. 17, hvor reglementet er indtat.
***) Bekjendtgj. 14 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.

tilladelse til, at der for Snilfjorden kapel i Hevne 24 april.
prestegjeld under Fosen provsti i Trondhjem stift oprettes særskilt kirketilsyn bestaaende av sognepresten og to av Hevne sognestyre valgte, inden kapeldistriktet bosatte medlemmer, som i fornødent fald begge kan vælges utenfor kredsen av sognets formænd.

Kongelig resolution, hvorved der som politikegn for 24 april.
rikets polititjenestemænd anordnes en oval plate av nysølv, dækket av sort emalje eller emaljelak*) og av størrelse og utstyr overensstemmende med den nedenstaaende tegning, saaledes at riksvaabnet fremtræder plastisk i forgyldt messing paa rød, emaljert bund, og vedkommende bys eller distrikts navn i forbindelse med ordet »politi« indsættes nederst paa platen, samt at tegnet, som i fornødent fald paa baksiden forsynes med et nummer, fæstes med en naal til vedkommende tjenestemands dragt.**)

Kongelig resolution, hvorved de gjældende bestem- 24 april.
melser om uniform for Høiesterets medlemmer, overøvrigheterne, medicinaldirektøren, magistratspersoner, lagmænd og retsskrivere, overretternes og byretternes justitiarier og assessorer, sorenskrivere og byfogder, kriminaldommere, særskilte skifteforvaltere, paatalemyndighetens embedsmænd og polititjeneste-

*) Ved skr. av 7 august har Justisdepartementet intet fundet at bemerke ved, at tegnet forarbeides saaledes, at bunden ikke dækkes med sort emalje eller emaljelak, idet det har gaat ut fra, at tegnet ved denne lille forandring vil vinde baade i utseende og holdbarhet.

**) Se rundskr. fra Justisdepartementet av 19 mai 1908.

24 april. mænd ophæves, dog saaledes, at den for politiets tjenestemænd og for de ved lagmandsretterne fungerende embedsmænd foreskrevne daglig uniform eller tjenestedragt bibeholdes, og at det, indtil anderledes bestemmes, tillates de øvrige ovennævnte embedsmænd, som i sin tjeneste har benyttet særskilt tjenestedragt, fremdeles i tjenesten at benytte denne.

24 april. **Kongelig resolution**, hvorved de av Stortinget under 11 april 1908 fattede beslutninger[1]) om bevilgning av revidert kontorholdsgodtgjørelse av statskassen for stiftamtmands- og amtmandsembederne befales tat tilfølge.

24 april. **Kongelig resolution**, hvorved Stortingets beslutninger[2]) av 26 mars og 4 april 1908 angaaende forandrede lønnings-

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost VI, kap. 8, tit. 2 og St. prp. 47. Civilforvaltningen, kontorholdsgodtgjørelse til samme. Indst. S nr. 106, kfr. indst. S XXII A. Beslutningerne er saalydende:

Fra 1ste april 1908 indtil videre bevilges under forbehold av Stortingets revision senest i 1913 nedennævnte stiftamtmænd og amtmænd følgende beløp som aarlig kontorholdsgodtgjørelse:

Stiftamtmanden i Kristiania stift	kr.	5 300,00
Amtmanden i Akershus amt	»	4 000,00
— i Smaalenene amt	»	3 800,00
Stiftamtmanden i Hamar stift og Amtmanden i Hedemarken amt	»	4 800,00
— i Kristian amt	»	4 100,00
— i Buskerud amt	»	4 200,00
— i Jarlsberg og Larvik amt	»	3 800,00
— i Bratsberg amt	»	4 000,00
— i Nedenes amt	»	3 700,00
Stiftamtmanden i Kristiansand stift og Amtmanden i Lister og Mandal amt	»	4 200,00
— i Stavanger amt	»	4 000,00
Stiftamtmanden i Bergen stift og Amtmanden i Søndre Bergenhus amt	»	6 800,00
— i Nordre Bergenhus amt	»	4 000,00
— i Romsdal amt	»	4 600,00
Stiftamtmanden i Trondhjem stift og Amtmanden i Søndre Trondhjem amt	»	4 700,00
— i Nordre Trondhjem amt	»	4 000,00
— i Nordland amt	»	6 000,00
Stiftamtmanden og amtmanden i Tromsø stift og amt	»	3 400,00
Amtmanden i Finmarken amt	»	4 800,00
Tilsammen	kr.	84 200,00

[2]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost VI, kap. 10, tit. 3 og 4 samt indtægtsbudgettets kap. 3, tit. 1—3 og utgiftsbudgettets kap. 10, tit. 3—5. Indst. XXIV C og XXIV B. St. forh. 927 og 1222.

Lønningsregulativet er saalydende:

Reservelæger (foruten fri bolig og brænde)	kr.	1 500,00
Kandidater (foruten fri bolig, lys og brænde samt fri opvartning)	»	840,00

regler for enkelte funktionærer ved Rikshospitalet og fødselsstiftelsen og jordmorskolen i Kristiania samt angaaende bevilgning for budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909 av indtægter og utgifter ved nævnte anstalter og fødselsstiftelsen og jordmorskolen i Bergen befales tat tilfølge. 24 april.

Kongelig resolution, hvorved indehaveren av Hjort-apoteket i Bergen indtil videre meddeles tilladelse til at holde sit filialapotek paa Laksevaag lukket paa søn- og helligdage fra kl. 7 morgen til kl. 12 aften i maanederne juni —august og til kl. 11 aften den øvrige del av aaret, dog saaledes at tilladelsen midlertidig kan hæves av vedkommende embedslæge, naar han finder det fornødent. 24 april.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa de i generalforsamlinger den 28 december 1905 og 30 december 1907 vedtagne forandringer i §§ 4 og 19 i den for Fuse herreds brandforsikringsindretning ved høieste resolutioner av 8 august 1893 og 24 august 1897 approberte plan, saaledes at indretningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 24 april.

Kongelig resolution, hvorved nedsættelsen i brandkontingenten av de i den Almindelige Brandforsikringsindretnings kjøbstadavdeling forsikrede bygninger i Aasgaardstrand i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2 fastsættes fra 1 januar 1908 og indtil videre til 10 %. 24 april.

Kongelig resolution, hvorved 24 april.

1. de av Stortinget den 9 april 1908 fattede beslutninger om bevilgning av lønninger m. v. vedkommende

---

Sykeoppassere . . . . . .
Bademester . . . . . .
Fyrbøtere (mekanikere) . . . . . » 1 000,00
Gartner . . . . . .
Natvæktere . . . . . .
Kontorbud . . . . . .

med 3 alderstillæg à kr. 100,00 efter 5, 10 og 15 aars tjeneste. Portører (foruten fri bolig, lys og brænde samt fri kost) . . . . . » 480,00

Regulering av kassererens løn utstaar.

Desuten løn til en 4de farmaceut ved apoteket à kr. 1 800,00 aarlig samt lønstillæg til kokkepiken, tjenestepiken, overjormoren og alderstillæg til portneren ved fødselsstiftelsen.

24 april. skattevæsenet for budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909 befales tat tilfølge[1]),

2. at indskud i Pensionskassen for Statens Tjenestemænd blir at erlægge av lensmændene i de nye Vaage samt Sell og Hedalen lensmandsdistrikter, Kristian amt, efter indskudstarif I.

24 april. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. den av Stortinget under 9 april 1908 fattede beslutning[2]) angaaende bevilgning av lønninger ved fyrvæsenet befales tat tilfølge.

24 april. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet av 15 ds. har den britiske og den japanske regjering ratifisert den i Berlin den 3 november 1906 undertegnede overenskomst vedrørende traadløs telegrafi.

27 april. **Skrivelse** fra Justisdepartementet foranlediget ved en forespørsel om, hvorvidt gamle dokumenter, som er omtinglæst i 1883, indgaar under lov angaaende visse heftelsers utslettelse av pantebøkerne av 8 juni 1907.

Departementet meddeler, at spørsmaalet henhører under domstolenes avgjørelse og maa bli at løse paa vedkommende pantebokførers eget ansvar, men at departementet for sit vedkommende anser det litet tvilsomt, at det bør besvares benegtende, og at de omhandlede dokumenter saaledes ikke antages at burde utslettes av pantebøkerne i henhold til nævnte lovs § 1.

28 april. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Nedenes amt i andledning av, at en person i Øiestad sogn hadde forespurt, om han efter 1 juli 1908 kunde fortsætte sin omførselshandel med strikkede varer, indkjøpt i Arendal hos personer (»trikotagefabrikanter«), som i sine hus lot varene oparbeide ved leiehjælp.

---

[1]) Hovedpost X, indtægt kap. 4, tit. 4, utgift kap. 1 tit. 1—5. Indst. S XXXIX B. St. tid., side 1312—1313. Beslutningen er, forsaavidt angaar forandring av grundlønnen for amtskasserere, saalydende:

Stortinget samtykker i, at den ved stortingsbeslutning av 28 juli 1897 bestemte grundløn for amtskasserere forhøies med:

200 kroner for amtskassereren i Hedemarken amt,

400 kroner for amtskassererne i Akershus, Kristian, Buskerud, Søndre Bergenhus, Romsdal, Søndre Trondhjem, Nordland, Smaalenene, Jarlsberg og Larvik, Bratsberg, Nedenes, Lister og Mandal, Stavanger, Nordre Bergenhus, Nordre Trondhjem og Finmarken amter,

600 kroner for amtskassereren i Tromsø amt.

[2]) St.prp. nr. 1. hovedpost XI B, kap. 6 tit. 1. St.tid. side 1313—1314. (Alderstillæg m. v. for en del assistenter samt lønstillæg for en del fyrvogtere).

Departementet antar, at de omhandlede varer ikke kan 28 april.
ansees som tilvirket ved husflid og saaledes gjenstand for omførselshandel efter handelslovens § 21, samt at vedkommende, om han efter ovennævnte datum vil drive handel med slike varer i medhold av tidligere utstedt handelsbrev, maa ha fast utsalgssted.

Opmerksomheten henledes samtidig paa, at de omhandlede »trikotagefabrikanter« efter handelslovens § 12 b har ret til omførselssalg i den sammesteds angivne utstrækning av de varer, som de her i riket lar virke, og at bestemmelsen kommer til anvendelse likesaa vel, naar tilvirkeren selv reiser om med sine varer, som naar han benytter dertil nogen i hans tjeneste staaende person.

Rundskrivelse fra Justisdepartementet til samtlige amt- 30 april.
mænd:

Ifølge § 5 i lov om indskrænkning i retten til at søke utlæg for gjæld av 29 mars 1890, jfr. tillægslov av 27 juli 1896, skal det under utlægsforretningen henstilles til skyldneren, om han er tilstede, at bestemme hvilke eiendele han ønsker undtat. Er ikke skyldneren eller nogen paa hans vegne tilstede, eller vil han ikke træffe nogen bestemmelse, skal forretningens bestyrer, efter samraad med de tilstedeværende medlemmer av skyldnerens familie, bestemme hvilke eiendele skal undtages.

Da departementet har bragt i erfaring, at disse regler ikke altid i praksis iagttages, eller at dette ialfald ikke kan sees av utskriften over forretningen, har man trodd at burde indskjærpe bestemmelsernes nøiagtige overholdelse, og at den fornødne tilførsel herom altid gjøres i vedkommende protokol.

Skrivelse fra Handelsdepartementet, hvorved meddeles i 1 mai.
henhold til skrivelse fra Utenriksdepartementet av 25 f. m., at ifølge officiel underretning fra præsidenten for det Schweiziske Edsforbund har den britiske koloni Trinidad og Tobago tiltraadt den internationale konvention av 20 mars 1883 med tillægsakt av 14 december 1900 om beskyttelse av den industrielle eiendomsret. Tiltrædelsen vil træde i kraft den 14 mai førstk.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Kri- 1 mai.
stian amt i anledning av en forespørsel, om hvorvidt et helseraad i et landdistrikt ifølge § 8 i pleiebarnsloven av 29 april 1905 har ret til at opstille en bestemt betalingstarif, som maa efterfølges, for at opnaa helseraadets tilladelse til at motta pleiebørn.

Departementet meddeler, al der ikke antages efter den ovenciterte lovbestemmelse at være adgang for et helseraad paa

1 mai. forhaand til at opstille en bestemt betalingstarif, som under enhver omstændighet skal befølges, men at hvert tilfælde ifølge nævnte lovbestemmelse maa behandles individuelt, og at isaafald uheldige eller for lave betalingsvilkaar vil kunne medføre, at helseraadet kan negte barnets anbringelse eller forbliven i vedkommende pleiehjem. I denne forbindelse henledes opmerksomheten paa lovens § 2, ved hvis anvendelse der vil være anledning til paa forhaand for hvert tilfælde bl. a. at fastsætte visse betalingsvilkaar som betingelse for den i § 2 omhandlede tilladelses meddelelse.

27 mars. 1 mai. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til en forretningsdrivende i Kristiania i anledning av en forespørsel om

1. hvorvidt gaardbrukere kan henregnes til næringsdrivende efter handelslovens § 14 b, saaledes at den forretningsdrivendes reisende hos dem kan opta ordrer paa separatorer, slaamaskiner og lignende redskaper, som vedkommende bruker i sin virksomhet, samt om
2. hvorvidt en person uten handelsbrev er berettiget til inden sin bostedskommune for vedk. forretningsdrivendes regning at opta ordrer paa ovennævnte maskiner, hvilke derpaa — efterat ordren av den forretningsdrivende er approbert — blir kjøperen tilstillet direkte, uten at vedk. repræsentant iøvrig har noget dermed at gjøre.

Departementet uttaler:

ad 1. Spørsmaalet antages at maatte besvares bekræftende.

ad 2. Departementet antar, at hvor vedk. repræsentant indskrænker sig til at motta bestillinger uten at avslutte handel om varer, kan hans virksomhet neppe opfattes som handels-agentur efter lovens § 1 og maa kunne foregaa uten handelsbrev. Repræsentantens virksomhet vil i dette tilfælde være underkastet samme indskrænkning som ved § 14 b fastsat for mandanten selv eller dennes reisende, det vil si, at han alene kan tinge bort saadanne varer til kjøbmænd og andre næringsdrivende, som disse omsætter eller bruker som redskaper i sin virksomhet.

4 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvori bemerkes følgende:

1. Er en bruksskolelærer ansat med ret til fri bolig, er selvfølgelig bruket forpligtet til at holde denne i forsvarlig stand. Opstaar der imidlertid tvist om, hvorlangt brukets forpligtelse i denne retning gaar, kan saken med bindende virkning alene avgjøres av domstolene.

2. Negter et bruk at anskaffe det inventar og materiel, som skolestyret finder paakrævet for undervisningen, maa de kommunale myndigheter ansees baade berettiget og forpligtet til for brukets regning at la anskaffe det fornødne, men til beløpets inddrivelse hos bruket har kommunen selvfølgelig ingen anden vei at gaa end gjennem søksmaal. 4 mai.
3. Til at paalægge bruket at utrede noget bidrag til en vikarkasse for lærerne antages der ikke at være adgang.
4. En for herredets lærerpersonale besluttet forhøielse av lavmaalslønnen maa av de kommunale myndigheter ogsaa kunne besluttes gjort gjældende for bruksskolens lærerpersonale (jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 1/8 1891).

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at hare indtil videre, dog ikke utover et tidsrum av 5 aar regnet fra 1 januar 1908, skal være fredet det hele aar inden Finnaas herred, Søndre Bergenhus amt. 5 mai.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov om skyssvæsenet av 14 juli 1893 § 25, jfr. lov av 14 mars 1905, bestemmes, at det i tidsrummet 1 juni—30 september i skyssruten Sjoa—Hedalen i Gudbrandsdalen skal være forbudt andre end skyssanstalterne samt dem, som dertil har erholdt politiets tilladelse, at søke erhverv ved reisendes skyssbefordring. 5 mai.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa følgende beslutninger ang. anvendelse av flat av Departementet for de Offentlige Arbeider godkjendt taksten, nemlig: 5 mai.

1. Fredrikshald kommunestyres beslutning av 17 oktober 1907,
2 Lillehammer kommunestyres beslutning av 2 september 1907,
3. Holmestrand kommunestyres beslutning av 15 juli 1907,
4. Mandal kommunestyres beslutning av 23 september 1907,
5. Mosjøen kommunestyres beslutning av 30 december 1907.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av bestemmelsen i § 8 i lov om vernskogens bevarelse m. v. av 20 juli 1893 meddeles approbation paa de av herredsstyret 5 mai.

*) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 18.
**) Bekjendtgj. 7 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 18, hvor vedtægterne er indtat.

5 mai. for Gran herred, Kristian amt, i møte den 26 februar 1908 besluttede vedtægter mot skogenes ødelæggelse inden herredet.

5 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. de av Molde brændevinssamlag i generalforsamling den 4 november 1907 vedtagne og av Molde bystyre i møte den 27 februar 1908 godkjendte vedtægter i medhold av §§ 5, 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 6 aar, at regne fra 1 januar 1908, og med endel forandringer.

5 mai. **Kongelig resolution,** hvorved den av Namsos bystyre i møte den 15 oktober 1907 med 11 mot 9 stemmer fattede og i møte den 28 mars 1908 med 12 mot 8 stemmer gjentagne beslutning angaaende tidsinkskrænkninger for skjænkning og salg av øl, vin, frugtvin og mjød, hvilken beslutning i medhold av § 39 i lov om formandskaper i kjøbstæderne av 14 januar 1837 er undergit regjeringens approbation, approberes.

5 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. de paa generalforsamlinger den 8 oktober 1907 og 7 april 1908 vedtagne love for »den Norske Handelstands Understøttelsesforening« stadfæstes i henhold til lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 samt i henhold til lov av 29 mars 1890 § 1 nr. 3 b forsaavidt angaar den i foreningslovenes § 38 indtagne bestemmelse om at bevilget understøttelse ikke maa pantsættes eller tages i utlæg eller beslag.

5 mai. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av Agdenes herredsstyre i møte den 16 mars 1908 vedtagne plan for en oprettendes sparebank inden herredet under navn av Agdenes sparebank.

5 mai. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutninger av 28 februar 1908 angaaende bevilgning til Universitetet samt angaaende Tøienfondets budget[1]) for terminen 1 april 1908 til 30 juni 1909 befales tat tilfølge.

---

[1]) Indtægtshovedpost V, kap. 1. Utgiftshovedpost V, kap. 2. Indst. S. XXI. St.tid. 520—574.

Der bevilgedes bl. a. gage til et ordinært professorat i oldnorsk og islandsk sprog og literatur kr. 4500,00 aarlig; til et docentur i historie, særlig de nyere tiders historie og norsk kulturhistorie for cand. mag. Halvdan Koht kr. 2500,00 aarlig; til religionshistoriske forelæsninger ved stipendiat, dr. philos. Wilhelm Schencke kr. 1400,00 aarlig; til et docentur i matematik for universitetsstipendiat dr. philos. Alf Guldberg kr. 2500,00 aarlig m. v. samt nye lønninger og lønstillæg vedk. det nye museum paa Tøien m. v.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa de i generalforsamling den 28 april 1905 vedtagne forandringer i statuterne for Sparbu hesteforsikringsforening i Nordre Trondhjem amt, dog med det forbehold, at mulige senere besluttede forandringer for at bli gyldige likeledes undergives approbation. 5 mai.

Kongelig resolution, hvorved de skriftlige opgaver ved Universitetets eksamener — forsaavidt de alene skal tjene som kundskapsprøver og ikke tillike som prøver paa evnen til at uttrykke sig i et bestemt sprog — efter kandidatens eget valg kan besvares enten paa riksmaal eller nynorsk. Ved sproglig-historisk embedseksamen i norsk blir dog én opgave at besvare paa riksmaal og én paa nynorsk efter kandidatens eget valg. 5 mai.

Kongelig resolution, hvorved det bestemmes, at konfirmation i Giske sogn av Borgund prestegjeld under Nordre Søndmør provsti i Bergen stift herefter skal foregaa i begyndelsen av september maaned. 5 mai.

Kongelig resolution, hvorved Gjevedal herred, Nedenes amt, indtil videre fritages for at anskaffe den i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 24 paabudte jordvei mot, at en av herredets lærere i fuldstændig post tilstaaes en aarlig avsavnsgodtgjørelse stor kr. 120,00. 5 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at der av renterne av det ved høieste resolution av 3 juli 1896 stadfæstede »Aanen og Valborg Valands legat for ældre tjenere i Holme sogn« aarlig blir at lægge 32 kroner til legatets kapital, indtil denne har naadd et beløp av 4000 kroner. 5 mai.

Kongelig resolution, hvorved det i medhold av landsformandskapslovens § 63 tillates, at Stavanger amtsting, naar der ved dets berammelse dertil findes at være grund, avholdes i mai maaned. 5 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 5 mai.

1. Sarpsborg kommunestyres beslutning av 14 april 1908 om forhøielse av kommunens bidrag til Sarpsborg politimesterembedes avlønning til kr. 1000,00 aarlig approberes i henhold til lov om formandskaper i kjøbstæderne av 14 januar 1837 § 40.
2. Gagen for Sarpsborg politimesterembede fastsættes fra 1 april 1908 til kr. 3500,00 — tre tusen fem hundrede kroner — aarlig, hvorav statskassen utreder kr. 2500,00 og kommunekassen kr. 1000,00.

5 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til amtmanden i Søndre Trondhjem amt, hvori departementet antar, at det maa kunne paalægges et utenfor egteskap født barns far at erstatte vedkommende hjemstavnskommune dens utlæg for et barn, som i henhold til vergeraadsbeslutning er bortsat i familie (kfr. lov om forsømte børns behandling av 6 juni 1896 § 52, sammenholdt med fattigloven av 19 mai 1900 §§ 2 og 8 samt lov av 6 juli 1892 om underholdningsbidrag til barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hinanden).

5 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen, hvori der paa foranledning bemerkes følgende:

Undslaar den nye kreds, som er dannet av de tidligere kredser Børve og Sekse, sig for at skaffe det fornødne skolelokale, enten ved at bygge nyt skolehus eller ved at flytte de gamle skolebygninger, maa lokaler skaffes ved herredsstyrets foranstaltning (jfr. landsskolelovens § 39). Bestemmer herredsstyret sig for nybygning, blir de gamle skolehus selvfølgelig overflødige som saadanne, og saavel amtsskolestyret som herredsstyret maa da ha krav paa av den sum, hvortil husene kan utbringes, at erholde en anpart i forhold til, hvad de har ydet til husenes opførelse, henholdsvis av amtsskolekassen og av det beløp, som vedkommende sparebank i sin tid har bevilget Ullensvang kommune til skolebygningers opførelse. Den ujevnhet i fordelingen av byrderne, som muligens vil opstaa mellem den nye skolekreds og de øvrige kredser derved, at kommunen maa opføre skolehuset i den nye kreds, mens de øvrige skolekredser selv har bekostet sit skolehus, blir efter landsskolelovens § 40 at søke utjevnet ved skatteligningen eller ved bidrag av herredskassen.

Finder herredsstyret, at den nye kreds's behov kan tilfredsstilles ved, at de gamle skolehus flyttes og i tilfælde ombygges, antar departementet, at herredsstyret maa være berettiget til selv mot de gamle kredsers ønske at foreta en saadan flytning og ombygning, idet husene ikke derved faar nogen anden anvendelse end de tidligere hadde, nemlig at tjene som skolehus for kredsen. Nogen pligt til formelig indløsning av den kredsen tilhørende andel i skolehuset antages ikke at paaligge herredet, idet departementet overensstemmende med dets uttalelse i skrivelse av 7 mai 1898 gaar ut fra, at i det øieblik herredsstyret beslutter for sin regning at flytte huset og overta dets vedlikehold, gaar eiendomsretten over fra kredsen til herredet.

5 mai. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Kristian amt, hvori meddeles, at en handelsforretning, som eies av to gaardbrukere og lignes underett efter landsskattelovens § 44, antages at tilkomme skattefrit fradrag efter samme lovs § 35, sidste led, uanset at de to indehavere av

forretningen lignes hver for sig for sin gaardbrukernæring og herunder har faat sedvanlig klassefradrag. 5 mai.

Skrivelse fra Justisdepartementet, medicinalavdelingen, om, at der gjennem Utenriksdepartementet er kommet meddelelse om, at den schweiziske farmakopøkommission har vedtat en detaljændring i bestemmelserne i den i Brüssel den 29 november 1906[1]) undertegnede overenskomst om indførelse av ensartede betegnelser av de sterkt virkende medikamenter. Ændringen er foretat i henhold til den bestemmelse i undertegningsprotokollen til nævnte overenskomst, som hjemler signaturmagtene ret til at foreta de detaljforandringer, som fremskridtene i den medicinske og farmaceutiske videnskab maatte kunne nødvendiggjøre. Den vedrører tilberedningen av medikamentet opiitinctura eller tinctura opii, der efter den nye sehweiziske farmakopø tilberedes ved maceration istedenfor ved percolation, som i overenskomsten bestemt. 6 mai.

Cirkulære fra Utenriksdepartementet til samtlige toldkasserere. 8 mai.

Ved lov av 7 mars 1908, som træder ikraft den 1 april 1908, er der indtraadt en forandring i lov om konsulatvæsenet av 15 juni 1878, dens §§ 2 og 3.

Det lovbestemte fradrag i konsulatavgiften for den tid, hvori et avgiftspligtig skib har været oplagt, er saaledes nu ophævet for dampskibenes vedkommende mot nedsættelse av det halvaarlige maksimumsbeløp pr. registerton netto fra 18 til 16 øre (for kvartalet 1 april—30 juni 1908 8 øre).

Ethvert dampskib, der i budgethalvaarets løp har foretat omend kun en eneste reise i utenriksk fart, vil herefter bli avgiftspligtig for hele halvaaret. Heri gjøres dog følgende undtagelser: For nybyggede eller fra utlandet indkjøpte dampskibe eftergives avgiften, forsaavidt angaar den tid av budgethalvaaret, som er forløpet, inden nationalitetsbevis er utfærdiget, saafremt denne tid utgjør mindst 30 dage; videre ophører avgiftspligten for skib, som forsvinder i halvaarets løp, fra den dag, da skibet forlot sidste havn, i hvilket tilfælde fradrag i avgiften for tidsrum paa mindst 30 dage vil bli at beregne ogsaa for dampskibe overensstemmende med de nye bestemmelser angaaende beregningsmaaten, som nedenfor skal omhandles. Skib, som forliser i halvaarets løp, blir at likestille med skib, som forsvinder, saaledes at avgiftspligten ophører fra forliset. Som likeledes nedenfor omhandlet vil derimot skib, som har foretat reise i utenriksk fart i budgethalvaarets løp, ikke længer faa fradrag for den tid, hvori det har drevet fangstfart i samme halvaar.

[1]) Jfr. Lovtidende 2den avd. for 1906 s. 777.

8 mai. For seilskibenes vedkommende er adgangen til fradrag for oplag bibeholdt, men med endel forandringer med hensyn til den maate, hvorpaa fradraget beregnes: Tidligere gaves fradrag for oplag kun for hver fulde 30 dage, hvori oplag hadde fundet sted. Efter forandringen av lovens § 3, 2det avsnit, skal herefter fradrag gives med et av Stortinget for hver budgettermin fastsat beløp for hver dag av et sammenhængende tidsrum paa mindst 30 dage, hvori fartøiet har været oplagt, saaledes at ogsaa de dage av oplaget, der strækker sig utover 30 dage, berettiger til fradrag, selvom ikke nye 30 dage er naadd. Derimot er der likesom før ingen adgang til at lægge sammen flere kortere oplagstider for derved at frembringe det nødvendige minimum av 30 dage; heller ikke kan en oplagstid av under 30 dage sammenlægges med en dermed ikke sammenhængende oplagstid av over 30 dage. — Videre er ophævet den betingelse for fradraget, at de nødvendige 30 dage maa løpe i et og samme budgethalvaar. Der vil herefter bli at beregne fradrag ogsaa for oplag paa mindst 30 dage, der løper uavbrutt i to paa hinanden følgende budgethalvaar. Med hensyn til beregningsmaaten er her at bemerke, at der ved budgethalvaarets utløp blir at beregne avgift uten hensyn til de ikke fulde 30 dage, hvori et fartøi i slutten av halvaaret har været oplagt. Viser det sig saa, at oplaget fortsætter uavbrutt ind i næste halvaar og ialt naar mindst 30 dage, vil fradrag for det hele oplag bli at gi ved det opgjør, der finder sted ved dette sidste halvaars utgang; hvis skibet for dette halvaar overhodet ingen avgift faar at betale, (f. eks. fordi det den hele tid har ligget oplagt, eller efter det over mindst 30 dage løpende oplags avslutning blot har gaat i indenriksk fart), vil oppebørselsbetjenten ha at restituere det for det foregaaende halvaar formeget betalte, herunder ogsaa det beløp, som oppebørselsbetjenten har erholdt formeget i inkassationsgebyr. Det skib, der ved opgjør for et budgethalvaar har erholdt fradrag for oplag, vil, hvis oplaget uten avbrydelse fortsættes i næste halvaar, ved det opgjør, som da finder sted, være berettiget til fradrag for hver dag av oplaget, der falder indenfor dette sidste halvaar. Tidsrum hvori et seilskib har været oplagt ved utgangen av halvaaret $^1/_{10}$ 1907—$^{31}/_3$ 1908, kan ikke sammenlægges med oplag fra $^1/_4$ 1908 utover.

Efter den forandring, der har fundet sted i avgiftslovens § 3, 1ste avsnit, er ikke længer de skibe paa 50 registertons netto eller derover, som gaar i fart mellem Norge og Sverige, fritat for avgift, idet Norge nu har ordnet sin konsulære repræsentation i Sverige, og den tidligere foreliggende grund til avgiftsfrihet derved er bortfaldt.

Endvidere er i lovens § 3, 1ste avsnit, bestemmelsen om avgiftsfrihet for fangstfartøier omredigert derhen, at kun skibe,

som udelukkende gaar i sæl-, hvalros-, hval- og bottlenosefangst paa de nordlige farvand eller i saadan fart i forbindelse med indenriksk fart, er fritat for avgiftspligt. Det skib, der i forbindelse med saadan fangstfart — der blir at likestille med indenriksk fart — gaar paa fart til utlandet, blir avgiftspligtig som ethvert andet skib uten fradrag for den tid, hvori det har opholdt sig paa fangstfeltet. 8 mai.

Med hensyn til betegnelsen »nordlige farvand« bemerkes, at departementet dermed forstaar farvand, der ligger utenfor den almindelige fragtfarts og dermed ogsaa konsulatvæsenets omraade.

Lovens bestemmelse om fangstfart har tidligere i enkelte tilfælde været forstaat derhen, at den ogsaa kommer til anvendelse paa skibe, som driver fangstfart i sydlige farvand. Denne fortolkning er urigtig og blir, efter departementets til Stortinget avgivne redegjørelse, ikke for fremtiden at opretholde.

Som det vil sees av de ovenfor gjengivne nye lovbestemmelser er konsulatavgiftsloven nu bragt i overensstemmelse med den nye budgettermin, saaledes at for fremtiden avgiften forfalder til betaling efterskudsvis 30 juni og 31 december. For kvartalet 1 april—30 juni 1908 blir avgiften at opkræve ved sammes utløp. Avgiften blir for dette kvartal i henhold til Stortingets beslutning av 29 april d. a. at erlægge med henholdsvis 8 øre for dampskibe og 4 øre for seilskibe for hver registerton netto. For hvert av de to følgende budgetaar, 1 juli 1908—31 december 1908 og 1 januar 1909—30 juni 1909, blir den at erlægge med henholdsvis 16 og 8 øre. Videre har Stortinget i samme beslutning for tidsrummet 1 april 1908 til 30 juni 1909 bestemt, at seilskib, som har været oplagt i et sammenhængende tidsrum av mindst 30 dage, eftergives avgiften med 2/45 øre pr. registerton netto for hver dag, det saaledes har været oplagt. Saafremt den tid, som er forløpet, forinden der for et nybygget eller fra utlandet indkjøpt skib er utfærdiget nationalitetsbevis, utgjør mindst 30 dage, eftergives ifølge samme beslutning for hver dag av denne tid avgiften med for seilskib 2/45 øre og for dampskib 4/45 øre pr. registerton netto.

Toldoppebørselsbetjentenes godtgjørelse for avgiftens opkrævning er fremdeles indtil videre den av Stortinget ved beslutning av 23 mars 1904 fastsatte (2 % pr. budgettermin av de oppebaarne beløp indtil kr. 4000,00, 1 % av beløp over kr. 4000,00 indtil kr. 40 000,00 og ½ % av det overskytende), idet tidsrummet 1 april 1908—30 juni 1909 i saa henseende blir at anse som én budgettermin.

I overensstemmelse med de foretagne forandringer i konsulatavgiftsloven er de regningsblanketter, der av oppebørselsbetjentene blir at tilstille rederne, forandret. Blankettene vil som før bli toldoppebørselsbetjentene tilstillet fra nærværende departement.

8 mai. De blir for første gang at anvende ved opgjør for kvartalet 1 april—30 juni 1908. Fartsopgaver blir at indsende som vanlig ogsaa for aaret 1908.

9 mai. **Bestemmelser** *) om fæste- og engagementskontorer i Hønefoss i henhold til lov av 12 juni 1896, vedtat av bystyret 4 mai og approbert av amtmanden i Buskerud amt under 9 mai 1908.

1. Bevilling til mot godtgjørelse eller til stadighet at optræde som mellemmænd ved engagement til personlig tjeneste blir for Hønefoss bys vedkommende at meddele av politimesteren.
2. Forinden bevilling meddeles, maa av ansøkeren stilles sikkerhet for et beløp av indtil kr. 2000,00 for erstatningskrav, som bevillingens indehaver maatte paadra sig.
3. Der fastsættes regler og takster for fæste- og engagementskontorer i Hønefoss by.

13 mai. **Lov** **) [1]) om forbud mot fiskeri med bundslæpenot (trawl).

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 11 mai 1908 saalydende:

§ 1. Det er forbudt paa norsk sjøterritorium at drive fiskeri med bundslæpenot (trawl). [2])

§ 2. Saalænge et fiskefartøi med bundslæpenot er inden sjøterritoriet, skal samtlige fangstredskaper være bortstuet indenbords, hvorved forstaaes: at skovlene enten staar paa deres almindelige plads indenfor rækken eller er om læ, og at nettene er adskilt fra skovlene og lagt tilside eller bundet op indenbords — paa dækket eller under dækket — samt fisken uttat.

Vedkommende regjeringsdepartement kan frita norske fartøier fra bestemmelsen i denne paragraf.

§ 3. De i §§ 1 og 2 givne regler gjælder ikke for bruk av ræketrawl med skovler. Ræketrawlens største tillatte maal fastsættes av Kongen.

§ 4. Overtrædelse av nærværende lov eller nogen med hjemmel av samme utfærdiget forskrift straffes med bøter, hvor-

*) Bekjendtgj. 14 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20, hvor bestemmelserne er indtat.

**) Bekjendtgj. 13 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 19.

[1]) Se Ot. prp. nr. 18, Indst. O. nr. 48. St.tid. forh. i Ot. side 57—70; i Lt. 21—25.

[2]) Jfr. lov nr. 3 av 2 juni 1906 om utlændingers fiske paa norsk sjøterritorium og lov ang. saltvandsfisket i Finmarken av 3 august 1897 §§ 1, 45 og 48.

hos det fartøi, hvortil den skyldige maatte høre, med tilhørende fangst og redskaper, derunder indbefattet slæpetrosser, helt eller delvis kan inddrages, uanset om de tilhører nogen i forseelsen skyldig eller ikke. Er overtrædelsen begaat av nogen av besætningen paa et fartøi, og kan strafansvar i den anledning gjøres gjældende mot fartøiets fører, blir den underordnede ikke at straffe. 13 mai.

§ 5. Bestemmelserne i nærværende lov kommer ikke til anvendelse paa de fiskeriundersøkelser, som iverksættes av staten.

§ 6. Enhver forskrift, som strider mot denne lov, ophæves.

§ 7. Denne lov træder straks i kraft.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution*), hvorved de ved kongelig resolution av 6 november 1906 stadfæstede vernskogvedtægter for Østre Slidre herred, Kristian amt, ophæves. 13 mai.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av § 8 i lov om vernskogens bevarelse m. v. av 20 juli 1893 meddeles approbation paa de av herredsstyret for Eidskog herred, Hedemarken amt, i møte den 15 mars 1908 besluttede vedtægter mot skogenes ødelæggelse inden herredet. 13 mai.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for følgende strøk i Buskerud amt: 13 mai.

1. Strøket omkring Haugsund jernbanestation i Øvre Eker herred indenfor de av herredsstyret i møte den 22 april 1907 vedtagne grænser o: Drammen—Randsfjordbanen, Hoenselven, Drammenselven, Nøstedelven og
2. strøket Gjeithus og omegn i Modum herred indenfor de av herredsstyret i møte den 17 august 1907 vedtagne grænser o:

Fra overgangsbroen ved Fredriksens landhandleri 1,3 km. i nordøst, i øst i ret linje til Bergsø, og i vest i retning til Kjemperudmyrens søndre gjerde. Fra denne nordgrænse et belte av 200 m. paa vestre side av veien Vikesund—Gjeithus i retning til elven ved jernbanebroen. Paa den anden side av elven ved jernbanebroen danner elven vestgrænsen forbi Katfos i syd til broen over elven til Gravfos kraftstation. Sydgrænsen 1 km. fra ovennævnte overgangsbro ved Fredriksens landhandleri, og fra jernbanelinjen i retning øst til broen ved Sevals over

*) Bekjendtgj. 14 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.
**) Bekjendtgj. 14 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20, hvor vedtægterne er indtat.

13 mai. Ihlenbækken. Fra jernbanelinjen i retning vest til broen ved Gravfos kraftstation. Østgrænsen fra syd dannes ogsaa av Bergsø.

13 mai. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 §§ 29, 39 og 44 fastsættes indtil videre følgende bestemmelser for nedennævnte elver i Stavanger amt:

A. Sogndalselven.

1. Det skal være forbudt i tiden fra 14 mars til 5 oktober, begge dage medregnet, at benytte kastenot med mindre masker end 5,8 cm. mellem knuterne saavelsom sættegarn eller lignende redskaper — herunder dog ikke indbefattet sildegarn, der anvendes til fangst av sild — paa den strækning ved utløpet av Sogndalselven, der ligger indenfor en linje, trukket fra ytterste pynt av Vammelundsodden til østligste pynt av »Langholmen«, derfra over denne holme til dens vestligste pynt, derfra i like retning til »Tyveholmens« sydvestligste pynt og videre til fastlandet paa »Valdnesset«.
2. Det skal være tillatt at drive fangst av laks og sjøørret i Sogndalselven til og med 5 oktober samt
3. fra og med 14 mars til og med 5 oktober at fiske efter de nævnte fiskearter i den fredede strækning samt hele vasdraget med stang eller haandsnøre.
4. »Saueaaen« skal betragtes som vasdrag, hvori laks ikke gaar op.
5. For strækningen ovenfor Sogndal spinderis dam skal der være en ukentlig fredningstid paa 1 døgn, nemlig fra lørdag aften kl. 6 til søndag aften kl. 6.

Paa samme strækning skal det være tillatt at benytte redskaper, hvis maskevidde ikke er under 25 mm. eller hvis spileavstand ikke er under 23 mm. (jfr. lakselovens §§ 21 og 22).

Kgl. resolution av 17 mai 1890 samt høieste resolutioner av 22 mars 1898 og 15 juni 1903 angaaende fredningsbestemmelser for Sogndalselven ophæves.

B. Egersundselven.

Det vestre løp mellem Nesse bro og Vatlevad av Egersundselven, Helleland og Egersund herreder, skal betragtes som vasdrag, hvori laks ikke gaar op.

Kgl. resolution av 26 oktober 1903 angaaende Egersundselven ophæves.

---

*) Bekjendtgj. 14 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 20.

C. Tengselven. 13 mai.

1. I tidsrummet fra og med 14 mars til og med 30 september skal det være forbudt fra torsdag aften kl. 6 til mandag aften kl. 6 at benytte kastenot, kilenot, lakseværp og lignende indretninger samt sættegarn og lignende redskaper paa den strækning ved jernbanebroen over Launessundet, som begrænses opad av jernbanebroen og nedad av en ret linje, trukket fra en i sjøen fremspringende med et indhugget kors betegnet fjeldpynt paa fjordens nordre bred omtrent 200 meter utenfor nævnte bro til en i sjøkanten umiddelbart utenfor gaarden Eies bermeplads beliggende med et indhugget kors merket stor sten omtrent 100 meter utenfor broen paa fjordens søndre bredd.
2. Fra og med 14 mars til og med 30 september skal det være tillatt at fiske laks og sjøørret i den fredede strækning samt i hele vasdraget med stang eller haandsnøre.
3. I Fotlandsfossen skal det være forbudt fra torsdag aften kl. 6 til mandag aften kl. 6 at benytte faststaaende redskaper til fangst av laks.

Høieste resolutioner av 3 mai 1892 og 8 september 1893 angaaende fredningsbestemmelser i Tengselven ophæves.

D. Fuglestadelven med Bjørvand og Kvasseimelven.

Fuglestadelven med Bjørvand i Ogne herred og Kvasseimelven i Ogne og Varhaug herreder skal betragtes som vasdrag, hvori laks ikke gaar op.

Høieste resolution af 11 august 1896 angaaende fredningsbestemmelser i Fuglestadelven m. v. ophæves.

E. Haaelven.

1. For den strækning utenfor elvens utløp, som begrænses mot elven ved en ret linje tvers over den i elvemundingen liggende sten, kaldet »Hellen«, og mot sjøen av en ret linje fra den ytterste sten, »Ørstenen«, paa Seilvaagstangen nordenfor elvemundingen i retning mot to store jordfaste stener paa Revtangen vestenfor fyret paa Obrestadbrækken søndenfor elvemundingen skal det være forbudt i tiden fra 14 mars til 5 oktober, begge dage medregnet, at benytte kastenot med mindre masker end 5,8 cm. mellem knuterne saavelsom sættegarn eller lignende redskaper, dog saaledes, at forbudet ikke kommer til at gjælde strækningen søndenfor det sted, hvor den Haa prestegaard tilhørende kilenot pleier at være utstillet, nemlig ret ut fra den saakaldte »Svinehaktange«.
2. Det skal være tillatt at drive fangst av laks og sjøørret i Haaelven til og med 20 september samt

13 mai. 3. fra og med 14 mars til og med 5 oktober at fiske laks og ørret i den fredede strækning samt hele vasdraget med stang eller haandsnøre.

Kongelig resolution av 20 april 1876 samt høieste resolutioner av 17 mars 1882, 14 mars 1893, 24 august 1894 og 13 september 1895 angaaende fredningsbestemmelser for Haaelven ophæves.

F. Orreelven.

1. I Orreelvens vasdrag samt i den ifølge lakselovens § 17, 2det passus, fredede strækning ved elvens utløp skal det fra og med 14 mars til og med 5 oktober være tillatt at drive fangst av laks og sjøørret med stang eller haandsnøre.
2. Den ukentlige fredningstid for elven fastsættes til 1 døgn, fra lørdag aften kl. 6 til søndag aften kl. 6. Det skal derhos være tillatt at benytte redskaper, hvis maskevidde ikke er under 25 mm. (jfr. lakselovens § 21).

Høieste resolution av 16 september 1898 angaaende fredningsbestemmelser for Orreelven ophæves.

G. Figgenelven.

1. Ved utløpet av Figgenelven paa den strækning, der ligger indenfor to rette linjer fra den saakaldte »Fuglingen« og den saakaldte »Skarstenen« til lille Feisten Fyrtaarn skal det i tidsrummet fra og med 14 mars til og med 5 oktober være forbudt at benytte kastenot med mindre masker end 5,8 cm. mellem knuterne. Sættegarn eller lignende redskaper er forbudt i samme tidsrum.

Redskaper, der bevislig anvendes til fangst av brisling eller sild, er undtat fra disse forbud.

2. Det skal være tillatt at drive fangst av laks og sjøørret i Figgenelvens vasdrag til og med 20 september, herunder indbefattet Nordre og Søndre Sele laksefiskeri, samt
3. fra og med 14 mars til og med 5 oktober at fiske laks og ørret i den fredede strækning samt hele vasdraget med stang og haandsnøre.

Kongelig resolution av 14 mai 1886 samt høieste resolutioner av 8 september 1893, 24 august 1894, 13 september 1895 (to resolutioner), 24 august 1897 (to resolutioner) og 16 september 1898 angaaende fredningsbestemmelser for Figgenelven ophæves.

Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

13 mai. **Kongelig resolution,** hvorved sagetinget for Budalen tinglag av Guldal sorenskriveri fra og med indeværende aar blir at avholde i juni maaned efter amtmandens nærmere bestemmelse med hensyn til tid og sted for tingets avholdelse.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende distriktslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadene for Øvre og Ytre Rendalen herreder av Rendalen lægedistrikt i Hedemarken amt mot en godtgjørelse av henholdsvis kr. 80,00 og kr. 60,00 aarlig, der blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler. 13 mai.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av Kragerø sparebanks forstanderskap i møte den 1 mai 1908 vedtagne forandring av § 27 i bankens ved høieste resolutioner av 24 november 1891 og 12 august 1901 stadfæstede plan. 13 mai.

Kongelig resolution, hvorved: 13 mai.

1. følgende i Gran herreds matrikel opførte eiendomme bestemmes at skulle overgaa til Brandbu herreds matrikel:

Gr.-nr.	161	br.-nr.	2	Gjøtbraaten . . .	av skyld mk.	0,87
»	167	»	15	Einavolden . . .	—»—	4,73
»	»	»	17	Prestkvern . . .	—»—	5,92
»	»	»	21	parcel av Gran prestegaard . . .	—»—	0,84
»	287	»	1	lodderne nr. 1—4 av Hadeland vestre almenning . .	—»—	52,03
»	»	»	2	Gommelsæteren . .	—»—	1,20
»	»	»	3	Kjelderen	—»—	1,00
»	»	»	4	Jonsrud	—»—	0,98
»	»	»	5	Bukjernsæteren . .	—»—	0,90
»	»	»	6	Stormyren . . .	—»—	0,80
»	»	»	7	Solum	—»—	0,80
»	»	»	8	Haugen	—»—	0,70
»	»	»	9	Brunnstad	—»—	0,60
»	»	»	10	Steinsrud	—»—	0,60
»	»	»	11	Afkjernslien . . .	—»—	0,60
»	»	»	12	Sevaldrudbakken .	—»—	0,60
»	»	»	13	Svensrud	—»—	0,50
»	»	»	14	Furuen	—»—	0,50
»	»	»	15	Berger	—»—	0,50
»	»	»	16	Baalerud	—»—	0,40
»	»	»	17	Flatum	—»—	0,40
»	»	»	18	Holmen	—»—	0,30
»	288	»	1	lodderne nr. 23, 24 og 25 av Hadeland østre almenning	—»—	52,80

13 mai. Gr.-nr. 288 br.-nr. 2 Bonderudstykket . av skyld mk. 0,31
» » » 3 Høikorset . . . . —»— 0,13
» 289 » 1 lodderne nr. 20, 21 og 22 av Hadeland østre almenning . . . . —»— 11,54
» » » 2 Kollen . . . . . —»— 1,27
» » » 3 Helgedalshaugen . —»— 0,41
» » » 4 Løkken og Prestsæterbingen . . —»— 0,10
» » » 5 Høikarsen . . . . —»— 0,02
» » » 6 Helgedalssagen . . —»— 0,14
» » » 7 Helgedalssagen nedre —»— 0,12

2. At gr.-nr. 155 br.-nr. 2 Hvamstadparten av skyld mk. 1,53 og gr.-nr. 155 br.-nr. 3 Hovsmarks-Ødegaarden av skyld mk. 1,15, begge i Brandbu herred, bestemmes at skulle overgaa til Gran herreds matrikel.

13 mai. **Kongelig resolution**, hvorved

1. approberes utkast til »Tjenestereglement for den kongelige Norske Marine«, 2den del.
2. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at bestemme, fra hvilket tidspunkt det under punkt 1 nævnte tjenestereglement skal gjøres gjældende.
3. Det af Forsvarsdepartementet under 16 april 1902 til prøve fastsatte landtjenestereglements 2den del og kap. 5: »Tjenesten ved korpserne og Sjøkrigsskolen« i landtjenestereglementet av 6 mars 1889 fra det under punkt 2 nævnte tidspunkt sættes ut av kraft, samt
4. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at foreta de forandringer i det under punkt 1 nævnte tjenestereglement, som fremtidig maatte nødvendiggjøres paa grund av eventuelle beslutninger av statsmagterne vedkommende marinens organisation m. v., samt de forandringer av mindre indgripende betydning, som erfaring maatte vise ønskelige eller nødvendige.

13 mai. **Kongelig resolution**, hvorved gives approbation paa et utkast til plan for de eksamensberettigede sjømandsskoler i Fredrikshald, Fredrikstad, Kristiania, Tønsberg, Larvik, Porsgrund, Kragerø, Risør, Arendal, Lillesand, Kristiansand, Mandal, Farsund, Stavanger, Haugesund, Bergen, Kristiansund, Trondhjem, Tromsø, Hammerfest og Vardø.

13 mai. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskerud amt, hvorved der fra de ved høieste resolution av 5 januar 1896 oprettede Aamot og Vikesund jordmordistrikter i Modum herred, Buskerud amt, utskilles et nyt di-

strikt for Gjeithus og omegn med saadan begrænsning: Mot nord til grænsen mellem Granstad og Stolberg skolekredser og paa den anden side av Bergsjø i en ret linje efter »Kjølstadgaten«, mot syd til Gustadhøiden, mot vest til Snarumselven og mot øst saalangt bebyggelsen gaar mot Skogaasen. 13 mai.

Delingen træder i kraft fra den tid særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt om lovligheten av en av et herredsstyre fattet beslutning, hvorved er bestemt, at vinterveiarbeidet paa herredets offentlige veier skal utføres som naturalarbeide av de veiarbeidspligtige matrikeleiere, og at der av kommunekassen skal utbetales godtgjørelse for det utførte veiarbeide efter et i beslutningen opstillet regulativ, som bl. a. forutsætter, at godtgjørelsen for mandsarbeide skal erlægges i form av timebetaling. 14 mai.

Departementet meddeler, efter derom at ha konferert med Finansdepartementet, at omhandlede beslutning ikke antages at stride mot den gjældende lovgivning, herved forutsat, at veilovens bestemmelser om vinterveiarbeidets utførelse in natura iagttages (kfr. specielt hvad der i veilovens § 35, 1ste avsnit, jfr. samme lovs §§ 8 og 9, er bestemt angaaende fordelingen av veiarbeidet mellem de enkelte bruk).

Forsaavidt angaar den av herredsstyret samtidig vedtagne bestemmelse om, at matrikeleierne kan fritages for vinterveiarbeidet, naar rodemesteren eller de selv faar den øvrige rode eller andre folk til i sit sted at utføre arbeidet for den fastsatte godtgjørelse, bemerkes, at en saadan ordning ikke antages at kunne træffes uten med veibestyrelsens tilladelse, jfr. veilovens § 35, 1ste avsnit i. f.

Skrivelse fra Fængselsstyrelsen til politimestren i Kristiania, hvorved meddeles, at begjæring om indlæggelse i Kriminalasylet av andre personer end landsfængselsfanger skal sendes asylets bestyrer, bl. a. ledsaget av lægeerklæring efter vedkommende skema; jfr. regulativet for Kriminalasylet av 1 juli 1898 § 4. 16 mai.

Skrivelse fra Kirke- og Undervisningsdepartementet til en offentlig høiere almenskoles rektor, hvori er uttalt, at det ikke antages, at lærere ved offentlige skoler har noget retskrav paa fri vikar under fravær til opfyldelse av borgerlige ombud som lagrettemand eller lignende. Bestemmelsen i lovens § 38, 3dje led, antages likesom den ældre lovs tilsvarende bestemmelse kun at gjælde sygdomsforfald (jfr. skrivelser av 16 juli 1901 og 17 juni 1902 an- 19 mai.

19 mai. gaaende spørsmaalets avgjørelse for folkeskolelæreres vedkommende).

19 mai. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til samtlige overøvrigheter, hvorved kongelig resolution av 24 april 1908 om polititegn for rikets polititjenestemænd kundgjøres, samtidig som departementet gjør opmerksom paa, at det er forutsætningen at det nye polititegn skal avløse de hittil benyttede tegn efterhaanden, som disse kasseres og nye tegn anskaffes. Utgifterne herved blir i tilfælde likesom før at utrede av vedkommende kommune.

20 mai. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende rettelser i den norske postanstaltfortegnelse.

Overensstemmende med skrivemaaten i den nye matrikel vil herefter postaapnerierne:

Aahavn i Senjen	bli benævnt	Aahamn i Senjen.
Bardo	—»—	Bardu.
Bjarkø	—»—	Bjarkøy.
Breivold	—»—	Breivoll.
Burøsund	—»—	Burøysund.
Dyrøhavn	—»—	Dyrøyhamn.
Elsnes	—»—	Elgsnes.
Finkroken	—»—	Finnkroken
Finlandsneset	—»—	Finnlandsneset.
Gapøen	—»—	Gapøy.
Godfjorden	—»—	Godfjord.
Grovfjorden	—»—	Grovfjord.
Guldhav	—»—	Gullhav.
Gullesfjorden	—»—	Gullesfjord.
Haukøhavn	—»—	Haukøyhamn.
Havn i Senjen	—»—	Hamn i Senjen.
Havnnes	—»—	Hamnnes.
Havnvik	—»—	Hamnvik.
Helgø	—»—	Helgøy.
Jægervandet	—»—	Jægervatnet.
Kaldfarnes	—»—	Kallfarnes.
Karlsø	—»—	Karlsøy.
Kasfjorden	—»—	Kasfjord.
Kastneshavn	—»—	Kastneshamn.
Kløven	—»—	Klauven.
Langhavn	—»—	Langhamn.
Løksletten	—»—	Løksletta.
Mefjorden i Senjen	—»—	Mefjord i Senjen.
Meløvær	—»—	Meløyvær.
Mortenhals	—»—	Martinhals.

Oksfjordhavn	bli benævnt	Oksfjordhamn.	20 mai
Oldervik i Tromsøsundet	—»—	Oldervik i Tromsøysund.	
Rosfjord	—»—	Rossfjord.	
Sandtorv	—»—	Sandtorg.	
Skjervø	—»—	Skjervøy.	
Skogshavn	—»—	Skogshamn.	
Skorpen	—»—	Skorpa.	
Sommerøen i Senjen	—»—	Sommarøy i Senjen.	
Stangelandseidet	—»—	Stonglandseidet.	
Storneshavn	—»—	Storneshamn.	
Sørreisen	—»—	Sørreisa.	
Sørstrømmen	—»—	Sørstraumen.	
Søveien	—»—	Sjøvegan.	
Tranø	—»—	Tranøy.	
Tullengen	—»—	Tulleng.	
Vangshavn	—»—	Vangshamn.	
Vannø—Kammen	—»—	Vannøy—Kammen.	
Vannø—Kvitnes	—»—	Vannøy—Kvitnes.	
Vengsøen	—»—	Vengsøy.	
Vorterøskagen	—»—	Vorterøyskagen.	
Øverbygden	—»—	Øverbygd.	

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt, hvori departementet paa forespørsel meddeler, at bestemmelsen i landsskattelovens § 53 maa forstaaes saaledes, at der i hvert distrikt alene kan nedsættes én overskattekommission til behandling av en enkelt skatyders klage. 20 mai.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, hvori departementet, foranlediget ved at en kone hadde andraget om tilladelse til at gaa omkring i Kristiania nærmeste omegn og forhandle forskjellige smaa-artikler, nemlig foruten frihandelsvarer efter § 18 tillike endel andre varer av indenlandsk tilvirkning, særlig sko- & sløvlelidser og støvleremmer samt kort (prospektkort), uttaler, at der savnes adgang til at gjøre undtagelse fra lovens regler om salg ved omførsel, undtagen forsaavidt som politiet ifølge § 25, naar det ikke strider mot kommunal vedtægt, kan gi tilladelse til ved omførsel inden vedkommende kommune at sælge forskjellige smaating. 21 mai.

Lov *) [1]) indeholdende forandring i lov av 23 juli 1894, jfr. tillægslov av 18 mars 1899, om skat paa indtægt og formue til stat og kommune. 22 mai. Nr. 1.

*) Bekjendtgj. 23 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.
[1]) Se Ot. prp. nr. 21, indst. O. nr. 18, St.tid., forh. i Ot. side 51, Lt. 21.

22 mai. Nr. 1. Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 7 mai 1908, saalydende:

§ 20 i lov av 23 juli 1894, jfr. tillægslov av 18 mars 1899, om skat paa indtægt og formue til stat og kommune skal lyde saaledes:

Statsskatten indbetales til vedkommende oppebørselsbetjent inden skatteaarets utløp 30 juni; dog kan indbetalingen i intet tilfælde kræves før 4 uker efter bekjendtgjørelsen om ligningsforretningens utlæggelse. Saasnart oppebørselsbetjenten har mottat skattelisten, utfærdiger han bekjendtgjørelse om, at skatten under utpantnings tvang er at indbetale, og til hvem indbetaling skal finde sted inden ethvert skattedistrikt.

Denne lov træder i kraft 1 juli 1908, fra hvilken dag lov av 18 mars 1899 indeholdende forandring i lov av 23 juli 1894 om skat paa indtægt og formue til stat og kommune ophæves.

Ti har Vi o. s. v.

22 mai. Nr. 2. **Lov** *) [1]) indeholdende forandringer i lov om overformynderiet i Kristiania m. v. av 25 februar 1899.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede ordentlige Stortings beslutning av 11 mai dette aar, saalydende:

Efternævnte bestemmelser i lov om overformynderiet i Kristiania m. v. av 25 februar 1899 skal herefter lyde saaledes:

§ 3. Formandens løn bestemmes av kommunestyret med kongelig stadfæstelse. Den utredes tillikemed de øvrige med overformynderiets bestyrelse forbundne utgifter (jfr. lov av 28 september 1857 § 2) av kommunen.

Som bidrag til dækkelse av kommunens utgifter blir av de under overformynderiet staaende midler at svare en forvaltningsavgift, der for hvert aar utredes med en av Kongen bestemt brøkdel (dog ikke over 3 pct.) av disse midlers avkastning i regnskapsaaret.

Fra forvaltningsavgifts erlæggelse skal være undtat midler, der behandles efter forskrifterne i lov av 25 april 1863, saavel som midler, der henstaar hos forældre eller andre, som besørger myndlingens opdragelse og underhold mot at nyde fritagelse for renterne.

Kongen kan derhos fastsætte saadanne mindre lempninger, som til lettelse ved avgiftens beregning maatte findes paakrævet.

---

*) Bekjendtgj. 23 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.

[1]) Se Ot. prp. nr. 21, indst. O. nr. 41, St.tid., forh. i Ot. side 74—75, i Lt. side 25—26.

Forandringerne er uthævet ved sperret tryk.

§ 6. Ved beslutning av magistrat og formandskap 22 mai.
kan det med kongelig stadfæstelse bestemmes, at der Nr. 2.
av de under fællesforvaltning staaende midler skal utredes en avgift til dannelse av et sikkerhetsfond, som efter nærmere i hvert enkelt tilfælde truffet bestemmelse av magistrat og formandskap blir at anvende til dækkelse av tap ved fællesforvaltningen. Denne avgift fastsættes for hvert aar av Kongen samtidig med den i § 3, 2det led, omhandlede forvaltningsavgift og maa med tillæg av denne ikke overstige 3 pct. av utbyttet av fællesmidlerne i regnskapsaaret.

Av det samlede utbytte av de under fællesforvaltning staaende midler blir først at avholde den foreskrevne forvaltningsavgift og i tilfælde avgiften til sikkerhetsfondet. Det overskytende blir ved hvert regnskapsaars utgang at fordele mellem myndlingerne i forhold til enhvers andel. Paa utbyttet kan dog forskudsvis utbetaling ske efter regler, som gives av magistrat og formandskap med kongelig stadfæstelse.

Skulde der paa de under fællesforvaltning staaende midler lides noget tap, som ikke findes helt ut at burde dækkes av regnskapsaarets indtægt eller i tilfælde av sikkerhetsfondet, kan vedkommende regjeringsdepartement tillate, at det fordeles paa flere regnskapsaar. Saavel i dette tilfælde, som hvor det ellers maatte tiltrænges til bestridelse av forefaldende utbetalinger, kan midlertidige laan optages for fællesmassens regning med samtykke av magistraten.

§ 8. Forvaltningen av legatmidler, der staar under magistratens eller andre kommunale myndigheters bestyrelse, kan efter andragende av magistrat og formandskap av Kongen tillates henlagt under overformynderiet og, forsaavidt fællesforvaltning indføres, inddrages under denne.

Endvidere kan det overensstemmende med nærmere av Kongen givne regler tillates, at der med samtykke av magistraten og overformynderiet overtages til bestyrelse og i tilfælde inddrages under fællesforvaltningen andre dertil egnede midler, som overformynderiet efter lovgivningen ikke er forpligtet til at forvalte.

Av de i denne § omhandlede midler blir at svare de samme avgifter, som for de øvrige under overformynderiets bestyrelse staaende midler til enhver tid er bestemt.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution *), hvorved de av Mo herredsstyre i 22 mai.
møte 28 mars 1908 vedtagne vedtægter for handel med

*) Bekjendtgj. 23 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor vedtægterne er indtat.

22 mai. brukte eller kasserte gjenstande inden Mo herred, Nordland amt, i medhold av § 7 c i lov om handelen av 8 aug. 1842, jfr. lov av 26 mai 1906, stadfæstes som gjældende indtil videre.

22 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved i henhold til lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 § 88 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for strøket Viosen i Snaasen herred, Nordre Trondhjem amt, indenfor følgende av herredsstyret i møte den 3 juli 1907 vedtagne grænser:

Mot vest: Snaasenvandet og prestegaardens og pladsen Trøens øst- og nordgrænse fra Snaasenvandet til bækken fra Trøen østover mot Bugjerdet.

Mot syd og øst: Ovennævnte bæk fra Trøens østgrænse til det sted i Bugjerdet paa prestegaardens grund, hvor bækken bøier i nordlig retning; fra dette punkt en ret linje, som falder paa vestsiden av østre Seems huse, til grænsestenen mellem midtre og østre Seem paa nordre side av Gjeilveien fra ytre Seem til Seemsreitan, og fra denne sten en ret linje over marken mot nederste avsats av vestre ende av Andobjerget i Seemsreitan til hovedgrøften mellem Seemsreitans dyrkede og udyrkede mark.

Mot nord: Den omhandlede hovedgrøft vestover saalangt som den gaar i ret linje og videre vestover til Snaasenvandet efter samme retlinje.

22 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at det indtil videre, dog ikke for et længere tidsrum end 5 — fem — aar fra 1 januar 1908 at regne skal være forbudt paa den mellem øvre ende av Langesø og Hellefos liggende strækning av Drammenselven i Øvre og Nedre Eker herreder, Buskerud amt, at fiske sik i tiden fra og med 21 november til og med 10 november.

Overtrædelse av denne bestemmelse er belagt med straf.

Denne resolution træder i kraft straks.

22 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 39, c bestemmes, at den ukentlige fredningstid (jfr. nævnte lovs § 20) for den lakseførende del av Laagen, der tilhører Buskerud amt (den del av nævnte vasdrag, der ligger i Sandsvær herred mellem grænsen mot Jarlsberg og Larvik amt og Vittingfos), indtil videre skal være i 4 døgn, nemlig fra

*) Bekjendtgj. 23 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.

fredag aften kl. 6 til tirsdag aften kl. 6 for alle redskaper undtagen krokredskaper. 22 mai.

Overtrædelse av denne bestemmelse er belagt med straf.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 for et tidsrum av 5 aar forbydes at benytte oter i fiskevandene i Sætersdalen »Dalsiden« i Lesje herred, Kristian amt. 22 mai.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes følgende fiskeriregler for Espedalsvandet med avløpselv og de i vandet faldende bækker og elver i Kristian amt: 22 mai.

1. I tiden fra og med 1 januar til og med 15 februar skal alt fiske være forbudt i Espedalsvandet med avløpselv samt de i vandet faldende bækker og elver, saalangt fisk fra vandet gaar op.
2. Det skal til enhver tid være forbudt at benytte teine, sleo og lyster samt bundet redskap med mindre maskestørrelse end 32 — treti to — millimeter mellem knuterne i vaat tilstand, likesom det skal være forbudt at bruke bundet dobbelt redskap.
3. Overtrædelse av disse regler straffes i overensstemmelse med gjældende lov.
4. Høieste resolution av 31 december 1883 angaaende regler for fiskeriet i elver og vand inden Østre og Vestre Gausdal herreder ophæves for Espedalsvandet med avløpselv samt de i vandet faldende bækker og elver.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at de ved kongelig resolution av 29 mars 1906 fastsatte fiskeriregler for Eidfjord herred, Søndre Bergenhus amt, fremdeles blir gjældende i to aar fra 29 mars 1908 at regne, dog med den forandring, at den i punkt 1, første punktum, nævnte fredningstid kun skal vare fra 15 september til 15 juli. 22 mai.

Overtrædelse av bestemmelsen er belagt med straf.

Denne resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution *), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at vildren indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1911, skal være fredet det hele aar i den mellem Sundalen, Stangvik, Surendalen og Rindalen herreder 22 mai

*) Bekjendtgj. 23 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.

22 mai. i Romsdal amt samt Rennebu og Opdal herreder i Søndre Trondhjem amt beliggende fjeldstrækning »Troldheimen«.

22 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa en av Sylte herredsstyre, Romsdal amt, under 27 mars 1908 fattet beslutning om forbud mot at anvende pigtraad til gjærde.

22 mai. **Kongelig resolution** **), hvorved

1. i henhold til § 41 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 anordnes, at der skal oprettes et havnestyre for uthavnen Helgeroen i Brunlanes herred, Jarlsberg og Larvik amt, og at det havnestyret underlagte omraade skal begrænses av en ret linje fra skjæret Aamlirognen til den nordre Saltbutange.
2. — — — — — — — — — — — — — — — — — —

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til lov om lærerskoler og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen av 18 januar 1902 § 31 tilstaaes bestyrer av Volden private Lærerskole, Henrik Kaarstad, ret til fra 1 juli d. a. og indtil videre ved denne lærerskole at avholde de i nævnte lov omhandlede lærerprøver med samme virkning som de offentlige lærerskoler.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved bekjendtgjørelse om ledighet i stiftamtmands- og amtmandsembeder paa sedvanlig maate i almindelighet blir at utfærdige forinden indstilling om besættelse av saadanne embeder avgives.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. de av Egersund ladesteds samlag for handel med brændevin, øl og vin m. m. i generalforsamling den 17 oktober 1907 vedtagne og av Egersund bystyre i møter den 13 november og 16 december næstefter godkjendte vedtægter i medhold av §§ 5 og 23 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længer tid end 6 aar at regne fra 1 januar 1908.

22 mai. **Kongelig resolution**, hvorved gr.nr. 132, br.nr. 19 Jonolsavolden, br.nr. 31 Pellevolden, br.nr. 32 Tamasvolden, br.nr. 71 Støvolden, br.nr. 73 Agnesvolden og br.nr. 76 Tyskvolden samt gr.nr. 137, br.nr. 160 Østerhage i Røros herred, Søndre

*) Bekjendtgj. 23 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21, hvor beslutningen er indtat.

**) Bekjendtgj. 23 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 21.

Trondhjem amt, hvert bruk av skyld mark 0,03, befales ut- 22 mai.
slettet av matrikelen fra 1 januar 1908 at regne.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. meddeles stadfæstelse 22 mai.
paa den av Randøsund herredsstyre i møte den 5 mars 1908 vedtagne plan for en inden herredet oprettendes sparebank under navn av »Randøsund herreds sparebank«.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa 22 mai.
den av forstanderskapet for Vevring sparebank i møte den 22 april 1908 vedtagne forandring av § 20 i bankens ved høieste resolution av 18 april 1904 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa 22 mai.
den av forstanderskapet for Hof sparebank i Jarlsberg i møte den 30 april 1908 besluttede forandring av § 22 i bankens ved kongelig resolution av 10 mai 1893 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa 22 mai.
den av forstanderskapet for Balestrand sparebank i møte den 21 april 1908 besluttede forandring av § 10 i bankens ved høieste resolution av 11 september 1891 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa 22 mai.
den av forstanderskapet for Øier sparebank i møte den 4 april 1908 vedtagne forandring av § 3 i bankens ved høieste resolution av 18 juni 1894 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa 22 mai.
de av forstanderskapet for Høivaag herreds sparebank i møte den 15 februar 1908 besluttede forandringer av §§ 14, 17 og 20 i bankens ved høieste resolution av 28 august 1894 stadfæstede plan.

Kongelig resolution, hvorved 22 mai
1. approberes nedenstaaende utkast til »Reglement for Sjøkrigsskolen« og til »Reglement for sekondløitnanters praktiske utdannelse for indtrædelse i det faste officerskorps«*):
2. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at foreta de mindre væsentlige forandringer, som erfaring maatte vise ønskelig i disse reglementer.

---

*) Reglementer og regulativ av 9 mai 1903 er fremdeles i fornøden utstrækning gjældende for de sekondløitnanter, der ansattes som kadetter før aaret 1904, hvorfor de først blir at sætte helt ut av kraft, naar sidste kuld av nævnte sekondløitnanter antagelig sommeren 1909 er færdig med sin utdannelse.

22 mai.

Reglement for Sjøkrigsskolen.

I. Organisation og disciplin.

§ 1. Eleverne i Sjøkrigsskolens nederste avdeling benævnes sjøkadetter.

Avdelingen inddeles i 3 klasser, der benævnes 1ste (yngste), 2den og 3dje (ældste) klasse, og rekrutteres ved aarlig optagelse av elever i 1ste klasse.

§ 2. Eleverne i øverste avdeling er sekondløitnanter, der i henhold til planens § 14 optages som faste elever, og som, naar de har fyldestgjort de i planens § 22 opstilte betingelser, indstilles til at erholde ansættelse i det faste officerskorps.

§ 3. Til chef for Sjøkrigsskolen beordrer Kongen i statsraad en sjøofficer (kommandør eller kommandørkaptein), til hvem skolens specielle bestyrelse overdrages.

Til 1ste inspektionsofficer beordres i statsraad en kaptein; 2den inspektionsofficer beordres av den kommanderende admiral, i begge tilfælde efterat chefen har avgit forslag.

Inspektionsofficererne bør i reglen tillike være lærere ved skolen, og den yngste skal forrette som adjutant hos chefen.

Ved regulativ gives nærmere bestemmelse angaaende undervisning, disciplin etc.

§ 4. Chefen for Sjøkrigsskolen har overfor de ved skolen ansatte officerer, der ikke henhører til nogen anden militæravdeling eller administrationsgren, samt overfor dens elever samme stilling og kommando som er tillagt cheferne for marinens korpser i henhold til de for marinen gjældende reglementer.

Han erholder den fornødne juridiske bistand av marinens krigsadvokat.

Han fører overopsynet med skolens økonomi og staar i saa henseende direkte under Forsvarsdepartementet.

§ 5. Chefen skal ha nøie tilsyn med og er ansvarlig for, at alle bestemmelser vedkommende skolens disciplin, indre orden, videnskabelige virksomhet og økonomi efterkommes samt at de gjældende reglementer og regulativer nøie befølges.

§ 6. Chefen fører overopsynet med elevernes flid og militære forhold og skal iagtta alt, hvad der kan bidra til deres tarv og hensigtsmæssige utdannelse.

Han bør av og til være tilstede ved den daglige undervisning og, forsaavidt omstændigheterne tillater det, ved enhver eksamen, der avholdes ved Sjøkrigsskolen.

Han vaaker over kadetternes sedelighet, deres sundhets vedlikeholdelse samt deres renslighet og orden saavel paa som utenfor skolen. Han skal ha indseende med, at de erholder gode og anstændige kvarterer, og det tillates ikke nogen kadet at leie losji uten med chefens samtykke.

Eleverne av øverste avdeling skal skriftlig opgi til chefen sit losji saavelsom forandring i dette, naar saadan foregaar. 22 mai.

§ 7. Ved Sjøkrigsskolen skal der være et skoleraad, bestaaende av skolens chef, inspektionsofficerer og lærere.

Under vinterkurset samles skoleraadet i regelen hver maaned, eller oftere om chefen finder det fornødent.

§ 8. Chefen skal i regelen konferere med skoleraadet, forinden han fatter beslutning i saker vedkommende undervisningen, saasom om undervisningsmetoden, om hvilke lærebøker der bør anvendes samt om forslag til anskaffelse av instrumenter, karter og bøker.

Forøvrig har skoleraadet under chefens forsæte:

1. At bedømme elevernes evner, flid og fremgang;
2. at uttale sig om forslag til forandringer i reglement og regulativ, forsaavidt angaar undervisningen.

§ 9. Forslag til forandringer i undervisningsregulativet skal efter at være behandlet i skoleraadet av chefen tilstilles Forsvarsdepartementet til avgjørelse.

Gjenpart av skoleraadets forhandlinger indsendes av chefen, i regelen hver maaned, til Forsvarsdepartementet.

§ 10. Sjøkrigsskolens militære lærere ansættes og avskediges av Forsvarsdepartementet, efterat chefens forslag og betænkning desangaaende er indhentet.

Skolens civile lærere, der benævnes docenter, blir at ansætte ved kongelig konstitution git i statsraad, forsaavidt de ikke indehar anden embedsstilling, i hvilket tilfælde de ansættes og avskediges av Forsvarsdepartementet, efterat skolens chef derom har avgit forslag.

For docenterne gjælder 3 maaneders opsigelse fra begge sider, idet der med hensyn til opsigelse i tilfælde forholdes som ved antagelse.

§ 11. Inspektionsofficerer og lærere skal rette sig efter de bestemmelser, som indeholdes i skolens plan, reglement, regulativ og øvrige forskrifter, samt efter de instruktioner, som av chefen gives dem.

De staar umiddelbart under chefen eller den officer, som i hans forfald har bestyrelsen.

§ 12. Inspektionsofficererne er elevernes nærmeste militære foresatte. Alle meldinger og andragender fra eleverne til chefen sker gjennem 1ste inspektionsofficer.

§ 13. De sekondløitnanter, der er faste elever av Sjøkrigsskolens øverste avdeling, kan efter chefens nærmere bestemmelse beordres til at assistere inspektionsofficererne i deres tjeneste som saadanne, dog uten herfor at kunne fordre nogen godtgjørelse.

22 mai. § 14. Chefen kan, naar tjenesten tillater det, tilstaa de til Sjøkrigsskolen hørende officerer, lærere og elever permission inden riket i ferierne, hvortil for de læreres vedkommende, der ikke er inspektionsofficerer, ogsaa regnes den tid, da der ingen undervisning er iland, og utenfor disse i en tid av indtil 14 dage, idet dog meddelelse av permission paa længre tid end en uke utenfor ferierne indmeldes til Forsvarsdepartementet og den kommanderende admiral eller for de civile læreres vedkommende til Forsvarsdepartementet.

Permission utenfor ferierne for en længre tid end 14 dage meddeles henholdsvis av den kommanderende admiral og Forsvarsdepartementet.

§ 15. Forseelser, der begaaes av Sjøkrigsskolens elever, anmeldes for chefen.

Grovere forseelser samt forbrydelser, der begaaes av nogen elev eller av nogen av de under chefens straffemyndighet staaende officerer, og som i henhold til den gjældende militære straffelovgivning ikke egner sig til avgjørelse ved revselse eller forelægsstraf, indmeldes til jurisdiktionschefen, der træffer avgjørelse i saken.

Forseelser, der begaaes av skolens lærere som saadanne, indmeldes til Forsvarsdepartementet.

§ 16. Dersom en kadet viser en saa avgjort mangel paa flid eller evner eller et saa mislig forhold i moralsk eller i militær henseende, at han maa antages at burde avskediges, skal chefen derom avgi forestilling til Forsvarsdepartementet efter at ha hørt, i første tilfælde skoleraadet, i sidste tilfælde inspektionsofficererne.

§ 17. Dersom nogen av øverste avdelings faste elever vedvarende viser et saa forsømmelig eller et saa mislig forhold i moralsk eller i militær henseende, at det ikke kan ansees tjenlig, at han længer vedblir ved skolen, skal chefen derom avgi forestilling til Forsvarsdepartementet efter først at ha hørt efter omstændigheterne skoleraadet eller inspektionsofficererne, hvorefter Forsvarsdepartementet foranlediger saken avgjort ved kongelig resolution.

§ 18. I saadant antal, som det kan ansees tilraadelig med hensyn til undervisningens heldige fremme for de faste elever, kan foruten disse ogsaa andre officerer av marinen tillates baade at delta i undervisningen i et eller flere fag ved skolens øverste avdeling og at underkaste sig eksamen i samme.

Tilladelse hertil meddeles av Forsvarsdepartementet, efterat Sjøkrigsskolens chef er git anledning til at uttale sig om andragendet, der skal angi, i hvilken utstrækning deltagelse i undervisningen ønskes.

Sekondløitnanter, der i henhold hertil er admittert til sko-

len, erholder ikke derved nogen ret til at komme i betragtning til ansættelse i det faste officerskorps, selv om de bestaar eksamen i samtlige fag. 22 mai.

Dersom chefen i noget tilfælde tror, at en admittert officers undervisning ved skolen bør ophøre, indsender han desangaaende forestilling til Forsvarsdepartementet, som avgir bestemmelse i saken.

Kun i hvad der vedrører skoledisciplinen, staar disse officerer under chefen for Sjøkrigsskolen.

II. Nederste avdeling.

A. Optagelse til kadet.

§ 19. Optagelseseksamen avholdes hvert aar i september maaned saa betimelig, at de aspiranter, der blir at anta, kan erholde ansættelse forinden skolekursets begyndelse den 1 oktober.

Mindst 6 uker før optagelseseksamen skal chefen offentlig bekjendtgjøre:

a. hvormange ledige pladser der skal besættes;
b. naar fremmøte til skolen skal finde sted;
c. hvilke betingelser, der i henhold til planens § 5 og § 6 samt reglementets § 20 kræves opfyldt for optagelse;
d. hvilke attester og legitimationer maa medfølge andragendet om optagelse.

§ 20. For opfyldelsen av de i planens § 5 opstilte fordringer for optagelse fastsættes følgende nærmere regler:

1) Med hensyn til sjøfarten forlanges, at aspiranten efter det fyldte 15de aar har gjort tjeneste i utenriks fart paa større handelsfartøi i 21 maaneder, hvorav ikke under 12 maaneder paa mindst tomastet seilskib, mens han i indtil 9 maaneder kan ha tjenstgjort paa dampskib i almindelig fragtfart. Fart efter det fyldte 15de aar som mønstret elev av seilende skoleskib kan for en tid av indtil 4 maaneder træde istedenfor en tilsvarende tid av den nævnte fart med seilskib.

I de 9 maaneders tjenstgjøring paa dampskih i almindelig fragtfart kan medregnes fart med dampskib i rute paa utlandet i indtil 3 maaneder. Av den samlede fartstid maa mindst 12 maaneder (360 dage) være tilbragt paa sjøen.

Fartstiden beregnes i maaneder og tredivtedele av maaneder saaledes: Tiden fra paamønstringens dato til samme dato i avmønstringsmaaneden eller i den sidste maaned før avmønstringen — sidstnævnte dato eksklusive — utgjør de hele maaneder, hvorefter det overskytende antal dage — avmønstringsdagen eksklusive — tælles efter almanakken.

22 mai. Aspiranten maa fremlægge attest for godt forhold under sjøfarten.

2) Middelskoleeksamen maa være avlagt med fuld fagkreds samt med prøve i gymnastik og tegning.

3) Aspirantan skal til Sjøkrigsskolen indsende en lægeerklæring efter fastsat skema. Denne lægeerklæring forelægges ved legemsundersøkelsen for den i reglementets § 21 nævnte bedømmelseskommission.

§ 21. Forinden aspiranterne tilstedes adgang til optagelseseksamen, underkastes de en legemsundersøkelse av marinens faste bedømmelseskommission, der for tilfældet tiltrædes av to av den kommanderende admiral tilforordnede sjøofficerer.

Denne kommission har — overensstemmende med de i skolens regulativ fastsatte bestemmelser — at undersøke, hvorvidt aspiranterne lider av nærsynthet, farveblindhet, tunghørthet, stammen eller anden legemsfeil, der maa antages at gjøre dem uskikket til sjøkrigstjenesten.

Kommissionen avgir til skolens chef indberetning om utfaldet av undersøkelsen.

Ingen, som av kommissionens flertal er erklært utjenstdygtig, optages som kadet.

§ 22. Aspiranterne underkastes en skriftlig og en mundtlig eksamen.

Den skriftlige eksamen omfatter følgende fag:

1. Norsk.
2. Engelsk.
3. Tysk.
4. Matematik.

Den mundtlige eksamen omfatter følgende fag:

1. Norsk.
2. Engelsk.
3. Tysk.
4. Matematik.
5. Fysik.
6. Fransk.

§ 23.

I. Ved den skriftlige eksamen gives følgende opgaver:

1. En norsk stil av fortællende, beskrivende eller skildrende art.

   Har en eksaminand besvart opgaven paa landsmaal, skal han ved siden derav levere en gjengivelse paa det almindelige bokmaal av et oplæst stykke av fortællende eller skildrende indhold.

2. En let engelsk gjenfortælling.
3. En tysk stil, som skrives uten hjælpemidler. Der kræves kun kjendskap til ord og uttryk, som meget

hyppig kommer til anvendelse i jevn og simpel fremstilling. 22 mai.

Istedenfor tysk stil forelægges en let tysk gjenfortælling for de aspiranter, der hadde saadan til middelskoleeksamen.

4. Opgaver i matematiske fag, nemlig:

Som regel to opgaver i praktisk regning, hentet fra det daglige liv, samt en opgave i hver av følgende discipliner:

a. Aritmetik og algebra (opgaven maa ikke kræve bevisførelse).

b. Geometriske konstruktioner og beregninger.

II. Ved den mundtlige eksamen stilles følgende fordringer:

1. I norsk kræves, at aspiranten læser tydelig og uttryksfuldt saavel landsmaalet som det almindelige bokmaal, og at han kan gjøre rede for utvalgte stykker av literaturen i begge maal. Av et av Undervisningsraadet godkjendt utvalg lægges op mindst 80 sider, derav ikke mindre end 20 sider av landsmaalsliteraturen. Man lar aspiranten læse op et eller et par stykker av dette pensum og prøver hans evne til at gjøre rede for det læste; der kræves, at han dels ved selve oplæsningen, dels ved friere gjengivelse av det oplæste eller under nærmere gjennemgaaelse derav skal vise, at han har fuld forstaaelse av indholdet og, i tilfælde, dettes sammenhæng med det hele, samt at han har fornøden grammatisk kundskap og kan gi literaturhistoriske og andre oplysninger i det omfang, middelskolens undervisningsplan angir.

2. I engelsk kræves, at aspiranten av et av Undervisningsraadet godkjendt utvalg av læsestykker har gjennemgaat 140 sider, av hvilke mindst 60 sider lægges op til eksamen.

3. I tysk kræves, at aspiranten av et av Undervisningsraadet godkjendt utvalg av læsestykker har gjennemgaat ca. 200 sider, hvorav mindst 60 lægges op til eksamen.

Ad 2 og 3: Man lar aspiranten læse op og oversætte et forhen ulæst stykke. Dette maa ikke indeholde vanskeligheter i uttryk eller tanke, men heller ikke være altfor barnslig. Der kræves, at oplæsningen er flydende, uttalen i det væsentlige korrekt, oversættelsen rigtig og paa ordentlig norsk. Aspiranten læser derefter op et stykke av det statariske pensum. Boken lukkes, og i en samtale paa engelsk eller

22 mai. tysk stiller eksaminator en sammenhængende række spørsmaal om stykkets indhold. Der kræves, at aspiranten gir sine svar i nogenlunde sprogrigtig form og uttrykker sig i fuldstændige sætninger, hvor tydelighet og naturlig tale tilsir det. Vanskeligere steder av det oplæste stykke oversættes; hvis stykket mindre egner sig for reproducerende samtale, oversættes det i sin helhet.

Navnlig i tilknytning til feil eller unøiagtigheter, som aspiranten maatte gjøre sig skyldig i, gives spørsmaal for at prøve hans sikkerhet i grammatisk kundskap. Herunder kan eksaminator stille sine spørsmaal paa norsk; det samme kan i det hele tat ske, naar det gjælder at faa rede paa, om aspiranten har den rette forstaaelse av et eller andet, hvorved anvendelsen av det fremmede sprog viser sig uhensigtsmæssig.

4. I regning og matematik prøves, om aspiranten i den utstrækning, som middelskolens undervisningsplan angir, besidder:
   a. Indsigt og færdighet i praktisk regning, anvendt paa opgaver fra det daglige liv, omfattende reduktion til enheten (med anvendelse paa reguladetri. procent- rente-, rabat-, og diskontoregning), delings- og blandingsregning, kvadratrotutdragning, utmaaling og beregning av flater, utregning av prisme, pyramide, cylinder, kegle og kule samt endelig vegtberegninger. Særlig prøves, om aspiranten har færdighet i hoderegning.
   b. Kjendskap til aritmetik og algebra efter en kortfattet lærebok, der omhandler læren om rationale størrelser, til og med potenser samt det nødvendigste om rotstørrelser, ligninger av 1ste grad med en og flere ubekjendte (kun med talkoefficienter).
   c. Kjendskap til den plane geometri efter en kortfattet lærebok, der omfatter sætningerne om trianglers likedannethet, samt færdighet i de almindelige og praktisk anvendelige konstruktioner og beregninger, hvorunder lettere opgaver i polygon- og cirkelberegning.
5. I fysik kræves, at aspiranten har kjendskap til de vigtigste naturfænomener og lovene for de deri virkende kræfter — alt i det omfang, som er git ved de for middelskolen godkjendte lærebøker.
6. I fransk kræves, at aspiranten besidder sikker kundskap i det væsentligste av formlæren samt nogenlunde rigtig kan oplæse og med færdighet oversætte 40 sider av Knudsen og Wallems læsebok, eller hvad der svarer

hertil av en anden autorisert læsebok som Bødker og Høst's, Gjertsens, E. Hansens. 22 mai.

§ 24. De skriftlige opgaver besørges utarbeidet av Undervisningsraadet og blir av Forsvarsdepartementet tilstillet Sjøkrigsskolens chef i forseglet omslag, der først aapnes paa eksamensdagen i overvær av lærer og inspektionsofficer.

§ 25. Enhver prøve bedømmes av eksaminator i forbindelse med 2 censorer, hvorav den ene bør være en med undervisningen i middelskolen kjendt lærer.

Ved den mundtlige prøve skal censorerne i forveien ha gjort utvalg blandt de av eksaminator foreslaaede spørsmaal.

Skoleraadets medlemmer er forpligtet til, efter chefens nærmere bestemmelse, at fungere som censorer.

Forsvarsdepartementet avgir efter forestilling fra chefen bestemmelse angaaende antagelse til censorer av andre end skoleraadets medlemmer.

§ 26. For enhver prøve, saavel skriftlig som mundtlig, gir eksaminator og hver av censorerne en karakter, som uttrykkes i hele og tiendedele, saaledes at 3,0 er bedste karakter og 0 daarligste.

Medium av eksaminators og censorernes karakterer, uttrykt i hele, tiendedele og hundrededele er den endelige karakter for prøven.

Medium av disse (10) endelige karakterer uttrykt med tre decimalers nøiagtighet blir hovedkarakteren for optagelseseksamen.

For at bestaa optagelseseksamen kræves:

1. At ingen av de for de skriftlige eller mundtlige prøver erholdte karakterer er under 1,0.
2. At hovedkarakteren ikke er under 1,5.

Av karaktererne til middelskoleeksamen (i tilfælde karakteren ved fornyet prøve) for de 4 skriftlige prøver, prøverne i boklige fag og 4 prøver i færdigheter beregnes en hovedkarakter efter følgende regel:

De enkelte karakterer tillægges nedenstaaende talværdier:

Særdeles tilfredsstillende	4.
Meget do.	3.
Tilfredsstillende	2.
Nogenlunde tilfredsstillende . . .	1.
Maatelig	÷ 2.

Summen av disse talværdier for de enkelte karakterer dividert med karakterernes antal uttrykt med 3 decimaler blir hovedkarakteren for middelskoleeksamen.

Medium av hovedkaraktererne for optagelseseksamen og middelskoleeksamen blir den endelige hovedkarakter, hvorefter følgeordenen bestemmes.

22 mai. De endelige enkelte karakterer ved optagelseseksamen, hovedkarakteren for optagelseseksamen og middelskoleeksamen og den endelige hovedkarakter indføres i en autorisert eksamensprotokol.

De nærmere bestemmelser angaaende optagelseseksamen fastsættes ved regulativ.

§ 27. I den ved den endelige hovedkarakter bestemte følgeorden indstiller chefen aspiranterne til ansættelse i de ledige nummer og ledsager indstillingen med specielle uttalelser om aspiranterne, forsaavidt han dertil finder grund.

Skulde to eller flere aspiranter erholde nøiagtig samme hovedsum av karakterer, indstilles de i den orden, som angives av deres hovedkarakterer for de skriftlige besvarelser ved optagelseseksamen.

Eksamensprotokollen undertegnes av skolens chef og paraferes av en inspektionsofficer. Bekræftet avskrift sendes Forsvarsdepartementet med indstillingen og meddeles enhver aspirant, forsaavidt ham angaar.

Aspiranterne skal, før de indstilles til kadetter, avgi skriftlig erklæring om, at de indgaar paa de i planens § 5, punkt 5 og § 19 omhandlede forpligtelser.

Sjøkadetter ansættes av Forsvarsdepartementet.

B. Skoleaarets anvendelse.

§ 28. I Sjøkrigsskolens nederste avdeling anvendes skoleaaret saaledes:

Fra 1 oktober til 21 december, begge inkl.:	undervisning paa skolen.
» 22 december til 8 januar, do.	juleferie.
» 9 januar til første halvdel av april:	undervisning paa skolen.
» første halvdel av april til omkring midten av mai	eksamen i landvidenskaberne — samt efter omstændigheterne undervisning eller praktiske øvelser.
omkring midten av mai til en av de sidste dage av september	øvelser paa de bestemte fartøier, hvori indgaar ca. 3 ukers øvelser med minemateriel. Eksamen i minevæsen efter endte

mineøvelser. Eksamen i sjøvidenskaberne ved avslutningen av samtlige sommerens øvelser paa orlogsskib. 22 mai.

Forsvarsdepartementet kan efter chefens forslag gjøre mindre væsentlige forandringer i foranstaaende fordeling av tiden.

§ 29. Foruten den i § 28 bestemte juleferie gives tillike paaskeferie, hvori indgaar den mellem helligdagene liggende lørdag.

Endvidere gives kadetterne fri enkelte dage, før eller under eksamen, samt efter omstændighetene nogen dage efter debarkeringen fra øvelsesskibene.

Desuten kan chefen ved særegne leiligheter gi fri en enkelt dag.

§ 30. Som maal for undervisningen i de forskjellige fag sættes:

1. Norsk.

Med orden, tydelighet og uten ortografiske feil at kunne behandle en efter kadetternes utdannelse avpasset opgave, avfattelse av militære skrivelser og indberetninger. Undervisningen anordnes derhos saaledes, at kadetterne erholder noget kjendskap til den nordiske literaturs vigtigste forfattere samt til de vigtigste begivenheter i den nyere, navnlig det sidste aarhundredes historie.

2. Engelsk.

Grammatikken: skriftlige oversættelser, diktater og lette stiler uten hjælp av ordbok og uten væsentlige grammatikalske feil; kjendskap til de almindelige sjø- og militærtekniske uttryk; oversættelse av ikke før læste prosastykker, tildels hentet fra sjømilitær fagliteratur; taleøvelser.

3. Tysk.

Grammatikken: skriftlige oversættelser, diktater og lette stiler uten hjælp av ordbok og uten væsentlige grammatikalske feil; kjendskap til de almindelige sjø- og militærtekniske uttryk; oversættelse av ikke før læste prosastykker tildels hentet fra sjømilitær fagliteratur; taleøvelser.

4. Sjømandsskap.

Benævnelse og bruk av enhver del, der hører til de forskjellige slags skibes og baaters skrog, indredning, reisning og

22 mai. inventar; teori for dampskibsmanøvre; forsigtighetsregler at iagtta i de forskjellige tilfælde; skibes ekvipering, desarmering og doksætning; de almindeligste matrosarbeider; sjøtaktik; signalsystemer; sjøveisreglerne; tjenestereglementer; hovedprincipperne for skibes bygning (specielt staalskibe) og for hoveddelenes sammensætning, kort oversigt over den norske marines fartøier, samt hvad der forøvrig indgaar i de for de offentlige sjømandsskolers skibsfører- og høiere skibsførerklasse til enhver tid fastsatte pensa i sjømandskap.

5. Matematik.

Foruten hvad der fordres ved middelskolens avgangseksamen: Av aritmetikken: Fuldt kjendskap til logaritmers bruk, ligninger av 2den grad med flere ubekjendte og rækker; plangeometri, stereometri og analytisk plangeometri efter kortfattede lærebøker samt elementerne av den sfæriske trigonometri.

6. Hydrografi.

Topografi og hydrografi efter en kortfattet lærebok. Karttegning; at gjengi i opgit maalestok dele av kyst- eller specialkarter.

7. Navigation og fysisk geografi.

a. I det mindste hvad der til enhver tid fordres i navigation saavel til styrmandseksamen som til skibsfører- og den høiere skibsførereksamen. Desuten litt om maanedistancer.
b. Hovedtrækkene av den nautiske meteorologi, specielt om om vind og strøm; ebbe og flod. De vigtigste sjøruter.

8. Naturlære.

Grundtrækkene av kemien, nærmest forsaavidt samme er nødvendige til forstaaelse av fysikken og enkelte avsnit av artilleri og dampmaskinlæren. Den elementære fysik med nøiere utvikling av den mekaniske del og elektricitetslæren og forøvrig alt, der specielt har betydning for sjøofficeren.

9. Dampmaskinlære og mekanisk teknologi.

Dampens anvendelse som bevægende kraft; dampkjeler; skibsmaskinen i sin almindelighet og dens enkelte dele. Noget kjendskap til metallers bearbeidelse, særlig med hensyn paa maskinfabrikation.

10. Artilleri.

Kjendskap til: Elementerne av den indre ballistik, krudtets og andre almindelige sprængstoffes sammensætning, fabrikation og virkning, elementerne av projektilbanens teori; skytetabellers og sigtemidlers anvendelse, virkningen av de forskjellige sorter skyts og projektiler, avstandsmaaling; marinens artillerimateriel

samt de i marinen anvendte haandvaaben med tilhørende ammu- 22 mai.
nition; fyrverkerisaker; almindelige bestemmelser vedkommende eksersisen.

11. Mineväsen.

Kjendskap til det aktive og passive minemateriel, som anvendes i marinen, samt oversigt over det i vort kystforsvar anvendte minemateriels indretning og benyttelse.

12. Tegning og skrivning.

Elementerne av den deskriptive geometri; at forstaa og med nøiagtighet at kunne kopiere en simplere konstruktions- eller maskintegning; at avfatte tegning i opgit maalestok over en forelagt gjenstand, henhørende under matriellet.

At skrive en ren og tydelig haandskrift. Kartskrift.

13. Retslære.

Grundloven; grundtrækkene av den almindelige sjøret og den sjømilitære ret.

14. Regnskapsførsel.

Sammen med, hvad der læses under andre fag (sprog, retslære og matematik) skal maalet være at bibringe eleverne i alt væsentlig de samme kundskaper som fordres til begge skibsførereksamener ved de offentlige sjømandsskoler i handelslære og sjøret.

15. Legemsøvelser, eksersiser og vaabenøvelser.

Infanterieksersis (rekrutskolen som menig og underbefal); kanoneksersis (som menig, kanonkommandør og divisionschef); landstigningseksersis (som menig og kanonchef); skarpskytning; vaabenøvelser og legemsøvelser; nogen færdighet i at instruere og kommandere.

§ 31. Forsvarsdepartementet gir ved regulativ de nærmere bestemmelser for:

1. Maalet for undervisningen i hver klasse og det ukentlige antal undervisningstimer.
2. Hvilke lærebøker der skal benyttes.
3. Den daglige timeplan.
4. Karaktergivningen, eksamener m. v.

Ved den daglige karaktergivning iagttages:

a. At karaktererne gives i hele og tiendedele saaledes, at 3,0 er høieste og 0 laveste karakter.
b. At enhver lærer ved undervisningstidens slutning i dertil autoriserte karakterprotokoller skal indføre en karakter for vedkommende eksaminand.

Skulde der være noget at utsætte paa en kadets opførsel

22 mai. i timen, anføres saadant i en anmerkningsrubrik i karakterprotokollen.

For hver kadet utfærdiges i almindelighet maanedlig en karakterseddel, der skal indeholde medium av karaktererne i hvert enkelt fag tillikemed et utdrag av de tilføiede anmerkninger. Karaktersedlerne bekjendtgjøres ved parolen eller paa anden hensigtsmæssig maate og tilstilles derpaa vedkommende forældre eller verge.

§ 32. Forsaavidt anledning gives og omstændigheterne tillater det, bør kadetterne være nærværende ved de vigtigere verfts- og skibsarbeider.

D. Tjenstgjøring, undervisning og øvelser paa orlogsskibe.

§ 33. Efter den kommanderende admirals nærmere ordre embarkerer kadetterne efter endt eksamen iland paa de for sommerens øvelser bestemte fartøier.

Samtidig med kadetterne embarkerer de beordrede inspektionsofficerer.

Ved regulativ gives de nærmere bestemmelser angaaende tjenstgjøring, undervisning og øvelser.

§ 34. Paa togtene øves kadetterne i: Almindelig skibstjeneste; dampbaatsmanøvre; baattjeneste; praktisk navigation i den utstrækning, togtet gir anledning til, herunder særlig øvelse i at gaa efter kart, kompaskorrektion og deviationsundersøkelse; bruken av maskiner og kjeler (under saavidt mulig selvstændig maskintjeneste); signalering, telegrafering og semaforering; eksersis og skytning med haandvaaben og kanon; landstigningseksersis.

Under avdelings- eller eskadreøvelse deltar kadetterne i eskadretjenesten, hvorunder om mulig specielt i rekognosceringsøvelser og bevogtningsøvelser.

Under deltagelse i mineøvelser øves de i behandling av det aktive og i tilfælde det passive minemateriel.

Kadetterne bibringes under alle togter størst mulig kjendskap til kysten, dens havner, farvand og leder.

Paa togtene holder lærerne forelæsninger med specielt hensyn paa, hvad der paa togtet skal øves, og hvad der skal være gjenstand for eksamination ved togtets slutning.

Derhos gives undervisning i sundhets- og sykepleie av skibslægen i saadan utstrækning, at der i løpet av kadettiden gjennemgaaes mindst hvad der svarer til det for sjømandsskolernes skibsførerklasser bestemte pensum.

Kadetterne deltar i forefaldende eksersiser og skarpskytning med de forskjellige vaaben og gives det kjendskap til reglementer og tjenesten, som utfordres for at gjøre subalternofficers tjeneste ombord.

I praktisk navigation øves de i med nøiagtighet og færdighet at kunne ta og beregne alle til navigationen hørende observationer, holde bestik, lodde, logge, styre. De skal turvis veksle med at utregne og avsætte middagsbestikket, der, efter at være gjennemset og attestert av navigationslæreren, indgives til skibschefen. 22 mai.

Likeledes øves de i at foreta en foreløbig opmaaling eller krokering av en havn, et løp eller lignende.

Navigationslæreren skal benytte de givne anledninger til at gjøre kadetterne bekjendt med de kyster, som passeres, samt øve dem i at gisse distancer fra land og fra skibe. De gives derhos fornøden øvelse i landtoning.

Saavidt omstændigheterne tillater det, fastsættes som maal for de praktiske øvelser:

1. at kadetterne kan utføre de almindeligst forekommende skibsmanøvrer;
2. at de forstaar at anvende de væsentligste av de ombord forefaldende forsigtighetsregler, som bør iagttages under klørt skib, i storm, i tordenveir m. v.;
3. at de kjender og forstaar rigtig at anvende de gjældende regler til forebyggelse av sammenstøt paa sjøen;
4. at de kan utføre de almindeligst forekommende matrosarbeider, saasom spleisning, knopning m. v.;
5. at de har det kjendskap til maskiners bruk og behandling, som antages at burde fordres av chefen for et dampskib;
6. at de fuldstændig kjender og kan anvende de saavel for orlogsmarinen som for handelsmarinen gjældende signalsystemer, heri indbefattet telegrafering og semaforering;
7. at de kan styre og manøvrere skibsbaater saavel under roning som under seil og damp;
8. at de har det kjendskap til reglementer og tjenesten, som utfordres for at kunne gjøre subalternofficers tjeneste ombord;
9. at de med nøiagtighet og færdighet kan ta alle til navigationen hørende observationer, holde bestik med alt dertil hørende samt er øvet i styring, lodning og logning og i at ta landtoninger;
10. at de besidder færdighet i eksersis og skytning med kanoner og haandskytevaaben.
11. at de kan foreta en foreløbig opmaaling eller krokering av en havn, et løp eller lignende;
12. at de har nogen øvelse i bruk og behandling av den norske marines torpedomateriel (herunder lysmateriel);
13. at de besidder færdighet i avfattelse av rapporter etc.

§ 35. Paa samtlige togter gjør kadetterne vakt i skifter, til hvilke fordeling for hvert togt gjøres av Sjøkrigsskolens chef.

22 mai. Det vaktskifte, der gaar av vakt, har pikettjeneste.

Saavel tilankers som i sjøen fordeles de vakthavende kadetter til kommandoen, bestikhold etc. efter skibschefens bestemmelse paa saadan maate, at det største utbytte for deres utdannelse kan naaes.

§ 36. Skibschefen bestemmer efter forslag fra ældste inspektionsofficer det nærmere angaaende tiden for kadetternes praktiske øvelser, og hvorledes disse indordnes under den almindelige skibstjeneste.

Under sedvanlige forhold anvendes mindst 2 timer formiddag og 2 timer eftermiddag hver arbeidsdag til praktiske øvelser eller undervisning for kadetterne. Lørdag eftermiddag har de dog i regelen fri.

§ 37. Som almindelig regel blir at iagtta, at kadetterne søkes git den størst mulige øvelse i alt, hvad der staar i forbindelse med deres praktiske utdannelse.

§ 38. For enhver særskilt utført øvelse eller eksersis gives kadetterne karakter av vedkommende lærer eller instruktør og efter vakt av den vakthavende officer karakter for utførelsen av vakttjenesten og for »opførsel« samt for »kommando«, naar vakttjenesten har git anledning til disse bedømmelser. Med hensyn til karaktergivningen iagttages, hvad derom er foreskrevet i dette reglements § 31. Samtlige karakterer indføres i dertil autoriserte protokoller.

§ 39. Til veiledning ved den endelige bedømmelse ved sommerøvelsernes slutning avgives en gang hver maaned bedømmelse av kadetternes flid, fremgang, dygtighet og opførsel. Kommissionen for denne bedømmelse dannes av fartøiets chef, næstkommanderende og de utkommanderte inspektionsofficerer. Desuten deltar i bedømmelsen lærerne, hver for sine fags vedkommende.

Saadan bedømmelse avgives likeledes i vedkommende bedømmelsesgjenstand efter avsluttede eller foreløbig avsluttede særøvelser.

Enhver bedømmelse indføres i en autorisert protokol.

E. Eksamener.

1. I landvidenskaberne.

§ 40. Ved den i planens § 11 a omhandlede eksamen i landvidenskaberne, der avholdes til den i dette reglements § 28 angivne tid, er skoleraadets medlemmer forpligtet til, efter chefens nærmere bestemmelse, at fungere som censorer.

Forsvarsdepartementet avgir efter forestilling fra Sjøkrigsskolens chef bestemmelse angaaende antagelse til censorer av andre end skoleraadets medlemmer, naar dette ansees fornødent.

§ 41. Censorerne — av hvilke der, foruten vedkommende lærer, ved opflytningseksamener skal være en, og ved avgangs-

eksamener to for hvert fag — skal, forinden eksaminationen begynder, gjøre fornødent utvalg blandt de av læreren i faget foreslaaede skriftlige og mundtlige spørsmaal. For hver skriftlig opgave skal der i almindelighet foreslaaes, hvor lang tid der skal tilstaaes til løsningen, hvilken tid derefter nærmere bestemmes av chefen. 22 mai.

Eksamenspensumet for de forskjellige klasser bestemmes ved regulativ.

§ 42. For besvarelsen av enhver skriftlig opgave og ethvert mundtlig spørsmaal gives av eksaminator og hver censor en karakter i tal fra 3—0 i hele og tiendedele; av eksaminators og hver censors karakterer — hver for sig — utregnes et medium ved at summen av karaktererne multipliseres med forholdstallet, 1, 2, 3 eller 4, eftersom høieste karakter for faget er 3, 6, 9 eller 12 og produktet divideres med karakterernes antal. Resultatet uttrykkes i hele tal, tiendedele og hundrededele. Medium av eksaminators og censorernes karakterer uttrykt paa samme maate utgjør eksaminandens endelige karakter for faget. Eksaminators og censorernes karakterlister undertegnes og opbevares i Sjøkrigsskolens arkiv i mindst 10 aar.

Karakteren for militært og moralsk forhold gives av Sjøkrigsskolens chef og de iland under sidste vintersemester tjenstgjørende inspektionsofficerer. Medium av disse karakterer er eksaminandens endelige karakter for militært og moralsk forhold.

Høieste karakter for hvert fag ved de forskjellige eksamener er:

Eksamensfag og bedømmelsesgjenstande.	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.
Norsk	3	3	6
Engelsk	3	3	6
Tysk	3	3	6
Matematik	6	6	6
Hydrografi	—	3	3
Navigation	6	6	9
Naturlære	3	9	9
Dampmaskinlære og mekanisk teknologi	3	6	6
Artilleri	3	6	6
Tegning og skrivning	3	6	6
Retslære	—	3	3
Regnskapsførsel	—	—	3
Legemsøvelser, eksersiser og vaabenøvelser	3	6	6
Militært og moralsk forhold	9	9	12
Sum av de høieste karakterer	45	69	87

Den laveste karakter er 0.

22 mai.

2. I sjøvidenskaberne.

§ 43. Under øvelser paa orlogsskib gives kadetterne bedømmelse i følgende fag og bedømmelsesgjenstande:

Eksamensfag og bedømmelsesgjenstande tilsjøs.	Høieste karakter.		
	1ste klasse.	2den klasse.	3dje klasse.
Teoretisk kundskap i sjømandskap . . .	6	6	9
Manøvre med dampskib	3	6	9
Praktisk behandling av dampmaskiner . .	—	3	6
Teoretisk kundskap i artilleri	—	—	3
Teoretisk kundskap i minevæsen . . .	—	3	6
Praktisk behandling av minemateriel (herunder elektrisk lysmateriel)	—	3	3
Praktisk navigation	6	6	9
Vaabeneksersis	3	6	9
Færdighet i signalering, telegrafering og semaforering	3	3	6
Duelighet som sjømand og til officer . .	6	9	12
Militært og moralsk forhold	9	9	12
Sum	36	54	84

Eksamen avholdes ombord i »teoretisk kundskap i sjømandskap« og »teoretisk kundskap i artilleri« efter avslutning av samtlige sommerøvelser paa orlogsskib.

Eksamen i »teoretisk kundskap i minevæsen« avholdes ombord efter avslutningen av de praktiske øvelser med minemateriel.

Desuten eksamineres efter sommerøvelserne 3dje klasses kadetter i sundhets- og sykepleie. For dette fag gives en av følgende karakterer: »Udmerket«, »bestaat« eller »ikke bestaat«. Den saaledes erholdte karakter indføres likesom de øvrige i eksamensprotokollen, men har forøvrig ingen betydning for bestemmelsen av, hvorvidt vedkommende har bestaat eksamen, for hans rangeringsorden eller det endelige eksamensutfald.

Eksamenskommissionen bestaar i de teoretiske fag av vedkommende lærer og to av chefen blandt skibets officerer for hvert fag opnævnte censorer.

Bedømmelse i de øvrige bedømmelsesgjenstande gives efter sommerøvelsernes slutning av den i § 39 nævnte kommission.

Saafremt en eller flere klasser har tjenstgjort paa flere fartøier i løpet av sommeren, bestemmer Forsvarsdepartementet efter Sjøkrigsskolens forslag, hvorledes der skal forholdes ved bedømmelsen paa de forskjellige fartøier samt ved den endelige bedømmelse ved sommerøvelsernes avslutning.

§ 44. Er under øvelserne ombord i orlogsskib nogen inspektionsofficer eller lærer tillike chef eller næstkommanderende, saaledes at bedømmelseskommissionen — efter bestemmelsen i § 39 — ikke kommer til at bestaa av mindst 3 medlemmer, avgir Forsvarsdepartementet bestemmelse angaaende tiltrædelse som censor av nogen anden av skibets eller avdelingens officerer. 22 mai.

§ 45. De i § 43 bestemte karakterer gives og utregnes paa samme maate som i § 42 bestemt.

3. Almindelige bestemmelser.

§ 46. I en autorisert protokol indføres ved hver eksamen og bedømmelse de endelige karakterer for ethvert fag og enhver bedømmelsesgjenstand, bestemt saaledes som i §§ 42 og 45 foreskrevet.

Særskilt uttalelse om en kadets evner, duelighet og forhold i det hele gives, forsaavidt det ansees nødvendig.

Ved karaktergivningen efter togt gives for hver elev av 3dje klasse en særskilt uttalelse om hans antagelige duelighet som befalingsmand i handelsmarinen.

Protokollen undertegnes ved landeksamen av Sjøkrigsskolens chef og paraferes av en inspektionsofficer, ved sjøeksamen av eksaminatorerne og censorerne; bekræftet avskrift av den tilstilles Forsvarsdepartementet fra Sjøkrigsskolen og forsaavidt hver enkelt kadet angaar tillike vedkommende forældre eller verge.

Eksamens utfald meddeles kadetterne ved parolen eller paa anden hensigtsmæssig maate.

§ 47. Det nærmere angaaende eksamenspensa og regler for eksamination bestemmes ved regulativ.

F. Opflytning i klasserne, rangeringsorden og avgang.

§ 48. For at bestaa eksamen saavel ved opflytning som ved avgang kræves, at eleven opnaar mindst halvdelen av høieste karakters hovedsum samt mindst halv karakter for ethvert fag og enhver bedømmelsesgjenstand. Dog ansees eksamen bestaat, om end eleven i landvidenskaberne for i det høieste tre fags vedkommende, hvorav dog intet maa være navigation eller artilleri, ikke opnaar mer end $^1/_3$ av den bestemte høieste karakter. Karakteren for deskriptiv geometri for 2den klasse betragtes dog ikke med hensyn til spørsmaalet om bestaat eksamen som nogen selvstændig karakter i tegning.

Forsvarsdepartementet kan dog, efter indstilling fra skolens chef, meddele en elev, som ved opflytningseksamen til 2den eller 3dje klasse for et enkelt fag i landvidenskaberne har faat lavere karakter end efter de her nævnte regler fastsat, men forøvrig har vist flid og godt forhold, tilladelse til midlertidig at

22 mai. opflyttes for inden juleferiernes begyndelse at underkaste sig fornyet eksamination i dette fag.

For at kunne optages som fast elev av Sjøkrigsskolens øverste avdeling kræves, at eleven bestaar avgangseksamen fra skolens nederste avdeling og ved denne opnaar mindst $^2/_3$ av høieste karakters hovedsum og $^2/_3$ av høieste karakter for bedømmelsesgjenstandene: »Militært og moralsk forhold« og »Duelighet som sjømand og til officer«.

Ved avgangen fra 3dje klasse vil medium av de ved avgangseksamen tillands og tilsjøs i bedømmelsesgjenstanden »militært og moralsk forhold« givne karakterer være det bestemmende ved adgangen til skolens øverste avdeling.

§ 49. Opflytning fra 1ste og 2den klasse til henholdsvis 2den og 3dje klasse finder sted hver høst før vinterkursets begyndelse. Følgeordenen ved opflytningen bestemmes ved summen av de karakterer, der er git ved de i planens § 11 nævnte eksamener og bedømmelser.

Chefen kan utnævne indtil 6 av de ældste kadetter av 3dje klasse til kadetunderofficerer. Deres tjeneste bestemmes ved en av chefen utfærdiget instruks.

Avgangen fra skolens nederste avdeling finder sted om høsten efter sommerøvelsernes slutning. Følgeordenen ved avgangen bestemmes ved summen av de i landvidenskaberne og sjøvidenskaberne erholdte karakterer.

Avgangskarakteren i landvidenskaberne er summen av karakterene for 3dje klasse — beregnet som i § 36 i regulativet bestemt — samt den i 2den klasse erholdte karakter i hydrografi, der blir at overføre til 3dje klasse.

Avgangskarakteren i sjøvidenskaberne er summen av de for de i tabellen i § 43 nævnte fag og bedømmelsesgjenstande erholdte karakterer efter sidste sommers øvelser.

Har nogen kadet i henhold til planens § 13 faat tilladelse til at forbli ved skolen utover den planmæssige tid, gir Forsvarsdepartementet, efterat Sjøkrigsskolens erklæring er indhentet, i hvert enkelt tilfælde bestemmelse for, efter hvilke regler hans endelige bedømmelse skal foretages.

§ 50. Den kadet, som i henhold til planens § 13 har faat tilladelse til at vedbli ved skolen for senere at underkaste sig den hele eller en del av eksamen, og som blir sittende tilbake i klassen, rangerer foran de i klassen nyopflyttede kadetter.

Blir en elev ifølge dette reglements § 48 midlertidig opflyttet i en anden klasse, rangerer han efter de øvrige kadetter i klassen.

Naar han har bestaat den manglende eksamen, opflyttes han endelig i den høiere klasse og rangerer da efter de i klassen værende øvrige kadetter.

Bestaat eksamen i sjøvidenskaberne, men ikke i landviden- 22 mai.
skaberne, gir rangeringsorden foran dem, som har bestaat eksamen i landvidenskaberne, men ikke i sjøvidenskaberne.

Med hensyn til tiden for en eksamens gjentagelse avgir Forsvarsdepartementet for hvert enkelt tilfælde nærmere bestemmelser efter indstilling fra skolens chef.

§ 51. Kadetter, der har bestaat avgangseksamen saavel tillands som tilsjøs, meddeles av Sjøkrigsskolens chef et testimonium, hvori de ved avgangseksamen erholdte særskilte uttalelser, specielle karakterer og hovedkarakteren anføres.

I den følgeorden, som i henhold til § 49 er bestemt ved avgangseksamen, indstiller chefen kadetterne til ansættelse som sekondløitnanter. Ansættelsen sker av Forsvarsdepartementet. Efterat denne ansættelse har fundet sted samt tillike efter optagelsen av nye elever, indsender chefen styrkeliste til Forsvarsdepartementet, den kommanderende admiral, Admiralstaben og distriktschefen.

III. Øverste avdeling.

A. Optagelse til elev.

§ 52. Inden midten av august maaned avgir Forsvarsdepartementet bestemmelse i henhold til planens § 14 om, hvor mange faste elever der skal optages i øverste avdeling.

§ 53. Blandt de kadetter, der ønsker at optages i øverste avdeling, og som har bestaat avgangseksamen fra nederste avdeling med de i § 48 fastsatte karakterer, indstiller chefen det av Forsvarsdepartementet bestemte antal efter den ved eksamensutfaldet bestemte følgeorden.

Eleverne antages av Forsvarsdepartementet.

B. Undervisning, eksamen og avgang.

§ 54. Skoleaaret anvendes saaledes:

Fra 1 oktober til 21 december, begge indkl.	Undervisning paa skolen.
» 22 december til 8 januar, begge inkl.	Juleferie.
» 9 januar til en av de første dage i april	Undervisning paa skolen.
» en av de første dage i april til begyndelsen av mai	Efter omstændigheterne undervisning paa skolen, praktiske øvelser og eksamen. Den nærmere anvendelse av denne tid bestemmes av chefen.

22 mai. For jule- og paaskeferier samt enkelte fridage gjælder det i § 28 og 29 for nederste avdeling bestemte.

Forsvarsdepartementet kan efter chefens forslag gjøre mindre væsentlige forandringer i foranstaaende avdeling av tiden.

§ 55. Som maal for undervisningen i de forskjellige fag sættes:

1. Norsk.

Læsning og fortolkning av hovedverker av nyere norsk, delvis ogsaa andre lands, literatur, i tilfælde i oversættelse. At kunne i en velordnet form, mundtlig som skriftlig, behandle opgaver, der hentes fra den kreds av forestillinger, som dels skolens undervisning, dels livet maa antages at ha ført eleven ind i.

2. Engelsk.

Færdighet i at læse og oversætte prosaforfattere, deriblandt sjømilitær fagliteratur; skriftlige oversættelser, diktater og stiler; taleøvelser.

3. Fransk.

Færdighet i at læse og oversætte prosaforfattere samt skrive oversættelser, diktater og stiler.

4. Historie.

Utvalgte partier av den nyere og nyeste historie med særlig vegt paa kulturhistorien.

5. Geografi.

Utsigt over nutidens politiske geografi samt over de vigtigste lands næringsveier, navnlig handel og sjøfart.

6. Sjømandskap.

Kjendskap til forskjellige mariners vigtigste krigsskibstyper; nærmere kjendskap til skibsbygnings- og forskjellige verftsarbeider.

7. Sjøkrigshistorie, sjøtaktik og militær administration.

a. Sjøkrigshistorie: Noget kjendskap til de ældre og nøiere kjendskap til de nyere sjøkriges historie.

b. Sjøtaktik: Grundbegreperne av den ældre og kjendskap til den nyere sjøtaktik. Grundbegreperne av sjøstrategien.

c. Militær administration: Oversigt over en større marines organisation; kjendskap til den norske marines organisation og administration.

8. Matematik.

Elementerne av den algebraiske analyse; elementerne av differential- og integralregningen.

9. Landmaaling.

Kyst- og havneopmaalinger; oplodning og nivellering samt karttegning.

22 mai.

10. Astronomi.

Sfærisk astronomi med særlig hensyn til de i navigationen forekommende opgaver; de første elementer av den fysiske astronomi.

11. Navigation.

Kjendskap til kontrollen av nautiske instrumenter samt herhen hørende bestemmelser.

Fyldigere kjendskap til deviationslæren, til kompasset og dets kompensation, til teorien for deflektoren samt til kronometret, dets behandling og dets gangforandringer; bruk av flere kronometre.

Nyere beregningsmaater og instrumenter, som ikke maatte være gjennemgaat i nederste avdeling.

12. Mekanik og elektroteknik.

Mekanik: Likevegts- og bevægelseslæren for faste legemer; elementerne av fasthetslæren og læren om friktion og støt; elementerne av hydrostatikken og hydrodynamikken.

Elektroteknik: Nærmere kjendskap til de dele av elektroteknikken, som har betydning for sjøofficeren. Nogen øvelse i elektriske maalinger.

13. Kemi.

Elementerne av kemien med nøiere utvikling av, hvad der for sjøofficeren finder speciel anvendelse.

14. Dampmaskinlære.

Skibsmaskinernes inddeling. Fordele og mangler ved de forskjellige maskinsystemer. Oversigt over de almindeligst forekommende og kjendskap til den norske marines dampmaskiner og andre fremdrivningsmaskiner.

15. Artilleri og befæstningslære.

a. Artilleri.

Kjendskap til:

Den indre ballistik; reglerne for konstruktion av sjøartillerimateriellet; projektilbanens teori; skytetabellers beregning; konstruktion og bruk av de almindeligst forekommende tryk- og hastighetsmaalingsinstrumenter; laboratoriearbeider, specielt opgjøring av ammunition, forfærdigelse av tændammunition samt krudtundersøkelser; det væsentligste av feltartilleriets organisation, materiel og taktik.

b. Befæstningslære.

Kjendskap til kyst- og feltbefæstningers konstruktion og anlæg.

16. Minevæsen.

1. Passive miners historik; om blokade- og forsvarsminer; angrep og forsvar av minelinjer, kontraminer og passive hindringsmidler; miners virkning.

22 mai. 2. De forskjellige sorter kontrollerbare og ukontrollerbare torpedoer; torpedobatterier; bruk av elektrisk lys; marinens aktive minemateriel og dets opbevaring, regulering og bruk, forsaavidt det ikke er gjennemgaat i nederste avdeling eller ved torpedoskolen; marinens undervandsbaater, særlig deres mine- og elektriske materiel.

17. Konstruktions- og maskintegning.

At kunne utdra detaljtegninger av en maskintegning eller av en hovedtegning av materiellet.

18. Retslære.

Kjendskap til den sjømilitære ret; grundtrækkene av folkeretten.

19. Landtaktik, legemsøvelser, eksersis og vaabenøvelser.

Kjendskap til elementerne av fegtelæren og bevægelseslæren; kompaniets taktiske formation og evolutioner; de almindelige regler for landstigning; legemsøvelser, eksersis og vaabenøvelser; øvelse i at kommandere og instruere.

§ 56. Forsvarsdepartementet gir ved regulativ de nærmere bestemmelser for:

1. Pensum for hver av de to klasser og det ukentlige antal undervisningstimer, idet iagttages, at undervisningen i enkelte fag eller avsnit av disse avsluttes inden nederste klasse, saaledes at endelig bedømmelse for disse fag eller avsnit gives ved eksamen fra denne klasse.
2. Hvilke lærebøker der skal benyttes.

Karakterer ved undervisningen gives ikke i tal, men hvis en lærer har noget at bemerke ved elevernes flid og fremgang, anfører han dette i de maanedlige skoleraad.

§ 57. Forsaavidt anledning gives, og omstændigheterne tillater det, bør eleverne være nærværende ved de vigtigere verfts og skibsarbeider samt artilleri- og torpedoforsøk.

§ 58. Ved de i planens § 17 omhandlede eksamener er skoleraadets medlemmer forpligtet til efter chefens nærmere bestemmelse at fungere som censorer. Forsvarsdepartementet avgir efter forestilling fra Sjøkrigsskolens chef bestemmelse angaaende antagelse av andre end skoleraadets medlemmer som censorer.

Ved eksamen fra øverste klasse eller ved eksamen fra nederste klasse i de tilfælde, hvor denne i henhold til § 56 i dette reglement helt eller delvis regnes som den endelige, bør som regel den ene av censorerne i norsk (herunder indbefattet historie og geografi), fremmede sprog, matematik, mekanik, astronomi og kemi antages blandt lærere ved Universitetet, teknisk høiskole eller blandt andre med den høiere undervisning kjendte mænd.

§ 59. Ved eksamen fra øverste klasse og ved eksamen

fra nederste klasse, naar endelig bedømmelse i henhold til § 56 22 mai.
for et fags eller avsnits vedkommende skal avgives, anvendes foruten læreren to censorer; forøvrig ved eksamen fra nederste klasse kun en.

Forinden eksaminationen forelægger læreren for censorerne til godkjendelse og i tilfælde utvalg de skriftlige og mundtlige spørsmaal.

For hver skriftlig opgave skal der foreslaaes, hvor lang tid der skal tilstaaes til løsningen, hvilken tid derefter nærmere fastsættes av chefen.

§ 60. For besvarelsen av enhver skriftlig opgave og ethvert mundtlig spørsmaal gir eksaminator og hver censor en karakter i tal; av eksaminators og hver censors karakterer — hver for sig — utregnes medium uttrykt i hele, tiendedele og hundrededele. Medium av disse uttrykt paa samme maate utgjør eksaminandens karakter for faget. Eksaminators og censorernes karakterlister undertegnes og opbevares i Sjøkrigsskolens arkiv i mindst 10 aar.

Karakter for militært forhold gives av Sjøkrigsskolens chef og de iland under sidste vintersemester ved skolen tjenstgjørende inspektionsofficerer. Medium av disse karakterer er eksaminandens karakter for denne bedømmelsesgjenstand.

Høieste karakter for hvert fag er:

Eksamensfag og bedømmelsesgjenstande.	Nederste klasse.	Øverste klasse.
Norsk	6	6
Engelsk	3	3
Fransk	3	3
Sjømandskap	6	6
Sjøkrigshistorie, sjøtaktik og militær administration	3	3
Matematik	6	6
Landmaaling	3	3
Astronomi	—	3
Navigation	3	3
Mekanik og elektroteknik	6	6
Kemi	3	3
Dampmaskinlære	3	3
Artilleri og befæstningslære	6	6
Minevæsen	3	3
Konstruktions- og maskintegning	3	3
Retslære	3	3
Landtaktik, legemsøvelser m. m.	3	3
Militært forhold	9	9
Sum av høieste karakterer	72	75

22 mai. Laveste karakter er 0.

Beregningen av karaktererne, der skal gjælde som de endelige ved avgangseksamen, blir at foreta saaledes:

I de fag, hvori undervisningen er avsluttet i nederste klasse, overføres den ved eksamen fra denne klasse erholdte karakter, som gjældende for avgangseksamen.

I de fag, hvori undervisningen for enkelte avsnits vedkommende er avsluttet i nederste klasse, overføres den eller de ved eksamen fra denne klasse givne karakterer for sammen med den eller de ved eksamen fra øverste klasse erholdte karakterer at gjælde som den endelige avgangskarakter.

I de øvrige fag regnes karakteren ved eksamen fra øverste klasse som den gjældende avgangskarakter.

De nærmere regler for beregningen av den endelige karakter samt for antal opgaver, spørsmaal og karakterer i de forskjellige fag fastsættes i regulativ.

§ 61. I en autorisert eksamensprotokol indføres de endelige karakterer for ethvert fag og enhver bedømmelsesgjenstand, bestemt saaledes som i § 60 foreskrevet.

Særskilt uttalelse om en eksaminands evner, duelighet og forhold i det hele gives, forsaavidt dette ansees nødvendig.

Protokollen undertegnes av chefen og paraferes av en inspektionsofficer.

Bekræftet avskrift tilstilles Forsvarsdepartementet, likesom enhver eksaminand meddeles en saadan, forsaavidt ham angaar.

Utfaldet av eksamen indføres ogsaa i en for hver eksaminand specielt autorisert eksamensprotokol. Denne protokol undertegnes av chefen og paraferes av en inspektionsofficer.

§ 62. For at ha bestaat opflytningseksamen fra nederste klasse kræves at ha opnaadd mindst det halve av høieste karaktersum og for de fags vedkommende, hvori undervisningen avsluttes i nederste klasse samt for elektroteknik at ha opnaadd mindst $^1/_3$ karakter.

For at ha bestaat avgangseksamen kræves at ha opnaadd mindst $^3/_5$ av høieste karaktersum og ikke under $^1/_2$ karakter for noget fag eller nogen bedømmelsesgjenstand. Dog ansees eksamen som bestaat, om eksaminanden for indtil tre fags eller bedømmelsesgjenstandes vedkommende ikke opnaar mere end $^1/_3$ av høieste karakter, naar ingen av disse fag er artilleri, sjømandskap eller militært forhold.

§ 63. Er en elev paa grund av sygdom eller andre ham utilregnelige omstændigheter forhindret fra at underkaste sig eksamen fra nederste klasse — helt eller delvis —, gives for hvert enkelt tilfælde bestemmelse for vedkommendes fortsatte skolegang av Forsvarsdepartementet, efterat Sjøkrigsskolens betænkning er mottat, idet det enten kan tillates ham paany at

gjennemgaa nederste klasse eller midlertidig at opflyttes i øverste. I sidste fald har han det paafølgende aar at underkaste sig eksamen i de fag, hvori han tidligere har været forhindret i at la sig eksaminere. 22 mai.

Er en elev, der har underkastet sig eksamen fra nederste klasse, ved ovennævnte omstændigheter forhindret fra at underkaste sig avgangseksamen fra øverste klasse efter de planmæssige to aar, kan det tillates ham at fortsætte endnu et aar i øverste avdeling.

Tilladelse til at forbli ved skolen utover de planmæssige to aar og bestemmelser om vedkommendes undervisning og eksamen gives for hvert enkelt tilfælde av Forsvarsdepartementet, efterat Sjøkrigsskolens betænkning herom er mottat.

§ 64. Har en elev ved opflytningseksamen fra nederste klasse ikke bestaat i elektroteknik eller i de fag, hvori undervisningen avsluttes i denne klasse, kan han av Forsvarsdepartementet, efterat Sjøkrigsskolens betænkning er mottat, tillates at fortsætte som elev av øverste avdeling. Han opflyttes isaafald midlertidig i øverste klasse og har senest under paafølgende aars eksamen at underkaste sig fornyet eksamination i vedkommende fag eller avsnit. Dog blir den eller de av ham først erholdte karakterer gjældende som de endelige ved beregningen av hans avgangskarakter ved eksamen fra øverste avdeling, forsaavidt bestemmelsen av hans anciennetet angaar. Derimot benyttes den eller de ved kontinuationseksamen erholdte karakterer for at bestemme hvorvidt han har bestaat eksamen eller ikke.

§ 65. I tilfælde av vakanser i skolens øverste avdeling avgir Forsvarsdepartementet bestemmelse angaaende utfyldning, efterat Sjøkrigsskolen derom har avgit betænkning.

Reglement for sekondløitnanters praktiske utdannelse for indtrædelse i det faste officerskorps.

A. Almindelige bestemmelser.

§ 1. Den i § 20 i planen for utdannelse og tilgang av sjøofficerer omhandlede tjeneste utfører aspiranten om sommeren under det midlertidige ophør av undervisningen ved Sjøkrigsskolen. Efter bestaat avgangseksamen fortsættes tjenstgjøringen saavidt mulig uten avbrydelse, indtil den planmæssige tid er naadd (planens § 22).

§ 2. I løpet av sin tjenestetid skal aspiranten om dertil er anledning gjennemgaa: En artilleriskyteskole, efterfulgt av tjeneste paa større fartøi, helst panserskib, og en torpedoskole, efterfulgt av tjeneste paa torpedofartøi.

Desuten kan aspiranten, hvis anledning hertil gives, en sommer delta i Fæstningsartilleriets øvelser.

22 mai. § 3. Dersom der finder avgang sted blandt de sekondløitnanter, der er under utdannelse til det faste officerskorps, fatter Forsvarsdepartementet bestemmelse om besættelsen av de ledige nummer, efterat Sjøkrigsskolens chef herom har avgit erklæring.

B. Tjenestegjøring til orlogs.

§ 4. Skibschefen opgjør — om mulig efter konferanse med Sjøkrigsskolens chef — ved togtets begyndelse en plan for aspirantens tjenstgjøring ombord i henhold til planens § 20, sidste del.

Ved opgjøret av denne plan iagttages bestemmelserne i efterfølgende §§ 5, 6, 7, 8, 9 og 10.

Efter endt togt indsendes planen til den kommanderende admiral, der efter avbenyttelsen lar den tilstille Sjøkrigsskolen.

§ 5. Aspiranten utfører tjeneste som yngre officer paa vakten og efter omstændigheterne som vaktchef.

§ 6. Aspiranten beordres til assistanse hos næstkommanderende og hos detaljofficererne, nogen tid — mindst 1 maaned — ad gangen hos hver. Han kan ogsaa beordres til selv at forestaa enkelte detaljer.

I løpet av sin tjenestetid skal han saavidt gjørlig ha tjenstgjort ved samtlige detaljer.

Tillike beordres aspiranten til tjeneste som baksofficer likesom han kan benyttes til sekretærtjeneste hos chefen samt til tjeneste ved staben.

§ 7. Aspiranten skal øves som befalende og instruktør ved alle slags eksersiser og manøvrer, samt i behandling av hoved- og hjælpemaskiner og i praktisk navigation.

Ved planlæggelsen av aspirantens tjenstgjøring tages hensyn til hans tidligere tjenstgjøring, saaledes at samtlige disciplíner saavidt mulig blir gjennemgaat i løpet av hans tjenestetid som sekondløitnant.

§ 8. Aspirantens tjenstgjøring saavel paa vakten som ved detaljerne, ved manøvrer, eksersiser m. v. anordnes saa selvstændig som mulig, dog saavidt gjørlig under behørig instruktion og opsigt av den officer, under hvem vedkommende tjenestegren specielt hører, eller hvem chefen for hvert tilfælde dertil beordrer. (Planens § 20, 2den del). Han søkes herunder bibragt et saa indgaaende kjendskap til tjenesten og til materiellet og dets behandling, som togtet tillater.

§ 9. Angaaende aspirantens utdannelse i de forskjellige tjenestegrener gjælder følgende nærmere bestemmelser:

a. Han øves som taarnchef paa panserskibene, som divisionschef ved batteriet paa sjøgaaende skibe og monitorer, som befalende ved landstigningsavdeling, som instruktør i artil-

lerimateriellet og eksersis med kanoner og haandvaaben samt leder av gymnastik. 22 mai.

b. Paa fartøi med torpedoer øves han i skytning med disse, baade som kommandør ved utskytningsapparaterne og e. o. som kommanderende paa dæk. Tillike øves han som instruktør i torpedo- og lysmateriellet.

c. Som assistent hos navigationsofficeren og ellers, saa ofte dertil er anledning, øves aspiranten i praktisk navigering. Særlig lægges vegt paa kyst- og skjærgaardsnavigering, kjendskap til egne farvand samt paa at benytte kart og farvandsbeskrivelser. Naar omstændigheterne tillater det, øves ogsaa havneopmaaling, krokering og andre hydrografiske arbeider.

d. Han øves som vakthavende signalofficer paa sjøgaaende fartøier og i bruken av alle ombordværende signalmidler samt som instruktør for signalmandskaper.

e. Som assistent hos maskinofficeren øves han i behandling av fartøiets maskineri og i tilsyn med dets økonomi. Aspiranten skal derhos erhverve sig fuldt kjendskap til farføiets maskin- og kjelemateriel.

f. Aspiranten øves i fartøiets manøvrering, gives kommandoen ved almindelige manøvrer med alle mand paa dæk og øves i at lede særskilte større skibsarbeider.

g. Tjenstgjørende ved stab, som sekretær hos skibschefen og saavidt mulig forøvrig gives han øvelse i utfærdigelse av ordrer, avfattelse av rapporter og andre tjenesteskrivelser, anordning av bevogtning og lignende.

§ 10. Paa mindre fartøier og paa togter med særegne formaal gjøres de indskrænkninger i befølgelsen av ovenstaaende regler, som de særlige forhold kræver.

C. Bedømmelsen av tjenstgjøringen til orlogs.

§ 11. Hver maaned avgives bedømmelse for de tjenestegreners vedkommende, som aspiranten har været øvet i under denne tid, og ved togtets slutning hovedbedømmelse av hans tjeneste og forhold under det hele togt.

De maanedlige bedømmelser opbevares av chefen for at tjene som veiledning ved hovedbedømmelsen.

Hvis togtets varighet ikke overskrider 2 maaneder, avgives kun hovedbedømmelse.

Bedømmelseskommissionen skal bestaa av chef, næstkommanderende og tredjekommanderende. For bedømmelsen vedkommende de specielle tjenestegrener tiltrædes kommissionen av den officer, under hvis specielle veiledning aspiranten har tjenstgjort.

22 mai. Under skyte- og torpedoskole skal bedømmelseskommissionen bestaa av chef, næstkommanderende og instruktørerne.

Ved tjenstgjøring paa torpedobaater og mindre kanonbaater skal bedømmelseskommissionen bestaa av skibschefen og de 2 à 3 faste officerer, som antages at ha hat bedst anledning til at iagtta aspiranten under hans tjenstgjøring, og som beordres dertil av vedkommende eskadre- eller avdelingschef.

Dersom den i planens § 22 bestemte samlede tjenestetid utløper under et togt, er aspiranten forpligtet til fortsat tjenstgjøring ombord indtil togtets slutning; dog bør i dette tilfælde hovedbedømmelse avgives allerede ved tjenestetidens utløp, saaledes at indstilling og eventuel utnævnelse til fast officer snarest kan finde sted.

§ 12. Bedømmelse gives av hvert av kommissionens medlemmer og uttrykkes i tal. Medium av de ved hovedbedømmelsen for hver bedømmelsesgjenstand givne karakterer, uttrykt i hele, tiendedele og hundrededele, utgjør karakteren for denne bedømmelsesgjenstand.

§ 13. Bedømmelsesgjenstandene og høieste karakter for hver av dem er:

1.	Duelighet som navigatør	9
2.	Praktisk maskinkyndighet	6
3.	Dygtighet som befalende og som instruktør ved batteriet eller som taarnchef paa panserskib	9
4.	Dygtighet som befalende ved landstigningsavdeling, instruktør i eksersis med haandvaaben og som leder av gymnastik	6
5.	Dygtighet som befalende og som instruktør ved behandling av torpedomateriel	6
6.	Kjendskap til torpedomateriellet og dets behandling	3
7.	Kjendskap til artillerimateriellet og dets behandling	3
8.	Kjendskap til tjenesten i almindelighet	12
9.	Kommando og aktivitet	12
10.	Militært forhold	12
	Sum av høieste karakterer	78
	Den laveste karakter er	0.

§ 14. Karakter for de under punkterne 6 og 7 nævnte bedømmelselsesgjenstande gives kun efter henholdsvis torpedo- og skyteskole. Forøvrig avgives efter disse skoler — foruten i militært forhold — kun bedømmelse i de under henholdsvis punkterne 5 og 3 nævnte bedømmelsesgjenstande.

Bedømmelseskommissionen skal foranstalte og overvære de eksaminationer og praktiske prøver, den maatte anse fornødne for avgivelse av bedømmelsen.

§ 15. Hovedbedømmelsen indføres i den for hver aspirant

i henhold til § 61 i reglement for Sjøkrigsskolen utfærdigede, 22 mai.
autoriserte protokol og underskrives av bedømmelseskommissionens medlemmer.

Protokollen, hvori ogsaa kortelig indføres, hvorledes aspirantens tjeneste planmæssig har været ordnet, oversendes efter hvert togt Sjøkrigsskolen.

Bekræftet avskrift av bedømmelsen tilstilles Forsvarsdepartementet og vedkommende aspirant.

§ 16. Dersom opøvelse i nogen av de i § 13 nævnte bedømmelsesgjenstande — utenfor de i § 14 nævnte tilfælde — ikke har kunnet finde sted, blir for denne ingen karakter at gi. Særskilt redegjørelse blir i saa tilfælde kortelig at avgi i protokollen.

§ 17. Har en aspirant ved hovedbedømmelsen efter et særskilt togt for nogen bedømmelsesgjenstand erholdt under $^1/_2$ karakter, eller er summen av de erholdte karakterer under $^3/_5$ av summen av de høieste karakterer for de bedømmelsesgjenstande, for hvilke karakterer er git, skal kommissionen desangaaende avgi særskilt redegjørelse i protokollen.

Saadant tilfælde indberettes av Sjøkrigsskolen uopholdelig til Forsvarsdepartementet, som vil fatte bestemmelse om, hvorvidt vedkommende skal indstilles til avsked som elev av Sjøkrigsskolens øverste avdeling.

Forat vidnesbyrdet efter endt sjøtjeneste skal ansees tilfredsstillende, maa medium av de for hver enkelt bedømmelsesgjenstand givne karakterer ikke være under halvdelen av høieste karakter, og summen av samtlige mediumskarakterer ikke være under $^3/_5$ av summen av samtlige høieste karakterer.

Er vidnesbyrdet i henhold hertil ikke tilfredsstillende, indstilles vedkommende til avsked fra øverste avdeling.

D. Tjenstgjøring iland og dens bedømmelse.

§ 18. Ansat ved et av marinens korpser utfører aspiranten adjutants- eller kompaniofficers tjeneste og øves efter omstændigheterne ogsaa i anden tjeneste ved korpset efter korpschefens nærmere bestemmelse.

§ 19. Ansat ved en av administrationsgrenene for materiellet øves aspiranten efter vedkommende administrationschefs nærmere bestemmelse.

Saavidt mulig skal en bestemt officer ved vedkommende avdeling paalægges at føre specielt tilsyn med og veilede aspiranten med hensyn til hans tjenstgjøring.

§ 20. Om aspirantens tjenstgjøring avgives hovedbedømmelse efter avsluttet tjeneste ved korpset eller administrationsgrenen. Med hensyn til avgivelse av foreløbig bedømmelse samt

22 mai. hovedbedømmelsens indførsel i karakterprotokollen m. v. gjælder hvad herom er anført i §§ 11 og 15.

§ 21. Bedømmelseskommissionen bestaar av vedkommende korpschef og kompanichefer og for de forskjellige administrationsgrener av vedkommende administrationschef og en eller om mulig to faste officerer, under hvem aspiranten har tjenstgjort.

Kan en bedømmelseskommission ikke i henhold til foranstaaende sammensættes saaledes, at den har mindst 2 faste sjøofficerer som medlemmer, avgives ikke den almindelige bedømmelse; men vedkommende chef avgir kun et vidnesbyrd om aspirantens forhold under tjenstgjøringen. Med hensyn til dette vidnesbyrd forholdes paa samme maate som med den almindelige bedømmelse (se § 15).

§ 22. Under bedømmelsen iagttages, hvad ovenfor er foreskrevet i §§ 12 og 15, forsaavidt det paa tilfældet kan finde anvendelse.

Bedømmelsesgjenstandene og den høieste karakter for hver av dem er de samme som i § 13 under pkt. 8, 9 og 10 anført, nemlig:

1. Kjendskap til tjenesten i almindelighet 12
2. Kommando og aktivitet 12
3. Militært forhold. 12

Reglerne i § 17 kommer ogsaa til anvendelse ved aspirantens bedømmelse tillands, idet særskilt tjenesteavdeling i denne henseende likestilles med særskilt togt.

E. Den endelige bedømmelse for ansættelse i det faste officerskorps.

§ 23. Naar den i planens § 22 bestemte tjenstgjøring er utført, og aspirantens vidnesbyrd herfor er tilfredsstillende, beregnes den endelige karakter paa følgende maate:

For enhver av de i § 13 nævnte bedømmelsesgjenstande tages medium av de for tjenstgjøring til orlogs og iland givne karakterer.

Om kun 1 karakter haves for nogen bedømmelsesgjenstand, blir denne den endelige.

Summen av samtlige paa denne maate fremkomne mediumskarakterer utgjør aspirantens karaktersum for praktisk tjenstgjøring.

Denne karaktersum, tillagt den ved avgangseksamen fra Sjøkrigsskolen erholdte karaktersum, utgjør aspirantens hovedsum og bestemmer følgeordenen for de aspiranter, der samtidig skal utnævnes til faste officerer, forsaavidt alle har faat bedømmelse i samtlige bedømmelsesgjenstände.

Er dette ikke tilfælde, bestemmes følgeordenen av en hovedkarakter, beregnet med 3 decimalers nøiagtighet, saaledes: Den

erholdte hovedsum divideres med summen av de tilsvarende 22 mai.
høieste karakterer og multipliseres med 3.

§ 24. Har en aspirant i henhold til planens § 18 været tillatt at fortsætte ut over den planmæssige tid i øverste avdeling, blir han for bestemmelse av hans endelige anciennetet at bedømme samtidig med de aspiranter, sammen med hvilke han har avlagt eksamen fra øverste klasse av Sjøkrigsskolens øverste avdeling.

§ 25. Den endelige karakter for hver bedømmelsesgjenstand tillikemed karaktersummen samt karaktererne ved avgangseksamen fra Sjøkrigsskolens øverste avdeling og deres karaktersum (§ 61 i reglement for Sjøkrigsskolen) indføres i en dertil autorisert protokol. Denne indførsel saavel som den i § 23 nævnte karakterberegning utføres ved Sjøkrigsskolen, hvis chef derpaa avgir indstilling til Forsvarsdepartementet i henhold til bestemmelserne i § 23 angaaende ansættelse og følgeorden.

Bekræftet avskrift av protokollen sendes Forsvarsdepartementet samt tilstilles enhver aspirant, saavidt ham angaar.

Voldgiftskonvention*) mellem Norge og Amerikas Forenede Stater, undertegnet i Washington 4 april 1908. 4 april. 22 mai.

Hans Majestæt Kongen av Norge og Præsidenten for Amerikas Forenede Stater har — i ønsket om at træde i underhandlinger for at avslutte en voldgiftskonvention, med anvendelse av de grundsætninger, som er uttrykt i art. 15—19 i konventionen om fredelig bilæggelse av internationale stridigheter, undertegnet i Haag den 29 juli 1899, — opnævnt som sine befuldmægtigede følgende:

Hans Majestæt Kongen av Norge: O. Skybak, sin Chargé d'Affaires i Washington; og

Præsidenten for Amerikas Forenede Stater: Elihu Root, Amekas Forenede Staters Statssekretær;

His Majesty the King of Norway and the President of the United States of America desiring in pursuance of the principles set forth in articles 15—19 of the Convention for the pacific settlement of international disputes, signed at The Hague July 29, 1899, to enter into negotiations for the conclusion of an Arbitration Convention, have named as their Plenipotentiaries, to wit:

His Majesty the King of Norway: O. Skybak, His Chargé d'Affaires at Washington; and

The President of the United States of America, Elihu Root, Secretary of State of the United States of America;

*) Konventionen er ved kgl. resl. av 22 mai 1908 ratifisert for Norges vedkommende; ratifikationsdokumenterne er utvekslet i Washington 24 juni s. a.

4 april. 22 mai.

hvilke, efter at ha meddelt hverandre sine fuldmagter, som fandtes i god og behørig orden, er kommet overens om følgende artikler:

Artikel I.

De tvistigheter av juridisk natur eller angaaende fortolkningen av traktater, gjældende mellem de to kontraherende parter, som maatte komme til at opstaa mellem dem, og som ikke maatte kunne bilægges ad diplomatisk vei, skal indbringes for den faste voldgiftsdomstol oprettet i Haag ved overenskomsten av 29 juli 1899, dog forutsat, at de ikke angaar de to kontraherende staters livsinteresser, uavhængighet eller ære, og at de ikke berører andre magters interesser.

Artikel II.

I hvert særskilt tilfælde skal de høie kontraherende parter, før de henvender sig til den faste voldgiftsdomstol, slutte en særlig avtale, som tydelig angir tvistens gjenstand, utstrækningen av voldgiftsdommernes myndighet og de tidsfrister, som blir at iagtta med hensyn til voldgiftsrettens dannelse og de forskjellige trin av proceduren. Det er forutsat, at saadanne særlige avtaler paa De Forenede Staters vegne vil bli indgaat av De Forenede Staters Præsident med raad og samtykke av Staternes Senat.

who, after having communicated to one another their full powers, found in good and due form, have agreed upon the following articles:

Article I:

Differences which may arise of a legal nature or relating to the interpretation of treaties existing between the two Contracting Parties and which it may not have been possible to settle by diplomacy, shall be referred to the Permanent Court of Arbitration established at The Hague by the Convention of July 29, 1899, provided, nevertheless, that they do not affect the vital interests, the independence, or the honor of the two Contracting States, and do not concern the interests of third Parties.

Article II.

In each individual case the High Contracting Parties, before appealing to the permanent Court of Arbitration, shall conclude a special Agreement defining clearly the matter in dispute, the scope of the powers of the Arbitrators, and the periods to be fixed for the formation of the Arbitral Tribunal and the several stages of the procedure. It is understood that on the part of the United States such special agreements will be made by the President of the United States by and with the advice and consent of the Senate thereof.

Artikel III.

Denne konvention skal ratificeres av Hans Majestæt Kongen av Norge og av Præsidenten for Amerikas Forenede Stater med raad og samtykke av Staternes Senat, og ratifikationerne skal utveksles i Washington saa snart som mulig, og konventionen træder ikraft den dag, som dens ratifikationer utveksles.

Article III. 4 april. 22 mai.

The present Convention shall be ratified by His Majesty the King of Norway; and by the President of the United States of America by and with the advice and consent of the Senate thereof. The ratifications shall be exchanged at Washington as soon as possible, and the Convention shall take effect on the date of the exchange of its ratifications.

Artikel IV.

Denne konvention er avsluttet for et tidsrum av fem aar fra den dag, da dens ratifikationer utveksles.

Utfærdiget i byen Washington i to eksemplarer paa norsk og engelsk den 4 april 1908.

Article IV.

The present Convention is concluded for a period of five years, dating from the day of the exchange of its ratifications.

Done in duplicate at the City of Washington, in the Norwegian and English languages this 4th day of April in the year 1908.

(undert.) **O. Skybak.** (L. S.)
(undert.) **Elihu Root.** (L. S.)

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjem amt i anledning av spørsmaalet om, hvorvidt ogsaa suppleanter for forlikskommissærer i henhold til forlikslovens § 5 kan fordre sig fritat for hverv, hvortil de maatte bli valgt av kommunestyret. 22 mai.

Departementet antar, at spørsmaalet maa besvares benegtende.

Forandring i reglementet for Norges Bank*). Efter den av repræsentantskapet den 25 mai d. a. fattede beslutning skal reglementets § 23 gives saadant tillæg: 25 mai.

»Papirer med funktionærs navn maa ikke diskonteres ved den avdeling, hvor vedkommende forretter.«

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania angaaende besættelsen av en ledig lærerpost i en kreds, hvilken beslutning av minoriteten i sognestyret er forlangt undergit regjeringens approbation efter formandskapslovens § 38. 25 mai.

*) Bekjendtgj. 6 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

25 mai. Departementet uttaler, at et herredsstyres beslutning om besættelse av lærerposter (lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 30) ikke antages at høre til den slags beslutninger, som av minoriteten kan forlanges undergit regjeringens approbation (jfr. dette departements skrivelse i Lovtidenden av $^{14}/_{4}$ 1891 samt skrivelse fra Indredepartementet av $^{3}/_{9}$ 1900).

25 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvori paa foranledning bemerkes, at naar et skolestyre overensstemmende med landsskolelovens § 73 har fattet beslutning om skolens undervisningssprog, blir denne beslutning staaende ved magt, indtil den av skolestyret maatte bli forandret, efterat overtilsynets og kredsenes erklæring paany er indhentet. Om der fra lærere eller andre indkommer forestillinger om forandring i den tidligere fattede beslutning, har skolestyret ikke derfor nogen pligt til at opta spørsmaalet til helt ny behandling med den følge, at det skulde være nødvendig at indhente overtilsynets og kredsenes erklæring og derefter fatte beslutning efter skolelovens § 73. Skolestyret maa, om det saa synes, ha fuld ret til at beslutte, at de indkomne forestillinger ikke gir anledning til nogen forføining fra skolestyrets side.

25 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Trondhjem, hvori paa foranledning meddeles, at efter departementets mening kan erlæggelse av den i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 15 bestemte avgift til sognekassen (40 øre pr. ugift mand og 20 øre pr. ugift kvinde, som ikke eier skyldsat jord), ikke regnes som erlæggelse av skat i den forstand, at den skulde gi stemmeret i kredsmøte (lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 54). Da derhos vedkommende, efter hvad der er oplyst ikke er ilignet særskilt skat til herredet, idet ligningskommissionen har slaat hans indtægt sammen med hans fars og beskattet denne sidste for den samlede indtægt, finder departementet, at han med rette er negtet adgang til som skattepligtig at avgi stemme i kredsmøte.

25 mai. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hamar, foranlediget ved en forespørsel fra Søndre Aurdal skolestyre om, hvorledes skolestyret skal forholde sig i anledning av, at en av herredets lærere, som høsten 1907 blev ansat i en anden skolekommune, men fik utsættelse med at tiltræde posten der, endnu ikke har opsagt sin post i Søndre Aurdal, likesom han paa forespørsel fra skolestyret, der ønsker i tilfælde at faa posten kundgjort og besat saa snart som mulig, negter at gi noget svar paa, om han agter at tiltræde sin nye post, eller forbli i sin gamle.

Efter hvad skolestyret antar, er det vedkommende lærers hensigt 25 mai.
at sikre sig bruken av den til lærerposten knyttede jordvei ogsaa for indeværende sommer, i hvilken anledning han antages først at ville opsi sin post ved slutningen av juli eller begyndelsen av august d. a.

Departementet meddeler, at juridisk set, maa vistnok vedkommende lærer ha ret til selv at bestemme, naar han vil opsi og fratræde sin post i Søndre Aurdal, likesom det, i sin almindelighet set, ikke skulde være til nogen ulempe for skolekommunen, at en lærer, som har faat anden ansættelse, saalænge som mulig forblir i sin gamle post, naar kun skolestyret faar tilstrækkelig tid til at avertere og besætte posten, saaledes at nogen midlertidig ordning med konstituert lærer kan undgaaes.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 25 mai.
Trondhjem, hvorved departementet paa foranledning meddeler, at der efter dets mening ikke er adgang til at nedsætte skoleukernes antal for fast ansatte lærere og lærerinder med derav følgende nedsættelse av lønnen, fordi om der i bekjendtgjørelsen om vedkommende poster har været tat forbehold om »forandringer i kredsinddeling og skoletid«. Et saadant forbehold om forandringer i skoletid er nemlig for ubestemt til, at det kan ansees lovlig efter landsskolelovens § 28, som kræver, at postens vilkaar skal opgives i kungjørelsen (jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 30 juni 1905).

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buske- 25 mai.
rud amt, hvorved der fra de av Nore og Opdal herreder i Buskerud amt bestaaende to jordmordistrikter utskilles et nyt distrikt, omfattende Tunhovd av Nore herred samt Dagalid og Skurdalen av Opdal herred.

Omreguleringen træder i kraft fra den tid særskilt jordmor ansættes i det nye distrikt.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvor- 25 mai.
ved meddeles, at det ved korrespondanse mellem den norske og den tyske poststyrelse av 3 og 22 oktober 1907 er avtalt, at den (i Lovtidenden for 1902 s. 71 ff. indtagne) under 20 januar—18 februar 1902 trufne tillægsavtale til den reglementariske overenskomst av 20—24 januar 1899 angaaende de særlige forbindelser mellem den norske og den tyske postforvaltning er at betragte som bortfaldt efter ikrafttrædelsen av tilsvarende bestemmelser i den i Rom den 26 mai 1906 avsluttede internationale postpakkekonvention med ekspeditionsreglement (henholdsvis art. 8 og 12 og art. XIII, XVII og XIX) om postopkrav paa postpakker. Samtidig er det avtalt — meddeles videre — at disse sidst-

25 mai. nævnte bestemmelser skal anvendes ogsaa paa sedvanlige pakker i den gjensidige forbindelse mellem de to land, og at de fra tysk side med speditionsforretninger utvekslede sedvanlige pakker mellem fjernereliggende land og Norge med hensyn til postopkravsopgjøret ansees som avsendt fra — henholdsvis til — Tyskland.

Fremdeles, at med Danmark er det ved skrivelse fra den danske poststyrelse av 21 oktober 1907 og fra den norske poststyrelse av 3 december 1907 efter de nye internationale bestemmelser paa samme maate avtalt at betragte den mellem den norske og den danske poststyrelse den 2 november 1905 trufne overenskomst om opgjør ved postanvisning av opkrav paa pakker (indtat i Lovtidenden for 1905 s. 474 ff.) som bortfaldt, og at utvekslingen av postopkravspakker mellem de to land fremtidig skal foregaa overensstemmende med vedkommende bestemmelser i den internationale postpakkekonvention, dog med visse modifikationer.

25 mai. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorved meddeles, at ifølge en til Utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 24 april sidstleden fra det Schweiziske Forbundsraad har de britiske besiddelser Somaliland—Protektoratet og Caymanøerne, førstnævnte fra 1 juli 1908 at regne, tiltraadt den i Rom den 26 mai 1906 avsluttede internationale overenskomst angaaende utveksling av brev og æsker med angit værdi.

24 mars. 26 mai. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet til Forsvarsdepartementet, Marinen, og Justisdepartementet, hvori uttales, at bestemmelserne om territorialgrænsen i kancellipromemoria av 25 februar 1812 bør forstaaes saaledes, at grænsen regnes fra den ytterste kystlinje ved lavvand eller fra den ytterste ø eller holme, som ikke til stadighet overskylles av havet.

26 mai. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt, hvori uttales, at den nye handelslov ingen forandring gjør i de nugjældende regler med hensyn til, hvem godtgjørelsen for utfærdigelse av handelsbrev tilfalder.

29 mai. **Kongelig resolution** *), hvorved i henhold til lov av 22 mai 1875 ang. adgang til at gi dramatiske og andre offentlige forestillinger meddeles stadfæstelse paa en av ladestedet Namsos formænd og repræsentanter under 28 mars 1908 fattet beslut-

*) Bekjendtgj. 30 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor vedtægten er indtat.

ning til vedtægt for nævnte ladested med hensyn til saadanne forestillinger. 29 mai.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Buksnes herred i Nordland amt under 22 april 1908 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse. 29 mai.

Kongelig resolution **), hvorved i henhold til lov om fangst av størje av 21 mai 1898 § 1 bestemmes: 29 mai.

1. At det indtil videre skal være forbudt at jage, anskyte, harpunere eller dræpe størje inden det Eidfjord herred, Søndre Bergenhus amt, tilliggende sjøomraade, hvor brisling- eller sildefiske foregaar, eller hvor notlag vogter paa brisling eller sild; herfra undtages dog fangst av størje, som er stængt i not sammen med brisling eller sild;
2. at overtrædelse av dette forbud straffes efter den almindelige borgerlige straffelov.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at anvendelse av snarer og faldstokker til fangst av tiur, røi, aarhane, aarhøne og hjerpe skal være forbudt i herrederne Eidskogen, Vinger, Brandval, Søndre Odalen og Nordre Odalen, Hedemarken amt, indtil utgangen av aaret 1912. 29 mai.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at anbringelse av fangstindretninger for tiur, røi, aarfugl, hjerpe og rype indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1912, skal være forbudt inden Ringsaker, Nes, Furnes, Vang, Løiten, Romedal og Stange herreder, Hedemarken amt. 29 mai.

Høieste resolution av 8 mai 1905 om forbud mot anvendelse av snarer og faldstokker til fangst av hare, tiur, røi og aarfugl inden Stange herred ophæves.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning av 13 mai 1908 ***) angaaende bevilgning til offentlige høi- 29 mai.

*) Bekjendtgj. 30 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22, hvor forskrifterne er indtat.

**) Bekjendtgj. 30 mai i Lovtid. 1ste avd. nr. 22.

***) Se St. prp. nr. 1, hovedpost V, indtægtsbudg. kap. 2, utgiftsbudg. kap. 4. Indst. S. XI B. St.tid. side 1682—1689. (Der bevilgedes til 4 nye lærerposter — 2 adjunkter og 2 lærerinder — ved Drammen skole, 1 adjunktpost ved Kongsberg og Larvik skoler, samt 1 overlærerpost ved Aalesund, Arendal og Molde skoler).

29 mai. ere almenskoler og kommunale høiere almenskoler med statsbidrag m. v. for budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909 befales tat tilfølge.

29 mai. **Kongelig resolution,** hvorved fra den dag at regne, da det fortiden ledige kaldskapellani i Kristiansand tiltrædes av en ny indehaver, det embedet ved den kongelige resolution om dets oprettelse av 29 november 1879 tillagte aarlige lønstilskud paa 1000 kr. av sognepresten i Kristiansand skal bortfalde.

29 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. bestemmes:

I. Fra 1 juli 1908 at regne skal de til Bremanger prostegjelds hovedsogn under Søndfjord provsti i Bergen stift hørende gaarder: Vetviken — Solheim — Grotle Ytre — Grotle Indre — Igland — Tarvanger — Holmen — Hauge — Svarvestad — Varpe — Klungresæter — Dalsbotnen — Sennesæter — Førde — Fossene — Løvik — Eikesæter — Ryland — Myren — Nøtsæter (g.-nr. 9 til 28, begge inklusive, i Bremanger herred) overgaa til eget sogn under navn av Bremangerpollen annekssogn.

II. For dette sogn blir paa den dertil utsete tomt paa gaarden Hauge kirke at opføre efter de utarbeidede tegninger med de av statens bygningsinspektør foreslaaede ændringer. Bergen stiftsdirektion bemyndiges til at samtykke i mindre væsentlige forandringer i tegningerne, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig ønskelige eller nødvendige.

III. Fra det nævnte tidspunkt blir den erstatning av fisketiendefondet paa kr. 420,00 aarlig, som for tiden tilligger Bremanger hovedkirke, at fordele saaledes, at denne beholder kr. 150,00 og Bremangerpollen kirke faar kr. 270,00. De kirkerne tilkommende tillæg til erstatningen blir at beregne av disse beløp.

IV. I Bremangerpollen kirke blir der aarlig at avholde 22 gudstjenester, som tages av de Bremanger kirke for tiden tilliggende tjenester efter nærmere bestemmelse av Bergen biskop under iagttagelse av, at der paa de store høitiders 1ste dag altid blir at forrette i Bremanger hovedkirke.

V. Indtil den nye kirke i Bremangerpollen er færdig og tat i bruk, blir gudstjeneste for sognet at forrette i det paa Hauge staaende bedehus, som tillates indviet for nævnte øiemed paa betingelse av:

1. At samtlige dette lokales dører i tilfælde anordnes til at slaa utad;
2. at de i statens bygningsinspektørs skrivelse av 11 februar 1908 paapekte ændringer i lokalet foretages før dette tages i bruk til gudstjeneste;

3. at den del av huset, der anordnes som kor, samt de hellige kar holdes betryggende avspærret fra den øvrige del utenfor de tider, da gudstjeneste avholdes eller kirkelige handlinger forrettes. 29 mai.

VI. Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til at træffe de ved sognedelingen nødvendiggjorte forføininger med hensyn til reguleringen av de geistlige tjenestemænds lønninger.

VII. — — — —

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 55 i lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 meddeles tilladelse til, at der for Kaafjord kapel i Alten prestegjeld under Alten provsti i Tromsø stift oprettes et særskilt kirketilsyn, bestaaende av sognepresten i Alten og to av Alten herredsstyre valgte, inden kapeldistriktet bosatte medlemmer, som i fornødent fald begge kan vælges utenfor kredsen av herredets formænd. 29 mai.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 29 mai.

1. At offentlige stiftelsers og legaters midler foruten paa de i de nugjældende anordninger (jfr. kancelliplakat av 10 april 1795, forordning av 12 september 1806 samt de kongelige resolutioner av 23 december 1836 og 11 mars 1899) bestemte maater ogsaa kan anbringes i de av kreditforeninger i henhold til lov av 17 juni 1907 utstedte ihændehaverobligationer.
2. At denne tilladelse blir at anvende med den indskrænkning, som maatte være en følge av de for enkelte stiftelser eller legater gjældende særskilte bestemmelser.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at de ved høieste resolutioner av 13 september 1898 og 18 august 1903 stadfæstede statuter for Erik Børresens stiftelse i Drammen forandres saaledes at sammes § 4 kommer til at lyde: 29 mai.

»I regelen skal der ikke i noget hjem optages børn, der er ældre end 12 aar eller yngre end 2 aar. Børn kan uanset alder utsættes i gode private pleiehjem, forsaavidt bestyrelsen finder det hensigtsmæssig«.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at de ved kongelig resolution av 23 januar 1907 stadfæstede statuter for »legat for enslige kvinder i Vikebygd« gives et tillæg. 29 mai.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles stadfæstelse paa det av avdøde enkefru Olevina Voss ved testamente av 3 mars 1904 oprettede legat til Aalesunds offentlige 29 mai.

29 mai. høiere almenskole benævnt: »Rektor Voss's minde«, samt paa de for dette legat den 8 mars 1907 utfærdigede statuter.

29 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At der meddeles stadfæstelse paa det ved gave fra fru Louise Ring, født Sandholt, og fru Natalia Morterud, født Ring, oprettede »Fru Louise Ring, født Sandholts legat for foreningen for arbeidshjem for børn«, og paa de for dette legat den 28 december 1907 utfærdigede statuter.
2. At forvaltningen av legatets midler tillates henlagt under Kristiania overformynderi og inddraget under overformynderiets fællesforvaltning mot erlæggelse av den til enhver tid fastsatte forvaltningsavgift.

29 mai. **Kongelig resolution,** hvorved i medhold av landsformandskapslovens § 63 tillates, at Søndre Bergenhus amtsting, naar der ved berammelsen dertil findes at være grund, avholdes i november eller første halvdel av december maaned.

29 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at det tillates politibetjentene i Fredrikshald at bære saadan uniform: Jakke av mørkeblaat klæde, enkeltknappet, men uten synlige knapper, med opretstaaende krave og skulderstrop, som fæstes til en løveknap ved kravens underkant. Ærmens nederste del paa baksiden har form av en klaf, der tilknappes med 3 mindre løveknapper. Paa begge sider foran paa kraven anbringes byens vaaben i gult metal.

Som distinktioner benyttes en 6 mm. bred guldtresse rundt halskravens overkant, paa skulderstroppen anbringes 2 paralelt løpende guldsnorer, forsynt med 2 for ældste og med 1 stjerne for de øvrige betjenter.

29 mai. **Kongelig resolution,** hvorved bl. a. den i reskript av 24 august 1774 indeholdte bestemmelse om, at lægetilsynet ved Bratsberg amtssykehus skal være forenet med Skien distriktslægeembede, ophæves.

30 mai. **Rundskrivelse** fra Kirkedepartementet til rikets geistlighet:

Ifølge forordning av 25 mai 1759 § 1, som fremdeles er gjældende lov, utkræves der, for at et barn skal kunne antages til konfirmation, at det har naadd det »14de eller 15de aar«, og at det er »tilbørlig undervist og vel skikket til at antages til konfirmation«; hvorvidt barnet opfylder den sidste betingelse avhænger av »Lærerens (ɔ: prestens) Undersøgning og Ansvar«.

Før en prest antar et barn til konfirmantforberedelse, er det følgelig hans pligt at forvisse sig om, at det inden konfirmationen vil ha naadd den lovbestemte alder ved samtidig med indtegningen enten at kræve fremlagt aldersattest eller, hvor det gjælder barn, som er døpt inden menigheten, og som ikke medfører saadan attest, at foreta undersøkelse i kirkeboken. Med hensyn til konfirmanternes alder bemerkes, at det maa ansees tilstrækkelig, at de inden konfirmationen fylder det 14de aar; at forlange, at børnene skal ha opnaadd den nævnte alder inden de begynder sin konfirmantforberedelse eller i det kalenderaar, som gaar forut for konfirmationen, — saaledes som enkelte prester vites at ha gjort, — er uten hjemmel i loven. 30 mai.

Ved indtegningen bør presten endvidere ved at forlange fremlagt vidnesbyrd fra den skole, hvor barnet faar sin undervisning, søke at komme paa det rene med dets kundskaper og aandelige modenhet. Fremgaar det av vidnesbyrdet, at et barn, som søker folkeskolen, ikke inden konfirmationen vil bli utskrevet av skolen efter at ha naadd dennes maal, eller ansees dette tvilsomt, bør han saavidt mulig konferere med vedkommende lærer og desuten selv prøve barnet i dets kristendomskundskap. Finder han efter disse undersøkelser grund til at anta, at barnet ikke efter avsluttet forberedelse vil vise sig fuldt modent eller forøvrig skikket til konfirmation, bør det selvfølgelig heller ikke antages til forberedelse, selv om det maatte opfylde betingelsen med hensyn til alderen. Departementet er for sit vedkommende av den opfatning, at man som almindelig regel maa kunne gaa ut fra, at et barn, som ikke inden sin konfirmation kan paaregnes at ville ha naadd folkeskolens maal, heller ikke vil være modent til at konfirmeres. Som allerede fremholdt, maa presten imidlertid i hvert enkelt tilfælde træffe sin avgjørelse efter samvittighedsfuld undersøkelse og prøvelse av barnets forhold. Han kan ikke negte at anta det til konfirmantforberedelse alene for at opnaa samtidighet mellem konfirmationen og tidspunktet for dets avgang fra skolen; dette hensyn er der efter den gjældende lovgivning ikke adgang til at tillægge nogen avgjørende vegt (kfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 18 mars 1896).

Som anført i departementets rundskrivelse av 8 november 1905, vil der ikke — utenfor rent ekstraordinære tilfælde — bli meddelt tilladelse til at konfirmere barn før det fyldte 14de aar, medmindre det er paa det rene, at barnet inden konfirmationen vil ha avsluttet sin skolegang.

Sluttelig gjentar man sin anmodning til presterne om i ethvert tilfælde, hvor et barn konfirmeres, før det har naadd folkeskolens maal og er utskrevet av denne, at gjøre barnet og dets forældre opmerksom paa, at den omstændighet, at barnet

30 mai. er konfirmert, ikke ophæver dets skolepligt, og at det derfor er barnets lovmæssige pligt ogsaa efter konfirmationen at søke skolen, indtil det paa almindelig maate blir utskrevet av samme.

30 mai. **Skrivelse** fra Justisdepartementet, Fængselsstyrelsen, til amtmændene.

Lov om fængselsvæsenet og om tvangsarbeide § 59 lyder efter lov av 26 mars 1907 saaledes:

»De ved tvangsarbeidshusenes drift voldte utgifter bestrides av staten. Denne kan for hver tvangsarbeider fordre tilbake et beløp av indtil 40 øre daglig av hjemstavnskommunen«.

Dette kommunebidrag er indtil videre fastsat til 30 øre pr. tvangsarbeider og dag.

Bidragenes indkrævning er overdraget tvangsarbeidshusenes regnskapsførere.

1 juni. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Kirkedepartementet, hvori paa foranledning uttales, at det er enig med sidstnævnte departement i, at en lensmands tilkommende for reise til forkyndelse av stevning til bevisoptagelse i fattigtvist om en fattigunderstøttet persons hjemstavn blir at beregne efter sportellovens § 114.

1 juni. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjem amt, hvori paa forespørsel meddeles, at departementet er tilbøielig til at anta, at det ikke kan være forment en ligningskommission at ta en efter klagefristens utløp indkommet klage under behandling, naar dertil maatte findes grund. Forsaavidt ikke klagen imøtekommes i det av klageren paastaaede omfang, vil den paa sedvanlig maate i henhold til landsskattelovens § 48 sammen med de øvrige klager, der ikke er imøtekommet, bli at oversende overligningskommissionen, som maa ansees forpligtet til at paakjende samme.

5 juni. **Kongelig plakat***) angaaende norske skibes forpligtelse til at medta sjøfolk, der hjemsendes ved norsk konsuls foranstaltning.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

§ 1. Den norske fartøier ved lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 34 paalagte forpligtelse til at medta norske sjømænd skal tillike paahvile dem med hensyn til andre fremmede sjømænd, der efter traktat skal hjemsendes ved norsk konsuls foranstaltning.

§ 2. Naar sjømænd, der efter foranstaltning av vedkommende konsul eller vicekonsul skal hjemsendes, medtages av norske skibe, blir derfor at erlægge følgende betaling for kost og passage beregnet pr. døgn:

*) Bekjendtgj. 6 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

	For underordnede sjømænd	For skibsførere, styrmænd eller maskinister
med seilskibe . . .	kr. 1,30	kr. 1,80
med dampskibe . . .	» 2,00	» 3,00

5 juni.

Dampskibe, der underholder fast rute mellem bestemte havner og er i besiddelse av passagercertifikat, skal derhos ha krav paa halvdelen av den for reisen fastsatte passagertakst for 2den plads for skibsførere, styrmænd og maskinister og 3dje plads for andre sjømænd.

Handelsdepartementet kan i særegne tilfælde tilstaa en forhøielse i den ovenfor fastsatte godtgjørelse. Betalingen beregnes fra den dag, sjømanden av konsulen er sendt ombord i fartøiet, og indtil dettes ankomst til den havn, hvorhen sjømanden skal medtages.

§ 3. For at erholde utbetalt den ham efter ovenanførte tilkommende betaling har vedkommende, forsaavidt fartøiet har bragt mandskapet til norsk havn, at indsende til Handelsdepartementet det føreren meddelte konsulcertifikat, hvori uttrykkelig skal anføres, til hvilken havn sjømanden skal medtages, samt fra hvilken dag betalingen løper. Certifikatet skal derhos av indrulleringen eller toldvæsenet være paategnet en bevidnelse om, paa hvilken dag fartøiet ankom til den i certifikatet bestemte havn, samt at sjømanden medfulgte.

Skal sjømanden medtages til utenriksk havn, blir betalingen at beregne, indtil han avleveres til konsulen, som i dette tilfælde utbetaler fartøiets fører den ham tilkommende godtgjørelse og indsender regning over sit utlæg til Handelsdepartementet.

§ 4. For den anførte godtgjørelse er vedkommende skibsfører forpligtet til at forskaffe de sjømænd, som det paalægges ham at medta, forsvarlig og tilstrækkelig skibskost samt til at anvise dem soverum, der er tilstrækkelig beskyttet mot veiret. Vægrer en skibsfører sig for at efterkomme konsulens anmodning om at medta sjøfolk, skal konsulen, dersom han finder denne vægring ugrundet og paa grund av samme nødes til enten at la sjømændene opholde sig længere tid paa stedet eller fremsende dem paa anden mere bekostelig maate, herom avgi indberetning til Handelsdepartementet, forat ansvar eventuelt kan bli gjort gjældende mot vedkommende skibsfører. En skibsfører bør i almindelighet ikke uten at utsætte sig for saadant ansvar kunne vægre sig ved at medta en sjømand for hver 100 reg.-tons av fartøiets brutto-drægtighet. For dampskibe i fast rute med passagercertifikat gjælder ingen tonnagegrænse.

5 juni. § 5. Det i § 2 anførte regulativ kommer ogsaa til anvendelse med hensyn til skibbrudne norske fartøiers besætninger, som av norsk fartøi optages paa havet og indbringes enten til fremmed havn eller her til landet.

§ 6. Nærværende plakat træder i kraft den 1 juli 1908. Fra samme tid ophæves kongelig plakat av 9 august 1894 angaaende godtgjørelse for hjembringelse av sjømænd.

Git paa o. s. v.

5 juni. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av Sarpsborg formænd og repræsentanter under 14 april 1908 fattede beslutning til vedtægt for nævnte kjøbstad angaaende forbud mot salg av tobak til børn m. v.

5 juni. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til § 11 jfr. § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Hosanger herred i Søndre Bergenhus amt under 27 april 1908 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse, dog med en enkelt forandring.

5 juni. **Kongelig resolution*****), hvorved de av Farsund bystyre i møter 12 februar, 11 mars og 21 mai 1908 vedtagne vedtægter for handel med brukte eller kasserte gjenstande i Farsund i medhold av § 7 c i lov om handelen av 8 august 1842, jfr. lov av 26 mai 1906, stadfæstes som gjældende indtil videre.

5 juni. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 22 i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 fastsættes, at omførselshandel fra 1 juli 1908 at regne indtil videre kan foregaa paa landet i Nordland amt ogsaa utenfor de tilfælde, som er omhandlet i nævnte lovs §§ 12 b, 18, 19, 20, 21, 24 og 25.

5 juni. **Kongelig resolution***), hvorved høieste resolution av 25 mai 1886 ophæves, forsaavidt angaar det i denne indeholdte forbud mot fiske med dræg og oter i Mjøsen inden Lillehammer bys, Faaberg, Biri og Vardal herreders grænser.

---

*) Bekjendtgj. 6 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23.

**) Bekjendtgj. 6 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor forskrifterne er indtat.

***) Bekjendtgj. 6 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 23, hvor vedtægterne er indtat.

Kongelig resolution, hvorved 5 juni.

I. fra 1 juli 1908 at regne blir eiendommene, bnr. 1 Haasum og bnr. 2 Eikenes under gnr. 52 Haasum samt gnr. 53 bnr. 1 Tveitene av samlet skyld m. 11,21 i Fyresdal herred, at overføre fra Moland hovedsogn til Veum annekssogn av Fyresdal prestegjeld under Øvre Telemarken Vestfjeldske provsti i Kristiansand stift.

II. Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til at træffe de forføininger, med hensyn til ordningen av sogneprestens og vedkommende kirkesangeres lønning efter lov av 14 juli 1897, som denne grænseregulering vil nødvendiggjøre.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning av 5 juni. 20 mai 1908 angaaende avgivelse av kaserneanlægget ved Ørje til oprettelse og drift av en kuranstalt for alkoholikere*) ved en av den Norske Lægeforening nedsat komité samt om bevilgning hertil tages tilfølge.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 5 juni.

1. At der aarlig fra og med aaret 1909 blir at avholde et heste- og kvægmarked paa Kongsberg,
2. at tiden for dettes avholdelse fastsættes til 1ste lørdag efter 15 september,
3. at der paa markedet alene maa omsættes hester og kvæg samt andre gjenstande, til hvis forhandling ingen særskilt handelsberettigelse hos vedkommende utkræves.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 5 juni. paa den av vedkommende grundlæggere i møter den 7 december 1907 og 7 mars 1908 vedtagne plan for en oprettendes sparebank inden Verran herred under navn av Verrans sparebank.

Kongelig resolution, hvorved krigsskoleplanens § 5 juni. 11 erholder følgende tillæg:

Aspiranten maa den 1 september det aar, han skal indtræde paa Krigsskolen, ikke ha fyldt 24 aar.

Kongelig resolution, hvorved Forsvarsdepartementet 5 juni. bemyndiges til at avhænde chefsgaarden Kvam med tilhørende skog, gnr. 12 bnr. 1 og 3, av samlet skyld mark 27,35 i Egge tinglag til Egge kommune for en kjøpesum av kr. 60,000,00 med omkostninger og med forpligtelse for kommunen til ikke at sælge skogparcellen bnr. 3 uten Kongens samtykke.

---

*) Se St.prp. nr. 45. Tillæg til Indst. S. XXIV A. St.tid. side 1756.

14 mars.
5 juni.

Konvention*)

om avgjørelse ved voldgift av spørsmaalet om en vis del av sjøgrænsen mellem Norge og Sverige.

Hans Majestæt Kongen av Norge og Hans Majestæt Kongen av Sverige, som har fundet, at spørsmaalet om sjøgrænsen mellem Norge og Sverige i den utstrækning, hvori den ikke er blit bestemt ved resolution av 15 mars 1904, bør henskytes til avgjørelse ved voldgift, har i dette øiemed opnævnt som sine befuldmægtigede:

Hans Majestæt Kongen av Norge:

Sin overordentlige utsending og befuldmægtigede minister i Stockholm, Paul Benjamin Vogt;

Hans Majestæt Kongen av Sverige:

Sin minister for de utenrikske anliggender, Eric Birger Trolle,

hvilke, efter at ha meddelt hinanden sine fuldmagter, som fandtes i god og behørig form, er kommet overens om følgende artikler:

Art. I.

Parterne forpligter sig til i den nedenfor angivne utstrækning at undergi spørsmaalet om sjøgrænsen mellem Norge og Sverige endelig avgjørelse av en voldgiftsret, bestaaende av en præsident, som ikke er nogen av parternes undersaat eller bo-

Konvention

om hänskjutande till skiljedom af frågan om viss del af sjögränsen mellan Norge och Sverige.

Hans Majestät Konungen af Norge och Hans Majestät Konungen af Sverige, som funnit, att frågan om sjögränsen mellan Norge och Sverige i den mån denna gräns icke redan blifvit bestämd genom kungl. beslutet den 15 mars 1904, bör hänskjutas till skiljedom, hafva för detta ändamål till sina fullmäktige utsett:

Hans Majestät Konungen af Norge:

Sin envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire Paul Benjamin Vogt;

Hans Majestät Konungen af Sverige:

Sin minister för utrikes ärendena, Eric Birger Trolle,

hvilka, efter att hafva meddelat hvarandra sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, öfverenskommit om följande bestämmelser:

Art. 1.

Parterna förbinda sig att i nedan angifna omfång öfverlämna frågan om sjögränsen mellan Norge och Sverige till slutligt afgörande genom en skiljedomstol, bestående af en ordförande, som icke är någondera partens undersåte eller

*) Konventionen er ratifisert for Norges vedkommende ved kgl. resolution av 5 juni 1908. Ratifikationerne er utvekslet i Stockholm 17 s. m.

sat i noget av de to lande, samt av to andre medlemmer, en norsk og en svensk.

Præsidenten vælges av Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene, de øvrige medlemmer en av hver part. Parterne forbeholder sig dog i tilfælde av, at de derom kan enes, ved særskilt overenskomst at utse enten alene præsidenten eller voldgiftsrettens samtlige medlemmer. Henvendelse til Hendes Majestæt Dronningen av Nederlandene eller til voldgiftsdommer, som maatte bli utseet gjennem overenskomst, skal rettes av begge parter i fællesskap.

Art. II.

Voldgiftsretten skal efter at ha prøvet parternes paastande og de til støtte derfor anførte grunde og bevisligheter fastsætte grænselinjen i vandet fra punkt XVIII paa det kart, som er bilagt de norske og svenske kommissærers forslag av 18 august 1897, ut i havet indtil territorialgrænsen. Det er overenskommet, at yderlinjerne for det omraade, som ved parternes paastande kan gjøres til gjenstand for tvist, og indenfor hvilket grænsen altsaa skal fastsættes, ikke maa drages saaledes, at deri indbefattes øer, holmer og skjær, som ikke stadig overskylles av vandet.

Art. III.

Voldgiftsretten har at avgjøre, hvorvidt grænselinjen bør ansees for at være helt eller paa

bosatt i någotdera landet, samt af två andra ledamöter, en norsk och en svensk. 14 mars. 5 juni.

Ordföranden utses af Hennes Majestät Drottningen af Nederländerna, de öfriga ledamöterna en af hvardera parten. Parterna förbehålla sig dock att, i händelse de därom kunna enas, genom en särskild öfverenskommelse utse vare sig blott ordföranden eller skiljedomstolens samtliga ledamöter. Framställning till Hennes Majestät Drottningen af Nederländerna eller skiljedomare, som må blifva utsedd genom öfverenskommelse, skal göras af båda parterna gemensamt.

Art. 2.

Skiljedomstolen skall, efter pröfning af parternas yrkanden samt till stöd därför anförda skäl och bevis, fastställa gränslinjen i vattnet från punkt XVIII å den vid de norska och svenska kommissariernas förslag af 18 augusti 1897 fogade karta ut i hafvet intill territorialgränsen. Det är öfverenskommet, att ytterlinjerna för det område, som genom parternas yrkande kan göras till föremål för tvist och inom hvilket gränsen alltså skall fastställas, icke må dragas så att däraf omfattas öar, holmar och skär, som ej ständigt öfversköljas af vattnet.

Art. 3.

Skiljedomstolen äger att afgöra, huruvida gränslinjen bör anses vara, helt eller till viss

14 mars. 5 juni.

en vis strækning fastslaat ved grænsetraktaten av 1661 med dertil hørende kart, og hvorledes den saaledes bestemte grænselinje bør optrækkes, samt, forsaavidt grænselinjen ikke ansees at være bestemt ved omhandlede traktat og kart, at fastsætte samme under hensyn til faktiske forhold og folkeretslige principer.

Art. IV.

Indtil utgangen av det tredje kalenderaar efter det, i hvilket voldgiftsrettens endelige beslutning meddeles, skal uten hensyn til den grænselinje, som gjennem nævnte beslutning fastsættes, fiske kunne drives av hvert rikes undersaatter indenfor det omraade, som efter art. II kan være gjenstand for tvist, i samme utstrækning som under femaarsperioden 1901—05. Ved bedømmelsen av fiskets utstrækning tages hensyn til de fiskendes antal, fiskets art og fangstmaaten.

Art. V.

Det er overenskommet, at det rike, paa hvis side av den blivende grænselinje fiskegrunderne »Grisebaaerne« er beliggende, ikke overfor det andet rike har krav paa deltagelse i omkostninger til fyrskib eller lignende foranstaltninger paa eller i nærheten av nævnte grunder.

Sverige forpligter sig til at bibeholde det nuværende utenfor territorialgrænsen anlagte fyrskib indtil utgangen av den i art. IV nævnte overgangstid.

sträckning, bestämd genom gränstraktaten af 1661 med därtill höranda karta och huru den sålunda bestämda gränslinjen bör uppdragas, samt att, försåvidt gränslinjen anses ej vara genom ifrågavarande traktat och karta bestämd, fastställa densamma med afseende på faktiska förhållanden och folkrättsliga principer.

Art. 4.

Intill utgången af tredje kalenderåret efter det, hvarunder skiljedomstolens slutliga beslut meddelas, må oberoende af den gränslinje, som genom berörda beslut fastställes, fiske inom det område, som enligt art. 2 kan vara föremål för tvist, idkas af hvartdera rikets undersåtar i samma omfattning som under femårsperioden 1901—05. Vid bedömande af fiskets omfattning tages hänsyn till de fiskandes antal, fiskets art och fångstsättet.

Art. 5.

Det är öfverenskommet, att det rike, på hvars sida om den blifvande gränslinjen fiskegrundet Grisebådarne är beläget, icke gent emot det andra riket äger något anspråk på deltagande i kostnaden för fyrskepp eller liknande anordningar på eller i närheten af nämnda grund.

Sverige förbinder sig att bibehålla det nuvarande, utanför territorialgränsen utlagda, fyrskeppet intill utgången af den i art. 4 nämnda tid.

Art. VI.

Voldgiftsrettens præsident bestemmer tid og sted for rettens første sammentræde og varsler de øvrige medlemmer om dette sammentræde.

Tid og sted for videre sammentræde bestemmes av voldgiftsretten.

Art. VII.

Det officielle sprog, som av voldgiftsretten blir at anvende, skal være engelsk, fransk eller tysk, overensstemmende med beslutning som fattes av præsidenten efter samraad med de øvrige medlemmer.

Parterne kan desuten i indlæg, bevismidler og anførsler benytte hvert av de to landes sprog, idet det er voldgiftsretten forbeholdt at foranstalte oversættelse.

Art. VIII.

Med hensyn til proceduren og omkostningerne kommer til anvendelse, forsaavidt de kan tillempes, de bestemmelser, som indeholdes i artiklerne 62 til 85 i den paa den anden fredskonference i Haag i 1907 vedtagne reviderede konvention om fredelig avgjørelse av internationale stridigheter.

Indlæg, repliker og bevismidler, hvortil sigtes i art. 63, 2 avsnit, i nævnte konvention, skal meddeles inden de tidsfrister, som av voldgiftsrettens præsident bestemmes, og senest inden 1 mars 1909. Herved sker ingen ændring i reglerne for procedurens anden avdeling,

Art. 6.

14 mars. 5 juni.

Skiljedomstolens ordförande utsätter tid och ort för domstolens första sammanträde och kallar till detta sammanträde de öfriga ledamöterna.

Tid och ort för ytterligare sammenträden bestämmas af skiljedomstolen.

Art. 7.

Det officiella språk, som af skiljedomstolen användes, skall vara engelska, franska eller tyska, enligt bestämmande, som träffas af ordföranden efter samråd med de öfriga ledamöterna.

Parterna må dessutom i inlagor, bevismedel och anföranden begagna någotdera landets språk, skiljedomstolen obetaget att låta verkställa öfversättning.

Art. 8.

I afseende å förfarandet och omkostnaderna skola i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som innefattas i art. 62—85 af den på andra fredskonferensen i Haag 1907 antagna reviderade konvention för afgörandet på fredlig väg af internationella tvister.

Inlagor, repliker och bevismedel, som afses i art. 63 mom. 2 af nämnda konvention, skola delgifvas inom tider, som af skiljedomstolens ordförande bestämmas, och sist före den 1 mars 1909. Härigenom verkas ej rubbning i föreskrifterna om förfarandets andra afdelning,

14 mars. 5 juni.

specielt ikke i bestemmelserne i art. 68—72 og 74 i samme konvention.

Voldgiftsretten har adgang til, naar den for sakens oplysning finder det nødvendig, at foranstalte avhørelse i begge parters nærvær av vidner og sakkyndige samt til at beslutte iverksættelse av fælles hydrografiske undersøkelser vedrørende det omtvistede omraade.

Art. IX.

Denne konvention skal ratificeres og ratifikationerne utveksles i Stockholm snarest mulig.

Til bekræftelse herav har de respektive befuldmægtigede undertegnet denne konvention og forsynet den med sine segl.

Utfærdiget i to eksemplarer paa norsk og svensk i Stockholm den 14 mars 1908.

särskildt icke i bestämmelserna i art. 68—72 och 74 af samma konvention.

Skiljedomstolen äger, när den för sakens upplysning finner nödigt, anordna förhör, i båda parternas närvaro, med vittnen eller sakkunniga samt föreskrifva verkställandet af gemensamma hydrografiska undersökningar beträffande det tvistiga området.

Art. 9.

Denna konvention skall ratificeras och ratifikationerna utväxlas i Stockholm snarast möjligt.

Till bekräftelse häraf hafva vederbörande fullmäktige undertecknat denna konvention och försett den med sina sigill.

Utfärdad i två exemplar på norska och svenska i Stockholm den 14 mars 1908.

Benjamin Vogt. (L. S.)
Eric Trolle. (L. S.)

6 juni. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til samtlige amtmænd:

Departementets opmerksomhet er blit henledet paa det uheldige i, at § 1, bokstav a i lov av 8 mai 1869 om paakjendelse av smaa gjældssaker ved forlikskommissionerne tildels praktiseres saaledes, at kjendelse avsiges, uagtet det fremgaar av forkyndelsespaategningen paa klagen eller ad anden vei er kommissionen bekjendt, at indklagede ved forkyndelsen var fraværende under saadanne omstændigheter, at han maa antages ikke at ha kunnet erholde betimelig kundskap om indkaldelsen. Særlig anføres det, at dette gaar ut over folk, som deltar i de store fiskerier og av den grund er borte fra sit hjem i maanedsvis, uten at man altid nøiagtig kan vite, hvor de opholder sig.

Da den nævnte praksis kan søke støtte i departementets i lovsamlingerne indtagne skrivelser av 15 mars 1881 og 27 juli 1883 angaaende spørsmaalet om, hvorvidt bortreise kan

ansees som lovlig forfald for at møte i forlikskommissionen, 6 juni.
finder man at burde gjøre opmerksom paa, at dette spørsmaal formentlig er bragt i en anden stilling ved lov om forkyndelser, varsler i civile saker m. m. av 4 juni 1892. Efter denne lovs § 16, 3dje punktum kan en rettergang i almindelighet ikke fremmes mot en uteblivende indstevnt, naar det maa antages, at han ikke betimelig kan være blit vidende om stevnemaalet. I overensstemmelse hermed bør efter departementets opfatning loven av 8 mai 1869 § 1, bokstav a forstaaes saaledes, at forlikskommissionerne ikke kan avsi kjendelse, naar der er grund til at anta, at indklagede ikke betimelig kan være blit vidende om indkaldelsen. Dette sees ogsaa at være forutsat under utarbeidelsen av ovennævnte lov av 4 juni 1892. I den til grund for loven liggende kgl. prp. (Ot. prp. nr. 11 for 1891) anføres nemlig side 17, anden spalte nederst: »At uvidenhet om indkaldelsen maa gjælde som lovlig forfald ved spørsmaalet om — — — avsigelse av kjendelse i henhold til lov av 8 mai 1869 § 1, behøver formentlig ikke at siges.«

Skrivelse fra Justisdepartementet til stiftamtmanden i 11 juni.
Kristiania angaaende utstrækningen av den fattigvæsenet ved lov av 6 juli 1892 nr. 4 § 15, jfr. lov av s. d. nr. 5 § 1 3dje led hjemlede ret til at nedlægge forbud mot en familiefars utvandring.

Kristiania underfoged hadde uttalt tvil om rigtigheten av den av Justisdepartementet i skrivelse i Lovtidenden av 17 november 1903 fremholdte anskuelse, at fattigvæsenets kompetanse til at begjære saadant forbud nedlagt, maa ansees indskrænket til det tilfælde, at den bidragsberettigede har mottat fattigunderstøttelse. I anledning herav ber departementet underfogden underrettet om, at departementet efter at ha optat spørsmaalet til fornyet overveielse ikke finder at burde fastholde den i nævnte skrivelse av 17 november 1903 hævdede begrænsning av fattigvæsenets kompetanse til at begjære saadant forbud nedlagt.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Nord- 11 juni.
land og Tromsø amter, hvori meddeles, at departementet er enig i, at den omstændighet, at opsidderne i en kreds har sørget for privatundervisning for sine børn i nogen uker, ikke gir skolestyret ret til at indskrænke folkekolens undervisning i et tilsvarende antal uker.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en byfoged, som 11 juni.
hadde forespurt, hvorledes tinglysningsgebyret for en kjøpekontrakt blir at beregne, naar sælgeren forbe-

11 juni. holder for sig selv og hustru, saalænge de lever, nærmere angit frit hus i den solgte eiendom.

Departementet antar, at sportellovens § 50, jfr. § 39 c, i dette tilfælde maa komme til anvendelse ved tinglysningsgebyrets beregning.

Departementet tilføier, at stempelavgift i tilfælde antages at burde beregnes paa samme maate efter det 5 dobbelte beløp av den forbeholdte bruksrets aarlige værdi, kfr. lov av 9 august 1839 § 7 c.

12 juni. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at den britiske besiddelse Dominika (Vestindien) deltar i utvekslingen av internationale svarbevis; dette navn tilføies derfor under britiske kolonier s. 14 b paa den med cirkl. $^{12}/_{1908}$ oversendte fortegnelse over land, der deltar i utvekslingen av svarbevis (brevposttakstens side 14 a og 14 b).

13 juni. **Kongelig kundgjørelse** *) om, at Venezuela, Uruguay og Peru samt byen Bagdad i Mesopotamien indtil videre skal ansees smittet av den orientalske pest og at San Francisco ikke længer skal ansees pestsmittet.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

I henhold til § 2 i lov om karantæneveesenet av 12 juli 1848 kundgjøres herved, at Venezuela, Uruguay og Peru samt byen Bagdad i Mesopotamien indtil videre skal ansees smittet av den orientalske pest og blir de i ovennævnte lov og i plakat av 13 oktbr. 1900 indeholdte bestemmelser med hensyn til karantæne m. v. i anledning av pest straks at bringe i anvendelse.

Samtidig kundgjøres, at San Francisco, der ved kundgjørelse av 28 september 1907 erklærtes smittet av pesten, ikke længer skal ansees pestsmittet.

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git paa o. s. v.

13 juni. **Lov** *) [1]) om utlevering av forbrydere.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 3 juni dette aar, saalydende:

§ 1. Den, som i fremmed stat er sigtet, tiltalt eller domfældt for en strafbar handling, kan, saafremt han ikke er norsk statsborger [2]), under iagttagelse av de i denne lov givne bestem-

---

*) Bekjendtgj. 13 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 24.

[1]) Se Ot. prp. nr. 26 (1906—07). Indst. O. XIV (1906—07). St.tid. (1907—08), forh. i Ot. side 89—95; i Lt. 26.

[2]) Se lov av 21 april 1888.

melser paagripes her i landet og utleveres til vedkommende fremmede stat. 13 juni.

§ 2. Utlevering kan kun ske for forøvelse av en forbrydelse [1]), som efter den almindelige borgerlige straffelov kan medføre strengere straf end fængsel i 1 aar [2]), eller en strafbar handling, som — begaat i Norge og under fuldt tilsvarende forhold — efter den borgerlige straffelov vilde bli at anse som en forbrydelse og vilde kunne medføre straf som nævnt.

Dog skal utlevering ogsaa kunne ske for en strafbar handling, som efter norsk lov vilde være at anse som en militær forbrydelse, saafremt den, bortset fra forøverens stilling eller de forhold, hvorunder den er begaat, vilde ha kunnet gi anledning til utlevering. I dette tilfælde kan utlevering alene ske paa det vilkaar, at forbrydelsen ikke i vedkommende stat skal behandles som militær.

§ 3. Utlevering kan ikke ske for nogen politisk forbrydelse, ei heller for nogen almindelig forbrydelse, som er forøvet i forbindelse med en politisk forbrydelse og i hensigt at fremme det ved denne tilsigtede maal.

Forbrydelse, der gaar ut paa drap av eller legemsfornærmelse mot et statsoverhoved eller nogen til dettes familie hørende person, skal kunne begrunde utlevering, forsaavidt den ikke er forøvet i forbindelse med en anden politisk forbrydelse.

§ 4. Utlevering kan ikke ske:

1. Naar den forbrydelse, som paaberaabes, efter norsk lov er at anse som begaat i Norge [3]);
2. naar der allerede før begjæringens fremkomst her i landet er avsagt dom eller utfærdiget tiltalebeslutning angaaende forbrydelsen;
3. naar adgangen til at reise straffesak, avsi straffedom eller fuldbyrde idømt straf, bedømt efter forældelsesreglerne i den almindelige borgerlige straffelov [4]), vilde være bortfaldt ved forældelse.

§ 5. Utlevering kan alene ske paa det vilkaar, at den utleverte i den stat, til hvilken han utleveres, ikke skal straffes for nogen anden før utleveringen begaat strafbar handling end den eller de, for hvilke han er utlevert, og heller ikke skal utleveres videre til en tredje stat, medmindre han i offentlig retsmøte eller for en offentlig myndighet har git sit samtykke dertil, eller han efter at være endelig løslatt har undlatt at forlate staten i løpet av en maaned eller er vendt tilbake efter at ha forlatt den. Dog skal det regjeringsdepartement,

[1]) Strfl. § 2.
[2]) Jfr. Strfl. § 22, andet led.
[3]) Jfr. Strfl. § 12, sidste led.
[4]) Se Strfl. §§ 67, 69, 70, 72—74.

13 juni. som har besluttet utleveringen (§ 17), senere kunne samtykke i, at saadan forfølgning eller videre utlevering finder sted, uten at de i foregaaende punktum opstillede betingelser er tilstede, saafremt der handles om en forbrydelse, som efter denne lov kunde ha begrundet utlevering. Hvorvidt dette er tilfældet, avgjøres ved rettens kjendelse overensstemmende med § 14. Reglerne i §§ 15 og 17 finder tilsvarende anvendelse.

§ 6. Er den, som begjæres utlevert, domfældt eller under forfølgning her i landet for nogen anden strafbar handling end den, for hvilken utlevering begjæres, kan utlevering først ske, efterat forfølgningen er endt og i tilfælde straffen utstaat.

§ 7. Naar en person samtidig begjæres utlevert av flere stater for samme forbrydelse, skal, saafremt utlevering tilstaaes, fortrinnet som regel gives den stat, hvor forbrydelsen er begaat, eller forsaavidt forbrydelsen er begaat i flere stater, den stat, hvor hovedhandlingen er begaat.

§ 8. Begjæres en person utlevert av flere stater for forskjellige forbrydelser, skal, saafremt ikke anderledes ved overenskomst med nogen av staterne er bestemt, fortrinnet gives den stat, fra hvilken begjæring om utlevering eller om paagripelse med utlevering for øie først er fremkommet.

§ 9. Utlevering kan alene ske, naar formelig begjæring derom er fremkommet ad diplomatisk vei.

Begjæringen skal indholde oplysning om vedkommende persons statsborgerlige forhold samt være ledsaget av

1. fuldstændig signalement, om saadant haves,
2. forsaavidt dom er avsagt, den fældende dom, og ellers en av kompetent myndighet utfærdiget beslutning, der har samme virkning som en her i landet utfærdiget paagripelses- eller tiltalebeslutning og indeholder angivelse av forbrydelsens tid, sted og gjenstand — alt i original eller i bekræftet avskrift,
3. avskrift av de i den fremmede stat gjældende straffebestemmelser, som er anvendelige paa forbrydelsen.

Saafremt ikke andet ved overenskomst med vedkommende fremmede stat er bestemt, maa der derhos fremskaffes saadanne beviser for vedkommende persons skyld, at der findes at være skjellig grund til mistanke mot ham.

§ 10. Finder vedkommende regjeringsdepartement [1]), at begjæringen ikke tilfredsstiller de i § 9 fastsatte formelle betingelser, eller at det av begjæringen fremgaar, at der ikke er lovlig adgang til utlevering, lar det den fremmede stat ad

[1]) Justisdepartementet, se kgl. res. 28 septbr. 1905.

diplomatisk vei underrette om, at begjæringen ikke kan efter- 13 juni.
kommes, og om grunden hertil.

§ 11. Finder departementet, at der er anledning til at efterkomme begjæringen, har det at oversende sakens dokumenter til paatalemyndigheten med anmodning om at la vedkommende person eftersøke og paagripe, saafremt han ikke allerede maatte være paagrepet (jfr. §§ 19 og 20), og i tilfælde at bevirke retslig avgjørelse av, hvorvidt der er lovlig adgang til at utlevere ham.

Med hensyn til efterlysning, paagripelse og fremstillelse for paatalemyndighet eller dommer gjælder, hvad der i straffeproceslovens §§ 231, 233, 234, 235 og 237 samt § 250 er bestemt, dog saaledes, at paagripelsesordren her altid skal utfærdiges av paatalemyndigheten og skal lyde paa fremstillelse for nærmeste forhørsdommer, samt at paatalemyndigheten altid kan foreta efterlysning uten beslutning av nogen ret.

§ 12. Den myndighet, for hvilken den paagrepne foreløbig fremstilles, kan løslate ham, saafremt det antages, at en urigtig person er paagrepet.

Den forhørsdommer, for hvilken den paagrepne fremstilles, har at avsi fængslingskjendelse overensstemmende med straffeproceslovens § 239, saafremt det antages, at det er den rette person, som er paagrepet. Om den trufne forføining gives straks meddelelse til den, som har utfærdiget paagripelsesordren. Denne har derefter uopholdelig at tilstille forhørsdommeren sakens dokumenter.

§ 13. Saasnart sakens dokumenter er mottat, har forhørsdommeren i retsmøde (jfr. straffeproceslovens kap. 11) at gjøre den paagrepne bekjendt med den fremsatte begjæring og at indhente hans forklaring i anledning av denne.

Erkjender den paagrepne, at han er den person, hvis utlevering begjæres, og erklærer han uforbeholdent, at han intet har at indvende mot, at begjæringen efterkommes, avsiges straks kjendelse for, at der er lovlig adgang til utlevering. Utskrift av kjendelsen blir gjennem paatalemyndigheten at indsende til vedkommende regjeringsdepartement.

I motsat fald skal et nyt retsmøte berammes med saa langt varsel, som nødvendig kræves for, at paatalemyndigheten skal kunne avgi møte. Om berammelsen skal der straks gives paatalemyndigheten meddelelse.

§ 14. I det nye retsmøte skal paatalemyndigheten avgi møte.

Den paagrepne skal bistaaes av forsvarer. Beskikkelse av offentlig forsvarer sker efter de i straffeprocesloven § 101 givne regler.

Efter stedfunden forhandling avgjør retten ved kjendelse [1]),

[1]) Jfr. Str.prl. § 168.

13 juni. hvorvidt der er lovlig adgang til at utlevere den paagrepne. Kjendelsen skal avsiges paa stedet. Utskrift av samme blir gjennem paatalemyndigheten at indsende til vedkommende regjeringsdepartement.

§ 15. Mot beslutning om løsladelse av den paagrepne og mot kjendelse om, at han skal være varetægtsfængsel undergit (jfr. § 12), kan intet retsmiddel anvendes.

Mot kjendelse, som gaar ut paa, at der er, eller at der ikke er lovlig adgang til at utlevere den paagrepne, kan kjæremaal anvendes overensstemmende med reglerne i straffeprocesslovens kap. 29, dog saaledes at kjæremaal her altid maa erklæres paa stedet og altid har opsættende virkning.

§ 16. Er det ved endelig kjendelse avgjort, at der ikke er lovlig adgang til at utlevere den paagrepne, har vedkommende regjeringsdepartement ad diplomatisk vei at tilstille den fremmede stat meddelelse om, at den fremsatte begjæring ikke kan efterkommes. Meddelelsen skal være bilagt med avskrift av den avsagte kjendelse.

§ 17. Er det ved endelig kjendelse avgjort, at der er lovlig adgang til at utlevere den paagrepne, har vedkommende regjeringsdepartement at fatte beslutning om, hvorvidt begjæringen om den fængsledes utlevering skal efterkommes, og derefter ad diplomatisk vei at gi den fremmede stat meddelelse om den fattede beslutning.

Beslutning, som gaar ut paa, at begjæringen skal efterkommes, skal angi den eller de forbrydelser, for hvilke utlevering tilstaaes, og de vilkaar[1]), som maatte være knyttet til utleveringen. Ved beslutningens meddelelse blir avskrift av den avsagte kjendelse at vedlægge, likesom der blir at angi en efter omstændigheterne avpasset frist, inden hvilken den paagrepne skal være avhentet eller mottat. Fristen maa ikke overstige 3 maaneder, men kan inden dette tidsrum paa begjæring forlænges.

§ 18. Den fængslede blir at løslate:

1. Naar det ved endelig kjendelse er avgjort, at der ikke er lovlig adgang til at utlevere ham,
2. naar vedkommende regjeringsdepartement beslutter, at begjæringen om hans utlevering ikke skal efterkommes, og
3. naar vedkommende fremmede stat ikke lar ham avhente eller motta inden utløpet av den satte frist.

I det under nr. 1 nævnte tilfælde skal den paagrepne paa forlangende tilkjendes erstatning av statskassen for den ved varetægtsfængslet lidte skade. Med hensyn til erstatningskravets avgjørelse kommer reglerne i straffeprocesslovens § 471 og § 472, sidste led, til anvendelse.

---

[1]) Jfr. § 2, 2det led og § 5.

§ 19. Forinden formelig utleveringsbegjæring fremkommer, kan den, som i fremmed stat er sigtet, tiltalt eller domfældt for nogen forbrydelse, der kan begrunde hans utlevering[1]), foreløbig fængsles, naar den fremmede stat ad diplomatisk vei eller gjennem en konsul fremsætter begjæring derom hos vedkommende regjeringsdepartement. Ved overenskomst med fremmed stat kan ogsaa bestemmes, at saadan begjæring skal kunne utgaa fra og rettes til bestemte underordnede myndigheter i den anden stat eller Norge. 13 juni.

Begjæringen skal i ethvert tilfælde indeholde

1. angivelse av forbrydelsens tid, sted og gjenstand og av vedkommende persons statsborgerlige stilling samt om mulig hans signalement,
2. oplysning om, at der foreligger en saadan dom eller beslutning som i § 9, 2det led, nr. 2, er nævnt, og
3. tilkjendegivende om, at der senere vil bli fremsat formelig begjæring om hans utlevering.

Ved begjæringens behandling finder reglerne i denne lovs § 10 og § 11, 1ste led, tilsvarende anvendelse, forsaavidt dertil er anledning. Med hensyn til efterlysning, paagripelse og fremstillelse for paatalemyndighet eller dommer gjælder, hvad der i § 11, 2det led, og § 12 er bestemt.

Saasnart paagripelse har fundet sted, har paatalemyndigheten straks at avgi indberetning til departementet, som uopholdelig tilstiller den fremmede stat underretning om paagripelsen med angivelse av en bestemt frist, inden hvilken formelig utleveringsbegjæring maa fremkomme. Denne frist, hvis længde i mangel av overenskomst med vedkommende stat bestemmes av departementet, maa ikke være længer end 6 uker, naar den fremmede stat ligger i Europa, og ikke længer end 3 maaneder, naar den ligger utenfor Europa.

Mottages ikke utleveringsbegjæring inden utløpet av den fastsatte frist, skal den paagrepne straks løslates. Bestemmelsen i § 18, 2det led, finder isaafald tilsvarende anvendelse.

§ 20. Den, som i fremmed land er efterlyst som sigtet, tiltalt eller domfældt for nogen forbrydelse, der efter denne lov kan begrunde utlevering, kan uten særlig begjæring eller ordre paagripes av politiet. Med hensyn til paagripelse og fremstillelse for paatalemyndighet eller dommer gjælder, hvad der i straffeproceslovens §§ 233—237 og i denne lovs § 12 er bestemt.

Om paagripelsen skal der straks gjøres indberetning gjennem paatalemyndigheten til vedkommende regjeringsdepartement, som beordrer den paagrepne løslatt, hvis det antar, at der ikke

[1]) Jfr. §§ 2—4.

13 juni. er grund til at utlevere ham. I motsat fald kommer reglerne i § 19, 4de og 5te led til anvendelse.

§ 21. Naar en person paagripes i henhold til nogen foranstaaende bestemmelse, skal de gjenstande, som han ved paagripelsen er i besiddelse av, og som antages at være av betydning som bevismidler for vedkommende forbrydelse eller at kunne kræves utlevert av den ved forbrydelsen fornærmede, beslaglægges[1]) og, saafremt utleveringen besluttes, overgives til vedkommende fremmede stats myndigheter.

Saafremt det forlanges av nogen her i landet værende person, som sandsynliggjør at være berettiget til gjenstandene, og som ikke er sigtet for den omhandlede forbrydelse, skal overgivelsen ske under forbehold av, at gjenstandene efter straffesakens tilendebringelse uten omkostninger skal bli tilbakelevert.

§ 22. Paa begjæring fremsat ad diplomatisk vei og ledsaget av et saadant dokument, som i § 9, 2det led, nr. 2 er nævnt, kan vedkommende regjeringsdepartement samtykke i, at en person, som er besluttet utlevert fra en fremmed stat til en anden, og som ikke er norsk statsborger, under utleveringens iverksættelse blir ført over norsk statsomraade.

§ 23. Naar paatalemyndigheten antar, at der bør fremsættes begjæring til en fremmed stat om paagripelse og utlevering av en person, som her i landet er sigtet, tiltalt eller domfældt for nogen forbrydelse, har den hos vedkommende regjeringsdepartement at andra om, at der maa bli truffet fornøden forføining i saa henseende.

Departementet prøver i enhver henseende, om andragendet bør efterkommes. Begjæringen blir i tilfælde at fremsætte ad diplomatisk vei eller gjennem en norsk konsul.

Begjæring om foreløbig fængsling skal dog av paatalemyndigheten kunne rettes direkte til vedkommende underordnede myndighet i en fremmed stat, naar der ved overenskomst med denne stat uttrykkelig er aapnet adgang dertil.

§ 24. Under forutsætning av gjensidighet kan Kongen bestemme, at de omkostninger, som voldes ved behandlingen og efterkommelsen av de i denne lov omhandlede begjæringer fra fremmede stater, helt eller delvis ikke skal kræves erstattet av den begjærende stat.

§ 25. Denne lov kommer ikke til anvendelse med hensyn til begjæringer om paagripelse og ombordbringelse av rømte sjøfolk.

---

[1]) Jfr. Str.prl. kap. 17.

De i bestaaende traktater[1]) indeholdte bestemmelser blir fremdeles gjældende, uanset om de maatte staa i strid med denne lov. 13 juni.

§ 26. Denne lov træder straks i kraft.

Nærmere forskrifter angaaende lovens gjennemførelse kan gives av Kongen.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivæsenet i kjøbstæderne meddeles stadfæstelse paa den av Porsgrund formænd og repræsentanter under 8 april 1908 fattede beslutning til vedtægt for torvhandelen i nævnte kjøbstad. 13 juni.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 5, jfr. § 39, bestemmes, at inden Strinden og Selbu, Guldal og Orkedal fiskeridistrikter, Søndre Trondhjem amt, maa i sjøen indtil videre intetsomhelst fiskeredskap brukes nærmere nogen til fiske av laks eller sjøørret staaende kilenot, lakseværp eller lignende redskap eller krokgarn end 200 meter paa redskapets fangstside. Dog skal dette forbud ikke være til hinder for sildefiske, loddefiske, notkast efter makrel og sei, eller for bruken av stang eller haandsnøre, ei heller for fiske, der foregaar paa fiskerens egen grund. 13 juni.

Overtrædelse av dette forbud er belagt med straf.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes følgende fiskeriregler for Sollien herred, Hedemarken amt, som gjældende indtil videre: 13 juni.

---

[1]) Se konv. med Portugal av 17 decbr. 1863; konv. med Italien av 20 septbr. (30 oktb.) 1866, jfr. dekl. av 28 mai 1878; konv. med Østerrige-Ungarn av 2 juni (31 juli) 1868, jfr. noter av 9 mars og 18 mai 1904; konv. med Frankrige av 4 juni (27 decbr.) 1869, jfr. dekl. av 5 mai (11 septbr.) 1897 og noter av 5 mars og 5 april 1904; konv. med Belgien av 26 april (15 juli) 1870, jfr. prot. av 15 juli 1870 og dekl. av 6 novbr. 1877; konv. med Storbritannien og Irland av 26 juni (26 aug.) 1873, jfr. dekl. av 18 febr. 1907; trakt. med det Tyske Rike av 19 jan. (31 mai) 1878, jfr. tillægstrakt. av 7 mars 1907; konv. med Nederlandene av 11 mars (10 juni) 1879; konv. med Luxemburg av 21 juli 1883 (11 jan. 1884); konv. med Spanien av 15 mai (14 juli) 1885, jfr. noter av 6 april og 10 decbr. 1904; trakt. med Amerikas Forenede Stater av 7 juni (8 novbr.) 1893, jfr. trakt. av 10 decbr. 1904; konv. med Sverige av 21 febr. 1907. Se ogsaa overensk. ang. foranstaltn. mot slavehandelen i Afrika m. v. av 2 juli 1890 (30 mars 1892), art. V.

*) Bekjendtgj. 16 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 16 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.

13 juni. 1) I tiden fra 15 september til 1 december skal alt fiske være forbudt i de Sollien herred tilhørende fiskevand og disse tilstøtende bækker og elver.

2) Det skal til enhver tid være forbudt at benytte følgende fangstredskaper:

a. Lyster,
b. not og draggarn,
c. andre bundne redskaper — herunder dog ikke indbefattet haav, der alene benyttes som hjælperedskap ved krokfiske — med mindre maskestørrelse end 30 mm. mellem knuterne,
d. rev med fisk til agn.

For Setningssjøen, Rundtjern, Langtjern, Havntjern og Finsjøens vedkommende skal det desuten til enhver tid være forbudt at benytte:

e. Krokredskap med fisk — herunder indbefattet stenbit — til agn.

3) I spileredskaper maa avstanden mellem spilerne ikke være mindre end 28 mm. Andre redskaper av stivt materiale skal ha kvadratiske aapninger av mindst 30 mm. tvermaal.

4) Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

13 juni. **Kongelig resolution** *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at al fangst av ferskvandsfisk med undtagelse av stangfiske for et tidsrum av 3 — tre — aar skal være forbudt i de inden Nordfrøya og Sørfrøya herreder, Søndre Trondhjem amt, liggende ferskvand, bækker, elver og tjern.

Overtrædelse av denne bestemmelse er belagt med straf.

13 juni. **Kongelig resolution** *), hvorved høieste resolution av 25 mai 1886, — ved hvilken forbydes til fiskeri i de dele av Mjøsen, som hører til de nuværende herreder Ringsaker, Vang, Nes, Furnes og Stange i Hedemarken amt, at benytte oter samt i de førstnævnte tre herreder ogsaa dræg, — ophæves.

13 juni. **Kongelig resolution** **), hvorved i medhold av § 5 i lov om indskrænkninger i bruk av ild i skog og mark m. v. av 14 juli 1893, jfr. lov av 27 juli 1896, meddeles approbation paa de av herredsstyret for Hof herred, Jarlsberg og Larvik amt, i møte den 30 mai 1908 besluttede regler angaaende forebyggelse og slukning av skogbrand inden herredet, dog med en enkelt forandring.

---

*) Bekjendtgj. 16 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25.
**) Bekjendtgj. 16 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor reglerne er indtat.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til § 1 i lov om brandvæsnet av 26 august 1854 meddeles approbation paa de av Mo huseierfuldmægtiger i møte den 25 februar 1908 vedtagne forandringer i § 4 og tillæg til §§ 13 og 27 i det for stedet ved kongelig resolution av 6 december 1905 approberte brandreglement. 13 juni.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa 13 juni.

1. den som arbeidsskole for vanføre i henhold til kong Oscar II's bestemmelse i direktiv av 22 november 1897, jfr. generalfuldmagt av 28 september 1907, oprettede stiftelse, som ved erklæring fra kong Oscar av 25 februar 1899 er git navnet »Sophies Minde«.
2. De til samme stiftelse knyttede to fond, det ene dannet til minde om majestæterne kong Oscar II og dronning Sophies 25 aars regjeringsjubilæum, det andet skjænket stiftelsen ifølge læge A. Willes testament av 24 juli 1900.
3. Den av stiftelsens bestyrelse den 21 mars 1908 utfærdigede
   a. plan for stiftelsen,
   b. statuter for fondet til minde om majestæterne kong Oscar II og dronning Sophies 25 aars regjeringsjubilæum, samt
   c. statuter for læge A. Willes legat.

Kongelig resolution, hvorved der 13 juni.

I. meddeles stadfæstelse paa:
   a. Det av kjøbmand Julius Oswald Petersen og hustru Elisabeth Christine Petersen, f. Dyrgreen, ved gjensidig testamente av 4 mai 1888, jfr. tillæg av 22 november 1890, oprettede »Julius Petersens og hustrus legat« til bedste for trængende indenfor Johannes menighet i Kristiania.
   b. De av Kristiania magistrat for nævnte legat under 17 februar d. a. utarbeidede statuter.

II. At legatets midler, der ifølge statuterne blir at forvalte av Kristiania overformynderi, tillates inddraget under dette overformynderis fællesforvaltning (jfr. lov av 25 februar 1899).

Kongelig resolution, hvorved Bratsberg amtskommune meddeles autorisation i henhold til § 1 i lov om sindssykes behandling og forpleining av 17 august 1848 til at oprette et kommunalt asyl for 115 sindssyke — 68 mænd og 47 kvinder — paa gaarden Faret i Solum herred i Bratsberg amt overensstemmende med de utarbeidede 13 juni.

*) Bekjendtgj. 16 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 25, hvor forandringerne er indtat.

13 juni. tegninger og med de av medicinaldirektøren foreslaaede ændringer.

13 juni. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i sundhetskommissionerne for Bjelland, Grindum og Aaseral herreder av Undal lægedistrikt i Lister og Mandal amt mot en godtgjørelse av 60 kroner aarlig for hvert av herrederne, hvilken godtgjørelse blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

13 juni. **Kongelig resolution,** hvorved de ved statsbanerne gjældende takster og regler for fragtberegning for befordring av reisende m. v. og levende dyr § 23 gives følgende ordlyd:

»Hunder befordres enten løse eller i kasser, kurver eller bur efter følgende takst:

For enkelt hund paa avstande indtil 75 km. erlægges i fragt det halve av billetprisen til III klasse, blandet tog, med avrunding opad til nærmeste 5 øre, mindste pris 30 øre. Paa større avstande beregnes fragten efter de for dyr av 3dje klasse gjældende regler. For flere hunder i én sending gjælder de for dyr av 3dje klasse fastsatte beregningsregler«.

13 juni. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning av 20 mai 1908 angaaende nyt lønsregulativ for endel telegraffunktionærer [1]) befales tat tilfølge.

---

[1]) Se St. prp. nr. 1, hovedpost IX B, kap. 2, tit. 1, 2, 4, 5 og 6. Indst. S III C. St.tid. side 1765—1770.

Beslutningen er saalydende:

I. Grundlønnen for telegrafassistenter fastsættes til kr. 1 100,00 aarlig, stigende med alderstillæg à kr. 200,00 hvert 3dje aar indtil kr. 2 500,00.

II. Grundlønnen for assistenter i telegrafstyrelsen bibeholdes med kr. 1 400,00, men stigende med alderstillæg à kr. 200,00 hvert 3dje aar indtil kr. 2 800,00.

III. De kvindelige assistentposter inddeles i 3 klasser med grundløn henholdsvis kr. 700,00, kr. 800,00 og kr. 900,00 pr. aar, stigende med alderstillæg à kr. 100,00 hvert 3dje aar indtil henholdsvis kr. 1 300,00, kr. 1 400,00 og kr. 1 500,00.

IV. For telefonistinderne ved statens lokalanlæg i Sarpsborg, Brevik, Farsund, Vossevangen, Florø, Levanger, Bodø, Narvik, Tromsø, Hammerfest og Vadsø fastsættes en grundløn av kr. 660,00 aarlig, stigende med alderstillæg à kr. 60,00 i almindelighet hvert andet aar indtil kr. 900,00.

V. Instrumentmakerne ved telegrafvæsnet kan meddeles fast ansættelse, naar de har utvist tilstrækkelig duelighet i arbeidet. Der fastsættes 3 maaneders gjensidig opsigelse med minimumsløn for verkstedsformanden av kr. 1 500,00 aarlig og for instrumentmakerne av kr. 1 000,00.

VI. Ovenstaaende beslutninger træder ikraft fra 1 april 1908.

Kongelig resolution, hvorved: 13 juni.

1. Approberes nedenstaaende utkast til »Tjenestereglement for den kongelige Norske Marine«, 1ste del,
2. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at bestemme, fra hvilket tidspunkt det under punkt 1 nævnte reglement skal gjøres gjældende,
3. følgende bestemmelser fra det under punkt 2 nævnte tidspunkt sættes ut av kraft, nemlig:
   a) Av »Reglement for landtjenesten ved den kongelige Norske Marine« av 6 mars 1889 med senere tillægsbestemmelser kapitlerne 1, 2, 3, 4, 6 VII og 6 VIII,
   b) av »Reglement for tjenstgjøringen ombord i den kongelige Norske Marines orlogsfartøier, 1ste avsnit« av 15 november 1897: Kapitlerne 1, 2 og 4 med undtagelse av § 101,
   c) av »Reglement for tjenstgjøringen ombord i den kongelige Norske Marines orlogsfartøier, 3dje avsnit« av 5 mai 1900: Kapitel 4.
4. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at foreta de forandringer i det under punkt 1 nævnte tjenestereglement, som fremtidig maatte nødvendiggjøres paa grund av eventuelle beslutninger av statsmagterne vedkommende marinens organisation m. v. samt de forandringer av mindre indgripende betydning, som erfaring maatte vise ønskelig eller nødvendig.

Kapitel 1.

Kommandoforholdene i almindelighet.

Kommanderende admiral.

§ 1. Kommandoen over marinen føres paa Kongens vegne av den kommanderende admiral eller under hans forfald av chefen for admiralstaben eller den officer, hvem kommanderende admirals forretninger midlertidig er overdraget.

Foredrag for Kongen.

§ 2. Indberetninger eller andre kommandosaker vedkommende marinen, der skal forelægges Kongen til avgjørelse, indsendes av kommanderende admiral til Forsvarsdepartementets chef til foredrag.

Inspektion.

§ 3. Den kommanderende admiral inspiserer i almindelighet alle utrustede krigsskibe. Forsaavidt han selv ikke foretar inspektionen, beordrer han den utført av chefen for admiralstaben eller en av de sjømilitære distriktschefer. Naar han finder det ønskelig, inspiserer han derhos, eller lar han inspisere, korpser, skoler, oplagshavner m. v. Om enhver inspektion av krigsskibe sker indberetning til Kongen, for de øvrige inspektioners vedkommende kun, forsaavidt kommanderende admiral finder det paakrævet.

§ 4. Direkte under den kommanderende admiral er stillet admiralstaben og distriktskommandoerne.

Admiralstaben og dens funktioner m. v.

§ 5. 1. Admiralstaben staar foruten til den kommanderende admiral ogsaa i direkte tjenesteforhold til Forsvarsdepartementet. Den har at uttale sig om og bearbeide de saker, som av disse autoriteter blir den forelagt.

2. Det paaligger admiralstaben:

a) At utarbeide alle forslag til planer for marinens mobilisering og sjøkrigsmateriellets anvendelse for en eventuel krig. Dette sker under fornødent samarbeide med armeens generalstab;

b) at forfatte de fornødne taktiske og strategiske beskrivelser av kysten;

c) at søke underretning om og føre opgave over de forskjellige norske havners beholdninger av kul og lignende, der kan faa betydning for krigsmarinen;

d) at utarbeide forslag til fordeling av personellet for mobilisering;

e) at føre indseende med, at alle underordnede instanser holder sig bestemmelserne i marinens mobiliseringsregler efterrettelig.

3. Chefen for admiralstaben har tillike at paase, at de gjældende bestemmelser vedkommende fartøiers og det øvrige materiels oplægning nøie overholdes, og at dette stadig holdes mobiliseringsberedt.

Efter konferanse med eller anmodning fra Forsvarsdepartementets marinestyrelse foretar han inspektionsreiser til verfter, oplagshavner m. v. Paa disse inspektionsreiser medfølger, hvis det findes ønskelig, en av marinestyrelsens officerer. Forefindende mangler ved materiellet rapporterer han til marinestyrelsen, til hvilken han ogsaa kan indsende forslag til deres avhjælpelse eller materiellets forbedring og til anskaffelse av forraad samt deres fordeling til stationer.

4. Han sørger for planlæggelsen av krigsmerkevæsenet og vaaker over, at dette saavidt mulig altid holdes *à jour*.

Rapporter angaaende krigsmerkningen og fordeling av de til den opsatte mandskaper indsendes til admiralstaben, der forfatter de fornødne beskrivelser.

5. Alle underretninger om kystopmerkningen, om baaer, grunder eller lignende, der indkommer til marinens myndigheter, avgives til admiralstaben, der drar omsorg for, at efter omstændigheterne Norges Geografiske Opmaaling eller fyrdirektøren, eventuelt begge, erholder fornøden meddelelse.

Admiralstaben vaaker over, at der paa de i handelen gaaende kystkarter ikke anføres ting eller avmerkes farvand, som ikke bør komme til fremmedes kundskap og at der omvendt paa

de specielt for marinen bestemte karter er avlagt alt, hvad der kan tjene marinen til nytte, i hvilken anledning Norges Geografiske Opmaaling, forinden nyt kystkart utgives, vil oversende et eksemplar av samme til admiralstabens granskning. I tilfælde av meningsforskjel mellem admiralstaben og opmaalingen, avgir admiralstabschefen rapport til Forsvarsdepartementet.

6. Admiralstaben skal holde sig nøie underrettet om utviklingen, saavel hvad materiellet som personellet angaar, i de fremmede mariner, specielt de nærmeste. Herover føres protokoller. Likeledes har admiralstaben at bearbeide materialer angaaende begivenheter sjøkrigen vedrørende og holde sig *à jour* med alt, der kan være av strategisk eller taktisk interesse for marinen.

7. Alle taktiske og strategiske rapporter, skyterapporter samt rapporter om torpedoskytning, eksersiser og lignende fra øvelser eller togter, alle rapporter om videnskabelige eller praktiske forsøk i marinen, beretninger om stipendiereiser bearbeides og opbevares i admiralstaben, der i tilfælde i den utstrækning, som den finder det hensigtsmæssig, bringer dem til officerernes kundskap.

8. Chefen for admiralstaben indsender hvert aar til kommanderende admiral forslag angaaende øvelsernes anordning, specielt opgjøres program for eskadre- og krigsøvelser samt budgetforslag vedkommende øvelserne for kommende termin.

Det paahviler ham endvidere, naar han anser det fornødent, eller det av Forsvarsdepartementet eller den kommanderende admiral forlanges, at fremkomme med forslag til forandringer i marinens organisation samt i reglementer og regulativer for skolerne, i signalvæsen, taktik, instruks for øvelser m. v.

9. Efter ordre fra den kommanderende admiral kan admiralstabschefen inspisere marinens skoler. Han indsender i tilfælde herom rapport til marinestyrelsen.

10. Chefen for admiralstaben indsender forslag til den kommanderende admiral om de officerer, han ønsker til tjeneste i staben, samt naar tjenstgjørende officerer bør fratræde.

Den i staben tjenstgjørende ældste officer tjenstgjør som kontorchef og paraferer i almindelighet alle vigtigere skrivelser.

En av stabens officerer fungerer som adjutant hos chefen.

11. Til admiralstaben hører et bibliotek. Til dette anskaffes foruten de faglige tidsskrifter, der findes at være av interesse, inden- og utenlandsk fagliteratur i den utstrækning, den givne bevilgning maatte tillate. En av de i admiralstaben tjenstgjørende officerer fungerer som bibliotekar og avlægger regnskap for de til biblioteket bevilgede midler. Admiralstabens bibliotek bør i størst mulig utstrækning være tilgjængelig for marinens officerer.

12. Medmindre anderledes for tilfældet anordnes, overtar den ældste i admiralstaben tjenstgjørende officer i chefens fraværr dennes tjenesteforretninger og undertegner utgaaende skrivelser »I chefens fraværr«; for vigtigere ekspeditioner indhenter han admiralstabschefens eller efter omstændigheterne den kommanderende admirals approbation og underskriver da »Efter befaling«.

13. Forsaavidt ikke anderledes bestemmes (se § 1) overtar admiralstabschefen i den kommanderende admirals fraværr dennes løpende forretninger og undertegner da »I den kommanderende admirals fraværr«

N. N.
chef for admiralstaben.

Distriktscheferne og deres funktioner m. v.

§ 6. Distriktscheferne staar i spidsen for distriktskommandoerne og er øverste sjømilitære befalingsmænd inden sit distrikt.

Distriktschefen har at forestaa og lede mobiliseringen inden sit distrikt og bærer ansvaret for, at saavel personel som materiel til enhver tid er mobiliseringsberedt.

Distriktschefen er chef for de i distriktet værende repli- og oplagshavner og kystsignalstationer.

Under distriktscheferne skal sortere alt fastlønnet personel og vernepligtige officerer og underofficerer, der tilhører distriktet eller — uten at ha anden tjeneste — er fordelt til dettes materiel. Herfra undtages dog — efter Forsvarsdepartementets nærmere bestemmelse — de sjømilitære skoler, likesom det personel ved styrelsens kontorer, ved hovedverftet og ved de tekniske brancher, der er bestemt til ved mobilisering ikke at forlate disse.

Under distriktschefen skal endvidere sortere distriktets sjøvernepligtige mandskaper, over hvilke der skal føres ruller.

Distriktschefen skal av admiralstaben holdes *à jour* med det personel, der for mobilisering er fordelt til distriktets materiel, men i fredstid har tjeneste utenfor dette.

Distriktschefen i 1ste distrikt er tillike kommandant for Karljohansverns befæstninger. Han er i alt, hvad der vedrører mobiliseringsanliggender, den nærmeste foresatte for samtlige administrationschefer, mens disse forøvrig sorterer direkte under Forsvarsdepartementet.

Likeledes staar korpscheferne og cheferne for Sjøkrigsskolen — uanset det indbyrdes anciennetetsforhold forøvrig — i alt, hvad der vedrører mobilisering og forberedelser derfor under distriktschefen, mens de nævnte chefer i overensstemmelse med approberte planer eller andre specielle bestemmelser uavhængig av distriktschefen træffer de fornødne forføininger vedrørende den indre tjeneste, saasom mandskapernes utdannelse, opøvelse og disciplin, økonomi og regnskapsvæsen.

Distriktschefen indberetter til kommanderende admiral alt av vigtighet og interesse, der forefalder i distriktet. Ankommer fremmed orlogsmand, skal han ved en officer la chefen komplimentere og tilby assistanse, samt indberette ankomsten til kommanderende admiral.

I det mindste én gang aarlig mønstrer distriktschefen i 1ste sjømilitære distrikt korpsernes mandskaper. Om enhver mønstring afgives indberetning til kommanderende admiral.

Under en distriktschefs midlertidige forfald eller fravær skal stationens ældste sjøofficer i aktiv tjeneste være hans stedfortræder som øverste sjømilitære befalingsmand paa stationen, mens forretningerne ved distriktschefens kontor bestyres som foreskrevet i dette reglements 2den del § 15.

§ 7. 1. Chefen for admiralstaben, distriktschefer, chefen for Sjøkrigsskolen, korpschefer, stabsofficerer tjenstgjørende i kommanderende admirals stab, marinestyrelsen og admiralstaben, kontorchefer i marinestyrelsen, bestyreren av navigationsvæsenet, kompanichefer, 1ste ekvipagemester, kanonkontrolløren og bestyreren av laboratoriet og artilleriverkstederne ansættes ved beordring i statsraad blandt officerer av de i marinens organisation bestemte charger. Beordring til tjeneste m. v.

2. I stillinger, hvis indehavere (saasom Minedirektøren og Artilleridirektøren) efter organisationen skal træde *à la suite*, beordres dertil villige officerer i statsraad.

3. Til anden tjeneste ved kommanderende admirals stab, marinestyrelsen, admiralstaben, distriktskommandoerne, oplagshavnene og torpedobatterierne, Sjøkrigsskolen, korpserne, administrationsgrenene og verfterne beordres officerer av den kommanderende admiral.

Til kompanichefer og dermed sideordnede stillinger kan kommanderende admiral midlertidig (for en tid av indtil 6 maaneder) beordre officerer.

4. Til tjeneste som flaatechef, eskadrechef, avdelingschef, flagkaptein, skibschef for større krigsskibe beordres officerer av Kongen efter kommanderende admirals indstilling. Chefer for mindre skibe, saasom mindre kanonbaater og torpedobaater samt officerer til anden sjøtjeneste beordres av kommanderende admiral.

5. Officerer av sanitets-, intendantur- og haandverkskorpset beordres til tjeneste overensstemmende med reglerne i disse korpsers reglementer.

6. Militære lærere ved marinens skoler ansættes av Forsvarsdepartementet.

§ 8. Enhver militær person, der er berettiget til at gi en anden en militær befaling, er dennes militære foresatte.

§ 9. 1. a) Kommanderende admiral er nærmeste militære foresatte for distriktscheferne, for enhver flaatechef, uav- Nærmeste militære foresatte.

hængig eskadrechef, avdelingschef eller skibschef, samt for de officerer, der har befalt eller tillatt station i Kristiania og som ikke henhører under nogen anden militær foresat.

Chefen for admiralstaben er nærmeste militære foresatte for de officerer, der tjenstgjør ved denne.

b) Enhver flaatechef, eskadrechef, avdelingschef eller divisionschef er de ham underlagte eskadrechefers, avdelingschefers, divisionschefers, skibschefers samt egen flagkapteins (1ste flagadjutants) nærmeste militære foresatte.

c) Distriktscheferne er nærmeste militære foresatte for samtlige i distriktet bosatte officerer, der ikke henhører under nogen anden nærmeste militære foresatte.

d) Chefen for Sjøkrigsskolen er nærmeste militære foresatte for de ved skolen tjenstgjørende officerer. Korpschefen for kompanichefer og for andre ved korpset utenfor kompanierne tjenstgjørende officerer, kompanichefen for de ved kompaniet tjenstgjørende officerer.

e) Enhver skibschef er nærmeste militære foresatte for vaktchef og navigationsofficer med hensyn til alle spørsmaal vedrørende skibets manøvrering og navigering, samt forøvrig for alle ombordværende personer av lavere anciennitet, som ikke henhører under nogen anden nærmeste militær foresat.

Stabschefen er nærmeste militære foresatte for de ved staben tjenstgjørende personer.

Forøvrig er enhver militær befalingsmand ombord nærmeste militære foresatte for de ham i vedkommende tjeneste nærmest undergivne personer, idet skibschefen i tilfælde har at gi de nærmere bestemmelser i saa henseende.

f) For officerer av sanitets-, intendantur- og haandverkskorpset er korpschefen nærmeste militære foresatte, forsaavidt vedkommende ikke er paa togt.

g) Distriktschef, korpschef eller chefen for Sjøkrigsskolen har at gi bestemmelse for, hvilken militær befalingsmand de dem underlagte underofficerer, kadetter og menige skal betragte som sine nærmeste militære foresatte, forsaavidt dette ikke er bestemt ved særskilte reglementer.

Vidnesbyrd for officerer.

2. For officerer avgives vidnesbyrd for utført tjeneste efter følgende regler:

Av kommanderende admiral for officerer, tjenstgjørende i kommanderende admirals stab, av flaatechefer, eskadrechefer og avdelingschefer for de dem underlagte chefer (eskadre-, avdelings-, divisions- og skibschefer) samt for stabens officerer; av chefen for admiralstaben, distriktschefer (chefer for oplagshavner), chefen for Sjøkrigsskolen, korpschefer (cheferne for marinens intendantur og sanitetsvæsen) og skibschefer for de under disse tjenstgjørende officerer.

For officerer, der tjenstgjør i marinestyrelsen, ved marinens hovedverft, artilleri, minevæsen og navigationsvæsen skal avdelingschefen eller administrationschefen avgi vidnesbyrd til vedkommendes nærmeste militære foresatte, der paafører vidnesbyrdet sine bemerkninger, specielt hvad deres militære forhold angaar.

Vidnesbyrd avgives, naar vedkommende chef fratræder som saadan, naar vedkommende officers tjeneste ophører samt hver gang en officer har tjenstgjort et fuldt aar, dog saaledes, at vidnesbyrd ikke avgives for kortere tids tjenstgjøring end 3 maaneder — for sjøtjeneste 1 maaned — medmindre dette paa grund av særlige omstændigheter skulde ansees ønskelig.

Vidnesbyrdene indsendes av den militære foresatte til kommanderende admiral — for officerer av haandverks-, intendantur- og sanitetskorpset gjennem vedkommende korps — og gjenpart tilstilles vedkommende officer.

Vidnesbyrdene skrives paa et halvt ark papir særskilt for hver officer og avfattes saaledes, at kommanderende admiral kan erholde kjendskap til officerernes brukbarhet og forhold forøvrig. Ilagte straffer eller revselser blir at paaføre vidnesbyrdet.

For sekondløitnanter under utdannelse til faste officerer følges de for disse givne specielle regler.

§ 10. Distriktscheferne indsender kvartaliter til kommanderende admiral liste over de officerer, hvis nærmeste militære foresatte de er, korpscheferne over de officerer, hvis nærmeste militære foresatte de er, samt over samtlige ved korpset tjenstgjørende officerer, underofficerer og menige. Chefen for Sjøkrigsskolen over samtlige skolens officerer og elever. Kvartalslister.

§ 11. 1. Ancienniteten for personer tilhørende den væbnede magt bestemmes ved deres grad (charge), saaledes at den høiere grad gir den høiere anciennitet. Inden samme eller likestillet grad gir den tidligere utnævnelse den høiere anciennitet. Anciennitet.

2. For personer av samme eller likestillet grad, som har faat sin utnævnelse paa samme dag, bestemmes ancienniteten ved den orden, hvori de er nævnt, idet dog i saadant tilfælde militære ansees at ha anciennitet foran civilmilitære.

3. Utskrevne og forhyrte menige ansees for likestillet militære og regner saaledes sig imellem ingen anciennitet.

§ 12. Civilmilitære samt de inden sanitetskorpset, haandverkskorpset med undtagelse av mineunderofficerer og minekonstabler, intendanturkorpset og musikpersonalet staaende militære har alene myndighet over de dem i de respektive tjenestebrancher eller for tilfældet underlagte personer og kan ikke føre almindelig militær kommando. Kan ikke føre almindelig militær kommando.

Haandverkskorpsets mineunderofficerer, der har almindelig militær kommandomyndighet, kan dog ikke overta kommandoen

over andre slags krigsfartøier end torpedobaater, patruljebaater og lignende.

Befalingsmand, der er ansat i civilmilitær stilling, betragtes, saalænge han indehar saadan, som civilmilitær. Dog kan han i henhold til bestemmelserne i § 14 for tilfældet gives militær kommando.

Kommando under fælles tjenstgjøring.

§ 13. 1. Naar to eller flere marinen tilhørende befalingsmænd ifølge ordre eller gjældende bestemmelse er samlet til fælles tjeneste, føres kommandoen av den, der har høiest anciennitet.

Kommando ved tilfældig møte.

2. Naar to eller flere av hinanden uavhængige marinen tilhørende befalingsmænd tilfældig træffer sammen i tjeneste, skal den yngre chef personlig eller e. o. pr. signal meddele den ældste sine ordrer. Er disse hemmelige, meddeles kun, at saadanne ordrer haves; den ældste chef er dog berettiget til, om han finder det nødvendig, at forlange sig meddelt ogsaa de hemmelige ordrer, men skal isaafald gi skriftlig befaling desangaaende. Den ældste chef er, om han finder det nødvendig for tjenesten, berettiget til at overta kommandoen og kan likeledes paa eget ansvar gi den yngre en befaling, der foranlediger avvikelser fra en sidstnævnte tidligere tildelt ordre eller instruks, medmindre den yngre chef av høiere myndighet end den ældste uttrykkelig er paalagt ikke at avvike fra sine ordrer eller instrukser. Den ældste chef skal dog gi saadan ordre skriftlig og er ansvarlig for, at ingen av de den yngre befalingsmand tidligere givne instruktioner derved tilsidesættes mere end uomgjængelig nødvendig.

Naar den ældste chef paa denne maate overtar kommandoen, skal han snarest indmelde saken til vedkommende høiere myndigheter.

Det paaligger under alle omstændigheter den ældste chef at anordne bevogtningstjenesten for den samlede styrke overensstemmende med gjældende bestemmelser og paa hensigtsmæssigste maate.

Naar den yngre chef agter at forlate det tilfældige møtested, paaligger det ham at melde dette for den ældste.

3. Under fælles tjenstgjøring med arméen overtages ledelsen av de militære operationer av den officer, der uanset vaabenarten har høiest rang eller anciennitet, saafremt ikke anderledes for tilfældet bestemmes.

Undergiven kan gives kommando.

§ 14. Inden den ham underlagte styrke kan vedkommende chef gi en ham underlagt person kommando over en større eller mindre del av denne styrke.

Naar ikke anderledes uttrykkelig er bestemt, kan saadan kommando kun tillægges overordnet likeoverfor underordnet, dog kan:

a) Militær befalingsmand gives kommando over ham overordnede personer, som kun har delvis militær myndighet (se § 12).
b) Menig sættes til at befale over menig.
c) Skoleelever til øvelse gives den for deres utdannelse nødvendige kommando over personer av høiere anciennitet.

Kommandoens midlertidige overtagelse.

§ 15. 1. Foruten hvad der derom er bestemt for enkelte tilfælde, gjælder som almindelig regel, at naar en befalende dør eller ved sygdom eller paa anden maate sættes ut av stand til at utøve sin befalende myndighet, overtages denne (med de indskrænkninger, der er en følge av § 12) efter ham av den under hans kommando lydende ældste i anciennetet, indtil endelig bestemmelse er indhentet fra den høiere kommanderende, der uopholdelig blir at underrette.

Dog kan befalingsmand, der ifølge ordre er embarkert paa noget skib udelukkende som passager eller i særskilt tjenesteforretning, ikke uten særdeles tvingende omstændigheter overta midlertidig kommando ombord.

2. Saafremt den høiere kommanderendes bestemmelse ikke kan bli indhentet inden 48 timer, og der for det enkelte tilfælde ikke er særbestemmelser gjældende, skal kommandoen om mulig overgives ved skriftlig ordre.

Kommandoens overtagelse av underofficer.

§ 16. Efter officererne overtages befalingen av kadetter og underofficerer efter samme regler og i henhold til den i efterfølgende tabel*) angivne indbyrdes gradstilling, dog saaledes, at kadet av ældste klasse overtar kommandoen foran enhver underofficer.

Kapitel 2.

Almindelige pligter for befalingsmænd.

Lydighetspligt.

§ 17. Enhver befalingsmand maa stedse erindre, at sand militær lydighet kræver bestemt vilje til at underordne sig.

Enhver befaling skal av yderste evne punktlig efterkommes — uten forbehold, løihet eller spidsfindig fortolkning — og om fornødent med opofrelse av livet.

Det er en befalingsmands pligt at gjøre sig fortrolig med aanden i en ham given befaling, saa at han i alle tilfælde kan handle i overensstemmelse med samme. Han bør stedse erindre, at god disciplin hos mandskapet for en stor del betinges av god disciplin hos de befalende.

Maa ikke vike tilbake for ansvar, der følger med stillingen.

§ 18. Det er enhver befalingsmands pligt at overta det med hans tjenestestilling forbundne ansvar, likesom han bærer ansvaret for de befalinger han gir, og disses følger.

Forsøk paa at skyte ansvaret fra sig er uværdig, forhindrer en kraftig og beslutsom optræden og er uforenelig med de fordringer, der stilles til en befalingsmand.

*) Se næste side.

Grad.	Sjømilitære korps.	Haandverkskorpset.	Sanitets-korpset.	Intendantur-korpset.	Utskrevne mandskaper.	Sjøkrigs-skolen.	Anm.
1ste	Artilleriassistent. Takkelassistent. Stabssersjant. Korpssersjant.	Mineassistent. Korpssersjant.	Sanitetsassistent.	Intendantur-assistent.		Kadet-underofficer.	
2den	Overkanoner. Høibaatsmand. Kompanisersjant. Musiku.off. av 2den grad.	Overmaskinist. Overminør. Overfyrverker. Skibsbygn.h.v. av 1ste klasse. Vaabenh.v. av 1ste klasse. Kompanisersjant.		Overfurer.		Øvrige kadetter av ældste klasse.	
3dje	Kanoner. Baatsmand. Musiku.off. av 3dje grad.	Maskinist. Minør. Fyrverker. Skibsbygn.h.v. av 2den klasse. Vaabenhaandv. av 2den klasse.	Sanitetsu.off. av 1ste kl. med over 15 aars tjeneste.	Furer.			
4de	Underkanoner. Baadsmandsmat. Musiku.off. av 4de grad. Vpl. underofficer*).	Undermaskinist. Underminør. Skibsbygn.h.v av 3dje klasse. Vaabenhaandv. av 3dje klasse.	Sanitetsu.off. av 1ste kl. med under 15 aars tjeneste. Vpl. sanitets-u.off. *).	Underfurer. Vpl. underfurer *).	Utskrevne maskinister**).		*) Vpl. underofficerer rangerer efter samtlige fastl. underofficerer av samme grad. **) Utskrevne maskinister rangerer efter samtlige vpl. underofficerer.
5te	Underkanonersmat. Kvartermester. Menig, der forretter underofficers tjeneste.	Menig, der forretter underofficers tjeneste.	Menig, der forretter underofficers tjeneste.	Menig, der forretter underofficers tjeneste.	Utskrevne menige, der forretter tjeneste som styrmand, underkanonersmat, kvartermester eller anden u.off. tjeneste.		

§ 19. Enhver befalingsmand skal ved stadig at arbeide sig frem i kundskap og erfaring søke at gjøre sig duelig i sit fag. Stræbe at gjøre sig duelig i sit fag.

§ 20. Enhver befalingsmand skal kjende alle for tjenesten gjældende love, instruktioner og reglementer, der vedkommer ham i den stilling, han indehar. Enhver officer skal altid være i besiddelse av de gjældende tjenestereglementer for Marinen. Befalingsmand skal kjende gjældende bestemmelser.

§ 21. 1. Enhver foresat skal ikke alene selv rette sig efter de for tjenesten gjældende love og reglementer samt de almindelige eller specielle ordrer, som maatte gives ham, men skal tillike paase, at de efterleves av hans undergivne. Han skal gi nøie agt paa disses forhold og stræbe at lære dem at kjende, for at han kan vite, hvorledes enhver av dem ved forefaldende leilighet bedst kan benyttes. Foresats forhold likeoverfor undergivne.

2. Den foresatte skal behandle sine undergivne med retfærdighet og alvor, samt med undgaaelse av alt, hvorved disciplinen kan svækkes, anspore dem til iver og flid i tjenesten.

I fornødent fald anvender han formaning, advarsel og den ham tilkommende revselsesret eller drar den feilende til ansvar efter loven, idet han iagttar ikke at benytte haardere midler, end øiemedet kræver.

§ 22. Enhver befalingsmand, der blir vidende om nogen uorden, om underslæp eller andre handlinger, som kan utsætte marinens verfter, skibe eller eiendom forøvrig for skade eller fare eller er til skade for tjenesten, skal enten selv søke at hemme de til hans kundskap komne misligheter eller uten ophold avgi melding til sine nærmeste foresatte eller til vedkommende autoritet. Rette eller melde enhver mislighet.

§ 23. En høiere befalingsmand, der er tilstede, naar nogen misbruker sin myndighet likeoverfor underordnet, skal straks skride ind for at stanse saadant misbruk og søke den skyldige draget til ansvar. Hindre ulovlig medfart.

§ 24. 1. Klage, melding, ansøkning eller lignende, som skal avgjøres av en høiere foresat, skal befordres til sin bestemmelse saa hurtig, som forholdene tillater det, og maa under ingen omstændighet tilbakeholdes eller skjules. Klage, melding, ansøkning o. l. skal straks befordres videre og maa ikke tilbakeholdes.

2. En befalingsmand, der i henhold til § 46 punkt 2 er anmodet om at optræde som »tredjemand« med forestilling paa en klagers vegne, skal søke at forhindre, at klagen indgives, hvis han finder den ubesindig, overilet eller ubeføiet. Søke at forhindre indsendelse av ubesindig, overilet eller ubeføiet klage.

3. Enhver befalingsmand, gjennem hvem en klage indgives, skal, hvis dette sker i vrede eller overilelse, søke klagen frafaldt. Søke klage, indgit i vrede eller overilelse, frafaldt.

§ 25. Enhver befalingsmand har at gi sine undergivne fornøden veiledning angaaende deres tjeneste og skal bistaa dem med hensyn til form og ekspeditionsmaate for rapporter, forestillinger, klager, ansøkninger eller lignende. Veilede undergivne i tjenesten.

Forhaanelse eller fornærmelse mot underordnet er forbudt.

§ 26. Ingen befalingsmand maa, hverken i eller utenfor tjenesten, forhaane nogen underordnet eller fornærme ham ved beskjæmmende uttalelse eller adfærd.

Tiltaleformen »Du« maa ikke benyttes av befalingsmænd likeoverfor mandskaper.

Søke ædruelighet fremmet.

§ 27. 1. Enhver befalingsmand skal ved eget eksempel søke at virke til fremme av ædruelighet.

Behandling av beruset person.

2. En beruset person bør ikke utsættes for yderligere at ophidses, hvorved han kan bli forledet til voldshandlinger eller insubordinationsforseelser.

Enhver trætte med en beruset person skal undgaaes.

Den berusede bør, hvis hans opførsel tillater det, behandles og passes av kammerater. Overordnede bør ikke uten nødvendighet, selv direkte befatte sig med ham.

Omhyggelighet med statens eiendom.

§ 28. Det paaligger enhver befalingsmand — alle i almindelighet og enhver for sin specielle tjenestegrens vedkommende isærdeleshet — nøie at paase, at marinens eiendom av enhver slags behandles med omhu og forsigtighet, likesom han har at iagtta alt, som kan tjene til at bevare nævnte eiendom mot beskadigelse ved uagtsom behandling eller paa anden maate.

Underordnede maa ikke unødig besværes eller urettelig fritages for tjeneste eller arbeide.

§ 29. 1. Ingen maa befale sine underordnede til vakt, arbeide eller anden tjenstgjøring oftere, end de gjældende reglementer, de givne specielle forholdsregler eller tjenestens tarv medfører.

Ingen maa urettelig frita en underordnet for tjeneste.

Mandskapets spise- og hviletid skal overholdes.

2. Mandskapet maa ikke uten nødvendighet kaldes til arbeide under maaltiderne eller forstyrres i hviletiden.

Tildele enhver sit i rette tid.

§ 30. Enhver, hvem saadant paaligger, skal i rette tid utdele til sine underordnede lønning, fødemidler, klær og andet, der tilkommer dem, og ingen maa paa ulovlig maate tilbakeholde det, som skal utdeles, eller ulovlig avkorte noget derav.

Myndighet maa ikke misbrukes til opnaaelse av ulovlig fordel.

§ 31. Ingen maa ved hjælp av den ham tilkommende myndighet søke at tilvende sig nogen slags gave eller anden ulovlig fordel.

Maa ikke drive handel.

§ 32. 1. Ingen til et skib hørende befalingsmand maa ombordta noget slags varer for dermed at drive handel (se dog tjenestereglementets 3dje del).

Maa ikke personlig delta i leveranse eller derved forskaffe sig personlig fordel.

2. Ei heller maa nogen av et skibs befalingsmænd ha personlig del i nogen leveranse til skibet eller i forbindelse dermed motta nogen gave eller forskaffe sig nogensomhelst personlig fordel. (Se forøvrig tjenestereglementets 2den del § 142).

Ensartethet i kommandoord.

§ 33. Under alle manøvrer og eksersiser skal de reglementerte kommandoord benyttes; i tilfælde av manglende bestemmelser kan vedkommende chef gi fornøden ordre.

Klædedragt.

§ 34. 1. Naar befalingsmænd er nærværende ved inspektioner, mønstringer eller lignende, skal de være i samme klædedragt, som de ved anledningen tjenestgjørende befalingsmænd.

Ved deltagelse i fester og lignende, der av vedkommende chef betegnes som officielle, skal benyttes militær og ensartet klædedragt.

Naar flere befalingsmænd optræder samlet iland i tjeneste bør de som regel være ens klædt.

Forøvrig gir vedkommende chef de fornødne bestemmelser med hensyn til klædedragt indenfor uniformsreglementets grænser, iagttagende at vedkommende befalingsmænds selvbestemmelsesret i saa henseende ikke indskrænkes mere, end efter omstændigheterne paakrævet.

2. Befalingsmænd skal altid være ordentlig og propert klædt.

Klædedragt under landlov.

§ 35. Naar officerer permitteres iland fra skib, kan de benytte civil dragt, medmindre chefen anderledes bestemmer. Underofficerer maa derimot i lignende tilfælde kun under særegne omstændigheter tillates at benytte civil dragt, medmindre de under skibets henliggen i utenlandsk havn er permittert til et fra skibet længere bortfjernet sted, da civil dragt skal benyttes, naar chefen ikke gir anden ordre.

Naar signal gjøres eller ordre gives til eksersis.

§ 36. Naar signal gjøres eller ordre gives til almindelig manøvre, eksersis eller lignende, skal de befalende likesaavel som det øvrige mandskap skyndsomt indfinde sig paa bestemt sted eller indta de poster, hvortil de maatte være fordelt.

Fremmede landes religion, seder og skikker skal respekteres.

§ 37. Det paaligger alle befalingsmænd under ophold i fremmede land at respektere disses religion, seder og skikker samt at tilholde sine underordnede det samme.

Kapitel 3.

A. Om lydighet og agtelse m. m.

Almindelig lydighets-og troskapspligt.

§ 38. Enhver er forpligtet til at vise kongeriket Norges konstitution og H. M. Kongen lydighet og troskap og som ærekjær krigsmand at vove liv og blod i rikets tjeneste, naar og hvor det befales av H. M. Kongen eller paa hans vegne av vedkommende foresatte.

Enhver skal rette sig efter love og reglementer.

§ 39. 1. Enhver krigsmand skal nøie rette sig efter de for tjenesten gjældende love og reglementer samt de almindelige eller specielle ordrer, som maatte gives ham.

Ved hele sin færd skal han søke at erhverve sig sine over- og underordnedes tillid og agtelse.

Civile personers forhold ombord.

2. Civile personer og alle, der i hvilkensomhelst egenskap følger et krigsskib, som er paa togt, skal rette sig efter de forskrifter, som til ordnens opretholdelse og til skibets eller krigsmagtens sikkerhet maatte bli fastsat ved lov, reglement eller paa anden maate.

Underordnede skal vise hurtig og punktlig lydighet mot befalinger.

§ 40. 1. Enhver underordnet skal i tjenesten stedse vise ubetinget lydighet mot enhver befaling, der ikke aabenbart strider mot moral og gjældende love. Han skal utføre den uten motsigelse, indvending, tegn paa uvilje eller unødvendig forespørsel, hvad enten han mottar befalingen umiddelbart av sine foresatte eller paa anden i den militære tjeneste brukelig maate.

Ansvar for befalingens utførelse.

Den undergivne er derhos ansvarlig for befalingens nøiagtige utførelse, hvad enten det paaligger ham at utføre den selv eller at paase den utført av andre.

Motstridende befalinger.

2. Naar nogen av en foresat mottar en befaling, hvorved han hindres i at utføre en befaling, han tidligere har mottat, skal han paa en ærbødig maate gjøre den foresatte opmerksom herpaa og motta hans bestemmelse om, hvilken av de to befalinger han skal følge.

Melding eller rapport om utført befaling.

3. Likesom der i almindelighet skal avgives tjenstlig melding eller rapport til vedkommende foresatte om utførelsen av enhver ordre eller enhver paalagt særskilt tjenesteforretning, saaledes skal saadan melding eller rapport navnlig gives, naar en ordre eller tjenesteforretning av en eller anden grund ikke har kunnet komme til utførelse.

Melding skal avgives paa militær maate.

4. Enhver melding skal fremføres paa en passende militær maate, kort, tydelig, nøiagtig og strengt overensstemmende med sandheten.

Nødvendig avvikelse fra en mottat ordre.

§ 41. 1. Foraarsaker uforutseede omstændigheter, at en mottat befaling ikke nøiagtig kan utføres, eller at den paa grund av manglende oplysninger blir utilstrækkelig, indhentes forholdsordrer fra nærmeste foresatte eller i tilfælde fra den foresatte, fra hvem befalingen er mottat. Kan dette ikke ske uten skadelig forsinkelse, er det pligt at handle saaledes, som tjenestens tarv og befalingens formaal skjønnes at kræve.

Melding om den stedfundne avvigelse fra den mottagne ordre samt om grunden til denne avvikelse avgives hurtigst mulig til nærmeste foresatte.

Naar den mottagne befaling beror paa en misforstaaelse.

2. Paa lignende maate har en undergiven at forholde sig, saafremt det maatte vise sig, at en ham git befaling beror paa en misforstaaelse eller paa mangel av kjendskap til begivenheter eller forhold, der er av vigtighet med hensyn til befalingens formaal og utførelse.

Vise overordnede agtelse. Hilsninger.

§ 42. Enhver skal saavel i som utenfor tjenesten iagtta en sømmelig og ærbødig opførsel mot overordnede, selv om de henhører til en anden vaabenart eller nation, og — foruten at iagtta de gjældende specielle forskrifter for hilsning — vise dem de ifølge dette reglement eller skik og bruk sedvanlige tegn paa agtelse.

Kritik over overordnede er forbudt.

§ 43. Enhver skal avholde sig fra saadanne ytringer om sine overordnede, deres befalinger eller forhold, som kan svække

den overordnedes anseelse eller paa anden maate skade tjenesten.

§ 44. Ingen maa utøve disciplinærmyndighet i sin foresattes overvær uten hans samtykke. Revselse i foresats nærvær er forbudt.

§ 45. 1. Ingen maa, naar en foresat tilretteviser ham i tjenesten, forsvare sig mot tilrettevisningen uten dertil at være opfordret av den foresatte, eller paa anden maate ta til gjenmæle paa stedet. Gjenmæle paa stedet mot tilrettevisning er forbudt.

2. Er nogen ilagt revselse, kan han inden utløpet av de derpaa følgende 24 timer og gjennem sin foresatte indgi besværing til høiere disciplinærmyndighet og i visse tilfælde forlange saken avgjort ved dom. Besværing.

§ 46. 1. Tror en underordnet at ha gyldig grund til at beklage sig over en ham git befaling eller over en overordnets forhold mot ham, maa han ikke paa nogen maate gi sin misnøie tilkjende og endnu mindre uttale sig i den anledning, men han skal uvægerlig utføre befalingen. Misnøie med overordnet maa ikke tilkjendegives, mens tjenesten foregaar.

2. Den underordnede er imidlertid berettiget til, naar befalingen eller tjenesteforretningen er utført, om han ønsker det, at avgi en forestilling i anledning av det forefaldne til den overordnede, helst ved en — om mulig denne underordnet — tredjemand, der isaafald skal være en befalingsmand, og naar klageren er officer eller civilmilitær av officers grad, ikke maa henhøre til nogen av underklasserne. Forestillingen maa altid fremføres paa en sømmelig og ærbødig maate. Fremføres den av klageren selv, maa han navnlig være opmerksom paa, at den lydighet og agtelse, han skylder den overordnede, ikke derunder paa nogen maate tilsidesættes. Forestilling forinden klage over overordnet.

3. Er saken ikke blit tilfredsstillende ordnet paa den i punkt 2 nævnte maate, kan den underordnede indgi skriftlig klage over den overordnede til dennes foresatte, hvilken klage tillike bør indeholde fuldstændig oplysning om den avgivne forestilling og om alt, hvad med den staar i forbindelse. Klage over overordnet.

4. Ubeføiet besværing eller klage over foresatte eller overordnede i anledning av tjenesteforhold er strafbar, selv om den ikke indgives mot bedre vidende, men dog uten rimelig grund. Ubeføiet besværing eller klage er strafbar.

§ 47. Mandskaper har i tilfælde at henvende sig til sine nærmeste foresatte for at faa fornøden veiledning angaaende tjenestespørsmaal, indgivelse av rapporter, forestillinger, klager, ansøkninger eller lignende. Mandskaper skal bistaaes ved avfattelsen av officielle skrivelser.

§ 48. Under krigsfangenskap, i tilfælde av forlis, eller naar skibet maa forlates, vedblir enhver, overordnet som underordnet, at staa under de gjældende sjømilitære love og reglementer, indtil der av rette vedkommende er blit ham meddelt avsked fra krigstjenesten. Militær lydighet og agtelse opræves ikke ved krigsfangenskap, forlis o.s.v.

B. Om skik og orden.

Bestemmelser om skik og orden.

§ 49. Bestemmelsene om skik og orden (§ 50—95) gjælder specielt forholdene ombord i utrustet krigsskib, men blir ogsaa saavidt mulig at befølge iland, naar særskilte bestemmelser ikke er git.

Sømmelig opførsel.

§ 50. 1. Ingen maa bruke skjeldsord mot nogen, yppe klammeri, ta sig selv tilrette eller paa nogensomhelst maate volde uro eller støi hverken ombord eller utenfor skibet.

Maatehold i nydelse av berusende drikke.

2. Enhver skal strengt avholde sig fra beruselse og stedse iagtta maatehold i nydelsen av berusende drikke.

Saadanne drikke maa ikke ombordtages uten chefens eller næstkommanderendes tilladelse.

Forhold under landlov.

3. Under landlov skal enhver opføre sig sømmelig og vel vogte sig for at bryte skik og anordning paa det sted, hvor han befinder sig.

Overordnet paaser ordens overholdelse.

4. Hvor flere krigsmagten tilhørende personer er samlet, bør den, der i forhold til de øvrige er overordnet, søke at forhindre, at disse foretar noget, hvorved den militære eller almindelige offentlige orden forstyrres, eller hvorved krigsmagtens anseelse forringes.

Forsigtighet med ild og lys.

§ 51. 1. Alle skal omgaaes forsigtig med ild og lys, der ikke maa findes noget sted i skibet uten vaktchefens vidende eller tilladelse.

Tændt lys.

2. Uten skibschefens tilladelse maa bart, tændt lys ikke benyttes andre steder ombord end i kahyt, messe, lugar og maskinrum, og selv der kun med de indskrænkninger, som han bestemmer.

Lanterner.

Paa alle andre steder ombord skal tændt lys være anbragt i lanterne under opsigt av en skiltvakt.

Fyrstikker og fyrtøi.

3. Fyrstikker eller andet fyrtøi maa ikke ombordbringes og ikke benyttes ombord uten skibschefens tilladelse og efter hans nærmere bestemmelse.

Behandling av eksplosive eller let antændelige stoffe.

4. Alle eksplosive eller let antændelige stoffe skal ombord behandles med stor forsigtighet og overensstemmende med de for saadanne sakers opbevaring og behandling givne specielle forskrifter.

Forsaavidt de ikke er bestemt til ammunitionsbruk, til maskinens drift eller av andre grunde er indtat i skibets varegods-reglementer, maa saker av forannævnte slags ikke ombordtages uten skibschefens tilladelse.

Selvantændelige sakers behandling.

5. Bomuld og bomuldsavfald, blaar, drev, stry, hør, voksduk, malte eller fernisserte lerreter eller presenninger, oljeklær og lignende, der, især fugtige eller sammenpresset, er utsat for selvantændelse, skal opbevares med omtanke og maa under ingen omstændigheter henlægges eller forstikkes i krumholter eller paa steder, hvor det tilbørlige tilsyn med dem ikke kan finde sted.

Anvendelse av sikkerhetslanterner.

6. Naar det under arbeide i last, kulrum, kjælder eller paa steder, hvor let antændelige eller ildsfarlige saker opbevares, er

nødvendig at benytte lys, skal dette være anbragt i sikkerhetslanterne.

7. Paa skibe, der er forsynt med elektrisk belysning eller elektriske maskiner, skal der føres stadig og nøie tilsyn med, at ledningstraaden er i orden og omhyggelig isolert, saa at der ikke ved feil i ledningen kan opstaa ildsvaade. Tilsyn med elektriske ledningstraader.

§ 52. Dersom nogen opdager læk, brand eller anden fare skal han straks uten at gjøre unødvendig støi melde det eller ved en paalidelig mand la det melde til vaktchefen. Opdagelse og melding av fare.

§ 53. Ingen maa under paakommende fare fremføre nogen ytring om at forlate skibet eller i denne hensigt foreta noget, førend skibschefen dertil gir ordre; men alle skal staa hinanden bi og av yderste evne søke at avvende faren. Forhold under fare.

§ 54. Det er forbudt at utbrede beretninger, tidender eller rygter, der kan svække besætningens mot og tillid eller være til anden skade for tjenesten. Forbud mot utbredelse av rygter, der kan skade tjenesten.

§ 55. Ingen maa uten ordre eller vaktchefens tilladelse aapne porter, ventiler eller andre aapninger i skibssiden. Forbud mot aapning av porter, ventiler o. l.

§ 56. 1. Ingen maa uten vedkommende foresattes ordre forlate den post, hvorpaa han er sat, førend han er avløst — eller uten tilladelse forlate den tjeneste, hvortil han er fordelt. Post eller arbeide maa ikke forlates.

2. Den, som har vakt paa dækket, maa ikke forlate dette uten efter ordre eller uten at ha en vakthavende officers tilladelse. Vakt maa ikke forlate dækket.

3. Ingen maa uten vedkommende foresattes ordre eller tilladelse bytte tjeneste med eller la sig avløse av en anden. Tjeneste maa ikke byttes.

4. Ved enhver avløsning av utkik, rorgjænger, skiltvakt eller anden post skal nøiagtig overlevering finde sted. Overlevering ved avløsning av poster.

5. Paa utkik eller anden post skal enhver være aarvaaken og nøie følge den ham givne instruks. Poster skal være aarvaakne og følge givne instrukser.

§ 57. 1. Ingen maa uten ordre eller tilladelse og uten vaktchefens vidende forlate skibet. Ingen maa forlate skibet uten ordre eller tilladelse.

Ved avgang fra borde har mandskap at melde dette til vaktchefen gjennem en vakthavende underofficer.

2. Naar mandskap ønsker permission utenfor almindelig landlov, skal han derom ansøke næstkommanderende gjennem skibssersjanten. Naar mandskap ønsker permission utenfor almindelig landlov.

3. Indtar vedkommende mandskap en særskilt tjenestestilling ombord, skal han, forinden permission søkes paa den i punkt 2 fastsatte maate, derom henvende sig til sin nærmeste foresatte, til hvem han avgir melding, naar permissionen er indvilget. Naar mandskap, der indtar særskilt tjenestestilling, ønsker permission.

§ 58. 1. Mandskaper, som enkeltvis har været sendt fra borde i tjeneste, avgir ved tilbakekomsten ombord melding om tjenestens utførelse til vaktchefen gjennem ældste vakthavende underofficer. Melding ved ombordkomsten efter tjeneste utenfor skibet.

Naar en avdeling av mandskapet har været fra borde i tjeneste avgir ved tilbakekomsten ombord avdelingens befalende melding om tjenestens utførelse til vaktchefen.

Melding ved ombordkomsten efter permission eller landlov.

2. Mandskaper, der enkeltvis har hat landlov eller permission, melder sin tilbakekomst ombord til ældste vakthavende underofficer samt til skibssersjanten.

Mønstring av landlovsavdelinger.

3. Mandskapsavdelinger, der tilstaaes landlov, mønstres av skibssersjanten, saavel naar de forlater skibet, som naar de efter endt landlov igjen kommer ombord.

Permitterte skal indfinde sig til fastsat tid.

§ 59. 1. Enhver, der har tilladelse til at forlate skibet, skal nøie iagtta, at han ikke uteblir over den fastsatte tid.

Almindelig tilbakekaldelsessignal.

2. Naar almindelig tilbakekaldelsessignal gjøres, skal alle, som er fraværende fra skibet, uopholdelig begi sig ombord.

Baat maa ikke forlates.

§ 60. Ingen maa forlate den baat, hvormed han er sendt fra borde i tjeneste, uten ordre eller tilladelse av den, der fører kommandoen over baaten.

Lydighet mot post eller skiltvakt.

§ 61. Enhver, selv om han er foresat eller overordnet, skal rette sig efter, hvad en post, skiltvakt, patrulje, vakt eller runde fordrer iagttat i henhold til instruks eller særskilt befaling.

Samtale eller forbindelse med arresterte er forbudt.

§ 62. Ingen andre end de dertil befalte maa bringe spise eller drikke til dem, der er arrestert, og ikke heller maa nogen samtale med dem eller paa anden maate sætte sig i forbindelse med dem.

Kommandobro og skans er kun opholdssted for officerer.

§ 63. 1. Kommandobroen, skansen og batteridækket agtenfor stormasten er opholdssted alene for officerer og personer av officers grad.

Paa forannævnte steder maa mandskap kun opholde sig med vaktchefens tilladelse, i tjeneste eller efter ordre.

Gjøre plads for overordnet.

2. Enhver skal gjøre plads for overordnet.

Hilsning av flaget tilankers.

§ 64. Naar flaget tilankers heises om morgenen og nedhales om aftenen, skal alle, der befinder sig paa dækket, under heisningen eller nedhalingen gjøre front agterefter og hilse flaget.

Overordnets benævnelse i tjenesten.

§ 65. Overordnet skal i tjenesten benævnes med sin militære (civilmilitære) charge eller med den til hans stilling svarende titel.

Mandskapers svar og forhold ved melding.

§ 66. Ved navneoprop eller naar en overordnet kalder paa et mandskap, svarer vedkommende »Hoi!« Enhver melding og ethvert svar gives kort og tydelig.

Stilhet efter tapto.

§ 67. Efter tapto tilankers og efter kl. 9 aften tilsjøs skal der herske den størst mulige stilhet overalt i skibet.

Stilhet under øvelser og arbeider.

§ 68. Under manøvre, eksersis eller arbeide skal den størst mulige stilhet iagttages.

Enhver er pligtig at kjende sin fordeling.

§ 69. Enhver er pligtig at kjende sin plads og tjeneste efter de forskjellige ruller eller fordelinger.

Har nogen glemt den ham givne fordeling, eller er en saadan ikke blit ham meddelt, skal vedkommende søke oplysning hos sin nærmeste foresatte.

§ 70. Naar der slaaes til kanonerne, ved brandallarm, eller naar alle mand pipes op, avbryter enhver straks sin beskjæftigelse og begir sig hurtigst mulig til den ham for tilfældet anviste plads. Ved »Klart skib«, brandallarm eller »Alle mand op«.

Under maaltiderne blir dog den, der har bakstørn, tilbake for at bjerge mat og skaffetøi, hvis det er nødvendig, hvorpaa han hurtigst mulig indtar den ham anviste plads.

Ved »Klart skib« eller brandallarm om natten skal frivakten hurtigst mulig surre besætningens køier og bortstuve dem paa befalt sted. Ved anden tilfældig utpurring om natten forblir derimot køierne nede.

§ 71. 1. Tjenestesaker, der ikke egner sig til offentliggjørelse, maa ikke omtales eller meddeles til uvedkommende personer. Tjenestesaker maa ikke meddeles uvedkommende.

2. Foretagender inden militærvæsenet vedkommende nye opfindelser til forsvarets fremme maa ikke uten særskilt tilladelse bringes til offentlig kundskap. Nye opfindelser vedkommende.

3. Korrespondanse til tidsskrifter og aviser maa kun sendes med skibschefens tilladelse og approbation. Aviskorrespondanser maa kun sendes med skibschefens tilladelse.

4. I krigstid, eller naar det av andre grunde ansees nødvendig, kan den høistbefalende eller i tilfælde skibschefen forby, at nogensomhelst skriftlig meddelelse eller telegram avsendes, forinden han har gjort sig bekjendt med sammes indhold. Efter omstændigheterne kan han endogsaa ganske forby avsendelsen av enhver slags skriftlige eller telegrafiske meddelelser. I krigstid kan brevveksling forbydes.

§ 72. 1. Enhver, der er medlem av en besigtelseskommission, skal avgi sin mening efter bedste skjøn og overbevisning uten at la sig paavirke av andre. Ansvar for medlemmer av besigtelseskommissionen.

2. Besigtelseskommissionen er ansvarlig for, at den skrevne besigtelsesforretning er overensstemmende med medlemmernes formening om det besigtede, samt at de i forretningen anførte kvanta er rigtige.

3. Ved besigtelse av indkjøpte saker er besigtelseskommissionen ansvarlig for, at de av den godkjendte saker er tjenlige til det bruk, hvortil de er anskaffet.

§ 73. Enhver, der er medlem av proviantkommissionen, skal nøie paase mandskapets tarv, og at enhver faar, hvad ham tilkommer. Ansvar for medlemmer av proviantkommissionen.

§ 74. 1. Enhver skal omgaaes varlig med de ham anbetrodde saker. Ansvar for anbetrodde saker.

2. Forat enhver av mandskapet skal kunne gjøre rede for sit, skal køietøi, skaffetøi, ransler, sækker og andet, der ut- Merkning av inventarsaker.

leveres til enkelt mands bruk, være merket med hans køienummer, og hvad der utleveres til et bakslags bruk, med baksnummeret.

Avslites noget nummer, skal den, der er ansvarlig for gjenstandene, melde dette til skibssersjanten.

Fundne saker. § 75. Enhver, der finder noget, skal straks gi det til eiermanden.

Vet han ikke, hvem denne er, leveres det fundne til skibssersjanten, der — om fornødent — avgir melding herom til næstkommanderende.

Hasardspil er forbudt. § 76. 1. Hasardspil er forbudt.

For kortspil utkræves skibschefens tilladelse. 2. Kortspil eller andet spil om penger eller pengers værd maa ikke finde sted ombord til andre tider eller paa andre steder end de av skibschefen bestemte og kan endogsaa av ham ganske forbydes.

Skibskost maa ikke føres fra borde. § 77. 1. Ingen maa føre sin skibskost fra borde uten vaktchefens tilladelse.

Handel med skibskost er forbudt. 2. Ingen maa drive handel med sin skibskost.

Skibschefen kan forby ombordbringelsen av spise- og drikkevarer. 3. Naar skibschefen av sanitære hensyn eller av andre grunde finder det nødvendig, kan han forby, at noget slags spise eller drikke føres ombord uten vaktchefens tilladelse.

(Angaaende ombordbringelsen av berusende drikke, se § 50 punkt 2).

Bakslag. § 78. 1. Enhver skal skaffe ved det bakslag, hvortil han er fordelt.

Baksformand. 2. Næstkommanderende opnævner blandt bakslagets mandskaper en baksformand.

Denne paaser og er ansvarlig for, at bakslaget under skafningen iagttar god orden og sømmelig opførsel.

Efter endt skaffetid paaser baksformanden, at skaffetøiet er ordentlig rengjort og hensat paa sin plads. Uorden i saa henseende, som han ikke selv kan rette, anmelder han til skibssersjanten.

Har bakslaget noget at klage over med hensyn til matens beskaffenhet, opbakningen eller lignende, skal baksformanden paa de øvriges vegne derom henvende sig til skibssersjanten.

Bakstørn. 3. Bakslagets mandskaper, med undtagelse av baksformanden, skal skiftevis ha bakstørn.

Før skaffetiden klargjør den, der har bakstørn, bord og bænker samt avhenter maten. Ved matens avhentning opgir han for proviantkommissionen og kokken, hvorvidt nogen av bakslagets mandskaper er fraværende.

Efter skaffetiden rengjør han skaffetøiet og sætter dette samt bord og bænker paa plads. Levninger og avfald maa kun slaaes overbord fra det dertil anviste sted.

4. Almindelig opsyn under opbakningen og skafningen føres av skibssersjanten, underofficererne i proviantkommissionen samt i tilfælde av en officer eller en anden dertil av næstkommanderende fordelt befalingsmand. Opsyn under opbakningen og skafningen.

§ 79. Sker der efter skibschefens ordre nogen forandring i skibskosten, skal enhver la sig nøie dermed, selv om der blir skortet paa maten. Ved hjemkomsten vil det saaledes avkortede bli mandskapet godtgjort i penger. Forandringer i skibskosten.

§ 80. Naar køierne er nedtat, maa ingen lægge sig til at sove paa dæk uten tilladelse, og da kun paa anvist sted. Slangning paa dæk er forbudt.

§ 81. 1. Naar nogen føler sig syk, melder han det straks til skibslægen, eller — naar denne ikke er tilstede eller skibet ingen læge har — til sykepleieren eller en vakthavende underofficer. Sygdom meldes.

Det er paa det strengeste forbudt at lægge skjul paa smitsomme sygdommer, især hudsygdommer.

2. Tror nogen at ha opdaget smitsom sygdom hos andre, skal han straks melde det til skibssersjanten.

§ 82. 1. Det er forbudt saavel ombord som utenfor skibet at begjære drikkepenger eller gaver for utført tjeneste eller arbeide. Drikkepenger eller gaver maa ikke begjæres.

Drikkepenger eller gaver bør som regel ikke mottages. Ydes de imidlertid av personer, der ikke tilhører skibet, skal de gjennem nærmeste militære foresatte avleveres til næstkommanderende, der bestemmer, hvorledes de skal fordeles.

2. Det er besætningen forbudt ved gaver av hvilkensomhelst slags at tilkjendegi skibschefen eller andre overordnede sin erkjendtlighet eller taknemlighet. Erkjendtlighetsgaver fra underordnede til overordnet er forbudt.

§ 83. Uten skibschefens tilladelse maa ikke levende dyr medtages ombord. Levende dyr maa ikke medtages ombord.

§ 84. 1. Enhver, som ombordtar eller ilandbringer noget slags varer i eget eller fremmed land, skal holde sig gjældende toldbestemmelser efterrettelig. Toldbestemmelser skal overholdes.

2. Enhver, der er i besiddelse av varer, der skal toldbehandles, skal i betimelig tid før deres ilandbringelse indlevere en nøiagtig fortegnelse over dem til skibsforvalteren gjennem sin nærmeste militære foresatte. Fortegnelse over toldbare varer avgives til skibsforvalteren.

§ 85. 1. Den i baat tilstedeværende ældste, skibet tilhørende, militære befalingsmand av marinen fører kommandoen i baaten og er ansvarlig for den (se § 12). Kommando i baat.

2. Under andre omstændigheter har kvartermestren kommandoen og ansvaret for baaten.

§ 86. Praining til skibet efter baat maa kun finde sted, naar tvingende omstændigheter gjør det nødvendig. Praining efter baat.

§ 87. 1. Tobaksrøkning tillates ombord paa de steder og til de tider, som av skibschefen bestemmes med iagttagelse av nedenstaaende regler: Regler for tobaksrøkning ombord.

a. Ved al tobaksrøkning skal forsigtighet med ilden iagttages. Alle tobakspiper skal være forsynt med laag eller hætte.

b. Under »Klart skib«, ved »Alle mand op«, under arbeider, eksersiser eller manøvrer er tobaksrøkning forbudt.

Tobaksrøkning i skibets baater.

2. Al tobaksrøkning i skibets baater er forbudt, med mindre baaten er helt overlatt til permitterte, eller den tilstedeværende ældste befalingsmand finder at kunne gi tilladelse dertil.

Tobaksrøkning under tjeneste iland.

3. Naar nogen del av besætningen gjør tjeneste iland, tillates tobaksrøkning i fritiden efter nærmere bestemmelse av den ældste tilstedeværende befalingsmand.

Almindelige regler for orden og renlighet ombord skal følges.

§ 88. Enhver skal følge de almindelige regler til vedlikeholdelsen av den fornødne orden og renlighet ombord paa skibet.

Beklædning.

§ 89. 1. Enhver mand skal være forsynt med beklædning overensstemmende med herfor gjældende bestemmelser.

Tøiet skal holdes helt.

2. Enhver skal holde sit tøi helt. Til lapning og eftersyn av tøi skal derfor i regelen tilstaaes mandskapet en eller to eftermiddage om uken.

Klær, der utdeles til fri avbenyttelse.

3. Klær, der utdeles blandt mandskaperne til avbenyttelse under togtet, blir efter endt togt at tilbakelevere. Tap eller ubrukbarhet av saadanne klædningsstykker anmeldes for vedkommende officer. Er manden selv skyld i skaden, har han at erstatte det tapte eller ødelagte.

Tøiet skal merkes. Merkelapper.

4. Enhver mands tøi skal være merket med mandens køienummer. De i saa henseende fornødne merkelapper erholdes utlevert av skibet.

Tøiets opbevaring.

Tøiet skal opbevares paa anvist sted og maa ikke forstikkes i noget krumholt.

Bakskisten skal holdes stængt.

Salg, kjøp eller bytte av tøi.

Salg, kjøp eller bytte av tøi maa ikke finde sted uten baksofficerens vidende og samtykke.

Vaskning av tøi.

5. Enhver skal holde sig ren og ordentlig. Paa de dertil bestemte dage skal enhver av mandskapet vaske sit skidne tøi, der ikke maa henligge i sæk, ransel eller bakskiste i længere tid end nødvendig.

Det vaskede tøi skal straks ophænges til tørring paa dertil anvist sted.

Ingen maa gaa i vaate klær.

6. Ingen maa i længere tid end høist nødvendig gaa i vaate klær og allermindst lægge sig til at sove i saadanne.

Naar nogen blir vaat, anholder han om tilladelse til at skifte.

Vaatt tøi.

Enhver, der har vaatt tøi, skal straks melde det til skibssersjanten, der indhenter vaktchefens tilladelse til at ophænge det til tørring, saasnart dertil maatte være anledning. Intet

tøi maa ophænges til tørring uten tilladelse eller paa andre steder end de dertil anviste.

7. Hver morgen efter rengjøringen skal mandskapet efter nærmere ordre skifte dragt for dagen. Likeledes skiftes hver aften for natten. Klædedragt skiftes morgen og aften.

Blir nogen i løpet av dagen sat til at utføre et arbeide, hvorunder han ikke kan undgaa at tilsmudse sine klær, skal han anholde om tilladelse til at skifte.

§ 90. Penger og andre værdigjenstande kan av mandskapet avleveres til opbevaring hos vedkommende baksofficer, der straks indfører beløpet i en dertil av skibschefen autorisert regnskapsbok. Penger og værdigjenstande bør opbevares hos baksofficeren.

§ 91. 1. Ved utpurringen om morgenen skal enhver surre sin køie, og naar køierne pipes op, begi sig med den til anvist sted, hvor han avleverer den til køiestuveren. Køiernes optagning.

2. Naar der om aftenen kommanderes »Stil op til køierne«, opstiller mandskaperne sig saavidt mulig like ut for den plads, hvor deres køier er stuvet, mottar dem av køiestuverne og strækker dem paa anvist sted. Køiernes nedtagning.

3. Enhver skal søke at holde sin køie ren. Ingen maa derfor ved op- eller nedtagningen lægge sin køie fra sig saaledes, at den bliver vaat eller tilsmudset. Køie maa ikke tilsmudses og ikke bli vaat.

Er nogens køie blit vaat, melder han det straks til skibssersjanten eller til vakthavende underofficer.

4. Ingen maa ligge paaklædt i sin køie, allermindst i vaate klær. Ingen maa ligge paaklædt i køien eller ligge i anden mands køie.

Ingen maa ligge i anden mands køie.

§ 92. Baksofficeren skal til mandskapernes gjennemsyn utlevere dem deres kontrabøker hver gang der i disse er gjort nogen tilførsel. Kontrabøkerne gives mandskaperne til gjennemsyn.

Har nogen noget at bemerke ved det tilførte, henvender han sig straks derom gjennem baksunderofficeren til baksofficeren.

Ønsker nogen forstrækning av penger eller klær, har han at forholde sig paa samme maate.

§ 93. 1. Det er forbudt at skyte paa eller øve vold mot fiendtlige ambulanser samt mot fartøier, hus eller baater, der fører hvitt flag med rødt kors. (Se »Om flag og kommandotegn«). Vold mot ambulanser og sanitetstropper er forbudt

Det samme forbud gjælder med hensyn til enkelte personer, avdelinger, hus og baater, der skjønnes at henhøre under sanitetsvæsnet, selv om de ikke fører noget særskilt kjendetegn.

2. I fiendtlig land skal privat eiendom respekteres, og overvunden fiende skal behandles skaansomt. Privat eiendom skal respekteres, og overvunden fiende skaansomt behandles.

Naar bedømmelseskommissionen gir attest, kan anden attest ikke forlanges.

§ 94. Ingen person, hvis forhold ombord i henhold til reglementariske forskrifter er underkastet en kommissions bedømmelse, kan forlange nogen særskilt attest for sin tjenstgjøring utenfor den av kommissionen avgivne.

Utløpen tjenestetid eller vernepligt berettiger ikke til avsked under togt eller i krigstid.

§ 95. I krigstid eller paa togt er ingen paa grund av utløpen tjenestetid eller vernepligt berettiget til avsked.

Kapitel 4.

Fredsstation, permission og melding.

Hovedstation.

§ 96. 1. Karljohansvern er marinens hovedstation, hvor alle fastlønnede officerer skal bo, naar de ikke er beordret til tjeneste eller har faat tilladelse til at bo paa andre steder.

Vernepligtige officerer kan ta bopæl hvorsomhelst inden landets grænser, men er pligtige at holde sine foresatte underrettet om sit opholdssted.

Sjømilitære stationer.

2. Kristiania, Kristiansand (Marviken) og Bergen er sjømilitære stationer.

Befalt station.

§ 97. 1. Den kommanderende admiral kan befale enhver fastlønnet officer at ta station paa hvilkensomhelst av de sjømilitære stationer, eller naar forsvarsvæsnets interesser kræver det, paa et hvilketsomhelst sted inden landets grænser. Dog bør dette i almindelighet ikke ske for kortere tid end 6 maaneder. Under ingen omstændighet skiftes station for et kortere tidsrum end 3 maaneder.

Tillatt bosted.

2. Den kommanderende admiral kan tillate enhver fastlønnet officer i fredstid at bo hvorsomhelst inden riket utenfor hovedstationen, men tilladelsen skal altid være betinget av, at ingen utgifter derved paaføres det offentlige.

Permission til utlandet.

§ 98. 1. Kommanderende admiral søker tilladelse til reiser utenfor riket hos Kongen. Øvrige admiraler, distriktschefer, korpschefer og chefen for Sjøkrigsskolen søker tilladelse til reiser utenfor riket av indtil 1 maaneds varighet hos kommanderende admiral, for længere tid hos Kongen. Fastlønnede officerer forøvrig søker saadan tilladelse hos Kongen, naar reisens varighet overskrider 6 maaneder, ellers hos den kommanderende admiral. Tilladelse til at fare med dampskib, som gaar i regelmæssig fart mellem Norge og utlandet, søkes hos kommanderende admiral.

Enhver i henhold til denne §'s punkt 1 av kommanderende admiral tilstaat permission indmeldes til Kongen.

2. Vernepligtige officerer av sjøofficerskorpset med mindre end 6 aars tjeneste samt vernepligtige officerer av de øvrige korpser, som ikke har utført den planmæssige tjeneste i fred (herunder ikke tat hensyn til pligten at møte ved øvelses-

mobilisering) søker tilladelse til at foreta reiser eller ta ophold i utlandet eller fare under fremmed flag hos kommanderende admiral.

3. Vernepligtige officerer av sjøofficerskorpset med over 6 aars tjeneste, samt vernepligtige officerer av de øvrige korpser, der har utført den planmæssige tjeneste i fred, er fritat for at søke permission, men skal holde kommanderende admiral underrettet om sit opholdssted.

4. Fastlønnede underofficerer og menige søker tilladelse til reiser utenfor riket hos kommanderende admiral.

5. Vernepligtige underofficerer, der ikke har utført den planmæssige tjeneste i fred (herunder ikke tat hensyn til pligten at møte ved øvelsesmobilisering) søker tilladelse til at foreta reiser eller ta ophold i utlandet eller fare under fremmed flag hos kommanderende admiral.

6. Vernepligtige underofficerer, der har utført den planmæssige tjeneste i fred, er fritat for at søke permission, men skal holde vedkommende korps underrettet om sit opholdssted.

§ 99. 1. Tilladelse til at foreta reiser eller ta ophold paa et hvilketsomhelst sted inden riket utenfor den befalte eller tillatte station meddeles av kommanderende admiral, forsaavidt saken ikke kan avgjøres av underordnet myndighet. I reglen bør ingen fastlønnet officer eller underofficer motta noget hverv utenfor den militære tjeneste, uten at anmeldelse gives til eller tilladelse søkes hos kommanderende admiral eller vedkommende korpschef. Permission inden riket.

2. Chefen for admiralstaben, distriktschefer, korpschefer og chefen for Sjøkrigsskolen kan permittere de dem underlagte officerer, underofficerer og menige indtil 1 maaned, dog ikke til reiser utenfor riket. Meddelelse av permission paa længre tid end 1 uke indmeldes til kommanderende admiral, der midlertidig kan gjøre indskrænkning i eller ophæve disse chefers permitteringsret. Av chefer.

3. De officerer, der efter det foregaaende har ret til at permittere, kan i fredstid uten kommanderende admirals tilladelse være fraværende fra stedet indtil 72 timer; dog har de at dra omsorg for, at tjenesten ikke lider ved deres fravær. De permitteringsberettigede.

4. Tjenestefri officerer kan i fredstid være fraværende fra bostedet uten permission indtil 1 uke; til et længere fravær maa de ansøke om permission. Fravær over 72 timer skal indmeldes til nærmeste militære foresatte. Kommanderende admiral kan gjøre indskrænkning i retten til at være fraværende fra bostedet uten permission. Fravær fra tillatt bosted.

§ 100. Permission tilstaaes kun paa betingelse av, at det offentlige derved ikke paaføres nogen utgift. Permission og à la suite.

I almindelighet tilstaaes ikke fastlønnede officerer permis-

sion for længere tid paa engang end 2 aar uten at stilles à la suite i den tid, permissionen overstiger dette tidsrum, medmindre permissionen benyttes til koffardifart eller fremmed orlogstjeneste, i hvilket tilfælde indtil 4 aars permission kan ventes indvilget.

Naar en officer er stillet à la suite, oppebærer han ingen gage; hans nummer besættes, og han kan ikke indtræde, før et nummer i hans charge blir ledig.

Blir officerer, som staar à la suite, beordret til tjeneste. oppebærer de sedvanlig avlønning for den tid, de tjenstgjør, Naar en officer har staat à la suite i 4 aar, skal han indtræde ved første vakanse eller søke avsked. Dog kan tilladelse til at bli staaende à la suite længer end 4 aar gives av Kongen paa derom indsendt ansøkning.

Indkaldelse. § 101. En permittert eller à la suite staaende officer kan til enhver tid indkaldes til tjeneste.

Tjenestemeldinger. § 102. Naar en officer er beordret til tjeneste, melder han sig til fastsat tid til chefen for den militæravdeling eller det skib, hvor han skal tjenstgjøre. Er han selv chef, melder han til kommanderende admiral og vedkommende distriktschef, at han har overtat den beordrede tjeneste.

Hindres han ved lovlig forfald i at overta tjenesten, skal han snarest mulig melde saadant med opgivende av forfaldets beskaffenhet baade til den, under hvem han skulde ha tjenstgjort, og til den, av hvem han mottok ordren.

Vende tilbake til station. § 103. Naar en officer har tilendebragt et befalt togt eller utført noget andet ham paalagt hverv utenfor stationen, og ingen anden ordre eller tilladelse har mottat, begir han sig til sin station eller sit tillatte bosted og melder sin tilbakekomst.

Meldinger. § 104. 1. Naar en officer ankommer til Kristiania, melder han sig til kommanderende admiral.

2. Kommer han til hovedstationen eller en av de andre sjømilitære stationer, melder han sig til distriktschefen samt i tilfælde til sin korpschef.

3. Kommer han i tjenesteanliggender til en fæstning, melder han sin ankomst til kommandanten.

4. Avreise meldes efter samme regler som ankomst.

5. Alle meldinger skal ske inden 24 timer efter ankomsten eller før avreisen.

6. Melding til eller fra tjeneste sker ved personlig at fremstille sig for vedkommende chef. Andre meldinger om ankomst og avreise sker paa hensigtsmæssig og betryggende maate.

7. Naar et ophold ved hovedstationen eller i Kristiania ikke er længer end 24 timer og ved nogen av de øvrige stationer ikke længer end 48 timer, kan melding undlates.

8. Elever av Sjøkrigsskolen, underofficerer og menige har med hensyn til melding at rette sig efter de for dem herom av vedkommende chef givne bestemmelser.

Foresat kjende opholdssted.

§ 105. Alle officerer og underofficerer, der er permittert, befinder sig paa reiser eller staar à la suite, skal ved fornødne meldinger sørge for, at deres nærmeste militære foresatte er vidende om, hvor de opholder sig, eller hvis opholdsstedet er underkastet jevnlig forandring, hvor meddelelser kan træffe dem, og likeledes officerer, der er fraværende uten permission, sørge for, at meddelelser fra deres nærmeste militære foresatte kan træffe dem under deres fravær.

'Permission m. v. ved administrationsgrenene.

§ 106. Cheferne for de direkte under Forsvarsdepartementet sorterende administrationsgrener likestilles med hensyn til, hvad der i dette avsnit er anført, med korpschefer, dog saaledes, at Forsvarsdepartementets marinestyrelse blir den myndighet, nævnte chefer har at henholde sig til istedenfor den kommanderende admiral, medmindre de i anden egenskap ogsaa maatte ha de samme pligter overfor denne. Dog kan administrationscheferne som saadanne ikke permittere de dem underordnede militære personer til bortreise fra stationen; de kan kun tilstaa dem fritagelse for den dem paalagte tjeneste ved administrationsgrenen. Tilladelse til bortreise gives av vedkommendes militære foresatte.

Specielle bestemmelser for permission m. v. ophæves ikke.

§ 107. Bestemmelserne i dette avsnit ophæver ikke de specielle bestemmelser for permission m. v., der maatte være fastsat f. eks. i de forskjellige korpsers og skolers reglementer, for funktionærer og arbeidere ved administrationsgrenene m. v.

Kapitel 5.

Ekspeditionsmaaten.

Benyttelse av telegrammer.

§ 108. 1. Naar det ansees nødvendig, kan enhver i tjenesteanliggender sende ordrer, meddelelser og lignende pr. telefon eller telegraf. Et saadant telegram gjøres saa kortfattet, som det for den nødvendige tydelighets skyld er mulig. Snarest mulig efter et saadant telegrams avsendelse sendes tillike som regel en skrivelse, der skal indeholde dets ordlyd samt nærmere oplysninger om vedkommende sak.

Skrivelser og følgeskrivelser benyttes kun, naar nødvendig.

2. Skriftlig korrespondanse mellem de forskjellige maritime institutioner (administrationsgrener, korpser, skoler, utrustede skibe m. v.) eller personer paa samme station indskrænkes til det mindst mulige. Specielt bør saadan korrespondanse ikke finde sted mellem en administrationsgrens forskjellige avdelinger, et korps's forskjellige kompanier og i lignende tilfælde. I det hele tat benyttes den skriftlige form (for ordrer, meddelelser, andragender, meldinger m. v.) i ovennævnte tilfælde kun, naar

herved nogen lettelse opnaaes, eller naar saken ansees at være av den vigtighet, at den ikke bør behandles mundtlig (pr. telefon). Ovenstaaende er dog ikke til hinder for, at kortere meddelelser eller anmodninger, skrevet paa blocknotes eller i memorandabøker, kan anvendes. Paategning benyttes i størst mulig utstrækning saavel istedenfor følgeskrivelser som forøvrig.

Bruken av følgeskrivelser indskrænkes saavidt mulig (f. eks. ved oversendelse av skyss- og kostgodtgjørelsesberegninger, rekvisitioner, erkjendelse av ordrer, reglementsbestemte opgaver m. v.). Saafremt en liste, opgave m. v. sendes i henhold til f. eks. en eller anden reglementsbestemmelse, paaføres derimot selve listen eller opgaven bemerkning om, ifølge hvilken reglementsparagraf eller anden speciel bestemmelse den sendes.

Tjenestemeddelelser sendes som regel gjennem nær meste militære foresatte.

3. En tjenestemeddelelse til en officer fra en høiere befalende skal som regel gaa gjennem den chef, der efter § 9 er officerens nærmeste militære foresatte.

Tjenestemeddelelser til en underofficer eller en menig stiles i almindelighet til vedkommende chef for av ham at befordres videre.

Skrivelser fra departementet kan gaa direkte.

4. Skrivelser fra Forsvarsdepartementet angaaende økonomi og regnskapsvæsen samt antegnelser og decisioner fra Revisionsdepartementet kan gaa direkte e. o. kun gjennem marinens intendantur.

Direkte meddelelse.

§ 109. Naar det paa grund av omstændigheterne er ønskelig eller nødvendig, kan den høiere befalende sende en tjenestemeddelelse direkte til den, hvem den angaar; men han bør da samtidig underrette den, gjennem hvem meddelelsen ellers skulde ha gaat.

Skrivelser til kommanderende admiral.

§ 110. 1. Alle skrivelser, som angaar egentlige kommandosaker, saasom rapporter, forestillinger, forslag eller andragender vedkommende disciplin, militær tjenstgjøring, permission for militær, og som ikke i henhold til givne bestemmelser avgjøres av en lavere myndighet eller kun er til underretning for denne, stiles til den kommanderende admiral.

Skrivelser til Forsvarsdepartementet.

2. Skrivelser, som angaar saker av administrativ natur, saasom økonomi og regnskapsvæsen, verftsdrift, indrullerings- og sessionsvæsen, sjøkvæsthuskassen, sjøkadetkorpsets fond, andre marinen vedkommende fond og undervisningsvæsen stiles, forsaavidt de ikke kan avgjøres av en lavere myndighet eller kun er til underretning for denne, til Forsvarsdepartementet og sendes direkte til dette av vedkommende chef.

Skrivelser til Revisionsdepartementet.

3. Regnskaper og besvarte regnskapsantegnelser indsendes til Revisionsdepartementet gjennem marinens intendantur og i tilfælde vedkommende chef inden den fastsatte frist.

Gjennem nærmeste militære foresatte.

§ 111. 1. Rapporter, meldinger, forestillinger, klager, andragender og lignende skal fremføres eller indsendes til nær-

meste militære foresatte (§ 9), som ekspederer saken enten til sin nærmeste militære foresatte eller til den myndighet, saken er bestemt for.

Ansøkninger gjennem vedkommende korps.

Ansøkninger fra officerer, underofficerer og menige av marinens korpser skal dog altid av vedkommende militære foresatte fremsendes gjennem det korps, hvortil ansøkeren hører.

Skyssregninger til intendanturen.

2. Beregninger over skyss- og kostgodtgjørelse indsendes til marinens intendantur gjennem nærmeste militære foresatte, eller i det tilfælde, de er foranlediget ved møte i kommission, gjennem dennes formand.

Naar flere foresatte.

3. Har nogen flere tjenestestillinger, og saken ikke udelukkende angaar den ene av disse, skal den forevises for samtlige hans nærmeste militære foresatte og ekspederes av den ældste.

Forebringende fra flere skal fremføres av to.

4. Et forebringende av flere i fællesskap skal fremføres av to av dem paa alles vegne. I saadant tilfælde er det den nærmeste militære foresatte for disse to og — dersom de har forskjellige saadanne foresatte — den ældste av dem, der skal ekspedere saken, idet forøvrig forskrifterne i punkt 3 iagttages.

Indsendelse direkte til høiere befalende.

5. Rapporter, meldinger, andragender og lignende kan ogsaa, naar det er nødvendig, indsendes direkte til den høiere befalende; gjenpart skal isaafald altid samtidig sendes til den nærmeste militære foresatte med oplysning om, hvad der har nødvendiggjort avvikelsen fra den almindelige forskrift.

Erkjende mottagelse.

6. Mottagelsen av en skriftlig eller telegrafisk ordre eller meddelelse erkjendes kun, forsaavidt dette i ordren eller meddelelsen forlanges.

I mobiliseringstilfælde henvises i saa henseende til de herfor gjældende særbestemmelser.

Form m. m. for tjenesteskrivelser.

§ 112. 1. Til tjenesteskrivelser skal benyttes godt, holdbart papir; skal skrivelserne opbevares i et offentlig arkiv, og indholdet paa samme tid antages at være av væsentlig interesse for fremtiden, benyttes folioformat. Paa første side øverst tilhøire anføres sted og datum. Den egentlige skrivelse begyndes paa en kvart à en halv av sidens høide fra oven.

2. I én skrivelse maa der i regelen kun omhandles en enkelt sak, og hvad der staar i direkte forbindelse dermed.

3. Naar der til en skrivelse behøves flere ark, skal disse sammenheftes paa en saadan maate, at skrivelsen uten vanskelighet kan læses.

4. Til skrivelser, der ikke er til Kongen eller til nogen av de i § 114—1 nævnte myndigheter, kan et halvt ark benyttes, naar skrivelsen kan faa plads derpaa.

Skrivelser til Kongen.

§ 113. I skrivelser til Kongen skal det første blad være brukket efter længden, og paa den første side kun den høire halvdel benyttes til den egentlige skrivelse. Paa de øvrige sider

skrives tvers over hele sidens bredde, idet der lates en marg, 5 à 6 cm. bred, paa sidens venstre kant.

Foroven paa høire halvdel av første side anføres »Til Kongen«.

Til Stortinget, regjeringen, departementerne, kommanderende admiral og general.

§ 114. 1. Til Stortinget, regjeringen og dens departementer, den kommanderende admiral og general brækkes det første blad, og siderne beskrives saaledes som anført for skrivelser til Kongen.

Til andre myndigheter.

2. I skrivelser til andre myndigheter eller personer skrives der ogsaa paa første side tvers over dens hele bredde, idet der dog lates marg, 5 à 6 cm. bred, paa saavel dennes som de øvrige siders venstre kant.

3. I de i denne § nævnte skrivelser anføres øverst paa første sides venstre halvdel, fra hvem (stilling e. o. navn) skrivelsen er, og derunder, skrevet tvers over hele siden, til hvem den er bestemt.

Ansøkninger.

§ 115. 1. For alle ansøkninger skal det første blad være brukket, og siderne beskrives saaledes som foreskrevet i §§ 113 og 114, dog saaledes, at der ikke øverst til venstre anføres, fra hvem skrivelsen er. Paa venstre halvdel av første side, i høide med skrivelsens begyndelse, gives et kort utdrag av, hvad der søkes om, begyndende med ansøkerens fulde navn og stilling.

2. Ansøkninger skal indeholde alle de oplysninger, der kan være av betydning for sakens bedømmelse, likesom de i ansøkningen omhandlede forhold i tilfælde saavidt mulig bør legitimeres.

Ansøkning fra underofficer eller menig om permission eller anden begunstigelse bør av vedkommende chef altid ledsages av uttalelse om vedkommendes dygtighet og opførsel.

3. Dersom ansøkningen i henhold til fuldmagt er skrevet av en anden end selve ansøkeren, skal dette anføres paa første sides venstre halvdel tillikemed forklaring om aarsaken dertil.

Underskrift.

§ 116. Skrivelser undertegnes til Kongen med ordene: »I ærbødighet«, og forøvrig til offentlige institutioner og personer alene med avsenderens underskrift. Andragender og andre rent personlige henvendelser til en overordnet myndighet eller person undertegnes dog med »Ærbødigst«.

I overordnets sted.

Skrives der i en overordnets sted, skal saadant i korthet angives like foran underskriften.

Paategning.

§ 117. 1. Paa enhver skrivelse skal den foresatte, gjennem hvem den fremsendes, avgi fornøden erklæring, eller naar han ikke dertil finder grund eller anledning, paategne skrivelsen, at den har været ham forevist. Alle saadanne erklæringer undertegnes kun med navn.

2. Finder en foresat, gjennem hvem en skrivelse sendes, skrivelsens indhold eller form urimelig eller feilagtig, skal han

gjøre avsenderen forestilling derom. Han maa imidlertid ikke tilbakeholde skrivelsen, naar den allikevel begjæres fremmet, men i sin erklæring gi fuld oplysning om den av ham gjorte forestilling tillikemed dens utfald. 13 juni.

§ 118. Alle for tjenesten og forretningsførselen ved marinen nødvendige skemaer og lignende skal trykkes ved foranstaltning av og erholdes ved henvendelse til marinens intendantur, der vil ha at holde à jour og tilstille samtlige maritime institutioner fornøden fortegnelse over marinens skemaer m. v. Skemaer.

Skrivelse fra Sjøfartskontoret til en overretssagfører, hvori meddeles, at kontoret efter indhentede uttalelser fra Forsvarsdepartementets marineavdeling samt i henhold til en foreliggende uttalelse fra samme departements arméstyrelse ikke finder at kunne indvilge andragendet om at forsende sprængstoffet »Blastine« som almindelig gods med dampskib. 13 juni.

Sprængstoffet »Blastine« maa efter Sjøfartskontorets formening forsendes paa samme maate som bestemt for de stoffe, der er nævnt i »Lov om statskontrol med skibes sjødygtighet« av 9 juni 1903, dens paragraf 70.

Nærmere regler angaaende saadanne stoffes transport vil ogsaa findes i kgl. plakat av 28 april 1900.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Romsdal amt, foranlediget ved en indkommet forespørsel angaaende beregningen av gebyr for fornyet tinglysning av en obligation med pant bl. a. i halvparten av 2 slupper. Obligationen var tinglyst inden Molde by den 16 februar 1899 og blev paany tinglyst ved maanedstinget for Vaagø m. fl. tinglag 22 april 1908 paa grund av, at den ene pantstillede slup var avhændet til en ny eier, der hadde verneting inden Vaagø. 18 juni.

Departementet er med amtmanden enig i, at der efter sportellovens § 54 blot blir at beregne halvt gebyr for den sidste tinglysning. Hvis rekvirenten mot formodning skulde ha begjært tinglyst ikke alene selve obligationen, men ogsaa de denne senere end tinglysningen den 16 februar 1899 paaførte paategninger, antages dog sportellovens § 54 ikke at kunne komme til anvendelse.

Meddelelse fra Arbeidsdepartementet om, at den italienske koloni Erytrea efter en fra Utenriksdepartementet indløpet skrivelse har tiltraadt den i St. Petersburg under 22 juli 1875 avsluttede internationale telegrafkonvention. 18 juni.

19 juni. **Kongelig kundgjørelse** *)[1]) angaaende indkomstskat til statskassen i budgetterminen fra 1 april 1908 til 30 juni 1909.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Saasom Stortinget under 5 juni 1908 har fattet saadan beslutning angaaende indkomstskat til statskassen i budgetterminen fra 1 april 1908 til 30 juni 1909:

§ 1. For budgetterminen fra 1 april 1908 til 30 juni 1909 erlægges skat til staten efter følgende regler:

A. Av indtægt erlægges:
   a. To av hundrede av, hvad indtægtens skatbare beløp, bestemt efter nedenstaaende regler, utgjør indtil kr. 4000,00;
   b. tre av hundrede av, hvad indtægtens skatbare beløp utgjør over kr. 4 000,00 indtil kr. 7 000,00;
   c. fire av hundrede av, hvad indtægtens skatbare beløp utgjør over kr. 7 000,00 indtil kr. 10 000,00;
   d. fem av hundrede av, hvad indtægtens skatbare beløp utgjør over kr. 10 000,00.

B. Av formue erlægges en tredjedel krone av tusen. Det ved beregningen utkomne tal avrundes med det nærmeste med 10 øre delelige beløp.

C. Den skat paa indtægt og formue, som fremkommer efter foranstaaende satser, forhøies derpaa med ti av hundrede. Det utkomne beløp blir at avrunde nedad til det nærmeste med 10 øre delelige tal.

§ 2. Enhver, som er bosat eller har eiendom eller næringsdrift i riket, er med de undtagelser, som følger av nedenstaaende regler, pligtig til at svare skat til staten av sin formue og indtægt.

Likeledes er den, som ikke har bopæl i riket, men nyder løn eller pension av den Norske Stat, skattepligtig av den indtægt, han saaledes oppebærer.

Av diplomatiske og konsulære embedsmænds lønninger blir skat dog kun at erlægge i den utstrækning, som av Kongen med Stortingets samtykke bestemmes.

§ 3. Med hensyn til stedet for skatskrivningen gjælder følgende bestemmelser:

a. I regelen skatlægges enhver skattepligtig i det skattedistrikt, hvor han har fast bopæl ved utgangen av september maaned i skatteaaret.

b. Unavngivne interessentskaper og indretninger, der driver nogen virksomhet, som kaster indtægt av sig, betragtes som

*) Bekjendtgj. 22 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

[1]) Se St. prp. nr. 10. Statsbudgetprp. utgiftsbudgettet hovedpost X, kap. 1, tit. 6—12 og dok. nr. 63. Indst. S. XXXIX A. St.tid. side 2212.

skattepligtige personer og lignes i skat paa det sted, hvor bestyrelsen har sit sæte. For unavngivne interessentskaper, der driver skibsrederi, kommer denne bestemmelse, forsaavidt deres skibsrederi angaar, kun til anvendelse paa den del av interessentskapskapitalen, som tilhører stedets indvaanere eller utlændinger. 19 juni.

c. Personer, som ikke har fast bopæl her i riket, eller utenlandske selskaper skatlægges i det distrikt, hvor eiendommen er beliggende eller virksomheten foregaar, av sin formue i og indtægt av samme. Har nogen, som av den Norske Stat oppebærer løn eller pension, hvorav han er skattepligtig, tat ophold i utlandet, skatskrives han i Kristiania skattedistrikt.

d. Opstaar der tvist om, i hvilket distrikt en person skal skatskrives, avgjøres saken av vedkommende regjeringsdepartement.

e. Naar nogen er ilignet statsskat i et andet distrikt end det, hvor skatskrivningen efter foranstaaende regler rettelig skulde ske, kan han ikke forlange sig fritat for skattens erlæggelse, medmindre den paagjældende formue eller indtægt tillike er ilignet statsskat i det rette distrikt. Derimot kan han i saadant tilfælde ved henvendelse til vedkommende regjeringsdepartement kræve skatten omberegnet, hvis den godtgjøres at være fremkommet ved feilagtige ligningsansættelser eller av andre grunde at være urigtig.

§ 4. Fritagelse for skat gjælder i samme utstrækning som for formues- og indtægtsskat til kommunen bestemt ved landskattelovens §§ 25 og 26, byskattelovens §§ 17 og 18, dog saaledes, at milde stiftelsers formue og indtægt i sin helhet er fritat for statsskatten.

§ 5. Den mindste aarlige antagne indtægt, der inddrages under beskatning, er kr. 1 000,00. Skattepligtige, der efter § 8 intet skattefrit fradrag gives, blir dog at iligne skat, naar indtægten utgjør mindst kr. 400,00.

§ 6. Ved ansættelse til skat henføres de skattepligtige efter det antal personer, som de foruten sig selv og egtefælle har at forsørge, til 4 klasser, saaledes at:

1ste klasse omfatter dem, der ikke har nogen at forsørge;

2den klasse dem, der har 1—3 personer at forsørge;

3dje klasse dem, der har 4—6 personer at forsørge;

4de klasse dem, der har 7 eller flere personer at forsørge.

De personer, der i nævnte henseende blir at medregne, er den skattepligtiges børn — egne eller antagne —, forældre, søskende og andre beslegtede og besvogrede, forsaavidt de erkjendes at ha billig krav paa forsørgelse av den skattepligtige og derhos av ham virkelig forsørges.

19 juni. Unavngivne interessentskaper og deslige indretninger henføres til første klasse.

§ 7. I enhver av de i § 6 nævnte klasser skal et visst beløp av den skattepligtiges indtægt være skattefrit.

Den skatbare del av indtægten ansættes efter følgende tabel:

Antat indtægt.	Skatbar indtægt.			
	I 1ste klasse.	I 2den klasse.	I 3dje klasse.	I 4de klasse.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 000,00	400,00	220,00	120,00	60,00
1 100,00	500,00	280,00	180,00	80,00
1 200,00	600,00	360,00	240,00	140,00
1 300,00	700,00	440,00	300,00	200,00
1 400,00	800,00	520,00	360,00	260,00
1 500,00	900,00	600,00	420,00	320,00
1 600,00	1 000,00	680,00	480,00	380,00
1 700,00	1 100,00	760,00	560,00	440,00
1 800,00	1 200,00	840,00	640,00	500,00
1 900,00	1 300,00	920,00	720,00	560,00
2 000,00	1 400,00	1 000,00	800,00	620,00
2 100,00	1 500,00	1 100,00	880,00	680,00
2 200,00	1 600,00	1 200,00	960,00	760,00
2 300,00	1 700,00	1 300,00	1 040,00	840,00
2 400,00	1 800,00	1 400,00	1 120,00	920,00
2 500,00	1 900,00	1 500,00	1 200,00	1 000,00
2 600,00	2 000,00	1 600,00	1 280,00	1 080,00
2 700,00	2 100,00	1 700,00	1 360,00	1 160,00
2 800,00	2 200,00	1 800,00	1 440,00	1 240,00
2 900,00	2 300,00	1 900,00	1 520,00	1 320,00
3 000,00	2 400,00	2 000,00	1 600,00	1 400,00
3 100,00	2 500,00	2 100,00	1 700,00	1 480,00
3 200,00	2 600,00	2 200,00	1 800,00	1 560,00
3 300,00	2 700,00	2 300,00	1 900,00	1 640,00
3 400,00	2 800,00	2 400,00	2 000,00	1 720,00
3 500,00	2 900,00	2 500,00	2 100,00	1 800,00
3 600,00	3 000,00	2 600,00	2 200,00	1 880,00
3 700,00	3 100,00	2 700,00	2 300,00	1 960,00
3 800,00	3 200,00	2 800,00	2 400,00	2 040,00
3 900,00	3 300,00	2 900,00	2 500,00	2 120,00
4 000,00	3 400,00	3 000,00	2 600,00	2 200,00

Av enhver høiere indtægt er det skattefri beløp i 1ste klasse kr. 600,00, i 2den klasse kr. 1 000,00, i 3dje klasse kr. 1 400,00 og i 4de klasse kr. 1 800,00.

Svarer en skattepligtigs indtægt ikke til et av de i tabellen opførte tal, blir den at henføre til det nærmeste av disse. Indtægter over kr. 4 000,00 avrundes til nærmeste med 100 delelige tal. 19 juni.

Falder indtægtssummen midt imellem to tal, henføres den til det laveste.

§ 8. Personer, som ikke har fast bopæl her i riket, saavelsom utenlandske interessentskaper, gives intet skattefrit fradrag. Dog blir reglerne i § 7 at befølge ved skatlæggelse av personer, der som følge av sin stilling i den Norske Stats tjeneste har maattet ta ophold i utlandet.

Naar intet skattefrit fradrag gives, avrundes indtægten til det nærmeste med 100 delelige tal. Falder indtægtssummen midt mellem to saadanne tal, henføres den til det laveste.

§ 9. Av samtlige formuer fra og med kr. 1 000,00 beregnes skat til staten, forsaavidt ikke skatyderens indtægt ifølge bestemmelsen i foranstaaende § 5 er for liten til, at han derav skal svare skat.

§ 10. Iøvrig blir skatten at utligne efter bestemmelserne i gjældende lov om skat paa indtægt og formue til stat og kommune.

Saa vil Vi o. s. v.

Kongelig resolution *), hvorved den av Arendal bystyre i møter 21 april og 29 mai 1908 vedtagne vedtægt for handel med brukte eller kasserte gjenstande i Arendal i medhold av § 7 c i lov om handelen av 8 august 1842, jfr. lov av 26 mai 1906, stadfæstes som gjældende indtil videre. 19 juni.

Kongelig resolution **), hvorved den av Narvik bystyre i møte 15 juli 1907 fastsatte vedtægt for handel med brukte eller kasserte gjenstande i Narvik i medhold av § 7 c i lov om handelen av 8 august 1842, jfr. lov av 26 mai 1906, stadfæstes som gjældende indtil videre. 19 juni.

Kongelig resolution **), hvorved de av Tvedestrand bystyre i møte 19 mai 1908 fastsatte vedtægter for handel med brukte eller kasserte gjenstande i Tvedestrand i medhold av § 7 c i lov om handelen af 8 august 1842, jfr. lov av 26 mai 1906, stadfæstes som gjældende indtil videre. 19 juni.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder og lov om offentlige forestillinger m. v. av 22 mai 1875 meddeles stad- 19 juni.

*) Bekjendtgj. 22 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 22 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26, hvor vedtægterne er indtat.

19 juni. fæstelse paa den av herredsstyret for Røros herred, Søndre Trondhjem amt, under 3 mars og 16 mai 1908 fattede beslutning til politivedtægt for Røros bergstad, der skal træde istedenfor den ved de kongelige resolutioner av 4 juni 1892 og 17 februar 1900 approberte politivedtægt for bergstaden.

19 juni. **Kongelig resolution***), hvorved

I.

i henhold til lov om veivæsenet av 15 september 1851 § 58, 3dje avdeling, kfr. lov av 6 juli 1892, meddeles stadfæstelse paa de av Buskerud amtsting ved beslutninger av 22 mars 1907 og 20 mars 1908 vedtagne ændringer i de ved Kronprinsregentens resolution av 25 mai 1905 approberte vedtægter for benyttelse av motorvogner paa offentlige veier inden Buskerud amt, hvorefter vedtægterne, forsaavidt angaar nedennævnte punkter, skal lyde saaledes:

§ 17, sidste passus:

»Naar kjørende, ridende eller husdyr av nogen art møtes eller skal passeres, skal føreren uopfordret i tide signalisere og sagtne farten til den mindst mulige og eventuelt vognen — likesom efter omstændigheterne ogsaa maskinen — helt stanses, indtil de veifarende er kommet i betryggende avstand«.

§ 18, første passus:

»Paa flate veistrækninger, der har rummelige kurver og liten trafik, skal den største tillatte kjørehastighet være 20 km. i timen, forsaavidt vognene lastet veier indtil 2500 kg. og, forsaavidt de har større vegt, 15 km. i timen«.

§ 24: »Overtrædelse av vedtægterne eller de i henhold til samme givne forskrifter straffes med bøter overensstemmende med straffeloven, forsaavidt ingen strengere straffebestemmelser bringes i anvendelse«.

II.

Foranstaaende bestemmelser stadfæstes som gjældende indtil videre.

19 juni. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation paa nedenstaaende av Kristiansund bystyre i møte den 14 mai 1908 fattede beslutning angaaende lempning i nævnte lovs § 77 forsaavidt kjøbstaden Kristiansund angaar:

»§ 77, 1ste passus, i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 forandres derhen, at hulsten og hulmur kan anvendes saaledes som bygningsloven for Bergen av 19 april 1899 gir tilladelse til«.

*) Bekjendtgj. 22 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

Kongelig resolution*), hvorved bestemmes, at i de eiendommen Fjeldheim i Meldalen herred, Søndre Trondhjem amt, tilliggende vand (Mjaavandet, Lertjernet, begge Brathustjern, Storbuumvandet og Prestbuvandet) kan uhindret av de ved høieste resolution av 27 oktober 1902 for nævnte herred givne fiskeriregler benyttes redskaper med hvilkensomhelst maskestørrelse ved fangst av ørret og rør i et tidsrum av 5 — fem — aar fra 1 juli 1908 at regne. 19 juni.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 gjøres indtil videre følgende fiskeriregler gjældende for Sædalsvand og Rødsandvand og de i forbindelse med disse staaende elver og bækker beliggende i Sande og Herø herreder, Romsdal amt: 19 juni.

1. Fra og med 15 september til og med 30 april skal alt fiske være forbudt.
2. Garn, nøter og andre bundne redskaper med mindre maskevidde, naar redskapet er vaatt, end 3 cm. mellem knuterne skal til enhver tid være forbudt.
3. Bruken av haav i elvene eller avstængning av vand til fangst av fisk skal til enhver tid være forbudt.
4. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 gjøres indtil videre følgende fiskeriregler gjældende for Aasene herred, Søndre Bergenhus amt: 19 juni.

1. Fra 30 november til 31 mai, begge dage medregnet, skal alt fiske være forbudt.
2. Det skal til enhver tid være forbudt at bruke garn, kastenot eller andre bundne redskaper, saavelsom lyster, oter og teiner; dog skal det i tiden fra begyndelsen av august indtil utgangen av oktober være tillatt at benytte aaleteiner fra kl. 6 aften til kl. 7 morgen.
3. Disse bestemmelser blir uten anvendelse paa:
   a. De dele av vasdrag, hvor laks eller sjøørret gaar.
   b. Eidsvaagsvasdraget og Aastvedtsvasdraget med de deri værende vand og dammer.
   c. Tertnesvandene.
   d. Elvestrækninger eller vand, som danner grænse mot naboherred, forsaavidt ikke tilsvarende regler gjælder i naboherredet.
4. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

*) Bekjendtgj. 22 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 26.

19 juni. **Kongelig resolution,** hvorved Stortingets beslutning[1]) av 3 juni 1908 angaaende lønsregulativ for professorer ved Trondhjem tekniske Høiskole befales tat tilfølge.

19 juni. **Kongelig resolution,** hvorved

I. der meddeles stadfæstelse paa:

a. Det av kjøbmand Julius Oswald Petersen og hustru Elisabeth Christine Petersen, født Dyrgreen, ved gjensidig testamente av 4 mai 1888, jfr. tillæg av 22 november 1890, oprettede legat til fordel for et skoleskib i Kristiania;

b. de av Kristiania magistrat for nævnte legat nnder 11 februar 1908 utarbeidede statuter.

II. At legatets midler, der ifølge statuterne blir at forvalte av Kristiania overformynderi, tillates inddraget under dette overformynderis fællesforvaltning (jfr. lov av 26 februar 1899).

19 juni. **Kongelig resolution**[2]), hvorved den av Stortinget under 2 juni 1908 fattede beslutnig angaaende lønsregulativ

---

[1]) St. prp. nr. 1, hovedp. V., kap. 11, tit. 38, tillæg til indst. S. XXXI. St.tid. 2129—2139.

Beslutningen er saalydende:

Gagerne for professorerne ved Trondhjem tekniske Høiskole fastsættes til:

Begynderløn kr. 4 500,00 med 3 alderstillæg à kr. 500,00 efter 5, 10 og 15 aars tjeneste.

[2]) Se St. prp. nr. 25 (1906—07); tillæg til indst. S II (1908). St.tid. side 2078—2094.

Beslutningen er saalydende:

I.

1. Alderstillæggene for samtlige marinens underofficerer herefter beregnes fra deres første ansættelse i fast lønnet underofficersstilling med kr. 10,00 maanedlig efter 5 aars og kr. 20,00 maanedlig efter 10 aars tjeneste.
2. Grundlønnen for alle underofficerer av 4de lønningsgruppe forhøies til kr. 100,00 maanedlig.

II.

At lønningerne for de civile funktionærer i marinen opføres med:

	kr.	og to alderstillæg à kr.	
1. Tegneformænd . . .	3 200,00	300,00	efter 5 og 10 aar.
2. Førstetegnere	2 200,00	250,00	—»—
3. Tegnere	1 700,00	250,00	—»—

Enetegnere kan, efter forslag fra administrationen i de aarlige budgetforelæg, flyttes op i lønningsklassen for førstetegnere, naar Stortinget hertil gir fornøden bevilgning.

for maskinmestre, underofficerer og menige i marinens korpser, reglement for tjenestetillæg for marinens officerer samt lønninger for endel civile funktionærer i marinen befales tat tilfølge. 19 juni.

Cirkulære fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende rettelser i postanstaltfortegnelsen: 19 juni.

Fra 1 juli førstkommende henlægges postaapnerierne Bremnes, Bømmel, Espevær, Finaas, Follerøen, Hisken, Løkling, Meling og Mosterhavn under Haugesund postkontor.

Cirkulære fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorefter der fra 1 juli førstkommende utstedes postanvisninger mellem Norge og Japan i bestemmelseslandets myntsort istedenfor som hittil i fransk mynt. 19 juni.

Omsætningskursen fra norsk til japansk mynt er: 100 yen = kr. 188,00.

Fra nævnte tidspunkt blir altsaa postanvisninger til Japan med Formosa, Karafuto og Peskadorerne, til Korea samt til japanske postanstalter i Kina og Mandsjuriet at utfærdige i yen og sen (1 yen = 100 sen).

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet om, at Spanien, Bulgarien og Persien efter meddelelse fra Utenriksdepartementet 24 juni.

	kr.	og to aldersstillæg å kr.	
4. Formænd av II klasse samt hovedmaskinisten og maskinopstilleren ved Karljohansverns verft .	1 700,00	200,00	efter 5 og 10 aar.
5. Formanden ved bradbænken	1 200,00	200,00	—»—
6. Formanden ved ekvipagen	1 400,00	200,00	—»—
7. Magasinbetjenter . .	1 060,00	120,00	—»—
8. Overpolitibetjenten . . Dog saaledes at denne lønning først bringes i anvendelse ved ledighet i stillingen, mens den nuværende indehaver beholder sin nuværende løn kr. 2 400,00 samt uniformsgodtgjørelse.	1 800,00	200,00	—»—
9. Politibetjenter	1 100,00	120,00	—»—
10. Politi- og brandkonstabler	860,00	70,00	—»—

III.

Det av departementet i st. prp. nr. 25, 1906/1907 fremsatte forslag til »lønsregulativ for maskinmestre og underofficerer og menige i marinens korpser samt reglement for tjenestetillæg for marinens officerer« bifaldes med de forandringer, som følger av nærværende indstilling post I og II.

24 juni. har ratifisert den i Berlin den 3 november 1906 undertegnede internationale overenskomst vedrørende traadløs telegrafi.

27 juni. **Grundlovsbestemmelse***)[1]) til forandring i grundlovens § 81.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings i overensstemmelse med grundlovens § 112 fattede beslutning av 5 juni 1908 til grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 81, hvilken beslutning er saalydende:

Grundlovens § 81 skal herefter lyde saaledes:

Alle Love (de i § 79 undtagne) udfærdiges i Kongens Navn, under Norges Riges Segl, og i følgende Udtryk: »Vi N. N. gjøre vitterligt: at Os er bleven forelagt Storthingets Beslutning, af Dato saalydende: (her følger Beslutningen) Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte samme som Lov, under Vor Haand og Rigets Segl«.

Ti har Vi o. s. v.

27 juni. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Gimsøy herred, Nordland amt, under 26 november 1907 fattet beslutning til politivedtægt, der skal træde istedenfor den ved kongelig resolution av 23 juli 1900 approberte politivedtægt for herredet, dog med en enkelt forandring.

27 juni. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av ladestedet Skudeneshavns formænd og repræsentanter under 31 mars 1908 fattet beslutning til vedtægt for nævnte ladested angaaende forbud mot salg av tobak til børn m. v.

27 juni. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Holtaalen herred, Søndre Trondhjem amt, under 11 mai 1908 fattet beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til børn m. v.

27 juni. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 med-

---

*) Bekjendtgj. 30 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

**) Bekjendtgj. 30 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27, hvor vedtægten er indtat.

[1]) Se forslag nr. 6[11] i dok. nr. 77 (1905—06). Indst. S nr. 76 (1907—08). St.tid. side 2219.

deles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Ulvik herred, Søndre Bergenhus amt, under 6 mai 1908 fattet beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til børn m. v. 27 juni.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Fane herred, Søndre Bergenhus amt, under 23 april og 29 mai 1908 fattet beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til børn m. v. 27 juni.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Ullensvang herred, Søndre Bergenhus amt, under 7 mars og 2 juni 1908 fattet beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til børn m. v. 27 juni.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak af 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Skedsmo herred, Akershus amt, under 1 juni 1908 fattet beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til børn. 27 juni.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til lov om pigtraads anvendelse til gjærde av 14 juli 1893 § 1 meddeles stadfæstelse paa en av Vadsø bystyre, Finmarken amt, under 8 mai 1908 fattet beslutning om forbud mot at anvende pigtraad til gjærde m. v. 27 juni.

Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 gjøres indtil videre følgende fiskeriregler gjældende for Ringebu herred, Kristian amt: 27 juni.

1. I tidsrummet fra og med 15 september til og med 15 oktober er alt slags fiskeri forbudt.

   I Imsdalsvandene med tilstøtende elver og bækker er forbudet gjældende fra og med 15 september til og med 15 juni.
2. Til enhver tid av aaret er det forbudt at anvende følgende redskaper og fangstmaater: Teine (mæl), lyster eller lystring, sløer, dæmninger — sigtende til fiskeri — samt not, garn og

---

*) Bekjendtgj. 30 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 30 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27, hvor beslutningen er indtat.

***) Bekjendtgj. 30 juni i Lovtid. 1ste avd. nr. 27.

27 juni. andet bundet redskap med mindre avstand mellem knuterne i vaat tilstand end 39 millimeter.

3. Fra disse regler undtages Laugen elv, Losna vand samt de av private forpagtede eller bygslede vand og endvidere de vand, der eies av private. Dog gjøres reglerne gjældende for Storhirsjøen og Grøtøltjernene indtil 1 januar 1913.

4. Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

Høieste resolutioner av 27 januar 1888 og 14 september 1903, den Norske Regjerings resolution av 28 september 1905 samt kongelig resolution av 16 juli 1907, alle ang. fiskeriregler for Ringebu herred, ophæves.

27 juni. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til § 55 i lov om kirker og kirkegaarder av 3 august 1897 meddeles tilladelse til, at der for Øverdalen kapel i Kors sogn av Grytten prestegjeld i Trondhjem stift oprettes et særskilt kirketilsyn, bestaaende av sognepresten og to av Kors sognestyre valgte, inden kapeldistriktet bosatte medlemmer, som i fornødent fald begge kan vælges utenfor kredsen av sognets formænd.

27 juni. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At Avaldsnes herred i Stavanger amt paa de av herredsstyret i møte den 10 november 1906 vedtagne vilkaar deles i to herreder, nemlig Avaldsnes herred, svarende til Avaldsnes og Førdefjorden sogn, og Kopervik herred, svarende til Kopervik landsogn;
2. at det overlates til amtmanden at bestemme tiden for delingens ikrafttræden.

27 juni. **Kongelig resolution,** hvorved — bl. a. — Leka herred i Namdalen fogderi, Nordre Trondhjem amt, fra den tid, som av amtmanden bestemmes, paa de av herredsstyret og vedkommende sognestyrer i møter den 2 januar, 22 juli og 22 oktober 1907 vedtagne vilkaar deles i to herreder, Leka herred og Gravik herred, svarende til sognene av samme navn.

27 juni. **Kongelig resolution,** hvorved

1. Lyngdal herred i Lister fogderi av Lister og Mandal amt fra den tid, som av amtmanden bestemmes, paa de av herredsstyret i møter den 18 februar 1907 og 26 februar 1908 vedtagne vilkaar deles i tre herreder, Lyngdal, Austad og Kvaas, svarende til sognene Aa, Austad og Kvaas.
2. Aa sogn fra samme tid blir at benævne Lyngdal sogn.
3. — — —

Kongelig resolution, hvorved det tillates indehaveren av Nordstrand apotek i Akershus amt indtil videre, dog ikke utover et tidsrum av 5 aar fra igangsættelsen, at anlægge og drive et filialapotek ved Ski jernbanestation paa forskjellige betingelser. 27 juni.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[1]) angaaende oprettelse av et fond til bergvæsenets fremme m. m. befales tat tilfølge. 27 juni.

Kongelig resolution, hvorved Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til at tilstaa handlende i toldstedet Mo i Ranen ret til kreditoplag under de vilkaar, som i toldoplagsloven av 7 mai 1904 § 1 a og b er fastsat for næringsdrivende i de kjøbstæder og ladesteder, hvor toldsted er oprettet. 27 juni.

Kongelig resolution, hvorved 27 juni.

1. rikets indvortes bestyrelse under Kongens forestaaende fravær fra hovedstaden overdrages til statsministeren tillikemed i det mindste fem av statsraadets øvrige medlemmer, saaledes at det første medlem av statsraadet træder i statsministerens sted, saafremt denne maatte ha forfald, og at den midlertidige regjering bemyndiges til at anordne, hvorledes der i forfaldstilfælde skal forholdes med bestyrelsen av de forskjellige regjeringsdepartementer;
2. den nævnte norske regjering overdrages at avgjøre spørsmaal om sanktion paa lovbeslutninger av det nu forsamlede Storting samt forøvrig rikets indvortes bestyrelse i alle tilfælde, hvor sakerne ikke maatte findes at burde avgjøres under et eventuelt statsraad i Trondhjem eller andet sted under Kongens fravær fra hovedstaden.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Buskerud amt, hvori bl. a i anledning av spørsmaal om, hvem der er rette vedkommende til at utføre en overleverelsesforretning i Hønefoss — enten politimestren i Ringerike eller lensmanden i Norderhov —, meddeles, at den paagjældende forretning antages at skulle utføres av lensmanden, se lov om delvis omordning av det civile embedsverk av 21 juli 1894 § 3 b, jfr. skrivelse i Lovtidendens 2den avdeling av 30 mai 1902 (angaaende utkastelsesforretninger) og note 2 til § 62 i den av Finansdepartementet besørgede utgave av sportelloven. 27 juni.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordland amt, hvorved Herøy jordmordistrikt i Nordland 29 juni.

[1]) St. prp. nr. 27. Indst. S nr. 131. St.tid. side 1898—1905; 2346—2349.

29 juni. amt deles i to distrikter: Søndre distrikt, omfattende gaardene Sandvær, Tenden, Andø, samtlige gaarder paa Sør- og Nord-Herøy, Gjertsø, Ormsø, Teigstad, Skar, Envik, Aakvik, Sandviken, Staulen, Sælø, Sildø, Maasvær med omliggende øer, Skibaadsvær, Indreodden, Gaasvær, Lyngvær, Indreholmen, Varø, Hjelmsø med omliggende øer, Ytre og Indre Øxningen samt Nordre distrikt, omfattende gaardene Lille Løvø, Store Løvø, Skorpen, Hestad, Bjørn, Nordbjørn, Dalsvaag, Bergfjord, Gjesfjord, Huset, Holand, Uglefot, Solfjeld, Sørvik, Nordvik, Kjeø, Skogn, Breistrand, Hølen, Sandstræk, Ravnø, Slepø, Harstein, Store og Lille Vandve samt Slapøvær.

Delingen træder i kraft fra den tid særskilt jordmor ansættes i et av de nye distrikter.

30 juni. **Lov** *) [1] indeholdende forandringer i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslov av 12 juni 1906.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 29 juni dette aar, saalydende:

I.

§ 1, post 6 i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslov av 12 juni 1906 skal herefter lyde saaledes:

»Skogsarbeide omfattende hugning og kjøring av tømmer, ved og andet trævirke med dertil hørende arbeide, forsaavidt der til samme anvendes mindst 25 dagsverk, samt velte- og lensearbeide, tømmerfløtning og derunder hørende virksomhet, betjening av dæmninger, kanaler og sluser, jernbane- og sporveisdrift.«

I slutningsbestemmelsen efter post 9 i § 1 mellem ordene »skal« og »uanseet« indsættes: »med den i post 6 omhandlede undtagelse«.

II.

Nærværende lov træder i kraft den 1 juli 1908.

Ti har Vi o. s. v.

30 juni. **Den Norske Regjerings resolution** **) [2], hvorved de av Stortinget under 27—30 juni d. a. vedtagne beslutninger angaaende toldavgifter fra 1 juli 1908 befales tat til følge.

---

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28.

**) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor beslutningene er indtat.

[1]) Se Ot. prp. nr. 23, indst. O. VIII, St.tid. forh. i Ot. side 103—133, 505—511, i Lt. 75—85, 100—101.

[2]) Se St. prp. nr. 5, dok. nr. 40 med 4 tillæg, indst. S. XII, St.tid. side 2419—2531, 2534—2558.

Den Norske Regjerings resolution *), hvorved bestemmes: 30 juni.

1. I henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Vaagan herred, Nordland amt, under 4 juni 1908 fattet beslutning til tillæg til § 8 i den ved kongelig resolution av 29 mars 1906 approberte politivedtægt for herredet, dog med en enkelt forandring.
2. Beslutningen træder i kraft straks.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved grænsen for den aarlige avgift for salg og skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Lillestrøm herred, Akershus amt, i medhold av § 28, jfr. § 38 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 og overensstemmende med herredsstyrets beslutning i møte den 18 juni 1908 fastsættes til kr. 1 000,00. 30 juni.

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor tillægget er indtat.

Rettelse.

I første hefte av Lovtidendens 2den avdeling for 1908 skal den paa side 25 anførte resol. ang. vedtægt for handel med brukte og kasserte gjenstande i Fredrikstad utgaa som tidligere optat (side 24 i samme hefte).

(Fraskilles ved indbindingen.)

Den Norske Regjerings resolution *), hvorved bestemmes: 30 juni.

1. I henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Vaagan herred, Nordland amt, under 4 juni 1908 fattet beslutning til tillæg til § 8 i den ved kongelig resolution av 29 mars 1906 approberte politivedtægt for herredet, dog med en enkelt forandring.
2. Beslutningen træder i kraft straks.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved grænsen for den aarlige avgift for salg og skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Lillestrøm herred, Akershus amt, i medhold av § 28, jfr. § 38, i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 og overensstemmende med herredsstyrets beslutning i møte den 18 juni 1908 fastsættes til kr. 1 000,00. 30 juni.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvori paa foranledning meddeles, at departementet er enig med direktøren i, at de beløp, som maatte indspares paa de aarlige skolebudget, maa gaa ind i herredskassen, og at besparelsen derfor ikke kan disponeres av skolestyret uten at herredsstyret dertil har git sit samtykke. 2 juli.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvori foranlediget ved en forespørsel fra en lærer meddeles, at departementet er enig i, at det maa paahvile herredet at skaffe gjærder rundt den paa lærerjorden anlagte have. Blir et gjærde paa lærerjorden saa daarlig, at det ikke længer kan repareres, men opsættelse av helt nyt gjærde blir nødvendig, er det herredet, som har at bekoste dette nye gjærde (jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelser av 20 april 1900 og 1 april 1905). 2 juli.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Bergen i anledning av spørsmaalet om, hvorvidt det kan være nødvendig at kundgjøre en lærerpost, som er blit ledig derved, at en lærer og kirkesanger, som i september 1907 ansattes i posten, men paa andragende fik utsættelse med at tiltræde indtil St. Hans 1908, nu har erklært, at han paa grund av anden ansættelse ikke kommer til at overta posten, — eller om den av skolestyret i september 1907 som nr. 2 indstillede skal betragtes som ansat. I den anledning anser departementet det paa grund av den forholdsvis lange tid mellem ansættelsen i september f. a. og frasigelsen av 2 juli.

*) Bekjendtgj. 1 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 28, hvor tillægget er indtat.

2 juli. posten (28 april sidstl.) rigtigst, at posten kundgjøres paany. I det i skrivelsen av 30 juni 1905 omhandlede tilfælde var der kun hengaat ca. 2 maaneder mellem vedkommende lærers ansættelse og endelige frasigelse av posten.

3 juli. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristianssand, hvori departementet foranlediget ved en forespørsel fra et skolestyre gjør opmerksom paa, at i den av departementet efter samraad med landets skoledirektører utarbeidede og samtlige skolestyrer under 19 december 1889 tilstillede normalplan for folkeskolen paa landet er det i § 4 i bestemmelserne om orden og tugt paalagt læreren som pligt at indfinde sig i skolestuen en halv time før skoletiden for at ha tilsyn med børnene, mens de samles til undervisningen. Lærerne antages ikke at kunne gjøre indsigelse mot lovligheten av en saadan bestemmelse.

6 juli. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Buskerud amt, hvorved meddeles, at der ikke er adgang for kommunestyrerne til ved almindelig bestemmelse at forhøie eller nedsætte den i § 9 i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 omhandlede aarlige avgift.

6 juli. **Nye bruksregler** for Foldalens statsalmenning*) i Lille-Elvedalen herred, vedtat i bestyrelsesmøte den 21 august 1907 og senere enstemmig vedtat av bestyrelsen i møte avholdt den 3 november 1907, approbert av Landbruksdepartementet 6 juli 1908.

7 juli. **Telegram** fra Handelsdepartementet til politimesteren i Rogaland hvori meddeles, at en brillehandler, som sammensætter briller av indkjøpte glas og indfatninger, ikke antages at kunne ansees som tilvirker i handelslovens forstand.

8 juli. **Grundlovsbestemmelse****) [1]) til forandring i grundlovens § 52, litr. d.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings i overensstemmelse med grundlovens § 112 fattede beslutning av 22 juni 1908 til grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 52, litr. d, hvilken beslutning er saalydende:

Grundlovens § 52, litr. d, skal herefter lyde:

d. ved for sig selv, Egtefælle eller Børn under 15 Aar at nyde eller i det sidste Aar før Valget at have nydt Fattig-

*) Bekjendtgj. 9 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor reglerne er indtat.

**) Bekjendtgj. 9 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

[1]) Se Dok. nr. 72 for (1903—04), forslag nr. 9. Indst. S. nr. 94 (1908) St.tid. side 2299—2300.

understøttelse, som ikke inden Mandtallets Afslutning af vedkommende er tilbagebetalt. 8 juli.

Understøttelse, som er modtaget i Form af Indlæggelse paa Sygehus eller Asyl eller til Dækkelse af Udgifter ved anden Sygebehandling, og Understøttelse, som er foranlediget ved abnorme Børns Undervisning, ved anordnet særskilt Undervisning for Skolebørn eller ved Skolebørns Forsyning med Undervisningsmidler, medfører dog ikke Stemmerettens Suspension.

Ti har Vi o. s. v.

Lov*) [1]) om ophævelse av lov angaaende Røros kobberverk av 12 september 1818. 8 juli.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 24 juni 1908 saalydende:

Lov angaaende Røros kobberverk av 12 september 1818 ophæves. Angaaende pensionering av verkets arbeidere og deres enker saavelsom angaaende understøttelse til arbeiderne i sygdomstilfælde kan regler gives av verket ved reglement, der for at bli gyldig tiltrænger Kongens stadfæstelse. Denne kan ikke meddeles, medmindre de rettigheter, som arbeiderne ved reglementet tilsiges, er mindst likesaa store som dem, de tilkommer efter gjældende lovbestemmelser [2]). Indtil saadant reglement er utfærdiget, blir i disse henseender at forholde i overensstemmelse med den gjældende lovgivnings bestemmelser herom [2]).

Lovens ophævelse blir uten indflydelse paa den vedvarende gyldighet av forskriftene i lov om landkommunernes skattevæsen av 15 april 1882 § 27, lov om bykommunernes skattevæsen av samme dato § 19 samt lov om fattigvæsenet av 19 mai 1900 § 47.

Denne lov træder i kraft fra 1 januar næste aar.

Ti har Vi o. s. v.

Den Norske Regjerings resolution**), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Lillestrøm herred, Akershus amt, under 18 juni 1908 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til børn m. v. 8 juli.

---

*) Bekjendtgj. 9 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.

**) Bekjendtgj. 9 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor vedtægten er indtat.

[1]) Se Ot. prp. nr. 12. Indst. O. nr. 55. St.tid. forh. i Ot. side 181—182, i Lt. 71.

[2]) Lov ang. Røros kobberverk av 12 septbr. 1818, reglementets §§ 3, 4. 10 og 6. 10.

8 juli, **Den Norske Regjerings resolution** *), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av Fredrikshald bys formænd og repræsentanter under 22 juni 1908 fattet beslutning til vedtægt for nævnte by angaaende salg av tobak til børn m. v.

8 juli. **Den Norske Regjerings resolution** *), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Liknes herred, Lister og Mandal amt, under 11 juni 1908 fattet beslutning til vedtægt for herredet ang. salg av tobak til børn m. v.

8 juli. **Den Norske Regjerings resolution** **), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes, at de ved kongelig resolution av 26 oktober 1903 for et tidsrum av 5 aar for Eina vand, Eina herred, Kristian amt, med deri faldende elver og bækker, saa langt som fisk fra indsjøen gaar op, fastsatte fredningsbestemmelser gjøres gjældende indtil videre.

Overtrædelse av de nævnte bestemmelser er belagt med straf.

8 juli. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at meddele approbation paa driftsreglement for Orkedalsbanen overensstemmende med det utarbeidede utkast, saaledes at reglementet blir gjældende indtil videre ***).

8 juli. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved det i henhold til fattigloven av 19 mai 1900 § 29 bestemmes, at opsamling til det i kongelig resolution av 2 mars 1903, jfr. den Norske Regjerings resolution av 22 juni 1905, omhandlede sikkerhetsfond ved Sulitelma aktiebolags gruber i Fauske herred gjenoptages og fortsættes, indtil fondet har naadd en størrelse av 200 000 kroner.

8 juli. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved indehaverne av Bergens apotek meddeles tilladelse til indtil videre efter derom for hver gang forut skedd behørig bekjendtgjørelse at holde apotekene vekselvis lukket hveranden søn- og helligdag fra kl. 8 morgen til den paafølgende morgen kl. 8 i maanederne mai, juni, juli, august og september efter nærmere bestemmelse av stadsfysikus i Bergen om, hvilke apotek der samtidig kan holdes lukket, dog paa forskjellige nærmere betingelser.

---

*) Bekjendtgj. 9 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29, hvor vedtægten er indtat.
**) Bekjendtgj. 9 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 29.
***) Driftsreglementet er approbert av Departementet for de Offentlige Arbeider den 21 juli 1908 (se side 262).

Den Norske Regjerings resolution, hvorved de i generalforsamling i Gjøvik brændevinssamlag den 30 mars 1908 vedtagne og av Gjøvik bystyre i møter den 13 april og 2 juni næstefter godkjendte vedtægter i medhold av § 5 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 6 aar at regne fra 1 januar 1908. 8 juli.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles approbation paa den i generalforsamling den 25 mai 1908 vedtagne plan for Vossestranden brandforsikringsselskap for bygninger, saaledes at selskapet kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 8 juli.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved det av Chr. Salvesen & Chr. Thams's Communications Aktieselskap ved skrivelse av 2 mai 1908 avgivne forslag til takster for transport paa den elektriske jernbane fra Thamshavn til Svorkmo approberes som gjældende indtil videre. 8 juli.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der med hjemmel av lov om postvæsenet av 12 mai 1888 § 38 tilstaaes: 8 juli.

1. Assistenten hos »Norsk Lovtidendes« redaktør og
2. amtmænds 1ste betjent attestationsret for portofri korrespondanse i disse stillingers medfør efter skriftlig bemyndigelse ved hvert kalenderaars begyndelse.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved stadfæstelse meddeles paa en tilføielse til § 10 i de ved kongelig resolution av 6 januar 1906 med flere senere resolutioner stadfæstede statuter for understøttelsesforeningen for norske læger og deres efterlatte, gaaende ut paa, at der under litr. C., særegne legater, opføres som et nyt nr. 6 (7) overlæge C. J. Gamborgs legat, stort kr. 10 000,00, hvis renter skal utdeles efter nærmere i legatet fastsatte regler. 8 juli.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved stadfæstelse meddeles paa de av forstanderskapet for Romedal sparebank i møte den 8 mai 1908 vedtagne forandringer av §§ 3, 4, 5, 12, 16, 18 og 20 i sparebankens ved høieste resolution av 16 oktober 1891 stadfæstede plan. 8 juli.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til at la opbevare i Trondhjem domkirke til bruk ved særlig høitidelige anledninger de 3 bispekaaper, som tilhører kroningsregalierne, mot at kirkens tilsyn sørger for kaapernes hensigtsmæssige og sikre opbevaring. 8 juli.

8 juli. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved der i henhold til lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 § 5 meddeles stadfæstelse paa de av kjøbstaden Narviks bystyre i møte den 15 juni d. a. besluttede vedtægter angaaende skattetakster og førelse av fortegnelse over skattepligtige eiendommer i nævnte kjøbstad.

8 juli. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved de i henhold til lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899 §§ 8 og 9 ved kongelig resolution av 24 februar 1900 og senere ændringer fastsatte bestemmelser om lodsoldermandskaper, lodsstationer og lodsningsdistrikter forandres derhen, at Tønsberg lodsoldermandskap inddrages, og de derunder hørende stationer Jersø og Tønsberg henlægges som 3dje og 4de station under Horten oldermandskap, samt at Sogndal lodsoldermandskap inddrages og henlægges som 1ste station med samme navn under Egersund oldermandskap, hvorhos distriktsog stationsinddelingen undergaar følgende forandringer:

A. I søndenfjeldske overlodsdistrikt:

1. Horten lodsoldermandskap bestemmes at skulle omfatte, hvad der fra Valdnestangen ligger paa vestsiden av Kristianiafjorden østenfor Larvik oldermandskap, og inddeles i følgende lodsstationer:

   1 Horten station, 2 Vallø station, 3 Jersø station, 4 Tønsberg station, 5 Vrængen station og 6 Vasser station.

2. Lodsningsdistriktene bestemmes saaledes:

   For Vallø, Jersø, Vrængen og Vasser stationer som for Skjærhallen station.

   For Ula og Fredriksværn stationer: Paa østsiden av Kristianiafjorden farvandene nordenfor og vestenfor linjer, trukket fra Fredrikstadlera over Store Frit og Heja tilsjøs samt indover til Drøbak, i Vesterelven ved Fredrikstad til Hølen og i Østerelven til Vaterland, paa vestsiden av Kristianiafjorden farvandene til Holtenesodden ved Rødtangen. Vestover gaar distriktet til linjen fra Langesundspynten over Skjæreggen tilsjøs. I Frierfjorden gaar det til avløsningsstationen ved Porsgrund.

   For Nevlunghavn station som for Fredriksværn station og desuten farvandene vestover til en linje trukket fra bunden av Hellefjorden over Bærsundsbaaen tilsjøs.

   For Risør station som for Portør station og desuten farvandene vestover til en linje fra Dybvaag kirke over Langbaaen tilsjøs.

B. I vestenfjeldske overlodsdistrikt:

1. Egersund lodsoldermandskap bestemmes at skulle

omfatte kyststrækningen fra Sirekalven i syd til Varhaug kirke i nord og inddeles i følgende lodsstationer: 8 juli.

1 Sogndal station, 2 Egersund station, 3 Midtbrød station, 4 Ogne station.

2. Hisø station i Bergen lodsoldermandskap utgaar, hvorefter Solsvik, Herløvær, Hjelmen, Nordøerne og Feiø stationer gives henholdsvis nr. 6, 7, 8, 9 og 10.
3. Børtnesøerne og Vaagsø stationer i Florø lodsoldermandskap utgaar, hvorefter stationene Sulen, Alden, Florø og Frøien gives henholdsvis nr. 1, 2, 3 og 4.
4. Statland station i Aalesund lodsoldermandskap utgaar, hvorefter stationene Sandø, Rundø, Giskø, Aalesund og Ulla gives henholdsvis nr. 1, 2, 3, 4 og 5.
5. Lodsningsdistriktene for stationene Sandø og Giskø bestemmes saaledes: For Sandø station: Farvandene fra Furestaven til Lepsø og videre utenskjærs til Molde og Bud gjennem Moldefjord og Julsundet med vedliggende havner. Desuten til ankerpladsene ved Kristianssund og Trondhjem gjennem:
   a. Buddypet og Fugleleden med Hustadviken og
   b. Griphølen med Trondhjemsleden med vedliggende havner.

   For Giskø station: Farvandene fra Svinø og Stat til Bud. Til Kristianssund og Trondhjem som for Sandø station bestemt.
6. Titterodden station i Trondhjem lodsoldermandskap utgaar, hvorefter stationene Sulen og Frøerne gives henholdsvis nr. 2 og 3.
7. Øksbaasen, Namsos, Vikten og Sklinden stationer i Namsos lodsoldermandskap utgaar, hvorefter stations- og lodsningsdistriktet for den gjenværende Villa station bestemmes saaledes:

   Hvad der ligger mellem de rette linjer, som trækkes fra den nordligste av grundene søndenfor Villa til Smatangen, derfra til bunden av Svefjord, derfra til Valfjeld, derfra til bunden av Lyngenfjord, derfra til Spillum, derfra til Namsos, derfra til Alhus, derfra til Mo, derfra til bunden av Opløifjord, til bunden av Kvistenfjord til nordpynten av Nærø, derfra til Prestø, derfra til Allegarden og derfra til Braken.

   Lodsningsdistriktet: Farvandene fra Ramsø og Hepsø nordover til Gjæslingerne samt nordigjennem Nærøsund og den indre seilled med vedliggende havner til Brønnøsund, desuten alle havner og farvand inden stationen.

C. I Tromsø overlodsdistrikt.

I bestemmelserne av grænserne for Vefsen lodsoldermandskap forandres ordet Sklinden til Villa.

8 juli. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved

1. Stortingets under 26 juni 1908 fattede beslutning angaaende budget for marinen for terminen 1 april 1908—30 juni 1909 samt angaaende forandringer i »plan for marinens sanitet« *) befales tat tilfølge.
2. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at træffe de som følge herav nødvendige forføininger.

9 juli. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Søndre Bergenhus amtsskolestyre, hvori meddeles, at naar landsskolelovens § 46 f. bestemmer, at der av amtsskolekassen kan ydes bidrag til dækkelse av herredets utgifter til vikarløn under længere sygdomsforfald, er hermed alene tænkt paa lærernes eget sygdomsforfald. Til at yde bidrag av amtsskolekassen til vikar for en lærer, som har faat permission for at tilse sin tæringssyke hustru, antages der ikke at være adgang.

9 juli. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Hedemarken amt vedkommende spørsmaalet om, hvorvidt der paaligger Riksforsikringsanstaltens tilsynsmand i Hamar nogen pligt til at opkræve præmien m. v. for statens og amtets forsikringspligtige virksomheter inden Hedemarken amt utenfor Hamar, samt hvorvidt Hamar kommune er ansvarlig for hans oppebørsler for disse virksomheter.

I anledning herav meddeler departementet, at det med magistraten i Hamar antar, at det ikke er stemmende med ulykkesforsikringsloven at paalægge en kommunes tilsynsmand at ha befatning med andre virksomheter end dem, som foregaar inden kommunens grænser, samt at der ikke efter loven paahviler kommunen nogen garantipligt utenfor tilsynsmandens oppebørsler for disse virksomheter.

10 juli. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Buskerud amt i anledning av en forespørsel om, hvorvidt det efter handelsloven er tillatt at la reisende ved

*) Forandringene bestaar deri, at i § 19, 2den passus i den omhandlede plan (approbert ved kongelig resolution av 11 juni 1898 og 23 mars 1901) ordene: »Endvidere skal elevene delta i undervisningen ved en av marinens konstabelskoler i følgende fag« samt »12 gymnastik« utgaar, og at § 19, 3dje passus: »Derhos kan elevene efter Forsvarsdepartementets bestemmelse beordres til at delta i den i § 14 i plan for sjømilitære korps nævnte undervisning i engelsk« utgaar og istedet sættes: »Endvidere skal elevene delta i undervisningen i gymnastik ved sjømilitære korps's konstabelskole«.

reisens avslutning til handlende — utenfor det firmas næringskommune, for hvilket den reisende optræder — avhænde og ekspedere prøver enten i den by, hvor reisen er slut, eller i andre byer. 10 juli.

I anledning herav uttaler departementet, at salg av medbragte mønster og prøver ifølge handelslovens § 14, sidste led, bare maa foregaa efter de om salg ved omførsel givne regler. Som følge herav vil prøver alene kunne sælges av reisende, forsaavidt salget sker av eller for regning av indenlandsk tilvirker, overensstemmende med lovens § 12 b, eller forsaavidt salget er tillatt ifølge § 18 (om frihandel), eller ifølge nogen i lovens syvende kapitel om omførselshandel git bestemmelse. Det bemerkes, at forbudet mot reisendes salg av medbragte prøver gjælder like meget, om prøverne sælges til handlende eller til andre.

Overenskomster*) om ændringer av henholdsvis § 6 i telefonoverenskomsten av 22 januar/12 februar 1900 mellem Norge og Danmark og § 3 i overenskomsten av 1 august 1900 mellem Norge, Sverige og Danmark angaaende direkte telefonforbindelse mellem Kristiania og Kjøbenhavn godkjendt for Norges vedkommende ved Kgl. resolution av 16 september 1908 under forutsætning av, at lignende godkjendelse ogsaa finder sted for Sveriges og Danmarks vedkommende. 1 mai. 4 juli. 11 juli.

Overenskomsterne er saalydende:

Forandret avfattelse av § 6 i overenskomst av 22 januar 1900 mellem den Kongelige norske og den Kongelige danske Telegrafstyrelse angaaende telefonforbindelse mellem Norge og Danmark:

Der skal være adgang til ekspedition av de samme arter av særegne samtaler, som maatte være fælles for begge landes interne telefonkorrespondanse eller andre saadanne, om hvilke administrationerne maatte komme overens, saaledes for nærværende:

Ændret Affattelse af § 6 i Overenskomst af 22 Januar 1900 imellem den Kgl. Danske og den Kgl. norske Telegrafstyrelse angaaende Telefonforbindelse mellem Danmark og Norge:

Der skal være Adgang til Ekspedition af de samme Arter af særegne Samtaler, som maatte være fælles for begge Landes interne Telefonkorrespondance eller andre saadanne, om hvilke Administrationerne maatte komme overens, saaledes for nærværende:

*) Bekjendtgj. 22 oktbr. i Overensk. nr. 6.

1 mai. 4 juli. 11 juli.

a. Tjenestesamtaler. Disse befordres frit.
b. Ilsamtaler.
c. Forutbestilte (tidsbestilte) samtaler.
d. Natseriesamtaler, nemlig saadanne samtaler, som til fastsat tid utveksles paa de i det internationale telegrafreglement (art. LXVIII H.) angivne vilkaar.

Avgiften for de under b og c nævnte samtaler er det tredobbelte av en almindelig samtale av samme varighet, mens avgiften for de under d nævnte samtaler utgjør halvdelen av avgiften for en almindelig samtale, dog saaledes, at gebyret for hver natseriesamtale mindst utgjør taksten for to samtaleperioder.

Endvidere finder budsendelse sted for alle klasser av samtaler indenfor stationenes telegramombæringskreds samt telefonisk tilsigelse av bestemt person hos en abonnent mot den herfor i hvert land fastsatte avgift. Denne tilfalder det land, der opkræver samme, og indgaar ikke i avregningen.

Kristiania den 11 juli 1908.

Den Kongelige norske Telegrafstyrelse.

Heftye.

Engset.

Kjøbenhavn den 4 Juli 1908.

Paa det danske Telegrafvæsens Vegne:

N. Meyer.
Telegrafdirektør.

Th. Wolmer.

a. Tjenestesamtaler. Disse befordres frit.
b. Ilsamtaler.
c. Forudbestilte (tidsbestilte) Samtaler.
d. Natseriesamtaler, nemlig saadanne Samtaler, som til fastsat Tid udveksles paa de i det internationale Telegrafreglement (Art. LXVIII H.) angivne Vilkaar.

Afgiften for de under b og c nævnte Samtaler er det tredobbelte af en almindelig Samtale af samme Varighed, medens Afgiften for de under d nævnte Samtaler udgør Halvdelen af Afgiften for en almindelig Samtale, dog saaledes, at Gebyret for hver Natseriesamtale mindst udgør Taksten for to Samtaleperioder.

Endvidere finder Budsendelse Sted for alle Klasser af Samtaler inden for Stationernes Telegramudbringningskreds samt telefonisk Tilsigelse af bestemt Person hos en Abonnent mod den herfor i hvert Land fastsatte Afgift. Denne tilfalder det Land, der opkræver samme, og indgaar ikke i Afregningen.

Kjøbenhavn den 4 Juli 1908.

Paa det danske Telegrafvæsens Vegne:

N. Meyer.
Telegrafdirektør.

Kristiania den 11 Juli 1908.

Den Kongelige norske Telegrafstyrelse.

Heftye.

Engset.

Forandret avfattelse av § 3 i overenskomst av 1 august 1900 mellem Norge, Sverige og Danmark angaaende direkte telefonforbindelse mellem Kristiania og Kjøbenhavn:

For utvekslingen av telefonsamtaler mellem Norge og Danmark skal disse lande godtgjøre Sverige en transittakst, der for almindelige samtaler utgjør en krone for hver paabegyndt periode paa 3 minutter.

Desuten kan ogsaa følgende særegne samtaler utveksles paa ledningen, nemlig:

Tjenestesamtaler, som befordres avgiftsfrit,

Ilsamtaler,

Forutbestilte samtaler og

Natseriesamtaler i henhold til det internationale telegrafreglement (art. LXVIII H.).

Den transittakst, som tilkommer Sverige for ilsamtaler og for forutbestilte samtaler, utgjør det tredobbelte og for natseriesamtaler det halve

Ændret Affattelse af § 3 i Overenskomst af 1 August 1900 mellem Danmark, Norge og Sverige angaaende direkte Telefonforbindelse mellem Kjøbenhavn og Kristiania:

For Udvekslingen af Telefonsamtaler mellem Danmark og Norge skal disse Lande godtgøre Sverige en Transittakst, der for almindelige Samtaler udgør en Krone for hver paabegyndt Periode paa 3 Minutter.

Desuden kunne følgende særegne Samtaler udveksles paa Ledningen, nemlig:

Tjenestesamtaler, som befordres afgiftsfrit,

Ilsamtaler,

forudbestilte samtaler og

Natseriesamtaler i Henhold til det internationale Telegrafreglement (Art. LXVIII H.).

Den Transittakst, som tilkommer Sverige for Ilsamtaler og for forudbestilte Samtaler udgør det tredobbelte og for Natseriesamtaler det halve

Ändrad lydelse af § 3 i öfverenskommelsen af den 1 augusti 1900 mellan Sverige, Norge och Danmark om direkt telefonförbindelse mellan Kristiania och Köpenhamn:

För utväxlingen af telefonsamtalen mellan Norge och Danmark skola dessa land godtgöra Sverige en transitafgift som vid vanligt samtal utgør med en krona för hvarje påbörjad period om 3 minuter.

Dessutom kunna å ledningen äfven följande särskilda slags samtal utväxlas, nämligen:

tjänstesamtal, hvilka befordras afgiftsfritt;

ilsamtal,

förutbeställda samtal och

nattseriesamtal enligt det internationella telegrafreglementet (Art. LXVIII H.).

Den Sverige tillkommande transitafgift för ilsamtal och förutbeställda samtal utgör den tredubbla och för nattseriesamtal hälften af

av transittaksten for en almindelig samtale.

Kristiania den 11 juli 1908.

Den Kongelige norske Telegrafstyrelse.

Heftye.

Engset.

Kjøbenhavn den 4 Juli 1908.

Paa det danske Telegrafvæsens Vegne:

N. Meyer.
Telegrafdirektør.

Th. Wolmer.

Stockholm den 1 mai 1908.

Kungl. Svenska Telegrafstyrelsen.

För Generaldirektören
Axel Rydin.

K. M. Löfgren.

af Transittaksten for en almindelig Samtale.

Kjøbenhavn den 4 Juli 1908.

Paa det danske Telegrafvæsens Vegne:

N. Meyer.
Telegrafdirektør.

Th. Wolmer.

Kristiania den 11 juli 1908.

Den Kongelige norske Telegrafstyrelse.

Heftye.

Engset.

Stockholm den 1 mai 1908.

Kungl. Svenska Telegrafstyrelsen.

För Generaldirektören
Axel Rydin.

K. M. Löfgren

afgiften för ett vanligt samtal.

Stockholm den 1 mai 1908.

Kungl. Svenska Telegrafstyrelsen.

För Generaldirektören
Axel Rydin.

F. W. Funch.

Kjøbenhavn den 4 Juli 1908.

Paa det danske Telegrafvæsens Vegne:

N. Meyer.
Telegrafdirektør.

Kristiania den 11 juli 1908.

Den Kongelige norske Telegrafstyrelse.

Heftye.

Engset.

13 juli. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Kristiania vergeraad, hvori meddeles, at efter fattiglovgivningen ansees en stedfar alene forsaavidt erstatningspligtig for den hans stedbørn ydede fattigunderstøttelse, som disses mor (hans hustru) lever, og der bestaar formuesfællesskap mellem mand og hustru. Alene under nævnte forutsætning antages der at kunne paalægges en stedfar at erstatte en kommune dens utlæg (helt eller delvis) i anledning av et forsømt barns anbringelse i familie (kfr. lov om forsømte børns behandling av 6 juni 1896 § 52).

13 juli. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiania, hvori paa foranledning meddeles, at vistnok er det tilsynsutvalgets pligt at føre tilsyn med skolen (se skolelovens § 53), men at tilsynsutvalget ikke derfor kan ansees som lærernes egentlige overordnede. Har tilsynsutvalget

noget at bemerke ved skolen, har det efter nysnævnte § 53 derom at avgi uttalelse til skolestyret. Med hensyn til tilsynsutvalgenes virksomhet i almindelighet henvises forøvrig til det samtlige skolestyrer ved skrivelse av 19 december 1889 tilstillede utkast til skoleplan, i hvis 6te avsnit tilsynsutvalget vil findes omhandlet. Videre henvises til departementets i Lovtidenden indtagne skrivelser av 28 november 1889 og 24 januar 1903. 13 juli.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori uttales, at gebyret for tinglysning av en paategning paa en tidligere tinglyst pantobligation, hvorved, foruten hvad der tidligere var pantsat, tillike pantsættes de til driften anvendte maskiner m. v., maa bli at beregne efter sportellovens § 51, sidste punktum. 13 juli.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Romsdal amt i anledning av en forespørsel fra en kæmner, om hvorledes der — for at bane adgang til utslettelse av borgerskaps-rettigheter i medhold av den ældre handelslov av 8 august 1842 § 29, jfr. den nye lovs § 9, — bør forholdes med hensyn til utpantning for resterende skat av borgerskap, hvis indehavers opholdssted ikke længer kjendes. 14 juli.

I henhold til indhentet uttalelse fra Finans- og Tolddepartementet, antar departementet, at utpantning bør avholdes paa vedkommende debitors sidst opgivne bopæl her i landet, og at magistraten derefter, i henhold til saadan forgjæves holdt utpantning, utsletter vedkommende av handelsborger-mandtallet.

Det tilføies, at utslettelse av borgerskap ikke antages at kunne finde sted forinden avholdelse av faafængt utpantningsforretning.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Nedenes amt, hvori meddeles, at handelsbrev antages ufornødent for, at en slagter og pølsemaker med haandverksborgerskap skal kunne forhandle fra utlandet indført og av ham derefter oppartert kjøt. 14 juli.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Stavanger amt, hvori departementet antar, at »pottemakerarbeide« i handelslovens § 19 a alene omfatter grovt stentøi. 15 juli.

Kongelig resolution*), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 bestemmes: 17 juli.

A. I Mæringsdalsvandet, Hedalen herred, Kristian amt, med den deri faldende elv Muruen op til Murutonom nedenfor

*) Bekjendtgj. 18 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30.

17 juli. nordre Kagrudsæter skal indtil videre bruken av følgende fiskeredskaper være forbudt:

1. Draggarn,
2. alle bundne redskaper, undtagen haav som hjælperedskap, med mindre maskevidde end 32 millimeter mellem knuterne maalt i vaat tilstand.

I ovennævnte elvestrækning skal derhos alt fiske med teine være forbudt; dog skal dette forbud ikke gjælde fangst af fornøden stamfisk til utklækningsapparatet ved Vaalebusæteren, saalænge dette holdes i forsvarlig stand.

B. Høieste resolution av 11 april 1905 ang. fiskeriregler for vand i Hedalen og Sell sogn gives saadant tillæg:

Bruken av draggarn skal være forbudt i Mugvandet.

Overtrædelse av disse bestemmelser er belagt med straf.

17 juli. **Kongelig kundgjørelse***) [1]) angaaende toldavgifter fra 1 juli 1908.

17 juli. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til fattigloven av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa den av vedkommende utvalg foreslaaede plan for et sikkerhetsfond ved Knaben grube i Fjotland herred i Lister og Mandal amt.

17 juli. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. At Ørskog tinglag i Nordre Søndmør sorenskriveri, Romsdal amt, fra den tid, som av amtmanden nærmere bestemmes, deles i to tinglag, nemlig Ørskog tinglag og Søkkelven tinglag, svarende til herredene av samme navn.
2. At amtmanden bemyndiges til at bestemme tid, sted og dagantal for avholdelse av sage- og skattetingene i de nye tinglag.

17 juli. **Kongelig resolution,** hvorved det i henhold til § 13 i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslov av 23 december 1899 fastsættes, at skogsarbeide, omfattende hugning og kjøring av tømmer, ved og andet trævirke med dertil hørende arbeide, optages under 7de fareklasse.

17 juli. **Kongelig resolution,** hvorved de kongelige resolutioner av 6 november 1815 og 24 februar 1824 angaaende uniformer for de ved bergvæsenet ansatte betjenter ophæves.

---

*) Bekjendtgj. 18 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 30, hvor kundgjørelsen er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 5, dok. nr. 40 med 4 tillæg. Indst. S. XII. St. tid. side 2419—2531, 2534—2558.

Kongelig resolution, hvorved § 1, 3dje passus i den utfærdigede instruks for styrelsen for statens jernbaner forandres saaledes, at der istedenfor terminene 1 juli, 31 mars og 1 august sættes henholdsvis 1 oktober, 30 juni og 1 november. 17 juli.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. Stortingets beslutning av 16 juni 1908 angaaende nyt lønsregulativ for Norges Geografiske Opmaalings trykkeriassistenter[1]) m. v. befales tat tilfølge: 17 juli.

Kongelig resolution, hvorved de ved kongelig resolution av 24 februar 1900 fastsatte bestemmmelser angaaende den grænse, indenfor hvilken lodsene kan gjøre fortrinsret gjældende (lov om lodsvæsenet av 26 mai 1899 § 4, 2) for søndenfjeldske overlodsdistrikt forandres derhen, at de blir saalydende: 17 juli.

Indseilingsløp	Grænsen dannes av en cirkel med 4 sjømils radius fra:
1. Mellem den svenske kyst og Tønsberg Tønde	Færder fyr
2. Mellem Tønsberg Tønde og Rakkebaaerne	Svenør fyr
3. Mellem Rakkebaaerne og Jærnestangen	Jomfruland fyr
4. Mellem Jærnestangen og Sandøens merke	Lyngør fyr
5. Mellem Sandøens merke og Rossekniben	Ytre Torungen fyr
6. Mellem Rossekniben og Nødingens merke	Homborsund fyr
7. Mellem Nødingens merke og Songvaar	Oksø fyr
8. Mellem Songvaar og Lindesnes . . .	Ryvingen fyr
9. Mellem Lindesnes og Lister fyr . . .	Lindesnes fyr
10. Mellem Lister fyr og Sirekalven . .	Lister fyr

Forandring *), approbert av Landbruksdepartementet den 17 juli 1908, av § 3 i de for Horg østre bygdealmenning i Horg herred under 7 december 1900 approberte bruksregler. 17 juli.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt, hvori departementet i anledning av en forespørsel 17 juli.

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31, hvor forandringen er indtat.

[1]) St. prp. nr. 1, hovedpost XI A, kap. 8 og dok. nr. 39. Indst. S. nr. 153. St.tid side 2284.
Beslutningen er saalydende:
Trykkeriassistenterne ved Norges Geografiske Opmaaling avlønnes fra 1 april 1908 med kr. 600,00 aarlig stigende efter henholdsvis 2, 5 og 10 aars tjeneste til kr. 800,00, kr. 1000,00 og kr. 1200,00.

17 juli. om forstaaelsen av uttrykket »la tilvirke« en vare — i handelslovens § 12 — uttaler, at det er tilbøielig til at anta, at derunder indgaar levering av raamateriale til tilvirkning ved en fabrik.

21 juli. **Driftsreglement***), for person- og godsbefordringen paa Thamshavn—Svorkmobanen, approbert 21 juli 1908 av Departementet for de Offentlige Arbeider i henhold til den samme ved kongelig resolution av 8 juli næstfør givne bemyndigelse, saaledes at reglementet blir gjældende indtil videre.

8 juli. 23 juli. **Ministerielle noter****) utvekslede mellem Danmarks utenriksminister og Norges Chargé d'affaires i Kjøbenhavn angaaende fortolkningen av uttrykket »tredje stat« i deklaration av 10 august 1883 om gjensidig understøttelse av sjømænd.

Kjøbenhavn, d. 8 Juli 1908.

Hr. Chargé d'affaires.

Ved en Note af 13 f. M. har Minister Hagerup forespurgt, hvorvidt den danske Regering anser Udtrykket »tredje Stat« i Deklarationen af 10 august 1883 mellem Danmark og Norge og Sverig om gensidig Understøttelse af trængende Søfolk, for nu, i Forholdet mellem Danmark og Norge, at være anvendeligt paa Sverig, og om den danske Regering i bekræftende Fald er villig til at fastslaa en saadan Fortolkning ved Udveksling af Noter.

Som Svar herpaa har jeg den Ære at udtale, at den kongelige Regering anser det nævnte Udtryk »tredje Stat« for anvendeligt paa Sverig.

Idet jeg forventer at modtage en hermed overensstemmende Note fra Dem, hvorved altsaa Fortolkningen vil være

Kjøbenhavn den 23 juli 1908.

Herr Greve.

Under henvisning til Deres Excellences note af 8 ds. angaaende forstaaelsen af udtrykket »tredje stat« i deklarationen af 10 august 1883 mellem Norge og Sverige paa den ene og Danmark paa den anden side om gjensidig understøttelse af nødlidende sjøfolk har jeg den ære paa min regjerings vegne at stadfæste, at der mellem den norske og den danske regjering er overensstemmelse om at fortolke det nævnte udtryk som anvendeligt paa Sverige.

Modtag — — —

(tegnet) **Emil Huitfeldt.**

Hans Excellence
Herr Lehnsgreve
Raben-Levetzau.
etc. etc. etc.

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31, hvor reglementet er indtat.

**) Bekjendtgj. 22 oktbr. i Overensk. nr. 6.

fastslaaet mellem den danske og norske Regering, beder jeg Dem, modtage — — —

(tegnet) **Raben-Levetzau.**

Til
Hr. E. Huitfeldt,
kongelig norsk Chargé d'affaires.

Avskriftens rigtighet bekræftes.
Emil Huitfeldt.
(L. S.).

Avskriftens rigtighet bekræftes. 8 juli.
Emil Huitfeldt. 23 juli.
(L. S.).

Skrivelse fra medicinaldirektøren til en distriktslæge, hvori som svar paa en forespørsel, om det kunde tillates de saakaldte »pillejomfruer« ved apotek at ekspedere i officinet ved skranken, uttales, at i de gjældende bestemmelser vedkommende apotekpersonalet handles der, foruten om apotekeres, kun om farmaceuters og disciples forhold. Ved de fleste apotek anvendes imidlertid til assistanse i større eller mindre utstrækning ogsaa anden slags hjælp, de saakaldte laborantkarer og »pillejomfruer«, uten at dette forhold, saavidt vites, nogensinde fra styrelsens side har været anset for ulovlig. I bestemmelsene findes heller intet, som forbyr anvendelsen av den slags assistanse. Til arbeider, som er forbudt discipler, maa saadanne personer dog selvfølgelig ikke anvendes, jfr. forordning av 4 december 1672 § 14. I henhold til det anførte antar direktøren, at det ikke kan negtes en apoteker at benytte en assistent som den omskrevne til utlevering av haandkjøpsartikler ved apotekets skranke. 24 juli.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet av 20 juli næstfør har Rusland og Brasilien ratifisert den i Berlin den 3 november 1906 undertegnede internationale overenskomst vedrørende traadløs telegrafi, hvorhos den britiske Regjering har meddelt Kanadas, Australiens, New Zealands, Kapkoloniens, Natals, Transvaals, Indiens og nedennævnte koloniers og protektorater tiltrædelse av overenskomsten. 24 juli.

Fiji.
Western Pacific Protectorates.
Falkland Islands.
Bermuda.
Bahamas.
British Honduras.
British Guiana.
Jamaika.
Turks Islands.
Trinidad.
Barbados.
Windward Islands viz:
Grenada.
Saint Vincent.

24 juli.

Saint Lucia.
Leeward Islands.
Ashanti.
Bechuanaland Protectorate.
Basutoland.
Southern Rhodesia.
Nyasaland Protectorate.
Saint Helena.
Sierra Leone.
Gambia.
Gold Coast Colony.
Northern Nigeria.
Southern Nigeria.
East Africa Protectorate.
Uganda Protectorate.
Somaliland Protectorate.
Gibraltar.
Malta.
Cyprus.
Ceylon.
Hongkong.
Weihaiwei.
Labuan.
Mauritius.
Seychelles.
Straits Settlements.
North Western Rhodesia.
Swaziland.

25 juli. Nr. 1.

Lov *)[1]) om dispachører.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 14 juli 1908 saalydende:

Kapitel I.

Om dispachørers ansættelse m. v.

§ 1. Dispachører beskikkes av Kongen i saadant antal, som av ham bestemmes.

En dispachør er forpligtet til at ha bopæl paa eller ved det sted, hvor han er ansat, og at ha dispachørkontor paa stedet. Til længer fravær end en maaned tiltrænges samtykke av vedkommende departement.

Han maa ikke holde dispachørkontor paa andet sted, end hvor han er ansat. Derimot kan han overta havariberegning, uanset hvor i landet skib og ladning skilles (se lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 213, første punktum).

§ 2. Uten særskilt tilladelse av vedkommende departement kan en dispachør ikke indeha noget embede eller fast lønnet offentlig bestilling[2]).

§ 3. Til dispachør kan alene beskikkes den, som har fyldt 25 aar og avlagt dispachøreksamen overensstemmende med denne lovs forskrifter.

§ 4. Dispachøren skal avlægge edelig løfte om at ville dispachere overensstemmende med lov og ret og i det hele tat samvittighetsfuldt opfylde sine pligter som dispachør.

---

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

[1]) Se Ot. prp. nr. 19. Indst. O. nr. XI. St.tid., forh. i Ot. side 182—184, 527—532, i Lt. 85—100 og 135.

[2]) Jfr. mæglerloven av 8 septbr. 1818 § 13.

Kapitel II.

Om dispacher.

§ 5. En dispachør har paa forlangende[1]) at foreta de havariberegninger, som omhandles i lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 213 og § 218, to sidste led. Saadan beregning avgives under navn av dispache og forsynes med dispachørens navn og dispachørsegl. Dispachørseglet fastsættes av departementet.

Dispachen avsluttes med en opgave over, hvad enhver av parterne har at fordre eller betale.

En dispachør maa ikke overta havariberegning uten samtykke av havariets parter, saafremt han enten selv er part i havariet eller repræsenterer nogen anden part eller staar i hans tjeneste.

§ 6. Dersom en dispachør overtar andet arbeide, saasom beregning av partielt havari eller assuranseerstatning, maa han ikke kalde dette dispache eller dertil bruke dispachørseglet.

§ 7. En dispachør er forpligtet til straks at gjennemgaa de dokumenter, som sendes ham angaaende et havariopgjør. Finder han disse ufuldstændige, skal han snarest mulig og senest inden 3 uker skriftlig kræve de fornødne oplysninger.

Efter at ha mottat alle fornødne oplysninger skal han snarest mulig, og senest inden 6 uker efter mottagelsen, avgi dispachen. Er der forlangt dispacher for forskjellige havarier, har den, som først indleverte alle fornødne oplysninger og dokumenter, ret til først at bli ekspedert[1]).

§ 8. En dispachør skal som saadan holde følgende av amtmanden godkjendte bøker:

a. En dagbok, hvori anføres:
   1) Naar og fra hvem dokumenterne er blit ham sendt til havariberegning,
   2) naar han har forlangt yderligere oplysninger, og isaafald hvilke,
   3) naar han har mottat saadanne oplysninger,
   4) naar havariberegningen er avgit;
b. en bok, hvori alle opgjorte dispacher indføres i rækkefølge (§ 5);
c. en kopibok for alle utgaaende skrivelser.

§ 9. Hvis en dispache ved rettens dom[2]) forandres i en eller flere poster, skal dispachøren være forpligtet til straks at omgjøre den overensstemmende med dommen uten særskilt betaling[3]).

---

[1]) Jfr. straffeloven av 22 mai 1902 §§ 324 og 325.
[2]) Jfr. sjøfartslovens §§ 213 2det led og 312 ff.
[3]) Jfr. straffeloven av 22 mai 1902 § 324.

25 juli. Nr. 1.

§ 10. Nærmere bestemmelser om den betaling, som en dispachør har ret til at beregne for utførelsen av en dispache, fastsættes av Kongen.

Kapitel III.

Om dispachøreksamen.

§ 11. Dispachøreksamen avholdes efter departementets bestemmelse — dog saaledes, at der en gang om aaret skal være adgang til eksamen.

For at kunne faa adgang til dispachøreksamen maa vedkommende fremlægge vidnesbyrd fra en indenlandsk eller utenlandsk dispachør om, at han er i besiddelse av praktisk indsigt i dispachørfaget, samt attest fra troværdige mænd om en hæderlig vandel og karakter.

For adgang til eksamen betales en avgift til statskassen. Avgiftens størrelse fastsættes av Kongen.

§ 12. Ved dispachøreksamen skal eksaminanden godtgjøre at ha indgaaende kjendskap til norsk sjøret og sjøassuranseret samt avlægge prøve paa færdighet i de ved dispachørvirksomheten forekommende beregninger. Desuten maa han godtgjøre at ha kjendskap til fremmed sjøret og sjøassuranseret i den utstrækning, der kræves til dispachørforretninger, og tilfredsstillende kundskaper i engelsk, tysk og fransk.

Efter bestaat eksamen meddeles der vedkommende vidnesbyrd herom.

Nærmere bestemmelser om eksamen og om eksamenskommissionens sammensætning gives av Kongen.

Kapitel IV.

Om lovens ikrafttræden.

§ 13. Denne lov træder i kraft 1 januar 1909 — dog saaledes, at bestemmelserne i § 1, andet led første punktum og tredje led første punktum, § 2 og § 10 blir at gjennemføre efter Kongens nærmere anordning.

Ti har Vi o. s. v.

25 juli. Nr. 2.

Lov*)[1] indeholdende forandring i § 1 i lov av 12 juni 1906 om stats- og kommunebidrag til norske arbeidsledighetskasser.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 16 juli 1908 saalydende:

---

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

[1]) Se dok. nr. 26 og indst. O. nr. 110 (1906—07), dok. nr. 60 (1908). Indst. O. XII. St.tid., forh. i Ot. side 456—481, 482—501, i Lt. side 205—219.

Nævnte paragraf skal herefter lyde saaledes: 25 juli.

§ 1. Alle norske arbeidsledighetskasser, som opfylder de Nr. 2.
i nærværende lov opstilte betingelser, kan paa derom indgit andragende meddeles anerkjendelse som berettiget til at erholde refundert av statskassen en tredjedel av de pengebeløp hvormed de understøtter sine her i landet bosatte forsikrede, forsaavidt de enten er norske borgere eller har været bosat i landet i de sidste 5 aar. Saadan refusion foretages kvartalsvis av det regjeringsdepartement, til hvilket gjennemførelsen av lovens bestemmelser av Kongen henlægges. Den dag, da refusionsretten for hver enkelt kasse skal indtræde, fastsættes av vedkommende departement.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution*), hvorved den av Moss bystyre i møte 25 juni 1908 fastsatte vedtægt for handel med brukte eller kasserte ting i Moss i medhold av § 28, jfr. § 38, i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 stadfæstes som gjældende indtil videre — dog med en enkelt forandring. 25 juli.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til § 22 i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 fastsættes, at omførselshandel indtil videre kan foregaa paa landet i Tromsø amt ogsaa utenfor de tilfælde, som er omhandlet i nævnte lovs §§ 12 b, 18, 19, 20, 21, 24 og 25. 25 juli.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av § 61 i lov om vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 utfærdiges følgende reglementariske bestemmelser som gjældende indtil videre for fløtning av tømmer i Suldalselven i Ryfylke, Stavanger amt: 25 juli.

1. Tømmer av over $9^1/_2$ meters længde maa ikke slippes til fløtning paa elven, forinden det til fløtning slupne kortere tømmer har passert veibroene.
2. Det skal i betimelig tid og mindst 2 døgn forinden langtømmer slippes paa elven, gives bestyreren av vaktholdet ved veibroene skriftlig underretning derom.
3. Overtrædelse av disse bestemmelser straffes med bøter.

Kongelig resolution**), hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne av 8 april 1905 § 29 bestemmes, at det inden den strækning ved utløpet av Aarøelven i Sogndal herred, Nordre Bergenhus amt, hvori det ved kongelige resolutioner av 17 mars 1866, 14 mai 1886 og 30 juli 1902 samt høieste resolution av 15 juli 1904 er forbudt at bruke not 25 juli.

*) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 27 juli i Lovtid. 1ste avd. nr. 31.

25 juli. Nr. 2. med mindre masker end $2^1/_4$ tomme mellem knuterne, at utstille sættegarn eller lignende redskap og at bruke kilenot, lakseværp og lignende indretninger samt drivgarn, tillike skal forsaavidt angaar den del av denne strækning, som ligger østenfor en linje, trukket fra Sagelvens munding til Stovetangens ytterste spids, være forbudt at bruke stormaskede kastenøter.

Nærværende resolution træder i kraft straks.

25 juli. **Kongelig resolution,** hvorved det tillates, at der i den tid, som vil medgaa til opførelse av ny kirke for Tune prestegjelds hovedsogn i Kristiania stift, avholdes gudstjeneste og kirkelige forretninger for menigheten i 1ste etage av Tune kommunelokale paa betingelse av, at lokalet forsynes med den nødvendige kirkelige indredning, at det ved dets første benyttelse i nævnte øiemed indvies med en passende tale av sognepresten, og at det, saalænge det benyttes til kirke, ikke anvendes til andet end kirkelige eller andre dermed beslægtede øiemed.

25 juli. **Kongelig resolution,** hvorved det paalægges den residerende kapellan i Hitteren prestegjeld under Fosen provsti i Trondhjem stift for fremtiden at føre kirkebøkerne for Fillan og Sandstad sogn.

25 juli. **Kongelig resolution,** hvorved det paalægges den residerende kapellan i Skedsmo prestegjeld under Nedre Romerike provsti i Kristiania stift at føre kirkeboken for Lillestrøm sogn.

25 juli. **Kongelig resolution,** hvorved det i overensstemmelse med lov av 17 august 1848 om sindssykes behandling og forpleining bestemmes:

1. At et utkast til nyt regulativ for Kristiania kommunale sindssykeasyl paa gaarden Dikemark i Asker approberes;
2. at det departement, hvorunder det civile medicinalvæsen er henlagt, bemyndiges til at approbere mindre forandringer i regulativet.

25 juli. **Kongelig resolution,** hvorved stadfæstelse meddeles paa den av vedkommende grundlæggere i møter den 14 mars og 23 mai 1908 vedtagne plan for en oprettendes sparebank inden Aasgaard herred under navn av Aasgaard sparebank.

25 juli. **Kongelig resolution,** hvorved stadfæstelse meddeles paa de av forstanderskapet for Foldereid sparebank i møte den 27 april 1908 vedtagne forandringer i bankens ved høieste resolution av 19 februar 1900 med flere senere resolutioner stadfæstede plan.

Cirkulære fra Handelsdepartementet, Sjøfartskontoret, til tilsynsmænd ved skibskontrollen, hvorved meddeles, at i henhold til departementets bekjendtgjørelse om transport av specielt ildsfarlige stoffe ombord paa passagerdampskibe, punkt II, har det som eksplosionssikre anerkjendt cylinderformede fat av jern eller staal, der er forarbeidet som bestemt under bekjendtgjørelsen, punkt I, naar fatene forsynes med sikkerhetsnet og smelteprop, forarbeidet efter de patenter, der leveres fra 1) Fabrik explossionssicherer Gefässe G.m.b.H., Salzkotten i W., og 2) Fabrik explosionssicherer Gefässe, Wolff & Co., Fischback (Nahe). Fatene maa trykprøves med 2 atm. vandtryk. 25 juli.

Skrivelse fra Finansdepartementet til justissekretæren i Bergen byret, foranlediget ved dennes forespørsel 27 juli.

1. angaaende beregningen av gebyr i en byretssak, der først var blit anlagt mot hustruen, men i hvilken manden senere inddroges, da det i retten oplystes, at den paasøkte fordring vedkom fællesboet;
2. angaaende beregningen av gebyr for saksbehandling ved overretten i tilfælde, hvor av 2 parter, der i underinstansen var dømt til in solidum at betale erstatning efter skjøn, den ene først appellerte og den anden senere efter av Justisdepartementet at ha erholdt bevilling til »kontinuationssøksmaalsvis« at slutte sig til appellen indtraadte i saken og
3. om sportellovens § 11 b kan antages at komme til anvendelse i en sjøretssak mellem en avskediget styrmand og hans rederi bl. a. om, hvorvidt dette pligter at indløse aktier, som han hadde maattet ta for at erholde posten.

I den anledning meddeler departementet følgende:

ad 1 og 2. Der antages i begge tilfælde alene at kunne beregnes gebyr for behandling av én sak. Man gaar ut fra, at vedkommende ret ikke har hat noget at erindre mot utvidelsen av søksmaalet.

ad 3. Sportellovens § 11 b antages anvendelig i det omskrevne tilfælde.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til fattigloven av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa den av vedkommende utvalg foreslaaede plan for et sikkerhetsfond ved det Dunderland Iron Ore Company Limited tilhørende Dunderlands bergverk i Mo herred i Nordre Helgeland fogderi, Nordland amt, dog med endel forandringer. 28 juli.

28 juli. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvorefter ifølge meddelelse fra den franske utenriksminister til legationen i Paris i skrivelse av 11 juli Amerikas Forenede Stater fra 6 juni d. a. har tiltraadt den i Paris den 18 mai 1904 undertegnede internationale avtale (»arrangement«) angaaende visse foranstaltninger til undertrykkelse av »den hvite slavehandel«.

28 juli. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Buskerud amt, hvori meddeles, at handelsloven ikke har hat til hensigt at hitføre nogen forandring med hensyn til restauratørers og hotelverters sedvansmæssige adgang til uten at løse handelsbrev at avhænde til kunder enkelte artikler, hvis salg pleier at være et tilbehør til deres bedrift, f. eks. cigarer og cigaretter, og som ikke er gjenstand for frit salg.

29 juli. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Smaalenene amt, hvori meddeles, at uttrykket »brevkort« i handelslovens § 25, andet led antages at omfatte illustrerte brevkort — de saakaldte prospektkort.

29 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Stavanger amt i anledning av spørsmaalet om, hvorvidt Skjold herredskommune vil være forpligtet til at delta i utgiftene til avlønning av færgemanden ved det færgested, som forbinder hovedvei paa østre side med bygdevei paa vestre side av Skjoldestrømmen.

Departementet antar, at der ikke fra lovgivningens side er noget til hinder for, at en herredskommune i et tilfælde som det her omhandlede paalægges at utrede en del av utgiftene ved færgehold, forsaavidt dette efter forholdene maatte ansees rimelig og der ikke foreligger særlige omstændigheter, der maatte begrunde fritagelse for herredskommunen til at delta i disse utgifter.

Man henviser forøvrig i heromhandlede henseende til veiloven av 15 september 1851 § 44, hvorefter fornøden bestemmelse gives av amtmanden efter at vedkommende kommunestyres samtykke er indhentet. Opstaar der tvist mellem amtmanden og kommunestyret blir saken at avgjøre av Kongen.

29 juli. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorefter ifølge en til Arbeidsdepartementet indløpet skrivelse av 17 juli fra Utenriksdepartementet Keiserdømmet Abyssinien (Æthiopien) har tiltraadt den i Rom den 26 mai 1906 avsluttede hovedkonvention om verdenspostforeningen.

Noter *), utvekslet i Berlin den 30 juli 1908 mellem Norges Chargé d'Affaires og Bulgariens Diplomatiske Agent angaaende mestbegunstiget behandling av de to landes undersaatter, handel og skibsfart. 30 juli.

I.

Le soussigné Chargé d'Affaires de Norvège à Berlin, dûment autorisé à cet effet par son Gouvernement, a l'honneur de déclarer à Monsieur l'Agent Diplomatique de Son Altesse Royale le Prince de Bulgarie en cette ville, qu'en attendant la conclusion d'une convention de commerce et de navigation entre la Norvège et la Bulgarie les sujets, les marchandises et les navires bulgares seront soumis en Norvège au même traitement que ceux des pays les plus favorisés, à la condition que les sujets, les marchandises et les navires norvégiens en Bulgarie soient également traités comme ceux des pays les plus favorisés.

Les stipulations du présent arrangement ne pourront pas être invoquées en ce qui concerne les concessions spéciales accordées ou qui seront accordées par la Norvège à la Suède, ni en ce qui concerne les concessions que les Hautes Parties contractantes ont accordées ou accorderont à l'avenir à des Etats limitrophes, en vue de faciliter les relations de frontière.

Le présent arrangement entrera en vigueur à partir de ce

Oversættelse.

I.

Undertegnede, Norges Chargé d'Affaires i Berlin, dertil behørig bemyndiget av sin Regjering, har den ære at erklære likeoverfor Hans Kongelige Høihet Fyrsten av Bulgariens Diplomatiske Agent hersteds, at, i paavente av avslutningen av en handels- og sjøfartskonvention mellem Norge og Bulgarien, vil bulgarske undersaatter, varer og skibe i Norge bli underkastet samme behandling som de mest begunstigede landes undersaatter, varer og skibe, paa betingelse av, at norske undersaatter, varer og skibe i Bulgarien likeledes blir behandlet som de mest begunstigede landes.

Bestemmelserne i nærværende overenskomst skal ikke kunne paaberaapes, forsaavidt angaar de specielle indrømmelser, som av Norge er tilstaat eller blir tilstaat Sverige, ei heller forsaavidt angaar de indrømmelser, som de høie kontraherende parter har tilstaat eller i fremtiden vil tilstaa grænsestater i hensigt at lette grænseforbindelserne.

Nærværende overenskomst skal træde i kraft fra idag av

*) Bekjendtgj. 22 oktbr. i overensk. nr. 6.

30 juli. jour et aura force pour la durée d'un an et ainsi de suite chacune des deux Parties contractantes se réservant le droit de le dénoncer trois mois avant l'expiration de chaque année.

Le soussigné profite — —

(s.) **M. Lie.**
Chargé d'Affaires.

A
Monsieur le Général de
Brigade Nikyphoroff,
Agent Diplomatique de Bulgarie,
Berlin.

Avskriftens rigtighet bekræftes.
Den norske legation i Berlin,
den 31 juli 1908.

M. Lie.
Chargé d'Affaires.
(L. S.).

og være gyldig for et tidsrum av et aar og saa fremdeles, idet enhver av de to kontraherende parter forbeholder sig retten til at opsi overenskomsten tre maaneder før utløpet av hvert aar.

Undertegnede benytter — —

(u.) **M. Lie.**
Chargé d'Affaires.

Herr Brigadegeneral
Nikyphoroff,
Bulgariens Diplomatiske Agent,
Berlin.

Oversættelsens rigtighet
bekræftes.
Utenriksdepartementet,
2. avdeling.
Kristiania, den 5 august 1908.

A. Kielland.
Ekspeditionschef.

II.

Le soussigné, l'Agent Diplomatique de Son Altesse Royale le Prince de Bulgarie à Berlin, a l'honneur d'accuser réception de la note de ce jour par laquelle Monsieur le Chargé d'Affaires de Norvège en cette ville a bien voulu l'informer, qu'en attendant la conclusion d'une convention de commerce et de navigation entre la Bulgarie et la Norvège les sujets, les marchandises et les navires bulgares seront soumis en Norvège au même traitement que ceux des pays les plus favorisés, à la condition que les sujets, les marchandises et les

Oversættelse.

II.

Undertegnede, Hans Kongelige Høihet, Fyrsten av Bulgariens Diplomatiske Agent i Berlin, har den ære at erkjende mottagelsen av den note av idag, ved hvilken Norges Chargé d'Affaires hersteds har hat den godhet at meddele ham, at, i paavente av avslutningen av en handels- og sjøfartskonvention mellem Bulgarien og Norge, vil bulgarske undersaatter, varer og skibe i Norge bli underkastet samme behandling som de mest begunstigede landes undersaatter, varer og skibe, paa betingelse av, at norske undersaatter, varer og skibe i Bulgarien like-

navires norvégiens en Bulgarie soient également traités comme ceux des pays les plus favorisés.

Prenant acte de cette communication et dûment autorisé par son Gouvernement, le soussigné s'empresse de déclarer que les sujets, les marchandises et les navires norvégiens seront traités en Bulgarie comme ceux des pays les plus favorisés.

Les stipulations du présent arrangement ne pourront pas être invoquées en ce qui concerne les concessions spéciales accordées ou qui seront accordées par la Norvège à la Suède, ni en ce qui concerne les concessions que les Hautes Parties contractantes ont accordées ou accorderont à l'avenir à des Etats limitrophes, en vue de faciliter les relations de frontière.

Le présent arrangement entrera en vigueur à partir de ce jour et aura force pour la durée d'un an et ainsi de suite chacune des deux parties contractantes se réservant le droit de le dénoncer trois mois avant l'expiration de chaque année.

Le soussigné profite — —

(s.) General **Nikyphoroff**.

A
Monsieur Lie.
Chargé d'Affaires de Norvège,
Berlin.

ledes blir behandlet som de mest begunstigede landes. 30 juli

Idet undertegnede bemerker sig denne meddelelse, skynder han sig, behørig bemyndiget av sin regjering, at erklære, at norske undersaatter, varer og skibe i Bulgarien vil bli behandlet som de mest begunstigede landes.

Bestemmelserne i nærværende overenskomst skal ikke kunne paaberaapes, forsaavidt angaar de specielle indrømmelser, som av Norge er tilstaat eller blir tilstaat Sverige, ei heller forsaavidt angaar de indrømmelser, som de høie kontraherende parter har tilstaat eller i fremtiden vil tilstaa grænsestater i hensigt at lette grænseforbindelserne.

Nærværende overenskomst skal træde i kraft fra idag av og være gyldig for et tidsrum av et aar og saa fremdeles, idet enhver av de to kontraherende parter forbeholder sig retten til at opsi overenskomsten tre maaneder før utløpet av hvert aar.

Undertegnede benytter — —

(u.). Général **Nikyphoroff**.

Herr Lie,
Norges Chargé d'Affaires,
Berlin.

Oversættelsens rigtighet
bekræftes.
Utenriksdepartementet,
2. avdeling.
Kristiania, den 5 august 1908.

A. Kielland.
Ekspeditionschef.

31 juli. **Kongelig resolution**, hvorved den nuværende indehaver av vicekonsulatet i Swansea, bemyndiges til at opta edelig sjøforklaring og til at anstille undersøkelse angaaende indtruffet sjøulykke.

31 juli. **Kongelig resolution**, hvorved det indtil videre tillates sognepresten i Froland prestegjeld under Arendal provsti i Kristiansand stift at sløife gudstjenesten i prestegjeldets kirke 8—10 ganger aarlig efter sogneprestens egen bestemmelse for istedet at avholde bibellæsninger i prestegjeldets utkanter.

31 juli. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

I. At Sødorp kirke i Nordre Fron prestegjeld i Hamar stift tillates nedtat og flyttet fra dens nuværende tomt for at gjenopføres i samme stil efter en av en arkitekt utarbeidet plan paa den dertil utseede tomt av Nordre Fron prestegaard, dog saaledes at tomten rykkes saa langt tilbake, at dens sydlige grænse kommer i like linje med den over Laagen førende bro.

II. — — — — — — — — — — — — — — — — —

3 aug. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt, hvorved meddeles, at det antages, at den i handelslovens § 16, 5te led, omhandlede adgang til ved auktion at sælge de varer, som et døds- eller konkursbo har ved dødsfaldet eller konkursens aapning, forutsætter, at salget sker for regning av vedkommende døds- eller konkursbo. Jfr. ogsaa handelslovens § 10.

8 aug. Nr. 1. **Lov***) [1]) om forandring i lov om arbeiderbruk- og boliglaan av 9 juni 1903.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 16 juli 1908 saalydende:

Efternævnte paragraffer i lov av 9 juni 1903 om arbeiderbruk- og boliglaan skal herefter lyde saaledes:

§ 1. Den Norske Arbeiderbruk- og Boligbank har til formaal at gjøre utlaan

A. mot en rente av ikke over $3^1/_2$ pct. aarlig til ubemidlede mot kommunegaranti til erhvervelse av saadanne arbeiderbruk, som omhandles i § 12, og til herredskommuner til indkjøp og bebyggelse av landeiendommer, som agtes utstykket i saadanne arbeiderbruk;

B. mot en rente av ikke over 4 pct. aarlig til ubemidlede mot kommunegaranti til opførelse, fuldførelse eller erhver-

*) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) Se Ot. med. nr. 1. Indst. O XIII. St.tid. forh. i Ot. 501—504, i Lt. 181—189.

velse av egne boliger og til herreds- og bykommuner samt — mot kommunegaranti — til byggeselskaper til istandbringelse av boliger for ubemidlede. 8 aug. Nr. 1.

Ubemidlede i en bykommune, som ønsker laan til opførelse, fuldførelse eller erhvervelse av egne boliger i en landskommune, kan dog erholde saadanne laan uten kommunegaranti.

Staten tilsvarer de tap, banken maatte lide ved misligholdelse av bankens utlaan fra laantageres og garantisters side.

§ 36. Arbeidskomitéen oversender laaneandragendet tillikemed takstforretningen til kommunestyret, ledsaget av komitéens uttalelse om, hvorvidt og med hvilket beløp det ansøkte laan bør garanteres av kommunen. Kommunestyret fatter derefter sin beslutning om, for hvor stort laanebeløp kommunen vil garantere overfor banken, samt hvorvidt den opstiller som betingelse for garantiens overtagelse, at der av banken for laanet skal kræves 1ste prioritets pantesikkerhet eller i andet fald efter hvilke foranstaaende heftelser. Intet laan maa utgjøre mer end $^{9}/_{10}$ av laaneværdien og heller ikke mer end $^{9}/_{10}$ av den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt den efter § 35 fastsatte byggetakstsum, likesom intet laan maa utgjøre et større beløp end kr. 2 500,oo i byerne og bymæssig bebyggede strøk i bygderne og kr. 2 000,oo i bygderne iøvrig.

Laan uten kommunegaranti maa ikke utgjøre mer end $^{5}/_{10}$ av laaneværdien og heller ikke mer end $^{5}/_{10}$ av den virkelige kjøpesum, i tilfælde tillagt den efter § 35 fastsatte byggetakstsum.

Ti har Vi o. s. v.

Lov*) [1]) om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v. 8 aug. Nr. 2.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 24 juli 1908 saalydende:

§ 1. Skog utenfor indmark er efter denne lov at anse som vernskog, saafremt den skjønnes at tjene til vern mot skred og ras, elvebrud eller sandflugt eller til særlig beskyttelse for anden skog eller for bebygget land, videre grænseskog og fjeldskog, som paa grund av sin beliggenhet op mot høifjeldet, ut mot havet eller høit mot nord har saa liten veksterlighet, at den skjønnes at ville lægges øde, om den mishandles eller forhugges.

Til vernskog kan ogsaa henregnes snauhugget skogmark,

---

*) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid 1ste avd. nr. 32.

[1]) Se Ot. prp. nr. 7. Indst. O. IX. St.tid. forh. i Ot. side 134—181; 512—523, i Lt. 27—74; 219—220.

8 aug. Nr. 2.

naar den skjønnes med tiden at kunne faa betydning som vernskog.

§ 2. Amtstinget skal efter forslag fra skogstyret, hvorved i denne lov forstaaes det departement, hvorunder skogvæsenet hører, bestemme, om og i hvilke herreder i amtet vedtægter til vernskogens bevarelse skal fastsættes [1]). I disse herreder skal herredsstyret senest inden 3 maaneder, efterat meddelelse om amtstingets beslutning er mottat, utvælge 3 skogkyndige mænd, hvorav mindst 2 skogeiere. Disse mænd har snarest mulig at fremkomme med forslag om, hvilke strækninger der skal betragtes som vernskogmark inden herredet. Hvis ingen av distriktets offentlig ansatte forstmænd er blandt de valgte, skal efter forlangende av herredsstyret skogforvalteren eller en av skogstyret opnævnt forstmand delta i befaringen og bistaa med raad og veiledning.

Har de valgte mænd et saadant kjendskap til skogforholdene inden herredet, at de med tilstrækkelig nøiagtighet kan angi grænserne for vernskogen uten at komme paa stedet, kan befaring undlates. Ønsker nogen av de valgte mænd eller skogforvalteren befaring, skal saadan foretages.

Ved reiser til bestemmelse av vernskogens grænser erholder de valgte mænd skyss- og kostgodtgjørelse som for ordførere bestemt, hvilken utredes av statskassen. Skogstyret kan indgaa paa, at det offentlige ogsaa skal utrede saadan godtgjørelse i anledning av fornyet befaring, som det maatte ansees paakrævet at foreta. For vedkommende forstmand utredes skyss- og kostgodtgjørelse som for hans andre offentlige reiser bestemt.

Forslaget utlægges til eftersyn i mindst 4 uker, og bekjendtgjørelse herom maa ske paa betryggende maate. Utenbygdsboende, der eier skog eller grund indenfor den foreslaaede vernskogmark i herredet, gives ved utlæggelsen særskilt underretning derom.

Forslaget blir derefter snarest mulig at behandle av herredsstyret, som, hvis det er enig i forslaget, straks fastsætter grænserne for vernskogen. Finder herredsstyret derimot at burde fravike forslaget med hensyn til, hvilke strækninger der skal medtages som vernskogmark, fatter det herom en foreløbig beslutning, som bringes til almindelig kundskap paa samme maate som for forslaget bestemt. Efterat behørig utlæggelse og kundgjørelse har fundet sted, træffer herredsstyret endelig bestemmelse om grænserne [2]).

---

[1]) Kfr. Indredepartementets cirkulære av 14 mars 1898.
[2]) Kfr. Landbruksdepartementets skr. av 10 juni 1901, 3dje avsnit.

Grænserne for vernskogen skal betegnes paa tydelig maate [1]). 8 aug.
Hos vedkommende lensmand og ordfører skal en bekræftet av- Nr. 2.
skrift av den til enhver tid gjældende bestemmelse om vernskogens grænser stedse være tilgjængelig, hvorimot kundgjørelse i Lovtidenden ikke behøver at finde sted.

§ 3. Forslag til vedtægter utarbeides av distriktets skogforvalter eller i tilfælde den av skogstyret opnævnte forstmand [2]). Forslaget forelægges derefter de efter § 2 opnævnte 3 mænd til uttalelse, hvorefter herredsstyret har snarest mulig at fatte beslutning om de vedtægter, der skal gjælde for vernskogen. De særbestemmelser, som maatte være nødvendige for en enkelt eller flere nærmere angivne strækninger inden distriktets vernskogmark, skal være nøie avpasset efter øiemedet og alene kunne medføre indskrænkning i raadigheten over grund og skog.

Distriktets skogforvalter eller i tilfælde den av skogstyret opnævnte forstmand skal gives adgang til at delta i herredsstyrets forhandlinger om vedtægtene, dog uten stemme.

Vedtægtene maa for at bli gyldige stadfæstes av Kongen. Mindst 4 uker, før de indsendes til stadfæstelse, skal de bringes til almindelig kundskap paa samme maate som i § 2 bestemt.

§ 4. Herredsstyret kan ogsaa uten bestemmelse av amtstinget vedta grænser og vedtægter for vernskog efter §§ 2 og 3.

§ 5. Forandringer, som maatte paakræves i vernskogens grænser eller i de for samme gjældende vedtægter, blir at iverksætte overensstemmende med §§ 2 og 3, dog saaledes, at skyss- og kostgodtgjørelsen for de valgte mænd paa reise til bestemmelse av grænser for vernskogen ikke uten skogstyrets samtykke skal kunne kræves utredet av statskassen.

Forandring alene i vedtægtene kan finde sted, uten at fornyet bekjendtgjørelse vedkommende de ved ældre gyldig bestemmelse fastsatte grænser for vernskogen er fornøden.

Vedtægtene kan ikke ophæves uten amtstingets samtykke, medmindre de er istandbragt i henhold til § 4.

Før amtstinget gir saadant samtykke, bør skogstyrets erklæring indhentes.

§ 6. Formænd og repræsentanter kan ved beslutning stadfæstet af Kongen for kommunen fastsætte vedtægter til forebyggelse av skogens ødelæggelse. Disse vedtægter skal gjælde for al skog i distriktet utenfor indmark og indeholde fællesbestemmelser for aavirke og behandlingen av barskogen eller de enkelte arter av samme og fællesbestemmelser [3]) for aavirke

---

[1]) Kfr. Landbruksdepartementets skr. av 10 juni 1901, 2det avsnit.
[2]) » do. » - 16 novbr. 1903.
[3]) » do. » - 6 septbr. 1900.

8 aug. Nr. 2.

og behandlingen av løvskogen eller de enkelte arter av samme, dog saaledes, at løvskogen og den barskog, som vokser i indhegnet havnehage, kan undtages [1]).

Mindst 4 uker før vedtægtene indsendes til stadfæstelse, skal de bringes til almindelig kundskap paa samme maate som i § 2 bestemt, dog saaledes, at særskilt underretning om utlæggelsen skal gives grund- eller skogeier, der er bosat utenfor kommunen.

§ 7. De med hjemmel av denne lov istandbragte vedtægter skal ikke gjælde for skog, som staar under offentlig forvaltning.

Heller ikke skal de gjælde for grund, som opryddes til have, aker eller slaatteland eller anvendes til byggetomt, vei, industrielt anlæg, oplags-, laste-, lægge- eller velteplads eller — med herredsstyrets tilladelse for hvert enkelt tilfælde — i andet lignende øiemed.

De med hjemmel i denne lovs § 6 istandbragte skogvedtægter skal ikke gjælde for bygdealmenninger, som forvaltes efter regler foreskrevet av skogstyret og under tilsyn godkjendt av dette.

§ 8. De i denne lov omhandlede vedtægter kan, forsaavidt der ikke allerede er istandbragt saadanne for vedkommende herred, overensstemmende med foranstaaende regler istandbringes for sognet, idet sognets formænd og repræsentanter da træder istedenfor herredsstyret. De til utgiftenes bestridelse nødvendige beløp, som ikke utredes av statskassen, tilveiebringes av sognet paa samme maate, som ved lov er eller maatte bli bestemt med hensyn til de øvrige et sogn særskilt paahvilende kommunale utgifter.

§ 9. Til opsyn med overholdelse av de i henhold til denne lov istandbragte vedtægter har vedkommende formænd og repræsentanter eller i tilfælde det i § 12 omhandlede skograad at ansætte en eller flere duelige og paalidelige mænd, for hvilke der utfærdiges en instruks [2]). Med skogstyrets samtykke kan ansættelse av opsynsmænd midlertidig undlates.

Opsynsmændene lønnes av kommunen eller vedkommende sogn. Dog skal halvdelen av deres løn utredes av statskassen, saalænge skogstyret finder ordningen med opsynet tilfredsstillende. Finder skogstyret ordningen med opsynet utilfredsstillende, kan skogstyret midlertidig ansætte det fornødne antal paalidelige opsynsmænd, hvis løn foreløbig utredes av statskassen, som av vedkommende kommune eller sogn refunderes halv-

---

[1]) Kfr. Landbruksdepartementets skr. av 25 mai 1907.
[2]) » do. » 4 juni 1904, 1ste og 2det avsnit.

delen av lønnen; kommunens eller sognets bidrag til avlønningen skal dog isaafald ikke under nogen omstændighet kunne andra til mer end kr. 100,00 aarlig. 8 aug. Nr. 2.

§ 10. I de med hjemmel av denne lov istandbragte vedtægter skal der foruten almindelige regler for skogens behandling, avpasset efter vedkommende skogs beliggenhet, vekst-erlighet og øvrige stedlige forhold, kunne indtages bestemmelse om:

1. At der skal gjælde forskjellige regler for aavirkning til salg, forædling ved industrielt anlæg eller utførsel fra riket og aavirkning i andet øiemed;[1])
2. at skogeier og bruksberettiget pligter, forinden friske trær hugges, at nytte tørre trær, top og avfald, forsaavidt dette virke er tjenlig for øiemedet og uten uforholdsmæssig forøket besvær kan tages, og at det under de samme omstændigheter skal være forbudt at anvende visse træslag til ris- eller buskgjærde;
3. at avsvidning av lyng, ener eller mose skal være forbudt undtagen i de tilfælde, hvor avsvidningen med skogopsynets tilladelse foretages til fremme av skogveksten;
4. at skogeier og bruks- eller hugstberettiget pligter at yde den opsynsmand, som utfører blinkning, utvisning eller andet lignende arbeide for ham i skogen, betaling for utført arbeide[2]).

§ 11. I vedtægter, istandbragt i henhold til nærværende lov, kan endvidere indtages bestemmelse om, at der til fremme av gjenveksten skal avsættes et visst avgiftsbeløp av trævirke, som inden vedkommende herred eller sogn aavirkes til salg, forædling ved industrielt anlæg eller utførsel fra riket. Som industrielt ansees i denne lov ethvert anlæg, der i henhold til lov om tilsyn med arbeide i fabrikker m. v. av 27 juni 1892 er nævnte lovs bestemmelser undergit. Likeledes kan der fastsættes en viss mindstedimension for det avgiftspligtige trævirke, saaledes at trær under det bestemte lavmaal skal være fritat for avgift.

Avgiften, som ikke maa overstige 20 øre pr. tylvt tømmer eller 10 øre pr. m.^{3} trævirke i fældet og kvistet, men iøvrig i uforædlet tilstand, har skogeieren til den tid, som nærmere fastsættes i vedtægtene, at indbetale til herredets eller sognets kasserer, der gjør beløpet rentebærende ved at indsætte det i autorisert sparebank paa kontrabok, lydende paa eieren av vedkommende skogeiendom. Avgiftsrestanser kan inddrives ved utpantning.

Eieren av vedkommende skogeiendom har inden en i ved-

[1]) Kfr. Landbruksdepartementets skr. av 31 juni 1900.
[2]) » do. » - 18 april 1902.

8 aug. Nr. 2.

tægtene nærmere fastsat frist at indsende til herredets eller sognets kasserer en opgave over mængden av det avgiftspligtige trævirke, som er aavirket i sidstforløpne driftsaar, dette regnet fra 1 juli til 30 juni. Den, som inden herredet eller sognet har merket eller annammet trævirke, som er aavirket til salg, forædling ved industrielt anlæg eller utførsel fra riket, er likeledes forpligtet til efter paalæg fra vedkommende formænd og repræsentanter at meddele de oplysninger, hvorav han maatte være i besiddelse, om mængden av det av ham kjøpte eller merkede avgiftspligtige saavel som avgiftsfri trævirke. Samme forpligtelse paahviler skippere for det av dem inden et herred — i tilfælde sogn — indlastede trævirke.

Av det beløp, hvortil avgiften med renter andrar, er skogeieren berettiget til efterhvert at faa erstattet sine utlæg til arbeide til fremme av skogens gjenvekst. Naar saadant arbeide ikke længer med nødvendighet utkræves, hvilket efter begjæring av nogen, som har ret til at oppebære beløpet, kan avgjøres av amtsskogmesteren, om saadan er ansat, eller av en anden av amtmanden opnævnt skogkyndig mand, blir restbeløpet at utbetale vedkommende.

§ 12. I vedtægter, istandbragt i henhold til denne lov, kan anordnes et skograad for herredet. Skograadet vælges av herredsstyret og skal bestaa av 5 av herredets indvaanere, hvorav mindst 3 skal være eiere av skog eller matrikulert jord med skogbevokset utmark inden herredet. Paa lignende maate vælges 5 varamænd.

Paa tilsvarende maate kan av sognestyret anordnes og vælges skograad for enkelt sogn.

Skograadet har at paase vedtægtenes gjennemførelse og overholdelse og at træffe de dertil nødvendige foranstaltninger efter nærmere i vedtægtene angivne regler.

§ 13. Øvrighetspersoner, dommere, politimestre og lensmænd kan ikke vælges til de i denne lov omhandlede hverv. Forøvrig skal reglerne for kommunale formænds og repræsentanters valgbarhet og funktionstid være gjældende.

§ 14. I de tilfælde, hvor inddragning finder sted, sker denne til fordel for kommunens kasse eller for sognets kasse, hvor sognet har særskilte vedtægter [1]).

§ 15. Lov av 20 juli 1893 om vernskogens bevarelse og mot skogenes ødelæggelse ophæves.

De i henhold til nævnte lov istandbragte vedtægter skal, forsaavidt de i samme indeholdte bestemmelser kunde ha været

[1]) Kfr. Justisdepartementets skr. av 10 mai 1901.

lovlig vedtat og stadfæstet i medhold av nærværende lov, bli gjældende, indtil de ved kongelig resolution maatte bli sat ut av kraft. Overtrædelse straffes efter § 339 i den almindelige borgerlige straffelov, selv om vedtægtene ikke maatte indeholde straffetrusel. Med hensyn til inddragningen skal bestemmelsen i nærværende lovs § 14 ha anvendelse. I de herreder, hvor der før nærværende lovs ikrafttræden paa lovlig maate er fastsat grænser for vernskogen, skal, indtil Kongen anderledes maatte bestemme, grænsefastsættelsen fremdeles forbli gyldig. 8 aug. Nr. 2.

Ti har Vi o. s. v.

Lov *) [1]) indeholdende forandringer i lovgivningen om den Almindelige Brandforsikringsindretning for Bygninger. 8 aug. Nr. 3.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 24 juli 1908, saalydende:

§ 1 [2]). Kontingenten for kjøbstad-avdelingens 1ste avdeling og 1ste klasse beregnes efter kr. 0,75 av hvert kr. 1000,00 for halvaaret.

§ 2 [3]). Forsikres nogen enkelt bygning i kjøbstad-avdelingen for høiere sum end kr. 100 000,00, beregnes kontingenten av det overskytende med et tillæg til den for de første kr. 100 000,00 fastsatte kontingent av yderligere 20 pct. for hvert overskytende kr. 100 000,00 eller del derav.

§ 3. Den ved lov av 31 mai 1890 § 5 b givne adgang til i visse tilfælde at indrømme nedsættelser i brandkontingenten utvides til at gjælde for alle tariffens avdelinger.

§ 4. Naar der i henhold til lov av 19 august 1845 § 32 utlignes ekstraordinær kontingent, skal de til tariffens 2den, 3dje og 4de avdeling henførte bygninger kun bidra efter samme forhold, som om de med sin forsikringssum hadde været henført til 1ste avdeling.

§ 5. Nærværende lov træder i kraft straks.

De dermed stridende bestemmelser i den ældre lovgivning ophæves.

Ti har Vi o. s. v.

---

*) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) Se Ot. prp. nr. 15 (1905—06), nr. 6 (1906—07), nr. 31 (1908); Ot. med. nr. 6. Indst. O. XV. St.tid. forh. i Ot. side 523—527, i Lt. 220—221.

[2]) Avløser satsen for 1ste avd., 1ste klasse i lov av 1 juni 1876 § 8.

[3]) Træder istedenfor bestemmelserne om stigende kontingent i lov av 19 aug. 1845 § 28 og lov av 27 juli 1895, av hvilke saaledes kun sidste passus om maksimumsbeløpene fremdeles er gjældende.

8 aug. Nr. 4.

Lov *) [1]) om forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet m. v. av 9 juni 1903.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 1 august 1908, saalydende:

Efternævnte paragraffer i lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 skal herefter lyde som følger.

Første kapitel.

Om kontrol i almindelighet.

§ 1. Til betryggelse for, at de i love og forskrifter opstilte fordringer betræffende skibes sjødygtighet opfyldes, skal norske skibe, der er av registreringspligtig størrelse i henhold til lov av 4 mai 1901 om registrering av skibe, være underkastet saadan kontrol, som nærværende lov bestemmer [2]).

Dog kan loven efter Kongens nærmere bestemmelse i den utstrækning, som maatte ansees paakrævet, ogsaa gives anvendelse paa skibe av mindre drægtighet, end § 1 i nævnte lov fastsætter, og paa fremmede skibe i norske havner.

D. Lastning av stenkul og lignende gasholdige stoffe.

§ 68. I skibe, der fører stenkul eller lignende gasholdige stoffe, skal anbringes ventilatorer for overflate-ventilation i saadant antal og av saadan størrelse, at eksplosive gasser finder uhindret og stadig avløb.

Intet skibsrum, hvori stenkul eller lignende gasholdige stoffe er indlastet, maa betrædes med andet lys end med paalidelige sikkerhetslamper, efterat indlastningen er tilendebragt.

Avtryk av bestemmelsen om sikkerhetslamper blir at opslaa i folkelugarerne.

Nærmere forskrifter betræffende føring av stenkul og andre gasholdige stoffe kan utfærdiges av Kongen eller den, han dertil bemyndiger.

E. Lastning av farlig gods.

§ 69. Sprængbare (eksplosive), ildsfarlige, etsende, giftige og andre farlige stoffe blir under hensyntagen til den større eller mindre farlighet, de frembyr under transporten ombord paa skibe, av Kongen at inddele i forskjellige klasser,

*) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) Se Ot. prp. nr. 33. Indst. O. nr. 91. St.tid. forh. i Ot. side 674—683, i Lt. 263—276.

[2]) Jfr. skr. fra Handelsdepartementet av 25 aug. 1906 og 14 juni 1907.

for hvilke der utfærdiges specielle bestemmelser om de forsig- 8 aug.
tighetsregler, som blir at iagtta med hensyn til indpakning, Nr. 4.
kvantum og transportmaate av de til hver klasse hørende varer.

§ 72. Specielt ildsfarlige stoffe, saasom æter (nafta) og andre æterholdige væsker, svovlkulstof, petroleumsæter, gasolje, benzin og lignende væsker, hvis flammepunkt ligger under 22° C. ved 760 mm. barometerstand, prøvet paa den av departementet fastsatte maate[1]), maa ombord i passagerskibe kun føres paa dæk og i solide beholdere.

Føres saadanne væsker under dæk paa andre skibe, maa fartøiet enten være indrettet som tankskib, eller væsken maa være opbevaret paa solide gastætte beholdere, der er forsvarlig beskyttet. Forinden nærmere forskrifter[2]) herom er git av Kongen, maa saadan last ikke føres under dæk i almindelige skibe.

Alle mandskapslugarer maa i tilfælde være anbragt paa øverste dæk.

§ 73. Har et skib ombord saadanne ildsfarlige varer, som blot kan føres paa dæk, maa sprængstoffe ikke befordres med samme i større mængde, end der maatte bli tillatt i de i § 69 omhandlede forskrifter.

§ 79. Sterkt etsende stoffe, saasom svovlsyre, saltsyre og salpetersyre, maa ikke lastes under dæk, medmindre utflytende syre ved hjælp av tilstrækkelige mængder av pulverformige og porøse mineralske stoffe, saasom sand, jord eller kiselgur, hindres fra at komme i berøring med nogen del av skibet.

Ottende kapitel.

Kontrol med passagerdampskibe.[3])

§ 94. Norske dampskibe (ɔ: alle med maskinkraft fremdrevne skibe), som fører passagerer i indenriksk eller europæisk fart eller mellem Europa og fremmede verdensdele, skal være besigtelse og tilsyn undergit overensstemmende med de i nærværende kapitel fastsatte bestemmelser.

---

[1]) Jfr. Forskrifter om specielt ildsfarlige stoffes transport paa skibe uten passagercertifikat av 16 septbr. 1908 § 2.

[2]) Jfr. for skibe uten passagercertifikat Forskrifter av 16 septbr. 1908, for passagerdampskibe Bekjendtgjørelse fra Handelsdepartementet av 7 august 1906 (kfr. kgl. resol. av 10 mai 1906).

[3]) Nærværende lov ophæver lov angaaende fart med passagerer til fremmede verdensdele av 23 mai 1863 med tillægslov av 22 juni 1886, se § 105.

Ved loven av 9 juni 1903 er tidligere ophævet lov av 4 juni 1866 om tilsyn med dampfartøier.

8 aug. Nr. 4.

Herfra undtages dampskibe, som fører et ringere antal passagerer end 1 voksen person for hver 25 registertons brutto. Denne undtagelse gjælder dog ikke, hvis dampskib av hvilkensomhelst størrelse fører mere end 12 passagerer.

§ 95. Besigtelsen forlanges skriftlig av skibets reder eller fører hos tilsynet. Dette har derefter at anordne det fornødne, for at besigtelsen betimelig til mindst mulig hinder for skibets fart kan bli utført enten paa det sted, hvor skibet er beliggende, eller paa et andet sted inden dets regelmæssige rute.

§ 96. Fuldstændig besigtelse skal foretages, forinden norsk dampskib, som fører passagerer, første gang sættes i fart, og senere i regelen én gang aarlig.

Derhos skal fuldstændig eller delvis besigtelse finde sted, naar skrog, kjel eller maskindele har været undergit reparation, som kan medføre forandring i deres soliditet, eller har lidt skade, som kan medføre saadan forandring. Dog kan Kongen eller den, han dertil bemyndiger, gjøre undtagelser fra foranstaaende paabud i specielle tilfælde.

Hvorvidt og i hvilken utstrækning passagerdampskibe skal være forsynt med vandtætte skot, bestemmes av Kongen.

§ 97. Nærmere forskrifter om passagerskibenes bygning, utrustning og fart samt om kontrollen dermed gives av Kongen eller den, han dertil bemyndiger[1]). I overensstemmelse med disse forskrifter skal tilsynet undersøke,

1. om skibets skrog og tilbehør er i god og betryggende forfatning for den paatænkte fart;
2. om dets maskineri, kjeler og rørledninger er betryggende forarbeidet, utstyrt og vedlikeholdt, forsynt med de nødvendige kontrol- og sikkerhetsapparater samt i fuldt arbeidsmæssig stand, og om maskinen er tilstrækkelig sterk og solid;
3. om baater, livbøier, signalapparater, kompasser og instrumenter, anordninger mot ildsvaade, dæksanordninger og den øvrige utrustning er av saadan beskaffenhet og i saadan forfatning, som gjældende forskrifter bestemmer.

§ 98. De i foregaaende paragraf omhandlede forskrifter skal for passagerskibe i europæisk fart eller i fart mellem Europa og fremmede verdensdele ogsaa indeholde bestemmelse om passagerantallets beregning samt de nødvendige bestemmelser til betryggelse av passagerernes velbefindende, sundhet og sikkerhet, saasom om opholdsrum, forpleining, om skibets adgang til at medta last o. s. v.

[1]) Jfr. forskrifter av 1 mai 1906.

I indenriksk fart bestemmes det høieste antal passagerer, et fartøi kan medta, efter dæksflatens størrelse og farvandets beskaffenhet. I kortere ruter og paa indelukket farvand kan medtages 1 passager for hver 0,50 kvadratmeter dæksflate, og i almindelig kystfart 1 passager for hver 0,75 kvadratmeter. I begge tilfælde fradrages saadanne rum, hvorpaa passagerer ikke bekvemt kan staa eller sitte, hvorhos der blir at ta fuldt hensyn til skibets stivhet og beskaffenhet forøvrig. Dæksflaten regnes paa hoveddækket eller, om skibet har flere dæk, paa det dæk, som har den største fri overflate, heri indbefattet dækshus, bestemt til avbenyttelse av passagerer. Hvis skibet er aapent, regnes dæksflaten av dets horisontale projektion i høide med rælingen. Fører skibet gods paa dækket, sker fradrag i forhold til den plads, godset optar. 8 aug. Nr. 4.

§ 100. Findes skibet at være tjenlig til passagerfart, dets kjel og maskine at være betryggende og skibet forøvrig behørig utrustet og bemandet, utstedes herom i den form, som Kongen bestemmer, certifikat[1]), hvori anføres, hvad der maatte være blit fastsat betræffende tiden for certifikatets varighet, de ruter eller farvand, hvori skibet forsvarlig kan anvendes, dets passagerantal, redskaper, bemanding m. v.

Saavel i certifikatet som med tydelige tal paa et iøinefaldende sted paa eller ved kjelen anføres tillike det største tillatte arbeidstryk.

Paa skibe i indenriksk fart skal derhos det største tillatte passagerantal være anført paa et let synlig sted paa begge sider av et dækshus eller lignende opbygning.

Certifikatet utstedes i to eksemplarer, hvorav det ene oversendes skibets reder eller fører til opslag paa et iøinefaldende sted ombord, mens det andet blir at opbevare paa saadan maate, som av vedkommende departement bestemmes.

§ 102. Undergaar skibet saadan reparation, eller lider skibet saadan skade, som i § 96, 2det led, nævnt, træder certifikatet ut av kraft.

Anmeldelse om enhver saadan reparation eller skade samt om de forandringer, som foretages med skibet efter avholdt besigtelse, skal av føreren eller den, som træder i hans sted, tilstilles tilsynet.

§ 105. Der skal i den kolde aarstid saavidt mulig skaffes passagerer ly for natten og beskyttelse mot veiret.

Nærmere bestemmelse herom saavel som særlige bestemmelser sigtende til at betrygge passagerernes sundhet og sikkerhet i det hele kan indtages i de i § 97 omhandlede specielle forskrifter.

---

[1]) Kgl. resol. av 29 mars 1906 og 8 mai 1907.

8 aug. Nr. 4. Denne lovs forskjellige bestemmelser træder i kraft fra den tid, Kongen bestemmer [1]).

Fra den tid ottende kapitel om kontrol med passagerskibe træder i kraft, ophæves lov angaaende fart med passagerer bestemt til fremmede verdensdele af 23 mai 1863 med tillægslov av 22 juni 1886.

Ti har Vi o. s. v.

8 aug. Nr. 5. **Lov***) [2]) indeholdende tillæg til lov om retsanmodninger av 28 juni 1897 [3]).

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 3 august 1908, saalydende:

§ 1. Ved overenskomst med fremmed stat kan Kongen under forutsætning av gjensidighet frafalde krav paa erstatning for utgifter, som voldes ved forkyndelse av dokumenter her i landet efter den fremmede stats anmodning.

§ 2. Den i lov angaaende kongeriket Norges Høiesteret av 12 september 1818 § 19, 2det punktum indeholdte bestemmelse skal ikke komme til anvendelse i sak, som en advokat paatar sig for borger av en fremmed stat, hvor norske borgere ikke er undergit nogen pligt til at stille sikkerhet for saksomkostninger.

§ 3. Under forutsætning av gjensidighet kan en i fremmed stat avsagt dom eller kjendelse hvorved saksomkostninger er ilagt en sagsøker eller intervenient fuldbyrdes her i riket, forsaavidt disse omkostninger angaar. Fuldbyrdelsen sker efter kjendelse av underretten paa det sted, hvor domfældte har sit almindelige verneting, eller i mangel av saadant, paa et sted, hvor der findes nogen ham tilhørende formuesgjenstand.

§ 4. Gjennem skriftlig anmodning indbringes saken for underretten og behandles av denne uten betaling, og uten at parterne har anledning til at uttale sig. Rettens bestemmelse om, at fuldbyrdelse kan ske, træffes først, naar det ved behørig bekræftet erklæring fra vedkommende myndighet er legitimert, at den fremmede domstols avgjørelse er blit endelig efter det lands lov, hvor den er avsagt, og at dens utfærdigelse, som maa foreligge i det norske sprog eller ledsaget av en bekræftet oversættelse til norsk, er egte.

---

*) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid. 1ste avd nr. 32.

[1]) Lovens §§ 1, 68—69, 72—73 og 79 er traadt i kraft fra 16 septbr. 1908 ifølge kgl. resol. av samme dag.

[2]) Se Ot. prp. nr. 30. Indst. O. nr. 75. St.tid. forh. i Ot. side 720—721, i Lt. 288.

[3]) Jfr. overenskomst ang. den civile proces av 17 juli 1905, undertegnet for Norges vedkommende 15 juli 1907, men endnu ikke ratifisert.

§ 5. For fuldbyrdelsen gjælder en frist av 3 dage, regnet fra kjendelsens forkyndelse, hvis domfældte har kjendt bopæl eller opholdssted her i riket, men ellers fra dens avsigelse. 8 aug. Nr. 5.

Fuldbyrdelsen sker iøvrig efter de for fuldbyrdelse av norske domme gjældende regler.

§ 6. Paaanke til høiere ret av kjendelsen eller en i henhold til samme foretat fuldbyrdelseshandling sker efter de herfor i almindelighet gjældende regler.

§ 7. Retten gransker ikke rigtigheten av den fremmede domstols avgjørelse, hvorimot indsigelser, som ikke berører avgjørelsens rigtighet, kan gjøres gjældende saavel ved eksekutionsretten som ved ankedomstolene.

Ti har Vi o. s. v.

Lov*) [1]) om ordningen av retsforholdene vedkommende statens høifjeldsgrund m. v. 8 aug. Nr. 6.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 3 august 1908, saalydende:

§ 1. Til ordning av retsforholdene mellem staten og andre vedkommende høifjelds- og almenningsgrund kan Kongen nedsætte en kommission bestaaende av fem medlemmer, hvorav to, deriblandt formanden, skal være i besiddelse av de for dommere foreskrevne egenskaper. Av de øvrige medlemmer bør de to saavidt mulig ha kjendskap til høifjeldsforhold. Kommissionens femte medlem kan beskikkes særskilt for hvert enkelt nærmere bestemt distrikt, inden hvilket kommissionens virksomhet falder, og bør være en med forholdene i dette distrikt kjendt person.

Hvis det findes nødvendig, kan der samtidig nedsættes flere saadanne kommissioner.

Kommissionens medlemmer avlægger den for dommere foreskrevne ed, forsaavidt de ikke tidligere har avlagt dommered eller ed som skjøns- og meddomsmand.

§ 2. Den i § 1 omhandlede kommission har myndighet til

a. med bindende virkning for alle vedkommende ved kjendelse at fastsætte grænsene mellem statens grund og tilstøtende grundeiendommer;
b. i tilfælde at avsi dom i saker mellem det offentlige og enhver, som maatte gjøre krav paa eiendomsret, bruksret eller andre rettigheter til grunden, hvad enten saken er anlagt av eller mot det offentlige.

---

*) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.

[1]) Se Ot. prp. nr. 32. Indst. O. XVIII. St.tid., forh. i Ot. side 684—720, i Lt. 288—309.

8 aug. Nr. 6.

Mægling ved forlikskommissionen finder ikke sted i de saker, som hører under kommissionen, hvorimot denne selv anstiller den mægling, som findes fornøden.

Under forliksmæglingen saavelsom under forhandlingene for kommissionen iøvrig kan parterne møte ved sagfører eller anden fuldmægtig.

§ 3. Forinden kommissionen træffer nogen avgjørelse i henhold til § 2 a, skal den avholde grænseopgangsforretning. Hvor stor strækning hver saadan forretning skal omfatte, bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 4. Til hver grænseopgangsforretning lar kommissionen utfærdige en indkaldelse, hvorved samtlige vedkommende varsles om at møte paa opgit sted paa den for forretningens begyndelse bestemte dag. Indkaldelsen forkyndes paa den for almenningsstevninger ved lov av 9 juli 1851 § 1 bestemte maate. Samme forkyndelsesmaate kan, forsaavidt parterne angaar, benyttes ved stevninger til vidneførsler for kommissionen og til tingsvidner, som optages efter dens begjæring (jfr. § 5), saavelsom ved ankestevninger (jfr. § 7).

§ 5. I den utstrækning, kommissionen finder det fornødent til sakens oplysning, kan den foreta rettergangsskridt, saasom indkalde, avhøre og edfæste vidner, likesom den kan begjære dette foretat av de almindelige underretter, som i saa fald besørger vidnernes indstevning og parternes varsling.

Enhver, hvis interesser berøres ved en grænseopgangsforretning, saavel som parterne i de i § 2 b omhandlede saker kan begjære vidner indstevnt. Avslaar kommissionen begjæringen, hvilket i tilfælde skal ske ved kjendelse, kan vedkommende selv føre vidnerne for kommissionen eller opta tingsvidne.

Med hensyn til vidnerne kommer de for borgerlige saker gjældende regler til anvendelse, dog saaledes, at der om deres pligt til at møte for kommissionen og om deres godtgjørelse av det offentlige gjælder, hvad der for vidners møte ved hovedforhandling for lagmandsret i straffesaker er bestemt.

Godtgjørelsen til de vidner, som kommissionen ikke har fundet grund til at indkalde, erstattes det offentlige av den, som har indstevnt dem, og maa paa forhaand betryggende garanteres eller nedlægges hos kommissionens formand, som paategner stevningen bevidnelse herom. Finder kommissionen, at indstevningen har været begrundet, blir det nedlagte beløp at tilbakegi vedkommende og godtgjørelsen at utrede av statskassen.

Kommissionen kan negte en bevisførsel, som den efter tidligere forhandlinger eller bevisførsler i saken finder er unyttig eller overflødig.

§ 6. Naar kommissionen ikke er samlet, kan formanden eller i dennes forfald det andet juridiske medlem under tilkaldelse av to mandtalsførte retsvidner avholde retsmøte til fremlæggelse av indlæg og skriftlige bevisligheter. 8 aug. Nr. 6.

Protokoltilførsel kan finde sted i den utstrækning, hvori dette i almindelighet er tillatt.

§ 7. Inden det distrikt, som omfattes av en berammet grænseopgangsforretning, ophører adgangen til at indbringe saker av den i § 2 b omhandlede art for de almindelige domstoler fra det tidspunkt, da indkaldelse til forretningen er bekjendtgjort, og indtil kommissionens virksomhet inden distriktet er avsluttet.

Allerede anlagte saker av nævnte art overgaar fra førstnævnte tidspunkt til videre behandling og paadømmelse av kommissionen, forsaavidt de ikke allerede er paadømt av underinstansen.

§ 8. Utskrifter av de av kommissionen i henhold til § 2 a avsagte kjendelser — i tilfælde ledsaget av fornødne kartgjenparter — blir av kommissionen at tilstille de lensmænd, hvis distrikter er berørt av opgangsforretningen. Utskriftene med bilag utlægges til eftersyn hos lensmændene, og utlæggelsen bekjendtgjøres i »Norsk Kundgjørelsestidende«. Endvidere blir meddelelse om utlæggelsen med angivelse av dagen for dens bekjendtgjørelse i Kundgjørelsestidenden at indrykke i lokale aviser samt at opslaa paa dertil bekvemme steder, alt efter kommissionens nærmere bestemmelse.

Inden 6 maaneder, efter at bekjendtgjørelsen i Kundgjørelsestidenden har fundet sted, kan enhver, som anser sine rettigheter berørt ved de avsagte kjendelser, paaanke disse til Høiesteret.

§ 9. De av kommissionen avsagte domme og kjendelser i tvistemaal efter § 2 b kan paaankes til Høiesteret inden 6 maaneder, efterat dommens eller kjendelsens konklusion er forkyndt. Kommissionen sørger for, at saadan forkyndelse finder sted.

§ 10. Naar endelig dom eller anden bindende avgjørelse angaaende en grænse foreligger, foranstalter kommissionen grænsen avmerket.

§ 11. Utgiftene ved kommissionen og de av denne eller efter dens begjæring foretagne rettergangsskridt samt utgiftene ved grænseavmerkninger utredes av statskassen.

§ 12. Nærmere bestemmelser om kommissionens virksomhet gives av Kongen, som tillike fastsætter medlemmenes godtgjørelse.

§ 13. Denne lov træder ikraft straks.

Ti har Vi o. s. v.

8 aug. Nr. 7.

Lov *) [1]) om ulykkesforsikring for fiskere.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 3 august 1908, saalydende:

§ 1. Her i landet hjemmehørende fiskere eller fangstmænd, som driver næring ved saltvandsfiskeri eller ved fangst av dyr i havet — alene eller i forbindelse med anden næring. — samt personer, som tilhører fisker- eller fangstfartøiers mandskap (derunder førere, maskinister, fyrbøtere og kokker), skal i den utstrækning, som nedenfor i § 10 er fastsat, være forsikret overensstemmende med denne lovs forskrifter.

§ 2. Den i nærværende lov paabudte forsikring garanteres av staten og forestaaes av Riksforsikringsanstalten.

Med hensyn til Riksforsikringsanstaltens tilsynsmænds avlønning samt kommunernes ansvar for deres oppebørsler m. v. gjælder de i § 28 i lov nr. 4 av 12 juni 1906 givne bestemmelser.

§ 3. Forsikringens formaal er understøttelse av den forsikrede eller hans efterlatte overensstemmende med nedenstaaende regler, naar den forsikrede er død som følge av eller kommet til skade ved ulykke:

a. Under utøvelse av fiskeri eller fangst, derunder indbefattet arbeide eller færdsel paa land eller sjø foranlediget ved næringen og ved fangstens behandling og avsætning.
b. Under færdsel paa sjøen utenfor næringen.

I det under b nævnte tilfælde er det dog kun dødsfald ved drukning eller ved ulykke under seilas, som gir ret til erstatning.

§ 4. Indtræder der under de i foregaaende paragraf nævnte forhold et ulykkestilfælde, har vedkommende forsikrede eller hans efterlatte krav paa nedennævnte ydelser:

a. Har ulykkestilfældet medført en arbeidsuførhet, som erklæres for at være av blivende beskaffenhet, tilkommer der den tilskadekomne en pengesum, der bestemmes efter graden av arbeidsuførheten, idet dog skade under 20 pct. ikke gir ret til erstatning. Er arbeidsuførheten fuldstændig, skal pengesummen utgjøre kr. 800,00 en gang for alle. Er arbeidsevnen kun forringet, skal pengesummen utgjøre en i forhold til forringelsen beregnet del av denne sum.
b. Naar ulykke medfører en forsikrets død inden aarsdagen efter ulykkestilfældet, tilkommer der den avdødes efterlatte en skadebot stor kr. 800,00 — otte hundrede kroner —

*) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32.
[1]) Se Ot. prp. nr. 10. Indst. O. II. St.tid., forh. i Ot. side 576—657, 862—863, i Lt. 222—261 og 309.

en gang for alle, i tilfælde dog med fradrag av det beløp, som er vedkommende utbetalt i henhold til litra a.

Ret til skadebot for dødsfald har i nedennævnte orden og klasser:

1. Avdødes egtefælle, naar egteskapet er indgaat før ulykkeshændelsen, og samlivet ikke dengang var ophørt.
2. Avdødes i eller utenfor egteskap fødte børn, likeoverfor hvilke han hadde forsørgelsespligt.
3. Avdødes forældre, hvis det kan antages, at deres forsørgelse i væsentlig grad vilde være avhængig av den forulykkede.
4. Andre personer med hvem dette bevislig er tilfældet.

Klasse med nærmere ret utelukker helt fjernere klasse.

Er nogen, som indgaar under nærværende lovs bestemmelser, forsikret i henhold til lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslove, bortfalder erstatning efter nærværende lov, hvis det ham overgaaede ulykkestilfælde medfører erstatning efter ulykkesforsikringsloven.

§ 5. Har den forulykkede selv med forsæt fremkaldt ulykken, kan intet krav efter denne lov gjøres gjældende.

§ 6. Krav paa skadebot skal snarest mulig og senest inden tre maaneder efter ulykkestilfældet, eller efterat vedkommende efterlatte er blit vidende derom, indgives til Riksforsikringsanstaltens tilsynsmand. Senere end et aar efter ulykkestilfældet kan intet krav fremsættes. Tilsynsmanden skal snarest mulig undersøke, om den forulykkede findes indført i de i § 10 omhandlede fortegnelser over forsikrede, samt indhente oplysning om aarsaken til og de nærmere omstændigheter ved ulykkestilfældet og om de efter denne lov skadebotberettigedes navn og bopæler. Med disse oplysninger indsendes skadebotkravet uopholdelig til Riksforsikringsanstalten, der, om den finder det fornødent, kan la opta retslige forklaringer om de nærmere omstændigheter ved ulykkestilfældet overensstemmende med reglerne i § 17 i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894.

§ 7. Efterat skadebotkravet er godkjendt av Riksforsikringsanstalten, sendes beløpet til tilsynsmanden, der uopholdelig indsætter det i den sparebank, som ligger nærmest de skadebotberettigedes bosted. Kontraboken gives paategning om, at der til beløpets disposition trænges samtykke av vedkommende overformynderi. Boken tilstilles uten ophold overformynderiet fra sparebanken.

Hvor overformynderiet har grundet tro paa, at midlerne vil bli forstandig brukt, har det straks at utlevere kontraboken til fri raadighet for vedkommende skadebotberettigede eller i tilfælde deres verger. I andet fald brukes midlerne efter samraad mellem vedkommende skadebotberettigede og overformyn-

8 aug. Nr. 7.

derne. Opnaaes herunder ikke enighet, kan vedkommende indbringe spørsmaalet for amtmanden til endelig avgjørelse.

Kommunen har uten hensyn til, om forældelsesfristen efter lov av 27 juli 1896 maatte være utløpet, ret til, før skadeboten utbetales, av beløpet at faa godtgjort skyldig forsikringspræmie.

Likeledes kan Riksforsikringsanstalten ved utbetalingen av skadebot for dødsfald fastsætte, at den væsentlige del av denne skal henstaa urørt i sparebanken indtil et aar efter den forulykkedes død for at tilbakebetales, om krav paa skadebot skulde fremkomme fra nogen av avdødes efterlatte med bedre ret efter § 4. Findes det av hensyn til forskriftene i § 8 paakrævet at en del av skadeboten henstaar urørt i længere tid end nævnt, kan dette fastsættes av Riksforsikringsanstalten.

Utgifter ved lægebehandling bæres av den skadede, hvis ikke denne paa anden maate er tilsikret fri lægehjælp. Lægernes godtgjørelse for utfærdigelse av de erklæringer, som er nødvendige for at fastsætte skadebøtene, bæres dog av forsikringen.

§ 8. Saasnart de fornødne oplysninger er indkommet til Riksforsikringsanstalten, avgjør denne, om det anmeldte ulykkestilfælde begrunder erstatningskrav efter denne lov og fastsætter i tilfælde erstatningen i overensstemmelse med bestemmelserne i § 4. Vedkommende skadelidte eller hans efterlatte gives uforløvet skriftlig underretning om avgjørelsen og om de hensyn, der ved samme er kommet i betragtning, og de skal kunne forlange sig tilstillet avskrift av de av tilsynsmanden indsendte oplysninger.

Den av anstalten trufne avgjørelse kan indankes for Riksforsikringsappelkommissionen. Begjæring om indbringelse for kommissionen maa være fremsat inden 6 uker, efterat anstaltens avgjørelse er vedkommende meddelt. Spørsmaal som saaledes har været undergit kommissionens prøvelse, kan med den begrænsning, som er gjort i § 19, sidste passus, i lov nr. 4 av 12 juni 1906 senere indbringes til avgjørelse av domstolene.

§ 9. Til dækkelse av skadebøter og utgifter ved lægeerklæringer erlægger enhver forsikret for kalenderaaret en præmie av kr. 1,50. Desuten avgives til forsikringen hvert aar av havneavgiftsfondets indtægter[1]) kr. 60000,00. Overskud av aarets indtægter avsættes til et reguleringsfond, hvorav ydes bidrag til dækkelse i fornødent fald av senere aars utgifter. De forsikringen tilhørende midler av enhver art holdes av Riksforsikringsanstalten adskilt fra dennes øvrige midler.

Findes det nødvendig, kan Kongen med Stortingets samtykke fastsætte forhøielse av præmien for den gjenværende del av det i § 16 nævnte tidsrum.

---

[1]) Lov av 24 mai 1873 og 19 aug. 1908.

§ 10. Over de inden en kommune boende personer, som er nævnt i § 1 og som er over 15 aar, skal der inden hvert aars 15 december av kommunen istandbringes og utlægges et mandtal, der gjælder for det følgende kalenderaar. 8 aug. Nr. 7.

Enhver, som urettelig er forbigaat eller indført i dette mandtal, kan forlanges optat eller slettet, hvis begjæring derom fremsættes inden 15 januar næstefter.

For de i dette mandtal optagne gjælder forsikringen for kalenderaaret.

Derhos skal der være adgang for personer, som opfylder de i § 1 fastsatte betingelser, til enhver tid at forlange sig optat i mandtallet mot samtidig at indbetale aarspræmien. For disse gjælder forsikringen fra indmeldelsesdagen til utgangen av kalenderaaret.

Negter kommunen nogen, som forlanger sig optat i mandtallet, at opta ham, kan han bevare sin mulige ret efter denne lov, naar han inden 14 dage efter negtelsens meddelelse indbringer spørsmaalet til prøvelse overensstemmende med reglerne i § 8. Samme ankeret har den, som efter begjæring ikke slettes av mandtallet.

Kun de personer, som optages i mandtallet, omfattes av den tvungne forsikring efter nærværende lov.

I henhold til mandtallet blir for hvert aar præmierne at opkræve hos de tvungent forsikrede av kommunens skatteopkræver, om ønskes i forbindelse med de kommunale skatter. For præmierne har kommunen samme prioritet som for skatter og kan inddrive dem ved utpantning, hvorhos enhver arbeidsherre er ansvarlig for præmier, der paahviler personer, som er i hans arbeide eller tjeneste. Arbeidsherren kan tilbakeholde præmiebeløpet av lønnen. Kommunen er ansvarlig for præmiens indbetaling for alle mandtalsførte personer til Riksforsikringsanstaltens tilsynsmand, for de i det oprindelige mandtal indførte inden 15 august og for de senere i mandtallet optagne senest inden aarets utgang. Av forsinkede indbetalinger erlægger kommunen 5 pct. aarlig rente fra forfaldsdagen.

Forsinkelse med eller undladelse av at svare præmie har ingen indflydelse paa de forsikredes ret efter denne lov, forsaavidt den tvungne forsikring angaar.

For indkrævning av præmierne, arbeidet med mandtallet og forsikringen samt til dækkelse av mulige restansetap tilkommer der kommunen 5 — fem — pct. av præmiesummene.

Av mandtallet oversender kommunen inden 30 januar det følgende aar en stadfæstet avskrift til tilsynsmanden. De senere i aaret indførte personer blir at indmelde til tilsynsmanden, efterhvert som de mandtalsføres.

§ 11. De nærmere forskrifter om førelse, utlæggelse, kund-

8 aug. Nr. 7.

gjørelse og oversendelse av mandtallet, om indfordringen og oversendelsen av præmierne og avlæggelse av regnskap for disse samt de øvrige nærmere forskrifter, som paakræves til gjennemførelse av nærværende lov, gives av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 12. Der skal være adgang for de personer, der omfattes av nærværende lov, til mot en forhøielse av præmien at tegne en frivillig forsikring med høiere skadebot for arbeidsuførhet og dødsfald efter følgende klasser og ydelser:

	Dødsfalds-skadebot.	Invaliditets-skadebot.	Tillægspræmie.
	kr.	kr.	kr.
2den klasse	1 200,00	1 200,00	1,40
3dje —	1 600,00	1 600,00	2,80

Foruten ovenstaaende tillægspræmie har den forsikrede ogsaa at betale den for den tvungne forsikring fastsatte præmie kr. 1,50.

Den, der ønsker at tegne denne høiere forsikring, har inden 15 januar i forsikringsaaret eller, i tilfælde av senere indmeldelse, samtidig med denne, at anmelde for vedkommende kommune, efter hvilken av ovennævnte klasser forsikring ønskes, og han opføres i overensstemmelse hermed paa kommunens liste mot erlæggelse av saavel den tvunge som tillægspræmien.

Forøvrig gjælder med hensyn til præmier og skadebot de samme regler som for den tvungne forsikring.

§ 13. Fordringer paa skadebot efter denne lov eller tilstaat skadebot, som i henhold til lovens bestemmelse endnu ikke er stillet til den berettigedes fri raadighet, kan ikke med retsvirkning avhændes, pantsættes eller gjøres til gjenstand for arrest, eksekution eller utpantning.

§ 14. I saker, der reiser sig av denne lov, svares ingen avgift til statskassen efter kap. 1 og 2 i lov av 6te august 1897 nr. 9.

Stevnevidners gebyr utredes av det offentlige.

Postforsendelser vedkommende forsikringen er portofri.

§ 15. I henhold til denne lov indkræves præmien fra og med aaret 1909 og utbetales erstatning for ulykker, som indtræffer fra og med samme aar.

§ 16. Nærværende lov træder i kraft fra 1 januar 1909.

Lovens forskrifter blir at opta til ny undersøkelse efter utløpet av 5 aar efter forsikringens igangsættelse.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Saltdalen herred, Nordland amt, under 28 februar og 26 juni 1908 fattet beslutning til politivedtægter for bemeldte herred, der skal træde istedenfor de ved kongelig resolution av 23 december 1892 stadfæstede politivedtægter for herredet. 8 aug.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av lov ang. jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at rype indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1912, skal være fredet fra og med 1 april til og med 24 september inden Leikanger, Balestrand, Sogndal samt Vik herred, Nordre Bergenhus amt. 8 aug.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

Kongelig resolution **), hvorved i medhold av lov ang. jagt og fangst av 20 mai 1899 § 15 meddeles tilladelse, gjældende indtil videre, til at eiendommen Storøen, gr.nr. 14, br.nr. 12, i Salangen herred, Tromsø amt, fredlyses som egg- og dunvær. 8 aug.

Kongelig resolution, hvorved den norske konsul i Nagasaki bemyndiges til at opta edelige sjøforklaringer og til at anstille undersøkelse angaaende indtrufne sjøulykker. 8 aug.

Kongelig resolution, hvorved 8 aug.

1. den av Stortinget under 21 juli 1908 fattede beslutning [1]) om ordningen av husmorskoler og om oprettelse av en lærerindeskole i husstel samt om bevilgning til den sidste for budgetterminen 1 april 1908 til 30 juni 1909, befales tat tilfølge;
2. Landbruksdepartementet bemyndiges til at indkjøpe eiendommen Stabæk Slot, gaardsnr. 17, bruksnr. 3, 4 og 5 i Bærum tinglag, av skyld mark 2,39 med paastaaende bygninger m. v. for en kjøpesum av kr. 55 000,00.

Kongelig resolution, hvorved 8 aug.

1. Stortinget beslutning [2]) av 29 juli 1908 om forøkelse av Hypotekbankens grundfond med 3 millioner kroner befales tat tilfølge, samt

*) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 32, hvor vedtægtene er indtat.
**) Bekjendtgj. 11 aug. i Lovtid. 1ste avd nr. 32.
[1]) Se St. prp. nr. 69, Indst. S. LI. St.tid. side 2977—2990.
[2]) Se Tillæg 2 til indst. S XVI B (kfr. dok. nr. 67). St.tid. side 3051—3077.

8 aug. 2. Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til at utfærdige den i Stortingets beslutning nævnte 4 % statsobligation for kr. 2 500 000,00 til dækkelse av statens tilskud til nævnte grundfonds forøkelse, hvilken obligation gjøres amortisabel i 30 aar med likestore halvaarlige avdrag, dog saaledes, at det forbeholdes statskassen i tilfælde at erlægge større avdrag eller helt at indfri gjælden tidligere end den nævnte tilbakebetalingstid.

8 aug. **Kongelig resolution,** hvorved rikets indvortes bestyrelse under Kongens forestaaende fravær fra hovedstaden overdrages til statsministeren tillikemed i det mindste 5 av statsraadets øvrige medlemmer.

11 aug. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Trondhjem stiftsdirektion, hvori bl. a. uttales, at naar barnedaab (eller andre kirkelige forretninger) utføres i forbindelse med den almindelige gudstjeneste, skal der overhodet ikke erlægges betaling efter vedtægt for benyttelse av kirken hverken av menighetslemmer eller fremmede, jfr. kirkelovens § 15.

12 aug. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaalenene amt, hvori, foranlediget ved forespørsel fra en sorenskriver, uttales, at der efter sportellovens § 56 ikke blir at erlægge gebyr for tinglysning av indførsler i fast eiendom for amtsskat, kirketiende eller prestetiende; jfr. prestelønningsloven av 14 juli 1897 § 7 og departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 22 februar 1907. Derimot antages der at maatte erlægges gebyr for tinglysning av indførsler for brandkontingent til Akershus brandassuranseforening for bygninger.

14 aug. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt, hvori meddeles, at en kreditbank, hvis statuter er approbert i henhold til lov av 6 august 1897 om adgang for visse aktieselskaper og bankindretninger til at utstede obligationer, lydende paa ihændehaveren, ikke antages at kunne siges at være »offentlig godkjendt« i den forstand, hvori dette uttryk i handelslovens § 1 maa være at forstaa, hvorfor banken antages at maatte løse handelsbrev.

14 aug. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, hvori meddeles, at et aktieselskap, hvis styre bestaar av andre end indvaanere av riket, antages at kunne utøve salgsret efter handelslovens § 12, naar en deltager, som er medlem av styret, fylder vilkaarene i lovens § 2, sidste led. Jfr. § 8, 2det led.

Lov *)[1]) om forandring i lov om lærerskoler og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen av 18 januar 1902. 15 aug. Nr. 1.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 1 august 1908, saalydende:

§ 23 i lov om lærerskoler og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen av 18 januar 1902 skal herefter lyde saaledes:

Prøven omfatter samtlige de i § 5 opførte fag.

Skriftlig prøve skal avholdes:

1. I morsmaal.

Der gives to opgaver. Elev, som har avfattet begge i samme sprogform (landsmaal eller bokmaal), skal desuten underkaste sig en prøve i skriftlig gjengivelse av et oplæst stykke eller i at skrive en let stil av fortællende indhold i den anden sprogform.

2. I regning og rumlære.

I samme utstrækning som en elev efter § 6, led 1—3 har været fritat for undervisning i fag eller dele av fag, fritages han for at avlægge prøve i faget.

Studenter kan kræve sig fritat for prøve i norsk, historie, geografi, naturkundskap samt regning og rumlære. Dog skal de, som ved artium ikke har avlagt nogen skriftlig prøve i landsmaal, besvare i denne sprogform efter eget valg enten en av de to for aarets lærerprøve bestemte opgaver i norsk stil eller den for samme prøve bestemte tillægsopgave bestaaende i skriftlig gjengivelse av et oplæst stykke eller en let stil av fortællende indhold.

Prøven i praktisk lærerdygtighet kan avlægges særskilt indtil 2 aar, efterat den øvrige prøve er bestaat. I særegne tilfælde kan overstyret gi adgang til at avlægge den praktiske prøve, efterat længere tid er hengaat.

Ti har Vi o. s. v.

Lov *)[2]) indeholdende forandringer i lov om folkeskolen i kjøbstæderne av 26 juni 1889. 15 aug. Nr. 2.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 1 august dette aar, saalydende:

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se dok. nr. 20 med tillæg. Indst. O. nr. 82. St.tid., forh. i Ot. side 743—744, i Lt. 276—277.

[2]) Se Ot. prp. nr. 19. Indst. O. VIII B, dok. nr. 9 med 1 tillæg og dok. nr. 24 med 4 tillæg (1906—07) samt dok. nr. 31 (1908). Indst. O. VI. St.tid., forh. i Ot. side 187—203, 354—406, 754—755, i Lt. 154—181, 284.

15 aug. Nr. 2. Efternævnte paragraffer i lov om folkeskolen i kjøbstæderne av 26 juni 1889 skal lyde som følger:

§ 1. I enhver kjøbstad skal der være det fornødne antal folkeskoler, hvis formaal det skal være at medvirke til børnenes kristelige opdragelse og til at meddele dem den almendannelse, som bør være fælles for alle samfundets medlemmer.

Skolen er syvaarig, beregnet paa børn mellem syv og fjorten aar.

For ungdom, som har gjennemgaat folkeskolen, kan efter kommunebestyrelsens beslutning til folkeskolen knyttes fortsættelsesskoler ordnet i klasser som dagskoler eller i kurser fra 4 til 10 timer ukentlig.

Fortsættelsesskolerne staar under skolestyret og ordnes efter planer, som er godkjendt av Kirke- og Undervisningsdepartementet. Undervisningen gives uten betaling.

§ 3. I første avdeling skal undervisningen meddeles daglig i tilsammen 24 timer ukentlig. Dog kan antallet av de ukentlige timer i en eller flere klasser efter forslag fra skolestyret av kommunebestyrelsen nedsættes indtil 18 timer.

For anden og tredje avdeling bestemmes antallet av de ukentlige undervisningstimer av kommunebestyrelsen efter forslag av skolestyret. Det maa dog ikke for nogen klasse være over 30 eller under 24.

§ 4. Undervisningsgjenstandene skal være:

I første avdeling: Kristendomskundskap, norsk, historie, jordbeskrivelse, regning, skrivning, sang, legemsøvelser samt haandarbeide; det sidste fag for piker og, forsaavidt kommunebestyrelsen saa bestemmer, tillike for gutter.

I anden avdeling: De for første avdeling bestemte undervisningsgjenstande, haandarbeide saavel for piker som gutter samt naturkundskap og tegning.

I tredje avdeling: De for anden avdeling bestemte undervisningsgjenstande samt rumlære. Under historie indgaar kjendskap til vor borgerlige samfundsordning og under naturkundskap grundtræk av sundhetslæren, hvorunder ogsaa undervisning om de berusende drikkes virkninger og farer. Under forutsætning av, at undervisningen i tredje avdeling økes utover 26 timer ukentlig, kan overskytende timer anvendes til undervisning i huslig økonomi.

Under legemsøvelser kan i tredje avdeling medtages forberedende skyteøvelser. Derhos kan i de to øverste avdelinger efter skolestyrets bestemmelse indtil 2 skoledage aarlig for hver klasse anvendes til træplantning.

Skolestyret kan frita skolebørn for undervisning i enkelte fag eller enkelte timer, naar de paa grund av tungt nemme eller svak helbred har vanskelig ved at følge med i dem alle,

eller naar andre særlige omstændigheter maatte være tilstede. 15 aug.
Dissenters børn blir paa forældrenes forlangende helt eller del- Nr. 2.
vis at frita for undervisningen i kristendomskundskap.

§ 5. Ved skolebørnenes fordeling i klasser er at iagtta:

a. Antallet maa ikke i nogen klasse overstige 35 undtagen midlertidig eller av tvingende økonomiske hensyn, og det maa aldrig være høiere end 40.
b. Hver av skolens tre avdelinger skal i regelen ha særskilt undervisning, dog kan klasser av forskjellige avdelinger undervises sammen, hvor saadant av økonomiske hensyn findes fornødent.

§ 7. Den særskilte undervisning ordnes av skolestyret. Gives den i særegne klasser, uten forbindelse med den almindelige skole, maa antallet av de ukentlige undervisningstimer ikke for noget barn overskride 30.

§ 8. Efter kommunebestyrelsens bestemmelse kan en frivillig undervisning forbindes med folkeskolens tredje avdeling, dog saaledes, at den meddeles utenfor den til folkeskolens lovbefalte undervisning bestemte tid, at den sidstnævnte undervisning ikke derved lider, samt at den samlede undervisningstid ikke kommer til at utgjøre over 36 timer ukentlig. I den frivillige undervisningstid kan optages undervisning i fremmede sprog.

§ 9. Ethvert i kjøbstaden boende barn er berettiget til at erholde undervisning i folkeskolen fra den optagelsestermin, som følger nærmest efter det fyldte $6^1/_2$ aar, og til det har naadd skolens maal, dog ikke længer end til den avgangstermin, der falder nærmest efter dets fyldte 15 aar, medmindre det

a. formedelst aandelig eller legemlig mangel ikke kan følge med i undervisningen;
b. lider av smitsom sygdom eller andet legemlig onde, der kan befrygtes at ville utøve skadelig virkning paa de øvrige skolebørn, eller
c. viser saa slet opførsel, at de øvrige skolebørn derved utsættes for skadelig paavirkning.

Med kommunebestyrelsens samtykke kan det i skoleplanen bestemmes, at børn kan optages allerede fra det fyldte 6te aar, naar forældre eller foresatte fremsætter forlangende derom.

For undervisningen i folkeskolen erlægges ingen godtgjørelse. Hvis der i en kjøbstad er stiftelser, barnekolonier eller barnehjem, som optar børn fra andre kommuner, betaler dog statskassen for hvert saadant barn, som søker byens folkeskole, et aarlig bidrag til bykassen svarende til kommunens gjennemsnitlige undervisningsutgifter for hver elev av byens folkeskole. Et tilsvarende aarlig bidrag skal der av hjemstavnskommunen ydes for børn, som av vergeraad eller fattigstyre er utsat til

15 aug. Nr. 2.

privat forpleining i kjøbstaden, forsaavidt et saadant barn søker dennes folkeskole.

§ 14. De rum, der brukes til folkeskolerne, skal være tilstrækkelig store og for øiemedet tjenlige. Hver skole skal være forsynt med fornødent indbo og lekeplads samt med de læremidler, som tiltrænges til fælles bruk ved undervisningen.

Inden nogen plan for opførelse av ny skolebygning blir vedtat, skal sundhetskommissionen og overtilsynet ha hat anledning til at uttale sig om den. Likeledes skal der gives sundhetskommissionen anledning til at uttale sig om de øvrige rum, som agtes benyttet til skolen. Til skole maa intet rum eller hus benyttes, mot hvis bruk i dette øiemed sundhetskommissionen har nedlagt forbud.

Den til et folkeskoleanlæg fornødne tomt kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst.

Til at føre stadig tilsyn med skolens sundhetsforhold skal skolestyret anta en læge, saafremt kommunebestyrelsen dertil har git sit samtykke.

§ 15. Som bidrag til avlønning av de ved folkeskolen ansatte lærere erholder enhver kjøbstad, forsaavidt den laveste aarsløn for fuldstændig lærerpost (§§ 23 og 24) utgjør mindst kr. 0,50 for hver posten tillagt undervisningstime, ved hvert halvaars utgang av statskassen en tredjedel av den utredede lærerløn, dog ikke over det beløp, der svarer til gjennemsnitlig kr. 0,35 for hver time, hvori der efter skoleplanen i henhold til nærværende lovs §§ 3, 6, 7 og 8 skal meddeles undervisning i kjøbstadens folkeskoler.

Som bidrag til avlønning av de ved fortsættelsesskolen ansatte lærere erholder enhver kjøbstad ved hvert halvaars utgang av statskassen en tredjedel av den utredede lærerløn.

Hvad der foruten disse bidrag og andre indtægter, som maatte være folkeskolen og fortsættelsesskolen tillagt, utkræves til bestridelse av folkeskolens og fortsættelsesskolens utgifter, utredes av bykassen efter bevilgning av kommunebestyrelsen.

§ 18. Fabrikeier eller anden arbeidsgiver maa, inden han tar i arbeide noget barn i den alder, i hvilken det ifølge § 51 kan tilholdes at søke folkeskolen, undersøke, om det er elev av folkeskolen, og isaafald avkræve det en bevidnelse, der utviser dets undervisningstid. Lignende bevidnelse skal ogsaa senere avkræves barnet ved hvert skoleaars begyndelse. Skolestyret sørger for, at denne bevidnelse paa forlangende blir ham meddelt.

Det er enhver arbeidsgiver forbudt at beskjæftige et saadant barn i dets undervisningstid eller saa nær ind paa denne, at barnet ikke i betimelig tid tilstrækkelig uthvilt kan indfinde sig paa skolen, og likeledes utenfor barnets skoletid at beskjæf-

tige det saaledes, at det hindres i at forberede sig til under- 15 aug.
visningen. Overtrædelse herav straffes med bøter. Nr. 2.

§ 21. Undervisningen i folkeskolen skal henlægges til fuldstændige lærerposter, der med de i § 30 omhandlede undtagelser holdes fast besat.

Dog kan lærerposter, hvortil der alene er henlagt undervisning i sang, legemsøvelser, huslig økonomi, tegning og haandarbeide indrettes som timelærerposter. Derhos kan timeundervisning anvendes, forsaavidt det ved en skole ledige timetal er for litet for en fuldstændig lærerpost.

Lærer eller lærerinde i fuldstændig lærerpost, der i henhold til § 33 har at overta bestyrelsen av eller tilsynet med en eller flere av en kjøbstads folkeskoler, kan tillægges en kortere undervisningstid end for saadan lærerpost almindelig bestemt.

§ 28. Som lærer i folkeskolen maa kun ansættes den, der taler landets sprog og fyldestgjør de i grundlovens § 92 litra a—d opstilte krav.

Ingen kan erholde ansættelse i fuldstændig lærerpost, medmindre han tilhører statskirken.

Ingen kan erholde fast ansættelse som lærer i folkeskolen før det fyldte 20de aar.

Derhos kræves, forat nogen skal erholde fast ansættelse: Vidnesbyrd for at ha bestaat:

1) En ved lov bestemt avgangsprøve ved et lærerseminarium eller en dertil svarende prøve, eller
2) den for adgang til Universitetet anordnede prøve i forbindelse med den eller de tillægsprøver, der bestemmes ved lov.

Den, der ved den offentlige lærerprøve fremlægger fyldestgjørende vidnesbyrd for længere tids virksomhet som lærer ved offentlig eller privat skole, kan fritages for den praktiske del av de foran nævnte prøver.

Ved ansættelse av bestyrer, tilsynslærer eller inspektør bør ansøkere, som har gjort tjeneste i folkeskolen eller været i virksomhet, som staar folkeskolen nær, fortrinsvis komme i betragtning.

§ 34. Lærer eller lærerinde, som ikke har fast ansættelse, kan av skolestyret opsiges med 3 maaneders frist, forsaavidt ikke andet vilkaar ved ansættelsen er bestemt. Dog skal, forinden endelig beslutning om opsigelse fattes, overtilsynet ha hat anledning til at uttale sig.

De fast ansatte lærere eller lærerinder kan, naar de viser uduelighet eller lægger for dagen utilbørlig forhold i tjeneste eller liv, eller naar deres forhold forøvrig gjør dem uskikket til forsvarlig at røgte sin lærergjerning, avskediges av skolestyret, naar dette og overtilsynet, efterat vedkommende er git anledning til at uttale sig, deri er enig.

15 aug. Nr. 2.

For grove forseelser kan skolestyret straks fjerne en lærer eller lærerinde fra virksomhet i skolen, indtil avskedigelse kan finde sted eller dom bli erhvervet. Vedkommende nyder fuld løn, indtil forholdet er paakjendt ved endelig dom, eller avskedigelse har fundet sted.

§ 40. I hver kjøbstad skal der være et skolestyre, bestaaende av:

a. En præst i selvstændig embede for hvert sognekald, dog ikke over 3. De i tilfælde fornødne valg foretages av biskopen, hver gang for 2 aar.

b. Et medlem av formandskapet, som dette vælger ved hvert aars begyndelse.

c. I kjøbstæder, hvor antallet av de fuldstændige lærerposter ved folkeskolen er 15 eller derover, en lærer og en lærerinde i fuldstændig post; i kjøbstæder, hvor antallet av de fuldstændige poster er under 15, men mindst 5, en lærer eller en lærerinde i fuldstændig post. Hvor der skal vælges en lærer og en lærerinde, foregaar valget i særskilte møter av folkeskolens lærere og lærerinder, i de øvrige kjøbstæder i samlet møte. Valget gjælder for 2 aar. Møterne ledes av skolestyrets formand.

d. Saamange av kommunebestyrelsen for 3 aar valgte medlemmer, som denne selv bestemmer, av hvilke mindst halvdelen vælges blandt forældre, der ved valget har børn i folkeskolen.

Ved de to første valg efter denne lov uttræder en tredjedel av skolestyrets medlemmer blandt dem, som har forrettet længst, saavidt fornødent efter lodtrækning. Er tallet ikke delelig med 3, saa der fremkommer brøk, regnes denne som en hel. Senere uttræder hvert aar de, som har forrettet længst. Valget paa de medlemmer av skolestyret, som skal tiltræde dette samtidig med, at en ny kommunebestyrelse skal begynde at fungere, foretages av den nye kommunebestyrelse. Enhver, som har gjort tjeneste i 3 aar, kan undslaa sig for at motta valg for de 3 næste.

e. I kjøbstæder, hvor skolestyret i henhold til § 41 har overtat bestyrelsen av og tilsynet med kjøbstadens høiere almenskoler, og hvor antallet av fuldstændige lærerposter ved de høiere almenskoler er 15 eller derover, en lærer og en lærerinde i fuldstændig post; i kjøbstæder, hvor antallet av de fuldstændige poster er under 15, men mindst 5, en lærer eller lærerinde i fuldstændig post. Hvor der skal vælges en lærer og en lærerinde, foregaar valget i særskilte møter av de høiere almenskolers lærere og lærerinder, i de øvrige kjøbstæder i samlet møte. Valget gjælder for 2 aar. Møterne ledes av skolestyrets formand.

For hvert av de under bogstav c, d og e omhandlede medlemmer vælges paa samme maate som medlemmene en varamand. 15 aug. Nr. 2.

Skolestyrets medlemmer vælger sig imellem formand og næstformand, hver gang for et aar.

Et medlem av magistraten og skoleraadets formand deltar i skolestyrets forhandlinger, dog uten stemme.

Bestyrere av høiere almenskoler, som i henhold til § 41 er underlagt skolestyret, deltar som medlem i dettes forhandlinger om saker angaaende den skole, hvis bestyrere de er.

§ 41. Skolestyret har at vaake over alt, som kan tjene til den i nærværende lov omhandlede undervisnings tarv.

Det har at bestyre kjøbstadens folkeskoler og fortsættelsesskoler overensstemmende med de i nærværende lov indeholdte forskrifter og kommunebestyrelsens i henhold til samme fattede beslutninger.

Derhos fører det, overensstemmende med de i næste kapitel indeholdte forskrifter, tilsyn med de børns undervisning, som ikke er elever av folkeskolen.

Paa forlangende av kommunebestyrelsen skal skolestyret være forpligtet til at overta bestyrelsen av og tilsynet med enhver kommunal skole for almendannelse.

§ 54. Saafremt det oplyses, at trang hindrer forældre eller dem, som er i forældres sted, fra at sende noget barn i folkeskolen eller fra at skaffe det den i foregaaende paragraf anordnede undervisning eller fra at forsyne det med de i § 19 omhandlede læremidler, kan skolestyret, forsaavidt ikke særskilte midler for øiemedet er stillet til dets raadighet, henvende sig til fattigkommissionen, der i fornødent fald har at sætte vedkommende istand dertil.

Denne hjælp blir ikke at anse som fattigunderstøttelse.

§ 58. De nu ansatte skoledirektører har, hver for sit distrikt, som overtilsyn at vaake over, at nærværende lovs forskrifter blir gjennemført.

Ved konstitution i disse stillinger bør ansøkere, som har gjort tjeneste i folkeskolen eller i virksomhet, som staar denne nær, fortrinsvis komme i betragtning.

Hvorledes det, efterhvert som de nu ansatte skoledirektører avgaar, blir at forholde med overtilsynet for folkeskolen, bestemmes av Kongen med Stortingets samtykke.

Biskop og provst deltar i overtilsynet med undervisningen i kristendomskundskap.

Dette tilsyn maa foregaa i skolernes undervisningstid og ved deres prøver; lærere og børn skal herefter være fritat for at møte frem til visitaser i kirkerne.

15 aug. Nr. 2.

§ 63. Som lærebøker i kristendomskundskap maa kun brukes de av Kongen godkjendte. Som lærebøker i de øvrige fag maa kun brukes de, som er godkjendt av Kirke- og Undervisningsdepartementet.

Inden skolestyrets beslutning om indførelse av nogen lærebok iverksættes, skal overtilsynet være git anledning til at uttale sig om saken.

Forsaavidt angaar adgangen til oprettelse av fortsættelsesskoler samt utvidelse av den obligatoriske læsetid, træder nærværende lov først i kraft fra 1 april 1909. Bestemmelserne i § 5 om klassernes elevtal skal være gjennemført ved begyndelsen av skoleaaret 1910—1911. Bestemmelsen i § 14 om avgivelse efter takst av fornøden tomt til folkeskoleanlæg træder i kraft straks. Forøvrig træder loven i kraft fra 1 januar 1909.

Ti har Vi o. s. v.

15 aug. Nr. 3.

Lov *)[1] indeholdende forandringer i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 1 august 1908, saalydende:

Efternævnte paragraffer i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 skal herefter lyde saaledes:

§ 4. Folkeskolens to avdelinger skal i reglen undervises hver for sig i særskilte klasser. Ingen klasse i nogen av de to avdelinger maa ha mer end 35 elever undtagen midlertidig eller av tvingende økonomiske hensyn og aldrig mer end 40. Hvor det er nødvendig for en hensigtsmæssig klasseinddeling, kan ældste aarskuld av første avdeling henføres til anden avdeling. Naar en folkeskoles samlede elevantal er 35 eller derunder, kan begge avdelinger undervises sammen, saaledes som det i næste paragraf nærmere er bestemt.

§ 6. Undervisningsgjenstandene skal være:

I første avdeling:

Kristendomskundskap, norsk, regning, skrivning og sang. Hertil kommer mundtlig forberedende undervisning i de for anden avdeling opførte særskilte fag.

I anden avdeling:

De for første avdeling bestemte undervisningsgjenstande, jordbeskrivelse, historie, heri indbefattet kjendskap til vor borgerlige samfundsordning, samt naturkundskap med grundtræk

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se Ot. prp. nr. 20. Indst. O. VIII A. dok. nr. 9 med tillæg og dok. nr. 24 med 4 tillæg (1906—07) samt dok. nr. 31 og 55 (1908). Indst. O. V. St.tid., forh. i Ot. side 187—354, 744—754, i Lt. 101—154, 277—284.

av sundhetslæren, hvorunder ogsaa undervisning om de berusende drikkes virkninger og farer. 15 aug. Nr. 3.

Derhos skal der, hvor skolen er delt i klasser, gives undervisning i mindst et av fagene: Haandarbeide, tegning og legemsøvelser; under legemsøvelser kan medtages forberedende skyteøvelser. Valget av fag kan træffes særskilt for gutter og piker. I udelt skole er indførelsen av disse fag en frivillig sak.

Efter skolestyrets bestemmelse kan indtil 2 skoledage i 2den avdeling aarlig anvendes til træplantning. Derhos kan i nævnte avdeling optages undervisning i huslig økonomi, naar herredsstyrelsen dertil gir sit samtykke og klassens aarlige undervisningstid for de øvrige fags vedkommende utgjør mindst det i § 5 nævnte minimum.

Skolestyret kan frita skolebørn for undervisning i enkelte fag, naar de paa grund av tungt nemme eller svak helbred har vanskelig ved at følge med i dem alle, eller naar andre særlige omstændigheter maatte være tilstede. Dissenters børn blir paa forældrenes forlangende helt eller delvis at frita for undervisningen i kristendomskundskap.

§ 10. Ethvert i herredet boende barn er berettiget til at erholde undervisning i folkeskolen fra den optagelsestermin, som falder nærmest efter dets fyldte 7de aar, og til det har naadd skolens maal, dog ikke længer end til den avgangstermin, som falder nærmest efter dets fyldte 15de aar, medmindre det

a. formedelst aandelig eller legemlig mangel ikke kan følge med i undervisningen;
b. lider af smitsom sygdom eller andet legemlig onde, der kan befrygtes at ville utøve skadelig virkning paa de øvrige skolebørn, eller
c. viser saa slet opførsel, at de øvrige skolebørn derved utsættes for skadelig paavirkning.

For undervisningen i folkeskolen erlægges ingen godtgjørelse. Hvis der i et herred er stiftelser, barnekolonier eller barnehjem, som optar børn fra andre kommuner, betaler dog statskassen for hvert saadant barn, som søker herredets folkeskole, et aarlig bidrag svarende til herredets gjennemsnitlige undervisningsutgifter for hver elev av folkeskolen. Et tilsvarende aarlig bidrag skal der av hjemstavnskommunen ydes for barn, som av vergeraad eller fattigstyre er utsat til privat forpleining inden herredet, forsaavidt et saadant barn søker herredets folkeskole.

§ 13. For enhver folkeskole skal i regelen opføres eller leies særskilt lokale. Dog kan skolen i smaakredser (§ 3) og i folkeskolekredser, hvis samlede elevantal ikke overstiger 20,

15 aug. Nr. 3.

holdes paa omgang hos kredsens indvaanere, forsaavidt brukelige rum der kan tilveiebringes.

Inden nogen plan for opførelse av ny skolebygning blir vedtat, skal sundhetskommissionen og overtilsynet ha hat anledning til at uttale sig om den. Likeledes skal der gives sundhetskommissionen anledning til at uttale sig om de øvrige rum, som agtes benyttet til skolen. Til skole maa intet rum eller hus benyttes, mot hvis bruk i dette øiemed sundhetskommissionen har nedlagt forbud.

Saafremt de almindelige hygieniske bestemmelser, som i henhold til lov angaaende særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sygdomme av 8 mai 1900 § 11 maatte utfærdiges for skoler, tiltrænger utfyldende bestemmelser for de enkelte skoler, blir saadanne at utfærdige av skolestyret, efterat overtilsynet og sundhetskommissionen har hat anledning til at uttale sig.

Til at føre stadig tilsyn med skolens sundhetsforhold skal skolestyret anta en læge, saafremt herredsstyrelsen dertil har git sit samtykke.

Hver skole skal være forsynt med fornødent indbo samt med de læremidler, som tiltrænges til fælles bruk ved undervisningen.

§ 15. Gir forældre, husbonde eller andre, som er i forældres sted, ikke fyldestgjørende grunde for en elevs uteblivelse fra den i § 5 omhandlede undervisning, kan de ilægges bøter.

Forsømmer nogen elev gjentagende den frivillige undervisning (§ 8) uten gyldig forfald eller uten tilladelse, kan eleven negtes adgang til denne undervisning.

§ 16. Fabrikeier eller anden arbeidsgiver maa, inden han tar i arbeide noget barn i den alder, i hvilken det ifølge § 58 kan tilholdes at søke folkeskolen, undersøke, om det er elev av folkeskolen, og i saa fald avkræve det en bevidnelse, der utviser dets undervisningstid. Lignende bevidnelse skal ogsaa senere avkræves barnet ved hvert skoleaars begyndelse. Skolestyret sørger for, at denne bevidnelse paa forlangende blir ham meddelt.

Det er enhver arbeidsgiver forbudt at beskjæftige et saadant barn i dets undervisningstid eller saa nær ind paa denne, at barnet ikke i betimelig tid tilstrækkelig uthvilt kan indfinde sig paa skolen, og likeledes utenfor barnets skoletid at beskjæftige det saaledes, at det hindres i at forberede sig til undervisningen. Overtrædelse herav straffes med bøter.

§ 19. Undervisningen i folkeskolen skal henlægges til fuldstændige lærerposter med mindst 24 skoleuker aarlig enten særskilt for en enkelt av skolens avdelinger eller for begge.

Undervisningstid, der ikke kan henlægges til nogen av de fuldstændige lærerposter, kan overdrages hjælpelærere (§ 30). Dog skal der intet være til hinder for, at der ogsaa utenfor dette tilfælde oprettes hjælpelærerpost, naar posten samtidig tillægges undervisning i fortsættelsesskolen med tilsammen mindst 24 ukers undervisning. 15 aug. Nr. 3.

Som lærere i sang, legemsøvelser, huslig økonomi, tegning og haandarbeide kan anvendes timelærere.

§ 20. For hvert amt fastsætter amtsformandskapet lavmaal av løn for de i fuldstændige lærerposter ansatte lærere. Lavmaalet fastsættes særskilt for lærerposter i folkeskolens anden avdeling og særskilt for poster i smaaskolen, for de første ikke under kr. 18,00 og for de sidste ikke under kr. 14,00 pr. skoleuke (36 timer i skolens anden avdeling og 30 timer i smaaskolen).

Likeledes fastsætter amtsformandskapet for hver av de to nævnte grupper av fuldstændige lærerposter samt for lærerposter med mindst 24 uker (à 36 timer) aarlig undervisning i fortsættelsesskole eller i fortsættelsesskole og folkeskole tilsammen (§ 19, 2det led) fire alderstillæg, der opnaaes efter henholdsvis 4, 8, 12 og 15 aars tjeneste i fuldstændig lærerpost ved folkeskolen paa landet eller i by, i lærerpost med mindst 24 ukers aarlig undervisning i fortsættelsesskole eller i fortsættelsesskole og folkeskole tilsammen (§ 19, 2det led).

Tjenestetid som lærer ved amts- og folkehøiskoler eller andre ungdomsskoler samt skolehjem, stiftelser og barnekolonier eller barnehjem med mindst 24 uker aarlig undervisning blir ved overgang til lærerpost i folkeskolen eller fortsættelsesskolen at medregne til opnaaelse av alderstillæg. Tjenestetid i fortsættelsesskolepost, hjælpelærerpost eller i lærerpost ved amts- og folkehøiskole eller anden ungdomsskole samt ved skolehjem, stiftelser og barnekolonier eller barnehjem med mindre antal undervisningsuker aarlig regnes for en tilsvarende brøkdel av et tjenesteaar.

For poster i smaaskolen skal hvert alderstillæg utgjøre mindst kr. 60,00 og for de øvrige til alderstillæg berettigende poster mindst kr. 100,00. Alderstillæggene beregnes fra den efter det fyldte 4de, 8de, 12te eller 15de tjenesteaar næstpaafølgende 1ste januar eller 1ste juli.

Amtsskolestyret har i anledning herav at indhente betænkninger fra ethvert skolestyre og fra samtlige herredsstyrelser inden amtet og, efter at ha indhentet overtilsynets uttalelse om saken, gjennem amtmanden at forelægge den for amtsformandskapet. Dettes beslutning meddeles overtilsynet. Finder dette noget derved at erindre, har det med amtsskolestyrets fornyede betænkning at la saken forelægge til endelig avgjørelse i nyt møte av amtsformandskapet.

15 aug. Nr. 3.

Ved forandring av de fastsatte lønningslavmaal eller alderstillæggenes beløp forholdes paa samme maate som ved den første fastsættelse.

§ 24. I ethvert herred skal idetmindste for en av lærerne i fuldstændig post skaffes familiebolig med hosliggende jordvei av saadan størrelse, at derpaa mindst 2 kjør kan fødes og en have anlægges.

Er lærerpost forbundet med en kirkesangerstilling, kan ovenstaaende bestemmelse ansees opfyldt ved den klokkergaard, som enten haves eller utlægges.

Kan læreren ikke paa denne maate erholde jordvei, avgives hertil en passende del av bygselledig beneficert eller statens gods, hvis kjøpesum bestemmes paa samme maate som ved deslike eiendommes salg underhaanden til leilændinger. Kjøpesummen og de lærerjorden paaheftede jorddrotlige rettigheter utredes av vedkommende herredskasse.

Skulde den fornødne jord ikke kunne anskaffes paa ovenanførte maate, tilveiebringes samme ved kjøp av andet jordegods eller i fornødent fald ved leie, i hvilket tilfælde den aarlige leiesum utredes av herredskassen.

De for skolejorden eller klokkergaard, som træder istedenfor samme, fornødne uthus og gjærder skaffes av herredet. Vedlikeholdelsen av gjærder og uthus kan paabindes læreren.

Dersom ovennævnte bestemmelse i noget herred findes at medføre uforholdsmæssige bekostninger, kan der efter andragende fra herredsstyrelsen av Kongen bestemmes, at der fra samme gjøres undtagelse, mot at der tillægges en av de fuldstændige lærerposter en tilsvarende avsavnsgodtgjørelse av herredet.

Ønsker et herred at skaffe flere lærere jordvei, skal de ha adgang til at faa avgit prestegaardsjord samt til at faa kjøpt bygselledig beneficert eller statens gods, saaledes som i denne paragrafs tredje passus bestemt.

Ingen nedsættelse maa finde sted i den en lærerpost tillagte løn i anledning av, at der er eller blir skaffet jordvei eller bolig eller begge dele til bruk for postens indehaver.

Denne bestemmelse skal dog ikke være til hinder for, at der for bruken av skolejord, som er eller maatte bli anskaffet foruten den, som ethvert herred efter nærværende paragrafs 1ste led pligter at skaffe, betinges en bestemt aarlig efter forholdene ansat billig avgift. Paa saadan frivillig anskaffet skolejord, som allerede maatte være erhvervet før denne lovs ikrafttræden, kan dog avgift kun lægges med Kirke- og Undervisningsdepartementets samtykke. Paa skolejord, som herefter frivillig anskaffes, og til hvis anskaffelse bidrag ydes av amtsskolekassen, er adgangen til at lægge avgift og dennes størrelse avhængig av amtsformandskapets bestemmelse. Denne

avgift maa dog ikke overstige 4 pct. av det beløp, som kommunen eller kredsen av egne midler har anvendt til eiendommens anskaffelse og til opførelse av fornødne uthus og gjærder. 15 aug. Nr. 3.

§ 26. Som lærer i folkeskolen maa kun ansættes den, der taler landets sprog og fyldestgjør de i grundlovens § 92 litr. a—d opstilte krav.

Ingen kan erholde ansættelse i fuldstændig lærerpost eller som hjælpelærer, medmindre han tilhører statskirken.

Ingen kan erholde fast ansættelse som lærer i folkeskolen før det fyldte 20de aar.

Derhos kræves, for at nogen skal erholde fast ansættelse:

a. I fuldstændig lærerpost i folkeskolens første avdeling (smaaskolen):

Vidnesbyrd for, at vedkommende har bestaat en ved lov anordnet teoretisk og praktisk prøve.

Saadant vidnesbyrd gir ogsaa adgang til fast ansættelse i fuldstændig lærerpost med undervisning i enkelte fag i folkeskolens anden avdeling, dog kun under 12 skoleuker aarlig (§ 21);

b) i fuldstændig lærerpost i folkeskolens anden avdeling:

Vidnesbyrd for at ha bestaat:

1) En ved lov bestemt avgangsprøve ved et lærerseminarium eller en dertil svarende prøve, eller
2) den for adgang til Universitetet anordnede prøve i forbindelse med den eller de tillægsprøver, der bestemmes ved lov.

Vidnesbyrd for at ha bestaat en av disse prøver gir adgang til fast ansættelse i enhver fuldstændig lærerstilling i folkeskolen.

Den, der ved den offentlige lærerprøve fremlægger fyldestgjørende vidnesbyrd for længere tids virksomhet som lærer ved offentlig eller privat skole, kan fritages for den praktiske del av de foran under a og b nævnte prøver.

Ved ansættelse av bestyrer eller inspektør bør ansøkere, som har gjort tjeneste i folkeskolen eller været i virksomhet, som staar folkeskolen nær, fortrinsvis komme i betragtning.

§ 34. Lærer eller lærerinde, som ikke har fast ansættelse, kan av skolestyret opsiges med 3 maaneders frist, forsaavidt ikke andet vilkaar ved ansættelsen er bestemt. Dog skal, forinden endelig beslutning om opsigelse fattes, overtilsynet ha hat anledning til at uttale sig.

De fast ansatte lærere eller lærerinder kan, naar de viser uduelighet eller lægger for dagen utilbørlig forhold i tjeneste eller liv, eller naar deres forhold forøvrig gjør dem uskikket til forsvarlig at røgte sin lærergjerning, avskediges av skole-

15 aug. Nr. 3.

styret, naar dette og overtilsynet, efterat vedkommende og tilsynsutvalget er git anledning til at uttale sig, deri er enig.

For grove forseelser kan skolestyret straks fjerne en lærer eller lærerinde fra virksomhet i skolen, indtil avskedigelse kan finde sted, eller dom bli erhvervet. Vedkommende nyder fuld løn, indtil forholdet er paakjendt ved endelig dom, eller avskedigelse har fundet sted.

§ 38. Som bidrag til avlønning av de ved folkeskolen ansatte lærere erholder ethvert herred ved hvert halvaars utgang av statskassen et beløp, som svarer til en tredjedel av den utredede lærerløn for den i henhold til §§ 5 og 8 meddelte undervisning, dog ikke over det beløp, som svarer til kr. 8,00 pr. skoleuke i folkeskolens anden avdeling og kr. 6,00 pr. skoleuke i smaaskolen.

Saafremt Stortinget har bevilget de dertil fornødne midler, kan statskassens bidrag til lærerlønnen efter vedkommende amtsformandskaps anbefaling forhøies indtil en halvdel av det utredede lønningsbeløp for kommuner, hvis bæreevne er ringe. Dog maa bidraget ikke overstige, hvad der svarer til kr. 12,00 pr. skoleuke i folkeskolens anden avdeling og kr. 8,00 pr. skoleuke i smaaskolen.

De lovbestemte alderstillæg (§ 20) utredes av amtsskolekassen.

Til fortsættelsesskolen blir i tilfælde at utrede bidrag av amtsskolekassen efter de i § 46 indeholdte forskrifter.

Hvad der foruten disse bidrag og andre indtægter, som maatte være herredets folkeskoler tillagt, utkræves til bestridelse av folkeskolens og fortsættelsesskolens utgifter, utredes, forsaavidt ikke ifølge denne lov anderledes bestemmes, av herredskassen efter bevilgning av herredsstyrelsen.

§ 42. Ved ethvert verk, bruk, fabrik eller andet saadant anlæg, som almindeligvis holder 30 arbeidere eller derover i stadig virksomhet ved anlægget selv, likesom ogsaa ved enhver samling af mindre verk eller bruk, som tilsammen har nævnte antal arbeidere, bekostes folkeskolen for de børn, hvis forældre hører til anlægget, saafremt det av herredsstyrelsen med eierens eller eiernes samtykke bestemmes, av vedkommende anlægs eier eller eiere i forhold til antallet av de ved dem beskjæftigede arbeidere. Hvor saadan bestemmelse er truffet, vedblir forholdet, saalænge arbeidernes antal ikke er under 20. Bekostes skolen av saadant anlæg, er dets eier for anlægget og for de ved driften benyttede eiendomme samt betjenter og arbeidere fritat for den del av herredsskatten, der vedkommer utgiftene til folkeskolen.

Naar børn av forældre, der ikke henhører til anlægget, hensigtsmæssig kan søke dettes skole, skal de, saafremt dette

uten hinder for undervisningen kan ske, dertil være berettiget, mot at der til verks- eller bruksskolen av herredskassen ydes et aarlig bidrag for hvert av vedkommende skolebørn svarende til de gjennemsnitlige undervisningsutgifter for hver elev av anlæggets folkeskole. 15 aug. Nr. 3.

Naar en verks- eller bruksskole i et aar har været ute av virksomhet, gaar den med sine midler ind under herredets almindelige skolevæsen, dog at ved bergverks nedlæggelse disses forpligtelse til skolevæsenet vedvarer i 5 aar efter nedlæggelsen.

§ 46. Av amtsskolekassen utredes efter amtsformandskapets bevilgning:

a. De lærere ifølge § 20 tilkommende alderstillæg.
b. De med amtsskolestyret forbundne utgifter, deri løn til amtsskoleinspektør, naar saadan besluttes ansat.
c. Bidrag til opførelse av skolehus (med eller uten lærerbolig) og til anskaffelse av jordvei til lærer eller avsavnsgodtgjørelse for saadan samt til erhvervelse og istandbringelse av skolehaver.
d. Bidrag til skolernes forsyning med undervisningsmidler og indbo (§ 13) samt til boksamlinger for lærerne.
e. Bidrag til bestridelse av utgifterne til folkeskolen i de herreder, hvor skoleutgiftene paa grund av stedlige forhold er uforholdsmæssig store og bæreevnen ringe.
f. Bidrag til vikarkasser samt til dækkelse av utgifter til vikarløn under længere sygdomsforfald.
g. Bidrag til fortsættelsesskoler.

Hvert herred er berettiget til at erholde tre fjerdedele av utgiftene (skolerum og indbo ikke medregnet) til en eller flere fortsættelsesskoler med tilsammen indtil 4 maaneders skoletid.

h. Bidrag til arbeidsskoler.

Enhver anvisning paa amtsskolekassen utfærdiges av amtmanden. Med regnskapsførelsen, regnskapets revision og decision forholdes efter de regler, som gjælder for andre amtskommunen tilhørende kasser.

§ 47. I ethvert herred skal der være et skolestyre bestaaende av:

a. Sognepresten eller den residerende kapellan efter bestemmelse av biskopen.
b. Formandskapets ordfører.
c. I kommuner, hvor antallet av de fuldstændige lærerposter ved folkeskolen er 15 eller derover, hvorav mindst 5 er lærerindeposter, en lærer og en lærerinde i fuldstændig post; i kommuner, hvor antallet av de fuldstændige lærerposter er under 15, en lærer eller lærerinde i fuldstændig

15 aug. Nr. 3.

post. Hvor der skal vælges en lærer og en lærerinde, foregaar valget i særskilte møter av folkeskolens lærere og lærerinder, i de øvrige kommuner i samlet møte. Valget gjælder for 2 aar. Møterne ledes av skolestyrets formand.

d. Saamange av herredsstyrelsen for 3 aar valgte medlemmer, som denne selv bestemmer. Ved de to første valg efter denne lov uttræder en tredjedel av skolestyrets medlemmer blandt dem, som har forrettet længst, saavidt fornødent efter lodtrækning. Er tallet ikke delelig med 3, saa der fremkommer brøk, regnes denne som en hel. Senere uttræder hvert aar de, som har forrettet længst. Valget paa de medlemmer af skolestyret, som skal tiltræde dette samtidig med, at en ny herredsstyrelse skal begynde at fungere, foretages av den nye herredsstyrelse. Dette valg kan foretages i det møte, hvori der vælges ordfører og viceordfører. Enhver, som har gjort tjeneste i 3 aar, kan undslaa sig for at motta valg for de 3 næste.

e. Eier av verk eller bruk, der bekoster egen folkeskole (§ 42), naar der handles om denne skoles anliggender. Er der flere eiere, møter en av disse efter overenskomst.

f. Hvor skolestyret i henhold til § 48 har overtat bestyrelsen av og tilsynet med herredets høiere almenskole, denne skoles bestyrer.

For hvert av de under bokstav c og d omhandlede medlemmer vælges paa samme maate som medlemmerne en varamand.

Skolestyrets medlemmer vælger sig imellem formand og næstformand, hver gang for et aar.

§ 50. Skolestyret utarbeider de i § 9 og § 12 omhandlede skoleplaner med undervisningsplan og timefordelingstabel.

Inden nogen av disse planer sættes i kraft, skal overtilsynet ha hat anledning til derom at ytre sig.

Avskrifter av samtlige planer tilstilles overtilsynet, amtsskolestyret og formandskapet.

Skolestyret har i betimelig tid før hvert skoleaars begyndelse og paa den maate, som i skoleplanen bestemmes, at bekjendtgjøre, naar og hvor skolen holdes i de forskjellige kredser.

§ 54. Uttalelse eller beslutning i folkeskolens anliggender fra en skolekreds maa for at være gyldig avgives i kredsmøte.

Kredsmøte ledes av tilsynsutvalgets formand og sammenkaldes av denne, naar han finder det hensigtsmæssig, eller naar det forlanges av skolestyret eller av mindst 5 av skolekredsens husfædre. Indkaldelsen til møtet sker paa den maate, som i skoleplanen bestemmes, og med opgivende av forhandlingsemnerne.

Ret til at delta i kredsmøter har enhver i kredsen boende 15 aug.
over 25 aar gammel mand eller kvinde, som enten Nr. 3.

1. har kommunal stemmeret eller
2. er skattepligtig eller
3. er skolesøkende barns far, mor eller forsørger. Ved behandlingen av saker, som medfører kredsutgifter, deltar dog kun de under 1 og 2 nævnte personer.

Fællesmøte kan sammenkaldes for flere kredser til behandling av fælles anliggender efter avtale mellem vedkommende tilsynsutvalgs formænd. Formanden i tilsynsutvalget i den skolekreds, inden hvilken fællesmøtet avholdes, leder dets forhandlinger.

Kredsmøtets beslutninger fattes med stemmeflerhet, forsaavidt ikke anderledes i denne lov er fastsat, og indføres i tilsynsutvalgets forhandlingsbok. I tilfælde av stemmelikhet gjør formandens stemme utslaget.

En i kredsmøte fattet beslutning kan inden 4 uker av skolestyret eller mindst en fjerdedel av kredsens i saken stemmeberettigede indvaanere forlanges forelagt nyt kredsmøte til endelig behandling.

Skolestyrets medlemmer og menighetens prester har adgang til at delta i ethvert kredsmøtes forhandlinger dog uten stemme.

§ 55. Skolestyret har, om det forlanges, aarlig til overtilsynet at indsende beretning om skolevæsenets tilstand, avfattet i foreskrevet form.

§ 61. Saafremt det oplyses, at trang hindrer forældre eller dem, som er i forældres sted, fra at sende noget barn i folkeskolen eller fra at skaffe det den i foregaaende paragraf anordnede undervisning eller fra at forsyne det med de i § 17 omhandlede læremidler, kan skolestyret, forsaavidt ikke særskilte midler for øiemedet er stillet til dets raadighet, henvende sig til fattigkommissionen, der i fornødent fald har at sætte vedkommende istand dertil.

Denne hjælp blir ikke at anse som fattigunderstøttelse.

§ 65. De nu ansatte skoledirektører har, hver for sit distrikt, som overtilsyn at vaake over, at nærværende lovs forskrifter blir gjennemført.

Ved konstitution i disse stillinger bør ansøkere, som har gjort tjeneste i folkeskolen eller i virksomhet, som staar denne nær, fortrinsvis komme i betragtning.

Hvorledes det, efterhvert som de nu ansatte skoledirektører avgaar, blir at forholde med overtilsynet for folkeskolen, bestemmes av Kongen med Stortingets samtykke.

Biskop og provst deltar i overtilsynet med undervisningen i kristendomskundskap.

15 aug. Nr. 3.

Dette tilsyn maa foregaa i skolernes undervisningstid og ved deres prøver; lærere og børn skal herefter være fritat for at møte frem til visitaser i kirkerne.

§ 72. Som lærebøker i kristendomskundskap maa kun brukes de av Kongen godkjendte. Som lærebøker i de øvrige fag maa kun brukes de, som er godkjendt av Kirke- og Undervisningsdepartementet.

Inden skolestyrets beslutning om indførelse av nogen lærebok iverksættes, skal overtilsynet være git anledning til at uttale sig.

§ 79. Den til en folkeskole fornødne tomt, lekeplads og veigrund samt i tilfælde jord til skolehave kan i mangel av mindelig overenskomst av Kongen bestemmes avgit efter takst, som avholdes efter forskriftene i lov om tvungen avstaaelse av grund til gaardsveier og ret til vinterveier paa landet av 27 juli 1896.

Nærværende lov træder i kraft den 1 januar 1909.

Ti har Vi o. s. v.

15 aug. Nr. 4.

Lov *)[1] om brandvæsenet.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 1 august 1908 saalydende:

I. Brandstyre.

§ 1. I enhver by skal der være et brandstyre. Naar ikke anderledes bestemmes av Kongen efter forestilling av bystyret, skal det bestaa av politimestren, brandchefen og tre medlemmer, som vælges av bystyret for 3 aar. Av de sidste træder et medlem ut hvert aar, første gang efter lodtrækning. De kan negte at ta imot gjenvalg i likesaa lang tid, som de har gjort tjeneste.

For hvert kommunevalgt medlem av brandstyret vælges en varamand.

Brandstyret vælger formand og næstformand.

§ 2. Under brandstyret hører alle brandvæsenets anliggender og overhodet alt, som skal sikre byen mot brand[2]).

Det skal saaledes:

1. Paase overholdelsen av brandlovgivningen og enhver anden bestemmelse, som er git i medhold av denne[3]).

---

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se Ot. prp. nr. 22 (1905—06), nr. 7 (1906—07). Indst. O. III (1908). St.tid., forh. i Ot. side 407—456, 755—760, i Lt. 189—205, 284—285.

[2]) Jfr. §§ 3—7, 11—16, 23, 26—28, 45, 48, 49, 52 og 54.

[3]) Jfr. § 63.

2. Ordne med ind- og utskrivning av brandmænd ved det borgerlige brandvern[1]), hvor saadant findes. Det bør derfor holde brandmøte mindst 1 gang aarlig. 15 aug. Nr. 4.
3. Besætte, efter indstilling fra brandchefen, alle befalsposter ved det borgerlige brandvern utenfor brandchefens.
4. Gi erklæring i alle de saker om brandvæsenet, som forelægges det av magistraten, formandskapet eller amtmanden.
5. Inden utgangen av hvert aars februar maaned gi beretning til vedkommende departement om brandvæsenets tilstand paa stedet.
6. Hvert aar til den tid, som formandskapet bestemmer, gi magistraten overslag til budget for brandvæsenet for det følgende aar.

§ 3. Brandstyret har at føre fortegnelse over de bygninger, som ved sin beskaffenhet eller den virksomhet, som foregaar i dem, antages at medføre særlig ildsfare; likeledes over bygninger, som er bestemt til at opta eller tjene til bolig for et større antal mennesker[2]), saa at brand i dem vilde kunne medføre mer end almindelig fare for tap af menneskeliv.

Herunder regnes navnlig bygninger, hvor der er snekkerverksteder eller arbeides med eller findes oplag av ildsfarlige eller let antændelige materialer eller foregaar industriel bedrift, som kan medføre ildsfare, endvidere hoteller[3]), skolelokaler, sykehus, teatre, kirker og andre forsamlingslokaler samt større pensionater, arbeiderboliger og forretningslokaler.

§ 4. Den fortegnelse, som nævnes i § 3, skal være i orden til enhver tid, hvorfor bygningskommissionen efterhvert skal gi brandstyret meddelelser om opførelse av den slags anlæg og om forandringer i ældre saadanne, som anmeldes for den.

Av den første fortegnelse sendes der avskrift til vedkommende departement, som gjennem tillægsfortegnelse ved hvert aars utgang skal holdes underrettet om av- og tilgang.

§ 5. Angaaende de i § 3 omhandlede bygninger gjælder forøvrig følgende regler:

a. Brandstyret kan paaby[4]) de foranstaltninger, som ansees paakrævet til betryggelse mot ildsfare.

I større og i særlig farlige anlæg kan det saaledes paaby nattevakt, eller at der utenfor arbeidstiden sørges for forsvarlig avstængning av vedkommende anlæg, kontrol

---

[1]) Jfr. § 23.
[2]) Jfr. den alm. bygningslov av 27 juli 1896 § 51, bygningslov for Bergen av 19 april 1899 § 60, for Kristiania av 26 mai 1899 § 58 og for Trondhjem av 11 juni 1906 § 64.
[3]) Jfr. § 69 og lov av 6 juni 1891 ang. betryggelse mot ildsfare i hoteller og lign.
[4]) Jfr. § 55.

15 aug. Nr. 4.

med ildstedenes forsvarlige slukning og lukning av indvendige dører, avstængning av elektriske lysledninger m. v.

b. Bygningene skal eftersees av brandstyret mindst 2 ganger aarlig. Herunder skal det paase, at de av brandstyret givne bestemmelser er fulgt, at der ikke findes forhold, som kan medføre særlig ildsfare, og at alle trapper, korridorer og utganger er farbare og ikke fyldt op med gjenstande, som kan virke hindrende for den fri gjennemgang i ildebrandstilfælde.

§ 6. Brandstyret kan forby folk at bo i rum, som i samme hus ligger over eller ved siden av verksteder eller industrielle anlæg, hvor der arbeides med ildsfarlige eller let antændelige saker, eller over eller ved siden av oplag av slike saker i samme hus, naar deres beliggenhet frembyr fare for beboerne i ildebrandstilfælde. I ethvert tilfælde skal slike rum ha let og uhindret adgang til bekvemme trapper.

Det samme gjælder beboelsesrum, f. eks. portner- eller vaktmesterleiligheter, i forretningsgaarder eller andre gaarder, som ikke benyttes til almindelig beboelse. Det er forbudt at ha disse leiligheter paa loftet i saadanne bygninger, naar de har over 3 etager.

Det er forbudt at ha beboelsesrum over høiloft. I sjøboder er det forbudt at ha beboelsesrum over 3dje etage.

§ 7. Brandstyret er beslutningsdygtig [1]), naar 3 medlemmer er tilstede. Formandens stemme gjør utslaget, om der er stemmelikhet. Brandstyret skal ha en av ordføreren godkjendt bok, hvori enhver behandlet sak og fattet beslutning indføres. Den skal underskrives ved hvert møtes slutning av de medemmer, som har deltat i møtet.

II. Brandsyn.

§ 8. Brandsyn avholdes regelmæssig én gang aarlig i løpet av sommeren efter brandchefens nærmere bestemmelse og ellers saa ofte, som han finder det fornødent. Tiden for det almindelige brandsyns begyndelse bekjendtgjøres paa hensigtsmæssig maate.

§ 9. Brandsyn utføres av feiermesteren i vedkommende distrikt, hvor ikke anderledes er bestemt av bystyret med kongelig godkjendelse. (Se § 68) [2]).

§ 10. Brandsynet skal ha sin opmerksomhet rettet paa alt, som kan ha betydning for ildsikkerheten eller vidne om uforsigtighet i omgang med ild fra beboernes side.

Det skal saaledes se efter:

---

[1]) Jfr. § 13 2det og 3dje led.

[2]) Der skal henvises til § 67 — ikke § 68.

1. Om brandlovgivningen og den gjældende bygningslovs for- 15 aug.
skrifter i henseende til ildsikkerhet er iagttat[1]). Nr. 4.
2. Om bygninger, som har beboelsesrum over 2den etage, har fornødne brandredningsmidler, hvis der ikke er uhindret og betryggende adgang fra vedkommende beboelsesrum til at komme ut i det fri gjennem to forskjellige nedganger.
3. Om ildsteder av ethvert slags med dertil hørende brandmurer, piper, rør og andet tilbehør er i lovlig og forsvarlig stand, saa at der ikke kan være fare for ildsvaade.
4. Om let antændelige eller ildsfarlige gjenstande eller stoffe ligger saaledes til, at der kan være fare for deres antændelse.
5. Om de paabudte brandredskaper[2]) findes og er i brukbar stand.

§ 11. Ved brandsyn føres en av ordføreren godkjendt bok, som forelægges brandstyret gjennem brandchefen efter hvert almindelig eller hvert særskilt forlangt brandsyn.

§ 12. Finder brandsynet mangler, skal det straks gjøre huseieren og i tilfælde leieren kjendt med disse og anvise den bedste og mest økonomiske maate at rette dem paa. Samtidig skal det opfordre vedkommende til at foreta de nødvendige utbedringer eller forandringer inden en rimelig frist.

Dersom manglene ikke rettes inden denne frist, melder brandsynet saken til brandchefen, som forelægger den for brandstyret til avgjørelse.

Finder brandsynet, at manglene kan volde øieblikkelig fare, skal det forby[3]) bruken av vedkommende ildsted. Herom blir brandchefen straks at underrette.

§ 13. Brandstyret kan overlate til brandchefen at utfærdige de paabud, som han finder paakrævet for at faa rettet de mangler, som er nævnt i § 12, andet led, — dog bare, naar de er fundet i bygninger, som ikke er optat paa fortegnelsen efter § 3.

Saadan bemyndigelse maa gives ved enstemmig beslutning, hvori brandchefen ikke deltar, og kan enten gjælde en enkelt sak eller i sin almindelighet.

I sidste tilfælde kan den naarsomhelst tilbakekaldes gjennem almindelig flertalsbeslutning, som likeledes fattes uten brandchefens deltagelse.

§ 14. Forskrifter for brandsynet[4]) utfærdiges av magistrat og formandskap efter indstilling fra brandstyret. De maa godkjendes av amtmanden.

---

[1]) Jfr. §§ 18 og 32, den alm. bygningslov av 27 juli 1896, bygningslov for Bergen av 19 april 1899, for Kristiania av 26 mai 1899 og for Trondhjem av 11 juni 1906, murtvangsloven av 19 mai 1904.
[2]) Jfr. § 21.
[3]) Jfr. §§ 55 og 63.
[4]) Jfr. § 16.

15 aug. Nr. 4.

III. Feiervæsen.

§ 15. Skorstenspiper, lodpiper, anbringere og trukne rør skal som regel feies 1 gang i maanederne fra og med juni til og med september og 4 ganger i de andre maaneder, altsaa ialt 5 ganger om aaret.

Piper, som er i stadig bruk det hele aar, skal feies hveranden maaned. For piper i fabrikker, bakerier, røkerier og lignende bedrifter, hvor der paa grund av brændematerialets art eller fyringen er mer end almindelig sterk sotdannelse, kan brandstyret paaby hyppigere feining. Piper, som sjelden brukes, eller til hvilke fører høist to røkganger, eller hvis benyttelse ikke medfører nævneværdig sotdannelse, kan efter brandstyrets bestemmelse tillates undergit sjeldnere feining.

§ 16. Magistrat og formandskap ansætter saa mange feiermestere til at forestaa feiningen, som bystyret bestemmer, og utfærdiger forskrifter for dem efter indstilling av brandstyret. Disse maa godkjendes av amtmanden.

§ 17. Feiermesteren er eneberettiget til at foreta den lovbefalte feining av de i § 15 nævnte piper, anbringere og trukne rør. Han skal utføre saavel den lovbefalte som efter forlangende al anden feining av piper og ildsteder efter fastsat betaling. (Se § 19).

§ 18. Feiermesteren skal under sin feining se efter, om taktækning, piper, ildsteder og alt, som dertil hører, er i lovlig og forsvarlig stand, saa at der ikke kan være fare for ildsvaade. Finder han nogen mangel, skal han paa stedet gjøre vedkommende eier og i tilfælde leieren opmerksom paa den og tillike straks melde det til brandchefen, hvorefter saken behandles paa den i § 12, andet led, og § 13 nævnte maate.

Feiermesteren skal efter endt feining paase, at soten bringes ut og lægges paa forsvarlig sted. (Se § 36).

§ 19. Feiermesteren har betaling for feiningen efter regler, som fastsættes av bystyret med godkjendelse av Kongen. For feierpenger haves utpantningsret efter restanseliste, som maa være forelagt amtmanden til godkjendelse senest 3 maaneder efter utgangen av det aar, hvori feiningen er utført.

Utpantningsbeløpet er prioritert i vedkommende eiendom like med eiendomsskat til stat og kommune. Dersom utpantning ikke er avholdt inden 6 maaneder efter restanselistens godkjendelse, bortfalder utpantningsretten.

Bystyret kan med godkjendelse av Kongen sætte fast aarsløn for feiermestrene. I saa fald er det overlatt til bystyret at avgjøre, enten feierpengene skal gaa ind i bykasseu eller bortfalde.

IV. Brandredskaper.

15 aug. Nr. 4.

§ 20. Enhver by skal ha mindst 2 sprøiter, hver med kar- og sugeindretninger og med en vandydelse av henholdsvis 240 og 160 liter pr. minut. Naar stedets bebyggelsesforhold gjør det nødvendig at ha flere eller større sprøiter eller andre brandredskaper, er det overlatt til Kongen, efterat bystyrets uttalelse er indhentet, at træffe bestemmelse derom, idet dog byen ikke maa paaføres utgifter uten bystyrets samtykke.

For hver sprøite skal der være 2 hensigtsmæssige uldseil, hvert paa ca. 40 m^2.

§ 21. Paa hvert bebygget matr.-nr. skal der være og holdes vedlike 1 brandstige av saadan høide, at man med lethet kan komme op paa taket av den høieste bygning paa eiendommen, 1 brandhake og i byer, hvor der ikke findes vandverk, brandspand eller bøtter i nedennævnte antal i forhold til bygningenes brandtakst eller — hvis de ikke er brandtaksert — deres skattetakst:[1])

For takst	indtil kr.	5 000,oo			4	spand
» —	over »	5 000,oo	indtil kr.	8 000,oo	5	—
» —	— »	8 000,oo	— »	10 000,oo	6	—
» —	— »	10 000,oo	— »	12 000,oo	7	—
og over		» 12 000,oo			8	— ,

som er det høieste antal, et matr.-nr. er forpligtet til at ha. Brandspandene skal være godkjendt av brandchefen og merket med eiendommens matr.-nr. De skal opbevares paa et let tilgjængelig sted efter brandchefens nærmere bestemmelse. Redskapene følger eiendommen som fast tilbehør. Intet nyt eller ombygget hus maa tages i bruk, forinden brandredskapene er godkjendt.

I byer, hvor der findes vandverk til slukning i ildebrandstilfælde, kan bystyret bestemme gjennem forskrifter, som er godkjendt av Kongen, at der skal anbringes særskilt kran med paaskrudd slange og andet tilbehør paa husledningen i hver etage og paa loft med beboelsesrum, naar det gjælder eiendom, hvis bygninger har en brandtakst av mindst kr. 10 000,oo. Slangerne maa ha saadan længde, at de rækker over hele etagen eller hele loftet.

Bestaar etagen av flere bekvemmeligheter, og der ikke er sagt noget andet i ovennævnte vedtægt, skal saadant slukningsmiddel anbringes i hver bekvemmelighet, saaledes at slangen rækker over den i dens helhet. Brandchefen har at paase, at dette slukningsapparat anbringes paa hensigtsmæssig maate. Det paahviler gaardens eier at holde det vedlike.

---

[1]) Jfr. lov om skattetakster av 19 aug. 1845.

15 aug. Nr. 4.

§ 22. De i § 21 første led omhandlede brandredskaper er eieren forpligtet til paa brandvæsenets forlangende at laane ut i ildebrandstilfælde. Ødelægges, beskadiges eller bortkommer derved redskaper tilhørende eiendom, som ikke er berørt eller umiddelbart har været truet av ilden, tilkommer eieren erstatning[1]) av bykassen, medmindre anderledes ved lov bestemmes. Det samme gjælder hester, vandkar eller andre eiendele, som efter brandvæsenets forlangende i saadanne tilfælde avgives, og for hvilke erstatning ikke ydes av den Almindelig Brandforsikringsindretning[2]).

V. Slukningsvæsen.

§ 23. I enhver by skal der være et borgerlig brandvern, hvis ikke anderledes i henhold til § 31 er eller blir bestemt. I dette er alle tjenestedygtige, mandlige indvaanere i alderen fra 18 til 55 aar pligtig til at delta. Fritat herfor er formandskapets medlemmer, læger og tjenestemænd ved politi-, jernbane- og telegrafvæsenet. Forøvrig har brandstyret adgang til at frita andre.

Brandvernets ordning ellers bestemmes av bystyret ved regler, som godkjendes av Kongen.

§ 24. Brandvernet hører under en brandchef, som ansættes av magistrat og formandskap med godkjendelse av amtmanden. Brandchefen skal være lønnet. Han skal ha en stedfortræder, som ansættes av magistrat og formandskap. For begge utfærdiges forskrifter av magistrat og formandskap under godkjendelse av vedkommende departement.

§ 25. Brandchefen har det stadige overtilsyn med brandvæsenets redskaper, signalmidler og andre ting. Likesaa med brandsyn og feiervæsen. Han har at føre følgende bøker:

1. Fortegnelse over brandvernets folk.
2. Dagbok for ind- og utgaaede saker.
3. Kopibok.
4. Løsørebok.

§ 26. Det paaligger brandchefen inden januar maaneds utgang at sende beretning til brandstyret om brandvæsenets tilstand ved utgangen av sidste aar, ledsaget av specifisert opgave over brandvæsenets materiel med av- og tilgangsopgave.

§ 27. Brandvernet har at rette sig efter de forskrifter, som efter indstilling fra brandstyret blir utfærdiget av bystyret med godkjendelse av departementet.

---

[1]) Jfr. §§ 58 og 59.

[2]) Jfr. lov om Brandforsikringsindretningen av 19 aug. 1845 § 21. Skr. av 22 juni 1853.

§ 28. Med brandvernet holdes øvelser efter brandstyrets bestemmelse. Der skal mindst 2 ganger aarlig holdes øvelser med befalet. 15 aug. Nr. 4.

§ 29. Varsling av brandvernet i ildebrandstilfælde skal ske ved skud, ved klokkeringning fra kirketaarn eller paa anden maate, som er godkjendt av departementet.

Desuten skal der paa bekvemme steder i gaterne i ikke over 400 m. indbyrdes avstand være opsat selvvirkende signalmidler, hvorfra befalet ved brandvernet og den, som har at iverksætte den forannævnte brandmelding, kan varsles om ildebrand. I den mørke aarstid skal disse apparater være tilstrækkelig belyst fra mørkets indtræden.

§ 30. Naar brandchefen eller politimesteren forlanger det, er militær avdeling, hvis tjeneste ikke med nødvendighet paakræves i militært eller andet øiemed, forpligtet til at bistaa stedets brandvæsen eller politi under tilfælde av ildebrand. Regler herfor gives av vedkommende departementer.

§ 31. Det er overlatt til Kongen at ophæve det borgerlige brandvern, helt eller delvis, naar vedkommende bystyre andrar derom og godtgjør, at stedets brandvæsen er ordnet paa anden betryggende maate. Lov av 30 mai 1894 om ophævelse av det borgerlige brandkorps i Kristiania blir fremdeles gjældende.

VI. Huseieres og andre indvaaneres pligter til forebyggelse av ildsfare.

§ 32. Enhver huseier er pligtig til at holde eiendommens taktækning, piper, røkganger og ildsteder i forsvarlig stand[1]). Ildsteder, som findes at være anbragt for nær træverk eller saa, at der kan være fare for ildsvaade, skal flyttes eller forandres saa faren undgaaes.

§ 33. Det er huseierens pligt straks at anmelde mangler ved elektriske lys- eller kraftledninger og ved gasapparater eller gasledninger til vedkommende tilsynshavende, elektricitetsverk eller gasverk.

§ 34. Det er ikke tillatt uten samtykke av brandstyret at ha oplag av ildsfarlige[2]) saker eller ting, som er let antændelige[3]), — f. eks. høi, halm, løst papir, træuld eller lignende — i kjelder, paa loft eller andre steder i vaaningshus og heller ikke i gaardsrum. (Se dog § 48). Overtræder beboerne dette forbud, er huseieren pligtig til straks at melde det til brandstyret.

---

[1]) Jfr. §§ 10 og 18.
[2]) Jfr. bygningsloven av 27 juli 1896 § 68.
[3]) Jfr. § 40, 43, 45—47, 49, 50, 53.

15 aug. Nr. 4.

Med hensyn til gjenstande, som omfattes av den særlige ildsfarlighetslovgivning[1]), iagttages dennes bestemmelser.

§ 35. Utganger, portrum, trapper og korridorer maa ikke fyldes op saaledes, at den fri gjennemgang hindres. Lovbefalte gaardsrum og lysgaarder maa altid holdes ryddige.

§ 36. Aske, sot og andet ildsfarlig avfald skal enten lægges i gaardsrummet i en kasse, som er ildfast og forsynt med laag, eller føres hen til steder, hvor det ikke kan volde ildsfare.

§ 37. Enhver pligter at tilstede brandstyret, brandchefen og brandsynet adgang til de rum, som de i stillings medfør ønsker at undersøke, og at gi dem de oplysninger, som de forlanger i brandvæsenets interesse.

§ 38. Det paaligger enhver at iagtta forsigtighet med ild, lys og fyrstikker.

§ 39. I klædeskammer, paa loft, i kjelder og uthusbygning samt i pakhus og sjøbod — salterirum dog undtat — maa ikke brukes lys eller lampe, som ikke er anbragt i lygt. Dette gjælder dog ikke for rum paa disse steder, som er indrettet til beboelse efter bygningslovens forskrifter.

Angaaende benyttelse av anden kunstig belysning i pakhus og sjøboder utfærdiges bestemmelser av bystyret med godkjendelse av Kongen. I byer, hvor der er utfærdiget særskilte bestemmelser[2]) om bruk av ild og lys i pakhus, sjøboder o. lign., blir disse gjældende, indtil anderledes paa nævnte maate bestemmes.

§ 40. Tobaksrøkning er forbudt saavel paa de i § 39 omhandlede steder som i rum, hvor der arbeides med eller findes oplag av let antændelige saker.

§ 41. Ved eller andre antændelige ting maa ikke lægges nærmere ildsted eller rørledning fra saadant end 35 cm. eller lægges ovenpaa eller stables under ildsted. Tørres ved i stekeovner eller bakerovner, maa døren for samme være forsvarlig stængt og avtrækket aapent.

§ 42. Brændende lys, lamper, kokeapparater o. lign. maa ikke anbringes saaledes, at de let kan forvolde ildsvaade.

§ 43. Let antændelige gjenstande maa ikke anbringes nærmere feierluke end 50 cm.

§ 44. Lamper og gasblus maa ikke anbringes nærmere tak end 30 cm. regnet fra blussets overkant. Saafremt taket ikke er ildfast[3]), skal der i dette være anbragt en frithængende, ildfast

[1]) Jfr. § 52 i lov ang. behandling av ildsfarlige gjenstande av 3 mai 1871 med tillægslove.

[2]) Jfr. kgl. res. 6 juni 1879, høieste res. 9 mars 1894, kgl. res. 24 juli 1906.

[3]) Jfr. § 49.

hætte, som helt dækker blussets heteflate, medmindre avstanden fra blusset er mindst 1 m. 15 aug. Nr. 4.

Gasledninger maa ikke ha bevægelige armer i rum, hvor gasblusset kan komme nær træ eller andre antændelige gjenstande.

§ 45. Ganger, korridorer og trapper i hoteller, pensionater, sanatorier, forsamlingslokaler og forretningsgaarder, som er i bruk, skal være belyst fra mørkets frembrud. I hoteller, større pensionater og sanatorier skal belysningen i de nævnte rum vare til dagens frembrud. Brandstyret kan dog frita fra disse bestemmelser.

Det er forbudt at bruke let antændelige oljer til saadan belysning uten i lamper, som er godkjendt av brandstyret.

§ 46. Fra 1ste januar 1912 er det forbudt overalt i riket at holde tilfals koke- eller varmeapparater, hvortil brukes let antændelige oljer (saasom beatriser o. lign.), medmindre de er fast anbragt i solid ildfast kasse, som rummer mindst dobbelt saa meget som apparatets beholder, og hvis kanter springer mindst 5 cm. utenfor apparatets bundflate. Apparaterne maa tillike være indrettet saaledes, at de ikke kan fyldes i tændt tilstand. Efter bestemmelse av vedkommende departement kan dog ogsaa apparater med anden konstruktion tillates bragt i handlen, naar de er betryggende mot ildsfare.

Saadanne apparater maa ikke benyttes til kokning eller ophetning av flygtige og let antændelige stoffe. De maa heller ikke — likesaalitt som gasovner, gaskomfyrer o. lign. — benyttes i rum, hvor det efter bygningsloven er forbudt at ha ildsted.

I byer, hvor der angaaende bruken av gasovner, gaskomfyrer o. lign. er utfærdiget bestemmelser[1]), som strider mot denne paragraf, blir disse bestemmelser fremdeles gjældende, indtil anderledes bestemmes av Kongen efter indhentet uttalelse fra bystyret.

§ 47. Det er forbudt at benytte de i § 46, første led, omhandlede apparater i ildsfarlige anlæg, fabrikker og verksteder, hvor letantændelige gjenstande og stoffe behandles, og i forretningslokaler, varelagre, pakhus, forsamlingslokaler, teatre, hoteller, større pensionater og sanatorier.

§ 48. Fyrverkerisaker maa ikke forarbeides til salg uten samtykke fra brandstyret og bare paa steder, som dette anviser. De kan heller ikke forhandles uten brandstyrets samtykke. Der maa paa et matr.-nr. ikke være mer end 15 kg. av saadanne saker og i butikker bare $2^1/_2$ kg. Den beholdning, som haves utenfor butikken, skal opbevares paa loftet i eget rum, som hol-

[1]) Jfr. kgl. res. 23 april 1898, Kronpr.reg. res. 21 febr. 1905. Lov (nr. 3) av 11 juni 1906 § 76. 4 og § 78.

15 aug. Nr. 4.

des avlukket, og hvorigjennem ikke maa føres avtræk fra ildsted. I slike rum maa ikke brukes andet kunstig lys end elektrisk og lys i godkjendt sikkerhetslampe. Baade i butik og paa lager skal sakene forvares i særskilte trækasser med tætsluttende laag, som er forsvarlig avlaast. Kassen skal ha tydelig paaskrift om indholdet.

§ 49. Kokning av let antændelige stoffe til salg maa alene foregaa i rum med ildfast [1]) gulv, vægger og tak. Hvor der ikke er forbundet større fare ved kokningen, kan dog brandstyret tillate, at vægger og tak i saadanne rum alene beklædes med anerkjendt ildfast [1]) materiale.

§ 50. Det er forbudt:

1. At bære gløt eller anden ild i rum, hvor der findes let antændelige ting.
2. At eftersøke utætheter i gasledninger ved hjælp av brændende fyrstikker eller lys.
3. Uten brandchefens tilladelse at avbrænde fyrverkerisaker, at illuminere med fakler eller bekkranser og at opbrænde dynger av hvilkesomhelst brændbare ting uten paa almindelige ildsteder.

§ 51. Flytbare og midlertidige ildsteder saavelsom lokomobiler o. lign. maa ikke opstilles og benyttes utenfor bygning uten med brandchefens tilladelse.

§ 52. Oplag av spirituosa, tjære og slike ting skal meldes for brandstyret og er undergit dettes tilsyn. Brandstyret gir bestemmelser om oplagets størrelse og de forsigtighetsregler, som skal iagttages.

Med hensyn til gjenstande, som omfattes av den særlige ildsfarlighetslovgivning [2]), iagttages dennes bestemmelser.

§ 53. I fabrikker og verksteder, hvor der arbeides med let antændelige ting, skal alt avfald fra bedriften saasom høvelspon, stry, alfa o. lign., bringes ut ved arbeidets avslutning og i hvert fald hver aften. Likeledes skal beholdere for oljet avfald tømmes hver aften og indholdet utbringes. (Se § 36).

§ 54. Brandstyret kan forby, at brændsel, trælast (se den almindelige bygningslov § 47, passus 3) o. lign. lægges i oplag under aapen himmel like ved hus.

§ 55. Enhver er pligtig til at efterkomme de av brandstyre, brandchef eller brandsyn i henhold til nærværende lov givne bestemmelser til forebyggelse av ildsfare eller til betryggelse av menneskeliv i tilfælde av ildebrand.

De av brandchef og brandsyn givne paalæg kan av enhver, som er misfornøiet med dem, indankes for brandstyret,

[1]) Jfr. § 44.
[2]) Jfr. § 34.

og de av dette utfærdigede bestemmelser kan indankes for vedkommende departement. Dog maa givne paabud straks efterkommes, medmindre vedkommende myndighet samtykker i, at det utstaar hermed, indtil avgjørelse i høiere instans foreligger. 15 aug. Nr. 4.

VII. Pligter i ildebrandstilfælde.

§ 56. Det er pligt for enhver, som opdager ilds utbrud, straks at varsle brandvæsenet.

§ 57. Opstaar der ildebrand i nogens hus eller bolig, skal han straks underrette beboerne derom og ved alle til raadighet staaende midler søke at dæmpe ilden.

§ 58. I ildebrandstilfælde pligter enhver at gi brandvæsenet adgang til sit hus og grund, til brønder og andre vandbeholdninger.

Han maa ogsaa finde sig i, at bygning, som tilhører ham, rives, naar brandchefen finder dette nødvendig for at stanse ildens utbredelse. Før saadan nedrivelse sker, bør brandchefen samraade sig med stedets magistrat eller ordfører, om dertil er anledning.

Om erstatning[1]) for nedreven bygning gjælder, hvad derom er fastsat eller senere maatte bli fastsat ved lov.

§ 59. I ildebrandstilfælde pligter enhver paa brandvæsenets forlangende at yde al den hjælp til at slukke ilden, som han maatte være istand til. Paadrar han sig herunder legemsbeskadigelse, tilkommer han eller i tilfælde hans efterlatte erstatning[2]) derfor av kommunen efter ulykkesforsikringslovens[3]) regler, medmindre anderledes ved lov bestemmes. Ødelægges eller beskadiges klær under samme forhold, pligter kommunen at yde erstatning derfor, medmindre ogsaa dette bestemmes anderledes ved lov.

§ 60. Er en bygning utsat for at angripes av ilden, skal eieren eller brukeren være pligtig til at føre omhyggelig tilsyn, navnlig med tak, loft og vindusaapninger. Han skal likeledes gjøre alt, som staar i hans magt, for at forebygge antændelse og i tide søke at gi brandvæsenet underretning, hvis fare skulde true.

§ 61. I ildebrandstilfælde bør politiet foranstalte avsperring av brandstedet i fornøden utstrækning.

§ 62. I ildebrandstilfælde maa ingen trænge sig indenfor de poster, som er sat ut til avsperring av brandstedet eller vægre sig ved at efterkomme politiets eller brandvæsenets opfordring om at forlate det avsperrede omraade.

---

[1]) Jfr. §§ 22 og 59.
[2]) Jfr. §§ 22 og 58.
[3]) Se lov nr. 6 av 23 juli 1894 med tillægslove.

15 aug. Nr. 4.

VIII. Om strafansvar m. v.[1])

§ 63. Overtrædelser av denne lov eller av nogen bestemmelse, som er git i medhold av denne, straffes med bøter, hvis ikke høiere straf for tilfældet kommer til anvendelse efter den almindelige straffelov. Med bøter straffes likeledes den, som ikke efterkommer paalæg eller forbud, som er git av brandstyre, brandchef eller brandsyn i medhold av denne lov, eller som ikke møter ved brandøvelser eller under ildebrand, hvor han pligter at være tilstede.

Saafremt huseier eller leieboer ikke retter sig efter denne lovs paalæg eller efter paalæg git av brandstyre, brandchef eller brandsyn i medhold av denne lov, kan de, foruten at ilægges forannævnte straf, ogsaa tilpligtes at efterkomme dem under en daglig løpende mulkt.

Bøter og løpende mulkter, som ilægges med hjemmel av denne lov, tilfalder stedets bykasse, naar ikke bystyret anderledes bestemmer.

IX. Lovens virkekreds, dens anvendelse i landdistrikter m. v.

§ 64. Denne lov gjælder for alle byer i riket med eget bystyre, naar den ikke selv bestemmer noget andet. (Se § 46).

Kongen kan gjøre den helt eller delvis gjældende for byggebelter og andre strækninger paa landets grund, som omgir byerne (forstæder), i hvilket tilfælde han kan bestemme, at disse strøk skal høre under byens kommunale myndigheter i de anliggender, som gaar ind under denne lov, samt at disse strøks indvaanere skal delta i utgiftene ved byens brandvæsen efter regler, som likeledes blir at fastsætte av Kongen.

Forinden bestemmelser avgives som ovenfor anført, skal der være git vedkommende by- og herredsstyrer anledning til at uttale sig.

§ 65. Kongen kan bestemme, at loven helt eller delvis skal være gjældende ogsaa for andre strækninger paa landets grund end i foregaaende paragraf omhandlet og for byer uten eget bystyre. Forinden saadan bestemmelse fattes, skal herredsstyrets erklæring være indhentet.

Med de ændringer, som Kongen bestemmer, efterat de kommunale myndigheter har uttalt sig, skal herefter denne lov gjælde for de strøk paa landets grund og byer uten eget bystyre, som har sit brandvæsen ordnet i henhold til lov av 26 august 1854.

§ 66. Naar denne lov gjøres gjældende for byer uten eget kommunestyre eller for strøk paa landets grund, skal de forretninger, som denne lov tillægger magistraten eller magistrat

[1]) Jfr. straffelovens § 352.

og formandskap eller bystyret (formandskapet), tilligge vedkommende herredsstyre, medmindre Kongen bestemmer anderledes. (Se § 64). Hvis herredsstyret ikke ønsker at overta utgiftene ved strøkets brandvæsen, eller det av andre grunde ansees hensigtsmæssig, kan Kongen bestemme, at strøket overgaar til egen kommune i brandvæsenets anliggender. I herredsstyrets sted træder i dette tilfælde bygningsrepræsentantskapet, saafremt strøket utgjør egen bygningskommune, og i motsat fald et repræsentantskap paa 5 medlemmer, valgt av og blandt strøkets huseiere. 15 aug. Nr. 4.

De regler, som er foreskrevet for bygningskommuner i lov av 17 juni 1869, skal gjælde ogsaa om valg av dette repræsentantskap og om dets adgang til at utligne de utgifter paa huseierne, som det bevilger i medhold av nærværende lov.

§ 67. Bystyret kan, efterat brandstyret har erklært sig, fatte beslutning om, hvorvidt nogen del av en bys omraade skal være undtat fra denne lovs forskrifter, enten i det hele eller for en del. Paa samme maate kan der vedtages saadanne lempninger, skjærpelser eller tillægsbestemmelser til denne lovs forskrifter, som under hensyn til de stedlige forhold maatte ansees tilraadelig eller paakrævet. Saadanne beslutninger blir først gyldige ved at stadfæstes av Kongen.

§ 68. Den til brandvæsenets anlæg og indretninger fornødne tomt — bebygget eller ubebygget — kan i mangel av mindelig overenskomt av Kongen bestemmes avgit efter takst, som avholdes efter forskrifterne i lov om rettergangsmaaten i saker angaaende tvungen avstaaelse av grund av 10 mai 1860 §§ 1—4.

§ 69. Denne lov træder i kraft fra 1 januar 1909.

Fra samme tid ophæves følgende love, forsaavidt de fremdeles er gjældende:

Brandanordningen for Trondhjem av 30 november 1689;

brandanordning for Bergen av 16 mai 1707;

brandanordning for Kristiania av 24 februar 1714 samt reskript av 17 januar 1733;

den almindelige brandanordning for kjøbstæderne av 18 august 1767;

forordning av 18 december 1751 angaaende omgang med ild og lys;

reskript av 26 januar 1775 angaaende $^1/_2$ %'s avgift ved eiendomsoverdragelser til anskaffelse av brandredskaper for Bragernes;

reskript av 8 juli 1812 angaaende det samme for Strømsø og Tangen;

lov om brandvæsenet av 26 august 1854;

lov av 22 mai 1875 om brandvisitationer i kjøbstæderne.

15 aug. Nr. 4.

Likeledes ophæves som gjældende for byerne og de strøk paa landets grund, hvor nærværende lov kommer til anvendelse:

Lov av 6 juni 1891 om foranstaltninger til betryggelse mot ildsfare i hoteller og lignende samt

lov av 8 juni 1895 angaaende foranstaltninger til betryggelse mot ildsfare i større vaaningsbygninger.

Endvidere ophæves alle andre bestemmelser om brandvæsenet, som er stridende mot nærværende lov.

De av Kongen i henhold til bestaaende love utfærdigede bestemmelser angaaende brandvæsenet m. v. forblir gjældende, indtil Kongen efter indhentet erklæring fra vedkommende by- eller herredsstyre har bestemt, om og i hvilken utstrækning de skal forbli gjældende ved siden av denne lov.

Ti har Vi o. s. v.

15 aug. Nr. 5.

Lov *)[1]) angaaende forandring i lov om tilvirkning av malt av 12 oktober 1857.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 1 august 1908, saalydende:

I.

§§ 18 og 20 i lov om tilvirkning av malt av 12 oktober 1857 skal herefter lyde saaledes:

§ 18. Tilvirkning i brænderimalterier av malt, der skal anvendes ved fremstilling av brændevin, er fritat for beskatning og for den i nærværende lov bestemte kontrol.

Det saaledes tilvirkede malt maa ikke anvendes til tilberedning av anden drik, og det maa ikke fjernes fra vedkommende anstalts omraade uten samtykke av Finansdepartementet. Heller ikke maa ved malterier, hvor saadan maltning foregaar, forefindes tørreanlæg for malt uten Finansdepartementets samtykke. De nærmere bestemmelser angaaende den kontrol, som det maatte findes fornødent at føre med den ubeskattede maltning, træffes av Finansdepartementet.

Drives vedkommende brænderi i forening med bryggeri, kommer dog de almindelige kontrolbestemmelser i nærværende lov til anvendelse paa den ved samme stedfindende maltning.

§ 20. Den maltning, der sker til bruk i tilvirkerens egen husholdning, undtages fra beskatning og som en følge herav fra de med hensyn til beskatning i nærværende lov givne forskrifter.

---

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se Ot. prp. nr. 28 (1906—07) med den departementale komites indstilling, samt dok. nr. 28 (1908). Indst. O. XIX. St.tid., forh. i Ot. side 658—663, 673—674, i Lt. 261—263.

Den gaardbruker, der lovligen har tilvirket ubeskattet malt, er berettiget til dermed at forsyne sine husmænd og andre arbeidere ved gaardsbruket. Det samme gjælder om øl, tilvirket av det ubeskattede malt. Men forøvrig er det malttilvirkeren likesaalitt tillatt at sælge øl, brygget av det ubeskattede malt, som maltet selv. 15 aug. Nr. 5.

Den, der driver beskattet malteri, er uberettiget til at foreta ubeskattet maltning til husbruk. Heller ikke tilkommer der ham nogen godtgjørelse i avgift for det beskattede malt, som han i egen husholdning forbruker.

II.

Denne lov træder i kraft fra den tid, som av Kongen bestemmes.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution*), hvorved det samtidig med sanktion av foranstaaende lov angaaende forandring i lov om tilvirkning av malt av 12 oktober 1857 er bestemt, at loven skal træde i kraft den 15 september 1908. 15 aug.

Lov*)[1]) om kjendtmænd. 15 aug.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig: Nr. 6.

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 3 august 1908, saalydende:

§ 1. For at kunne drive virksomhet som kjendtmand paa fartøi maa vedkommende, hvis han ikke er ansat som lods i henhold til den gjældende lodslov, ha erhvervet bevilling som kjendtmand.

Til opnaaelse av saadan bevilling utkræves, at vedkommende har

1. fyldt det 23de aar;
2. vidnesbyrd fra eksaminert læge om god helbred og om, at han har bestaat den for ansættelse som lods til enhver tid foreskrevne prøve med hensyn til synsevne, farvesans og hørsel;
3. vidnesbyrd fra bestyrer av offentlig sjømandsskole eller et av de under fiskeridirektøren hørende navigationskurser om, at han er bekjendt med bruken av kystkarter, log, lod og kompas, de internationale styringsregler, nød- og taakesignaler samt redningsapparater. Istedenfor dette vidnesbyrd kan træde attest for bestaat styrmandseksamen eller eksamen ved et av de under fiskeridirektøren hørende navigationskurser;

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se Ot. prp. nr. 20. Indst. O. XVII. St.tid., forh. i Ot. side 721—743, i Lt. 285—288.

15 aug. Nr. 6.

4. vidnesbyrd om fornødent farvandskjendskap til den rute eller den kyststrækning, hvorfor autorisation begjæres, utstedt i fællesskap av en fartøisfører og en med bevilling forsynt kjendtmand eller lods, som begge er farvandskjendt, og under hvem ansøkeren har gjort lærling- eller prøvetjeneste. Istedenfor saadant vidnesbyrd kan træde vidnesbyrd for bestaat prøve i farvandskjendskap ved en offentlig sjømandsskole overensstemmende med § 2;
5. vidnesbyrd om orden, paalidelighet og ædruelighet.

§ 2. Til saadan tid og ved de offentlige sjømandsskoler, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer, avholdes eksamen til erhvervelse av de i § 1 punkt 3 første del og punkt 4 sidste del omhandlede vidnesbyrd.

Eksamen avholdes av en kommission bestaaende av sjømandsskolens bestyrer og 2 av vedkommende regjeringsdepartement opnævnte kjendtmænd eller lodser.

For hver dag en kjendtmand eller lods fungerer som medlem av eksamenskommissionen erholder han en godtgjørelse av kr. 8,00, som utredes av statskassen.

Kjendtmand eller lods, som i 2 aar har været medlem av saadan eksamenskommission, kan frasi sig hvervet.

For adgang til at avlægge den her omhandlede eksamen betales samme avgift, som til enhver tid for adgang til avlæggelse av styrmandseksamen bestemt. Avgiften føres til indtægt paa vedkommende skoles budget. De nærmere bestemmelser om anmeldelse til, avholdelse av og fremgangsmaaten ved eksamenerne fastsættes av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 3. Andragende om bevilling som kjendtmand indsendes, ledsaget av fornødne vidnesbyrd, til overlodsen i det distrikt, hvor ansøkeren har sin bopæl.

Hvis overlodsen finder et fremlagt vidnesbyrd utilfredsstillende, kan han negte bevilling, indtil fyldestgjørende vidnesbyrd foreligger.

Overlodsen utfærdiger bevillingen uten betaling og fører rulle over de kjendtmænd, til hvem han har meddelt bevilling.

Forsaavidt bevillingen hjemler ret til at gjøre tjeneste som kjendtmand i farvand, der ligger utenfor overlodsens distrikt, gir han meddelelse herom til den overlods, i hvis distrikt farvandet ligger. Overlodsen meddeler distriktets lodsoldermænd opgave over de i lodsoldermandskapet bosatte kjendtmænd med bevilling, og en tilsvarende opgave meddeler lodsoldermændene vedkommende lodsformand.

Paa lodskontoret føres rulle over stedets kjendtmænd, og disse har at gi lodskontoret underretning, hver gang de reiser bort eller kommer tilbake.

De nærmere bestemmelser angaaende bevillinger og deres utfærdigelse fastsættes av vedkommende regjeringsdepartement.

§ 4. Den, som ved lovens ikrafttræden godtgjør, at han har drevet kjendtmandsvirksomhet som erhverv, er berettiget til at faa utfærdiget bevilling som saadan for den rute eller kyststrækning, som hans tidligere virksomhet har omfattet, forsaavidt han opfylder de for lodser gjældende bestemmelser med hensyn til synsevne, farvesans og hørsel og tillike kan fremlægge tilfredsstillende vidnesbyrd for orden, paalidelighet og ædruelighet. 15 aug. Nr. 6.

Denne bevilling maa begjæres inden 6 maaneder efter lovens ikrafttræden.

§ 5. Enhver kjendtmand med bevilling er paa vedkommende overlodses forlangende forpligtet til at underkaste sig fornyet lægeundersøkelse med hensyn til synsevne, farvesans og hørsel, samt til at fremlægge nyt vidnesbyrd for orden, paalidelighet og ædruelighet.

Overlodsen kan inddra kjendtmandens bevilling, indtil denne ved vidnesbyrd har godtgjort at være i besiddelse av de fornødne egenskaper.

§ 6. Finder en skibsfører eller reder, at han til sit fartøis veiledning utenfor det ordinære mandskap tiltrænger hjælp av kjendtmand, skal han, forsaavidt han ikke hertil anvender en i henhold til lodsloven ansat lods, benytte kjendtmand, som har bevilling i henhold til § 1.

Denne bestemmelse kommer ikke til anvendelse paa krigsfartøier og fartøier, som er lodspligtige.

Hvis det ved forespørsel paa lodskontoret, eller hvor saadant ikke findes, ved undersøkelse paa stedet, viser sig, at kjendtmand med bevilling ikke er at faa, kan en anden mand antages til fartøiets veiledning.

Nærmere regler og takster for benyttelsen av kjendtmand med bevilling kan fastsættes av Kongen.

§ 7. Naar en kjendtmand med bevilling har paatat sig at veilede et fartøi, regnes han like med lodser i henseende til lovgivningens bestemmelse om straf og ansvar iøvrig.

§ 8. Skibsfører eller reder straffes for overtrædelse av denne lovs bestemmelser efter den almindelige borgerlige straffelovs § 418.

§ 9. Denne lov træder ikraft 1 januar 1910.

Ti har Vi o. s. v.

Lov*)[1]) om utvidelse av kjøbstaden Fredrikshalds grænser. 15 aug. Nr. 7.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 11 august 1908, saalydende:

---

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se Ot. prp. nr. 22. Indst. O. XVI. St.tid., forh. i Ot. side 826—858, i Lt. 346—359.

15 aug. Nr. 7.

§ 1. Fra 1ste januar 1909 skal kjøbstaden Fredrikshalds grænser fra vest mot nord undergaa følgende forandringer:

Fra sjøen følger grænselinjen delet mellem gaarden Rød og Sagbruksforeningens nuværende eiendom til Rødsveien (nuværende grænsepæl nr. 3), følger derfra den nuværende grænse til et punkt mellem pæl nr. 6 og nr. 7, ca. 196 m. fjernet fra den sidste, derfra i ret linje til et punkt mellem pæl nr. 7 og 8, ca. 41 m. fjernet fra pæl nr. 7, til pæl nr. 8 og videre til pæl nr. 9, hvorfra grænsen trækkes i ret linje til det nordvestlige hjørne av delingen mellem Dyrendal og Ous gaard, Fredrikshald kommunes eiendom, følger Ous gaards grænse til byens kirkegaard, hvor den nuværende grænse tilstøter (pæl nr. 15) og senere følges.

§ 2. Foran beskrevne grænselinje blir paa statskassens bekostning at opgaa og nærmere at bestemme samt ved lovlige skifte- og skjelstener at utvise under en forretning, som avholdes av de mænd, som Kongen dertil utnævner, saa betimelig, at den senest inden utgangen av 1908 av Kongen kan være stadfæstet.

§ 3. De dele av Berg herred, som ved denne lov henlægges til kjøbstaden Fredrikshald, skal fra 1 januar 1909 utgaa av landets matrikel og i enhver henseende henhøre under kjøbstaden. Dog skal dette ikke ha nogen indflydelse paa den odel, som for tiden maatte hvile paa nogen jord, som ifølge nærværende lov overgaar fra landet til kjøbstaden.

§ 4. De personer, som ved denne lovs ikrafttræden er bosat paa de strækninger, som ifølge § 1 overgaar til kjøbstaden Fredrikshald, skal med hensyn til erhvervelse og utøvelse av stemmeret i medhold av formandskapsloven for kjøbstæderne ansees, som om de hadde været bosat i kjøbstaden i det tidsrum, hvori de har bodd i de omhandlede strækninger.

§ 5. De personer, som den 30 september 1908 har bopæl inden strækninger, som ifølge § 1 overgaar til kjøbstaden Fredrikshald, ansees fra 1 januar 1909 med hensyn til skattepligt som henhørende under kjøbstaden og blir at iligne kommuneskatter i likhet med dennes øvrige indvaanere. Dog skal de personer av Berg herred, som inden 15 oktober 1908 flytter utenfor den nye kjøsbtadsgrænse, svare skatter til landdistriktet og ikke til kjøbstaden Fredrikshald.

§ 6. De personer, som den 31 december 1907 har bopæl inden de strækninger, som ved nærværende lov indlemmes i kjøbstaden Fredrikshald, og ikke er utflyttet derfra til noget andet sted end nævnte kjøbstad inden 1 januar 1909, skal fra sidstnævnte tid med hensyn til fattigforsørgelse, forsaavidt denne ikke paaligger nogen anden kommune end Berg herred, ansees for at ha hjemstavn i kjøbstaden Fredrikshald, hvad enten de i mellemtiden har nydt understøttelse av fattigvæsnet eller ikke.

Ved siden av denne forskrift skal dog de lovbud, som tillægger hustruen mandens eller manden hustruens og børnene forældrenes hjemstavn, bringes i anvendelse, saafremt manden, hustruen eller forældrene er i live, naar heromhandlede strøk overgaar til Fredrikshald. 15 aug. Nr. 7.

§ 7. Ved skjøn, avgit av 3 utenfor de omhandlede kommuner boende mænd, hvorav amtmanden i Smaalenene opnævner 2 og Justisdepartementet opnævner 1, blir at avgjøre, hvor stor del av Bergs kommunale gjæld Fredrikshald skal overta i erstatning for det indtægtstap, som Berg kommune antages at lide ved, at de nævnte strækninger henlægges under Fredrikshald by. De nærmere regler for skjønnets avholdelse fastsættes av Justisdepartementet. Utgiftene ved avholdelsen av skjønnet, hvis avgjørelse er endelig, fastsættes av Justisdepartementet og fordeles av dette paa de interesserte kommuner.

Ti har Vi o. s. v.

Lov*)[1]) om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. 15 aug. Nr. 8.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 11 august 1908, saalydende:

Kapitel 1.

Om tilvirkning og omdestillation av brændevin.

§ 1. Med tilvirkning (brænding) av brændevin forstaaes i denne lov enhver virksomhet, der har til formaal ved gjæring med paafølgende destillation, ved destillation alene eller ved anden teknisk proces at fremstille alkohol (ætylalkohol) av et andet produkt. Med omdestillation forstaaes virksomhet, hvorved brændevinet for at renses overføres i dampform og derefter igjen fortættes.

§ 2. Tilvirkning og omdestillation av brændevin maa alene finde sted i anlæg, der staar under saadan offentlig kontrol, som ved nærværende lov og i henhold til denne givne forskrifter er bestemt.

§ 3. Det er kontrolvæsenets og toldvæsenets tjenestemænd forbudt at ha befatning med eller være interessert i tilvirkning eller omdestillation av brændevin. Heller ikke maa de ved omsætning av artikler, som i brænderier eller destillationer anvendes eller tilvirkes, træde i forretningsforbindelse med dem, der driver

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se Ot. prp. nr. 28 (1906—07) med den departementale komités indstilling samt dok. nr. 28 (1908). St.tid., forh. i Ot. side 658—673, 916, i Lt. 261—263, 362.

15 aug. Nr. 8.

tilvirkning eller omdestillation av brændevin. Dette gjælder dog ikke salg av jordbruksprodukter av egen avl eller kjøp av drank til egen besætning.

§ 4. Anlæg og apparater for tilvirkning av brændevin skal være indrettet saaledes, at det med lethet kan kontrolleres, om nogen del av den gjennem samme gaaende alkohol eller alkoholholdige damp fjernes.

Saasnart vedkommende anlæg er færdig til at kunne tages i bruk, skal anmeldelse herom gjøres til Finansdepartementet gjennem kontrolvæsenet, hvilken anmeldelse ledsages av beskrivelse og tegninger av anlægget med dertil hørende apparater. Anlægget maa ikke tages i bruk, før det er godkjendt av departementet. Har et tidligere godkjendt anlæg været underkastet forandring, maa dette paa samme maate anmeldes for og godkjendes av departementet, forinden anlægget paany kan tages i bruk. Dog kan almindelige reparationer godkjendes av kontrolvæsenet.

Beskrivelse og tegninger kan paa forhaand indsendes til departementet til godkjendelse.

Tages ikke et som færdig anmeldt brænderi straks i bruk, blir det at lukke.

§ 5. Anlæg for omdestillation av brændevin skal anmeldes for Finansdepartementet, naar samme er færdig til at kunne tages i bruk. Nedlægges en destillation eller ophører driften for længere eller kortere tid, skal dette anmeldes, likesom ogsaa naar destillationen igjen aapnes for drift.

§ 6. Tilvirkning av brændevin er kun tillatt i tiden fra og med 15 september til og med 30 juni.

Fra denne bestemmelse kan dog Finansdepartementet gjøre undtagelse for anlæg, der tilvirker gjær til salg, eller for andre anlæg, i hvilke tilvirkning av alkohol som biprodukt falder hensigtsmæssig. Ogsaa i andre særlige tilfælde kan departementet gjøre undtagelser.

§ 7. Naar et brændevinsbrænderi skal paabegynde driften, begjæres aapningsforretning hos overkontrolløren. Aapningen foretages i overvær av anlæggets bruker eller en av denne befuldmægtiget.

Aapning til drift kan først kræves fem dage efterat begjæring om aapningsforretning er indløpet til overkontrolløren, medmindre saadan begjæring er fremsat i forbindelse med den forutgaaende lukningsbegjæring.

§ 8. Forinden aapning til drift finder sted, foretages besigtigelse av anlægget av den tjenestemand, der skal foreta aapningen. Finder denne ikke anlægget i lovlig orden, og paaklagede mangler ikke paa stedet rettes, blir forretningen at negte fremme og underretning herom straks at meddele overkontrolløren.

§ 9. I forbindelse med begjæringen om anlæggets aapning skal der avgives anmeldelse om, hvorvidt der i anlægget skal drives tilvirkning av brændevin alene eller i forbindelse med omdestillation, og i tilfælde av hvilke stoffe brændevinet agtes utvundet, samt om, hvorvidt der skal tilvirkes brændevin, hvorpaa hviler særavgift. Vil brukeren under driften gjøre forandring i driftsplanen, maa forandringen anmeldes for kontrolløren, forinden den iverksættes. 15 aug. Nr. 8.

Overgang til tilvirkning av brændevin, hvorav der skal svares særavgift, maa ikke finde sted, før tidligere tilvirkning helt er avsluttet.

Ingen drift maa finde sted i strid med den avgivne anmeldelse.

§ 10. Naar driften i brænderier skal ophøre, begjæres i betimelig tid lukningsforretning hos den fungerende kontrollør. Lukningen foretages i overvær av anlæggets bruker eller en av denne befuldmægtiget.

§ 11. Lukning av brænderi foregaar derved, at alle for tilvirkning av brændevin tjenlige apparater og ledninger stænges ved laas eller forsegling (plombering), og aapning av brænderi, der har været lukket, derved, at laaser eller forsegling fjernes.

Aapnings- og lukningsforretninger foretages i almindelighet av vedkommende kontrollør i overvær av den i § 22 omhandlede medhjælper. De nærmere bestemmelser herom træffes af overkontrolløren.

Om foretat aapning eller lukning meddeles underretning til vedkommende politimyndighet.

§ 12. Over de ved brænderierne og destillationerne forefaldende kontrolforretninger føres protokoller, der indrettes og føres efter Finansdepartementets anordning og autoriseres av vedkommende overkontrollør. Naar der i samme anføres noget, som kan ha indflydelse paa brukerens rettigheter, pligter eller byrder, skal saadan anførsel forelægges ham eller hans fuldmægtig til erklæring.

§ 13. Det tilvirkede brændevin skal være under kontrolvæsenets varetægt, indtil det overensstemmende med forskriftene i kap. 2 og 3 utleveres til eierens fri raadighet eller overgaar i anden myndighets varetægt.

Kontrolvæsenets og politiets tjenestemænd er berettiget til paa enhver tid, dag eller nat, at ha uhindret adgang overalt i brænderier og destillationer, hvorhos vedkommende eier eller bruker er forpligtet til at forevise de til anlægget hørende apparater og at yde fornøden bistand til fremme av de undersøkelser, som findes paakrævet.

Kontrolvæsenet er likeledes berettiget til under brændevinets tilvirkning, omdestillation eller henliggen paa oplag at utta prøver saavel av brændevinet som av de øvrige derunder fremstilte eller anvendte stoffe.

15 aug. Nr. 8.

Enhver destillations eier eller bruker er forpligtet til paa forlangende at meddele kontrolvæsenet oplysninger angaaende styrke og vegt av brændevin, som er mottat fra brænderi eller anden destillation.

§ 14. Enhver bruker av brænderi er forpligtet til i eller ved anlægget at stille til kontrolvæsenets raadighet et eget med seng og fornødent bohave forsynt værelse og at besørge dettes renholdelse, opvarmning og belysning. Kontrolværelset skal være et sundt og passende beboelsesrum. Hvorvidt denne fordring er tilfredsstillet, avgjøres av overkontrolløren, hvis bestemmelse kan indankes for Finansdepartementet. Avhjælpes ikke paaklagede mangler ved værelset og dets inventarium eller ved dets renholdelse, opvarmning og belysning, kan overkontrolløren træffe fornødne forføininger hertil paa eierens eller brukerens bekostning.

§ 15. Brænderi, der henstaar lukket, kan av eieren eller brukeren forlanges midlertidig aapnet til foretagelse av fornødne eftersyn, forandringer eller utbedringer.

Apparater for tilvirkning eller omdestillation av brændevin maa ikke utflyttes av vedkommende anstalt uten forutgaaende anmeldelse til kontrolvæsenet. Bortkommer eller ødelægges apparat, skal herom av eier eller bruker straks gjøres anmeldelse til kontrolvæsenet, ledsaget av nærmere oplysninger om de stedfundne omstændigheter.

Ethvert under forsegling staaende apparat skal mindst en gang hvert aar efter overkontrollørens foranstaltning eftersees. Likeledes skal overkontrolløren til ubestemte tider efterse eller la efterse brænderier og destillationer, som ikke er i drift.

§ 16. Ved anlæg for omdestillation av brændevin, der ikke er forbundet med brænderi, maa ikke forefindes mæske- eller gjæringsapparater. Hvis omdestillation agtes foretat i et brænderi utenfor den tid, da det er aapent til brændevinsbrænding, skal samtlige mæske- og gjærkar sættes under forsegling eller laas.

Ved brænderier eller destillationer maa ikke forefindes denaturert eller andet brændevin, for hvilket er tilstaat hel eller delvis skattefrihet, medmindre det indlægges under offentlig laas eller av Finansdepartementet er tillatt anvendt til teknisk bruk ved anlægget. Heller ikke maa sammesteds opbevares andre alkoholholdige væsker end brændevin, medmindre de av Finansdepartementet er tillatt anvendt som tilblanding i brændevin.

Brændevin, der er tilsat andre alkoholholdige stoffe, maa ikke gjøres til gjenstand for omdestillation uten Finansdepartementets tilladelse. Det samme gjælder brændevin, for hvilket efter tilsætning av andet stof er tilstaat nogen fritagelse for avgift eller told.

§ 17. Utenfor brænderier eller destillationer maa ingen hos sig ha beroende apparater, bestemt for eller tjenlig til

brændevinstilvirkning eller omdestillation av brændevin, uten Finansdepartementets samtykke. Dog kan fabrikanter og haandverkere ha deslige apparater under forfærdigelse, utbedring eller paa lager. Enhver, der kommer i besiddelse av saadanne apparater, har straks at gjøre anmeldelse derom til kontrolvæsenet og at finde sig i de forholdsregler, som maatte bli trufne for at sikre mot misbruk. 15 aug. Nr. 8.

§ 18. De nærmere bestemmelser, som maatte ansees fornødne med hensyn til brænderiers og destillationers indretning og drift, gives av Kongen.

Finansdepartementet utfærdiger de nærmere forskrifter angaaende kontrollen med brænderier og destillationer.

Kapitel 2.

Om avgiftene.

§ 19. Paa alt brændevin, som tilvirkes, hviler avgiftspligt efter den til enhver tid gjældende skattebeslutning, indtil brændevinet er utlevert til fri raadighet mot berigtigelse av avgiften, eller det under iagttagelse av de derom gjældende forskrifter er avgit til avgiftsfri bruk i teknisk eller videnskabelig øiemed, eller er gaat over til at behandles som toldpligtig.

Umiddelbart efter brændevinets tilvirkning eller ved dets uttagelse av avbrændingsapparatets samlekar samt ved senere overførsel eller utlevering blir brændevinets mængde at bestemme til beregning av den til enhver tid pligtige avgift. Avgiften blir at svare av den fra brænderiet eller dets oplag utleverte mængde. Ved utlevering til fri raadighet av avgiftspligtig brændevin blir avgift at erlægge efter den paa utleveringstiden gjældende avgiftssats.

§ 20. Brændevinets mængde bestemmes ved veining og gradering og beregnes til liter av 100 pct. styrke (liter alkohol) saaledes, at brøkdele av liter ikke medregnes.

Graderingen foretages med den av Kongen til enhver tid autoriserte brændevinsprøver.

De for mængdebestemmelsen forøvrig nødvendige vegter og kar anskaffes, vedlikeholdes og omjusteres for brænderiernes og destillationernes regning efter Finansdepartementets anordning.

§ 21. Naar bestemmelse av brændevinets mængde har fundet sted, og anførsel derom er gjort i vedkommende protokol, har anlæggets bruker eller den, der paa hans vegne har været tilstede ved forretningen, ved sin underskrift i protokollen at vedta den tagne bestemmelse eller at gjøre indsigelse derimot.

Opstaar der tvist om brændevinets styrke, indsendes forseglet prøve av samme til Finansdepartementet, med hvis avgjørelse det skal ha sit forblivende. Forfalder brændevinsavgift,

15 aug. Nr. 8.

inden departementets avgjørelse har fundet sted, blir den foreløbig at erlægge efter den av kontrolløren fundne styrke.

§ 22. Bestemmelsen av det avgiftspligtige brændevins mængde saavel ved tilvirkningen som ved senere utlevering foretages av en kontrollør i forening med en medhjælper. Ved mottagelse av overført brændevin kan mængden bestemmes av kontrolløren alene.

Ved brænderier og destillationer kan overkontrolløren efter konferanse med brukeren fastsætte bestemt tid om dagen for utførelse av de heromhandlede forretninger.

Disse forretninger kan dog forlanges utførte utenfor de bestemte tider naarsomhelst mellem kl. 6 morgen og kl. 8 aften mot betaling av de dermed forbundne omkostninger.

§ 23. Brændevin, der tilvirkes som biprodukt ved gjærfabrikation eller anden industriel virksomhet, kan inden landet kun sælges i denaturert tilstand og mot erlæggelse av en avgift tilsvarende den til enhver tid gjældende toldsats for denaturert brændevin.

Avgiften maa være erlagt, forinden brændevinet utleveres.

§ 24. Forsaavidt der for noget slags materiale er bestemt særskilt avgift ved dets anvendelse til brændevinstilvirkning, svares avgiften av den ved anvendelsen veiede eller maalte mængde. Frembringelse til brænderiet av saadant materiale anmeldes for kontrolbetjeningen, og brænderiets vedkommende skal anvise et særskilt rum i eller ved dette, hvor materialet, efterat dets mængde er behørig angit, skal henlægges under kontrolvæsenets laas indtil dets anvendelse. Korn bestemt til malt, kan overlates brænderiet til fri raadighet.

§ 25. Med erlæggelsen av de i §§ 19 og 24 omhandlede avgifter gives med den nedenfor indtagne begrænsning henstand indtil utgangen av den 4de maaned efter den, hvori brændevinet eller materialet utleveres, forsaavidt der for avgiften med mulige renter og omkostninger stilles sikkerhet, som av Finansdepartementet godkjendes. Stilles ikke saadan sikkerhet, maa utlevering ikke finde sted, forinden avgiften godtgjøres at være betalt til eller deponert hos vedkommende oppebørselsbetjent, eller forsaavidt destillationer angaar, et parti frigjort indenlandsk brændevin med en tilsvarende mængde alkohol i henhold til § 31 er indlagt istedenfor det brændevin, der ønskes uttat. Brændevinet skal kunne henligge paa oplag med uopkrævet avgift indtil utgangen av april i den anden brændetermin efter den, hvori brændevinet er tilvirket. Ovennævnte kredittid av 4 maaneder for brændevinsavgift kan ikke gjøres gjældende utover den her fastsatte termin.

§ 26. I alt under offentlig laas eller segl opbevart avgiftspligtig brændevin samt i de kar, hvori opbevaringen sker,

har staten 1ste prioritets panteret. Dersom brændevin saaledes opbevart tilintetgjøres ved ulykkestilfælde, bortfalder avgiften av den mængde brændevin, som bevislig er tilintetgjort. 15 aug. Nr. 8.

§ 27. Hvis avgiften, herunder indbefattet de i § 24 omhandlede særavgifter, ikke ved forfaldstid er betalt, blir det brænderi eller den destillation, som skylder avgiften, at lukke, saasnart den paa forhaand tillavede mæsk er avbrændt. Tillike ophører utlevering av avgiftspligtig brændevin, indtil forfalden avgift er betalt. Finansdepartementet kan under særlige omstændigheter frita fra bestemmelsen om lukning paa grund av manglende betaling. Fra forfaldsdag, indtil betaling sker, har den avgiftspligtige at erlægge $^1/_2$ pct. maanedlig rente av det skyldige beløp. Avgiften og renterne inddrives ved utpantning.

Maa staten søke avgiften fyldestgjort ved tvangsauktion, vedvarer anlæggets stansning og rentens løp, indtil betaling sker, eller indtil utløpet av den for kjøperne ved auktionen fastsatte betalingstid. Uteblir disse med betaling, har de likeledes at svare $^1/_2$ pct. maanedlig rente til statskassen.

Kapitel 3.

Om oplagene og det avgiftspligtige brændevins behandling.

§ 28. Ethvert brænderi skal anvise et like ved brænderiet liggende, av kontrolvæsenet godkjendt lokale, hvor avgiftspligtig brændevin kan henbringes fra brænderiets samlekar og lægges paa oplag. Anvises ikke tilstrækkelig rum til brændevinets oplæggelse eller kar til dets opbevaring, blir apparaterne for tilvirkningen at lukke, medmindre det tilvirkede brændevin overensstemmende med, hvad foran er bestemt, kan utleveres direkte til vedkommende.

Destillationer kan av Finansdepartementet meddeles tilladelse til likeledes at oprette oplag, hvorpaa avgiftspligtig brændevin kan henlægges. Dog maa saadan tilladelse ikke meddeles destillation, der oprettes efter denne lovs ikrafttræden, medmindre den hvert aar omdestillerer mindst 100 000 liter brændevin av 100 pct. alkoholstyrke.

§ 29. Til destillationer, der er tilstaat saadan oplagsret som i § 28 bestemt, kan avgiftspligtig brændevin tillikemed avgiftsforpligtelsen overføres fra brænderi eller fra anden destillation. Forsaavidt det saaledes overførte brændevin ikke frigjøres, blir det straks at indlægge paa oplaget.

§ 30. Med Finansdepartementets samtykke og under vilkaar, som av dette fastsættes, kan avgiftspligtig brændevin likeledes uten opkrævning av avgiften overføres til oplag ved offentlig

15 aug. Nr. 8.

denatureringsanstalt eller denatureringsanstalt, der staar under offentlig kontrol. Brændevin, hvorav skal svares nogen særavgift, maa dog isaafald, forsaavidt ikke denne avgift paa forhaand er berigtiget, paa oplaget holdes adskilt fra andet overført brændevin.

Under iagttagelse av de nærmere forskrifter, som departementet bestemmer, kan brændevin, med den virkning, at avgift og særavgift derav avskrives, utføres til utlandet eller overføres til ved toldsted oprettet frilager eller frihavn eller med departementets tilladelse til transitoplag for derfra senere at utføres. Naar brændevinet paa denne maate er utført eller overført, blir det at behandle efter toldtariffens bestemmelser for indført brændevin.

§ 31. Utlevering av avgiftspligtig brændevin til overførsel eller utførsel maa ikke finde sted, før der er stillet en av Finansdepartementet godkjendt sikkerhet for avgiften med mulige renter og omkostninger.

Naar frigjort brændevin indlægges paa en destillations oplag, blir det i alle dele at behandle som avgiftspligtig. En tilsvarende mængde avgiftspligtig brændevin kan forlanges utlevert isteden, uten at avgiften opkræves.

§ 32. Fra brænderi eller oplag for avgiftspligtig brændevin maa ikke brændevin og derav utvundne biprodukter fjernes uten kontrolvæsenets samtykke. Heller ikke maa det paa de nævnte steder forbrukes. Forsaavidt eier eller bruker kommer til kundskap om, at nogen mislighet i nævnte henseende er begaat, har han herom straks at gjøre anmeldelse til kontrolløren.

Avgiftspligtig brændevin maa ikke tilsættes sukker eller andre stoffe, der bevirker feilagtig styrkeangivelse paa alkoholometret. Heller ikke maa frigjort brændevin, som har faat saadan tilsætning, mottages til ombytning med avgiftspligtig brændevin i henhold til § 31. Fra forbudet mot saadan tilsætning og ombytning kan dog Finansdepartementet frita.

Sammenblanding av forskjellige terminers tilvirkning maa ikke finde sted paa brænderioplagene uten overkontrollørens tilladelse.

§ 33. Finansdepartementet utfærdiger de nærmere forskrifter, som maatte fornødiges:

1. For oplagenes indretning og kontrollen med samme,
2. for brændevins indlæggelse, uttagelse og overførsel, derunder hvilke mindste mængder der paa en gang kan uttages og overføres,
3. for regnskapsførselen over det under offentlig kontrol værende brændevin.

Kapitel 4.

Om anvendelse av brændevin til teknisk eller videnskabelig bruk.

§ 34. Forsaavidt der ifølge de til enhver tid gjældende skattebeslutninger kan indrømmes hel eller delvis fritagelse for avgift eller told av brændevin eller derunder henførte varer, der ikke skal anvendes til drik, blir saadan fritagelse at meddele ved speciel bevilling av Finansdepartementet.

§ 35. De i § 34 omhandlede bevillinger kan gives:

1. Til personer, institutioner eller bedrifter, der selv skal anvende brændevinet til industrielle formaal, desinfektion, videnskabelig bruk o. l.,
2. til næringsdrivende, der skal forsælge brændevinet eller dermed blandede eller tilberedte varer.

Bevillingen gives i almindelighet for indtil et kalenderaar ad gangen, for en begrænset mængde og til et bestemt formaal, og den kan naarsomhelst tilbakekaldes. Bevilling maa i almindelighet ikke meddeles forretningsdrivende, der forhandler drikkebrændevin eller anden under anvendelse av brændevin tilberedt vare, til hvis fremstilling bruken av skattefrit eller lavere beskattet brændevin ikke er indrømmet.

§ 36. Utlevering av lavere beskattet eller skattefrit brændevin, bestemt til forhandling i ublandet tilstand, maa ikke finde sted, forinden brændevinet ved kontrolvæsenet eller toldvæsenet er undergit en fuldstændig denaturering. Ogsaa naar saadant brændevin er bestemt til anden anvendelse, bør det saavidt gjørlig ved tilsætning av denatureringsmidler gjøres utjenlig til drik, inden det utleveres. Erholdes saadant brændevin utlevert for derav ved blanding at tilberede varer til salg, maa, hvis brændevinet ikke er fuldstændig denaturert, avhændelse ikke finde sted, medmindre varen er tilsat en viss, av Finansdepartementet bestemt vegtprocent lak, schellak, gummi eller dermed beslegtede stoffe.

§ 37. Ret til utsalg i mindre partier end 50 liter av denaturert brændevin eller av politur, fernis o. l., der er tilberedt ved blanding av brændevin, meddeles av vedkommende amtmand.

Saadan salgsret kan alene meddeles personer, som har almindelig handelsret, og som ikke tilvirker eller driver handel med drikkebrændevin eller dermed blandede nydelsesmidler. Salgsretten meddeles kun for et kalenderaar ad gangen og kan naarsomhelst tilbakekaldes. Forinden den første gang meddeles, skal den indgivne ansøkning om saadan ret ha været forelagt vedkommende kommunestyre og politimyndighet til erklæring.

15 aug. Nr. 8.

Ved fornyelse er det tilstrækkelig, at vedkommende myndighet, under hvilken kontrollen er henlagt, avgir uttalelse.

Angaaende de meddelte salgsrettigheter samt de av vedkommende myndigheter avgivne uttalelser om den stedfundne handel med de omhandlede varer avgives av amtmanden hvert aar indberetning til Finansdepartementet, til hvis endelige avgjørelse kommunestyret ogsaa kan indanke de av amtmanden trufne bestemmelser med hensyn til meddelelse av salgsrettigheter.

§ 38. Salg av denaturert brændevin og politur m. v. maa ikke finde sted i den tid, da salg eller utskjænkning av drikkebrændevin er forbudt. Det denaturerte brændevin maa kun sælges i den stand, hvori det var ved denatureringen, og de kar, hvori det utleveres, skal være forsynt med en etiket, der angir varens beskaffenhet.

§ 39. De nærmere bestemmelser med hensyn til anvendelsen av denatureringsmidler og kontrollen med bruk og forhandling av det for skat fritagne brændevin eller de derav fremstilte varer gives av Finansdepartementet.

§ 40. Brændevin utlevert i henhold til § 35 maa ikke anvendes til andet øiemed end det, hvorpaa bevillingen lyder.

Ingen, som kommer i besiddelse av lavere beskattet eller skattefrit brændevin, spiritusfernis o. l., maa anvende varen til drik eller til derav at tilberede drik eller avhænde varen til personer, som skjønnes at ville gjøre en saadan anvendelse av den. Heller ikke maa varen uten Finansdepartementets tilladelse fraskilles denatureringsmidler eller andre stoffe, som den ved utleveringen indeholdt.

§ 41. Politiets, kontrolvæsenets og toldvæsenets tjenestemænd har adgang til naarsomhelst at holde eftersyn hos de i §§ 35 og 37 omhandlede bevillingshavere og salgsberettigede for at undersøke, om de foreskrevne bestemmelser befølges, samt til at ta prøver av indtil $^1/_4$ liter av forefundne beholdninger av spiritus eller spiritusholdige varer.

Kapitel 5.

Straffebestemmelser.

§ 42. Den, som undlater at anmelde, at han har opført eller er kommet i besiddelse av anlæg for tilvirkning eller omdestillation av brændevin, eller at han er kommet i besiddelse av apparater til saadan bruk, eller som ved destillation opbevarer mæske- og gjæringsapparater eller ved brænderi eller destillation ulovlig opbevarer brændevin, for hvilket er tilstaat hel eller delvis skattefrihet, eller andre alkoholholdige stoffe, der

ikke er anmeldt som raastoffe for tilvirkning av brændevin, eller som undlater at gjøre saadan anmeldelse om driften av et brænderi, som bevirker opkrævning av særavgift av det tilvirkede brændevin, eller anmeldelse om raastoffe, hvorav skal svares særavgift, straffes med bøter, men med bøter eller fængsel indtil 1 aar, hvis hensigten har været at fremstille drikkebrændevin uten erlæggelse av foreskrevne avgifter. 15 aug. Nr. 8.

§ 43. Med bøter eller fængsel indtil 1 aar og i gjentagelsestilfælde med fængsel indtil 2 aar straffes den, som ulovlig foretar tilvirkning eller omdestillation av brændevin, eller som medvirker dertil. Godtgjøres det, at hensigten ikke har været at undgaa erlæggelse av pligtige avgifter, kan straffen nedsættes til bøter.

§ 44. Den, som uten kontrolvæsenets tilladelse fra brænderi eller oplag fjerner avgiftspligtig brændevin, straffes med bøter, forsaavidt ikke strengere straf paa tilfældet er anvendelig. Er brændevinet i hensigt at undgaa ilæggelse av avgift fjernet inden første opmaaling paa brænderiet, kan straffen forhøies til fængsel indtil 1 aar og i gjentagelsestilfælde til fængsel indtil 2 aar.

§ 45. Er nogen i §§ 43 og 44 omhandlet forbrydelse iverksat ved strafbart indbrud, ved gjennemboring av eller vold paa brændevinsapparat eller dertil hørende dele eller ledninger for brændevin, ved benyttelse av brændevinsapparat med skjulte avløp eller av hemmelige ledninger til brændevinets fjernelse eller ved aapning av, brud paa eller borttagelse av kontrolvæsenets laas eller segl, forhøies straffen til fængsel fra 1 til 3 aar, forsaavidt ikke høiere straf paa tilfældet er anvendelig. Under særdeles formildende omstændigheter kan straffen nedsættes til fængsel under 1 aar eller bøter.

§ 46. Den, som til avgiftspligtig brændevin eller til brændevin, som skal ombyttes med avgiftspligtig, ulovlig sætter stoffe, der bevirker feilagtig styrkeangivelse, eller paa nogen anden maate bevirker, at et feilagtig resultat fremkommer, straffes med bøter.

§ 47. Den, som i destillationsanlæg eller forøvrig ved særlige dertil anvendelige apparater retsstridig fraskiller denaturert brændevin tilsatte denatureringsmidler eller utskiller brændevin fra dermed tilberedt fernis, politur o. l., straffes med bøter eller fængsel indtil 1 aar og i gjentagelsestilfælde fængsel indtil 2 aar. Godtgjøres det, at hensigten ikke har været at fremstille drikkebrændevin, kan straffen nedsættes til bøter.

Med bøter straffes den, som uten anvendelse av særlige apparater søker at fremstille drikkebrændevin av denaturert brændevin, fernis, politur o. l. ved fraskillelse av tilsatte stoffe

15 aug. Nr. 8.

eller anvender brændevin, for hvilket er tilstaat hel eller delvis skattefrihet, i andet øiemed end det ved bevillingen bestemte, eller sælger denaturert brændevin, fernis, politur o. l. til personer, som skjønnes at ville bruke varen til drik eller til derav at tilberede drik.

§ 48. Den, som retsstridig borttar avgiftspligtig brændevin, der befinder sig under overførsel, straffes, forsaavidt ingen strengere straf paa forholdet er anvendelig, med bøter, men med bøter eller fængsel indtil 1 aar i tilfælde av, at der ved borttagelsen er gjort brud paa offentlig forsegling.

§ 49. Den, som findes skyldig i nogen i §§ 42 og 47 omhandlet forbrydelse, ved hvilken han har forsveket brændevinsavgift, skal foruten at underkastes den for tilfældet fastsatte straf, erlægge til statskassen det dobbelte og i gjentagelsestilfælde det firedobbelte av det forsvekne avgiftsbeløp.

Kan det forsvekne avgiftsbeløp ikke oplyses, fastsættes det ved skjøn, optat paa domfældtes bekostning. Er forsvikelsen skedd ved ulovlig tilvirkning, bortledelse eller fraskillelse av tilsatte denatureringsstoffe o. l., beregnes avgiften efter den mængde, som ved skjønnet findes med de benyttede apparater daglig at kunne tilvirkes, bortledes eller renatureres. Kan det ikke bringes paa det rene, i hvor langt tidsrum den ulovlige drift har fundet sted, fastsættes dette til 3 maaneder.

Brændevin, som er ulovlig tilvirket eller ulovlig fraskilt tilsatte stoffe, kan inddrages.

§ 50. Borttagelsen av eller brud paa det offentliges laas eller segl straffes med bøter, forsaavidt ikke handlingen godtgjøres at være skedd av nødvendighet for at hindre tilintetgjørelse av noget væsentligere retsgode.

Den, som gir eller tilbyr gaver til kontrolbetjent, med hvem han ifølge denne lovs bestemmelse har at gjøre, straffes med bøter.

§ 51. Overtrædelse av denne lov eller av forskrifter, som i medhold av denne lov utfærdiges, blir, forsaavidt ingen særskilt straf for samme i denne lov eller i den almindelige borgerlige straffelov er fastsat, at straffe med bøter.

Naar nogen fældes for forsætlig overtrædelse av denne lov eller av de i medhold av samme utfærdigede forskrifter, kan han desuten for en tid av indtil 5 aar eller for bestandig fradømmes ret til at utøve eller forestaa den næringsdrift, hvorunder han har forbrutt sig. Likeledes kan apparater eller materialer, som nogen findes i ulovlig besiddelse av, inddrages.

§ 52. Naar paatale for overtrædelse av denne lov finder sted, svarer husbonde for hustrus, børns og tjenestefolks, eier for brukers, samt eier og bruker for de ved deres bedrift an-

satte personers handlinger, hvad pengeansvar angaar, medmindre det efter de forhaandenværende omstændigheter skjønnes, at det paatalte er skedd mot deres vidende og vilje. 15 aug. Nr. 8.

§ 53. Bestemmelse om, hvorvidt tiltale skal reises for overtrædelse av denne lov, træffes av Finansdepartementet, der ogsaa, forsaavidt straffen for overtrædelsen ikke kan eller ikke antages at burde bli høiere end bøter eller inddragning, utfærdiger forelæg til vedtagelse av saadan straf, som departementet finder passende. Dette gjælder dog ikke overtrædelse av forskrifterne om forhandling og anvendelse av denaturert brændevin og politur m. v., der utsælges i mindre partier end 50 liter, hvilke overtrædelser paatales paa sedvanlig maate.

Kapitel 6.

Forskjellige bestemmelser.

§ 54. Politiets tjenestemænd har at føre tilsyn med denne lovs overholdelse og straks at underrette kontrolvæsenets tjenestemænd eller Finansdepartementet om enhver overtrædelse eller omgaaelse av loven eller de i henhold til samme givne forskrifter, som kommer til deres kundskap.

De skal derhos være pligtig til, naarsomhelst det forlanges, at være kontrolvæsenets tjenestemænd behjælpelig under utførelsen av deres hverv samt at foreta aapnings- og lukningsforretninger og føre tilsyn med apparater, som er aapne til utbedring eller opbevares utenfor brænderi eller destillation.

De er likeledes pligtig til at føre den specielle kontrol, som maatte bli anordnet med bruken av og handelen med denaturert brændevin, politur o. l.

§ 55. Naar nogen utenfor kontroletaten — til hvilken ogsaa henregnes medhjælpere — og toldetaten i henhold til denne lov paalægges at utføre nogen forretning, tilkommer han derfor kr. 4,00 foruten sedvanlig skyss- og kostgodtgjørelse. Utføres flere forretninger paa en dag, maa dog ikke en enkelt persons samlede godtgjørelse for disse overstige kr. 12,00.

Kontrollørernes og medhjælpernes godtgjørelse for utførelse av kontrolforretninger bestemmes av Finansdepartementet i de tilfælde, hvor det almindelige lønningsregulativ ikke kommer til anvendelse.

§ 56. Utgiftene ved kontrollen med brænderier og destillationer samt de til disse knyttede oplag utredes av statskassen.

De av kontrollen med et i drift værende brænderi flytende omkostninger erstattes av dette med et av Finansdepartementet efter størrelsen av de medgaaede utgifter fastsat beløp pr. driftsdøgn:

15 aug. Nr. 8.

a) For den del av driftstiden, som falder i tiden fra 15 september til paafølgende 30 juni, begge dage iberegnet, med avkortning av 1 døgns omkostninger for hver 600 liter 100 pct. brændevin, som tilvirkningen i denne tid har utgjort;

b) for den øvrige driftstid uten saadan avkortning.

Under enhver omstændighet tilsvares skyss- og kostgodtgjørelse i anledning av kontrollørernes reiser til og fra brænderier, naar driften har varet kortere end 15 døgn, og den ikke har maattet avbrytes paa grund av ulykkeshændelse.

Brænderier ansees at være i drift fra apparaternes aapning til deres lukning, og til driftstiden medregnes mellemkommende søn- og helligdage.

Finansdepartementet bestemmer, hvorvidt og i hvilken utstrækning der skal tilsvares utgifter ved kontrollen med destillationer eller for forretninger ved destillationer og deres oplag samt ved brænderiers oplag utenfor driftstiden.

Utgifter ved forretninger, der foretages efter det offentliges foranstaltning, bæres altid av det offentlige, naar forretningen ikke er foranlediget ved nogens forsømmelighet eller forseelse.

De utgifter, som skal erstattes, erlægges ved hver budgettermins utløp inden en maaned efter mottagelsen av den av Finansdepartementet utfærdigede beregning og inddrives i mangel av betaling ved utpantning.

§ 57. Utgiftene ved denaturering av og kontrol med brændevin, hvorfor er tilstaat hel eller delvis skattefrihet, utredes av vedkommende eier eller bevillingshaver efter Finansdepartementets bestemmelse.

§ 58. Forsaavidt nogen, der har begjært en forretning, ikke besørger den fremmet til bestemt tid eller undlater at søke opnaadd det ved samme tilsigtede formaal, har han at erstatte det offentlige de derved forvoldte utgifter.

§ 59. I tilfælde av, at der ved eftersyn av beholdningerne hos dem, der er bevilget hel eller delvis skattefrihet for brændevin til teknisk eller videnskabelig bruk eller er meddelt ret til utsalg i smaat av denaturert brændevin m. v., forefindes en mindre beholdning, end der skulde være, naar fradrag gjøres for svind og for, hvad vedkommende efter de foreskrevne regler legitimerer at ha avhændet eller forbrukt, kan avgift av det manglende kvantum alkohol opkræves efter Finansdepartementets bestemmelse.

§ 60. Kontrolvæsenet har at sørge for, at der paa ethvert brænderi, destillationsanlæg og oplag paa et passende sted findes opslaat en plakat, som indeholder denne lovs vigtigste bestemmelse om eiers eller brukers forpligtelser og ansvar.

§ 61. Denne lov træder i kraft fra den tid Kongen bestemmer, fra hvilken tid lov av 28 juni 1887 om brændevins

tilvirkning og omdestillation med senere tillæg og forandringer og lov av 13 juni 1891 om salg av denaturert brændevin ophæves. 15 aug. Nr. 8.

Ti har Vi o. s. v.

Kongelig resolution*), hvorved det samtidig med sanktion av foranstaaende lov om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. er bestemt, at loven skal træde i kraft den 15 september 1908. 15 aug.

Lov*)[1]) indeholdende forandring i lov om den Norske Enkekasse av 21 juni 1895, jfr. lov av 22 mai 1902. 15 aug. Nr. 9.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 14 august 1908, saalydende:

§ 3 i lov av 21 juni 1895, jfr. lov av 22 mai 1902, skal herefter lyde saaledes:

1. Enhver av de i § 2 nævnte forsikringer kan erhverves ved indskud en gang for alle.
2. Overlevelsesrente og livsforsikring kan ogsaa erhverves ved terminvise præmier gjennem et kortere eller længere tidsrum, som dog ikke uten i nedenanførte undtagelsestilfælde maa strække sig ut over forsørgerens eller den livsforsikredes 70de aar.
3. Ved forsikring av pligtig overlevelsesrente kan præmiebetalingen indenfor den foran fastsatte aldersgrænse uten lægeundersøkelse sættes til 5, 10, 15 eller 20 aar og mot tilfredsstillende helbredsattest for forsørgeren til 25 eller 30 aar. Helbredsattesten blir i dette tilfælde at erhverve paa forsørgerens bekostning. [2])Hvis forsørgeren er mellem 50 og 60 aar gammel, kan præmiebetalingstiden endvidere uten lægeattest sættes til saa mange hele aar, som der staar igjen til hans fyldte 70de aar, og hvis han er over 60 aar, kan den — uanset den nævnte aldersgrænse — sættes til 10 aar. Saafremt en forsørger, for hvem denne sidste bestemmelse er kommet til anvendelse, erholder avsked fra sin indskudsforpligtende stilling, kan han helt eller delvis ophøre med betalingen av mulig resterende præmier, som forfalder efter hans fyldte 70de aar, imot at overlevelsesrenten tilsvarende nedsættes. En i henhold hertil nedsat forsikring kan ikke senere atter forhøies.

---

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se Ot. prp. nr. 5. Indst. O. nr. 109. St.tid., forh. i Ot. side 916—917, i Lt. 362—363.

[2]) Jfr. derimot lovens § 2.

15 aug. Nr. 9.

4. Ved livsforsikring kan præmietiden indenfor den foran fastsatte almindelige aldersgrænse (70 aar) utstrækkes indtil 30 aar, naar forsikringen betinger utbetaling ved død alene. Betinger den utbetaling ved opnaaelse av et bestemt aldersaar eller ved tidligere død, kan præmietiden utstrækkes til saa mange hele aar, som der staar igjen til opnaaelse av dette aldersaar.

5. Forsaavidt ikke anderledes er bestemt ved overenskomst mellem vedkommende forsørger og Enkekassens direktion, og forsaavidt dertil er anledning, avholdes de Enkekassen tilkommende forsikringspræmier ved hver lønningstermin av forsørgerens indtægter og indbetales gjennem den kasse, hvorav disse utredes, ved hvert fjerdingaars begyndelse i Enkekassen. Paa samme maate iverksættes ogsaa præmiebetalingen, saasnart overenskomst om anden betalingsmaate misligholdes fra forsørgerens side, forsaavidt denne oppebærer løn av offentlig kasse.

Ti har Vi o. s. v.

15 aug. Nr. 10.

Lov*)[1] indeholdende forandring i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, jevnfør lov av 14 mai 1902.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 14 august 1908, saalydende:

I.

Efternævnte paragraffer i lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, jevnfør lov av 14 mai 1902, skal lyde saa:

§ 17. Alle fugler, som ikke foran er nævnt, skal være fredet for jagt og fangst fra og med 15 mars til og med 15 august. Herfra undtages rovfuglene (dag- og natrovfuglene), fiskeheire, ravn, kraaker, kaie, skjære, nøtteskrike, lavskrike, dompap, korsneb, varslere, graaspurv, trost og alle arter svømmefugler, — dog ikke stokanden, krikanden, brunnakanden, stjertanden og gravanden.

Dog skal det være tillatt i fredningstiden at fælde de efternærværende paragraf fredede fugler, naar de gjør skade i have, paa aker eller frugttrær.

§ 20. Hvor elg eller hjort aarligaars gjør betydelig skade paa skog, kan Kongen gi vedkommende grundeiere eller brukere i amt eller dele av samme tilladelse til at benytte sin jagtret

---

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Se Ot. prp. nr. 25, dok. nr. 43 med tillæg. Indst. O. XX. St.tid., forh. i Ot. side 760—825, 955—959, i Lt. 309—345, 363.

likeoverfor disse dyr utenfor den i nærværende lov bestemte jagttid, naar det av amtstinget anbefales. 15 aug. Nr. 10.

§ 22. Det skal være forbudt at benytte følgende fangstmaater eller at anbringe følgende fangstredskaper:

Fangstindretninger av enhver art for elg, hjort og vildren; dyregrav, baas og tane; faststaaende haav, garn og alle slags fiskeredskaper for fugl; trampsaks (fotsaks) for alt slags vildt undtagen for oter, ulv, jerv, gaupe og ræv samt, naar saksen forsvarlig overdækkes eller anbringes mindst to meter over marken, for maar og for rovfugler.

Jagtmaater, som fordrer anvendelse av kunstig lys, er ikke tillatt.

Svømmende elg, hjort og vildren maa ikke anfaldes, fanges eller dræpes, undtagen naar dyret som saaret forfølges.

Ved jagt paa vildren maa ikke benyttes skytevaaben med magasinmekanisme og heller ikke med opslagsigte eller med mindre kaliber end 12 mm.

§ 30. I præmie for efternævnte rovdyrs og rovfugles ødelæggelse betales:

For bjørn, ulv, jerv og gaupe fem og tyve kroner; for maar, oter og ræv (begge arter) to kroner; i Finmarken og Tromsø amter for ræv én krone. For unger av disse dyr betales som for voksne.

Efter amtstingets anbefaling kan Kongen bestemme, at præmien for ræv, fanget eller fældet i Finmarken amt i tiden fra og med 1 oktober til og med 31 mars, nedsættes eller bortfalder.

For ørn (land-, hav- og fiskeørn), for hønsehøk, rypefalk (jagtfalk), vandrefalk (pilgrimsfalk) og hubro to kroner; for spurvhøk og utenfor Finmarken for lom (storlom og smaalom) én krone.

For fjærklædte unger av disse fugler betales som for voksne.

§ 44. Kongen kan for amt eller større dele derav for indtil fem aar ad gangen, naar vedkommende amtsting anbefaler det, tilstede følgende forandringer i nærværende lovs bestemmelser:

1. Fredning av enkelte vildtsorter det hele aar.
2. Indskrænkning av jagttiden for enkelte vildtsorter samt flytning indtil 10 dage av terminen for spiljagt paa tiur og aarhane.
3. Forbud mot anvendelse av visse jagtvaaben samt jagt- eller fangstmaater, som ansees særlig skadelige for vildtstanden eller grusomme for vildtet.
4. Forbud mot at fælde aarskalv av elg.
5. Rypejagtens begyndelse fra 20 august i Lofoten og Vesteraalen fogderi.

15 aug. Nr. 10. Kongen eller den, han dertil bemyndiger[1]), kan derhos

1. utfærdige særskilte bestemmelser for retten til at drive jagt paa firføddet vildt, der holdes i dyrehave eller indhegnet park, samt paa harer, som opholder sig paa ø, hvor enkeltmand har jagtretten;
2. utfærdige midlertidige fredningsbestemmelser for dyr, som ikke er omhandlet i nærværende lov;
3. meddele tilladelse til, at der i videnskabelig øiemed fældes enkelte stykker av fredet vildt i fredningstiden, og at der i samme øiemed indsamles egg i de i §§ 6, 7 og 8 omhandlede strækninger.

II.

Denne lov træder i kraft 1 januar 1909.

Ti har Vi o. s. v.

15 aug. **Kongelig kundgjørelse***)[2]) angaaende avgifter av brændevinstilvirkningen samt av mais, durra eller rug, anvendt til brændevinstilvirkning, som skal erlægges til statskassen fra 15 september 1908.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Da Stortinget den 10 august 1908 har fattet følgende beslutninger:

Fra 15 september 1908 skal til statskassen erlægges:

B. Avgift av brændevinstilvirkningen ved de almindelige brænderier efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges med kr. 2,62 — to kroner seksti to øre — for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.
2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — en — hektoliter eller derover og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale for raasprit med kr. 2,62 — to kroner og seksti to øre —, for renset sprit med kr. 2,64 — to kroner og seksti fire øre —, samt for til drik tilberedte destillata, hvortil har været anvendt fuldstændig renset sprit, kr. 2,67 — to kroner og seksti syv øre — pr. liter av 100 pct. styrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter ut-

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

[1]) Kgl. resol. av 17 juni 1899 og 17 febr. 1900.

[2]) Se St. prp. nr. 6 (1908). Ot. prp. nr. 28 (1906—07) med den departementale komités indstillinger samt dok. nr. 28 (1908). Indst. S. XXXII med tillæg. St.tid. side 3291—3374.

førslen. Forat brændevin skal ansees som renset, maa 15 aug.
det paa saadan maate, som av vedkommende regjeringsdepartement nærmere bestemmes, godtgjøres, at det efter skattelægningen har undergaat en fuldstændig rensningsproces med omdestillation.

3. For brændevin tilvirket før nærværende skattebeslutning, og hvorfor der skal svares almindelig brændevinsavgift, blir denne at erlægge med kr. 2,22 — to kroner tyve og to øre — pr. liter beregnet til 100 pct. alkoholstyrke.

Forsaavidt den nuværende toldsats paa brændevin, kr. 2,80, forandres i tiden inden oplagsfristens utløp, blir heromhandlede avgifts størrelse at forandre i forhold dertil.

For det heromhandlede brændevin blir ved utførslen avgiften at tilbakebetale med den størrelse, som i skattebeslutningen av 27 mars d. a. bestemt.

4. Naar brændevin gjøres utjenlig til drik (denatureres) eller det paa anden fyldestgjørende maate findes garantert mot at bli anvendt til drik, kan vedkommende regjeringsdepartement tillate, at det fritages for tilvirkningsavgiften paa samme maate som færdige destillata, der utføres til utlandet.

C. Avgiften av brændevinstilvirkningen ved brænderier, der i henhold til gjældende lov kun kan sælge sit brændevin inden landet i denaturert tilstand, efter følgende regler:

1. Avgiften erlægges med 10 øre — ti øre — for hver liter, beregnet til 100 pct. alkoholstyrke, utmaalt efter den av Kongen til enhver tid autoriserte brændevinsprøver, hvilken avgift ogsaa blir at erlægge av den utvundne læk (det ved avbrændingen vundne svake, urene brændevin eller de saakaldte for- og efterdraaper), medmindre den enten paa en efter kontrolpersonalets skjøn betryggende maate gjøres utjenlig til omdestillation eller den til fornyet avdestillering og beskatning, av det derved vundne destillat bringes tilbake paa det i brænderiet værende avbrændingsredskap enten umiddelbart eller ved at opblandes i mindst 3 ganger saa meget av det til avbrænding bestemte materiale.

2. Naar norsk brændevin, hvorav foranstaaende avgift er betalt, i partier paa 1 — en — hektoliter eller derover og med iagttagelse av de nærmere forskrifter med hensyn til kontrollen, som vedkommende regjeringsdepartement bestemmer, utføres til utlandet, blir avgiften at tilbakebetale med 10 øre pr. liter av 100 pct. styrke, naar andragende derom fremkommer inden to aar efter utførslen.

15 aug. D. Avgift av mais, durra eller rug, hel eller formalt, som anvendes til brændevinstilvirkning utenfor de under C. nævnte brænderier, efter følgende regler:

1. Av mais erlægges en avgift av 5 — fem — øre pr. kg.

Naar et til den forbrukte mais svarende kvantum brændevin, beregnet efter et utbytte av 0,375 liter brændevin av 100 pct. styrke av 1 kg. mais, utføres til utlandet inden 30 april i den anden tilvirkningstermin efter den, i hvilken maisen er anvendt, blir efter vedkommende regjeringsdepartements nærmere bestemmelse den erlagte avgift at godtgjøre med 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr liter.

2. Av durra og rug erlægges paa samme maate, beregnet efter et utbytte av 0,30 liter brændevin av 100 pct. styrke av 1 kg., en avgift av 4 — fire — øre pr. kg., og ved utførsel godtgjøres 13,4 — tretten og fire tiendedels — øre pr. liter.

Saa befales herved disse beslutninger bragt i utøvelse.
Gitt paa o. s. v.

15 aug. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899, § 44, bestemmes, at hjort skal være fredet i aaret 1908 i Veø herred, Romsdal amt.

Denne bestemmelse træder i kraft straks.

15 aug. **Kongelig resolution,** hvorved det bl. a. paalægges sognepresten i Berg prestegjeld under Nedre Borgesyssel provsti i Kristiania stift for fremtiden at læse med konfirmanterne fra Rokke annekssogn paa et bekvemt sted inden sognet mot paa reiser i den anledning at tilstaaes en tilstrækkelig skyssgodtgjørelse av sognekassen og paa betingelse av, at sognet bekoster rengjøring og — i fornødent fald — opvarmning av konfirmantlokalet.

15 aug. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Hans E. Bøasæter ved gavebrev av 4 oktober 1906 oprettede »Hans Bøasæters legat for trængende i Kvikne sogns kommune« samt paa de for dette legat den 17 februar 1908 utfærdigede statuter.

15 aug. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa de av avdøde fabrikeier Carl O. Olsen ved testament av 10 november 1902 (jfr. avskrift av testament dat. 3 april 1883) oprettede:

I. Carl O. Olsens legat til bedste for trængende og værdige enker af Stavanger by — og

*) Bekjendtgj. 18 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 33.

II. Carl O. Olsen og Gjertine Malene Olsens legat til bedste for Bethania Waisenhus i Stavanger, samt paa de for disse legater den 11 mars 1908 utfærdigede fundaser. 15 aug.

Kongelig resolution, hvorved 15 aug.

1. Stod herred i Inderøen fogderi, Nordre Trondhjem amt, fra den tid, som av amtmanden bestemmes, paa de av herredsstyret i møter den 27 mai og 27 august 1907 vedtagne vilkaar deles i to herreder, Stod herred, omfattende det nuværende For sogn og Kvam herred, omfattende Kvam og Føling sogn,
2. For sogn fra samme tid blir at benævne Stod sogn.
3. — — —

Kongelig resolution, hvorved den nedsættelse i brandkontingenten med 25 %, som i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2, hittil har været tilstaat de i den Almindelige Brandforsikringsindretnings kjøbstadavdeling forsikrede bygninger i kjøbstaden Aalesund, fra 1 januar 1908 at regne og indtil videre fastsættes til 30 %, hvilken nedsættelse fra den tid, det av Departementet for de Offentlige Arbeider bestemmes, forhøies til 42 %, naar de i den nedsatte besigtigelseskomités uttalelse av 4 juni 1908 omhandlede yderligere forbedringer av brandvæsenet er gjennemført. 15 aug.

Kongelig resolution, hvorved stadfæstelse meddeles paa den av forstanderskapet for Hegre sparebank i møte den 9 mai 1908 vedtagne forandrede plan for banken som trædende istedenfor dennes ældre ved høieste resolution av 25 september 1897 stadfæstede plan. 15 aug.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til en sogneprest, hvori departementet overenstemmende med riksarkivarens uttalelser antar, at Riksarkivets pligt til gratis at levere attester av de i arkivet beroende kirkebøker maa begrænses til attester, som begjæres til prestens egen embedsmæssige bruk, mens private, som i et eller andet øiemed trænger eller ønsker attester av kirkebøkerne for disse likesom ogsaa for alle andre utskrifter av de i arkivet beroende arkivsaker maa finde sig i at erlægge den herfor sedvanlige betaling. 18 aug.

Grundlovsbestemmelse*)[1]) til ny paragraf 11 i grundloven. 19 aug.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

---

*) Bekjendtgj. 19 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

[1]) Se dok. nr. 77 (1905—06), jfr. St. prp. nr. 102 (1905—06). Indst. S. XXXXIX St.tid. side 3386—3445.

19 aug. At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings i overensstemmelse med grundlovens § 112 vedtagne beslutning av 12 august 1908 til grundlovsbestemmelse til ny paragraf 11 i grundloven, saalydende:

Grundlovens § 11 skal herefter lyde saaledes:

Kongen skal bo inden Riget og maa ikke uden Storthingets Samtykke opholde sig udenfor Riget længere end sex Maaneder ad Gangen, medmindre han for sin Person vil have tabt Ret til Kronen.

Kongen maa ikke modtage nogen anden Krone eller Regjering uden Storthingets Samtykke, hvortil to Trediedele af Stemmerne udfordres.

Ti har Vi o. s. v.

19 aug. **Grundlovsbestemmelse** *) [1]) til forandring i grundlovens §§ 9 og 44.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings i overensstemmelse med grundlovens § 112 vedtagne beslutning av 12 august 1908 til grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens §§ 9 og 44, saalydende:

Grundlovens §§ 9 og 44 skal herefter lyde saaledes:

§ 9. Saasnart Kongen, som myndig, tiltræder Regjeringen, aflægger han for Storthinget følgende Ed: »Jeg lover og sværger at ville regjere Kongeriget Norge i Overensstemmelse med dets Konstitution og Love; saasandt hjælpe mig Gud den Almægtige og Alvidende!«

Er intet Storthing paa den Tid samlet, nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet, og gjentages høitideligen af Kongen paa første Storthing.

§ 44. De som, i de udi §§ 40 og 41 anførte Tilfælde, forestaa Regjeringen, skulle for Storthinget aflægge følgende Ed: »Jeg lover og sværger, at ville forestaa Regjeringen i Overensstemmelse med Konstitutionen og Lovene, saa sandt hjælpe mig Gud den Almægtige og Alvidende!«

Holdes ei Storthing paa den Tid, nedlægges Eden skriftlig i Statsraadet, og gjentages siden paa næste Storthing.

Ti har Vi o. s. v.

19 aug. **Grundlovsbestemmelse** *) [1]) til forandring i grundlovens § 36.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings i overensstemmelse med grundlovens § 112 vedtagne be-

*) Bekjendtgj. 19 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

[1]) Se dok. nr. 77 (1905—06) jfr. St. prp. nr. 102 (1905—06). Indst. S. XXXXIX. St.tid. side 3386—3445.

slutning av 12 august 1908 til grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 36, saalydende: 19 aug.

Grundlovens § 36 skal herefter lyde saaledes:

Prins af det kongelige Hus maa ei gifte sig uden Kongens Tilladelse. Ei heller maa han modtage nogen anden Krone eller Regjering uden Kongens og Storthingets Samtykke; til Storthingets Samtykke udfordres to Trediedele af Stemmerne.

Handler han herimod, taber han saavel som hans Efterkommere Retten til Norges Trone.

Ti har Vi o. s. v.

Grundlovsbestemmelse *)[1]) til forandring i grundlovens § 86. 19 aug.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings i overensstemmelse med grundlovens § 112 vedtagne beslutning av 12 august 1908 til grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 86, saalydende:

Grundlovens § 86 skal herefter lyde saaledes:

Lagthingets Medlemmer tilligemed Høiesteret, men hvis Antallet af Lagthingets eller Høiesterets Medlemmer overstiger henholdsvis 31 eller 9, da efter Lodtrækning 30 af Lagthingets Medlemmer foruden Lagthingets Præsident og 8 af Høiesterets Medlemmer foruden Høiesterets Justitiarius, udgjøre Rigsretten, som i første og sidste Instans dømmer i de Sager, som af Odelsthinget anlægges, enten mod Statsraadets eller Høiesterets Medlemmer, for Embedsforbrydelser, eller mod Storthingets Medlemmer for de Forbrydelser de, som saadanne, maatte begaa.

I Rigsretten har Præsidenten i Lagthinget Forsædet.

Ti har Vi o. s. v.

Lov *)[2]) angaaende forandringer i og tillæg til lov om avgift av fiskevarer til havnearbeider, merker og fæstigheter i fiskedistrikterne av 24 mai 1873. 19 aug.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

At Os er blit forelagt det nu forsamlede, ordentlige Stortings beslutning av 11 august 1908, saalydende:

§ 1. Av det ved lov av 24 mai 1873 oprettede fond for havnearbeider, merker og fæstigheter i fiskeridistrikterne skal herefter ogsaa kunne ydes bidrag til saadanne arbeider i fiske-

*) Bekjendtgj. 19 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 34.

[1]) Se dok. nr. 77 (1905—06) jfr. St. prp. nr. 102 (1905—06). Indst. S. XXXXIX. St.tid. side 3386—3445.

[2]) Se Ot. prp. nr. 10. Indst. O. nr. 92. St.tid. forh. i Ot. side 895—910, i Lt. 359—362.

19 aug. riernes interesse paa den øvrige del av kysten, hvorhos der av fondets midler blir at yde tilskud til en ulykkesforsikring for fiskere overensstemmende med den herom gjældende lovgivning.

§ 2. Den ved nævnte lov fastsatte avgift til fondet av fiskevarer skal herefter erlægges med 42 øre av hver 100 kg. tørfisk, 28 øre av hver 100 kg. klipfisk, 10 øre av hver tønde saltet fisk, 20 øre av hver tønde rogn og 60 øre av hver tønde tran. Av fisk, der utføres fra Tromsø stift nedsaltet i fartøierne, erlægges derhos en avgift av 10 øre pr. 100 kg. Desuten skal der til fondet erlægges følgende utførselsavgift av andre fiskevarer:

Røket brisling i olje (sardiner) 5 øre pr. kasse à 100 daaser, ansjos i tønder 30 øre pr. tønde, laks, fisket søndenfor Finmarken, kr. 1 pr. 100 kg., iset sild 5 øre pr. kasse eller 6 øre pr. hl., hummer 1 øre pr. stykke og iset fisk utenom laks 10 øre pr. 100 kg.

§ 3. Avgiften erlægges av samtlige ovennævnte fiskevarer foruten ved utførsel sjøverts ogsaa ved landverts utførsel med jernbane. Naar varerne agtes utført landverts med jernbane, skal de angives til utførsel paa den maate, som i lov om toldvæsenet av 20 september 1845 er bestemt for varer, der utføres sjøverts.

Avsenderens angivelse av det kvantum fiskevarer, der skal utføres, avgives paa tro og love, hvorefter den lovbestemte avgift opkræves efter det saaledes opgivne kvantum, forsaavidt der, om saa maatte forlanges, skaffes tilfredsstillende bevis for opgavens rigtighet.

I tilfælde av overtrædelse av de til betryggelse for avgiftens rigtige erlæggelse givne bestemmelser indtræder samme ansvar og behandlingsmaate som for lignende overtrædelse av toldlovgivningen bestemt.

§ 4. § 1, 2det punktum i lov av 24 mai 1873 ophæves.

Ti har Vi o. s. v.

19 aug. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Edø herred av Nordre Nordmør lægedistrikt i Romsdal amt mot en godtgjørelse av statskassen av 80 kroner aarlig, der blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler.

19 aug. **Kongelig resolution,** hvorved den ved kongelig resolution av 6 januar 1908 fastsatte skrivemaate »Beiara« for det geistlige og civile inddelingsnavn Beieren i Nordland amt forandres til »Beiarn«.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania angaaende, hvorvidt den fremgangsmaate, at kolportører utbyr romanhefter og lignende, saaledes at abonnenterne paa disse hefter til slutning faar som præmie et ur eller anden gjenstand, efter den nye handelslov for præmiernes vedkommende maa klassifiseres som omførselshandel, da værdien av præmien er beregnet i hefternes pris. 20 aug.

Departementet uttaler, at da præmierne i almindelighet først tilstilles vedkommende efter endt subskription, kan den omhandlede fremgangsmaate neppe indgaa under begrepet omførselshandel. Departementet antar, at den her omhandlede trafik nærmest er at anse som optagelse av bestilling paa vedkommende præmiegjenstand og at henhøre under bestemmelserne i handelslovens § 14. Efter dennes litr. a er bestillingsoptagelsen fri for indvaanere av riket, naar gjenstanden (præmien) er frihandelsvarer eller bestillings-optagelsen foregaar for regning av nogen, som har virket eller latt virke gjenstanden her i riket.

Er ingen av disse betingelser tilstede, kan bestillingsoptagelsen lovmedholdig alene foregaa for regning av nogen, der har handelsbrev som kjøbmand. I dette tilfælde kan bestillinger dog ikke optages utenfor kjøbmandens næringskommune hos private forbrukere (§ 14 b).

Hvad selve bok-kolportagen angaar, henledes opmerksomheten paa handelslovens § 21.

Kongelig resolution*) [1]), hvorved de av Stortinget den 18 august d. a. fattede beslutninger angaaende forandringer i toldtariffen befales tat tilfølge. 21 aug.

Kongelig kundgjørelse**) om, at øerne Terceira og Fayal av de Azoriske Øer samt byen Adalia i Lilleasien indtil videre skal ansees smittet av den orientalske pest. 21 aug.

Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov av 19 april 1899 angaaende beskyttelse av børn mot bruk av tobak meddeles stadfæstelse paa en av herredstyret for Vik herred, Nordland amt, under 11 juli 1908 fattet beslutning til vedtægt for herredet angaaende salg av tobak til børn m. v. 21 aug.

---

*) Bekjendtgj. 26 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 40, hvor forandringene er indtat.

**) Bekjendtgj. 21 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.

***) Bekjendtgj. 21 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35, hvor vedtægten er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 5. Indst. S. XII med tillæg 2 og 4; St.tid. side 3501—3520.

21 aug. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at hare og rype skal være fredet det hele aar i Edø herred, Romsdal amt, indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1912.

21 aug. **Kongelig resolution,** hvorved den nuværende indehaver av konsulatet i Port of Spain bemyndiges til at opta edelig sjøforklaring og til at anstille undersøkelse angaaende indtruffet sjøulykke.

21 aug. **Kongelig resolution,** hvorved de av Stortinget under 7 og 8 august d. a. fattede beslutninger[1]), bl. a. saalydende:

Som tit. 13. Til ansættelse av en krigsadvokat og en krigsdommer i Tromsø stift samt til opsætning fra 1 januar 1909 av en ny bataljonsstab og fra 1 april s. a. av kadrer for 2 nye kompanier i Nordland og Tromsø amter kr. 10 000,00.

Som tit. 14. Til opsætning fra 1 oktober 1908 av et skytterkontor i Kristiania kr. 3300,00,

befales tat tilfølge.

21 aug. **Regler** for fæstekontor i Ringsaker herred**), vedtat av herredsstyret 9 juni og 10 august 1908, approbert av amtmanden i Hedemarken amt 21 august næstefter.

24 aug. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Nedenes amt, foranlediget ved en forespørsel, om der ikke med de i byskattelovens § 50 fastsate forfaldsterminer var forutsat den regel, at forsaavidt terminerne endte med en helligdag, skulde disse ansees for at være utløpet den nærmest paafølgende hverdag.

I den anledning uttaler departementet, at spørsmaalet antages at maatte besvares benegtende, idet de gjældende skattelove ikke indeholder nogen bestemmelse, svarende til straffeproceslovens § 158 og vekselloven § 91 om, at naar en frist, inden hvis utløp noget maa foretages, ender med en helligdag, ansees den for at være utløpet med den nærmest følgende hverdag.

26 aug. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Nordland og Tromsø amter i anledning av en mellem Nordland

*) Bekjendtgj. 21 aug. i Lovtid. 1ste avd. nr. 35.
**) Bekjendtgj. 2 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 36, hvor reglerne er indtat.

[1]) Se St. prp. nr. 86 (1905—06), St. prp. nr. 30 (1906—07), St. prp. nr. 85 (1908); dok. nr. 4 og tillæg til samme (1905—06), dok. nr. 59 (1906—07), dok. nr. 45 (1908). St.tid. side 3160—3291.

og Tromsø amtsskolestyrer opstaat meningsforskjel om hvilken amtsskolekasse skal utrede alderstillæg for 1ste halvaar 1908 til en lærer og kirkesanger, som fra 1 januar 1908 ansattes i Karlsøy, men efter ansøkning fik tilladelse til at forbli i sin gamle post i Værøy til skoleaarets utgang. 26 aug.

I den anledning meddeles, at departementet i betragtning av, at læreren i 1ste halvaar 1908 udelukkende har virket i Værøy, anser det rettest, at ogsaa alderstillægget for nævnte halvaar utbetales ham av Nordland amtsskolekasse.

Kongelig resolution, hvorved det tillates, at der for eftertiden avholdos særskilt konfirmation i Luksefjeld kapel i Gjerpen prestegjeld under Skien provsti i Kristiansand stift en søndag om høsten efter biskopens nærmere bestemmelse, — naar der er mindst 4 fra kapeldistriktet, som skal konfirmeres. 29 aug.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa: 29 aug.

I.

a. Det av fru Kirstine Ottesen ved testamente av 31 mars 1875 oprettede »legat til høiesteretsassessor Claus Winter-Hjelms minde for husarme i Kristiania by«.

b. De av Kristiania magistrat for nævnte legat under $\frac{22 \text{ januar}}{29 \text{ juli}}$ 1908 utarbeidede statuter.

II.

Legatets midler, der ifølge statuterne blir at forvalte av Kristiania overformynderi, tillates inddraget under dette overformynderis fællesforvaltning (jfr. lov av 25 februar 1899).

Kongelig resolution, hvorved det utarbeidede forslag til »Reglement for anbringelse av Universitetets kapitaler« godkjendes i henhold til lov om det kongelige Frederiks Universitet av 9 oktober 1905 § 52, 3. 29 aug.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til straffeproceslovens § 369, andet led, bestemmes, at Follo sorenskriveri fra 1 oktober 1908 og indtil videre med hensyn til uttrækning av domsmænd i meddomsretssaker skal utgjøre 2 lodtrækningsdistrikter, det ene bestaaende av herredene Kraakstad, Aas og Vestby samt ladestedene Son og Hølen, og det andet av herredene Nesodden og Frogn samt kjøbstaden Drøbak. 29 aug.

29 aug. **Kongelig resolution,** hvorved der fra 19 august 1908 indtil videre tillægges indehaveren av Nordland amtmandsembede to tredjedele av renterne av salgssummene for den i henhold til kongelig resolution av 26 november 1887 solgte gaardpart Rønvik nedre i Bodø tinglag og for den i henhold til kongelig resolution av 12 april 1907 solgte embedsgaard løpenr. 8 i Bodø by, respektive kr. 3000,00 og kr. 25 000,00, tilsammen kr. 28 000,00.

29 aug. **Kongelig plakat** *) angaaende handel med gifter og apotekvarer.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

I. I kraft av lov om handelsnæring av 16 juli 1907 fastsættes herved,

1. at de i vedføiede fortegnelse A opførte gifter og apotekvarer bare skal kunne sælges fra rikets apotek,
2. at de i fortegnelse B opførte gifter skal foruten fra rikets apotek ogsaa kunne sælges av kjøbmænd, som dertil har erholdt politiets tilladelse eller som har erholdt departementets tilladelse til at sælge alle slags gifter og apotekvarer, samt
3. at de i fortegnelse C opførte stoffe skal kunne sælges baade av apotekere og kjøbmænd paa de deri forøvrig nævnte vilkaar.

II. Justis- og Politidepartementet bemyndiges til at gjøre saadanne ændringer i plakatens forskrifter, som i tiden mellem de i handelslovens § 26 omhandlede gjennemsyn hvert 10de aar viser sig nødvendig, og tillike til at avgjøre, om nye ting, som efter sidste gjennemsyn er kommet i handelen, skal komme ind under apotekeres salgsret eller enehandel.

Denne plakat træder i kraft straks. Samtidig ophæves den gjældende plakat angaaende apotekeres handel med gifter og medicinske stoffe m. v. av 23 juni 1888 med tillægsresolutioner av 8 mai 1889, 21 december 1895, 29 mai 1901 og 4 juni 1904 samt plakat angaaende forhandling av gifter ved handelsberettigede til apotekere m. v. av 4 juni 1904 I § 1 med tillægsresolution av 26 mars 1907.

Git paa o. s. v.

A.

Fortegnelse over gifter og apotekvarer, som bare kan sælges fra rikets apotek.

(Vedkommende departement kan i henhold til lov om handelsnæring av 16 juli 1907 § 27 b ogsaa gi kjøbmænd, naar

*) Bekjendtgj. 2 septbr. i Lovtid. 1ste avd nr. 36.

de har de i nævnte lov angivne betingelser, ret til at sælge de i denne fortegnelse omhandlede stoffe til andre kjøbmænd, som har erholdt den samme tilladelse, til apotekere, fabrikanter eller andre industridrivende, som bruker dem i sin virksomhet, og til bestyrere av offentlige laboratorier og videnskabelige indretninger, som ikke er sykehus eller pleiehjem). 29 aug.

I.

Gifter. — Alle stoffe, der i denne fortegnelse er betegnet med en stjerne, samt stoffe, der kan stilles i klasse med dem og ikke uttrykkelig er nævnt i fortegnelsen B eller C.

II.

Arcana. — Som saadanne opfattes uten hensyn til deres art alle enkelte og sammensatte stoffe, naar de falholdes som lægemiddel eller angives at være i besiddelse av medicinsk virkning, og deres sammensætning holdes hemmelig[1]).

III.

Medicamina. — Alle stoffe, der anvendes for at forebygge eller helbrede sygdomme, uanset om deres enkelte bestanddele er gjenstand for almindelig handel eller ikke.

Herfra undtages de under nedenstaaende kollektive grupper som undtagelser uttrykkelig nævnte præparater (C II), samt de stoffe, der henhører til fortegnelsen C I, naar disse skal anvendes som bandage, til desinfektion, i kosmetisk, teknisk eller andet ikke medicinsk øiemed[2]) og ikke ved avertissementer, cirkulærer eller paa anden maate falbydes eller anbefales som stoffe, der er tjenlige til at helbrede sygdomme.

a. *Medicamina composita* = Sammensatte lægemidler.

Aceta medicinalia. — Alle med eddike eller eddikesyre til medicinsk bruk tilberedte præparater.

Aqvae destillatae et extemporaneae medicinales. — Alle vand til medicinsk bruk, tilberedt ved destillation, utrystning eller utrivning av organiske stoffe, som urter, røtter, blomster, barker, frø, æteriske og empyreumatiske oljer, balsamer, harpikser etc. med vand eller spiritusholdig vand.

---

[1]) Som hemmeligholdte ansees alle stoffe, hvis kvantitative sammensætning ikke er angit paa signatur, indpakning eller den bruksanvisning, der maatte ledsage stoffet.

[2]) Til apotekere kan de til fortegnelse C I hørende stoffe dog sælges, uanset for hvilket øiemed de av disse skal anvendes.

29 aug. *Capsulae gelatinosae et amylaceae repletae.* — Gelatin- og oblatkapsler fyldt med stoffe, der skal anvendes som lægemidler.

Cerata medicinalia. — Alle præparater av fast konsistens, tilberedt til medicinsk bruk av voks eller andre fettsubstanser.

Chartae medicinales. — Papir, pap, pergament, skind og lignende stoffe, impregnert eller bedækket med stoffe, der skal gjøre dem anvendbare som lægemidler.

Confectiones medicinales. — Alle med sukker indbakte stoffe, der skal anvendes som lægemidler.

Herfra undtages kamfer- og terpentindrops (jfr. C II).

Decocta medicinalia. — Alle til medicinsk bruk tilberedte vandige avkok av organiske stoffe.

Electuaria medicinalia. — Alle til medicinsk bruk tilberedte præparater i form av latværge.

Elaesacchara medicinalia. — Alle præparater tilberedt til medicinsk bruk ved utrivning av æteriske oljer, balsamer og lignende stoffe med sukker.

Emplastra medicinalia. — Alle lægemidler i form av plaster, saavel i masse som utstrøket paa skind, lerret, papir, taft etc.

Emulsiones medicinales. — Alle præparater til medicinsk bruk, tilberedt ved støtning, rivning eller rystning av frø, oljer og andre fettsubstanser, balsamer, harpikser, kamfer og lignende stoffe med egg, eggehvite, gummier eller andet planteslim og vand.

Extracta medicinalia. — Alle præparater til medicinsk bruk, tilberedt ved inddampning av plantesafter, dyriske væsker eller uttræk av organiske stoffe.

Herfra undtages almindelig maltekstrakt, diastasemaltekstrakt og maltekstrakt med humle (jfr. C II).

Gelatinae medicinales. — Alle præparater til medicinsk bruk, tilberedt ved at indkoke uttræk eller avkok av organiske stoffe til gelékonsistens.

Herunder indbefattes ogsaa gelatin, impregnert med stoffe, hvorved den blir anvendelig som lægemiddel.

Gossypia et lintea medicinalia. — Bomuld, jute, cellulose, lerret, gaze, charpi og lignende stoffe, der er impregnert eller bedækket med stoffe, der skal gjøre dem anvendbare som lægemidler, forsaavidt de ikke er nævnt i fortegnelsen C.

Infusa medicinalia. — Alle præparater til medicinsk bruk, tilberedt ved at uttrække organiske stoffe med vand.

Lapides medicinales. — Alle til medicinsk bruk tilberedte etsstifter og sammensmeltede masser.

Linimenta medicinalia. — Alle flytende salver (smørelser) til medicinsk bruk. 29 aug.

Mixturae medicinales. — Alle slags flytende blandinger, saavel til utvortes som indvortes medicinsk bruk.

Olea infusa medicinalia. — Alle til medicinsk bruk tilberedte oljeholdige uttræk av organiske stoffe.

Pastae, pastillae, tabulettae et trochisci medicinales. — Alle pasta, pastiller, tabletter og trochiscer til medicinsk bruk.

Herfra undtages de, der er tilberedt av mineralkilder og ikke indeholder giftige stoffe — A I og B — (jfr. C II).

Pilulae medicinales. — Alle præparater til medicinsk bruk i form av piller eller pillemasse.

Pulveres medicinales mixti. — Alle pulverblandinger til medicinsk bruk.

Salia medicinalia mixta. — Alle saltblandinger til medicinsk bruk.

Herfra undtages de ved utkrystallisering av naturlige mineralkilder erholdte saltblandinger, samt kunstige efterligninger av disse, forsaavidt de ikke indeholder giftige stoffe — A I og B — (jfr. C II).

Sapones medicinales. — Alle sæper, der indeholder giftige stoffe (jfr. A I og B) eller er tilberedt til medicinsk bruk, forsaavidt de ikke er nævnt i C I 26.

Solutiones medicinales. — Alle slags opløsninger til medicinsk bruk.

Herfra undtages, forsaavidt de ikke indeholder giftige stoffe (jfr. A I og B), naturlige mineralvand og kunstige efterligninger derav[1]), samt av de saakaldte doserte mineralvand følgende: Bittervand (svovelsurt magnesiavand), gipsvand, glaubersaltvand, kalkvand (kulsurt og fosforsurt), sodavand, potaskevand, litionvand (kulsurt og salicylsurt), salmiakvand, salpetervand, natronvand (kulsurt og fosforsurt), jernvand (kulsurt, citronsurt og fosforsurt), magnesiavand (kulsurt og svovelsurt) (jfr. C II).

Species medicinales. — Alle til medicinsk bruk tilberedte blandinger av grovt knuste eller skaarne organiske stoffe, med eller uten tilsætning av andre stoffe.

Succi inspissati medicinales. — Alle mer eller mindre sterkt inddampede plantesafter eller dyriske væsker, saavel med som uten tilsætning av sukker, naar de skal tjene som lægemidler.

Herfra undtages maltsaft, samt de under extracta medicinalia som undtagelser nævnte stoffe.

---

[1]) Forsaavidt naturlige mineralvand angaar, er deres indhold av jod- eller bromforbindelser ikke til hinder for deres salg av fabrikanter og kjøbmænd. Det samme gjælder kunstige efterligninger, naar deres indhold av nævnte forbindelser ikke overstiger det tilsvarende naturlige vands.

29 aug. *Syrupi medicinales.* — Alle siruper til medicinsk bruk.
Tincturae medicinales. — Alle av organiske stoffe til medicinsk bruk tilberedte æteriske og spirituøse uttræk.
Ungventa medicinalia. — Alle præparater i form av salve til medicinsk bruk.
Vina medicinalia. — Alle med vin til medicinsk bruk tilberedte præparater.
Herfra undtages almindelig maltvin (jfr. C II).

b. *Medicamina simplicia* = Usammensatte lægemidler.

1. *Animalium variae species.*

Dyriske stoffe, der er giftige eller fortrinsvis finder medicinsk anvendelse og ikke er nævnt i fortegnelsen B eller C.

Eksempler:

**Cantharides* — Spanske fluer.
Castoreum — Bevergjel.
Lapis cancrorum — Krebsøine.

2. *Præparata chemica.*

Kemiske stoffe eller præparater, der er giftige eller fortrinsvis finder medicinsk anvendelse og ikke er nævnt i fortegnelsen B eller C.

Eksempler:

**Acetanilidum* — Acetanilid, Antifebrin.
Acidum acetylo-salicylicum et Aspirinum — Acetylsalicylsyre og Aspirin.
*— *arsenicicum* — Arsensyre og dens forbindelser.
*— *arsenicosum* — Arsensyrling og dens forbindelser.
— *benzoicum* — Bensoesyre og dens salte.
*— *carbolicum purum et depuratum* — Karbolsyre ren og renset samt dens forbindelser og præparater, forsaavidt de ikke henhører under fortegnelsen C.
— *chrysophanicum* — Krysofansyre og dens forbindelser.
**Acidum hydrocyanatum* — Blaasyre og dens forbindelser.
Acidum hypophosphorosum, phosphorosum et hypophosphoricum — Underfosforsyrling, Fosforsyrling og Underfosforsyre samt deres salte, forsaavidt de ikke er nævnt i fortegnelsen C eller ifølge analogi kan henføres dertil (Fosforsure salte se »*Phosphata*«).
— *sozojodolicum* — Sozojodolsyre og dens salte.
— *valerianicum* — Valerianesyre og dens salte.
Actolum, Argentaminum, Itrolum, Protargolum — Actol, Argentamin, Itrol, Protargol og lignende til medicinsk bruk fremstilte sølvforbindelser.
Aether — Nafta.

Aether chloratus spirituosus — Fortyndet kloræter.
— *nitrosus spirituosus* — Fortyndet salpeteræter.
**Aethylenum chloratum* — Klorætylen.
**Aethylium chloratum* — Ætylklorid, Kloræter.
*— *nitrosum* — Ætylnitrit.
**Agaricinum* — Agaricin, Agaricinsyre.
Alcaloida — Alkaloiderne og alle deres forbindelser.

Eksempler:

Akonitin*, **Atropin*, *Cinkonin*, **Digitalin*, **Digitoksin*, **Duboisin*, **Fysostigmin* (Eserin*), **Hydrastin*, **Hyoscyamin*, *Kinin*, **Kodein*, *Koffein*, **Kokain*, **Kolchicin*, **Koniin*, **Morfin*, **Nicotin*, **Pilokarpin*, **Skopolamin* (**Hyoscin*), **Stryknin*, *Teobromin*, **Veratrin*, **Yohimbin*.

Alsolum — Alsol.
**Amylenum hydratum* — Amylenhydrat.
**Amylium nitricum* — Amylnitrat.
*— *nitrosum* — Amylnitrit.
Anetholum — Anetol.
**Antifebrinum* — Antifebrin, Acetanilid.
**Antipyrinum* — Antipyrin og dens forbindelser og i likhet dermed *Phenazon og dens forbindelser.
Apiolum — Apiol, Persillekamfer.
**Apomorphinum* — Apomorfin og dets salte.
Argentum colloidale — Kolloidalt sølv.
— *nitricum fusum in bacillis* — Sølvnitrat i stænger.
**Aristolum* — Aristol. 29 aug.
**Arsenum* — Arsen og dets forbindelser.
Aspirinum et Acidum acetylosalicylicum — Aspirin og Acetylsalicylsyre.
Bismuthum subnitricum — Basisk vismutnitrat og andre vismutforbindelser, der fortrinsvis finder medicinsk anvendelse.
*Bromforbindelser med undtagelse av de i fortegnelsen B nævnte.
**Cantharidinum* — Kantaridin.
**Cerium oxalicum* — Ceriumoksalat.
Chinoidinum — Kinoidin.
**Chloralum hydratum* — Kloralhydrat.
**Chloroformium* — Kloroform.
Chrysarobinum — Krysarobin.
**Creosotum* — Kreosot og derav til medicinsk bruk fremstillede præparater.
**Crotonchloralum hydratum* — Krotonkloralhydrat.
**Dioninum* — Dionin.
Diuretinum et Theobrominum natrium salicylicum — Diuretin og Teobrominnatrium-salicylat.
**Eucainum* — Eukain og dets forbindelser.
Eucalyptolum — Eukalyptol.
Eugenolum — Eugenol.
Fercao.
Ferrum albuminatum — Jernalbuminat og jernalbuminatpræparater.
— *carbonicum* — Ferrokarbonat.
— *carbonicum saccharatum* — Sukkerholdig ferrokarbonat.
— *chloratum ammoniatum* —

29 aug.

Ferriammoniumklorid, Jernsalmiak.

Ferrum citricum ammoniatum — Ferriammoniumcitrat, Citronsur jernoksyd-ammoniak.

— *citricum oxydatum* — Ferricitrat, Citronsurt jernoksyd.

— *kali tartaricum* — Ferrikaliumtartrat.

— *lacticum* — Ferrolaktat og andre laktater.

— *oxydatum dialysatum* — Dialysert ferri-hydroksyd, tørt og flytende.

— *oxydatum saccharatum* — Jernsukker, Jernoksydsakkarat.

— *peptonatum* — Jernpeptonat og jernpeptonat-præparater.

— *reductum* — Reducert jern.

— *sesquichloratum (Chloretum ferricum)* — Ferriklorid (Jernklorid) i mængder under 5 kilogram.

Glycosida — Glykosider, der er giftige eller fortrinsvis finder medicinsk anvendelse. Eksempler:

**Amygdalinum* — Amygdalin.

Arbutinum — Arbutin.

**Guajacolum* — Guajakol og derav til medicinsk bruk fremstillede præparater.

Haemoglobinum — Hæmoglobin og hæmoglobinpræparater.

**Heroinum* — Heroin og dets forbindelser.

Hexamethylentetraminum et Urotropinum — Heksametylentetramin og Urotropin.

**Hydrargyrum amido-bichloratum* — Hvitt kviksølvpræcipitat.

**Hydrargyrum bichloratum corrosivum* — Merkuriklorid, Etsende kviksølvsublimat.

**— *bijodatum* — Merkurijodid, Kviksølvjodid.

**— *carbolicum* — Karbolkviksølv.

**— *chloratum mite* — Merkuroklorid, Kalomel.

**— *chromicum* — Merkurikromat, Kromsurt kviksølvoksyd.

**— *cyanatum* — Kviksølvcyanid.

**— *jodatum* — Merkurojodid, Kviksølvjodyr.

**— *nitricum oxydatum* — Merkurinitrat, Salpetersurt kviksølvoksyd.

**— *nitricum oxydulatum* — Merkuronitrat, Salpetersurt kviksølvoksydul.

**— *oxydatum* — Merkurioksyd, Kviksølvoksyd, gult og rødt.

**— *phenylicum* — Fenolkviksølv.

**Hydrargyrum tannicum oxydulatum* — Merkurotannat, Garvesurt kviksølvoksydul.

**Hydras amylenicus* — Amylenhydrat.

**— *chloralicus* — Kloralhydrat.

**— *croton-chloralicus* — Krotonkloralhydrat.

**Hydrastininum* — Hydrastinin og dets forbindelser.

Ichthyolum — Iktyol, alle slags.

**Jodforbindelser med undtagelse av de i B nævnte.

**Jodoformium et *Jodolum* — Jodoform og Jodol, samt dermed præparerte artikler, der ikke er nævnt i fortegnelsen C.

Kairinum — Kairin.

Kalium aceticum — Kaliumacetat, Eddikesurt kali.

Kalium tartaricum — Kaliumtartrat, Vinsurt kali.

* *Kreosotum*, se **Creosotum*.

Lenigallolum — Lenigallol.

* *Lithium bromatum* — Litiumbromid, Bromlitium.

— *carbonicum* — Litiumkarbonat, Kulsurt lition.

* — *jodatum* — Litiumjodid, Jodlitium.

Lysoformum — Ren lysoform. (Karbol-lysoform og Raa-lysoform, jfr. C I).

Magnesium citricum — Magnesiumcitrat, Citronsur magnesia.

— *hydro-carbonicum (Magnesium carbonicum)* — Magnesiumhydrokarbonat, Kulsur magnesia i mængder under 5 kilogram.

— *oxydatum leve* — Magnesiumoksyd, Let brændt magnesia i mængder under 5 kilogram.

— *oxydatum ponderosum* — Magnesiumoksyd, Tung brændt magnesia.

— *sulfuricum* — Magnesiumsulfat, Engelsk salt i mængder under 10 kilogram.

Mentholum — Mentol og Mentolstifter (Migrænestifter).

Naphtholum — Naftol.

* *Nirvaninum* — Nirvanin.

* *Nitrobenzolum* — Nitrobenzol, Mirbanolje.

* *Novocainum* — Novokain og dermed tilberedte præparater.

Orthoformum — Ortoform.

* *Oxalata* — Oksalsure salte, der ikke er nævnt i fortegnelsen B.

Papainum et Papayotinum — Papain og Papayotin.

Paraldehydum — Paraldehyd.

* *Pepsinum* — Pepsin.

* *Perhydrolum* — Perhydrol, samt de saakaldte Metalperhydroler, og Vandstofhyperoksydopløsninger sterkere end 10 volumprocent. 29 aug.

* *Phenacetinum* — Fenacetin.

* *Phenolum* — Fenol, se **Acidum carbolicum*.

Phosphata — Fosforsure salte, forsaavidt de ikke er nævnt i fortegnelsen C eller ifølge analogi kan henføres dertil.

* *Phosphorus* — Fosfor. (Rødt fosfor se fortegnelsen B).

* *Picrotoxinum* — Pikrotoksin, Kokkulin.

Propylaminum — Propylamin og dets forbindelser.

Resorcinum — Resorcin.

Saccharinum — Sakkarin.

Salicylata — Salicylsure salte.

* *Salipyrinum, Salolum* etc. — Salipyrin, Salol og andre salicylforbindelser til medicinsk bruk.

* *Santoninum* — Santonin og dets forbindelser.

* *Stibium sulfuratum amorphum* — Amorft tredobbelt antimonsulfid.

* *Stibium sulfuratum aurantiacum* — Femdobbelt antimonsulfid, Guldsvovel.

* *Stovainum* — Stovain.

Succinata — Ravsure salte.

* *Sulfonalum* — Sulfonal og dermed analoge forbindelser.

Sulfur sublimatum elotum — Vasket svovelblomme.

Tannalbinum, Tannigenum etc. — Tannalbin, Tannigen og analoge forbindelser, der har medicinsk anvendelse.

Tannata — Garvesyreforbindelser, der fortrinsvis finder medicinsk anvendelse.

29 aug.

Tartarus ammoniatus — Vinsurt ammoniakkali, Ammoniakvinsten.
Tartarus boraxatus — Boraksvinsten.
Terpinolum — Terpinol.
Terpinum hydratum — Terpinhydrat.
Thallinum — Tallin og dets salte.
Theobrominum natrium salicylicum et Diuretinum — Teobrominnatrium-salicylat og Diuretin.
Thiocolum — Tiokol.
Thymolum — Tymol.
Tribromphenolas bismuthicus et Xeroformum — Vismuttribromfenolat og Xeroform.
Urotropinum et Hexamethylentetraminum — Urotropin og Heksametylentetramin.
* *Urethana* — Uretanforbindelser.
Validolum — Validol.
* *Veronalum* — Veronal.
Xeroformum et Tribromphenolas bismuthicus — Xeroform og Vismuttribromfenolat.
* *Zincum aceticum* — Sinkacetat, Eddikesurt sinkoksyd.
* *Zincum sulfocarbolicum* — Sulfokarbolsink.

3. *Pyrolea.*

Empyreumatiske oljer, der er giftige eller fortrinsvis har medicinsk anvendelse og ikke er nævnt i fortegnelsen B eller C.

Eksempler:

Pyroleum animale crudum et rectificatum — Raa og renset (rektificert) hjortetaksolje.
— *Cerae* — Voksolje.
— *Fagi* — Bøketrætjære.
Pyroleum Juniperi — Enertjære.
— *Succini crudum et rectificatum* — Raa og renset (rektificert) ravolje.

4. *Vegetabilium variae species.*

Vegetabilske stoffe, der er giftige eller fortrinsvis har medicinsk anvendelse og ikke er nævnt i fortegnelsen B eller C.

Eksempler:

* *Agaricus albus* — Lerkesvamp.
Aetheroleum Absinthii — Malurtolje.
* *Aetheroleum Amygdalae cum Acido hydrocyanato* — Blaasyreholdig bittermandelolje.
— *Cajeputi* — Cajeputolje.
— *Chamomillae* — Kamilleolje.
— *Cubebae* — Kubebolje.
Aetheroleum Cumini — Kumenolje.
— *Eucalypti* — Eukalyptusolje i mængder under 5 kilogram.
— *Juniperi* — Enebærolje i mængder under 5 kilogram.
* — *Laurocerasi cum Acido hydrocyanato* — Blaasyreholdig laurokirsebærolje.

Aetheroleum Matico — Matikoolje.
— *Origani Cretici* — Spansk humleolje.
— *Petroselini* — Persilleolje.
*— *Sabinae* — Sevenbomolje.
— *Salviae* — Salvieolje.
— *Santali* — Sandelolje.
*— *Sinapis* — Sennepsolje.
— *Tanaceti* — Reinfannolje.
— *Terebinthinae rectificatum* — Rektificert terpentinolje.
— *Valerianae* — Valerianeolje.
Anetholum — Anetol.
Balsamum Copaiva — Kapaivabalsam.
— *Terebinthinae Chios* — Chiosterpentin.
**Bulbus Scillae* — Strandløk; undtat er de i fortegnelsen C nævnte blandinger (jfr. C I 19).
Cortex Angosturae — Angosturabark.
— *Canellae albae* — Hvit kanel.
— *Cascarillae* — Kaskarillebark.
— *Chinae* — Kinabark.
— *Condurango* — Kondurangobark.
— *Frangulae* — Frangulabark.
*— *Mezerei* — Kjælderhalsbark.
— *radicis et fructuum Punicae granati* — Granatrot- og Granatæblebark.
— *Rhamni Purshianae* — Kaskara-Sagradabark.
Eucalyptolum — Eukalyptol.
Eugenolum — Eugenol.
**Euphorbium* — Euforbium.
**Fabae Calabaricae* — Kalabarbønner.
Flores Arnicae — Arnikablomster.
Flores Chamomillae — Kamilleblomster. 29 aug.
— *Cinae* — Ormefrø.
— *Koso* — Kosoblomster.
— *Rosmarini* — Rosmarinblomster.
— *Sambuci* — Hyldeblomster.
— *Tanaceti* — Reinfannblomster.
— *Tiliae* — Lindeblomster.
— *Verbasci* — Kongelysblomster.
**Folia Belladonnae* — Belladonnablade.
— *Cardui benedicti* — Korbendiktblade.
— *Cocae* — Kokablade.
*— *Digitalis* — Fingerbølurtblade.
— *Diosmae crenatae (Folia Bucco)* — Bukkoblade.
— *Eucalypti* — Eukalyptusblade.
— *Farfarae* — Hestehovblade.
— *Guarana* — Guaranablade.
— *Hamamelidis* — Hamamelisblade.
*— *Hyoscyami* — Bulmeurtblade.
*— *Jaborandi* — Jaborandiblade.
— *Matico* — Matikoblade.
— *Rosmarini* — Rosmarinblade.
— *Salviae* — Salvieblade.
— *Sennae* — Sennesblade.
*— *Stramonii* — Pigæbleblade.
Folliculi Sennae — Sennesbælger.
**Fructus Colocynthidis* — Kolokvinter.
— *Cubebae* — Kubeber.
— *Lauri* — Laurbær.
— *Papaveris* — Valmuefrugt.
Gummi-resina Ammoniacum — Ammoniakgummi.

29 aug. *Gummi-resina Asa foetida* — Dyvelsdrek.
*— *Euphorbii* — Euforbium.
— *Galbanum* — Galbanum.
— *Myrrha* — Myrra.
*— *Scammonii* — Skammonium.
**Herba Aconiti* — Stormhaturt.
*— *Cicutae virosae* — Selsnæpeurt.
*— *Conii* — Skarntydeurt.
*— *Lobeliae* — Lobeliaurt.
— *Malvae* — Katosturt.
— *Meliloti* — Melotenurt.
— *Melissae* — Melisseurt.
— *Menthae crispae* — Krusemynteurt.
— *Menthae piperitae* — Peppermynteurt.
— *Origani* — Vild merianurt.
— *Polygalae amarae* — Korsblomsturt.
*— *Sabinae* — Sevenbom.
— *Veronicae* — Veronikaurt, Ærenprisurt.
— *Violae tricoloris* — Stedmorsblomsturt.
Kamala — Kamala.
Kino, Gummi Kino — Gambiensergummi.
**Lactucarium* — Laktukarium.
Lupulinum — Lupulin.
Manna — Manna.
**Oleum Crotonis* — Krotonolje.
— *Lauri* — Laurbærolje.
— *Ricini* — Ricinusolje, Lakserolje i mængder under 10 kilogram.
**Opium* — Opium.
PastaGuarana, Paulinia sorbilis.
Radix Angelicae — Angelikarot, Kvannerot.
— *Bardanae* — Borrerot.
*— *Belladonnae* — Belladonnarot.
— *Chinae* — Kinarot.
— *Columbo* — Kolumborot.
Radix Cynoglossi — Hundetungerot.
— *Galangae* — Galangarot.
— *Gei urbani* — Nellikrot.
— *Gentianae* — Gentianarot.
*— *Hellebori nigri et viridis* — Sort og grøn nyserot.
— *Hydrastis* — Hydrastisrot.
— *Inulae* — Alantrot.
*— *Ipecacuanhae* — Brækrot.
— *Pimpinellae* — Pimpinellerot.
— *Polygalae amarae* — Korsblomstrot.
— *Potentillae* — Potentillarot.
— *Ratanhiae* — Ratanhiarot.
— *Rhei* — Rabarberrot.
— *Sarsaparillae* — Sarsaparillerot.
— *Senegae* — Senegarot.
— *Serpentariae* — Slangerot.
— *Valerianae* — Valerianarot.
*— *Veratri albi* — Hvit nyserot.
**Ramuli Sabinae* — Sevenbom
Resina Guajaci — Guajakharpiks.
*— *Jalapae* — Jalapaharpiks.
*— *Podophylli* — Podofyllin.
*— *Scammonii* — Skammonium.
Rhizoma Calami — Kalmusrot.
— *Filicis* — Bregnerot.
**Secale cornutum* — Meldrøie.
**Semina Calabaricae* — Kalabarbønner.
*— *Cocculi* — Kokkelkorn.
*— *Colchici* — Tidløsfrø.
*— *Crotonis* — Krotonfrø.
— *Foenugraeci* — Bukkehornfrø.
*— *Hyoscyami* — Bulmeurtfrø.
*— *Nucis vomicae* — Rævekaker.
*— *Sabadillae* — Sabadillefrø.
*— *Stramonii* — Pigæblefrø.
*— *Strophanthi* — Strofantusfrø.

Stipites Dulcamarae — Grene av bittersøturt.
**Tubera Jalapae* — Jalapaknoller.
Tubera Salep — Salepknoller, Saleprot. 29 aug.

c. *Medicaminum variae species* = Til medicinsk bruk fremstillede stoffe eller præparater, der ikke allerede maatte være nævnt eller indgaa under nogen av de foregaaende grupper.

Eksempler:

Alapurinum et Oesypus.
Lecithinum.
Lecitholum.
Lipaninum.
Mitinum og dermed tilberedte præparater.
Mollinum og dermed tilberedte præparater.
Nafalanum et Naftalanum og dermed tilberedte præparater.
Præparata organo- et opotherapeutica — Alle til medicinsk bruk av dyre-organer eller kjertler fremstilte præparater.
Protylinum.
Resorbinum og dermed tilberedte præparater.
Sanatogenum.
Sapolanum.
**Sera.* — Alle sorter blodserum (og derav tilberedte præparater) av dyr, der er immunisert mot bestemte bakterier eller bakteriegifter, har været underkastet særegne operationer eller behandlet paa anden særegen maate.

Herunder er ogsaa indbefattet for medicinsk øiemed bestemte bakteriekulturer eller præparater, utvundet av saadanne.

Somatose.
Tumenolum.
Vasenolum og dermed tilberedte præparater.
Vasogenum og dermed tilberedte præparater.

B.

Fortegnelse over gifter, der foruten fra rikets apotek ogsaa kan sælges av kjøbmænd, som dertil har erholdt politiets tilladelse eller som har erholdt vedkommende departements tilladelse til at sælge alle slags gifter og apotekvarer.

Forsaavidt kjøbmænd angaar, kan salget bare foregaa til andre kjøbmænd, som har erholdt tilladelse til at sælge ved-

29 aug. kommende ting, og til apotekere, fabrikanter eller andre industridrivende, som bruker dem i sin virksomhet, og til bestyrere av offentlige laboratorier og videnskabelige indretninger, som ikke er sykehus eller pleiehjem.

(Jfr. § 27 i lov om handelsnæring av 16 juli 1907).

*Aloe.
*Ammoniumbromid, Bromammonium *(Ammonium bromatum).*
*Ammoniumjodid, Jodammonium *(Ammonium jodatum).*
*Antimonkloryr, Antimonsmør *(Stibium chloratum).*
*Antimonoksyd *(Stibium oxydatum).*
*Bariumbromid, Brombarium *(Barium bromatum).*
*Bariumjodid, Jodbarium *(Barium jodatum).*
*Bariumklorat, Klorsur baryt *(Barium chloricum).*
*Barythydrat, Etsbaryt *(Barium causticum).*
*Benzinoform.
*Blyacetat, Eddikesurt blyoksyd, Blysukker *(Plumbum aceticum).*
*Blynitrat, Salpetersurt blyoksyd *(Plumbum nitricum).*
*Blysukker, Blyacetat, Eddikesurt blyoksyd *(Plumbum aceticum).*
*Brom *(Bromum).*
*Brækvinsten, Antimon-Kaliumtartrat *(Kalium tartaricum stibiatum, Tartarus stibiatus).*
*Etsbaryt, Barythydrat *(Barium causticum).*
*Etskali, Kaustisk kali, Kalihydrat *(Kalium causticum)* i metalpakninger paa mindre end 40 kilogram; ved utlevering av mængder paa 0,50 kilogram eller derunder kan ogsaa benyttes glaspakning.
*Etslition, Kaustisk lition, Litionhydrat *(Lithium causticum).*
*Etsnatron, Kaustisk natron, Natronhydrat, Kaustisk soda *(Natrium causticum)* i metalpakninger paa mindre end 40 kilogram; ved utlevering av mængder paa 0,50 kilogram eller derunder kan ogsaa benyttes glaspakning.
*Flussyre *(Acidum hydrofluoricum).*
*Fosfor, amorft, Rødt fosfor *(Phosphorus amorphus).*
*Jernoksalat, Oksalsurt jernoksydul *(Ferrum oxalicum oxydulatum).*
*Jod *(Jodum).*
*Kadmiumbromid, Bromkadmium *(Cadmium bromatum).*
*Kadmiumjodid, Jodkadmium *(Cadmium jodatum).*
*Kalciumbromid, Bromkalcium *(Calcium bromatum).*
*Kalciumjodid, Jodkalcium *(Calcium jodatum).*
*Kalihydrat *(Kalium causticum),* se under Etskali.
*Kaliumbromid, Bromkalium *(Kalium bromatum).*
*Kaliumjodat, Jodsurt kali *(Kalium jodicum).*
*Kaliumjodid, Jodkalium *(Kalium jodatum).*
*Kaliumoksalat, neutralt og surt *(Kalium oxalicum et bioxalicum).*
*Kaliumperklorat, Overklorsurt kali *(Kalium perchloricum).*

*Kaustisk soda *(Natrium causticum)*, se under Etsnatron. 29 aug.
*Kobberacetat, Eddikesurt kobberoksyd *(Cuprum aceticum)*.
*Kobbernitrat, Salpetersurt kobberoksyd *(Cuprum nitricum)*.
*Koboltklorid, Klorkobolt *(Cobaltum chloratum)*.
*Kromsyre *(Acidum chromicum)*.
*Litionhydrat, Kaustisk lition, Etslition *(Lithium causticum)*.
*Natriumbromid, Bromnatrium *(Natrium bromatum)*.
*Natriumjodid, Jodnatrium *(Natrium jodatum)*.
*Natriumoksalat, Oksalsurt natron *(Natrium oxalicum)*.
*Natronhydrat *(Natrium causticum)*, se under Etsnatron.
*Oksalsyre *(Acidum oxalicum)*.
*Pyridin *(Pyridinum)*.
*Sinkklorid, Klorsink *(Zincum chloratum)*.
*Strontiumbromid, Bromstrontium *(Strontium bromatum)*.
*Strontiumjodid, Jodstrontium *(Strontium jodatum)*.
*Svovelkulstof, Alcohol sulfuris *(Carboneum sulfuratum)*.
*Svovellever *(Hepar sulfuris, Kalium persulfuratum)*.
*Zinkklorid, se Sinkklorid.

C.

Fortegnelse over stoffe, der kan sælges baade av apotekere og kjøbmænd, forsaavidt de sidstnævnte angaar dog for de i C I nævnte stoffes vedkommende med den indskrænkning, at de ikke ved avertissementer, cirkulærer eller paa anden maate maa falbydes eller anbefales som stoffe, der er tjenlige til at helbrede sygdomme.

I.

Stoffe, der ikke er opført i fortegnelsen A.

1. Apparater og redskaper til kemisk og kirurgisk bruk, for barne- eller sykepleien, samt foruten nedenfor under eksempler nævnte, impregnerte og ikke impregnerte bandage- og forbindingsstoffe ogsaa andre, forsaavidt de ikke er impregnert med giftige stoffe. (Jfr. A I og B).

Eksempler:

Bomuld, almindelig og renset, samt Vat.	Brokbind.
Bor-gaze, -charpi, -lerret, -jute og -vat.	Buretter.
Bougier, av Kautschuk, Cellulose og lignende materiale.	Catgut, karbolisert og kromsyret.
	Charpi.
	Digler.
	Drainrør, raa og karbolisert.

29 aug.

Drev.
Fonteneller.
Gaze.
Gigttaft.
Gipsbind.
Gummilerret.
Guttaperkapapir.
Jodoform-gaze, -charpi, -lerret, -jute og -vat.
Jodol-gaze, -charpi, -lerret, -jute og -vat.
Jute.
Karbol-gaze, -charpi, -lerret, -jute og -vat.
Karlsbadernaaler.
Katetre.
Kautschuk-lerret og -papir.
Kolber.
Kompresser.
Koppeglas.
Laminaria-stifter og -bougier.
Liktornringer (Filtringer).
Mensurglas.
Natlampeveker og -lys.
Neglebørster og Tandbørster.
Oljelerret.
Pensler.
Pergamentpapir.
Pessarier.
Pipetter.
Reagensrør.
Respiratorer.
Retorter.
Salicyl-gaze, -charpi, -lerret, -jute og -vat.
Sikkerhetsnaaler.
Skinner.
Sprøiter.
Suspensorier.
Suturnaaler.
Sutursilke, raa, karbolisert og kromsyret.
Svamp, almindelig, karbolisert og vokset.
Termometre.
Vokslerret.
Xeroform-gaze, -charpi, -lerret, -jute og -vat.

2. Balsamer, Gummier, Gummiharpikser, Harpikser og lignende stoffe. — Foruten de som eksempler nævnte ogsaa andre, der har nogen større teknisk anvendelse og ikke er nævnt i fortegnelsen A eller ifølge analogi kan henføres dertil.

Eksempler:

Benzoeharpiks.
Dammargummi.
Gallipot.
Gummi arabicum.
Gummi-gut.
— laccæ, Schællak, alle slags.
— tragant.
Guttaperka, raa og præparert.
Kanadabalsam.
Kautschuk, Gummi elasticum, raa og præparert.
Kolofonium, Harpiks, almindelig.
Kopalharpiks.
Mastiksharpiks.
Olibanum, Virak.
Perubalsam.
Sandarak.
Storaksbalsam og almindelig Storaks.
Tolubalsam.

3. Desinfektionsstoffe. — Foruten de under andre grupper i denne fortegnelse opførte, til desinfektion anvendbare, stoffe tillike de nedenfor nævnte.

29 aug.

Antinonnin.
Formaldehyd i opløsning og som pastiller til røkning. (Autan, Formalin, Formol og lignende præparater, der indeholder Formaldehyd).
Glyserin-bad.
Karbolgips.
Karbolkalk.
Karbol-lysoform og Raa-lysoform (Ren lysoform jfr. A III b 2).
Kreolin.
Kreosotolje.
Kresol, raa.
Lykresol.
Lysol.
Pulver til klorrøkning.
Sanatol.
Sapo-karbol.
Saprol.
Septoform.
Solutol.
Solveol.

4. Ekstrakter. — Foruten de nedenfor som eksempler nævnte alle av nærings- eller nydelsesmidler tilberedte ekstrakter, naar de ikke er tilsat nogen medicinsk substans.

Eksempler:

Bovinin.
Kjøtekstrakt.
Lakris med og uten anis, samt Hamburgerlakris.

5. Farve og malervarer. — Foruten de nedenfor eller forøvrig i denne fortegnelse som eksempler nævnte og til farving eller maling anvendbare stoffe, tillike andre, naar de ikke er nævnt i fortegnelsen A eller B eller ifølge analogi kan henføres til disse.

Eksempler:

Alkannarot.
Anilinfarver, der ikke er arsenholdige.
Barythvitt.
Berlinerblaat.
Blyhvitt.
Bokguld og Boksølv.
Bronsepulver, alle slags.
Dodenkop.
Drageblod.
Engelsk rødt.
Farvetræ og Farvetræekstrakter.
Fernisser, alle slags.
Gummi-gut.
Gurkemeierot.
Indigo.
Karmin.
Kateku.
Klorofyll.
Kochenille.
Krap.
Kridt, alle slags.
Kromgrønt.
Kromgult.
Lakmus.
Mønje.
Neapelgult.
Olje- og Vandfarve til kunstmaling.
Oker, gul og rød.
Orlean.
Pastelfarver.
Saflor.
Safran.

29 aug.

Sinkhvitt, Sinkoksyd.
Sinnober.
Skevandsbeis og andre Træbeiser.
Smalte.
Spanskgrønt.
Sølverglød, Blyglætte, Blyoksyd.
Tungjord (Baryt), svovelsur, Tungspat.
Tusj.
Umbra.
Ultramarin, blaa og grøn.
Zinkhvitt, se Sinkhvitt.
Zinnober, se Sinnober.

6. Fett, Oljer og Voks. — Foruten de nedenfor som eksempler nævnte sorter fett, oljer (saavel æteriske som fete) og voks, tillike andre, der maatte ha nogen større teknisk anvendelse og ikke er nævnt i fortegnelsen A eller B eller ifølge analogi kan henføres til disse.

Eksempler:

Hvalrav, Spermacet.
Kakaosmør, Kakaolje, Kakaofett.
Ister, alle slags.
Lanolin, Renset uldfett.
Olje - Anis.
— - Appelsin.
— - Bay.
— - Bittermandel, blaasyrefri.
— - Bergamot.
— - Bomuldsfrø.
— - Cedertræ.
— - Enebær (*Aetheroleum Juniperi,* jfr. A III b 4) i mængder paa mindst 5 kilogram.
— - Eukalyptus (*Aetheroleum Eucalypti,* jfr. A III b 4) i mængder paa mindst 5 kilogram.
— - Fennikel.
— - Jasmin.
— - Jordnøtt.
— - Kanel.
— - Karve.
— - Krusemynte.
— - Laurokirsebær, blaasyrefri.
— - Lavendel.
— - Lin, raa og kokt.
Olje - Mandel, fet.
— - Merian.
— - Muskatblomme.
— - Muskatnøtt.
— - Nellik.
— - Nøtt.
— - Oliven, alle slags.
— - Orange.
— - Palme.
— - Peppermynte, almindelig og flytende japansk.
— Raps.
— - Ricinus, Lakserolje (*Oleum Ricini,* jfr. A III b 4) i mængder paa mindst 10 kilogram.
— - Rosen.
— - Rosmarin.
— - Sassafras.
— - Sesam.
— - Stearin.
— - Terpentin (rektificert jfr. A III b 4).
— - Timian.
— - Vaselin.
— - Valmue.
Talg.
Tran.
Vaselin.
Voks, Bie-, Plante- og Mineral eller Jordvoks.

7. Flue- og Mølpapir, der skal anvendes til utryddelse av fluer, møl eller andre insekter, naar det ikke indeholder noget av de til fortegnelsen A eller B hørende stoffe. 29 aug.
8. Honning, naturlig.
9. Husblas.
10. Insekt- og Mølpulver. — Stoffe, der skal anvendes til utryddelse av møl eller andre insekter, naar de ikke indeholder noget av de til fortegnelsen A eller B hørende stoffe.
11. Kaffesurrogater, der ikke indeholder noget av de til fortegnelsen A eller B hørende stoffe.
12. Kapsler. — Tomme kapsler av Gelatin eller Stivelse.
13. Kemiske og teknokemiske stoffe og præparater, der ikke er nævnt under nogen av fortegnelsens øvrige grupper. — Foruten de nedenfor som eksempler nævnte stoffe ogsaa andre, der fortrinsvis har teknisk anvendelse og ikke er nævnt i fortegnelsen A eller B eller ifølge anologi kan henføres dertil.

Eksempler:

Aceton.
Albumin, alle slags.
Albuminmaltose, der ikke indeholder nogen medicinsk substans.
Aluminium, metallisk.
— klorid.
— eddikesur.
— svovelsur, Koncentrert alun.
Alun.
Ammoniak, opløst i vand.
— molybdænsur.
— fosforsur.
— salpetersur, Ammoniaksalpeter.
— svovelsur.
Ammoniumklorid (Salmiak).
Amylalkohol.
Arrowroot.
Baryt, salpetersur.
— svovelsur, Svovelsur tungjord.
Barium-klorid.
Barium-sulfid.
Barnemel, der ikke indeholder nogen medicinsk substans.
Bek.
Benzaldehyd.
Benzin.
Benzol.
Bjerketjære, Bjerkebarktjære.
Blaasten, Kobbervitriol.
Blodlutsalt, alle slags.
Blyoksyd.
Blæk.
Boraks, Borsurt natron.
Bruspulver, Brus- og Limonadebonbons og lignende til luksusdrikke anvendbare præparater, tilberedt av dobbelt kulsurt natron eller kulsur magnesia og faste organiske syrer, med eller uten tilsætning av sukker og frugtætere eller lignende uskadelige smakskorrigerende stoffe.
Bygmel, præparert.
Cremor tartari.
Dekstrin.
Eddike (Vineddike) samt Træ- og Frugteddike.
Eddikeæter.
Etskali (*Kalium causticum*) og Etsnatron (*Natrium causticum*) i originalpakninger paa mindst 40 kilogram, forsynt med

29 aug. stoffets og vedkommende handelsfirmas navn samt med giftmerke. (Jfr. forøvrig B).
Frugtætere og Frugtessenser, samt Bispessens, Vaniljeessens og Likøressenser tilberedt til aromatisering av næringsmidler og nydelsesmidler.
Fuselolje.
Gelatin.
Gips, brændt og ubrændt.
Glaubersalt.
Glyserin.
Guldklorid.
— med Kaliumklorid.
— med Natriumklorid.
Guttaperka, raa og præparert.
Hjortetaksalt.
Hydrokinon.
Jernklorid (*Ferrum sesqvichloratum*) i mængder paa mindst 5 kilogram (Jfr. A III b 2).
Jernoksydhydrat.
Jern, pulverisert (*Ferrum pulveratum*).
Jern, svovelsurt, Jernvitriol, raa og ren.
Kadmium, klorid.
— sulfid.
Kalcium, metallisk.
— klorid.
Kalisalpeter.
Kali, dobbelt kulsurt.
— kiselsurt, Kalivandglas.
— klorsurt.
— kromsurt, gult og rødt.
— kulsurt, Potaske.
— mangansurt.
— overmangansurt.
— salpetersurt (Kalisalpeter).
— svovelsurt, surt og nøitralt.
Kalium, metallisk.
— klorid.
— platinkloryr.
Kalksalpeter.
Kalk, brændt
Kalk, kulsur.
— fosforsur.
— salpetersur (Kalksalpeter).
— svovelsur.
— svovelsyrlig.
— undersvovelsyrlig.
Kamfer.
Kautschuk, Gummi elasticum, raa og præparert.
Klorkalk.
Klorofyll.
Kobber-oksyd.
— , svovelsurt, Kobbervitriol, raa og renset.
Koboltoksyd.
Kollodium til fotografisk bruk, saavel raa som præparert.
Kul, præparert, alle slags.
Kviksølv, metallisk.
Lanolin.
Lim, alle slags.
Litiumklorid, Klorlitium.
Lut, Kali- og Natronlut med den begrænsning, som de for salg derav gjældende specialbestemmelser maatte fastsætte.
Lutpulver, der ikke indeholder mer end 50 % etsnatron, og forøvrig under iagttagelse av de forsigtighetsregler, som de for salg derav gjældende specialbestemmelser maatte fastsætte.
Magnesia, brændt, let (*Magnesium oxydatum leve*) i mængder paa mindst 5 kilogram. (Jfr. A III b 2).
— citrat, brusende.
— kulsur (*Magnesium hydrocarbonicum*) i mængder paa mindst 5 kilogram. (Jfr. A III b 2).
— svovelsur (*Magnesium sulfuricum*) i mængder paa mindst 10 kilogram. (Jfr. A III b 2).
Magnesium, metallisk.
— klorid.

Melkesukker og Druesukker.
Metylalkohol.
Naftalin.
Natrium, metallisk.
Natriumklorid (Salt).
Natronsalpeter.
Natron, dobbelt kulsurt, herunder ogsaa indbefattet det nu i handelen under navn av Sundhetssalt gaaende præparat.
— eddikesurt.
— fosforsurt.
— kiselsurt, Natronvandglas.
— kulsurt.
— salpetersurt (Natronsalpeter).
— salpetersyrlig.
— svovelsurt.
— svovelsyrlig.
— undersvovelsyrlig, Antiklor.
Parafin, fast og flytende.
Petroleumsnafta.
Platinasvamp.
Platinklorid.
Podevoks.
Pyrogallol (Pyrogallussyre).
Rhodan-kalium, -natrium og -ammonium.
Salmiak.
Salmiakspiritus, Ammoniakopløsning, vandig.
Salpeter, Kali-, Natron-, Ammoniak- og Kalksalpeter.
Salt, Kjøkkensalt, Koksalt.
Seignettesalt.
Sink, metallisk.
Sinkhvitt, Sinkoksyd.
Skytebomuld.
Soda, raa og renset. 29 aug.
Stanniol.
Stearin.
Stivelse, alle sorter.
Strontian, salpetersur.
— svovelsur.
Strontium, klorid.
— sulfid.
Svovel, raa i stænger, Svovelblomme og Svovelmelk, Præcipitert svovel.
Svovelsyrling i opløsning.
Sølv, salpetersurt, krystallisert og smeltet i blokker eller plater.
Tannin, Garvesyre.
Terpentin, almindelig, venetiansk og kokt.
Tin, helt og raspet.
Tinsalt, Tinklorid.
Tjære.
Træspiritus.
Uranklorid.
Vandglas, alle slags.
Vand, destillert.
Vandstofsuperoksydopløsning i styrke av indtil 10 volumprocent.
Vaselin.
Vinsten, raa og renset.
Vismut, metallisk.
Vitriol, blaa, Kobbervitriol, Blaasten.
— grøn, Jernvitriol.
— hvit, Sinkvitriol.
Vitriol-olje, alle slags.
Vokspapir og Vokslerret.
Zink, metallisk, se Sink.
Zinkhvitt, se Sinkhvitt.

14. Konfektyrer og Sukkerbakervarer. — Foruten de nedenfor som eksempler nævnte stoffer ogsaa andre, der kan stilles i klasse med dem og ikke indeholder nogen egentlig medicinsk substans.

Eksempler:

Altæapasta
Chokolade.
Frugtdrops.
Glutenbrød.
Lakrispasta uten Salmiak eller anden medicinsk substans.

29 aug. Maltkarameller, som ikke indeholder nogen medicinsk substans.

Peppermyntekaker.
Reglise.

15. Krydderier og lignende artikler. — Alle, der ikke er nævnt i fortegnelsen A eller ifølge analogi kan henføres dertil.

Eksempler:

Allehaande.
Anis.
Citronskal.
Fennikel.
Humle, almindelig og spansk.
Ingefær.
Kanel og Kanelblomster.
Kardemome.
Karry.
Karve.
Koriander.
Kryddernelliker.
Kumen, Spidskumen.
Laurbærblade.
Muskatblomme og Muskatnøtter.
Pepper, hvit, lang, sort, spansk og Kayennepepper.
Pomeranser, modne og umodne.
Pomeransskal.
Safran.
Sennepsmel og tillavet Sennep.
Soya.
Stjerneanis.
Sukat.
Timian.
Vanilje.

16. Mineraler. — Alle, der har teknisk eller videnskabelig anvendelse. — Arsenertserne, der blir at henregne til fortegnelsen A, undtagne.

Eksempler:

Alabast.
Antimonium crudum, Spydglans (*Stibium sulfuratum crystallisatum*).
Asbest.
Asfalt, Jødebek, Jordbek.
Bernsten, Rav.
Blodsten.
Blyantmasse, Grafit.
Bolus, alle slags.
Brunsten.
China-clay (Kaolin).
Galmeie.
Gips, almindelig og Marienglas.
Jordvoks, Ozokerit.
Koraller.
Magnesit.
Pimpsten.
Smergel.
Stenolje.
Stensalt.
Talkum.
Tinkal, naturlig Boraks.
Trippels.
Tungspat, naturlig Svovelsur tungjord eller baryt.

17. Parfymerier og Kosmetika. — Parfymerier og Kosmetika, der, forsaavidt de er sammensat, ikke indeholder giftige stoffe (jfr. A I og B), samt usammensatte til heromhandlede klasse hørende stoffe, der ikke kan henregnes til fortegnelsen A.

Eksempler:

Ambra.
Aseptin, tør og flytende.
Bartevoks.
Bay-rum.

Cachou aromatique, Aandepiller.
Coldcream, almindelig.
Depilatorium (Haarfjerner), der ikke indeholder giftige stoffe.
Eau de Cologne.
Ekstræer, vellugtende.
Furunaalsekstrakt.
Haarolje.
Haarpomade.
Haarvand.
Kosmetik.
Krusemyntevand.
Kumarin.
Kvædekjerner.
Læbepomade.
Mandelkli.
Moskus.
Orangeblomstvand.
Peppermyntevand.
Ricinusolje, parfymert.
Rosenvand.
Røkelse, Røkelsepapir og Røkelseessenser, derunder Benzoe-, Storaks- og Toluessens.
Storaks og Storaksbalsam.
Tandpulver.
Terpineol.
Terpisol.
Tonkabønner.
Vand, vellugtende.
Vanillin.
Vinæger.

29 aug.

18. Poler- og Pudsemidler. — Foruten de som poler- og pudsemidler anvendbare stoffe, der maatte være nævnt under nogen av fortegnelsens øvrige grupper, ogsaa andre, forsaavidt de ikke indeholder giftige stoffe (jfr. A I og B), eller, forsaavidt de er usammensat, ikke kan henregnes til fortegnelsen A.

Eksempler:

Politur.
Pudsepomade.
Skavgræs.
Slipe-papir og -lerret.
Tinaske.
Wienerkalk.
Østersskal, præparerte.

19. Ratin samt Strandløk (*Bulbus Scillae*) i blandinger, der skal anvendes til utryddelse av rotter.
20. Reagenser. — Alle opløsninger, der benyttes til kvalitative eller kvantitative kemiske bestemmelser, naar de ikke indeholder giftige stoffe. (Jfr. A I og B).
21. Safter. — Saavel sure som søte safter av spiselige frugter og bær.
22. Salte til elektriske batterier, forsaavidt de ikke er giftige. (Jfr. A I og B).
23. Selters, Bruslimonader og lignende nydelsesvand.
24. Siruper. — Almindelig og hvit sukkersirup, samt siruper, tilberedt av spiselige frugter og bær.
25. Syrer. — Alle, der har nogen større teknisk anvendelse og ikke er nævnt i fortegnelsen A eller B eller ifølge analogi kan henføres dertil.

Eksempler:

Borsyre.
Citronsyre.
Eddikesyre.
Fosforsyre.
Gallussyre.
Garvesyre, Tannin.

29 aug.

Karbolsyre, raa.
Kiselsyre.
Melkesyre.
Molybdænsyre.
Myresyre.
Oljesyre.
Pikrinsyre.
Ravsyre.
Salicylsyre.
Salpetersyre, Skevand.
Saltsyre.
Stearinsyre.
Svovelsyre, Vitriololje, alle slags.
Træsyre, Træeddike.
Vinsyre, Vinstensyre.

26. Sæper. — Borakssæpe, Karbolsæpe, Svovelsæpe, Svoveltjæresæpe, Tjæresæpe samt andre sæper, forsaavidt de ikke indeholder giftige stoffe (jfr. A I og B) og ikke er tilberedt til medicinsk bruk.
27. Utensilier til fotografisk bruk samt foruten de under andre grupper i fortegnelsen C opførte, til fotografisk bruk anvendbare stoffe, ogsaa sammensatte, for dette øiemed tilberedte opløsninger, selv om de er tilsat mindre mængder av nogen av de i fortegnelsen B nævnte stoffe.
28. Vegetabilske stoffe, saasom Barker, Blade, Blomster, Bær, Frugter, Frø, Røtter og Urter. — Foruten de, der maatte være nævnt under nogen av fortegnelsens øvrige grupper, ogsaa de nedenfor nævnte, samt alle, der har nogen større teknisk anvendelse eller benyttes som nærings- eller nydelsesmidler og ikke kan henføres til fortegnelsen A eller B.

Eksempler:

Altæarot.
Bær og Frugter, alle spiselige, saavel tørrede som friske og syltede.
Bukkeblade, Trifoliumsblade.
Caraghenmos, Irlandsk mos.
Cikorirot.
Ekebark og andre garvebarker.
Enebær.
Fiolrot.
Galæbler.
Guajaktræ, Pokkenholt.
Hampefrø.
Havefrø, alle slags.
Hvitløk.
Islandsk mos.
Kakaobønner, Kakaote og Kakaoskal.
Kanarifrø.
Knusk, præparert og upræparert.
Kvassia.
Kvebrakkobark.
Kvillayabark.
Lakrisrot.
Lavendelblomster.
Linfrø.
Lykopodium, Heksemel.
Løvetandrot.
Malt.
Malurt.
Mandler, bitre og søte.
Melbærblade.
Merian.
Neldeurt.
Pepperrot.
Persilleblade og Persillefrø.
Pomeransblade.

Rosenblade.	Sæpeurtrot.	29 aug.
Safran.	Tamarinder, raa.	
Sassafras.	Te.	
Sennepsfrø.	Tobak og Tobaksblade.	

29. Vine overensstemmende med de for salg av saadan vare gjældende lovbestemmelser. — Dog kan vin uten hinder herav, foruten paa den i plakat av 4 juni 1904 § 2 nævnte maate i mængder av indtil en flaske (à $^3/_4$ liter) tillike utleveres fra apotek til bruk i sykepleien, naar den forlanges i dette øiemed av bestyrer eller forvalter ved sykehus eller pleiehjem.

(Med hensyn til salg av vin, der er tilberedt til medicinsk bruk, henvises til fortegnelsen A III »*Vina medicinalia*«).

Under denne avdeling (C I) er for enkelte stoffes vedkommende deres salg av kjøbmænd gjort avhængig av, at der til hver enkelt kjøper for hver gang ikke utleveres mindre mængder end ved vedkommende stof angit.

Disse stoffe og de for dem fastsatte mindste-mængder er følgende:

Etskali (*Kalium causticum*) i originalpakninger paa mindst 40 kilogram, forsynt med stoffets og vedkommende handelsfirmas navn samt med giftmerke. (Jfr. forøvrig B).

Etsnatron (*Natrium causticum*) i originalpakninger paa mindst 40 kilogram, forsynt med stoffets og vedkommende handelsfirmas navn samt med giftmerke. (Jfr. forøvrig B).

Enebærolje (*Aetheroleum Juniperi*) i mængder paa mindst 5 kilogram. (Jfr. forøvrig A III b 4).

Eukalyptusolje (*Aetheroleum Eucalypti*) i mængder paa mindst 5 kilogram. (Jfr. forøvrig A III b 4).

Jernklorid (*Ferrum sesqvichloratum*) i mængder paa mindst 5 kilogram. (Jfr. forøvrig A III b 2).

Magnesia, brændt, let (*Magnesium oxydatum leve*) i mængder paa mindst 5 kilogram. (Jfr. forøvrig A III b 2).

— kulsur (*Magnesium hydro-carbonicum*) i mængder paa mindst 5 kilogram. (Jfr. forøvrig A III b 2).

— svovelsur (*Magnesium sulfuricum*) i mængder paa mindst 10 kilogram. (Jfr. forøvrig A III b 2).

Ricinusolje (*Oleum Ricini*) i mængder paa mindst 10 kilogram. (Jfr. forøvrig A III b 4).

29 aug.

II.

Stoffe, der som undtagelser fra apotekernes enehandel er nævnt under gruppen III a i fortegnelsen A.

1. Diastasemaltekstrakt.
2. Kamferdrops og Terpentindrops.
3. Maltekstrakt, alene og med humle.
4. Maltsaft og Maltvin, der ikke er tilsat nogen medicinsk substans.
5. Mineralvand. — Naturlige mineralvand og kunstige efterligninger derav, forutsat, at de ikke indeholder giftige stoffe — samt av de saakaldte doserte mineralvand følgende:
   Bittervand, Svovelsurt magnesiavand.
   Gipsvand.
   Glaubersaltvand.
   Jernvand, citronsurt, kulsurt og fosforsurt.
   Kalkvand, kulsurt og fosforsurt.
   Litionvand, kulsurt og salicylsurt.
   Magnesiavand, kulsurt og svovelsurt.
   Natronvand, kulsurt og fosforsurt.
   Potaskevand.
   Salmiakvand.
   Salpetervand.
   Sodavand.
   Forsaavidt naturlige mineralvand angaar, er deres indhold av jod- eller bromforbindelser ikke til hinder for deres salg av fabrikanter og kjøbmænd. Det samme gjælder kunstige efterligninger, naar deres indhold av nævnte forbindelser ikke overstiger det tilsvarende naturlige vands.
6. Pastiller tilberedt av naturlige mineralkilder, forsaavidt de ikke indeholder giftige stoffe. (Jfr. A I og B).
7. Saltblandinger. — Alle, der er erholdt ved utkrystallisering av naturlige mineralkilder, samt kunstige efterligninger derav, forsaavidt de ikke indeholder giftige stoffe. (Jfr. A I og B).

29 aug. **Kongelig plakat** *) ang. forhandling av gifter ved kjøbmænd, som hertil har erholdt politiets tilladelse.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

I kraft av § 27 i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 fastsættes herved følgende regler for forhandling av ikke særlig farlige gifter ved kjøbmænd, som dertil har erholdt politiets tilladelse.

I.

§ 1. Tilladelsen maa kun meddeles kjøbmænd, som personlig fremstiller sig for politiet. Den meddeles skriftlig for

*) Bekjendtgj. 2 septbr. i Lovtid 1ste avd. nr. 36.

et tidsrum av 5 aar ad gangen og kan naarsomhelst tilbakekaldes. Den skal uttrykkelig angi, at den kun omfatter ret til indførsel og salg av de i kgl. plakat angaaende handel med gifter og apotekvarer av d. d. litr. B nævnte stoffe og indeholde oplysning om, at salg herav bare kan foregaa til andre kjøbmænd, som har ret til at sælge vedkommende stoffe, og til apotekere, fabrikanter eller andre industridrivende, som bruker dem i sin virksomhet, og til bestyrere av offentlige laboratorier og videnskabelige indretninger, som ikke er sykehus eller pleiehjem. Endvidere skal der i den meddelte tilladelse henvises til de nedenfor anførte forsigtighetsregler, som blir at iagtta ved giftens opbevaring og forhandling. 29 aug.

II.

§ 2. I det lokale, hvor giftene opbevares eller forhandles, maa ikke opbevares eller forhandles næringsmidler av nogensomhelst art.

§ 3. Giftene skal opbevares adskilt fra andre varer i særegne, omhyggelig tillukkede beholdere, sam skal være forsynt med vedkommende gifts navn i rød skrift og med et giftmerke av følgende utseende

Vegter og andre redskaper, som benyttes ved behandling av gifter og derunder kommer i direkte berøring med disse, maa ikke benyttes til andre varer.

§ 4. Vedkommende kjøper skal for hver gang utstede en med datum og navn undertegnet rekvisition, hvori giftens art og mængde skal være angit.

Er kjøperen ikke apoteker eller kjøbmand, som kan godtgjøre, at han har ret til at sælge her omhandlede gifter, skal han i rekvisitionen ogsaa angi, til hvilken bruk den forlangte gift skal anvendes.

Kjøperen skal derhos for hver gang avgi erklæring om, at han forpligter sig til at anvende giften udelukkende til den av ham opgivne bruk og til at opbevare den del av samme, der ikke maatte komme til øieblikkelig anvendelse, under laas og lukke og saaledes, at intet derav spildes.

§ 5. Gift maa ikke utleveres til børn under 15 aar.

§ 6. Ved utlevering av gift skal denne være forsvarlig indpakket og forseglet eller plombert, forsynt med giftmerke av utseende som i § 3 angit, samt med en signatur, der for-

29 aug. uten vedkommende firmas navn paa en iøinefaldende maate angir saavel indholdet som den bruk, hvortil giften er bestemt. Det paaligger vedkommende ekspeditør ved utleveringen at gjøre mottageren uttrykkelig opmerksom paa, at stoffet maa opbevares og behandles med forsigtighet.

§ 7. Etsende stoffe maa ikke utleveres i papirposer eller papæsker, men i beholdere av glas, stentøi eller metal, dækket med tætsluttende laag eller prop.

Flytende giftige stoffe eller andre væsker, som kan foraarsake skade, om de indtages, maa ikke utleveres paa øl-, vin-, punsj- eller mineralvandflasker eller paa andre kar, som paa grund av sin sedvanlige anvendelse kan gi anledning til farlige forvekslinger.

§ 8. Hos enhver kjøbmand, som med politiets tilladelse forhandler gifter, skal findes en paginert, av politiet autorisert og efter nedenstaaende skema indrettet giftbok, hvori straks skal indføres enhver ekspedition av gift, ogsaa de, der er foretat til apotekere og til kjøbmænd.

Som bilag skal de i § 4 paabudte rekvisitioner og erklæringer opbevares, indtil det i næste paragraf omhandlede eftersyn av politiet har fundet sted.

Skema for giftbok.

L.-nr.	Datum.	Giftens art.	Kvantum.	Kjøperens navn, stilling og bopæl.	Giftens anvendelse.	Ekspeditørens navn.

§ 9. De beholdninger av gifter, der forefindes hos de i denne plakat omhandlede kjøbmænd, skal til ubestemte tider, og mindst én gang om aaret, eftersees av stedets politi, som har at forvisse sig om, at ovenstaaende bestemmelser nøiagtig befølges, og at ingen misligheter forøvrig finder sted. Giftboken skal ved hvert eftersyn gives paategning av politiet om, at anførslerne i boken stemmer med bilagene.

III.

§ 10. Plakat angaaende forhandling av gifter ved handelsberettigede til apotekere samt til teknisk eller anden industriel bruk av 4 juni 1904 ophæves.

Git paa o. s. v.

Kongelig resolution *) hvorved: 29 aug.

1. Det bestemmes, at det ved kongelig resolution av 17 oktober 1903 utfærdigede forbud mot bruk av garn til fangst av sei inden Tromsøysund herred, Tromsø amt, forandres saaledes, at forbudet utenfor de i resolutionen specielt nævnte seigrunder skal gjælde i tiden fra og med 1 juni til og med 10 september.
2. Nærværende resolution træder i kraft straks.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. meddeles stadfæstelse i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 6 aar, regnet fra 1 januar 1909, paa de i generalforsamling den 19 mai 1908 vedtagne og av Grimstad bystyre i møter den 4 og 25 juni næstefter godkjendte vedtægter for Grimstad øl- og vinsamlag. 29 aug.

Kongelig resolution, hvorved Storthingets beslutning [1]) av 19 august 1908 angaaende forskjellige lønsspørs- 29 aug.

*) Bekjendtgj. 2 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 36.

[1]) Se indst. S. LII, St.tid. s, 3539.

Stortingets beslutning er saalydende:

I.

A. Faste lønninger:

§ 1. Fast ansatte verkstedsarbeidere lønnes saaledes:

Klasse I, fuldt utlærte haandverkere (d. v. s. maskinarbeidere, smeder, kjelsmeder, vognreparatører, snekkere, malere, blikkenslagere, støpere og sadelmakere):

Ved ansættelsen	36	øre pr. time
Efter 2 aars tjeneste	38	- - »
— 4 » —	40	- - »
— 6 » —	43	- - »
— 8 » —	46	- - »

Efter længere tjenestetid end den, der betinger 46 øre, kan maskiningeniøren (driftsbestyreren) tilstaa høiere løn indtil 55 øre, mens yderligere lønsforhøielse kan tilstaaes af direktøren for maskinavdelingen.

Klasse II. Andre verkstedsarbeidere (dog ikke læregutter):

Ved ansættelsen	29	øre pr. time
Efter 2 aars tjeneste	31	- - —
— 4 » —	33	- - —
— 6 » —	36	- - —

Efter længere tjenestetid end den, der betinger 36 øre, kan maskiningeniøren (driftsbestyreren) tilstaa høiere løn indtil 45 øre, mens yderligere lønsforbedring kan tilstaaes af direktøren for maskinavdelingen.

§ 2. Lønsforhøielser indtræder kun ved begyndelsen av et kalenderaar saaledes, at tiden for tilberegning av alderstillæg for ansættelse i løpet av halvaaret indtil 30 juni regnes tilbake fra foregaaende 1 januar og for ansættelser mellem 1 juli og 31 december regnes fra næste aars begyndelse.

29 aug. maal vedrørende personale ved de i drift værende statsbaner m. v. bestemmes tat tilfølge.

§ 3. Ved fast ansættelse av prøvede ekstraarbeidere som haandverkere (fuldt utlærte eller andre) kan maskiningeniøren (driftsbestyreren) med direktøren for maskinavdelingens samtykke tilstaa vedkommende høiere løn end begyndelseslønnen efter klasse I og II, hvis satser og stigning derefter befølges.

Ved forfremmelse fra klasse II til klasse I forholdes paa samme maate.

§ 4. Finder ikke maskiningeniøren (driftsbestyreren) at kunne anerkjende vedkommende som fuldt utlært haandverker, kan denne kræve anledning til at avlægge en dygtighetsprøve. For at bestemme, hvori prøven skal bestaa, og for at bedømme utførelsen opnævnes 2 mænd. Den ene av disse opnævnes av arbeiderne ved vedkommende avdeling i verkstedet blandt dets dygtigste fuldt utlærte haandverkere, den anden, der kan være ansat ved eller utenfor vedkommende verksted, opnævnes av maskiningeniøren (driftsbestyreren).

Godkjender disse to mænd vedkommende arbeide, blir arbeideren at anse som fuldt utlært haandverker, men blir de ikke enige derom, blir maskiningeniørens (driftsbestyrerens) avgjørelse gjældende.

Nyt forlangende om at utføre dygtighetsprøve kan ikke fremsættes før tidligst $^3/_4$ aar derefter,

§ 5. Mindst en gang hvert aar skal maskiningeniøren (driftsbestyreren) indsende til styrelsen opgaver, indeholdende oplysninger for hver enkelt arbeider om dennes timeløn, samlede antal arbeidstimer med angivelse av antallet av akkordarbeidstimer, samlet aarsfortjeneste, inklusive akkordarbeide m. v.

§ 6. De i by bosatte faste verkstedsarbeidere, hvis løn ikke overstiger kr. 1440,00 aarlig, og som er gifte, utbetales i husleiebidrag kr. 100,00 aarlig i Kristiania og Narvik og kr. 60,00 i andre byer.

§ 7. For tjeneste ved Ofotbanen utbetales indtil videre særlig tillæg efter derom til enhver tid gjældende specielle bestemmelser.

§ 8. For dagen forut for helligdage, som indtræffer i arbeidsuken, samt for 17 mai, paa hvilke dage verkstedsarbeidet slutter tidligere, utbetales løn, som om der var arbeidet fuld reglementsmæssig dag (efter nugjældende reglement $9^1/_2$ time paa ukens 5 første virkedage og $5^1/_2$ time paa lørdage). Det samme gjælder for enhver anden virkedag eller del af saadan, da verkstedet efter høiere bestemmelse holdes lukket.

§ 9. For overtidsarbeide utbetales i tillæg til den faste timeløn:

25 pct. for de to første timer efter endt ordinær arbeidstid paa de 5 første virkedage i uken og

50 pct. utenfor denne tid.

§ 10. For arbeide utenfor verkstedet betales, naar fraværet gjør det nødvendig for arbeideren at bo og indta sine maaltider utenfor hjemmet, og naar det strækker sig ut over 6 timer, 50 pct. tillæg til den faste timeløn, dog mindst kr. 1,50 pr. dag.

§ 11. Der gjælder for fast ansatte verkstedsarbeidere til enhver tid de samme almindelige bestemmelser som for det øvrige ved Statsbanerne fast ansatte personale.

Ingen maa gives fast ansættelse, medmindre han som ekstraarbeider har arbeidet ved verkstedet i mindst 1 aar.

Enhver, der er utdannet som læregut paa kontrakt ved et av Statsbanernes verksteder, bør, hvis han forblir ved Statsbanernes

verksteder og plads haves, 1 aar efter læretidens utløp gives fast ansættelse. 29 aug.

§ 12. For ikke fast ansatte verkstedsarbeidere gjælder de til enhver tid for ekstrapersonale ved Statsbanerne gjældende almindelige bestemmelser.

B. Akkordarbeide.

§ 13. Akkordarbeide bør anvendes i alle tilfælde, hvor det er mulig.

§ 14. Akkordprisen fastsættes efter forhandling med den eller de arbeidere, der tilbydes akkorden.

For akkorder, der blir gjældende for længere tid, fastsættes akkordprisen efter forhandling med repræsentanter for arbeiderne, valgt av disse. De fastsættes for hvert distrikt under hensyn til de særlige arbeidsforhold ved vedkommende verksted.

Ved præmieakkorder bør grundprisen saavidt mulig fastsættes for et tidsrum av 3 à 5 aar. I løpet av denne tid kan den forandres, hvis verkstedet indfører nye og forbedrede arbeidsmetoder eller arbeidsmaskiner.

Ved enhver akkord skal arbeidernes timeløn være sikret.

§ 15. Under utførelse av akkordarbeide utbetales akkorddeltagerne, indtil opgjør av akkorden finder sted, den for vedkommende normerte timeløn.

Ved fællesakkorder erholder arbeiderne andel i overskuddet i forhold til sin timeløn og det antal timer, hvori de har deltat i akkorden.

Forlanges akkordarbeide utført paa overtid, erholder arbeiderne ved siden av akkordprisen den i § 9 nævnte overtidsgodtgjørelse.

§ 16. Ved ethvert verksted skal der føres akkordbog, indeholdende oplysninger om de for et længere tidsrum fastsatte akkorders omfang og pris m. v.

C. Læregutter.

§ 17. Læregutter skal søkes antat, og der skal med disse efter ca. 6 maaneders prøvetid oprettes lærekontrakt.

§ 18. Læretiden fastsættes, iberegnet prøvetiden, til 5 aar.

I denne gives gutten, regnet fra ansættelsen, følgende avlønning i øre pr. time:

1ste ½ aar	2det ½ aar	3dje ½ aar	4de ½ aar	5te ½ aar	6te ½ aar	7de ½ aar	8de ½ aar	9de ½ aar	10de ½ aar
10	11	12	13	14	16	18	20	22	24

D. Overgangsbestemmelser.

§ 19. Ved overgang fra den ældre ordning blir verkstedsarbeiderne i den ældre klasse a at overføre til II klasse efter deres tjenesteaar i klasse a, dog saaledes, at enhver ved overgangen faar et tillæg til sin løn, inkl. tillægget av 18 juli 1907.

Verkstedsarbeiderne i klasse b overføres til den sats i klasse I, der tilsvarer den, hvorpaa de ved overgangen staar. For arbeidere i klasse b bortfalder det midlertidige tillæg af 1899.

29 aug, Det ved Stortingets beslutning av 18 juli 1907 tilstaaede lønstillæg bortfalder for begge klassers vedkommende.

II.

Stortinget samtykker i:

1. At assistenten hos telegrafinspektøren overføres til det af Stortinget i 1907 vedtagne lønsregulativ for driftsbanernes funktionærer og indordnes under dette regulativs klasse 13.
2. At malmveierformænd indordnes under klasse 22, malmveiere under klasse 25, vaktmænd ved stationer og dæksmænd under klasse 26, kontorbetjenter, kasserersker og bremsere under klasse 27 og brovogtere under klasse 28 i det av Stortinget i 1907 vedtagne lønsregulativ for driftsbanernes funktionærer, samt at fast ansatte lokomotivpudsere, der ikke er aspiranter til fyrbøterstilling, avlønnes efter følgende regulativ:

Ved ansættelsen . .	kr.	2,80	pr.	dag	eller nat
Efter 2 aar	»	3,00	-	»	- »
— 4 »	»	3,20	-	»	- »
— 6 »	»	3,40	-	»	- »

3. At fast ansatte bremsere for tjenestgjøren paa tog og for fraværer fra ordinært kvarter tilstaaes en godtgjørelse (timepenge) som fyrbøtere og underkonduktører, efter nærmere regler og bestemmelser, der fastsættes av Jernbanestyrelsen med Arbeidsdepartementets approbation. Av timepengene beregnes bidrag til pensions- samt enke- og understøttelseskasserne.
4. At der tilstaaes de i Arbeidsdepartementets regulativforslag i indstilling av 13 juni 1907 i klasse 8 opførte funktionærer et midlertidig tillæg svarende til, hvad de til enhver tid vilde ha faat efter det av departementet foreslaaede regulativ for nævnte klasse sammenlignet med deres løn efter det nugjældende regulativ.
5. At der tilstaaes direktørassistent ved Jernbanestyrelsens trafikavdeling G. Furuholmen fra hans tiltrædelse som saadan, 15 januar 1908, et midlertidig personlig tillæg, saaledes at han indtil videre faar oppebære kr. 4400,00 aarlig.
6. At lønnen for klasse 28 i det af Stortinget i 1907 vedtagne lønsregulativ, almindelige stationsbetjenter og banevogtere, forhøies til kr. 880,00 stigende med kr. 60,00 hvert andet aar til kr. 1120,00 efter 8 aar.
7. At den i det av Stortinget i 1907 vedtagne lønsregulativ med lønsbestemmelser i § 10 indeholdte bestemmelse om godtgjørelse til linjepersonalet for linjevisitation om natten i vintermaanederne utvides til at gjælde fra kl. 10 aften, istedenfor fra kl. 12 midnat, samt at tiden utstrækkes til 7 maaneder ved Ofotbanen og likeledes fastsættes til 7 maaneder ved Bergensbanen paa strækningen Voss—Aal.
8. At § 14 i det av Stortinget i 1907 fastsatte lønsregulativ skal lyde saaledes: Funktionærene gaar over fra det ældre til det nye regulativ saaledes, at enhver blir avlønnet, som om det nye regulativ hadde været gjældende under hans hele tjenestetid ved jernbanen.
9. At den ved Stortingets beslutning av 17 juli 1907 anordnede tantième tor driftsbanernes funktionærer fordeles overensstemmende med Arbeidsdepartementets forslag i dets indstilling i saken.

Kongelig resolution, hvorved de av Stortinget under 2 april, 4 mai og 12 august d. a. fattede beslutninger[1]) angaaende postvæsenets indtægter og utgifter i budgetterminen 1 april 1908 til 30 juni 1909 befales tat tilfølge. 29 aug.

Kongelig resolution, hvorved den af Stortinget den 21 august 1908 fattede beslutning[2]) angaaende midlertidig 29 aug.

---

[1]) St. prp. nr. 1, hovedpost IX, B. kap. 1, tit. 2. 6, 12 og dok. nr, 23. Indst. S. V. c. St.tid. side 1139—1169.
Stortingets beslutning er saalydende:

A.

Stortinget samtykker i

I.

1. At nuværende grundløn for postassistenter samt postbetjenter og postekspeditører forhøies med kr. 100,00 for hver fra 1 april 1908.
2. At postassistenter tilstaaes et alderstillæg paa kr. 100,00 efter 3 aars tjenestetid.
3. At tjenestetid av over 8 aar som assistent samt som betjent eller ekspeditør medregnes til optjening av det første alderstillæg henholdsvis som betjent eller ekspeditør av 3dje lønsklasse samt som fuldmægtig av 3dje lønsklasse.

II.

At nuværende lønningsregulativ for postfunktionærer fremdeles forblir gjældende med den forandring, som følger av foranstaaende post I samt av, at assistentklasse III ophæves fra 1 april 1908.

III.

At kassetømmernes løn fastsættes fra 1 april 1908 i Kristiania til kr. 900,00 pr. aar og i Bergen, Trondhjem, Stavanger, Drammen, Kristiansand og Fredrikstad til kr. 800,00 uten alderstillæg, men med kr. 100,00 pr. aar i uniformsgodtgjørelse og med forpligtelse til indskud i pensions- og hjælpekasse.

IV.

At pakmestrenes grundløn fra 1 april 1908 fastsættes ved Kristiania postkontor til kr. 1100,00 pr. aar og ved de øvrige faste kontorer samt for samtlige reisende pakmestre til kr. 1000,00 pr. aar, alle med uniformsgodtgjørelse à kr. 100,00 pr. aar.

B.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

[2]) Se tillæg 2 til indst. S. XXV. St.tid. side 3719—3722.
Beslutningen er saalydende:
Stortinget samtykker i:

1. At de ved Kongsberg Sølvverk og dets skogvæsen samt statens myntindretning sysselsatte arbeidere, hvis gjennemsnitlige fortjeneste pr. arbeidsdag i sidste aar har været mindre end kr. 3,50, tilstaaes et lønstillæg av 20 øre pr. arbeidsdag, samt at de, hvis tilsvarende fortjeneste har været kr. 3,50 eller mere, tilstaaes et tillæg av 10 øre pr. arbeidsdag;

29 aug. lønstillæg til de ved Kongsberg Sølvverk og dets skogvæsen samt statens myntindretning sysselsatte arbeidere og opsynsmænd befales tat tilfølge.

29 aug. **Kongelig resolution,** hvorved der fra 1 januar 1909 tilstaaes gaarden Aarebru, gnr. 28, brnr. 1, i Aardal herred i Nordre Bergenhus amt av skyld mark 1,91 et avtak i dens matrikelskyld for 10 aar av mark 0,70 og derefter for bestandig av mark 0,46.

29 aug. **Kongelig resolution,** hvorved:

I. Stillingen som generalfelttøimester inddrages fra et av Forsvarsdepartementet nærmere fastsat tidspunkt.

II. De denne stilling hittil tilliggende forretninger og myndighet vedrørende anskaffelser og vedrørende verksteder, fabrikker og arsenaler samt vedrørende de til disse og til felttøimesterens kontorer og kanonkontrollen benyttede personel overgaar fra samme tidspunkt til felttøimesteren som chef for artilleriets tekniske fællesetat.

III. De generalfelttøimesterstillingen for tiden tilliggende forretninger vedrørende konstruktive spørsmaal henlægges fra samme tidspunkt indtil videre under generalinspektøren og chefen for feltartilleriet.

IV. Forsvarsdepartementet bemyndiges til at utfærdige de i denne anledning nødvendige nærmere bestemmelser og instrukser.

29 aug. **Rundskrivelse** fra Kirkedepartementet til rikets stiftsdirektioner:

Ifølge den under 16 januar d. a. vedtagne forandring i Stortingets forretningsorden (§ 29) skal kongelige propositioner, som indleveres senere end utgangen av februar maaned, ikke tages under behandling, medmindre vedkommende ting fatter uttrykkelig beslutning derom. Da det ansees nødvendig, at denne tidsfrist for proprositioners indleverelse søkes strengt overholdt, skal man gjøre opmerksom paa, at forslag, der ønskes forelagt Stortinget, og som ikke indkommer tidsnok til at behandles i forbindelse med det sedvanlige budgetforslag, maa indsendes snarest mulig derefter og i hvert fald i saa betimelig tid,

---

2. at de ved ovennævnte indretninger ansatte stigere, formænd og opseere m. v. tilstaaes et tillæg, beregnet efter 10 pct. av deres aarsløn.

Ovennævnte lønsforhøielser, der skal være gjældende, indtil nye lønsbestemmelser for de nævnte arbeidere og funktionærer er vedtat av Stortinget, blir at regne fra 1 juli 1908 og at utrede av vedkommende indretningers driftskonti.

at der levnes departementet og regjeringen fornøden tid til at behandle dem og faa dem forelagt for Stortinget inden februar maaneds utgang. 29 aug.

Forøvrig henvises til departementets i Lovtidenden indtagne cirkulære av 7 juni 1899, hvorved man henstillede til alle dem, som har at avgi forslag til eller beslutninger eller uttalelser om statsbevilgninger til de under departementet hørende administrationsgrener, at medvirke til, at det saavidt mulig kan undgaaes under Stortingets samvær at bevirke fremsat kongelige propositioner om tillæg til eller forandringer i de budgetforslag, som forelægges hvert Storting ved dets sammentræden (nu i januar maaned).

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjem amt, hvori uttales, at et beløp, som av stat, amt, og fattigvæsen var utredet til Stenkjær Pleiehjem for Tuberkuløse for en avdød persons ophold og pleie, antages at maatte fradrages ved beregningen av arveavgift i vedkommendes bo, uanset at krav paa refusion efter arvefaldet blev frafaldt til fordel for avdødes forældre. 29 aug.

Telegram fra Handelsdepartementet til N. N., hvori meddeles, at færdige klær og skotøi kan av tilvirkeren sælges ved omførsel ogsaa utenfor hjemstedskommunen og tilgrænsende kommuner uten handelsbrev og uten andre indskrænkninger end bestemmelsen i handelslovens § 19, sidste led. 2 septbr.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, hvorefter departementet antar, at et te-importhus har adgang til i medhold av handelslovens § 14 b gjennem agent, som ikke selv er handelsberettiget, utenfor sin — det handelsberettigede firmas — næringskommune at tinge bort te til hoteller og pensionater. 7 septbr.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 22 i lov om handelsnæring av 16 juli 1907 fastsættes, at omførselshandel indtil videre kan foregaa paa landet i Finmarken amt ogsaa utenfor de tilfælde, som er omhandlet i nævnte lovs §§ 12 b., 18, 19, 20, 21, 24 og 25. 8 septbr.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 99 i lov om bygningsvæsenet i Bergen av 19 april 1899 meddeles approbation paa de av Bergen kommunestyre i møte den 1 juni 1908 vedtagne tillægsbestemmelser til nævnte lov. 8 septbr.

Vedkommende bestemmelser er saalydende:

§ 83, 1, 1ste punktum:

»Forsaavidt og i den utstrækning bygning indredes til beboelse eller varig ophold for mennesker, skal ethvert bjelkelag

*) Bekjendtgj. 9 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 37.

8 septbr. forsynes med hvælv eller utfyldt stubbeloft eller med belæg av andet materiale, som sundhetskommissionen anser likesaa hensigtsmæssig«.

§ 71, d, 1, 1ste punktum:

»Større murede ildsteder saasom bakerovner o. l. skal staa frit, og deres ydersider ikke komme træverk nærmere end 0,60 m.«.

8 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved rikets biskoper bemyndiges til undtagelsesvis og under særegne omstændigheter at tillate, at konfirmation med forutgaaende forberedelse av voksne døpte personer foregaar paa følgende maate:

1) Forberedelsen sker særskilt og i den kortest mulige tid og gives form av kristelige samtaler;
2) overhøringen og selve konfirmationen foregaar i hjemmet eller paa prestens kontor i overvær av vedkommendes familie eller mindst to tilkaldte vidner; dog kan overhøringen bortfalde, hvor dette ansees ønskelig og biskopen samtykker deri.

8 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Garder kvindeforening ved gavebrev av 29 oktober 1907 oprettede »Garder kvindeforenings legat til Garder kirkes vel« samt paa de av dette legats bestyrelse under 27 mars 1908 utfærdigede statuter for samme.

8 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av enkefru Kari Nielsen ved testamente av 12 december 1903 oprettede »Kari og Sigvart Nielsens legat« til bedste for fattige barn inden Petrus menighet i Kristiania samt paa de for dette legat under 22 april 1908 utfærdigede statuter.

8 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til fattigloven av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa av vedkommende utvalg foreslaaede plan for et sikkerhetsfond ved Foldals verk i Lille-Elvedalen herred.

8 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa:

1. »Marcus Nielsens legat«, der er dannet av de midler, der i avdøde fuldmægtig Marcus Nielsens testamente av 17 august 1901 er bestemt at skulle tilfalde »almennyttige indretninger i Fredrikshald«, og
2. de under 30 januar 1908 utarbeidede statuter for nævnte legat.

8 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa:

A. efternævnte ifølge utdrag av forhandlingsprotokollen i doktor E. Dahms bo (jfr. skrivelse fra overretssagfører Chr.

Stabel til Kristiansand magistrat av 18 mars 1907) av arvingerne i nævnte Dahms bo oprettede legater: 8 septbr.

1. »Fru Mina Dahms legat« til bedste for Kristiansand barnehjem og
2. »Dr. E. Dahms legat« til bedste for Kristiansand diakonissehjem.

B. De under 27 januar 1908 utarbeidede utkast til fundaser for disse legater, dog med nogen forandringer.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at § 4 i de ved høieste resolution av 8 februar 1899 stadfæstede statuter for »Nils Kiærs og hustrus legat for værdige trængende i eller fra Drammen« forandres. 8 septbr.

Kongelig resolution, hvorved Stortingets beslutning[1]) av 19 august 1908 angaaende anlægsfunktionærernes indlemmelse i jernbanernes pensions- og understøttelseskasse bestemmes tat tilfølge. 8 septbr.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 84 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation som gjældende indtil videre paa det av bygningsrepræsentantskapet for Sandstranden bygningskommune i Nedre Eker senest under 1 juli 1908 vedtagne betalingsregulativ for bygningsinspektøren sammesteds. 8 septbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa den i generalforsamling den 13 juli 1908 vedtagne forandring i § 31 i de ved høieste resolution av 6 juni 1893, jfr. kongelig resolution av 17 december 1896, Kronprinsregentens resolution av 23 februar 1903 og den Norske Regjerings resolution av 14 september 1905, approberte love for Søndre og Nordre Land private brandforsikringsforening, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 8 septbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa et utkast til reglement for benyttelse av den i henhold til den Norske Regjerings resolution av 18 juli 1906 op- 8 septbr.

[1]) Tillæg 2 til indst. S. XIII A. Se St.tid. side 3539—3546.
Beslutningen er saalydende:
Stortinget samtykker i:
At de ved jernbaneanlæggene fast ansatte funktionærer, personalet ved Statsbanernes regnskapsrevision samt departementets tekniske assistent aapnes adgang til at bli medlemmer av pensions- og understøttelseskasserne paa vilkaar som for driftens personale bestemt og mot efterskudsvis at indbetale de aarlige indskud med renter, regnet fra vedkommendes faste ansættelse, dog ikke tidligere end 1 juli 1898.

8 septbr. førte reguleringsdam for Tinsjø, saaledes at reglementet blir gjældende indtil videre.

8 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa et utkast til reglement for benyttelse av den i henhold til kongelig resolution av 9 juni 1903, jfr. kongelig resolution av 28 august 1908, opførte reguleringsdam for Møsvand, saaledes at reglementet blir gjældende indtil videre.

8 septbr. **Kongelig resolution,** hvorved:

1. Rikets indvortes bestyrelse under Kongens forestaaende fravær fra hovedstaden overdrages til statsministeren (eller i hans fravær til utenriksministeren) tillikemed i det mindste fem av statsraadets øvrige medlemmer.
2. — — — — — —

9 septbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, foranlediget ved at der var utbedt departementets uttalelse om, hvorvidt den handel, som av auktionsforretninger drives med levende planter — tildels utskudsvarer fra utenlandske planteskoler — er tilladelig efter den nye handelslov.

Departementet uttaler, at ifølge handelslovens § 18 er handelen med frembringelser av havebruk i naturlig tilstand fri for alle indvaanere av riket, og salget kan, om saa ønskes, foregaa ved auktion; jfr. lovens § 16, 1ste led. Den eneste indskrænkning som loven opstiller i den helt frie handel er, at frihandlere ikke har ret til at indføre sine varer fra utlandet; se lovens § 18, 4de led. Har forhandleren næringsbrev som kjøbmand, bortfalder ogsaa denne indskrænkning.

18 aug. 10 septbr. **Ministerielle noter***) utvekslede mellem Norges minister i Rom og Italiens utenriksminister angaaende fortolkningen av uttrykket »tredje stat« i deklaration av 12 juni 1881 om gjensidig understøttelse av trængende sjøfolk.

I.

Monsieur le Ministre.

Me référant à la note de Votre Excellence du 30 juin dernier relative à l'interprétation de l'expression »pays tiers« dans la déclaration du 12 juni 1881 entre la Norvège et la Suède

Oversættelse.

I.

Herr Minister.

Under henvisning til Deres Excellences note av 30 juni sidstleden angaaende forstaaelsen av uttrykket »pays tiers« i deklarationen av 12 juni 1881 mellem Norge og Sverige paa den ene og

*) Bekjendtgj. 22 oktbr. i Overensk. nr. 6.

d'un côté et l'Italie de l'autre et concernant l'assistance réciproque à donner aux marins délaissés j'ai l'honneur de constater, d'ordre de mon Gouvernement et en son nom, qu'aussitôt qu'une note, conforme à cette interprétation, me sera parvenue de la part de Votre Excellence, le Gouvernement Royal norvégien et le Gouvernement Royal Italien sont d'accord à interpréter ladite expression comme étant applicable à la Suède.

Veuillez agréer, — — —

(u.) **v. Ditten.**

A
Son Excellence Monsieur Tittoni,
Ministre des Affaires
étrangères d'Italie.
etc. etc. etc.

Gjenpartens rigtighet bekræftes.
Det norske gesandtskap i
Berlin 22 august 1908.

M. Lie.
Chargé d'Affaires.
(L. S.).

Italien paa den anden side om gjensidig understøttelse av nødlidende sjømænd har jeg den ære efter ordre fra min Regjering og paa dennes vegne at stadfæste, at der, naar en hermed stemmende note fra Deres Excellence maatte foreligge, mellem den Kongelige norske Regjering og den Kgl. italienske Regjering er overensstemmelse om at fortolke det nævnte uttryk som anvendelig paa Sverige. 18 aug. / 10 septbr.

Mottag — — —

v. Ditten.

Hans Excellence Hr. Tittoni,
Italiens Utenriksminister.
etc. etc. etc.

Oversættelsens rigtighet
bekræftes.

Herman Reimers,
fung. Bureauchef i Utenriksdepartementet.

II.

Monsieur le Ministre.

J'ai eu l'honneur de recevoir la note que Vous avez bien voulu m'adresser en date du 18 août dr., relative à l'interprétation de la locution »pays tiers«, contenue dans la déclaration signée le 12 Juin 1881 entre la Suède et la Norvège, d'une part, et l'Italie, de l'autre, et concernant l'assistance réciproque à donner, dans certains cas, aux marins délaissés des pays respectifs.

Oversættelse.

II.

Hr. Minister.

Jeg har hat den ære at motta Deres note av 18 august sidstleden vedrørende forstaaelsen av uttrykket »pays tiers« i deklarationen av 12 juni 1881 mellem Sverige og Norge paa den ene og Italien paa den anden side angaaende gjensidig understøttelse i visse tilfælde av nødlidende sjømænd fra de respektive lande.

18 aug. 10 septbr.

Le gouvernement italien, se référant à ses notes en date du 17 décembre 1905 et 30 Juin dernier, déclare, pour sa part, que la locution dont il s'agit s'applique à tout pays autre que la Norvège et l'Italie, en tant que la convention continue d'être en vigueur entre ces deux puissances; et que, par conséquent, la Suède aussi représente, quant aux effets de cette convention Italo-Norvégienne, un »pays tiers«.

Cette déclaration étant conforme à la condition mentionnée dans votre note précitée en vue d'établir l'accord sur ce point entre les deux Gouvernements intéréssés, je constate, par la présente, que l'accord est désormais parfait, et que la locution »pays tiers«, contenue dans la convention 12 Juin 1881, est interprétée, par les deux parties, dans le même sens; à savoir, dans le sens qu'elle est appliquable à la Suède.

Veuillez agréer, — — —

(s.) **Tittoni.**

A
Monsieur
Mr. von Ditten,
Ministre de Norvège,
Berlin.

Den italienske Regjering erklærer for sin del under henvisning til sine noter av 17 december 1905 og 30 juni sidstleden, at det omhaudlede uttryk er anvendelig paa alle andre lande end Norge og Italien, saalænge konventionen vedblir at være i kraft mellem disse to magter, og at følgelig ogsaa Sverige i forhold til denne italiensk-norske konvention er et »pays tiers«.

Da denne erklæring stemmer med det i Deres ovennævnte skrivelse nævnte vilkaar for istandbringelse mellem de to interesserte Regjeringer av overensstemmelse i dette punkt stadfæster jeg herved, at der for fremtiden hersker fuldstændig overensstemmelse og at uttrykket »pays tiers« i konventionen av 12 juni 1881 av begge parter fortolkes paa samme maate, saaledes nemlig, at det er anvendelig paa Sverige.

Mottag, Hr. Minister osv.

(u.) **Tittoni.**

Hr. von Ditten.
Norges Minister,
Berlin.

Avskriftens rigtighet bekræftes.
Det norske gesandtskap i
Berlin, 15 september 1908.
v. **Ditten.**
(L. S.).

Oversættelsens rigtighet
bekræftes.
Herman Reimers,
fung. Bureauchef i Utenriksdepartementet.

10 septbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjem amt, hvorefter departementet antar, at varer som ovner og komfyrer samt symaskiner neppe vil kunne henregnes til de redskaper, som gaardbrukere bruker i sin virksomhets utøvelse.

Skrivelse fra Finansdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, foranlediget ved en forespørsel fra byskriveren i Kristiania vestre distrikt om, hvorledes gebyret skulde beregnes for tinglysning av et auktionsskjøte paa en fast eiendom, som ved tvangsauktion blev tilslaat vedkommende for kr. 100,00, men av hensyn til det stemplede papir i henhold til lov nr. 6 av 8 juni 1907 § 3 var ansat til en værdi av kr. 4000,00. 12 septbr.

Departementet uttaler, at tinglysningsgebyret antages at maatte beregnes av samme sum som stempelavgiften.

Rundskrivelse fra Finansdepartementet til amtmændene: 12 septbr.

Ved lov av 15 august 1908 om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. er bl. a. ophævet lov av 13 juni 1891 om salg av denaturert brændevin, samtidig som den nye lov i kapitel 4 gir uttømmende og tildels forandrede bestemmelser om anvendelsen av brændevin til teknisk eller videnskabelig bruk, derunder ogsaa salg av denaturert brændevin, og i kap. 5 samt i § 59 indeholder fornødne bestemmelser om straf for overtrædelse av de herhenhørende forskrifter og om erstatning av avgift av denaturert brændevin, for hvilket ikke kan gjøres rede av vedkommende bevillingshaver. Idet amtmanden anmodes om at henlede vedkommendes opmerksomhet herpaa, skal man hitsætte enkelte av de nye bestemmelser og dertil knytte følgende bemerkninger:

§ 34. Forsaavidt der ifølge de til enhver tid gjældende skattebeslutninger kan indrømmes hel eller delvis fritagelse for avgift eller told av brændevin eller derunder henførte varer, der ikke skal anvendes til drik, blir saadan fritagelse at meddele ved speciel bevilling av Finansdepartementet.

§ 35. De i § 34 omhandlede bevillinger kan gives:

1. *Til personer, institutioner eller bedrifter, der selv skal anvende brændevinet til industrielle formaal, desinfektion, videnskabelig bruk o. l.*
2. *til næringsdrivende, der skal forsælge brændevinet eller dermed blandede eller tilberedte varer.*

Bevillingen gives i almindelighet for indtil et kalenderaar ad gangen, for en begrænset mængde og til et bestemt formaal, og den kan naarsomhelst tilbakekaldes. Bevilling maa i almindelighet ikke meddeles forretningsdrivende, der forhandler drikkebrændevin eller anden under anvendelse av brændevin tilberedt vare. til hvis fremstilling bruken av skattefrit eller lavere beskattet brændevin ikke er indrømmet.

Ansøkning om de heromhandlede bevillinger fra de i § 35 post 1 nævnte personer m. v., der skal anvende brændevinet til egen industriel bruk, og fra de i samme paragraf post 2

12 septbr. omhandlede næringsdrivende, der videre skal forsælge brændevinet eller dermed blandede varer, blir efter at være forelagt vedkommende politimyndighet til erklæring at indsende hertil gjennem amtmanden.

§ 37. Ret til utsalg i mindre partier end 50 liter av denaturert brændevin eller av politur, fernis o. l., der er tilberedt ved blanding av brændevin, meddeles av vedkommende amtmand.

Saadan salgsret kan alene meddeles personer, som har almindelig handelsret, og som ikke tilvirker eller driver handel med drikkebrændevin eller dermed blandede nydelsesmidler. Salgsretten meddeles kun for et kalenderaar ad gangen og kan naarsomhelst tilbakekaldes. Forinden den første gang meddeles, skal den indgivne ansøkning om saadan ret ha været forelagt vedkommende kommunestyre og politimyndighet til erklæring. Ved fornyelse er det tilstrækkelig, at vedkommende myndighet, under hvilken kontrollen er henlagt, avgir uttalelse.

Angaaende de meddelte salgsrettigheter samt de av vedkommende myndigheter avgivne uttalelser om den stedfundne handel med de omhandlede varer avgives av amtmanden hvert aar indberetning til Finansdepartementet, til hvis endelige avgjørelse kommunestyret ogsaa kan indanke de av amtmanden trufne bestemmelser med hensyn til meddelelse av salgsrettigheter.

§ 38. Salg av denaturert brændevin og politur m. v. maa ikke finde sted i den tid, da salg eller utskjænkning av drikkebrændevin er forbudt. Det denaturerte brændevin maa kun sælges i den stand, hvori det var ved denatureringen, og de kar, hvori det utleveres, skal være forsynt med en etiket, der angir varens beskaffenhet.

§ 39. De nærmere bestemmelser med hensyn til anvendelsen av denatureringsmidler og kontrollen med bruk og forhandling av det for skat fritagne brændevin eller de derav fremstilte varer gives av Finansdepartementet.

§ 40. Brændevin utlevert i henhold til § 35 maa ikke anvendes til andet øiemed end det, hvorpaa bevillingen lyder.

Ingen, som kommer i besiddelse av lavere beskattet eller skattefrit brændevin, spiritusfernis o. l., maa anvende varen til drik eller til derav at tilberede drik eller avhænde varen til personer, som skjønnes at ville gjøre en saadan anvendelse av den. Heller ikke maa varen uten Finansdepartementets tilladelse fraskilles denatureringsmidler eller andre stoffe, som den ved utleveringen indeholdt.

§ 59. I tilfælde av, at der ved eftersyn av beholdningerne hos dem, der er bevilget hel eller delvis skattefrihet for brændevin til teknisk eller videnskabelig bruk eller er meddelt ret til utsalg i smaat av denaturert brændevin m. v., forefindes en mindre beholdning, end der skulde være, naar fradrag gjøres for svind og

for, hvad vedkommende efter de foreskrevne regler legitimerer at 12 septbr.
ha avhændet eller forbrukt, kan avgift av det manglende kvantum alkohol opkræves efter Finansdepartementets bestemmelse.

Som det vil sees, skal for eftertiden ret til detaljsalg av denaturert spiritus m. v. meddeles av vedkommende amtmand, der imidlertid hvert aar skal avgi indberetning til dette departement om de meddelte salgsrettigheter og den maate, hvorpaa disse er utøvet.

Forøvrig bemerkes, at de tidligere i loven indtagne bestemmelser om anvendelse av rekvisitionssedler ved salg av denaturert brændevin er utgaat og heller ikke av departementet vil bli paabudt i henhold til den dette ved § 39 givne bemyndigelse til at utfærdige de nærmere bestemmelser med hensyn til kontrollen med bruk og forhandling av de heromhandlede varer.

I henhold til lovens §§ 39 og 54 sidste passus bestemmes, at den av departementet anordnede kontrol med ubeskattet brændevin og derav fremstilte varer til teknisk bruk i egen bedrift eller til salg for fremtiden indtil videre blir at føre av politiet istedenfor som hittil væsentlig av toldvæsenet. Eftersynene hos dem, der allerede har faat bevilling for indeværende aar, blir dog at utføre av toldvæsenet. Senere blir eftersynene at avholde av politiet og som regel en gang hvert halvaar, men oftere, om der maatte findes grund dertil. Det bedes bemerket, at eftersyn ikke blir at avholde hos dem, der har faat utlevert brændevin denaturert ved tilsætning med metylalkohol og pyridinbaser til teknisk bruk i egen bedrift, samt hos sykehuse, læger m. fl., der har erholdt brændevin denaturert ved tilsætning med benzol til kirurgisk desinfektion. Politiet skal i alle tilfælde avgi indberetning til amtmanden angaaende resultatet av de foretagne eftersyn, hvilke indberetninger derefter indsendes hertil ledsaget av de bemerkninger, hvortil de maatte gi anledning (jfr. forsaavidt angaar detaljsalg av denaturert brændevin m. v. § 37 sidste passus).

Rundskrivelse fra Toldepartementet til overkontrollørerne 12 septbr
i akershusske og oplandsk-trondhjemske distrikter:

Idet hoslagt oversendes endel eksemplarer av lov av 15 august d. a., angaaende forandring i lov om tilvirkning av malt av 12 oktober 1857, og lov av s. d. om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v., skal man — med bemerkning, at disse love er bestemt at skulle træde i kraft den 15 september d. a. — be de under overkontrolløren sorterende kontrolbetjenter samt eiere eller brukere av de i kontrollørens distrikt beliggende brænderier og destillationer tilstillet hver et eksemplar av lovene.

Man skal samtidig gjøre følgende bemerkninger med hensyn til forskjellige av de punkter, hvori disse love i væsentlig

12 septbr. grad adskiller sig fra den hittil gjældende lovgivning, og som kan antages at ha særlig interesse for kontrolvæsenet samt for eiere eller brukere av brænderier og destillationer:

Ifølge lov angaaende forandring i lov om tilvirkning av malt av 12 oktober 1857 skal for eftertiden al tilvirkning av malt, bestemt til anvendelse ved fremstilling av brændevin, være fritat for beskatning, likesom den i malttilvirkningsloven anordnede kontrol ikke skal bringes i anvendelse likeoverfor den skattefri maltning undtagen i tilfælde av, at vedkommende brænderi drives i forening med bryggeri. Den sidste bestemmelse er efter departementets mening at forstaa saaledes, at malttilvirkninglovens forskrifter om anmeldelse av malterier, aapning og lukning av disse, indretning av støpekar og kjølle, veining og bokførsel av det støpsatte korn og sikkerhetsstillelse for eventuel maltavgift kommer til anvendelse paa malterier tilhørende brænderier, der drives i forening med bryggeri, enten der i malteriet foregaar tilvirkning av ølmalt eller ikke. Krav efter den for maltningen i tilfælde stillede sikkerhet bortfalder, efterhvert som den tilstedeværende kontrolbetjent i kontrolprotokollen meddeler bevidnelse for, at maltet er anvendt ved tilvirkning av brændevin. Malttilvirkningslovens bestemmelser om minimumsmaltning antages at burde bringes i anvendelse paa de heromhandlede malterier paa den maate, at den tid, der er anvendt til brænderimaltning, trækkes fra den samlede til maltning anvendte tid, forsaavidt brænderimaltningen og ølmaltningen er holdt adskilt, og at ellers det til brænderimalt støpsatte korn trækkes fra det samlede kvantum støpsat korn.

I anledning av den nye lovs bestemmelse om, at der ikke ved malterier, hvor der tilberedes brænderimalt, maa forefindes tørreanlæg for malt uten dette departements samtykke, skal man be iagttat, at de ældre kjøller, der maatte forefindes ved saadanne malterier, lukkes ved lovens ikrafttræden, om de tidligere har været aapne, og holdes lukket, indtil departementet paa ansøkning meddeler tilladelse til deres aapning. Nye kjøller vil det være ulovlig at indrette uten departementets samtykke.

I henhold til den departementet i den nye lov givne bemyndigelse til at træffe de nærmere bestemmelser angaaende kontrollen med den ubeskattede maltning, som det maatte findes fornødent at føre, meddeles, at kontrollen med den maltning, som foregaar, inden brænderiet sættes i drift, blir at føre av den betjent, der utfører tilsynstjenesten, eller om denne ikke kan, av den, der utfører medhjælpertjenesten ved brænderiet, mot den for medhjælpertjeneste bestemte betaling, mens kontrollen med den senere maltning blir at føre av den til enhver tid ved brænderiet tjenestegjørende kontrollør uten særskilt betaling. Kontrollen blir indtil videre at føre paa den maate,

at malteriet, hvis eier eller bruker forutsættes i betimelig tid 12 septbr.
at melde driftens paabegyndelse til vedkommende kontrolbetjent, daglig inspiseres av kontrolbetjenten, der saavidt gjørlig fører indseende med, at alt det tilvirkede malt blir anvendt i brænderiet.

Hvad den nye lov om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. angaar, skal man bl. a. henlede opmerksomheten paa dennes bestemmelser i §§ 4 og 5 om anmeldelse til dette departement av anlæg for tilvirkning og omdestillation av brændevin og av ophør og paabegyndelse av driften i destillationer samt om godkjendelse av brænderianlæg. De nævnte anmeldelser skal indgives gjennem kontrolvæsenet. Efter den nye lov er det ogsaa kontrolvæsenet, til hvilket begjæring om aapning og lukning av brænderier rettes, og som besørger samme utført, istedenfor efter den hittil gjældende lov politiet eller lensmanden. Ifølge den nye lovs §§ 7 og 10 skal nemlig aapningsbegjæring indgives til vedkommende overkontrollør senest 5 dage, forinden aapning skal finde sted (medmindre saadan begjæring er fremsat i forbindelse med den forutgaaende lukningsbegjæring), mens begjæring om lukning i betimelig tid sker til den ved anlægget fungerende kontrollør, og ifølge § 11 foretages aapnings- og lukningsforretninger i almindelighet av vedkommende kontrollør i overvær av den i § 22 omhandlede medhjælper efter nærmere bestemmelse av overkontrolløren. Om foretat aapning eller lukning skal dog meddeles underretning til vedkommende politimyndighet.

Man skal i denne forbindelse gjøre opmerksom paa, at de forandrede bestemmelser om brænderiers aapning og lukning ifølge § 7 i lov om tilvirkning av malt av 12 oktober 1857 vil medføre, at aapning og lukning av bryggerimalterier for eftertiden vil bli at anmelde for og foreta av kontrolvæsenet istedenfor som hittil av vedkommende politimyndighet eller lensmanden.

Ifølge den nye brændevinstilvirkningslovs § 9 skal der i forbindelse med begjæringen om brænderiets aapning avgives anmeldelse om, hvorvidt der i anlægget skal drives tilvirkning av brændevin alene eller i forbindelse med omdestillation av brændevin, av hvilke stoffe brændevinet skal tilvirkes, og hvorvidt der skal tilvirkes brændevin, hvorpaa hviler særavgift (gjærbrændevin). Vil brukeren under driften gjøre forandring i driftsplanen, maa forandringen anmeldes for kontrolløren, forinden den iverksættes. Ingen drift maa finde sted i strid med den avgivne anmeldelse, likesom overgang til tilvirkning av brændevin, hvorav der skal svares særavgift, ikke maa finde sted, før tidligere tilvirkning er helt avsluttet.

I § 6 er som almindelig bestemmelse optat den hittil gjældende regel om, at tilvirkning av brændevin kun er tillatt i

12 septbr. tiden 15 september—30 juni. Fra denne bestemmelse kan dog dette departement gjøre undtagelse for anlæg, der tilvirker gjær til salg, eller for andre anlæg, i hvilke tilvirkning av alkohol som biprodukt falder hensigtsmæssig, likesom departementet ogsaa i andre særlige tilfælde kan gjøre undtagelser. I henhold hertil vil departementet indtil videre samtykke i, at gjærfabrikkernes brænderier drives ogsaa i tiden 30 juni—15 september. Man skal imidlertid ogsaa gjøre opmerksom paa, at disse brænderier saavelsom andre, der paa ansøkning maatte faa tilladelse til drift i sidstnævnte tidsrum, i henhold til § 56 vil ha at erstatte det offentlige alle utgifter ved kontrollen i denne tid.

Ifølge § 12 skal de protokoller, der blir at føre over de ved brænderierne og destillationerne forefaldende kontrolforretninger, indrettes og føres efter dette departements anordning og autoriseres av vedkommende overkontrollør, likesom anførsler i samme, der kan ha indflydelse paa brukernes rettigheter, pligter eller byrder — saaledes som ogsaa hittil bestemt — skal forelægges brukeren eller hans fuldmægtig til erklæring. Departementet antar, at det vil være hensigtsmæssig ved hvert anlæg at føre en avgiftsprotokol for brændevin, en avgiftsprotokol for anvendte raamaterialer, hvor skattepligtige saadanne anvendes, og en kontrolprotokol. I avgiftsprotokollerne blir saa at indføre specifisert de opveide og graderte kvanta brændevin, som mottages og utleveres saavel ved den første opmaaling fra avbrændingsapparatets samlekar som ved senere overførsel og utlevering til fri raadighet, samt de opveide skattepligtige kvanta raamaterialer. I kontrolprotokollen blir at indføre aapnings- og lukningsforretninger, anmeldelser vedkommende driften, de daglig anvendte raamaterialer, de daglige resultater av driften, mængden av daglig mottat eller utlevert brændevin, foretagne eftersyn, denatureringsforretninger m. v., i det hele alle kontrolforretninger, der ikke vedkommer den egentlige avgiftsberegning.

Ifølge § 15 maa apparater for tilvirkning eller omdestillation av brændevin ikke utflyttes av vedkommende anstalt uten forutgaaende anmeldelse til kontrolvæsenet, likesom eier eller bruker straks skal gjøre anmeldelse til kontrolvæsenet ledsaget av nærmere oplysning om de stedfundne omstændigheter, forsaavidt saadanne apparater bortkommer eller ødelægges. Det paaligger ifølge samme paragraf overkontrolløren at foranstalte efterset forseglede apparater mindst en gang hvert aar og likeledes at efterse eller la efterse til ubestemte tider brændevin og destillationer, der ikke er i drift.

Ifølge § 16 maa der ikke ved brænderier eller destillationer forefindes denaturert eller andet brændevin, for hvilket er til-

staat hel eller delvis skattefrihet, medmindre det indlægges 12 septbr.
under offentlig laas eller av dette departement er tillatt anvendt til teknisk bruk ved anlægget. Heller ikke maa sammesteds opbevares andre alkoholholdige væsker end brændevin, medmindre de av dette departement er tillatt anvendt som tilblanding i brændevin. Efter disse bestemmelser blir det for fremtiden en regel, som kun kan fravikes med departementets samtykke, at der ved brænderier og destillationer ikke maa forefindes til fri raadighet andre alkoholholdige drikkevarer eller væsker end drikkebrændevin, hvortil dog antages at maatte henregnes punsj og likører. Efter § 16 sidste passus har departementet adgang til at tillate omdestillation saavel av brændevin, der er tilsat noget andet alkoholholdig stof, som av denaturert brændevin, for hvis vedkommende omdestillation ellers er forbudt. Med hensyn til avdestillation av alkoholen i væsker, der ikke er brændevinsblandinger, f. eks. i vin, bemerkes, at saadan avdestillation efter den i lovens § 1 givne forklaring blir tilvirkning av brændevin og saaledes er undergit de for brændevinstilvirkning gjældende bestemmelser.

Efter § 19 skal den til enhver tid fastsatte avgift beregnes av det kvantum brændevin, der utleveres fra brænderiet eller dets oplag, mens dog brændevinets mængde for kontrollens skyld skal bestemmes saavel umiddelbart efter dets tilvirkning eller ved uttagelsen av avbrændingsapparatets samlekar som ved senere overførsel eller utlevering. Der vil saaledes for fremtiden ikke bli at beregne nogen avgift av det svind, som brændevinet undergaar, mens det henligger paa brænderiernes oplag. Man antar, at dette svind, der bør opgjøres for hver termins tilvirkning under et og saavidt mulig aarlig, uten videre kan avskrives av kontrolvæsenet, naar det ikke har overskredet 1 pct. aarlig av det tilvirkede kvantum, og ingen misligheter kan antages at ha fundet sted. Har svindet været større, bør saken ledsaget av nærmere forklaring angaaende den antagelige aarsak til samme indberettes av kontrolvæsenet til departementet, der saa vil træffe bestemmelse angaaende svindets avskrivning. Av hensyn til beregningen av svindet bør tilladelse i henhold til § 32 sidste passus til sammenblanding paa brænderioplagene av forskjellige terminers tilvirkning ikke i almindelighet meddeles, medmindre mængden av den fra en tidligere termin gjenværende beholdning med nogenlunde nøiagtighet kan bestemmes.

I § 20 foreskrives bl. a., at de for mængdebestemmelsen av brændevin utenfor den autoriserte brændevinsprøver nødvendige vegter og kar anskaffes, vedlikeholdes og omjusteres for brænderiernes og destillationernes regning efter dette departements anordning. Departementet skal i henhold hertil be

12 septbr. paalagt eierne av brænderier og destillationer, der er i drift, at la sine for veining av skattepligtig brændevin bestemte vegtredskaper omjustere mindst en gang aarlig eller oftere, om det skulde befrygtes, at de ikke er i fuld orden.

Ifølge § 22 skal bestemmelsen av det avgiftspligtige brændevins mængde saavel ved tilvirkningen som ved senere utlevering foretages av en kontrollør i forening med en medhjælper, mens ved mottagelsen av overført brændevin mængden kan bestemmes av kontrolløren alene. Til besparelse av utgifter antages mængdebestemmelserne i sidstnævnte tilfælde indtil videre at burde foretages alene av en kontrollør.

Av § 24 fremgaar, at korn, selv om der paa samme hviler særavgift, kan overlates brænderiet til fri raadighet, naar det er bestemt til malt. Herav antages endvidere at flyte, at kornvarer, der skal anvendes til malt for brændevinstilvirkning under alle omstændigheter er fritat for avgift, uanset om der ellers hviler særavgift paa samme i henhold til gjældende skattebeslutning.

Ved § 25 er den almindelige kredittid til utgangen av den 4de maaned efter utleveringsmaaneden ogsaa gjort gjældende for de til brændevinsbrænding anvendte med særskilt avgift belagte raamaterialer.

I § 31 er det uttrykkelig bestemt, at utlevering av avgiftspligtig brændevin til overførsel eller utførsel ikke maa finde sted, før der er stillet en av dette departement godkjendt sikkerhet for avgiften med mulige renter og omkostninger. Naar der i samme paragrafs anden passus bestemmes, at frigjort brændevin, som indlægges paa en destillations oplag, i alle dele blir at behandle som avgiftspligtig, er dette at forstaa saaledes, at naar frigjort brændevin indlægges paa oplag, hvor der skal befinde sig avgiftspligtig brændevin, blir det at protokollere og senere i et og alt at behandle som den dersteds beroende øvrige beholdning av avgiftspligtig brændevin. Derimot er der intet til hinder for, at der paa destillationen avdeles et eller flere lokaler, hvor frigjort brændevin kan henlægges utenfor beholdningen av avgiftspligtig og uten at bli behandlet som avgiftspligtig brændevin, og det selv om kontrolvæsenets laas ogsaa stænger for samme.

Den hittil gjældende bestemmelse om, at brændevin under iagttagelse av de nærmere forskrifter, som departementet bestemmer, kan utføres til utlandet fra oplag med den virkning, at den paa samme hvilende avgift avskrives, er i § 30 anden passus utvidet til ogsaa at gjælde brændevin, der overføres til ved toldsted oprettet frilager eller frihavn eller med departementets tilladelse til transitoplag for derfra senere at utføres.

Ved § 33 er departementet bl. a. bemyndiget til at ut-

færdige de nærmere forskrifter, som maatte fornødiges for brænde- 12 septbr
vins indlæggelse, uttagelse og overførsel, derunder hvilke mindste mængder der paa én gang kan uttages og overføres, samt for regnskapsførslen over det under offentlig kontrol værende brændevin. I henhold hertil og til den i § 18 givne bemyndigelse for departementet til at utfærdige de nærmere forskrifter angaaende kontrollen med brænderier og destillationer skal man be brænderiernes eiere eller brukere anmodet om for fremtiden at foranledige overført til destillationerne alt brændevin, der leveres til disse, forat den mængde brændevin, hvorav avgift skal svares, altid kan bli bestemt paa mindst to tidspunkter av mindst to kontrollører. Det blir derhos for fremtiden at iagtta, at avgift av svind ved overførsel av brændevin fra brænderi eller brænderioplag debiteres brænderiet og opkræves hos dette som anden forfalden avgift i henhold til derover av kontrolvæsenet utfærdiget beregning. Saadan beregning blir at tilstille oppebørselsbetjenten fjerdingaarlig. Forsaavidt avgiftspligtig brændevin begjæres overført fra oplag eller brænderi til toldsted eller til frilager, frihavn eller transitoplag for derfra at utføres, blir saken betimelig at forelægge departementet, der saa vil træffe nærmere bestemmelse om vilkaarene for saadan overførsel.

Efter § 56 skal utgiftene ved kontrollen med brænderier og destillationer for fremtiden altid utredes av statskassen, hvorefter de kræves refundert av vedkommende anlæg, forsaavidt dette skal tilsvare samme. Regning over tilkommende for utført kontroltjeneste blir saaledes fremtidig i alle tilfælde at indsende til departementet, av hvad art end kontroltjenesten har været. De utgifter, der skal erstattes, blir at erlægge ved hver budgettermins utløp inden en maaned efter mottagelsen av den av departementet utfærdigede beregning. Med hensyn til disse utgifter bemerkes forøvrig, at loven selv bestemmer grundlaget for erstatningen av samme, forsaavidt angaar de ordinære kontrolutgifter ved brænderierne, mens det er overlatt til departementet at bestemme, hvorvidt og i hvilken utstrækning der skal tilsvares utgifter ved kontrollen med destillationer eller for forretninger ved destillationer og deres oplag samt ved brænderiers oplag utenfor driftstiden. Det er dog med hensyn hertil i loven fastslaat som princip, at det offentlige altid skal bære utgiftene ved forretninger, der foretages efter dets foranstaltning, naar forretningen ikke er foranlediget ved nogens forsømmelighet eller forseelse. Departementet antar, at de hittil gjældende regler for beregning av tilkommende for utført kontroltjeneste, derunder tilsyns- og medhjælper- eller assistenttjeneste fremdeles indtil videre bør befølges. Naar der saa er vundet nogen erfaring angaaende tjenestens omfang m. v. under

12 septbr. de nye forhold, vil man ta disse regler under revision. Man vil ogsaa senere, efterat nogen erfaring er vundet, træffe nærmere bestemmelse om, hvilke utgifter der blir at erstatte av destillationer og brænderier. Man skal i denne forbindelse ogsaa gjøre opmerksom paa bestemmelsen i § 58, hvorefter den, der har begjært en forretning (f. eks. aapning av et brænderi, overførsel eller mottagelse av et brændevinsparti), men ikke besørger den fremmet til bestemt tid eller undlater at søke opnaadd det ved samme tilsigtede formaal (f. eks. paabegyndelse av brændingen), har at erstatte det offentlige de derved forvoldte utgifter. Naar saadanne tilfælde indtræffer, bør anførsel derom gjøres i kontrolprotokollen, likesom fornøden oplysning bør meddeles i forbindelse med indsendelsen av regning vedkommende de forvoldte utgifter.

Hvad specielt angaar den ved gjærfabrikkerne stedfindende brændevinstilvirkning er det efter de nye love og den i forbindelse med disse vedtagne skattebeslutning for fremtiden tillatt at sælge gjærbrændevinet til forbruk inden landet, dog kun — ifølge brændevinsavgiftslovens § 23 — i denaturert stand og mot en avgift tilsvarende den til enhver tid gjældende toldsats for denaturert brændevin, hvilken avgift maa være erlagt, forinden brændevinet utleveres. Idet man antar, at lovens almindelige bestemmelser om brændevinstilvirkning, omdestillation og beskatning m. v. ogsaa er anvendelig paa gjærfabrikkernes brændevinsproduktion med de indskrænkninger, som følger av den nævnte lovbestemmelse, flyter herav bl. a., at gjærbrændevinet likesaalitt som andet brændevin, for hvilket hel eller delvis skattefrihet er tilstaat, kan avhændes eller anvendes uten paa de i den nye brændevinstilvirkningslovs kapitel 4 foreskrevne betingelser, ɔ: der utkræves ogsaa til gjærbrændevinets salg til forbruk eller til videre forhandling speciel bevilling av dette departement, og det er underkastet de for utsalg i smaat av denaturert brændevin, politur m. v. i §§ 37—39 givne forskrifter o. s. v. Forøvrig antages gjærbrændevinet, saaledes som loven er formet, ikke at kunne utleveres fra brænderiet eller dets oplag uten i denaturert tilstand, og uten at avgiften paa forhaand er erlagt. Det kan altsaa ikke som almindelig brændevin i udenaturert stand og med paahvilende avgiftsforpligtelse overføres til oplag ved destillationer. Heller ikke kan det tillates ombyttet med andet brændevin. Departementet vil dog, forsaavidt derom fremkommer andragende, gi sit samtykke til, at gjærbrændevinet denatureres i større partier, og efterat avgiften er erlagt, overføres til destillationer, der pleier at forsælge denaturert brændevin, for derfra at utleveres til dem, der maatte bli meddelt bevilling

til at bruke eller forhandle denaturert brændevin. Ved destilla- 12 septbr.
tionen vil det heromhandlede brændevin i tilfælde bli at holde under offentlig laas, indtil det kan utleveres de specielle bevillingshavere.

Som følge av, at lovens bestemmelser i almindelighet ogsaa gjælder gjærfabrikkernes brændevinstilvirkning, er disse fabrikker f. eks. pligtig at gjøre anmeldelser vedkommende anlægget og anvendelse av raamateriale, holde kontrolværelse, omjustere vegtredskaper og anvise rum og kar til oplag av brændevin. Med hensyn til kontrolværelse finder man indtil videre at kunne frita gjærfabrikkerne for at holde saadant, likesom man ikke vil gjøre nogen indvending mot, at det ved disse fabrikker tilvirkede brændevin forblir i avbrændingsapparatets samlekar (om dette er tilstrækkelig stort), indtil brændevinet kan avhændes eller utføres.

Rundskrivelse fra Tolddepartementet til toldkamrene. 12 septbr.

I henhold til § 54 i lov av 15 august d. a. om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v., der er bestemt at skulle træde i kraft fra 15 september d. a., har departementet bestemt, at politiets tjenestemænd for fremtiden skal føre den specielle kontrol, som maatte bli anordnet med bruken av og handelen med denaturert brændevin, politur o. l., der hittil har været tillagt toldvæsenet.

Man har imidlertid fundet det hensigtmæssig, at de anordnede eftersyn hos de handlende, der for indeværende aar er meddelt bevilling til at la denaturere spiritus til utsalg, samt hos dem, der har erholdt bevilling til at la denaturere spiritus til teknisk bruk saavel til tilvirkning av politur, fernis o. l. til salg som til forbruk i egen bedrift, foretages av toldvæsenet. Man skal derfor anmode toldkamret om ogsaa denne gang at la disse eftersyn utføre paa vanlig maate. Vedkommende tjenestemænd bedes imidlertid paalagt at gjøre samtlige bevillingshavere opmerksom paa, at kontrollen fra næste aar av vil bli utført av politiet, samt at dettes tjenestemænd i henhold til lovens § 55 har krav paa en godtgjørelse av kr. 4,00 for hver eftersynsforretning (foruten i tilfælde sedvanlig skyss- og kostgodtgjørelse), dog med den begrænsning, at den samlede godtgjørelse pr. dag for en enkelt person ikke skal overstige kr. 12,00. Likeledes bedes de handelsborgere, der agter at ansøke om bevilling til at erholde spiritus uten erlæggelse av almindelig avgift eller told og om ret til utsalg av saadan spiritus i smaat, meddelt underretning om, at saadanne ansøkninger herefter skal indsendes til politiet for av dette at ekspederes videre.

12 septbr. Samtlige bevillingshavere bedes derhos gjort opmerksom paa, at de maa være forberedt paa for fremtiden at maatte betale godtgjørelse til den eller de tjenestemænd, der utfører denatureringer.

12 septbr. **Bestemmelser angaaende fritagelse for almindelig avgift eller told av brændevin, der ikke skal anvendes til drik.**

(Git av Finans- og Tolddepartementet i henhold til lov av 15 august 1908 § 39 den 12 september 1908).

1. Bevilling til at erholde utlevert brændevin uten erlæggelse av almindelig avgift eller told kan av Finansdepartementet gives til personer, institutioner eller bedrifter, der selv skal anvende brændevinet til industrielle formaal, desinfektion, videnskabelig bruk o. l., eller til næringsdrivende, der skal forsælge brændevinet eller dermed blandede eller tilberedte varer. Bevillingen gives i almindelighet for indtil et kalenderaar ad gangen, for en begrænset mængde og til et bestemt formaal, og den kan naarsomhelst tilbakekaldes. Bevilling til læger og hospitaler, som skal benytte brændevinet til desinfektion, kan gives for indtil 3 aar ad gangen.
2. Ansøkningen om saadan bevilling skal indeholde oplysning om, i hvilket specielt øiemed brændevinet agtes anvendt, den mængde brændevin, der ønskes utlevert, og hos hvem det tænkes anskaffet, eller forsaavidt det skal indføres direkte til ansøkeren, over hvilket toldsted indførselen skal finde sted. Ansøkninger fra næringsdrivende, der skal anvende brændevinet til teknisk bruk, eller som skal forsælge det eller dermed blandede eller tilberedte varer, indsendes til departementet gjennem vedkommende politimyndighet og amtmand, mens ansøkninger fra læger og hospitaler, der skal anvende brændevin som desinfektionsmiddel, indsendes gjennem direktøren for det Civile Medicinalvæsen. For de næringsdrivendes vedkommende maa ansøkningen indeholde erklæring om, hvorvidt de forhandler drikkebrændevin eller anden under anvendelse av brændevin tilberedt vare, til hvis fremstilling bruken av skattefrit eller lavere beskattet brændevin ikke er indrømmet.
3. Forinden brændevinet utleveres, skal det saavidt gjørlig denatureres. Brændevin bestemt til forhandling i ublandet tilstand denatureres ved tilsætning av $2^1/_2$ volumprocent av en blanding bestaaende av 4 vegtdele metylalkohol og 1 vegtdel pyridinbaser. Brændevin bestemt til fremstilling

av politur, fernis o. l. denatureres i almindelighet med 12 septbr.
1/2 pct. terpentinolje, og brændevin bestemt til bruk for læger og hospitaler med 1/4 pct. benzol. Forøvrig træffer departementet i hvert enkelt tilfælde bestemmele om denatureringsmidlet.

4. Utleveringen og denatureringen av brændevinet foregaar ved kontrolvæsenet, naar brændevinet er av indenlandsk tilvirkning, og ellers ved toldvæsenet. Omkostningene ved denatureringen, derunder godtgjørelse til den eller de funktionærer, der foretar samme, utredes efter departementets nærmere bestemmelse av leverandøren eller i tilfælde importøren av brændevinet, der ogsaa har at skaffe tilveie de til denatureringen nødvendige kar. Av denatureringsmidlerne erholdes metylalkohol og pyridinbaser hos toldvæsenet. De øvrige denatureringsmidler anskaffes direkte av den, der pligter at svare omkostningerne ved denatureringsforretningen, men maa, forinden de anvendes, godkjendes av den eller de funktionærer, der foretar denatureringen.
5. Forat brændevin skal kunne erholdes denaturert eller utlevert udenaturert uten erlæggelse av almindelig avgift eller told, maa det ikke ha nogensomhelst tilsætning eller eiendommelig lugt og heller ikke vise en alkoholstyrke av under 85 pct.
6. Ved denatureringen eller brændevinets utlevering skal skriftlig autentisk meddelelse om bevillingen fremlægges. Bevillingshaveren skal derhos avgi skriftlig erklæring om, at det utleverte brændevin udelukkende skal anvendes overensstemmende med den givne bevilling. Denne erklæring tillikemed bevillingsdokumentet besørges derpaa, efterat forretningen av kontrolvæsenet eller toldopsynet er behørig bokført og notert paa bevillingsdokumentet, vedlagt vedkommende regnskap som legitimation for brændevinets utlevering uten erlæggelse av almindelig avgift.
7. Over denaturert brændevin, bestemt til videre salg, og over brændevin, bestemt til fremstilling av politur, fernis o. l., naar det er denaturert med terpentinolje eller et lignende svakere denatureringsmiddel, maa bevillingshaveren føre en paginert, gjennemdraget og av vedkommende politimyndighet autorisert bok, hvori tilgang og avgang indføres med nøiagtig anførsel av litertal. Denne bok, der til enhver tid skal være ført à jour, indrettes i overensstemmelse med nedenstaaende skema.
8. Skal brændevinet forsendes til sted, beliggende utenfor

12 septbr. det, hvori utleveringen finder sted, maa forsendelsen ske i kar, der forsynes med toldvæsenets eller kontrolvæsenets plombering eller forsegling, og underretning derom meddeles til vedkommende politimyndighet paa mottagelsesstedet. Denne vil saa efter tilkaldelse av bevillingshaveren ha at bryte forseglingen og undersøke, om indholdet er i orden, samt meddele bevidnelse herom til avsendelsesstedets told- eller kontrolvæsen.

9. Kun brændevin, denaturert med den i post 3 omhandlede blanding av metylalkohol og pyridinbaser, kan forsælges videre uten yderligere tilsætning, mens brændevin, bestemt til tillavning av andre varer og svakere denaturert, kun maa avhændes efter at være tilsat mindst 10 vegtprocent lak, schellak, gummi eller dermed beslegtede stoffe — i mindre partier end 50 liter dog alene av dem, der er meddelt særskilt ret til saadant salg.

10. Brændevin, der ikke er fuldstændig denaturert (med metylalkohol og pyridinbaser), opbevares av bevillingshaveren under laas, saaledes at kun han selv eller en av ham dertil specielt befuldmægtiget har adgang til samme. Alt brændevin skal saavidt gjørlig opbevares i de samme kar, hvori det er mottat.

11. Politiet har mindst én gang hvert halvaar at undersøke, om den i post 7 nævnte bok er ordentlig ført, og om beholdningen stemmer med boken. Indberetning om undersøkelsen avgives til departementet gjennem amtmanden. I denne gjøres specielt rede for, hvorvidt der er grund til at kræve avgift av brændevin, som maatte befindes at mangle ved den stedfundne undersøkelse av beholdningene.

For hver undersøkelse er en bevillingshaver pligtig at betale indtil kr. 4,00 foruten i tilfælde sedvanlig skyss- og kostgodtgjørelse, hvilken betaling erlægges ved paakrav i henhold til en av vedkommende politimyndighet utfærdiget beregning, der kan forlanges forelagt departementet til revision.

12. For bevillingshavere, der er tilstaat ret til forhandling av denaturert brændevin og av spiritusholdig politur, fernis o. l. i mindre partier end 50 liter, blir foranstaaende bestemmelser at anvende med de modifikationer, som maatte flyte av de for nævnte forhandling gjældende bestemmelser.

For fritagelse av avgift eller told av brændevin, bestemt til tilvirkning av edikke, etylæter og krudt gjælder de derom utfærdigede særlige bestemmelser.

Skema. 12 septbr.

Aar og dag	Anskaffet denaturert brændevin		Anvendt eller solgt	
	Liter	Styrke ved 15° celsius	Liter	Til

Bestemmelser angaaende forhandling av denaturert brændevin og av politur, fernis o. l., der er tilberedt ved blanding av brændevin. 12 septbr.

(Git av Finans- og Tolddepartementet i henhold til lov av 15 august 1908 § 39 den 12 september 1908).

1. Ret til utsalg i mindre partier end 50 liter av denaturert brændevin og av spiritusholdig politur, fernis o. l., hvilken ret tilstaaes for indtil et kalenderaar ad gangen, kan alene meddeles personer, der har almindelig handelsret, og som ikke tilvirker eller driver handel med drikkebrændevin eller dermed blandede nydelsesmidler.
2. Saadan ret gir kun adgang til at sælge brændevin, der er denaturert ved tilsætning av $2^1/_2$ volumprocent av en blanding bestaaende av 4 vegtdele metylalkohol og 1 vegtdel pyridinbaser, eller politur, fernis o. l., ved hvis tilberedning det anvendte brændevin er tilsat mindst 10 vegtprocent lak, schellak, gummi eller dermed beslegtede stoffe.
3. Ansøkninger om saadan utsalgsret, der skal indeholde ansøkerens erklæring om, at han ikke driver handel med drikkebrændevin eller dermed blandede nydelsesmidler, samt oplysning om hans sandsynlige aarsbehov, indgives til vedkommende politimyndighet (paa landet lensmanden). Denne foranlediger dem forelagt stedets kommunestyre til erklæring og indsender dem derefter til amtmanden (i tilfælde gjennem overordnet politimyndighet) ledsaget av sin egen erklæring. Forsaavidt et andragende alene gaar ut

12 septbr.

paa fornyelse av en tidligere (for det foregaaende aar) meddelt utsalgsret, er det tilstrækkelig, at alene vedkommende politimyndighet avgir uttalelse.

4. Om de av amtmanden trufne bestemmelser med hensyn til tilstaaelse av utsalgsrettigheter blir oplysning at meddele vedkommende kommunestyre, der kan indanke samme til Finansdepartementet.

5. Over forhandlingen av denaturert brændevin føres av forhandleren en paginert, gjennemdraget og av vedkommende politimyndighet autorisert bok. I denne indføres efterhvert de anskaffede partier brændevin med angivelse av tiden, naar brændevinet er mottat, dettes styrke samt mængde i liter, og av hvem det er kjøpt, eller, om det er indført direkte, ved hvilket toldsted indførselen har fundet sted, samt likeledes de solgte mængder brændevin med angivelse av litertal og kjøpernes navn. Denne bok skal til enhver tid være ført à jour.

6. Det av forhandleren mottagne denaturerte brændevin skal opbevares paa og sælges fra de samme kar, i hvilke det er mottat. Disse kar saavelsom de flasker eller kar, hvori brændevinet ved salget leveres, skal være tydelig merket som indeholdende saadant brændevin. Brændevinet skal sælges i samme stand, hvori det er mottat.

7. Politiet har mindst en gang hvert halvaar at undersøke, om den i post 5 omhandlede bok er ordentlig ført, og om beholdningen av denaturert brændevin saavel med hensyn til mængde som alkoholstyrke stemmer med boken. Samtidig efterser politiet de hos vedkommende forhandlere beroende beholdninger av spiritusholdig politur, fernis o. l., av hvilke varer der, om de formodes ikke at indeholde den foreskrevne vegtprocent faste stoffe, uttages prøver, som indsendes til departementet til nærmere undersøkelse. Angaaende resultatet av de foretagne undersøkelser avgives indberetning til amtmanden. I denne gjøres specielt rede for, hvorvidt der er fundet at mangle noget av den beholdning, som efter salgsboken skulde være tilstede, og om omstændigheterne i tilfælde er av den beskaffenhet, at der er grund til at opkræve avgift av det manglende kvantum brændevin.

8. For hver undersøkelse er en utsalgsberettiget pligtig at betale indtil kr. 4,00 foruten i tilfælde sedvanlig skyss- og kostgodtgjørelse, hvilken betaling erlægges ved paakrav i henhold til en av vedkommende politimyndighet utfærdiget beregning, der kan forlanges forelagt departementet til revision.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Tromsø amt ang. spørsmaalet om, hvorledes det ved en grænseregulering mellem to formandskapsdistrikter blir at forholde med hensyn til vedlikeholdet av de offentlige veistrækninger med broer, som ligger mellem den gamle og den nye herredsgrænse. 14 septbr.

Departementet bemerker i anledning herav, at ved grænsereguleringer som heromhandlet, vil vedlikeholdet av de offentlige veistrækninger, som ligger mellem den gamle og den nye herredsgrænse, i almindelighet bli at overflytte til det formandskapsdistrikt, hvori de efter reguleringen kommer til at ligge, medmindre der enten foreligger en ældre eller der i anledning av omreguleringen træffes ny speciel overenskomst mellem vedkommende herredskommuner om en anden ordning.

Det samme antages at maatte gjælde med hensyn til spørsmaalet om, hvem der skal bære vedlikeholdet av de bygdeveisbroer, som ligger i det paagjældende strøk.

Hvad hovedveisbroer angaar vedlikeholdes disse som bekjendt i almindelighet paa amtskommunens bekostning; jfr. bestemmelserne i veiloven av 15 september 1851 § 5.

Hvad specielt angaar den her omhandlede bro, der sees at ligge i den nuværende grænse mellem Salangen og Bardu herreder, og hvis vedlikehold er oplyst at være overtat i helhet av Bardu herred ifølge speciel overenskomst, bemerkes, at der ikke foreligger nogen nærmere oplysning angaaende denne overenskomst, og at der saaledes savnes anledning til at uttale sig om, hvorledes det i tilfælde blir at forholde med brovedlikeholdet.

Der tilføies imidlertid, at den paatænkte grænseregulering mellem de ovennævnte herreder formentlig blir at iverksætte efter derom avgit kongelig resolution, og at vedkommende regjeringsdepartement i tilfælde antagelig vil forlange spørsmaalet om, hvem der skal ha det fremtidige brovedlikehold, avgjort paa forhaand.

Foranstaltninger i anledning av kolera*), utfærdiget av Justisdepartementet 15 septbr. 1908. 15 septbr.

I henhold til lov av 26 juni 1893 og kgl. resolution av 14 juli s. a. gives herved følgende forskrifter om foranstaltninger i anledning av kolera:

1. Personer, der landværts eller sjøværts ankommer til Norge fra utenriksk kolerasmittet eller som saadant erklært omraade, enten direkte eller indirekte over smittefrit omraade, skal efter ankomsten til sit bestemmelsessted her i landet uopholdelig anmelde sig for stedets helseraad eller en av dettes dertil valgte tilsynsmænd. Likeledes skal de i de

*) Bekjendtgj. 26 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 40.

15 septbr. nærmeste 5 døgn efter ankomsten her til landet daglig anmelde sig for helseraadet eller dets tilsynsmænd paa det sted, hvor de maatte overnatte eller opholde sig længer end 12 timer. Anmeldelsen kan ske direkte eller indirekte gjennem den, der mottar den reisende i losji.

2. Enhver, der mottar reisende i losji, skal være forpligtet til umiddelbart efter ankomst av reisende, der er kommet fra utenriksk kolerasmittet eller som saadant erklært omraade, og som endnu ikke har opholdt sig 5 døgn inden landets grænser, — derom til stedets helseraad eller dettes tilsynsmænd at indgi anmeldelse.

3. Førere av til norsk havn fra utlandet ankommende fartøier, som er i noget av de i karantæneplakaten av 4 september 1893 § 1 omhandlede tilfælde, skal være forpligtet til at fremlægge for toldopsynet en fortegnelse over fartøiets mandskap og passagerer med opgave over hver enkelts navn, stilling, hjemsted, adresse og om han har opholdt sig paa kolerasmittet sted (med angivelse av baade sted og tid).

4. Forinden karantæneflaget tillates strøket paa fartøi, som ikke lægges i karantæne, skal karantænekommissionen eller den istedenfor samme undersøkende læge, toldofficiant eller lodsoldermand utfylde et legitimationskort for enhver reisende, der i henhold til foranstaaende paabud er anmeldelsespligtig. Forsaavidt den reisende inden 5 dages forløp agter at forlate det sted, hvor han gaar iland, har derhos den, der har utfyldt legitimationskortet, at melde dette for helseraadet paa det sted, hvor den reisende opgir først at ville overnatte eller at ophlode sig længer end 12 timer. Fortegnelse over de anmeldelsespligtige personer, der vil ta midlertidig ophold i land eller forlate fartøiet, sendes med oplysning om de nævnte personers bestemmelsessted uopholdelig til direktøren for det Civile Medicinalvæsen.

Disse forskrifter træder straks i kraft.

Overtrædelse av de her givne forskrifter blir, forsaavidt ikke strengere straf for tilfældet kommer til anvendelse, at straffe efter almindelig borgerlig straffelov § 357 med bøter eller fængsel indtil 3 maaneder.

15 septbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til Revisionsdepartementet, hvori uttales, at bestemmelsen i sportellovens § 31 om, at der ingen betaling skal erlægges for avhjemling av skiftetakst over fast gods, antages ogsaa at maatte komme til anvendelse, naar saadan takst er avholdt over fast eiendom, beliggende utenfor vedkommende skifterets jurisdiktion.

Skrivelse fra Finansdepartementet til justissekretæren i Kristiania byret, hvori uttales, at naar en saks behandling under et retsmøte avbrytes, fordi der opstaar et spørsmaal, som retten ikke finder at kunne avgjøre paa stedet, men optar til senere avsigelse av kjendelse, antages der ikke at burde beregnes gebyr efter sportellovens § 10 for den utsættelse, som retten i kjendelsen tilstaar en part for at forberede kontinuationen av det avbrutte retsmøte; jfr. departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 19 januar 1907. Det anførte gjælder dog selvfølgelig ikke, naar det spørsmaal, som retten ikke finder at kunne træffe avgjørelse om, gjælder, hvor lang utsættelse eller hvorvidt utsættelse overhodet skal tilstaaes en part. 15 septbr.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøbstæder, lov av 22 mai 1875 om dramatiske og andre offentlige forestillinger og lov av 14 juli 1893 om pigtraads anvendelse til gjærde meddeles stadfæstelse paa en av Fredrikshalds formænd og repræsentanter under 11 november 1907 og 4 mai 1908 fattet beslutning til ny politivedtægt, der skal træde istedenfor de ved de kongelige resolutioner av 19 januar 1895, 12 december 1904 og 11 februar 1907 approberte politivedtægter for nævnte kjøbstad. 16 septbr.

Kongelig resolution**), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Øvre Eker herred, Buskerud amt, under 9 juli 1908 fattet beslutning til ny politivedtægt, der skal træde istedenfor den ved kongelig resolution av 11 december 1897 approberte politivedtægt for herredet. 16 septbr.

Kongelig resolution***), hvorved: 16 septbr.

I. Den midlertidige lov av 8 august d. a. indeholdende forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903, dens §§ 1, 68, 69, 72, 73 og 79 træder i kraft straks.

II. Nedenstaaende utkast til midlertidige forskrifter angaaende transport av specielt ildsfarlige stoffe ombord paa skibe uten passagercertifikat bifaldes i henhold til ovennævnte lovs § 72.

---

*) Bekjendtgj. 18 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 18 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 18 septbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 38.

16 septbr. **Forskrifter angaaende transport av specielt ildsfarlige stoffe ombord paa skibe uten passagercertifikat.**

i henhold til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 med forandringer i og tillæg til lov av 8 august 1903 § 72.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Ethvert registreringspligtig norsk seilskib eller med maskinkraft fremdrevet skib uten passagercertifikat, som skal benyttes til transport af specielt ildsfarlige stoffe, er underkastet bestemmelserne i lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 med forandringer i og tillæg til av 8 august 1908, samt de i nærværende forskrifter fastsatte nærmere bestemmelser.

For skibe med passagercertifikat gjælder særlige bestemmelser.

§ 2. Som specielt ildsfarlige stoffe regnes: Æter (nafta) og andre æterholdige væsker, svovlkulstof, petroleumsæter, gasolje, benzin, guttapercha- og kautschukopløsninger samt lignende stoffe eller opløsninger eller blandinger av saadanne i større mængde end 1000 kg., naar vedkommende stofs »flammepunkt« ligger under 22° C. ved 760 mm. barometerstand prøvet paa den av departementet fastsatte maate. Indtil videre skal prøverne utføres saaledes som fastsat ved kgl. resol. av 1 november 1890 i »Reglement angaaende fremgangsmaaten ved undersøkelse av mineralske lysoljers tændbarhet ved hjælp av den Abelske petroleumsprøver« eller paa lignende maate.

§ 3. Specielt ildsfarlige stoffe maa med den i § 7 nævnte undtagelse for tankdampskibe ikke indlastes i noget med maskinkraft fremdrevet skib i større mængde end 10 % av vedkommende fartøis hele lasteevne. Indlastes saadanne stoffe under dæk i et seilskib i større mængde end 10 % av fartøiets hele lasteevne, maa der ved besigtelse specielt undersøkes, hvorvidt gjældende bestemmelser er iagttat.

Findes skibet at tilfredsstille de i nærværende forskrifter fastsatte bestemmelser, utstedes derfor attest, undertegnet av vedkommende besigtelsesmand i 2 eksemplarer, hvorav det ene skal overleveres skibsføreren til opbevaring ombord og det andet indsendes til Sjøfartskontoret.

De med besigtelsen forbundne utgifter bestrides av skibet.

§ 4. Indlastes specielt ildsfarlige stoffe under dæk i mindre mængde end 10 % av fartøiets hele lasteevne, paahviler det vedkommende skibsfører at paase, at gjældende bestemmelser blir iagttat.

§ 5. For at faa den i § 3 nævnte besigtelse avholdt maa fartøiets fører eller reder indsende skriftlig begjæring derom i betimelig tid, forinden lastning paabegyndes.

I indlandet sendes begjæringen til skibskontrollens tilsyns- 16 septbr.
mand i det distrikt, hvori skibet befinder sig, i utlandet til vedkommende norske konsul. I begjæringen opgives, naar og hvor besigtelsen ønskes utført samt andre oplysninger, der maatte tænkes at ha interesse i forbindelse med besigtelsen.

Vedkommende konsul i utlandet maa derpaa uopholdelig opnævne en habil skibskyndig mand til at utføre besigtelsen. I Norge utføres besigtelsen av vedkommende skibstilsynsmand selv.

§ 6. Ved besigtelsen skal undersøkes, om fartøiet, dets indredning og rummenes ventilering er i overensstemmelse med de i nærværende forskrifter fastsatte bestemmelser.

Indredning og ventilation.

§ 7. Skibe, der skal føre specielt ildsfarlige stoffe under dæk i større mængde end ca. 10 % av fartøiets hele ladning, maa enten være seilskib med uavbrutt hoveddæk eller dampskib klassificert som tankskib i en av Kongen anerkjendt besigtelsesinstitution.

§ 8. Alle vandtætte skot, tunnelgang for aksel samt skot til kul-bunkers og lignende rum, der støter op til lasterum, samt dæk av jern eller staal, der begrænser rum, hvori der føres specielt ildsfarlige stoffe, maa være vel diktede og tætte. Skottene maa være uten aapninger eller sluser.

Hvor der er anbragt sluser for lensning, maa disse igjenklinkes eller holdes tæt tilskrudd.

Trædæk maa være omhyggelig drevet. Specielt ved dolbordet og rundt alle støtter og mastekraver maa de være omhyggelig tættet. Luker, aapninger til kjættingkasser, pumpesoter og lignende maa holdes lukket og omhyggelig tættet.

§ 9. Kjelrum, saavel for hoved- som hjælpemaskiner, maa være adskilt fra rum, hvori specielt ildsfarlige stoffe føres, ved tverskibsbunker eller lignende rum eller paa anden betryggende maate.

§ 10. Alle rum bestemt til ophold for besætningen, samt koke-, kabel-, proviant- eller lignende rum maa være anbragt paa øverste dæk (hoveddækket). De maa være omhyggelig ventilert med mindst 2 ventilatorer til hvert rum, hvorav den ene maa føres ned til ca. 6″ fra dørken. Saadanne rum maa ikke være anbragt inde i overbygninger, hvori der føres specielt ildsfarlige stoffe.

Gulvet i kokerummet maa være belagt med cement, sten e. l. Kabys- og kaminskorstener maa være forsynt med gnistfanger.

§ 11. Hvert rum, hvori indlastes specielt ildsfarlige stoffe med den for træskibe nævnte undtagelse, maa være forsynt med mindst 2 stk. ventilatorer, anbragt saa langt fra

16 septbr. hinanden som mulig, 1 i forkant og 1 i agterkant av vedkommende rum, saa nær skibssiden som mulig. Ingen ventilator maa ha under 20 cm.s (8″) diameter, og ventilationsrørenes samlede areal maa ikke være under 1/900 del av vedkommende rums overflate ved dækket.

Anvendes der kun 2 ventilatorer, skal den agterste række ned til ca. 30 cm. (12″) fra bunden av rummet, mens den forreste kun skal føres vel gjennem dækket. Er der anbragt flere end 2 ventilatorer, skal arealet av ventilerne i den forreste og i den agterste del av rummet være omtrent like store. Halvparten av ventilerne i agterste og forreste del skal i saa tilfælde række ned til ca. 30 cm. (12″) fra bunden av rummet.

Rørene bør være av jern eller staal, og i saa tilfælde bør rør av 20 cm. (8″) diameter være mindst 5 mm. ($^3/_{16}$″) tykke, større rør av forholdsvis tykkere materiale. De maa være fæstet til dækket ved hjælp av en vinkelring, som er klinket til røret og forsvarlig boltet til dækket.

Samtlige ventilatorer skal være forsynt med svingbare hætter av noget tyndere materiale. Bundventilatorernes hætter bør være indrettet som sugehætter (»uptake ventilator«).

Høiden til underkant av hætternes aapning bør ikke være mindre end ca. 2,5 m. (8 fot) over det dæk, hvortil ventilationsrørene er fæstet. Hvis de er placert ved overbygning eller brodæk, bør høiden være ca. 1,5 m. (5 fot) over saadan overbygning eller brodæk, og de maa i saa tilfælde være fæstet til disse paa en forsvarlig maate.

Ventilationshætterne maa forsynes med et dække av netduk av metal med masker av ikke over $^1/_2$ mm. størrelse.

Istedenfor ovenstaaende regler angaaende ventilation av rum, hvori der indlastes specielt ildsfarlige stoffe, tillates det for træskibes vedkommende at avstænge al ventilation. Alle luker maa i tilfælde holdes omhyggelig tillukket og skalket, og det maa paasees nøiagtig, at al lufttilgang til vedkommende rum er saavidt mulig utelukt.

§ 12. Maskinrum, akseltunnel, kulbokser og andre rum, der støter op til lasterummene, maa være forsynt med ventilator, vindseil eller lignende, der skaffer forsvarlig ventilation overalt.

§ 13. Rum, hvori specielt ildsfarlige stoffe opbevares, maa ikke ventileres gjennem aapentstaaende luker.

Elektriske anlæg.

§ 14. Elektriske lys- og kraftanlæg maa ikke benyttes ombord under transport av specielt ildsfarlige stoffe, uten at der foreligger bevis for, at anlægget har været besigtet av det

offentlige tilsyn med elektriske anlæg i medfør av lov av 16 mai 1896 eller av en av de av Kongen anerkjendte besigtelsesinstitutioner. Særlig maa det kontrolleres, at de specielle regler, der gjælder for rum, hvori lagres eller forekommer eksplosive eller let antændelige stoffe, er iagttat. 16 septbr.

Det maa saaledes paasees, at der kun anvendes glødelamper, hvis glødelegeme er omgit med en lufttæt beholder, beskyttet ved en glaskuppel eller et omsluttende gitter.

Strømbrytere, smeltestykker og andre apparater skal være beskyttet ved ildfast indkapsling.

Bevægelige kabler maa ikke anvendes i saadanne rum.

Stuvning og emballering.

§ 15. Specielt ildsfarlige stoffe maa, naar de føres under dæk, være opbevaret paa:

1. Solide cylinderformede fat av jern eller staal, som ikke maa rumme over 300 liter og som maa være forarbeidet av solid materiale.
2. Solid forarbeidede kander av fortinnet blik, som ikke maa rumme over 20 liter, og som maa være pakket i vel tilpassede solide trækasser, eller
3. solide tønder av eketræ, som ikke maa rumme over 180 liter, og som maa være dobbelt limet indvendig og malt utvendig, naar der foreligger certifikat for, at dette er utført umiddelbart før paafyldingen.

Tønderne maa være forsynt med solid spuns, dækket av en metalplate med pakning mellem.

Hverken fat, tønder eller kander maa helt fyldes. De skal ha et tomrum av mindst 5 % av rumindholdet.

§ 16. I skibe, hvori specielt ildsfarlige stoffe føres, maa der ikke transporteres nitroglycerin. Andre sprængstoffe, saasom dynamit, krudt, bomuldskrudt samt komprimerte gasarter maa ikke medtages i større kvantum end 100 kg., og etsende let antændelige stoffe (petroleum undtat) i større kvantum end 1000 kg. Selvantændelige stoffe, saasom bomuld, shoddy, jute, hamp, filler, avfald av pudsegarn samt de foran i denne § nævnte stoffe maa ikke stuves i noget rum, der støter direkte op til rum, hvori specielt ildsfarlige stoffe er indlastet.

Almindelige forsigtighetsregler.

§ 17. Der maa vises stor forsigtighet med ild og lys ombord. Under lastning og losning og mens lukerne endnu er aapne, maa der ikke tændes ild ombord hverken paa kabysse eller under kjelerne.

Tobaksrøkning er forbudt. Andet kunstig lys end sikkerhetslampe maa ikke benyttes.

16 septbr. Under fart maa tobaksrøkning ialmindelighet forbydes, men kan vel tillates paa overbygning, saasom paa øverste bro og bak, dog ikke i stille veir.

Anden kunstig belysning end sikkerhetslampe bør ikke benyttes. Ved tænding av lamper, lanterner og opfyring paa kabysse og lignende maa der nøie iagttages, at vedkommende rum er vel utluftet paa forhaand.

Rum under dæk, kjelrum undtat, maa ikke betrædes med andet end sikkerhetslampe, forsaavidt der føres specielt ildsfarlige stoffe.

Partielle ladninger.

Under dæk.

§ 18. Indlastes specielt ildsfarlige stoffe i mindre kvantum end 10 % av et fartøis totale ladning, maa de være opbevaret paa beholdere som nævnt under § 15, punkt 1 og 2; forøvrig kommer med hensyn til lastning, stuvning, ventilation o. s. v. de under § 8—21 foreskrevne regler til anvendelse.

Som dækslast.

§ 19. Som dækslast kan specielt ildsfarlige stoffe føres, naar de er opbevaret paa beholdere som nævnt i § 15, punkt 1, 2 og 3 samt paa solid forarbeidede kander av fortinnet blik, som ikke maa rumme over 30 liter, og som maa være forsynt med haandtak og med skruelaag, tættet med pakning.

De maa placeres i betryggende avstand fra nedganger, andre aapninger i dækket, kahytter og maskinrum, samt være stuvet og surret forsvarlig.

Tobaksrøkning i nærheten av sted, hvor omhandlede stoffe er placert, forbydes. Under lastning og losning av disse stoffe maa det videre paasees, at ingen fare kan opstaa som følge av ild eller gnister fra maskin, skorsten, lys m. m.

Ved forsendelse i indlandet maa fat, tønder, kander og kasser utvendig være rødmalt med sterk farve og paa et iøinefaldende sted være merket »ildsfarlig«, malt i hvitt med mindst 5 cm. høie bokstaver.

Det anbefales at forsyne alle beholderes aapninger med sikkerhetsnet med smelteprop eller lignende.

§ 20. Til slukning av mulig opstaat ildebrand ombord i skibe, der fører specielt ildsfarlige stoffe, maa der foruten de almindelig paabudte ildslukningsredskaper haves ombord endel fin sand samt nogen seil eller presenninger, der er klare til bruk.

§ 21. Et eksemplar av disse forskrifter, der træder i kraft straks, maa forefindes ombord. Et utdrag av bestemmelmelserne angaaende almindelige forsigtighetsregler under trans

port av specielt ildsfarlige væsker, samt en almindelig veiled- 16 septbr.
ning desangaaende, utarbeidet av det offentlige, skal opslaaes i mandskapsrummene.

§ 22. Departementet for Handel, Sjøfart og Industri kan bemyndige Sjøfartskontoret til for enkelte tilfælde, hvor foranstaaende regler antages at ville lede til ubillighet, at indrømme fritagelse for reglernes befølgelse eller lempninger i deres fordringer.

Forandringer i selve disse forskrifter inden lovens ramme bemyndiges departementet til at foreta, idet dog de interesserte, som dermed maatte være misfornøiet, har adgang til at kræve forandringen forelagt Kongen til stadfæstelse.

Til opslag.

Veiledende regler.

Gasolin, benzin og tildels petroleum avgir ved almindelig temperatur damper, der blandet med luft kan være let antændelige og under visse forhold eksplosive ved direkte berøring med flamme, hvitglødende metal eller elektrisk gnist.

Der maa derfor utvises stor forsigtighet ved bruk av ild eller lys ombord.

Da dampene er op til $2^1/_2$ à $3^1/_2$ gang saa tunge som luften, vil de ha tilbøielighet til at samle sig paa bunden av de rum, hvor de er tilstede.

Forinden lamper eller lanterner antændes, maa der derfor være sørget for at utlufte vedkommende rum omhyggelig, antændte lamper eller lignende maa ikke sættes paa dæk eller gulv.

Faren for en antændelse av dampene er ikke forbi efter at lasten er utlosset, idet der i almindelighet er meget spild i bundvandet, likesom fordampning kan foregaa fra trægarnering, der har opsuget stoffet.

Efter utlosning maa derfor fartøiet pumpes omhyggelig lens og rummet rengjøres og utluftes.

Tobaksrøkning ombord er ikke tillatt i almindelighet, men kan av føreren tillates paa øverste bro og paa bakken, dog ikke i stille veir.

Man har eksempler paa, at antændelse av damper av petroleumsdestillater o. l. stoffe kan foregaa selv under aapen himmel ved brændende lanterner, der har været hensat optil 15 meter fra et lager av f. eks. benzin, idet flammen har forplantet sig langs marken. Da der under stille varmt veir let kan samle sig gas i rendestenen langs rækken og andre steder paa dækket, maa dette haves for øie.

16 septbr. En simpel prøve paa, om hvorvidt et indlastet parti petroleum bestaar av specielt ildsfarlig stof, kan utføres ved at ryste en liten del av stoffet sammen med en del vand i en kop og derpaa holde en brændende fyrstik over koppen. Antændes herunder blandingen, er stoffet et av de i § 2 nævnte.

Luftning gjennem aapentstaaende luker maa ikke finde sted, naar specielt ildsfarlige stoffe er indlastet.

16 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at i Bømmel annekssogn av Finnaas prestegjeld under Søndre Søndhordland provsti i Bergen stift blir konfirmantundervisningen herefter at ordne saaledes, at sognepresten læser med sognets konfirmanter i forbindelse med hver kirkereise til Bømmel i løpet av sommerhalvaaret og derhos reiser til Bømmel 1 gang mellem hver gudstjeneste i denne tid av aaret for at læse med sognets konfirmanter — paa betingelse av, at sognet stiller det fornødne konfirmantlokale til raadighet for sognepresten og bestrider de med dets renhold og opvarmning forbundne utgifter, og saalænge sognepresten oppebærer den av Bømmel sognestyre indtil videre bevilgede skyss- og natteholdsgodtgjørelse av kr. 60,00 aarlig for de heromhandlede reiser.

16 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved bl. a. bestemmes, at det paalægges sognepresten i Hjelmeland prestegjeld under Ryfylke provsti i Kristiansand stift én gang aarlig efter biskopens nærmere bestemmelse at fremmøte paa den hjælpekirkegaard, som er tillatt anlagt paa Randøen i prestegjeldets hovedsogn, for at foreta jordfæstelse av der begravede lik.

16 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av disponent Aksel Ødegaard til minde om hans avdøde hustru oprettede »Fru Signe Ødegaards legat« til beklædning av børn inden Ullern prestegjeld samt paa de for dette legat utarbeidede og av legatopretteren under 27 april 1908 vedtagne statuter.

16 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til § 84 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 meddeles approbation som gjældende indtil videre paa et av Hitterdal herredsstyre i møte den 22 juni 1908 vedtat betalingsregulativ for bygningskommissionen paa Notodden i nævnte herred, dog saaledes, at bestemmelsen om regulativets anvendelse paa byggeforetagender, som bygningskommissionen allerede har hat under behandling, utgaar.

16 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved den nedsættelse i brandkontingenten med 20 % som i medhold av lovene

av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8 litr. G og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2, hittil har været tilstaat de i den Almindelige Brandforsikringsindretnings kjøbstadavdeling forsikrede bygninger i Hammerfest fra 1 januar 1908 at regne og indtil videre forhøies til 25 %. 16 septbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at vaksinationsattester fremtidig skal ha saadant indhold som nedenfor anført: 16 septbr.

Vaksinations-attest.

.....

født den ..... aar .....

i .....

av forældre .....

..... og .....

og boende i .....

er den ..... aar .....

av undertegnede indpodet med vaksinelymfe.

Ved eftersyn den ..... aar .....

viser det sig at indpodningen har slaat an.

..... den ..... aar .....

Læge.

..... Aut. vaksinatør.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Jarlsberg og Larvik amt, hvori uttales, at lov av 23de juli 1894 § 11, sidste led, antages at hjemle en skatyder, som er skatlagt i flere distrikter, adgang til at indbringe en overligningskommissions kjendelse for amtsskattekommissionen, uten hensyn til hvad klagen gaar ut paa, jfr. departementets i Lovtidenden og Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet indtagne skrivelse av 30 november 1895. 16 septbr

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Tromsø amt, angaaende lovligheten av en av et herredsstyre fattet be- 18 septbr.

18 septbr. slutning om, at forlikskommissærvalg for fremtiden skal avholdes i kirken. Lensmanden sees at ha erklært, at han ikke anser sig forpligtet til at respektere beslutningen, og at han derfor agter som hittil at beramme disse valg til avholdelse i kommunelokalet, som ligger i umiddelbar nærhet av kirken.

I anledning herav meddeles, at det tilkommer lensmanden, der som bestyrer av forlikskommissærvalgene i henhold til forlikslovens § 4 har at utfærdige bekjendtgjørelse om deres avholdelse, at træffe bestemmelse om, hvor avstemningen skal foregaa. Ved avgjørelsen av dette spørsmaal har lensmanden at følge den i departementets cirkulære av 12 april 1865 indeholdte anvisning om, at det bør søkes undgaat at kirkerne benyttes, naar det uten væsentlig uleilighet lar sig gjøre at avholde valgene i et passende, i kirkens nærhet liggende lokale. Efter dette antar departementet, at lensmanden er berettiget til at beramme valgene til avholdelse i det i kirkens umiddelbare nærhet beliggende kommunelokale, eller, forsaavidt dette ikke stilles til disposition for valget, i et andet passende og bekvemt beliggende lokale, og at han derfor ikke er forpligtet til at respektere den av herredsstyret fattede beslutning.

19 septbr. **Rundskrivelse** fra Kirke- og Undervisningsdepartementet til samtlige skoledirektører:

Der har fra enkelte politimestre været klaget over, at de mulktforelæg, som skolestyrerne utfærdiger i henhold til folkeskolelovene ofte ikke tilfredsstiller de krav, straffeprocesloven stiller til saadanne. Departementet har derfor til veiledning utarbeidet nedenstaaende forelæg i de almindeligst forekommende slags saker, skoleforsømmelser (landsskolelovens § 15, byskolelovens § 17); men de deri ledende principer kommer selvfølgelig ogsaa til anvendelse i de øvrige tilfælde, hvori der efter skoleloven kan bli spørsmaal om mulktforelæg (se landsskolelovens § 16, 41, 63 og 64, byskolelovens § 18, 56 og 57).

Specielt skal man gjøre opmerksom paa, at der ved fastsættelsen av botens størrelse skal tages hensyn til den skyldiges økonomiske stilling, samt at antallet av fængselsdage, vedkommende har at utholde, saafremt boten ikke erlægges, bør sættes til et med 3 delelig tal av hensyn til muligheten av, at fængselsstraffen kan bli at omsætte til fængsel paa vand og brød. Likeledes bemerkes, at efter den ved loven av 15 august 1908 foretagne forandring i landsskolelovens § 15 er det fra 1 januar 1909 for landets vedkommende ikke længer nødvendig, at der forut for mulkforelægget har gaat formaning og advarsel til vedkommende forældre eller forsørgere.

Forelæg. 19 septbr.

Da N. N. uten fyldestgjørende grund og trods formaning og advarsel har latt sit skolepligtige barn N. N. født ..... utebli fra den lovbefalte undervisning i N. N. skole, saa forelægges ham herved efter skolestyrets beslutning i henhold til lov om folkeskolen $\frac{\text{paa landet}}{\text{i kjøbstæderne}}$ av 26 juni 1889 $\frac{\S\ 15}{\S\ 17}$ en bot av ..... kroner til statskassen, eller, hvis boten ikke erlægges, at utholde ..... dages fængsel.

Han opfordres til inden 5 dage fra forkyndelsen at erklære, om han vedtar dette forelæg.

.....

(Sted og datum).

N. N.
Skolestyrets formand.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvori angaaende valget av formand i Holme skolestyre for aaret 1908 bemerkes følgende: 21 septbr.

I Holme skolestyres møte den 3 januar d. a., hvor valg paa formand for 1908 foretoges, sees benyttet den fremgangsmaate at man, efterat 2 kandidater hver har faat 2 stemmer, har foretat omvalg, og da saken heller ikke derved blev avgjort, foretat lodtrækning om hvem av de to skulde være formand. Denne fremgangsmaate maa departementet anse rigtig. Vistnok har man i skrivelse av 14 december 1901 uttalt som sin opfatning, at skolelovens regel om at formandens stemme gjør utslaget i tilfælde av stemmelikhet, saavidt mulig ogsaa bør anvendes ved valg, hvad enten det gjælder stillinger i eller utenfor skolestyret. Men ved valg av formand i skolestyret kan dog denne regel ikke gjælde. Her maa alles stemmer tillægges like vegt, og blir der stemmelikhet, maa loddet avgjøre saken.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjem amt, hvori departementet antar, at den omstændighet, at vedkommende varer ikke længer er kurante, ikke bør være tilstrækkelig grund for amtmanden til at meddele den i handelslovens § 16, 2det led omhandlede tilladelse til salg ved auktion. 21 septbr

Skrivelse fra Finansdepartementet til Justisdepartementet, hvori uttales, at der for forkyndelse av en meddomsrets dom i en beneficert privat straffesak ingen betaling antages at kunne kræves, jfr. sportellovens §§ 115 og 145 samt departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 7 oktober 1903. Derimot antages et stevnevidne at tilkomme sæd- 21 septbr

21 septbr. vanlig gebyr efter sportellovens §§ 114 og 144 for forkyndelse og gjenpart av forliksklagen, idet uttrykket »privat straffesak« i sportellovens § 115 formentlig ikke omfatter den forut for en saadan sak i henhold til straffeproceslovens § 430 gaaende forliksmægling.

22 septbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand angaaende utskrivning av folkeskolen. Departementet bemerker følgende:

Utskrivning av folkeskolen saaledes, at vedkommende barns undervisningspligt derved bortfalder, kan efter landsskoleloven kun finde sted, naar vedkommende barn enten har naadd folkeskolens maal eller har fyldt 15 aar. I sidstnævnte tilfælde kan dog skolestyret, saafremt barnet ikke har naadd skolens undervisningsmaal, paalægge det at søke skolen indtil utgangen av det skoleaar, hvori det fylder 15 aar (se landsskolelovens § 58). Utenfor disse tilfælde kan et barn ikke forlanges utskrevet av folkeskolen og heller ikke skolestyret ha ret til i andre tilfælde at gi et barn tilladelse til endelig at slutte sin skolegang. Naar derfor Solum skolestyre har overdraget til de respektive tilsynsutvalg, med approbation av skolestyrets formand, at gi børn (der dog som regel maa ha fyldt sit 14de aar) tilladelse til at slutte skolen, naar det dertil er anbefalt av vedkommende lærer og det er sikret beskjæftigelse efter utskrivningen — saa er dette, saafremt barnet da ikke har naadd skolens undervisningsmaal, en ordning som ikke er i overensstemmelse med skolelovens ovennævnte bestemmelser.

23 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebørn m. v. av 29 april 1905 bestemmes, efter derom av Vang herredsstyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i Vang herred i Hedemarken amt.

23 septbr. **Kongelig resolution***), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes,

1. at tiur og røi indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av 1913, skal være fredet det hele aar i Lødingen herred, Nordland amt;
2. at hare fredes i samme tidsrum for den del av herredet, som ligger paa Hinnøen og Fjeldøen.
3. Denne resolution træder i kraft den 1 januar 1909.

23 septbr. **Kongelig resolution**, hvorved den av Lærdal og Borgund herredsstyrer i Lærdal prestegjeld under Midtre Sogn provsti i Bergen stift i møte den 31 august 1907 fattede beslutning

*) Bekjendtgj. 23 septbr. i Lovtid. 1ste avd nr. 39.

om bevilgning av kr. 230,00 aarlig som godtgjørelse til Lærdal sogneprest for skyss og nattehold paa reiser til Borgund annekskirke godkjendes i henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 30, 2det led. 23 septbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at 23 septbr.

1. Lødingen herred i Salten fogderi, Nordland amt, fra den tid, som av amtmanden bestemmes, paa de av herredsstyret i møter den 15 juli 1907 og 11 juli 1908 vedtagne vilkaar deles i 2 herreder:
   Lødingen herred, omfattende Lødingen sogn, og Tjeldsund herred, omfattende Hol sogn.
2. Hol sogn fra samme tid blir at benævne Tjeldsund sogn.
3. — — — — — — — — — — — — — — — —

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til § 25 i lov angaaende offentlige tjenestemænds skyss- og kostgodtgjørelse av 10 juli 1894 tilstaaes den kemisk utdannede assistent ved det hygieniske institut for reiser, som foranlediges ved hans stilling, kostgodtgjørelse efter nævnte lovs § 17, 2den klasse. 23 septbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. meddeles approbation paa en i generalforsamlinger den 18 mars 1907 og 13 juni 1908 vedtat plan for Gjerdrum gjensidige brandforsikringsforening for bygninger, saaledes at foreningen kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 23 septbr.

Kongelig resolution, hvorved der meddeles approbation paa den i generalforsamling den 20 juni 1908 vedtagne forandring i § 4 i den for Meldal brandforsikringsforening for bygninger ved kongelig resolution av 17 oktober 1903, jfr. kongelige resolutioner av 21 mars 1906 og 12 november 1907 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 23 septbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av forstanderskapet for Stod og Stenkjær sparebank i møte den 4 juni 1908 vedtagne tillæg til bankens ved kongelige resolutioner av 30 mars 1895 og 22 mai 1906 stadfæstede plan (jfr. dennes §§ 3 og 7). 23 septbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren, Bergen, hvori meddeles, at departementet med direktøren er enig i, at bidrag til sløidundervisning for konfirmert ung- 23 septbr.

23 septbr. dom maa bli at ordne efter landsskolelovens § 46, h, og at sløid ikke bør medtages som fag i aftenskoler.

23 septbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at ifølge en fra Utenriksdepartementet indløpet skrivelse av 4 d. md. har den nederlandske koloni Surinam (Nederlandsk Guyana) tiltraadt de i Rom den 26 mai 1906 avsluttede overenskomster angaaende utveksling av brev og æsker med angit værdi og angaaende postinkassationstjenesten.

25 septbr. **Rundskrivelse** fra Justisdepartementet til amtmændene.

En herværende fremmed legation har henledet opmerksomheten paa, at norske politimyndigheter i de sidste aar i enkelte tilfælde har utstedt pas til fremmede undersaatter, hvad der efter legationens mening neppe kan ansees for at være beføiet efter international ret og ialfald let kan gi anledning til konflikt.

Da hensigten med et reisepas er, at det skal være et legitimationsdokument for vedkommende, anser departementet det for urigtig, at norske myndigheter gjennem saadanne dokumenter avgir bevidnelse om utlændingers identitet, deres nationalitet, undersaatlige forhold etc. Man skal derfor anmode amtmanden om at gjøre vedkommende myndigheter opmerksom paa, at de i almindelighet ikke maa utstede pas for andre end norske statsborgere eller personer med norsk indfødsret. Andre, som maatte ønske pas utstedt til sig, blir derimot at henvise til sit hjemlands konsul. Undtagelse herfra antages alene at kunne gjøres, naar det er tvilsomt, om vedkommende er fremmed stats undersaat, eller han har bodd her i landet i længere tid eller lignende, forutsat at vedkommende myndighet i det enkelte tilfælde finder passets utstedelse ubetænkelig. Dog bør det isaafald undgaaes at konstatere, at vedkommende er en bestemt fremmed magts undersaat.

25 septbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til stiftamtmanden i Kristiania, hvori departementet antar, at et insolvent aktieselskaps bo, der av kreditorerne er besluttet avviklet uten konkurs, ikke kan sidestilles med de i handelslovens § 16, 5te avsnit nævnte boer, saaledes at boet tilhørende varer kan sælges ved auktion.

Opmerksomheten bedes samtidig henledet paa bestemmelsen i nævnte §'s 2det avsnit, hvorefter tilladelse til auktionssalg under særlige omstændigheter kan efter søknad gives av vedkommende amtmand.

28 septbr **Rundskrivelse** fra medicinaldirektøren til helseraadene angaaende foranstaltninger til forebyggelse av kolera.

I. 28 septbr.

I anledning av den asiatiske koleras optræden i Rusland og Finland er i henhold til lov av 26 juni 1893, »angaaende foranstaltninger mot indførelse av asiatisk kolera«, under 15 dennes følgende foranstaltninger paabudt av Justisdepartementet:

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

(Se side 415, hvor foranstaltningerne er indtat).

I forbindelse hermed skal man derhos henlede opmerksomheten paa lov av 4 mai 1901, dens § 2, der har følgende indhold:

»§ 2. De i § 1 omhandlede næringsdrivende*) skal føre nøiagtig fortegnelse over alle, som de mottar i natteherberge. Fortegnelsen skal føres i en av politiet godkjendt bok med fortløpende sidetal. Fortegnelsen, som politiet naarsomhelst kan forlange sig forevist, skal efter et av Kongen fastsat skema indeholde oplysninger om de reisendes navn, stilling eller beskjæftigelse, hjemsted, sidste opholdssted, bestemmelsessted samt ankomst- og avreisetid«.

Det er saaledes gjort enhver reisende, som kommer fra kolerasmittet sted, til pligt, i de nærmeste 5 døgn efter ankomsten til Norge, daglig at melde sig for helseraadet eller en av dette antat tilsynsmand paa ethvert sted, hvor han maatte overnatte eller opholde sig længer end 12 timer.

Enhver, som fra kolerasmittet eller som saadant erklært sted ankommer sjøværts til Norge, vil gjennem karantænekommission, toldofficiant eller lodsoldermand bli tildelt et av denne utfyldt legitimationskort. Samtidig vil det bli paalagt karantænekommissionen, forsaavidt den reisende inden de 5 døgns forløp agter at forlate det sted, hvor han gaar iland, uopholdelig at melde dette for helseraadet paa det første sted, hvor han opgir at ville overnatte eller opholde sig længer end 12 timer. Dette helseraad bør likeledes, saafremt den reisende fortsætter reisen videre inden de 5 dages utløp, uopholdelig melde dette for helseraadet paa det næste sted, hvor han agter at ta saadant ophold som ovenfor nævnt. Melding herom bør, forsaavidt ikke en skriftlig meddelelse vil kunne være vedkommende helseraad ihænde samtidig med den reisendes ankomst til stedet, foregaa telegrafisk eller pr. telefon, hvor dertil maatte være anledning. De hermed forbundne utgifter vil indtil videre

---

*) »Enhver, som vil gjøre sig en næringsvei av at motta reisende i natteherberge«.

28 septbr. efter Justisdepartementets foranstaltning bli refundert af statskassen.

De reisendes legimationskort blir ved den paabudte daglige anmeldelse hver gang at forevise for helseraadets ordfører eller dets tilsynsmand og av denne at forsyne med paategning; ved sidste anmeldelse blir kortet at avlevere, hvorefter de saaledes indkomne kort for hver uke av helseraadet indsendes til medicinaldirektøren. Helseraadet bør desuten for kontrollens skyld føre en fortegnelse over de for det eller dets tilsynsmænd anmeldte reisende med angivelse av dagen for ankomst og avreise samt av bestemmelsessted.

De samme foranstaltninger vil bli bragt i anvendelse likeoverfor de landværts, med jernbanerne ankommende reisende, idet der ved grænsestationerne av konduktørerne eller andre dertil antagne funktionærer blir rettet en forespørsel til de reisende om deres hjemsted; forsaavidt de direkte eller indirekte kommer fra kolerasmittet sted, vil de bli tildelt et lignende av vedkommende funktionær utfyldt legimationskort og paalagt den samme daglige anmeldelsespligt.

Til at føre indseende med renlighetsforholdene m. v. i hoteller, gjestgiverier og paa andre steder, hvor reisende fra kolerasmittede steder kan indtræffe, og til at motta og besørge anmeldelser angaaende saadanne reisende samt til i tilfælde at føre paabudt eftersyn med de reisendes personer henstilles det til helseraadene at vælge et saavidt stort antal tilsynsmænd, som de stedlige forhold kræver, idet der navnlig sørges for, at der saavidt mulig vælges dertil skikkede mænd med bopæl i eller i nærheten av hoteller, gjestgiverier og losjihus. Hvor hoteller, gjestgiverier og losjihus ligger fjernt fra anden bebyggelse, eller hvor ingen efter forholdene skikkede tilsynsmænd kan opdrives, bør helseraadet tilstede de lempninger, som er nødvendige, og som det efter omstændigheterne kan finde tjenlige med hensyn til anmeldelsernes avgivelse og kontrollen dermed. Dog bør det isaafald saavidt mulig paasees, at den reisende, naar de 5 døgn er forløpne, indsender sit legitimationskort til helseraadet.

For tilsynsmændene bør helseraadene utfærdige skriftlig bevis, som de i egenskap av tilsynsmænd i paakommende tilfælde kan forevise for at legitimere sig. Tillike bør helseraadets ordførers og tilsynsmænds adresser bekjendtgjøres ved opslag eller paa anden maate, hvorved de kan komme til befolkningens og de reisendes kundskap.

Senest ved utgangen av hver uke bør tilsynsmændene oversende de mottagne legitimationskort til helseraadets ordfører, der likeledes for hver uke indsender dem til medicinaldirektøren forsynt med en paategning om mottagelsen. Forsaavidt noget

kort ikke er tilstrækkelig utfyldt, bør grunden hertil søkes op- 28 septbr.
klaret og meddelt.

Forsaavidt de legitimationskort, som helseraadet allerede har faat sig tilstillet, skulde slippe op, vil de ved henvendelse til medicinalstyrelsen faa sig tilstillet nye.

Indtræffer der hos reisende fra kolerasmittede steder mistænkelige sygdomstilstande, mavesyke med eller uten brækning, hvorom vedkommende maa bli paalagt uopholdelig at meddele helseraadets tilsynsmænd fornøden underretning, bør læge snarest mulig tilkaldes.

Saafremt den tilkaldte læge finder, at der foreligger et tilfælde av asiatisk kolera eller av sygdom, som kan mistænkes for at være eller at ville bli kolera, maa tilfældet snarest mulig gjennem helseraadets ordfører helst telegrafisk indberettes til Medicinalstyrelsen med oplysning om de trufne forføininger.

II.

Erfaringsmæssig har kolera vanskelig for at vinde større utbredning, hvor streng privat og offentlig renlighet og omhyggelig desinfektion av alle avfaldsstoffe finder sted.

Helseraadene bør derfor i tide søke at faa gjennemført alle de forføininger, som kan komme i betragtning i denne henseende, saasom oprensning av gaardspladser, gater, rendestener, spildvandsavløp, samt en nøiagtig kontrol med dag- og natrenovationen. Særlig bør i saa henseende opmerksomheten være rettet paa steder, hvor mange mennesker opholder sig eller jevnlig samles, saasom jernbanestationer, fabrikker, arbeiderboliger, skoler, hoteller, restaurationer, hvilesteder paa landsbygden, fængsler o. s. v. Paa dampskibe bør især vandforsyningen, mandskapslugarerne, restaurationer og W. C. eftersees.

Vaskerier og personer, som befatter sig med vask av tøi for publikum, bør helseraadet ha sin opmerksomhet henvendt paa, og derunder gi anvisning om behandlingen av tøi, som er tilsmudset med uttømmelser av nogen art, særlig hvis det tilhører reisende fra kolerasmittede steder.

Av væsentlig betydning er det endvidere at kontrollere vandforsyningen og hindre, at vandet faar tilsig av forurensninger, samt at føre tilsyn med alle tilvirkningssteder og utsalg for næringsmidler. Navnlig maa det paasees, at næringsmidler, som ikke av forbrukerne kokes eller stekes, saasom brød, smør, ost og lignende, fra først til sidst haandteres paa en renlig maate.

Behandling og forsælgning av melk og fløte maa ogsaa vies en særlig opmerksomhet.

Hvor koleratilfælde maatte vise sig, tilraades at koke drikkevand og melk, før de nydes.

Da en kolerasyk under almindelige forhold ikke vil kunne

28 septbr. faa fornøden hensigtsmæssig pleie i hjemmet, og da det i et privat hus ikke kan ventes, at alle forsigtighetsregler i enhver henseende iagttages, bør kolerasyke behandles i særskilte sykehus. I byer og tættere bebyggede landdistrikter bør saadanne sykehus holdes i beredskap; jfr. sundhetslovens §§ 15 og 18. At vente med at sikre sig epidemisykehus og fornødent inventar samt hjælp til sykepleie, indtil sygdommen bryter ut paa stedet, er ikke forsvarlig, saa meget mindre som byer og tættere bebyggede landdistrikter ikke saa sjelden vil kunne ha bruk for et epidemisykehus ogsaa for andre epidemiske sygdomme.

Sykehuset bør ha en fri og sund beliggenhet, ikke ligge for nær de almindelige færdselsveier, men heller ikke for avsides av hensyn til de sykes transport. Det maa være saaledes indrettet, at det foruten fornøden plads til de syke og deres betjening ogsaa har et eller flere rum med særskilt indgang til benyttelse som observationslokale for syke, hvis sygdom ikke er sikkert erkjendt. Det maa ha sit eget kjøkken, bryggerhus, badekar og bør være forsynt med desinfektionsovn.

Til et sykehus hører ogsaa sykevogn eller i mangel derav baarer til transport av syke.

Der bør endvidere i tide sørges for at ha til disposition et interneringslokale til anbringelse under inkubationstiden av personer, som har været utsat for smitte.

28 septbr. **Skrivelse** fra medicinaldirektøren til Finansdepartementet, hvori paa forespørsel om, hvorvidt to præparater benævnt »Sanitas Blochettes« og »Sanitas desinfecting Tablets« er gjenstand for apotekernes enehandel i detalj, uttales, at præparaterne, der er oplyst at bestaa av naftalin, antages at kunne sælges baade av apotekere og kjøbmænd, jfr. plakat av 29 august 1908 fortegnelse C I. nr. 13.

29 septbr. **Bruksregler***) for Lunner bygdealmenning, approbert av Landbruksdepartementet 29 september 1908.

29 septbr. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, med følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse:

Fra 1 oktober 1908 underholdes følgende nye postaapnerier:

1. Aurstad i Romerike i Nes herred, Akershus amt, Kristiania postdistrikt, i landpostbudruten Vaaler—Nes i Romerike.
2. Birkestrand paa dampskibsanløbstedet av samme navn i Frei herred, Romsdal amt, Kristiansund postdistrikt.

*) Bekjendtgj 5 oktober i Lovtidenden 1ste avd. nr. 41, hvor bruksreglerne er indtat.

3. Bøverdalen i Lom herred, Kristian amt, Lillehammer postdistrikt, med 3 ganger ukentlig kjørende bipost fra Lom postaapneri. 29 septbr.
4. Rekefjord paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Sogndal herred, Stavanger amt, Egersund postdistrikt.
5. Skorgeviken paa dampskibsanløpsstedet Viken i Sylte herred, Romsdal amt, Molde postdistrikt, i landpostbudruten Vestnes—Kjelbotn.
6. Skotsvær i Tjøtta herred, Nordland amt, Namsos postdistrikt, med ukentlig baatpost til Skaalvær postaapneri.
7. Snarøen i Bærum herred, Akershus amt, Kristiania postdistrikt, med søgnedaglig gaaende bipost til Lysaker postaapneri.
8. Tofteng paa dampskibsanløpsstedet Myksvold i Lindaas herred, Søndre Bergenhus amt, Bergen postdistrikt.

Fra samme tid vil postaapnerierne:

Beiara	bli	benævnt	Beiarn.
Beiara, ytre	»	—	Beiarn, ytre.
Grotøy	»	—	Grøtøy.
Hornaas	»	—	Hornaaseng.
Nordfrøya	»	—	Leirvik i Nordfrøya.
Oldøren	»	—	Olden i Nordfjord.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til Finans- og Told- 1 oktbr.
departementet, hvorved meddeles, at utenrikske varer, der indføres til riket og uten her at være omsat atter utføres, falder utenfor handelslovens ramme.

Den, der kjøper fersk sild eller anden fersk fisk og lar den virke til saltsild eller klipfisk, antages at kunne utføre den saaledes tilvirkede vare i henhold til handelslovens § 17 b.

Skrivelse fra Handelsdepartementet til amtmanden i 1 oktbr.
Nordland amt, hvorved meddeles, at slutningsbestemmelsen i handelslovens § 22 ikke antages at kunne paaberaabes av omførselshandlere, idet bestemmelsen alene har til hensigt at aapne den faste handlende inden vedkommende kommune adgang til, hvor dette maatte passe ham bedre eller være nødvendiggjort av forholdene, at benytte et midlertidig lokale.

Plakat angaaende forbud mot indførsel fra Rus- 3 oktbr.
land og Finland av brukt kropslinnet m. v. *) [1]).

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig: I kraft av § 1 i lov av 1 juli 1887, indeholdende tillæg til lov om

*) Bekjendtgj. 5 oktbr. 1908 i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

[1]) Kfr. plakat av 4 decbr. 1908 (Lovtid. 1ste avd. nr. 48).

3 oktbr. karantænevæsenet av 12 juli 1848 forbydes det herved fra Rusland og Finland at indføre her til riket følgende gjenstande:

1) Brukt kropslinnet, brukte klædningsstykker, brukt sengetøi og brukt vat. Undtat herfra er tøi, som tilhører reisendes bagage, men saadant tøi blir, naar vedkommende helseraad fatter beslutning derom, at undergi desinfektion.
2) Kluter og filler, medmindre de er presset i ombundne baller.

Denne plakat træder straks i kraft.

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git paa o. s. v.

3 oktbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 11, jfr. § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Opdal herred i Søndre Trondhjem amt under 1 september 1908 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse.

3 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved i medhold av lov angaaende jagt og fangst av 20 mai 1899 § 44 bestemmes, at erfugl indtil videre, dog ikke længer end til utgangen av aaret 1912, skal være fredet det hele aar i Edø herred, Romsdal amt.

Nærværende resolution træder straks i kraft.

3 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for et strøk ved Bru jernbanestation i Ogne herred, Stavanger amt, indenfor de av herredsstyret i møte den 14 mai 1908 vedtagne og nedenfor anførte grænser:

Bygdeveien mot nord, hovedveien mot vest og syd samt jernbanen mot øst.

3 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for strøket Strøm i Skoger herred, Jarlsberg og Larvik amt, indenfor de nedenfor anførte av herredsstyret i møter den 4 april 1906 og 5 januar 1907 vedtagne grænser:

En linje trukket i 200 meters avstand fra Drammens bygrænse i nord, bækken mellem Dannevik og Strøm i øst, skoggrænsen mot aasen i syd og Sundland gaard og jordstrækning i vest.

---

*) Bekjendtgj. 5 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 41, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj, 5 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 41.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at 3 oktbr.

1. det i henhold til den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 § 32, 3 led, tillates, at det beløp, hvormed indtægtene av Tranøy sognekald i Tromsø stift overstiger kr. 4000,00 om aaret, anvendes som bidrag til avlønning av en midlertidig hjælpeprest. Denne tillægges derhos et lønsbidrag av sognepresten paa kr. 800,00 aarlig og det av Sørreisa herredsstyre i møte den 26 oktober f. a. bevilgede tilskud paa kr. 400,00 om aaret.
2. Hjælpepresten blir at ansætte av Tromsø biskop med Kirkedepartementets approbation og med 3 maaneders gjensidig opsigelse og har at ta bolig paa et av biskopen godkjendt sted i Sørreisa sogn.
3. Biskopen bemyndiges til at træffe nærmere bestemmelse om hjælpeprestens virksomhet, om gudstjenesternes fordeling mellem prestegjeldets kirker og mellem sognepresten og hjælpepresten, om de øvrige kirkelige forretningers fordeling mellem disse samt om utbetalingen av hjælpeprestens løn.

Kongelig resolution, hvorved det bl. a. paalægges 3 oktbr. sognepresten i Nore prestegjeld under Kongsberg provsti i Kristiania stift herefter at forberede konfirmanterne fra det til hovedsognet hørende Skjønne kapeldistrikt inden distriktet med paafølgende konfirmation i kapellet en søndag aarlig efter biskopens nærmere bestemmelse — paa betingelse av, at sognet tilveiebringer et passende, i fornødent fald opvarmet og oplyst konfirmantlokale, forsaavidt ikke kapellet eller dets sakristi kan benyttes.

Kongelig resolution, hvorved det bl. a. bestemmes, at 3 oktbr. der for eftertiden blir at avholde særskilt konfirmantforberedelse for Andenes annekssogn av Dverberg prestegjeld under Vesteraalen provsti i Tromsø stift paa et bekvemt sted inden sognet i løpet av september maaned hvert aar med daglig læsning formiddag og eftermiddag og med paafølgende konfirmation i Andenes kirke første søndag efter Mikaeli.

Kongelig resolution, hvorved det paalægges kalds- 3 oktbr. kapellanen ved Domkirkens menighet i Kristiansand at utføre aftensanggudstjenesten paa de søndage, da han ikke forretter høimesse, samt at holde fropræken paa de 3 store høitider.

Kongelig resolution, hvorved det i henhold til lov om 3 oktbr. folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 80 bestemmes, at

3 oktbr. Bøhnsdalen Mills Ltd. bruksskole i Eidsvold fra 1 januar 1909 indlemmes i Eidsvold herreds folkeskole.

3 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved Søndre Bergenhus amtskommune meddeles autorisation i henhold til § 1 i lov om sindssykes behandling og forpleining av 17 august 1848 til at oprette et kommunalt asyl for 181 sindssyke — 101 mænd og 80 kvinder — paa gaarden Nordre Valm i Fjelberg herred i Søndre Bergenhus amt, overensstemmende med de av vedkommende arkitekt utarbeidede tegninger.

3 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved den ved kongelig resolution av 11 juni 1904 trufne bestemmelse om, at renterne av de hyrebeløp, som tilbakeholdes efter lov om sjøfarten av 20 juli 1893 § 102 og som opsamles til et fond, hvorom der i henhold til samme lovs § 105 skal træffes nærmere bestemmelse av Kongen, indtil videre tillates anvendt til fordel for Gamlehjemmet for trængende sjømænd i Fredriksværn, — besluttes forandret derhen, at der av disse renter alene tillates anvendt indtil videre et beløp av kr. 500,00 aarlig til fordel for Gamlehjemmet for trængende sjømænd i Fredriksværn.

3 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa et i generalforsamling den 15 august 1908 vedtat utkast til ny plan for Løiten brandforsikringsindretning, saaledes at indretningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

3 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa de i generalforsamling den 5 september 1908 vedtagne forandringer i §§ 4, 19 og 24 i den for Aasnes gjensidige brandforsikringsforening ved kongelig resolution av 1 mai 1906 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter.

3 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Borgund sparebank i møte den 21 april 1908 vedtagne forandring i og tilføielse til sparebankens ved resolutioner av 29 mars 1890 og 13 mai 1901 stadfæstede plan.

3 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved kontortiden ved toldstedet Mo i Ranen i henhold til § 1 i lov av 17 juni 1869 angaaende forandringer i toldlovgivningen indtil videre fastsættes saaledes at den blir

a. i maanederne november, december, januar og februar fra kl. 9 formiddag—3 eftermiddag og

b. i aarets øvrige maaneder fra kl. 9 formiddag—1 efter- 3 oktbr.
middag og fra kl. 3—6 eftermiddag.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til den ved 3 oktbr.
stortingsbeslutning av 8 august d. a. vedtagne forøkelse av kadrene i Nordland og Tromsø amter fra 1 januar 1909 i disse amter opsættes følgende 3 bataljoner:

1. Helgelands bataljon, standkvarter Mosjøen; ekserserplads foreløbig Dolstadøren.
2. Nordlands bataljon, standkvarter Narvik; ekserserplads Elvegaardsmoen.
3. Tromsø bataljon, standkvarter Tromsø; ekserserplads Sætermoen.

Derhos bemyndiges Forsvarsdepartementet til at fastsætte de midlertidige ændringer i den militære distriktsinddeling, som ansees nødvendige av hensyn til oprettelsen av den 3dje bataljon.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Smaa- 5 oktbr.
lenene amt, hvori uttales, at naar en skatyders formue og indtægt delvis er skatlagt i fler end én kommune, antages skatten alene for denne dels vedkommende at kunne være gjenstand for deposition efter byskattelovens § 51, andet led (landskattelovens § 61, andet led). Det skattebeløp derimot, som falder paa den del av formuen og indtægten, hvorfor der ikke foreligger dobbeltligning, maa — under forutsætning av, at der ingen indsigelse kan fremsættes mot denne del av ligningen — indbetales i sin helhet ved forfaldstid.

Rundskrivelse fra Finans- og Tolddepartementet til amt- 6 oktbr.
mændene.

Man skal bede vedkommende oppebørselsbetjenter gjort opmerksom paa, at de i rundskrivelse herfra av 20 september 1902 omhandlede indberetninger om, hvorvidt de av kontrolvæsenet til indkrævning opgivne brændevinsavgifts-, maltavgifts- og ætylæteravgiftsbeløp av skyldneren er berigtiget, og i motsat fald om, hvad der maatte være foretat til sammes indrivelse, for eftertiden blir at ekspedere til departementets 2det Toldkontor.

Skrivelse fra Finansdepartementet til Forsvarsdeparte- 6 oktbr.
mentet angaaende spørsmaalet om, hvorvidt underofficerer ved skatteligningen tilkommer avdrag i bruttoindtægten for pligt til at holde egen uniform.

Finansdepartementet uttaler, at efter en i Lovtidende og Meddelelser vedkommende ligningsvæsenet nr. 8 indtat skrivelse av 19 januar 1907 antages underofficerer at være berettiget til ved skatteligningen at faa fradraget bruttoindtægten de ut-

6 oktbr. gifter, som nødvendigvis medgaar til anskaffelse og vedlikehold av uniform. Denne uttalelse finder departementet at burde supplere med, at der ved ansættelsen av denne utgiftspost paa den anden side bør komme til fradrag, hvad vedkommende ved at holde og bruke uniform sparer i utlæg til sin civile beklædning.

9 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved det bestemmes, at nordkysten av departementet Cauca utskilles av det konsulatet i Santa Fé de Bogota tillagte distrikt, som saaledes fremtidig vil omfatte republikken Columbia undtagen departementerne ved det Caraibiske Hav og nordkysten av departementet Cauca, at nordkysten av departementet Cauca indgaar i det konsulatet for departementerne ved det Caraibiske Hav tillagte distrikt, og at stationen for dette konsulat forlægges fra Cartagena til Barranquilla, samt at konsulen i Barranquilla bemyndiges til at opta edelig sjøforklaring.

9 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til lov om høiere almenskoler av 27 juli 1896 § 72 tilstaaes cand. philos. Ingvald Emil Melbye ret til som bestyrer av Vestre Fredrikstad pikeskole at avholde middelskoleeksamen med samme virkning som offentlige middelskoler — foreløbig for et tidsrum av 3 aar — paa nærmere fastsatte betingelser.

9 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved grænsen for den aarlige avgift, som blir at ilægge for bevilling til skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Stavanger i medhold av § 28 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 fastsættes til kr. 2000,00.

9 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved i henhold til lov indeholdende bestemmelser angaaende jernveier til almindelig benyttelse av 12 august 1848 § 1 d. bestemmes, at jernbaneanlægget fra Otta til Domaas i Gudbrandsdalen, Kristian amt, skal være fritat for skatter og avgifter av den grund, som blir erhvervet til samme og av tilhørende bygninger i et tidsrum av 100 aar, regnet fra 1 januar 1909.

9 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved den nedsættelse i brandkontingenten med 22 %, som i medhold av lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8, litr. G. og 31 mai 1890 § 6, jfr. lov av 3 mai 1873 § 2, hittil har været tilstaat de i den Almindelige Brandforsikringsindretnings kjøbstadavdeling forsikrede bygninger i Gjøvik, fra 1 juli 1908 at regne og indtil videre forhøies til 25 %.

Den internationale meterkonvention av 20 mai 1875. 12 oktbr.

Forandringer i reglementet*).

Paa den i Paris i oktober 1907 avholdte 4de almindelige konferanse for maal og vegt blev der vedtat endel forandringer i det til konventionen av 20 mai 1875 angaaende oprettelse av et internationalt byraa for maal og vegt knyttede reglement, saaledes at artiklerne 6, 19 og 20 i reglementet nu lyder som følger:

Art. 6.

La dotation annuelle du Bureau international est fixée à 100 000 fr.

Le Comité est chargé d'établir, sur la proposition du directeur, le budget annuel, mais sans pouvoir dépasser cette somme de 100 000 fr. Ce budget est porté, chaque année, dans un Rapport spécial financier, à la connaissance des Gouvernements des Hautes Parties contractantes.

Dans le cas où le Comité jugerait nécessaire d'apporter une modification, soit à la dotation annuelle, soit au mode de calcul des contributions déterminé par l'Article 20 du présent Règlement, il devrait soumettre ce projet de modification aux Gouvernements, de façon à leur permettre de donner, en temps utile, les instructions né-

Oversættelse.

Art. 6.

Det aarlige bidrag til det internationale bureau fastsættes til 100 000 fr.

Komiteen har efter direktørens forslag at fastsætte det aarlige budget, men uten at kunne overskride den nævnte sum av 100 000 fr. Dette budget skal hvert aar, i en særskilt financiel indberetning, bringes til de høie kontraherende regjeringers kundskap.

For det tilfælde, at komiteen skulde anse det nødvendig, at der foretages en ændring, enten i det aarlige bidrag eller med hensyn til den i nærværende reglements § 20 bestemte beregningsmaate for bidragene, skal den forelægge for de forskjellige regjeringer saadant ændringsforslag for at gi dem anledning til i tide at gi sine

*) Reglementsforandringerne blev vedtat paa den 4de almindelige konferanse for maal og vegt i Paris den 17 oktober 1907. Paa Norges vegne blev de besluttede forandringer tiltraadt av Norges delegerte paa konferansen, justerdirektør Arndtsen, i henhold til den ham ved kongelig resolution av 22 august 1907 givne bemyndigelse.

Meterkonventionen av 1875 med tilhørende reglement findes indtat i Almindelig Norsk Lovsamling for 1875 s. 313 flg. og i Paulsen og Thomles Almindelig Norsk Lovsamling bind II s. 948 flg.

12 oktbr. cessaires à leurs délégués à la Conférence générale suivante, afin que celle-ci puisse délibérer valablement. La décision sera valable seulement dans le cas où aucun des Etats contractants n'aura exprimé, ou n'exprimera dans la Conférence, un avis contraire.

Art. 19.

Le directeur du Bureau adressera, à chaque session, au Comité:

1. Un Rapport financier sur les comptes des exercices précédents, dont il lui sera, après vérification, donné décharge;
2. Un Rapport sur l'état du matériel;
3. Un Rapport général sur les travaux accomplis depuis la session précédente.

Le bureau du Comité international adressera, de son côté, à tous les Gouvernements des Hautes Parties contractantes, un Rapport annuel sur la situation administrative et financière du Service, et contenant la prévision des dépenses de l'exercice suivant, ainsi que le Tableau des parts contributives des Etats contractants.

Le président du Comité rendra compte, à la Conférence générale, des travaux accomplis depuis l'époque de sa dernière réunion.

Les Rapports et les publications du Comité et du Bureau seront rédigés en langue française et communiqués aux Gouvernements des Hautes Parties contractantes.

delegerte ved den paafølgende almindelige konferanse de nødvendige instruktioner, forat konferansen skal kunne træffe en gyldig avgjørelse. Beslutningen skal være gyldig alene i det tilfælde, at ingen av de kontraherende stater har uttalt eller paa konferansen uttaler en motsat mening.

Art. 19.

Byraaets direktør har ved hver session at tilstille komiteen:

1. En økonomisk redegjørelse for de foregaaende budgetaars regnskaper, hvorfor der efter stedfunden verifikation skal gives ham decharge.
2. En redegjørelse for materiellets tilstand.
3. En almindelig redegjørelse for de arbeider, som er fuldendt siden foregaaende session.

Den internationale komites byraa skal paa sin side tilstille samtlige de høie kontraherende parters regjeringer en aarlig beretning om tjenestens administrative og økonomiske tilstand og indeholdende overslag over det følgende aars utgifter, saavelsom en fortegnelse over de kontraherende staters bidragsdele.

Komiteens præsident skal paa den almindelige konferanse redegjøre for de arbeider, som er fuldendt siden den sidste session.

Komiteens og byraaets beretninger og meddelelser skal avfattes paa det franske sprog og tilstilles de høie kontraherende parters regjeringer.

Art. 20.

L'échelle des contributions, dont il est question à l'Article 9 de la Convention, est établie sur la base de la dotation fixée par l'article 6 du présent Règlement, et sur celle de la population; mais la contribution normale de chaque Etat ne peut pas être inférieure à 500 fr., ni supérieure à 15 000 fr., quel que soit le chiffre de la population.

Pour établir cette échelle, on détermine d'abord quels sont les Etats qui se trouvent dans les conditions voulues pour ce minimum et ce maximum; et l'on répartit le reste de la somme contributive entre les autres Etats, en raison directe du chiffre de leur population.

Les parts contributives ainsi calculées sont valables pour toute la période de temps comprise entre deux Conférences générales consécutives, et ne peuvent être modifiées, dans l'intervalle, que dans les cas suivants:

a) Si l'un des Etats adhérents a laissé passer trois années successives sans faire ses versements;
b) Si, au contraire, un Etat antérieurement retardataire de plus de trois ans ayant versé ses contributions arriérées, il y a lieu de restituer aux autres Gouvernements les avances faites par eux;
c) Ou si, enfin, un nouvel Etat a accédé à la Convention.

Si un Etat ayant adhéré à la Convention déclare en

Art. 20. 12 oktbr.

Skalaen for de i konventionens art. 9 omhandlede bidrag fastsættes paa grundlag av det ved nærværende reglements art. 6 bestemte bidrag samt paa grundlag av folkemængden, dog saa at ingen stats normale bidrag maa være ringere end 500 fr. og høiere end 15 000 fr. uanset folkemængdens størrelse.

For at fastsætte denne skala, fastslaar man først hvilke de stater er, som opfylder de vedtagne betingelser for at betale minimum og maximum; derefter fordeles resten av bidragssummen paa de øvrige stater i direkte forhold til deres folkemængde.

De saaledes utregnede bidragsdele blir gjældende for hele tidsrummet mellem to almindelige, hinanden paafølgende konferanser og kan i mellemtiden ikke ændres uten i følgende tilfælde:

a) Hvis en av de deltagende stater har undladt i tre paa hinanden følgende aar at indbetale sine bidrag.
b) Hvis, paa den anden side, en stat, som tidligere i mere end tre aar har staat i restanse, indbetaler sine skyldige bidrag, er der anledning til at tilbakebetale de øvrige regjeringer de av dem gjorte forskud.
c) Eller endelig, hvis en ny stat har tiltraadt konventionen.

Hvis en stat, som har tiltraadt konventionen, erklærer at

12 oktbr. vouloir étendre le bénéfice à une ou plusieurs de ses Colonies non autonomes, le chiffre de la population des-dites Colonies sera ajouté à celui de l'Etat pour le calcul de l'échelle des contributions.

Lorsqu'une Colonie, reconnue autonome, désirera adhérer à la Convention, ella sera considérée, en ce qui concerne son entrée dans cette Convention, suivant la décision de la Métropole, soit comme une dépendance de celle-ci, soit comme un Etat contractant.

ville knytte til denne en eller flere av sine ikke autonome kolonier, skal disse koloniers folkemængde tillægges vedkommende stats ved utregningen av bidragsskalaen.

Naar en som autonom anerkjendt koloni ønsker at tiltræde konventionen, skal den med hensyn til sin tiltrædelse til konventionen ansees — efter moderlandets bestemmelse — enten som avhængig av dette eller som en kontraherende stat.

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Det kongelige Utenriksdepartement, 2den avdeling, Kristiania den 12 oktober 1908.

H. Bachke.
Bureauchef.

12 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Etnedalen vergeraads formand, hvori bemerkes at beslutning om, at et barn blir at bortsætte i familie, alene antages at kunne fattes av vergeraadet i møte efter loven. Foreligger saadan vergeraadsbeslutning, er der imidlertid intet til hinder for, at bestemmelse om, i hvilken familie anbringelsen skal ske, træffes ved skriftlig votum ved sakens cirkulation mellem vergeraadets medlemmer. Noget særlig møte alene for at fatte en beslutning av sidstnævnte art eller for at foreta valg paa formand antages det ikke nødvendig at sammenkalde.

13 oktbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til Justis- og Politidepartementet, hvori i anledning av spørsmaalet om beregningen av skyss- og kostgodtgjørelse for reiser til steder, som ligger over 3 km. fra vedkommende tjenestemands bopæl men under 3 km. fra grænsen av den by, hvor hans bolig ligger, meddeles, at man antar at loven bør forstaaes saaledes, at den tilbakelagte strækning inden byens grænser blir at medregne ved spørsmaalet om den reiste veilængde er mindst 3 km. (skyssloven §§ 13 og 21), mens selve veilængdegodtgjørelsen først beregnes fra det sted, hvor den

egentlige skyssbefordring begynder (bolig, dampskibskai, jernbane- 13 oktbr.
station o. s. v.) i tilfælde med tillæg efter skysslovens § 9 b.

Skrivelse fra Finans- og Tolddepartementet til 14 oktbr.
toldkammeret i Ørje, hvori meddeles, at departementet i henhold til den dette ved kongelig resolution av 19 juni 1897 givne bemyndigelse samtykker i, at det fra den tid, som av grænsetoldinspektøren bestemmes, overdrages den ved Otteid toldvaktstation posterte toldfunktionær at fortolde og opkræve avgiften av mindre varepartier, bestemt til personer, boende i Otteid eller i nærheten, der fra Sverige indføres til toldstationen ad veien fra Rostnæs i Fogelvik sogn over Moen og Torgrimsbo samt om sommeren ad sjøveien gjennem Otteidbugten.

Rundskrivelse fra Forsvarsdepartementet, Arméen. 15 oktbr.

For at forebygge smitsomme hestesygdommes optræden og utbredelse samt for mest mulig at begrænse skaden ved opstaaede sygdomme har departementet d. d. latt utfærdige følgende bestemmelser:

I. Forholdsregler for at forhindre smitsomme hestesygdommes utbredelse.

A. Karantænebestemmelser m. v.

1. Hester, som er kommet fra utlandet for mindre end 2 maaneder siden, skal som regel ikke indsættes paa militæretatens almindelige stalder eller officersstalden, før de har staat i karantæne i en dertil anvist stald. Karantænetiden sættes til 4 uker, hvis hesten ikke har været angrepet av smitsom sygdom. Hvis hesten har været angrepet av smitsom sygdom, bestemmer den ved karantænestalden fungerende dyrlæge, hvorvidt og i tilfælde hvor meget karantænetiden skal forlænges. Erklæring fra denne dyrlæge skal forevises ved indsættelsen paa militæretatens stalder (officersstalden).
2. Hester, som kommer fra stald inden landet, og som har været i landet i mindst 2 maaneder, maa ikke indtages paa nogen av militæretatens stalder eller officersstalden, uten at der forevises erklæring fra eieren eller en autorisert dyrlæge om, at hesten ikke har hat smitsom sygdom de sidste 2 maaneder, samt at den ikke kommer fra stald, hvor smitsom sygdom har optraadt i de sidste 4 uker.

   Den, under hvem vedkommende militære stald (officersstald) er henlagt, bestemmer, efter konferanse med vedkommende avdelings dyrlæge, hvor de hester skal indsættes, som han finder bør avsondres til observation, likesom ogsaa observationstidens længde.

15 oktbr.

B. Forholdsregler i distriktet og ved fremmøtet til tjeneste.

1. Hvis smitsom hestesygdom optræder i et distrikt, maa tjenestehesten i de nærmeste 4 uker før avleveringen til tjeneste saavidt mulig ikke komme paa steder, hvor mange hester samles, saasom ved meieri, brænderi, jernbanestationer, kirker, paa kjøbmands- eller handelsstalder eller paa fælles havnegang og heller ikke vandes i fælles vandingsposter.
2. I tilfælde av at nogen saadan sygdom som smitsom katarrh, kværke (kværsild), lungesyke (tyfus, influensa), mundsyke o. s. v. optræder paa noget kvarter eller i fælles havnegang, maa det ved avsondring og desinfektion søkes undgaat, at tjenestehesten blir angrepet, likesom vedkommende utreder straks skal avgi indmelding til avdelingen om:
   a. Naar sygdommen er begyndt.
   b. Om tjenestehesten er angrepet.

   Lignende indmelding gjøres, hvis tjenestehesten senere angripes av sygdommen samt, naar sygdommen er ophørt.

   Blir tjenestehesten beordret til fremmøte, mens der er smitsom sygdom paa kvarteret eller i fælles havnegang, maa den saavidt mulig ikke komme i nærheten av andre hester, ikke sættes paa fremmed stald og ikke vandes i fælles vandingspost.
3. Ved enhver avgivelse av kvarterhesten til tjeneste skal utrederen avgi en erklæring om, hvorvidt hesten har hat smitsom sygdom i de sidste 2 maaneder samt om, hvorvidt den kommer fra stald, hvor smitsom sygdom har optraadt i de sidste 4 uker. Denne erklæring saavelsom den ovenfor nævnte indmelding skal underskrives enten av utrederen selv eller av den, der paa hans vegne overfor det offentlige optræder som ansvarlig for kvarterets tjenestehest, eller av en autorisert dyrlæge — jfr. A, 2

Skema til utfyldning ved indmeldinger og erklæringer erholdes ved avdelingen.

C. Forholdsregler paa ekserserpladsene samt under og efter hjemsendelsen.

1. Utbryter der smitsom hestesygdom ved nogen avdeling, skal de syke hester i den utstrækning, som ansees nødvendig, tildeles røgtere, der ikke har befatning med friske hester.

   Endvidere skal der, naar smitsom hestesygdom er opstaat ved en avdeling, samtidig med den efter de daglige øvelser anordnede rensning og puds av hodetøiet foretages en desinfektion av samtlige stang- og trinsebit med mindst 3 % lysolopløsning, likesom selve hodetøiet — lærtøiet —

skal børstes godt over med lysolopløsning, hvorefter smøring i tilfælde ikke maa foretages før efter mindst 1 dags forløp. 15 oktbr.

For at undgaa at desinfisere en avdelings samtlige spilter, naar smitsom sygdom er forekommet blandt hestene paa ekserserpladsen, skal av de beredne (kjørende) avdelinger iagttages:

a. At de avdelingerne tilhørende nr. tavler for hestene skal forbli hængende over spilterne mindst $1^1/_2$ maaned efter øvelsernes avslutning for det tilfælde, at der hos nogen tjenestehest efter hjemkomsten paa kvarteret skulde optræde smitsom sygdom, der kunde antages at skrive sig fra tjenesten, samt

b. at avdelingernes spilter skal nummereres og hvert nummer i tilfælde av, at hesten blir syk og maa flyttes, noteres paa baksiden av hestens nr. tavle.

Ved sidstnævnte foranstaltning vil man i tilfælde let faa bragt paa det rene, paa hvilket spilt den smittede hest har været opstaldet, hvorved kun dette og de to paa siderne værende spilter behøver at desinfiseres.

Det paaligger vedkommende avdeling at foreta fornøden desinfektion.

Desuten har enhver avdeling efter øvelsernes avslutning — hvad enten smitsom sygdom er optraadt eller ei — forsvarlig at rense samtlige stalder. De lukkede stalder skal derhos utluftes mindst 1 maaned efter øvelsernes avslutning og 1 maaned før deres begyndelse ved at holde takluker og dører aapne. Denne utluftning er opsynsmændene paa ekserserpladsene paalagt at foreta efter henvendelse fra vedkommende avdeling, om denne selv ikke hensigtsmæssig kan utføre den.

2. Dersom der paa ekserserpladsen eller i de omliggende distrikter er forekommet smitsom hestesygdom, skal tjenestehest ikke tilbakeleveres utrederen, uten at der medsendes en blanket indeholdende følgende »Forholdsregler, der bør iagttages med hjemsendte tjenestehester«:

Da der $\frac{\text{paa}}{\text{i distrikterne omkring}}$ ekserserpladsen.....

er forekommet tilfælde av ..... paalægges kvarterets utreder i ..... dage at holde tjenestehesten avsondret fra naboernes og kvarterets øvrige hester. Den maa ikke komme paa fælles græsgang og ikke i stalden, men isteden derfor om fornødent indsættes i eget skur eller rum; den maa vandes av særskilt bøtte, som fyldes ved hjælp av en anden bøtte.

Dens hodetøi maa ikke benyttes til andre hester, før det er blit grundig børstet med mindst 3 % lysolopløsning

15 oktbr. eller et par ganger med varmt sodavand eller grønsaapevand.

Dersom hesten skulde vise tegn paa sygdom, saasom formindsket ætelyst og slaphet eller forøket aandedræt, maa eksaminert dyrlæge straks tilkaldes, hvorefter underretning uopholdelig tilstilles avdelingen.

Tjenestehesten bør efter hjemkomsten fra øvelserne om høsten ikke gaa ute om natten og i regnveir.

Iagttages ikke disse forholdsregler, kan utrederen ikke vente i tilfælde at bli tilkjendt nogen erstatning.

..... den .....

Blanketten skal være utfyldt og underskrevet av vedkommende kompani-, batteri- eller eskadronschef eller dennes stedfortræder for tilfældet efter bataljons-(korps)chefens nærmere bestemmelse, hvis det ikke gjøres av bataljonen (korpset).

3. Hvad angaar rengjøring og desinfektion av hestevogner under jernbanetransport, skal enhver vogn i henhold til jernbanetransportreglementets punkt 44 av jernbanen stilles til militæretatens disposition i rengjort og — om det paa grund av forutgaaende benyttelse maatte ansees paakrævet — tillike i desinfisert stand.

De militære rekvirenter skal imidlertid indsende særskilt rekvisition om desinfektion av vognene i alle tilfælde, hvor det maatte ansees paakrævet paa grund av i distrikterne optrædende smitsomme hestesygdomme etc.

Naar der paa forlangende utføres særskilt desinfektion av hestevogner, betales herfor kr. 2,00 pr. vogn.

Hvor forholdene i eller omkring ekserserpladsen har været saadanne, at der kan næres frygt for, at jernbanevognene er blit smittet ved transport av hester for militæretaten skal vedkommende avdelingschef gjøre jernbanen opmerksom herpaa.

4. Da der hyppig i erstatningsansøkninger av utredere har været anført, at de var ubekjendt med Forsvarsdepartementets tidligere bekjendtgjørelse, finder departementet at maatte bestemme, at der fra hver enkelt utreder gjennem vedkommende avdeling indtages utrederens skriftlige bevidnelse for, at han har erholdt nærværende bestemmelser. Saadanne erklæringer indtages fra utrederne ved den av fordelingsunderofficererne efter aarsskiftet først avholdendes hestevisning paa kvarterene.

5. Til fordeling blandt de utredere, som ikke har faat eller ikke maatte være i besiddelse av cirkulære av 18 november

1898 fra direktøren for det Civile Veterinærvæsen, vedlægges 15 oktbr.
endel eksemplarer av nævnte cirkulære. *)

6. Denne rundskrivelse træder istedenfor cirkulære nr. 4, 1899, datert 7 juni s. a., og bekjendtgjørelse fra Forsvarsdepartementet av 7 juni 1899.

---

*) Veiledning angaaende lungesyke hos hesten.

Lungesyke hos hesten er en smitsom sygdom, hvis hovedsagelige sygdomstegn er ophør av ætelysten, mathet og sløvhet, gulagtig farve av øienhinden og i munden, forøket legemsvarme (feber), hyppig puls og aandedræt samt undertiden et rustbrunt utflod fra næsen. Er dyret sterkt angrepet i brystet, pleier det ikke at lægge sig ned om natten.

Hvis nogen hest viser saadanne sygdomstegn, er vedkommende eier eller røgter ifølge husdyrloven av 14 juli 1894 § 14 pligtig til at anmelde dette for en autorisert dyrlæge eller for politimester eller lensmand i vedkommende distrikt, hvilke sidstnævnte anmelder dette for distriktets dyrlæge.

Naar dyrlægen har mottat anmeldelse om, at flere dyr i hans distrikt er angrepet av eller mistænkes for at lide av lungesyke, eller hvis han i sin private praksis paatræffer flere saadanne sygdomstilfælde, har han snarest mulig at indberette saken til amtmanden og hvis videre smitte-utbredelse kan frygtes, at anmode amtmanden om bemyndigelse til paa det offentliges vegne at undersøke forholdet i den smittede grænd samt foreslaa for amtmanden de særlige forskrifter angaaende smittens bekjæmpelse, der antages paakrævet.

Ifølge husdyrloven maa intet dyr, der antages angrepet av lungesyke, føres paa markeder, til dyrskuer, paa fremmede beiter eller i fremmede stalder. Er lungesyke optraadt paa en gaard, bør intet fremmed dyr indsættes i den smittede stald.

De sunde dyr bør snarest mulig hensættes i et særskilt, smittefrit rum, hvis dertil er anledning; hvis ikke, bør de stilles saaledes paa stalden, at overførelsen av smitte saavidt mulig kan forhindres. Stalden bør holdes lys og luftig med en temperatur av 8—14° R. og stadig rengjøres. Til de syke dyr maa der benyttes særskilte redskaper, saasom vandingsbøtter, sæletøi, grimer, strigler, børster o. l., likesom de sunde hester bør stelles av egen røgter; hvis ikke, maa røgteren stelle de friske dyr først og ikke røre ved noget friskt dyr efter at ha stelt med syke dyr, medmindre han har ganske rene, vaskede hænder og smittefri klær og fottøi. Sykestalden bør være avlaast, saa at fremmede personer og dyr er avstængt fra adgang.

Dør noget dyr, bør det snarest mulig bringes ut av stalden og kjøres paa en slæde, der bakefter vaskes og desinfiseres, hen til nedgravnings- eller opbrændingspladsen. Under transporten paa slæden maa dyret være tildækket med granbar eller et klæde, saa smitte ikke kan spredes. Der er intet til hinder for at benytte huden av et av lungesyke dødt dyr, naar denne forsvarlig indpakkes og bringes til garver. Obduktion og flaaning bør kun ske paa nedgravningsstedet. Nedgravning bør, hvis opbrænding ikke kan foretages, ske paa et avsides sted, og saaledes at kadavret dækkes av mindst 1 meter jord; det er hensigtsmæssig at strø ulæsket kalk over det nedgravede dyr.

De dyr, der helbredes, bør ikke komme utenfor eiendommen, førend 6 uker efter sygdommens ophør.

15 oktbr. **II. Almindelige forholdsregler for utredere og eiere av hester, der har været benyttet under militære øvelser, i tilfælde av sygdom hos hesten efter øvelserne.**

1. Enhver utreder, hvis tjenestehest umiddelbart efter hjemkomsten fra militære øvelser viser sig at lide av sygdom, som antages paadrat under tjenesten, maa uopholdelig gjøre indmelding herom til vedkommende avdelingschef. Likeledes maa samtidig avdelingens veterinærofficer — eller — hvis dette ikke lar sig gjøre — en anden dyrlæge straks tilkaldes.

   Dersom tjenestehesten ved avleveringen fra de militære øvelser — paa grund av en eller anden mindre skade — tildeles et bestemt antal sykedage, og det viser sig, at hesten ved utløpet av de tildelte sykedage fremdeles er syk, skal utrederen likeledes straks indmelde dette til vedkommende avdelingschef og tilkalde enten avdelingens veterinærofficer eller en anden dyrlæge.

   Hvis utrederen undlater at følge disse paabud, vil han risikere at tape mulig ret til erstatning i paakommende tilfælde (jfr. utrederloven av 6 juni 1891 § 13, 6te avsnit).
2. Eiere av hester, der har været utleiet til militære øvelser, har i tilfælde av sygdom hos hesten efter øvelserne at forholde sig paa samme maate som under punkt 1 for utredere bestemt, saafremt adgangen skal kunne holdes aapen til at fremsætte erstatningskrav for indtræffende skade.

Naar de angrepne dyr er helbredet bør desinfektion av stalden og samtlige staldredskaper foretages; denne utføres saaledes, at stalden i sin helhet grundig vaskes med varmt sterkt saapevand eller askelut, hvorefter den skylles med et desinfektionsmiddel (2 % karbolvand eller lysolvand) og utluftes, indtil den er blit tør. Hestene bør vaskes og pudses paa hele kroppen, førend de atter indsættes paa den rensede stald.

I større hestebesætninger vil sygdommens forløp kunne forkortes eller sygdomsutbrud endog forebygges ved anvendelse av blodvands-indsprøitning fra helbredede dyr, foretat av dyrlæge.

I distrikt, hvor lungesyke hersker, bør man undgaa at la sine hester vande paa de langs alfarvei indrettede vandingssteder. Likesaa bør fremmede stalder særlig handelsstalder, skyssstationer, tøiringspladser paa hvilesteder og ved jernbanestationer, brænderier, meierier o. l. undgaaes. Fremdeles bør berøring med fremmede hester og redskaper, særlig grimer, bidsler, hestedækkener, vandingsbøtter, efterlagte forrester eller andre smittemistænkte ting undgaaes.

Det bemerkes, at »lungesyke« hos hesten er en anden sygdom end den saakaldte influensa, der ogsaa er sterk smitsom; ordet »hestetyfus« er et urigtig navn.

Sygdommen vites hittil ikke at optræde hos mennesket eller hos andre dyr end hesten; men dens smitstof kan meget let overføres saavel ved personer som ved andre dyr.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til stadsfysikus i Bergen, hvori uttales, at de i lov om likbrænding av 11 juni 1898 opstillede betingelser for adgangen til at brænde lik ikke antages at kunne fravikes, selv om det under en farlig smitsom sygdom av hensyn til dennes bekjæmpelse maatte være ønskelig at foreta likbrænding i videre utstrækning, end loven hjemler. 16 oktbr.

Med hensyn til lovgivningens bestemmelser om begravelser under epidemier henvises forøvrig til sundhetsloven av 16 mai 1860 § 25, jfr. lov om behandling av lik av 4 juni 1898 § 3 og regler av 15 juli 1898.

Rundskrivelse fra Forsvarsdepartementet, Arméen. 16 oktbr.

Der er ved flere leiligheter fremholdt, at det fri lægetilsyn m. v., som under visse omstændigheter er tilstaat militærpersoner og deres familier, kun kan kræves ydet, forsaavidt der paa stedet findes tjenestegjørende sanitetsofficerer eller i tilfælde av militæretaten engagerte civile læger og henvendelse sker til en av disse. Undtagelser fra regelen om, at henvendelse maa ske til en av militæretatens tjenestegjørende læger, gjælder kun ved specialbehandling, ulykkestilfælde eller pludselig indtrædende sygdom, jfr. departementets skrivelse av 16 mars 1906 og det der citerte.

I tilslutning hertil finder departementet paa foranledning at burde gjøre opmerksom paa, at officerer, som antar sig berettiget til eller som i tilfælde vil andra om lægebehandling for militæretatens regning, skal, forsaavidt dertil er anledning, først henvende sig til vedkommende sanitetsofficer (avdelingslæge), dernæst til militært sykehus eller, om dette ikke kan ske, til anden fast sanitetsofficer.

Kongelig resolution *), hvorved de av Kristiania kommunestyre i møte den 1 oktober d. a. vedtagne forandringer i de ved resolution av 18 oktober 1905 approberte vedtægter angaaende folkeregister for Kristiania stadfæstes i medhold av § 1 i lov av 29 april 1905. 17 oktbr.

Vedtægtenes §§ 6, 7 og § 8 (ny) skal lyde saaledes:

§ 6. Enhver, som avgir grund eller husrum til beboelse av andre, skal derhos anmelde til registerføreren hvem der paa den i § 5 anførte maate til- eller fraflytter hans eiendom eller husleilighet — enten enkeltvis, efterhvert som forandringene finder sted, eller i kvartalsvise opgaver pr. 1 april, pr. 1 juli og pr. 1 oktober over de personer, der i de sidst forløpne 3 maaneder er til- eller fraflyttet vedkommende eiendom eller husleilighet.

*) Bekjendtgj. 19 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42.

17 oktbr. § 7. De i §§ 5 og 6 omhandlede anmeldelser, der kan avgives skriftlig eller mundtlig (dog ikke pr. telefon), skal være avgit inden 14 dage efter flytningen eller i de i § 6 i slutningen omhandlede tilfælde inden 14 dage efter de der nævnte terminer.

§ 8. Overtrædelse av nærværende forskrifter medfører straf i henhold til straffelovens § 339.

17 oktbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov om utligning av indtægts- og formuesskat i Kristiania av 28 juni 1897 § 1 meddeles approbation paa den av Kristiania kommunestyre i møte den 1 oktober d. a. fattede beslutning angaaende forandring i den ved Kongelig resolution av 16 oktober 1897 stadfæstede vedtægt om ligningsvæsenet i Kristiania av 23 september s. a., saalydende:

»Hvor forholdene maatte gjøre det ønskelig, kan efter magistrat og formandskaps nærmere bestemmelse flere nævnd ha fælles formand og næstformand eller fler end 4 ligningsmænd og varamænd utvælges for distriktet«.

17 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved det i møte den 21 mars 1908 vedtagne utkast til regler for fællesfløtningen i Hisaaen, Nedenes amt, approberes i medhold av lov angaaende vasdragenes benyttelse m. v. av 1 juli 1887 § 59 som gjældende indtil videre, dog med nogen forandring.

17 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved det bl. a. tillates, at en sal i kjælderetagen av et hus, Storhaugsveien nr. 10, i Stavanger, som er indkjøpt av »den Kristelige Forening for Døve« i Stavanger til forsamlingshus og hjem for døve i byen og omegn indvies til kirkelig bruk for de døve paa nærmere fastsatte betingelser.

17 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved det paalægges den residerende kapellan i Kinn prestegjeld under Søndfjord provsti i Bergen stift 2 ganger aarlig — vaar og høst — efter nærmere berammelse og kundgjørelse for menigheten paa forhaand at besøke hjælpekirkegaarden paa Steinhovden for at jordfæste der begravede lik.

17 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved den av stiftsprovst Gustav Margerth Jensen og sogneprest Harald August Arnesen utarbeidede samling av »Salmer ved Brudevielse« tillates benyttet ved brudevielser ved siden av de tidligere autoriserte kirkesalmebøker i de sognemenigheter, hvor prester og medhjælpere finder dette ønskelig.

---

*) Bekjendtgj. 19 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42.
**) Bekjendtgj. 19 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 42, hvor reglerne er indtat.

Kongelig resolution, hvorved grænsen for den avgift, som blir at ilægge for bevilling til skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Haugesund i medhold av § 28 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 og i overensstemmelse med Haugesund bystyres beslutning i møte den 18 september 1908 fastsættes til kr. 5000,00. 17 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. de i generalforsamlinger i Lillehammer samlag for brændevinshandel den 30 juli, 25 september og 19 december 1907 og 25 april 1908 (sammenholdt med Lillehammer bystyres beslutninger av 14 november 1907 samt 26 mai og 1 juli 1908) vedtagne vedtægter i medhold av § 5 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 5 aar, at regne fra 1 januar 1909, og med en enkelt forandring. 17 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. meddeles approbation paa det av Vinger herredsstyre i møter den 6 december 1907 og 16 juni 1908 vedtagne utkast til planer for en gjensidig brandforsikringsforening for bygninger og en lignende for løsøre inden Vinger herred, saaledes at foreningene kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 17 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Birkenes sparebank i møte den 18 december 1907 fattede beslutning om forandring av § 3 og ophævelse av § 20 i bankens ved høieste resolutioner av 11 oktober 1889, 18 oktober 1898 og 21 mars 1901 stadfæstede plan. 17 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den av forstanderskapet for Stamnes sparebank i møte den 22 april 1908 besluttede forandring av § 3 i bankens ved kongelig resolution av 12 december 1905 stadfæstede plan. 17 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved der i det Søndenfjeldske Grænsetolddistrikt (Son toldstation) inddrages en uthavnsbetjentpost, mot at der samtidig oprettes en toldopsynsmandspost av 1 klasse i samme distrikt med aarlig løn kr. 1100,00. 17 oktbr.

Skrivelse fra Finans- og Tolddepartementet til toldkamret i Kongsvinger, hvori meddeles, at departementet i henhold til den dette ved kongelig resolution av 19 juni 1897 givne bemyndigelse samtykker i, at der indtil videre fra den tid, 17 oktbr.

17 oktbr. som av distriktstoldinspektøren bestemmes, skal være tillatt at indføre toldbare varer ad den nye vei fra Lima i Sverige til Flermoen toldstation i Trysil.

19 oktbr. **Rundskrivelse** fra Arbeidsdepartementet til amtmændene angaaende den nye brandlov av 15 august 1908.

Under 15 august 1908 er utfærdiget en ny lov om brandvæsenet, hvilken lov træder i kraft 1 januar 1909.

Idet man til fordeling blandt vedkommende myndigheter hoslagt oversender endel avtryk av denne lov, der er indtat i Lovtidenden nr. 33 d. a., skal man i nærværende rundskrivelse henlede opmerksomheten paa følgende paragraffer:

§ 1, der indeholder bestemmelser om sammensætningen av brandstyret. Efter forestilling av bystyret (bygnings- eller brandrepræsentantskapet, herredsstyret) kan det imidlertid bestemmes av Kongen, at brandstyret skal sammensættes anderledes.

§ 2, der i hovedtrækkene angir brandstyrets opgaver. Disse er nærmere omhandlet i flere følgende paragraffer, hvoriblandt kan merkes §§ 3—7, 11—16, 23, 26—28, 45, 48, 49, 52 og 54. Av § 2 nr. 1 følger, at brandstyret gjennem paatalemyndigheten og domstolene kan fremtvinge overholdelse av loven og de i medhold av denne givne paabud og forbud, mens saadan ret ikke tilkommer brandchefen, brandsynet eller feiermestren. Særlig merkes § 2, nr. 5, hvorefter det paaligger brandstyret inden utgangen av hvert aars februar maaned at gi beretning til departementet om brandvæsenets tilstand paa stedet.

§§ 3—5 angaaende bygninger, der kræver særlig opmerksomhet fra brandvæsenets side, og som derfor staar under direkte tilsyn av brandstyret foruten av det almindelige brandsyn. I de større byer forutsættes brandstyret at maatte tildeles lønnet bistand til utførelse av dette hverv, hvorom der forøvrig vil kunne utfærdiges særskilte forskrifter i henhold til lovens § 67.

§ 3—5 omfatter, som det vil sees, bl. a. de i hotelloven av 6 juni 1891 omhandlede anlæg, saaledes at kontrollen med disse, der hittil har henligget under politiet, herefter — inden brandlovens virkekreds — vil henhøre under brandstyret. Ved § 69 er derfor den nævnte hotellov ophævet for byerne og for de strøk paa landets grund, hvor brandloven kommer til anvendelse. Jfr. den almindelige bygningslov av 27 juli 1896 § 51 og bygningslovene for Bergen av 19 april 1899, § 60, for Kristiania av 26 mai 1899 § 58 og for Trondhjem av 11 juni 1906 § 64.

Som foranstaltninger, der vil kunne paabydes i henhold til § 5 a, kan foruten de specielt opregnede nævnes anskaffelse

av slukningsmidler, paabud om reserveutganger, særlig vakt- 19 oktbr.
hold under møter o. lign. Med hensyn til eventuel paaanke av de av brandstyret avgivne bestemmelser henvises til § 55.

En avskrift av den i § 3 omhandlede fortegnelse er i § 4 paabudt indsendt til departementet, som gjennem tillægsfortegnelse ved hvert aars utgang skal holdes underrettet om av- og tilgang.

§ 6. Naar paragraffens andet led begynder med: »Det samme gjælder« o. s. v. er hermed ment, at h e l e første led av paragraffen har anvendelse ogsaa paa de i andet led omhandlede »beboelsesrum«. Ved dette sidste ord i paragraffens andet og tredje led sigtes i denne forbindelse specielt til rum, der benyttes til beboelse forbundet med natteophold, hvorfor det ikke i almindelighet kan forbydes at benytte rummene til kontorer og lign. Paragraffens andet led handler, som det vil sees, kun om »forretningsgaarder eller andre gaarder, som ikke benyttes til almindelig beboelse«. Hvorvidt dette uttryk skal ansees at omfatte gaarder, som baade brukes til forretningslokaler og til almindelig beboelse, faar avgjøres efter omstændighetene i hvert enkelt tilfælde under hensyn bl. a. til, i hvilken utstrækning gaarden er benyttet til almindelig beboelse. Imidlertid forutsættes den ikke at kunne rammes av heromhandlede bestemmelse, saafremt en hel etage i gaarden er benyttet til almindelig beboelse, f. eks. familieleilighet. Ved bygninger, som har »over 3 etager«, forstaaes i paragraffens andet led bygninger med mindst 4 fulde etager.

I likhet med en række andre paragraffer i loven vil § 6 ogsaa faa anvendelse paa bygninger, som er opført før lovens ikrafttræden.

§ 8. Brandsyn omfatter ogsaa de bygninger, som efter § 5 b skal eftersees av brandstyret mindst 2 ganger aarlig. Følgelig vil disse bli almindelig undersøkt av brandmyndighetene mindst 3 ganger hvert aar.

§ 10. Blandt ting, som brandstyret i henhold til paragraffens første led bør ha sin opmerksomhet rettet paa, kan f. eks. nævnes sviemerker i tak.

Til de i andet led nr. 1 nævnte forskrifter i bygningsloven, som har hensyn til ildsikkerheten, forutsættes bl. a. henregnet bestemmelserne om taktækning, jfr. brandlovens §§ 18 og 32. Den omstændighet, at en bygning er opført før bygningslovens ikrafttræden, vil ikke kunne være til hinder for, at feil ved ildsteder og lignende forlanges rettet overensstemmende med nævnte lov og brandloven, saafremt det skjønnes, at der kun paa den maate kan opnaaes fornøden betryggelse mot ildsfare, jfr. § 32.

I § 10, andet led nr. 2, er optat det væsentlige av for-

19 oktbr. skriftene i trappeloven av 8 juni 1895, hvorfor denne lov ved § 69 er ophævet for byerne og de brandloven underlagte strøk paa landets grund. Av bestemmelsen i ovennævnte § 10 nr. 2 vil forøvrig fremgaa, at brandredningsmidler maa anbringes i beboelsesrum over 2den etage, selv om der forefindes to nedganger, naar disse f. eks. alene er adskilt ved en glasvæg, eller de befinder sig i hver sin ende av et stort aapent lokale. Det samme gjælder, hvis adgangen til de to nedganger fører gjennem et kjøkken. I intet av disse tilfælde kan det nemlig siges, at der er »uhindret og betryggende adgang fra vedkommende beboelsesrum til at komme ut i det fri gjennem to forskjellige nedganger«.

§ 12. Som det vil sees, har brandsynet kun i ett tilfælde adgang til at gi bindende paabud, nemlig naar det blir opmerksom paa mangler, som kan volde øieblikkelig fare. Isaafald skal det forby bruken av vedkommende ildsted. Et saadant forbud nyder beskyttelse efter §§ 55 og 63, men kan omgjøres eller ophæves av brandstyret.

§ 13. At brandstyret overlater til brandchefen at utfærdige de i paragraffen omhandlede paabud, forutsættes at bli det almindelige, og vil mest praktisk kunne ske paa den maate, at bemyndigelsen indenfor den i paragraffen angivne ramme gives i sin almindelighet og for ubestemt tid.

§ 14 angaaende utfærdigelse av forskrifter for brandsynet.

§ 16 angaaende ansættelse av og utfærdigelse av forskrifter for feiermestre.

§ 17. Under den »lovbefalte« feining indgaar ikke feining av ildsteder med dertil hørende rør, hvilke altsaa ligger utenfor feiermestrenes særomraade, jfr. § 15.

§ 18. Feiermestren kan ikke gi paabud inden brandvæsenets omraade. Finder han nogen mangel, skal han derimot straks gjøre eier og i tilfælde leier opmerksom paa den og underrette brandchefen.

§ 19 angaaende fastsættelse av regler for betaling av feiermestren m. v.

§ 20. Av de to sprøiter, som efter loven er det mindste, der forlanges av slukningsmidler i en by- eller brandkommune, er den ene forutsat anvendt til selve slukningsarbeidet og den anden til at væte seil.

§ 21. De foreskrevne brandspand eller bøtter er forutsat at kunne være av seilduk eller et andet av brandvæsenet godkjendt materiale.

Ved »brandtakst« er ment enhver saadan, altsaa ikke alene for bygninger, som er forsikret i den Almindelige Brandforsikringsindretning.

§ 23, hvorefter brandvernets ordning — utenfor hvad der i paragraffens første led er bestemt — blir at fastsætte av bystyret ved regler, som godkjendes av Kongen. I forbindelse hermed kan merkes bestemmelsen i § 27 om utfærdigelse av forskrifter for brandvernet. Disse forskrifter, der til sin gyldighet trænger departementets godkjendelse, skal omfatte saavel befal (undtagen brandchefen) som mandskap. 19 oktbr.

§ 24 angaaende ansættelse av brandchef med stedfortræder. For begge utfærdiges forskrifter av magistrat og formandskap under godkjendelse av departementet.

§ 25. Der vil fra lovens side intet være til hinder for, at brandchefen paalægges regnskapshold og bokførsel utover hvad der i nærværende paragraf er bestemt, om saa maatte findes hensigtsmæssig.

§ 29. Bestemmelsen om anbringelse av selvvirkende signalmidler maa forstaaes som gjældende samtlige byer og brandkommuner, uanset om de har vandverk, fast brandvæsen og signalsystem. Imidlertid vil der eventuelt efter nærmere forhandlinger med departementet kunne ventes opnaadd nogen lempning i denne bestemmelse for steder, som allerede er i besiddelse av et tilfredsstillende signalvæsen m. v.

§ 30. I henhold til denne paragraf gaar departementet ut fra, at de civile myndigheter paa steder, hvor der findes faste militære avdelinger, vil forhandle med disses vedkommende om en ordning av disse avdelingers eventuelle deltagelse i brandvæsenet. Forslag til de fornødne regler herom, omfattende saavel øvelser som brandtjenesten m. v., imøtesees derefter indsendt hertil.

§ 32. Paragraffens bestemmelser kommer til anvendelse for ethvert anlæg av de i paragraffen nævnte slags, ogsaa ældre saadant. Likeoverfor ældre anlæg vil i tilfælde bygningslovgivningens regler være en norm for bedømmelsen, dog saaledes at paragraffen forutsætter et rimelig skjøn.

§ 33. Huseierne har efter denne paragraf ikke lov til selv at indlate sig paa at rette paa manglene.

§ 34. Bestemmelsen vil formentlig i almindelighet ikke være til hinder for, at f. eks. en kjøbmand i kjælder eller gaardsrum opbevarer den halm eller træuld, han behøver til indpakning av varer for egen forretning, eller at han efter omstændighetene faar en generel tilladelse hertil av brandstyret.

§ 39. Under rum, »som er indrettet til beboelse efter bygningslovens forskrifter«, indgaar baade rum, som er beregnet paa natteophold, og kontorværelser, arbeidsrum, kjøkken, bryggerhus, rulleboder, baderum og lign.

§ 44. Ved »ildfast tak« forstaaes et tak av murverk eller dermed likestillet bygningsemne, altsaa ikke tak, som kun

19 oktbr. er klædt med ildfast emne, jfr. § 49. Som ildfast tak regnes f. eks. ikke gipstak.

§ 45. Til »let antændelige oljer« i sidste led regnes almindelig parafin (petroleum); derimot ikke fetolje, jfr. § 34.

§ 50. Til »let antændelige ting« i paragraffens post 1 regnes i denne forbindelse ikke gardiner, forhæng, beklædningsgjenstande o. lign. I post 2 er ved uttrykket »eller lys« ment lysflamme, som ikke er beskyttet ved helt betryggende sikkerhetslampe. Under post 3 indgaar bl. a. St Hans-baal.

§ 52. Med »slike ting« forstaaes væsker eller stoffe, som avgir antændelige dampe ved en viss lav temperatur, jfr. § 34.

§ 53. Under paragraffens andet punktum indgaar f. eks. brukt pudsegarn o. lign.

§ 54. Det forutsættes, at bestemmelsen under almindelige omstændigheter ikke vil bli anvendt likeoverfor saadanne mindre oplag av brændsel og ved, som huseier eller leier har staaende til tørring.

§§ 64 og 65. Efter disse paragraffer sammenholdt med § 69 vil loven uten nogen særskilt derom truffet bestemmelse av Kongen træde i kraft 1 januar 1909 for alle byer i riket*) saavelsom for alle de strøk paa landets grund (herunder medregnet bergstaden Røros og strandstedet Fredriksværn), som for tiden har sit brandvæsen ordnet i henhold til lov av 26 august 1854. Samtidig træder sidstnævnte lov ut av kraft.

§ 67, hvorefter der av bystyret bl. a. kan vedtages saadanne lempninger, skjærpelser eller tillægsbestemmelser til lovens forskrifter, som under hensyn til de stedlige forhold maatte ansees tilraadelig eller paakrævet. Saadanne beslutninger blir dog først gyldige ved at stadfæstes av Kongen.

§ 69. De av Kongen i henhold til bestaaende love utfærdigede bestemmelser angaaende brandvæsenet m. v. (brandreglementer, brandkorpsreglementer, bestemmelser om brandvisitation og feiervæsen m. v.) forblir i henhold til paragraffens sidste led gjældende, indtil Kongen efter indhentede erklæringer har bestemt, om og i hvilken utstrækning de skal forbli gjældende ved siden av denne lov. Angaaende dette spørsmaal skal man bede snarest mulig indhentet erklæringer fra bystyrerne samt paa landet fra vedkommende bygnings- eller brandrepræsentantskaper (jfr. lovens § 66, første led) eller vedkommende herredsstyre, saafremt dette har overtat stedets brandvæsen. Erklæringene bedes derhos ved indsendelsen hertil ledsaget av amtmandens egen uttalelse.

Sluttelig vil departementet ikke undlate at paapeke betydningen av, at der paa steder, hvor dertil er anledning, oprettes

*) Ladestedet Hvitsten undtat.

frivillige turnbrandvern, som stiller sig til opgave at bistaa det stedlige brandvæsen under ildebrand. Man henstiller, at der rettes henvendelser til vedkommende turn- og idrætsforeninger om oprettelse av saadanne frivillige brandvern, idet man forutsætter, at disse med hensyn til deltagelse i offentlige brandøvelser og tjenestegjøring under ildebrand underkaster sig det stedlige brandvæsens bestemmelser. 19 oktbr.

Deklaration *) undertegnet 19 oktober 1908 i Stockholm av den norske Chargé d'Affaires og den svenske Utenriksminister, angaaende fælles opnævnelse av præsident og øvrige medlemmer av den voldgiftsret, som skal avgjøre spørsmaalet om en del av sjøgrænsen mellem Norge og Sverige. 19 oktbr.

Undertegnede, der idag er traadt sammen for efter bemyndigelse **) av sine respektive regjeringer i fællesskap at utse præsident og øvrige medlemmer av den voldgiftsret, som ifølge den mellem Norge og Sverige den 14 mars 1908 avsluttede konvention ***) vil ha at træffe endelig avgjørelse angaaende spørsmaalet om en viss del av sjøgrænsen mellem de to riker, er kommet overens om følgende:

Til præsident i voldgiftsretten utsees herr J. A. Loeff, forhenværende hollandsk justisminister. medlem av generalstaternes andet kammer;

til medlemmer av voldgiftsretten utsees herr justitiarius i Trondhjems stiftsoverret F. V. N. Beichmann og herr landshøvding i Uppsala, dr. juris K. Hj. L. Hammarskjöld.

Utfærdiget i Stockholm i to eksemplarer paa norsk og svensk.

Stockholm den 19 oktober 1908.

(u.) **Erik Colban.**

Undertecknade, hvilka denna dag sammanträdt i ändamål att efter bemyndigande af sina respektive regeringar gemensamt utse ordförande och öfriga ledamöter i den skiljedomstol, som jämlikt den mellan Norge och Sverige den 14 mars 1908 avslutade konvention äger att slutligen afgöra frågan om viss del af sjögränsen mellan de båda rikena, hafva öfverenskommit om följande:

Till ordförande i skiljedomstolen utses herr J. A. Loeff, förutvarande nederländsk justitieminister, medlem af generalstaternas andra kammare;

till ledamöter af skiljedomstolen utses herr justitiarius i Trondhjems stiftsoverret F. V. N. Beichmann samt herr landshöfdingen i Uppsala län dr. juris K. Hj. L. Hammarskjöld.

Som skedde i Stockholm i två exemplar på norska och svenska.

Stockholm den 19 oktober 1908.

(u.) **Eric Trolle.**

*) indtat i Overenskomster 1908 nr. 7.
**) iflg. kongl. resol. av 17 oktbr. 1908.
***) indtat i Overenskomster 1908 nr. 5.

19 oktpr. **Skrivelse** fra Poststyrelsen til postmesteren i Bergen, hvori — ianledning av en oversendt forespørsel fra en sorenskriver — meddeles, at en oversendelse fra en sagfører til sorenskriveren av tiltaledokument i privat straffesak til berammelse ikke, likesaalitt som sorenskriverens tilbakesendelse av det berammede dokument, er portofri. Heller ikke er sagførerens oversendelse av de av sorenskriveren utlagte 2 portobeløp portofri.

Derimot antar man, at sorenskriverens brevforsendelse angaaende tilsigelse av de uttrukne domsmænd maa kunne sendes portofrit.

20 oktbr. **Rundskrivelse** fra Kirke- og Undervisningsdepartementet til skoledirektørerne.

Fra en lærerskoles rektor har departementet mottat en forespørsel om, hvorvidt en lærerskoleelev som ikke har bestaat opflytningsprøven til nærmeste høiere klasse (særlig prøven til 3dje klasse), kan optages i vedkommende høiere klasse ved en anden (privat) lærerskole som hospiterende elev. Vedkommende rektor oplyser, at tilfælde som det omspurte tidligere er indtruffet. Spørsmaalet har av departementet været forelagt eksamenskommissionen for lærerskolerne, som herom bl. a. har uttalt:

»Kommissionen har gjentagende og sterkt hævdet, at saadan tilsidesættelse av en truffen avgjørelse ikke maa finde sted. Den 27 juni 1904 skrev den til en lærerskoles rektor: »— — — at elever som ikke har bestaat opflytningsprøven til 3dje klasse, hvorav første avdeling av lærerprøven er en del, efter kommissionens mening ikke kan optages i nogen offentlig eller privat eksamensberettiget lærerskoles 3dje klasse, likesom omvendt aspiranter som har bestaat optagelsesprøven ved en offentlig eller privat lærerskole uten at faa plads der, blir at opta ved en anden lærerskole uten ny prøve, forsaavidt plads er ledig. Utfaldet av prøverne ved de enkelte lærerskoler — og det saavel lærerprøverne som optagelses- og opflytningsprøverne — har nemlig gyldighet ved samtlige lærerskoler«.

Den 27 juli d. a. uttalte kommissionen i skrivelse til en eksamensberettiget privat lærerskoles bestyrer: »— — — vil man dog ikke undlate at minde om at lærerskolerne maa være solidariske i saadanne ting, saa ingen optages i 3dje klasse ved en skole, naar en anden har erklært ham umoden dertil«, — og i skrivelse av samme dato til det kgl. departement: »Det er skolernes skoleraad som har at avgjøre spørsmaalet om opflytningen, og det er av vigtighet at deres ansvarsfølelse ikke svækkes, ved at en truffen avgjørelse paa nogen maate underkjendes. Derfor er det ogsaa hævdet, at den enkelte

skoles avgjørelse i dette stykke maa respekteres av de øvrige, 20 oktbr.
private som offentlige«.

Man har al grund til at tro at kommissionens opfatning i dette stykke i almindelighet ogsaa deles av lærerskolernes vedkommende. Foruten at henvise til en av Levanger skoles skoleraad avgit uttalelse, skal man anføre den private lærerskolebestyrers svar paa kommissionens foran citerte skrivelse av 27 juli d. a.: »Det har hændt, at elever herfra som vi ikke har vovet at opflytte, er optat ved en anden lærerskole. Men vi saa gjerne, at lærerskolerne i dette stykke stod helt solidariske«.

I anledning herav skal departementet bede den offentlige lærerskoles rektor og den private lærerskoles bestyrelse gjort bekjendt med, at lærerskoleelever som ikke har bestaat opflytningsprøven til 3dje klasse, ikke kan optages som elever i nogen offentlig eller privat eksamensberettiget lærerskoles 3dje klasse. Denne regel maa ikke søkes omgaat ved at elev, som ikke har bestaat opflytningsprøven ved en skole, optages ikke som fast, men som »hospiterende« elev ved en anden skole. Det er selvfølgelig utilstedelig — hvilket har hændt — at en elev som forøvrig i enhver henseende er likestillet med skolens øvrige elever skulde kunne unddra sig gjældende regler ved at la sig opta som »hospiterende« elev.

For at undgaa misforstaaelse tilføies, at der ikke antages at være noget til hinder for at en elev, som ikke har bestaat opflytningsprøven til høiere klasse, i tilfælde gives adgang til som hospiterende elev at følge undervisningen i denne klasse ved samme skole (kfr. lærerskolelovens § 4, sidste led). Forutsætningen er imidlertid, at saadan hospitant ikke maa opta pladsen for nogen som ønsker optagelse som fast elev i klassen og godtgjør at ha betingelserne derfor.

Skrivelse fra Forsvarsdepartementet, Marinestyrelsen, til 20 oktbr.
magistraterne i anledning av at Bergens Skipperforening har foreslaat, at der ved sjømandsskolerne skal undervises i bruken av Morse's signalsystem.

Der anføres bl. a., at det, eftersom skibene tiltar i størrelse, blir mer og mer vanskelig at gi en forstaaelig ordre fra kommandobroen helt forover eller agterover, særlig i storm og uveir. Man blir derfor henvist til at betjene sig av signaler utført ved hjælp av armene eller lygter, saaledes som det sker paa orlogsskibe.

Skipperforeningens forslag har vundet tilslutning saavel hos Forsvarsdepartementets konsulent i navigationssaker som hos den kommanderende admiral og Admiralstaben. Under hensyn hertil finder departementet, at oplærelse i bruken

20 oktbr. av Morse's signalsystem bør indgaa i undervisningen ved sjømandsskolerne.

Overensstemmende med konsulentens forslag bestemmer departementet derfor, at den i reglement for undervisning og eksamen ved de eksamensberettigede sjømandsskoler av 3 august 1906 § 2 d omhandlede undervisning i sjømandsskap og styringsreglerne m. v. punkt 2, det internationale signalsystem, ogsaa skal omfatte signalering efter Morse's system i den utstrækning som anført side 14—17 i den av Nickelsen og Giertsen utgivne autoriserte lærebok i sjømandsskap, maskinlære m. v.

21 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvorved meddeles, at utgifter ved paabygning av en klokkergaard antages i sin helhet at burde opføres paa det almindelige kommunebudget, ikke for nogen del paa skolebudgettet, idet den omstændighet at klokkergaarden efter § 24 samtidig tjener til at opfylde herredets forpligtelse med hensyn til jordvei og familiebolig for en av herredets lærere, ikke antages at gi et bruk eller dets arbeidere nogen ret til delvis fritagelse for disse utgifter efter landsskolelovens § 42.

Dette gjælder kun, hvis gaarden virkelig er en klokkergaard. Er gaarden derimot anskaffet av herredet for at tjene til at opfylde paabudet i landsskolelovens § 24, antages utgiftene i sin helhet at burde belastes skolebudgettet uten hensyn til, at vedkommende lærer som er tillagt bruken av gaarden muligens samtidig er kirkesanger.

21 oktbr. **Rettelser** i reglement og regulativ for Sjøkrigsskolen, foretat av Forsvarsdepartementet, Marinestyrelsen.

I. Reglementet.

I § 27, 2den passus, forandres uttrykket »hovedsum av karakterer« til »endelige hovedkarakterer«.

II. Regulativet.

1) § 20, pkt. 7, »Petersen, Navigationstabeller«, utgaar.
2) § 20, pkt. 8, »Uhland, Maschineningenieurkalender« tilføies.
3) § 20, pkt. 12, »Petersen, Elementerne av projektionslæren eller den deskriptive geometri« utgaar; isteden tilføies »Botolfsen, Lærebok i deskriptiv geometri (med atlas)«.
4) § 20, pkt. 14, »H. Th. Madsen, Haandbok for skibsførere« utgaar; isteden tilføies »Pedersen og Sandberg, Handelskundskap, skibsregnskaper m. v.«.
5) I § 20 tilføies som nyt punkt: »16. Sundhets- og sykepleie.

Lærebøker: Kreyberg, Lærebok i skibshygiene.
Nicolaysen & Thaulow, Den første hjælp ved pludselige ulykkestilfælde.

De tre klasser gives fælles undervisning; hvert aar gjen- 21 oktbr.
nemgaaes det for sjømandsskolens skibsførerklasse bestemte pensum samt endvidere hovedtrækkene av menneskets anatomi og fysiologi. Ved gjennemgang af skibshygiene haves ogsaa forholdene paa orlogsfartøier for øie«.

6) I § 37 tilføies:

I	»sundhets- og sykepleie.	3dje klasse.
	Skibshygiene, medicinkisten	1 spørsmaal
	Sygdomslære	1 —
	Anatomi og fysiologi . .	1 —«

Skrivelse fra Finansdepartementet til en byfoged, hvori 22 oktbr.
departementet meddeler, at bestemmelsen i sportellovens § 4 litr. b antages at maatte komme til anvendelse paa ekspropriationstakster, som i henhold til jernbaneloven av 7 september 1854 § 2, litr. b, var avholdt i fortløpende rækkefølge over flere eiendomme i en by, uanset at taksterne var indledet med særskilt stevning for hver enkelt av de paagjældende eiendomme, at særskilt berammelse og mændsopnævnelse var paaført hver enkelt stevning, og at taksterne var anhængiggjort som særskilte saker for hver enkelt eiendom med særskilt intimation og avslutning i ekstraretsprotokollen.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til Bastø skolehjems 23 oktbr.
bestyrer i anledning av spørsmaalet om i hvor lang tid et skolehjem er forpligtet til at bekoste sykehusforpleining for de i skolehjemmet anbragte børn. Spørsmaalet har været forelagt Justisdepartementet, som i skrivelse av 11 april sidstl. har erklært sig enig i en av Kirkedepartementet uttalt opfatning, nemlig at utgiftene ved et til et skolehjem hørende barns ophold i sykehus — bortset fra tilfælde av smitsom sygdom — maa betales av skolehjemmet. For at dette skal bli fri for saadanne utgifter, antar Justisdepartementet, at barnet maa løses fra forholdet til hjemmet.

Utskrivning paa prøve synes efter Justisdepartementets mening ikke anvendelig her. Men endelig utskrivning efter loven av 6 juni 1896 § 39 antages at kunne finde sted, hvis det gjælder et sykehusophold av saadan varighet, at forutsætningene for barnets indsættelse i skolehjemmet derved bortfalder. Naar barnet i lange tider ikke kan være i skolehjemmet og underkastet den opdragende behandling, som var øiemedet med forføiningen, maa det — bemerker Justisdepartementet — med føie kunne siges, at »der ikke længer findes tilstrækkelig grund for samme«. Men brukes denne fremgangsmaate, vil barnet efter helbredelsen ikke komme tilbake til skolehjemmet, hvis ikke vergeraadet paany beslutter det indsat der.

23 oktbr. Hvor langvarig et sykehusophold skal være eller forutsættes at ville bli, forat utskrivning av den nævnte grund skal finde sted, er et spørsmaal, som efter Justisdepartementets mening maa besvares skjønsmæssig efter omstændighetene i hvert enkelt tilfælde. Som regel er 4 à 6 ukers ophold antat at være for kort tid til at begrunde utskrivning. Kirkedepartementet tilføier, at saalænge et skolehjems barn opholder sig paa sykehus paa skolehjemmets bekostning (utenfor tilfælde av smitsom sygdom), har skolehjemmet selvfølgelig krav paa refusion av 40 øre daglig fra vedkommende kommune i den tid sykehusopholdet varer.

Med hensyn til smitsom sygdom er bestemmelserne i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 § 15 antat at maatte komme til anvendelse.

24 oktbr. **Grundlovsbestemmelse**[1])*) angaaende ophævelse av grundlovens § 33.

Vi Haakon, Norges Konge gjør vitterlig:

Stortinget har i overensstemmelse med grundlovens § 112 den 12 august 1908 vedtat følgende grundlovsbestemmelse:

»Grundlovens § 33 ophæves«.

Denne grundlovsbestemmelse kundgjøres herved under Vor haand og rikets segl.

Git o. s. v.

24 oktbr. **Kongelig resolution****), hvorved den av Hønefoss bystyre under 6 oktober d. a. besluttede vedtægt angaaende lukningstid for utsalgssteder i Hønefoss stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre.

24 oktbr. **Kongelig resolution*****), hvorved i medhold av lov om ansvar for skade paa bofæ ved hund samt om optagelse av hund m. v. av 11 juni 1903, dens § 2, 2det passus, meddeles approbation paa den av Norderhov herredsstyre, Buskerud amt, under 30 september 1908 fattede beslutning, forsaavidt den bestemmer at hund, som i den tid da bofæ holdes paa havn inden Norderhov herred, findes streifende om uten ledsager i havnegang utenfor indmarken, kan efter foranstaltning av grundeieren eller nogen i strækningen havneberettiget optages, eller hvis hunden tid-

---

[1]) Se dok. nr. 77 (1905—06) forslag nr. 6 b. indst. S. nr. 150. St. tid. Side 3427.

*) Bekjendtgj. 26 oktober i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.

**) Bekjendtgj. 26 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 43, hvor vedtægten er indtat.

***) Bekjendtgj. 26 okt. i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.

ligere har været optat og der er fremgaat overens-stemmende med § 4 i ovennævnte lov, dræpes paa stedet. 24 oktbr.

Kongelig resolution*), hvorved: 24 oktbr.

I. I henhold til lov om veivæsenet av 15 september 1851 § 58, 3dje avdeling, kfr. lov av 6 juli 1892, meddeles stadfæstelse paa den av Bratsberg amtsting ved beslutning av 16 mars 1908 vedtagne ændring i de ved kongelig resolution av 2 september 1899 approberte vedtægter for benyttelse av motorvogner paa offentlige veier inden Bratsberg amt, hvorefter vedtægtenes § 20, 2det avsnit, første punktum, skal lyde:

»Paa flate veistrækninger, der har rummelige kurver og liten trafik, skal største tillatte kjørehastighet være: 1. For vogner, der lastet veier under 2000 kg., 15 km. i timen; paa strækningen Notodden—Sauland—Hjartdal og strækningen Aarnæs—Seljordsvand 30 km. i timen, forsaavidt vognene gaar i fast rute«.

II. Foranstaaende bestemmelse stadfæstes som gjældende indtil videre.

Kongelig resolution*) hvorved: 24 oktbr.

1. Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at meddele tilladelser til anlæg og drift avstationer og indretninger for telegrafering og telefonering uten traad ombord paa skibe, der fører norsk flag og som ikke tilhører den norske orlogsmarine, samt iland og ombord paa stadig forankrede skibe paa nærmere opstilte vilkaar og for tidsrum, der bestemmes av departementet.
2. Approbation meddeles paa nedenstaaende regler for benyttelse av stationer for telegrafering eller telefonering uten traad ombord paa skibe, der fører fremmed flag og befinder sig paa norsk sjøterritorium:

Regler for benyttelse av radiotelegrafstationer ombord paa fremmede skibe under ophold i norske farvand.

Utfærdiget i henhold til lov av 16 juli 1907.

§ 1. Radiotelegraf- eller radiotelefonstationer ombord paa fremmede skibe maa ikke uten efter særskilt tilladelse benyttes indenfor den norske territorialgrænse.

Ansøkning om saadan tilladelse indsendes til Telegrafstyrelsen, der træffer sin avgjørelse efter konferanse med Marinestyrelsen.

---

*) Bekjendtgj. 26 oktbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 43.

24 oktbr. § 2. Tilladelsen til at benytte stationen indenfor den norske territorialgrænse kan indskrænkes til at gjælde bestemte steder eller bestemte tider av døgnet.

Korrespondansen skal straks indstilles,naar det av Telegrafstyrelsen, Marinestyrelsen eller en under nogen av disse myndigheter hørende kyststation blir begjært.

§ 3. Under skibets ophold i norsk havn indenfor en avstand av 5 kilometer fra nærmeste telegrafstation maa den fremmede skibsstation ikke benyttes til telegrafering hverken med norske eller med fremmede kyststationer.

Uten speciel tilladelse maa stationen under skibets ophold i norsk havn heller ikke benyttes til korrespondanse med andre skibsstationer medmindre det sker til forebyggelse av ulykker.

§ 4. Foranstaaende bestemmelser finder dog ikke anvendelse paa skibsstationer ombord i fremmede magters krigsskibe, hvad deres indbyrdes korrespondanse angaar.

Saadanne stationer er dog forpligtet til at underkaste sig bestemmelsen i § 2, 2det passus.

§ 5. Naar stationen benyttes under skibets ophold i norske farvand, skal dette ske med iagttagelse av bestemmelsene i den internationale telegrafkonvention med tilhørende reglement.

24 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved der i henhold til fattigloven av 19 mai 1900 §§ 28 og 33 meddeles stadfæstelse paa en foreslaat plan for et sikkerhetsfond ved bergverket »Mines de Jarlsberg« i Konnerud fattigdistrikt, Skoger herred, Jarlsberg og Larvik amt, dog med en enkelt forandring.

24 oktbr. **Kongelig resolution,** hvorved er bestemt, at

1. diplomatiske saker skal forberedes, foredrages i statsraadet og ekspederes av chefen for Utenriksdepartementet.
2. De diplomatiske saker, som i statsraadet besluttes hemmeligholdt, skal indføres i en egen protokol.
3. Den i post 2 omhandlede protokol skal forelægges Stortinget samtidig med statsraadets almindelige forhandlingsprotokol. Oversendelsen skal dog ske i særskilt omslag, og dette skal være forseglet og forsynt med paaskriften: »Statsraadsprotokol for hemmelige diplomatiske saker i tiden fra . . . til . . .«.
4. Naar hemmelige traktatartikler forelægges Stortinget, skal de oversendes i et særskilt omslag, og dette skal være forseglet og forsynt med paaskriften: »Hemmelige artikler vedkommende den under . . . for Norge undertegnede og ved kongelig resolution av . . . ratifiserte (eller i til-

fælde: men endnu ikke ratifiserte) traktat (konvention, etc.) 24 oktbr.
med . . .«.

5. Den Norske Regjerings resolution av 14 november 1905 ophæves.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at maanedsting for den av Stod og Snaasen tinglag i Inderøen sorenskriveri bestaaende maanedstingkreds fra og med 1909 avholdes som nu i maanedene januar, februar, juni, juli og august i Stenkjær og derhos særskilt for Stod og særskilt for Snaasen tinglag i maanedene mars og december efter amtmandens nærmere bestemmelse med hensyn til tid og sted for tingenes avholdelse. 24 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. meddeles approbation paa et av Ømark herredsstyre i møte den 1 juni 1908 vedtat utkast til plan for Ømark gjensidige brandforsikringsforening for bygninger og løsøre, saaledes at foreningen kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 24 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa et i generalforsamling den 2 juli 1907 vedtat utkast til ny plan for Skudenes og Aakre herreders private brandforsikringsforening, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 24 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at som offentlig takst efter lov av 6 august 1897 nr. 10 § 2 b for skibes vedkommende kan ansees ogsaa takst optat av det Norske Veritas. 24 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved der i henhold til lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 § 30 meddeles approbation paa den av Stathelle kommunestyre i møte den 21 januar 1908 fattede beslutning om forandring i de for ladestedet gjældende ligningsregler. 24 oktbr.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Hamar, hvori meddeles, at det bør henstilles til skolestyret snarest mulig at fatte beslutning i henhold til skolelovens § 73. Naar en lærebok er utkommet saavel paa landsmaal som paa riksmaal, antar departementet, at skolestyret maa kunne gi børnene tilladelse til at benytte samme lærebok i den maalform, som helst maatte ønskes. 24 oktbr.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmanden i Stavanger amt i anledning av, at en byfoged beregner 24 oktbr.

24 oktbr. sig et gebyr av kr. 1,00 for mundtlige oplysninger om panteregistrets indhold.

Departementet uttaler, at byfogden som av ham fremholdt er berettiget til at negte at meddele de omhandlede oplysninger uten i form av embedsmæssig attest mot den herfor i sportelloven bestemte betaling til statskassen. Paa den anden side antar departementet, at det ikke kan være ham forment uten betaling og mundtlig at meddele mundtlig begjærte oplysninger om panteregistrets indhold, jfr. to skrivelser fra Justisdepartementet av 2 mai 1863, som er indtat i de almindelige lovsamlinger. Til at beregne sig betaling herfor er byfogden uberettiget; den av ham anførte bestemmelse i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901 § 36, jfr. sportellovens § 101 forsaavidt handelsregistret eller anmeldelser til samme angaar, kan ikke anvendes utenfor disse bestemmelsers egen ramme.

26 oktbr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvorefter den belgiske legation, Kjøbenhavn, har oplyst, at den britiske minister i Bryssel i skrivelse av 5 ds. har notifisert for den belgiske regjering de britiske kolonier Natal's og Straits Settlements tiltrædelse til den i Bryssel den 29 november 1906 undertegnede internationale overenskomst om indførelse av ensartede betegnelser av de sterkt virkende medikamenter.

26 oktbr. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende rettelser i den norske postanstaltfortegnelse:

Fra 1 november 1908 vil Enebakneset postaapneri bli henlagt fra Kristiania til Sarpsborg postdistrikt.

Det i cirkulære nr. $\frac{51}{1908}$ III 8 nævnte nye postaapneri heter Tofting og ikke Tofteng.

Herefter vil postaapneriet Tveid bli nævnt Tveit.

27 oktbr. **Skrivelse** fra medicinaldirektøren til Finansdepartementet, hvori uttales, at saakaldte »Elektro-homøopatiske sukkerkuler« og »Elektriske væsker«, hvorav prøver medfulgte, er at anse som homøopatiske lægemidler og i likhet med medikamenter i almindelighet antages at maatte være gjenstand for apotekeres enehandel.

27 oktbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Romsdal amt, foranlediget ved en forespørsel om, hvorvidt en underfoged var berettiget til at beregne avskrivningsgebyr ved indbetaling av brandkontingent.

I anledning herav meddeles, at departementet angaaende dette spørsmaal har erhvervet uttalelse fra Justisdepartementet

i skrivelse av 20 oktober 1902, hvortil det finder at kunne slutte sig. 27 oktbr.

Justisdepartementet uttaler bl. a. i denne skrivelse følgende:

»Efter lov av 19 august 1845 § 26 hører indfordringen av brandkontingenten i regelen under de embedsmænd, som opkræver de offentlige skatter. I henhold hertil er det i Kristiansund byfogden, hvem denne fordring egentlig paahviler. Den herfor i loven bestemte godtgjørelse sees ogsaa stadig at være kommet til indtægt i byfogdens indtægtsopgaver, og den er som de øvrige ham reserverte indtægter tat i betragtning ved bevilgningen av byfogedembedets kontorholdsgodtgjørelse. Naar nu underfogden, som det oplyses, besørger indfordringen, er dette en tilfældig, alene paa ham og byfogden beroende ordning, som naarsomhelst kan ophøre. Uten hensyn til dette faktiske forhold maa derfor ogsaa i Kristiansund byfogden i lovens forstand her være at anse som »vedkommende oppebørselsbetjent«.

Ogsaa for brandkontingentens inddrivelse gjælder efter ovennævnte lovs § 36 samme regel, som for offentlige skatter er foreskrevet. Med hensyn hertil henvises til forandringen av 12 december 1806. Efter dennes § 3 er i disse forhold byfogden rette vedkommende til at holde utpantning, men i hans forfald underfogden. Dette har imidlertid utviklet sig derhen, at i alle byer, hvor der er egen underfoged, har det gjennem lange tiders praksis været fast regel, at utpantninger hører under underfogden (jfr. ogsaa Schweigaards proces II, § 189). Byfogden er saaledes vistnok organisationsmæssig den, hvem utpantningene her tilligger som den oprindelige og overordnede eksekutionsmyndighet. Men spørges der med uttryksmaaten i sportellovens § 152, sidste led, for øie, hvem der — som sammesteds anført — »har at foretage« utpantningene, maa det da efter forholdenes utvikling kunne siges, at dette nu er underfogden, hvor saadan er ansat. Ved bestemmelsen i dette led er der, saavidt skjønnes, ikke tilsigtet nogen forandring i, hvad der tidligere gjaldt, i hvilken henseende henvises til den ældre sportellovs § 143, sidste led. De fremhævede ord i den nye bestemmelse uttrykker altsaa det samme som det i den ældre lov benyttede uttryk »forrette utpantninger«.

Efter det saaledes anførte antar man ikke, at der i det tilfælde, som her er forelagt departementet, foreligger en saadan forening paa én haand av oppebørsels- og utpantningsforretninger, som omhandles i den anførte bestemmelse i den nye sportellov, og nærværende departement er derfor for sit vedkommende av den mening, at avskrivningspenger maa kunne beregnes av underfogden ved inddrivelse av brandkontingent.«

28 oktbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorefter ifølge en til Poststyrelsen indløpet skrivelse av 10 ds. fra det internationale postbyraa i Bern konventionens takster i Salvador siden 15 april sidstleden opkræves efter følgende forhold:

2	centavos sølv	=	5	centimes.
4	—»—	=	10	—
7	—»—	=	15	—
12	—»—	=	25	—
24	—»—	=	50	—

29 oktbr. **Kongelig resolution**, hvorved der i henhold til lov om høiere almenskoler av 27 juli 1896 § 72 tilstaaes skolebestyrer Wilhelm Andreas Wexels Myhre og frk. Valentine Dannevig ret til ved den av dem bestyrte Vestheim pikeskole at avholde middelskoleeksamen med samme virkning som offentlige skoler, foreløbig for et tidsrum av 3 aar og forøvrig paa de samme vilkaar, som er opstillet i kongelig resolution av 3 april 1908.

29 oktbr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at i Søndeled prestegjeld under Østre Nedenes provsti i Kristiansand stift blir konfirmantundervisningen herefter at ordne saaledes, at sognepresten læser med prestegjeldets konfirmanter alene i sommerhalvaaret i eller ved hovedkirken — istedenfor som hittil baade i sommer- og i vinterhalvaaret — med paafølgende konfirmation i Ytre Søndeled hovedkirke og i Indre Søndeled annekskirke henholdsvis første og anden søndag efter Mikaeli.

29 oktbr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes, at de ved høieste resolution av 20 januar 1902 stadfæstede statuter for Johan Thorsens legat til fordel for trængende efterlatte efter sjømænd, som er forulykket med skibe, hjemmehørende i Skaare eller Haugesund, forandres.

29 oktbr. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av apoteker W. Sissenère og hustru ved disses testament av 11 december 1903 og førstnævntes tillægstestament av 28 oktober 1905 oprettede »apoteker W. Sissenère og frues legat for tuberkuløse syke av Elverum« samt paa de for dette legat under 5 juni 1908 utfærdigede statuter.

29 oktbr. **Kongelig resolution**, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av Anne Pernille Johannesen ved et gavebrev av 7 mai 1908 oprettede »Anne Pernille Johannesens legat« for værdige trængende i Hemnes prestegjeld (Elsfjorddistriktet) i Tromsø stift samt paa de under s. d. utfærdigede statuter for nævnte legat.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, at 29 oktbr.

1. Kirke- og Undervisningsdepartementet bemyndiges til at avhænde den til enkesæte for de eventuelle enker efter kirkesangere i Leikanger hovedsogn utlagte gaardpart Holland, gr.-nr. 15, br.-nr. 2, av skyld mark 3,17 i Leikanger herred.
2. Salgssummen for eiendommen med fradrag av indløsningssummen for den samme vedkommende jordavgift til Leikanger sogneprest og mulig gjæld til Leikanger sparebank indtages til forvaltning under Oplysningsvæsenets Fond som en bestillingskapital, hvorav de aarlige renter med fradrag av inkassationssalær utbetales kirkesangerenken eller, i tilfælde av at ingen saadan findes, kirkesangeren i Leikanger hovedsogn.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 29 oktbr.

1. Istedenfor de i kongelig resolution av 16 december 1899 omhandlede ekstrakter over toldregnskaperne har toldkassererne — fra den tid den nye budgettermin (1 juli til 30 juni) indtræder — til Toldepartementet at indsende:
   a) inden utgangen av hvert aars februar maaned en ekstrakt over de statskassen vedkommende indtægter og utgifter, hvis opkrævning er dem betrodd, omfattende budgetaarets første halvdel,
   b) inden utgangen av hvert aars august maaned en generalekstrakt vedkommende de samme avgifter, omfattende det hele foregaaende budgetaar.
2. I de i toldinstruksen av 3 august 1859, dens § 63 1, 2 og 3 omhandlede toldbøker, blir i den summariske ekstrakt over vedkommende avgifters maanedlige beløp særskilt at utføre summen av de respektive avgifter for hvert halvaar.

Kongelig resolution, hvorved behandlingen av saker vedkommende hjælpe- og understøttelseskasserne for uheldige sjømænd og deres efterlatte fra 1 januar 1909 utskilles fra Forsvarsdepartementet og henlægges til Departementet for Handel, Sjøfart og Industri. 29 oktbr.

Kongelig resolution, hvorved det under en av Kongen besluttet reise til Danmark overdrages statsraadet at forestaa rikets bestyrelse som kongemagtens midlertidige utøver paa den maate, som for saadant tilfælde er bestemt i grundlovens § 41. 29 oktbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Bratsberg amt, foranlediget ved en forespørsel om lovligheten av 29 oktbr.

29 oktbr. den i et herred stedfundne skatteutligning. Det var oplyst, at fællesutgiftene for herredets 3 sogn utlignedes med kr. 1,00 pr. skyldmark og resten fordeltes paa formue og indtægt. Særutgiftene for det ene sogn utlignedes med halvdelen som eiendomsskat og resten som formues- og indtægtsskat, mens særutgiftene i de to andre sogn utlignedes i sin helhet paa formue og indtægt.

Departementet uttaler, at denne utligningsmaate antages at være lovmedholdelig, forsaavidt de i landskattelovens §§ 13 og 31 fastsatte grænser for fordeling av skat paa fast eiendom, formue og indtægt under hensyntagen til den samlede skatteutligning inden hvert av herredets sogn ikke er overskredet; jfr. departementets i Lovtidende og Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet nr. 2 indtagne skrivelse av 8 februar 1892 samt departementets sammesteds indtagne telegram av 7 mai 1894.

31 oktbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Bergens stiftsdirektion, hvorved meddeles, at departementet med stiftsdirektionen antar, at der i henhold til lov om forsømte børns behandling av 6 juni 1896 § 52 er adgang til at indfordre refusion efter fattiglovens § 8 for kommunens utlæg for et av vergeraadet i familie anbragt barn under 15 aar. Departementet er gaat ut fra, at det omhandlede barn er egtefødt.

31 oktbr. **Skrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet til amtmanden i Nordland amt, hvori bl. a. meddeles, at de ved departementets skrivelse til amtet av 25 februar 1903 bestemte toldstedsdistrikter forandres saaledes:

1. Mosjøen toldstedsdistrikt skal omfatte ladestedet Mosjøen samt herredene Bindalen, Brønnøy, Vik, Velfjord, Vega, Tjøtta, Stamnes, Alstahaug, Herøy, Vefsen og Hatfjelldalen.
2. Bodø toldstedsdistrikt skal omfatte kjøbstaden Bodø samt herredene Bodin, Gildeskaal, Beiarn, Skjerstad, Fauske, Saltdalen, Sørfold, Nordfold, Kjerringøy og Ledingen.
3. Narvik toldstedsdistrikt skal omfatte kjøbstaden Narvik samt herredene Steigen, Hamarøy, Tysfjord, Lødingen, Evenes og Ankenes.
4. Svolvær toldstedsdistrikt skal omfatte herredene Vaagan, Borge, Gimsøy, Buksnes, Flakstad, Værøy, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland og Dverberg.

Det fra 1 mai d. a. oprettede Mo toldstedsdistrikt omfatter herredene Dønnes, Nesna, Hemnes, Mo, Lurøy, Træna, Rød og Meløi.

4 novbr. **Rundskrivelse** fra Finans- og Tolddepartementet til overkontrollørerne for brændevins- og malttilvirkningen.

Under henvisning til skrivelse av 12 september d. a. skal 4 novbr. man ved hoslagt at oversende skemaer til brændevinsavgiftsprotokol for almindelige brænderier og destillationer, brændevinsprotokol for gjærbrænderier, materialavgiftsprotokol for almindelige brænderier og notisebok for kontrolbetjeningen utbede sig opgave over, hvormange bøker av hvert slag og hvor store der tiltrænges for overkontrollørens distrikt i indeværende tilvirkningstermin. Man skal endvidere bede meddelt antal og størrelse av de kontrolprotokoller, som tiltrænges i samme termin. Kontrolprotokollerne antages at burde bestaa av rene blade, der om ønskes kan besørges linjert.

Saavel avgifts- som kontrolprotokollerne, der blir at autorisere av overkontrolløren, forinden de tages i bruk, antages at burde avsluttes ved utgangen av hver budgettermin eller pr. 30 juni hvert aar. Ved avslutningen av brændevinsavgiftsprotokollerne foretages beregning av de paa oplag henliggende beholdninger av de enkelte terminers tilvirkning, hvilken beregning med fornødne oplysninger om de kar og de oplagsrum, hvorpaa beholdningene findes, blir at anføre i de nye protokoller, som føres for den følgende budgettermin.

Med hensyn til rubrikkerne i brændevinsavgiftsprotokollen for almindelige brænderier bemerkes, at der i rubrik 2 for tilgang blir at anføre, hvorfra det indmaalte brændevin skriver sig. Det anføres f. eks. at være indmaalt fra brænderiets samlekar, overført fra N. N. brænderi eller indlagt frigjort brændevin. I rubrik 2 for avgang anføres paa samme maate brændevinets bestemmelse, f. eks. at det er uttat til fri raadighet, til overførsel til N. N. destillation eller til overførsel til N. N. toldsted for utførsel, for indlæggelse paa frilager etc.

De i rubrikkerne 4, 5 og 6 for tilgang omhandlede fustager vil ved destillationerne betegne transportkar, der vel undertiden ogsaa kan bli indlagt paa oplaget som opbevaringskar. Ved brænderierne vil fustagerne i tilfælde betegne opbevaringskar, der imidlertid efterpaa ogsaa kan komme til at fungere som transportkar. Forsaavidt fustager anvendes paa oplagene som opbevaringskar, kan dog brændevinet indmaales derpaa paa samme maate som paa de faste beholdere, hvorved bestemmelsen av fustagernes egen vegt og deres bruttovegt bortfalder. De i rubrikkerne 4, 5 og 6 for avgang omhandlede fustager vil ved brænderierne i almindelighet være transportkar for overført brændevin. Det samme gjælder ved destillationerne, forsaavidt brændevinet overføres til anden destillation eller til toldsted.

Uttages av en destillations oplag brændevin til fri raadighet eller for at overføres, maa dets mængde altid bestemmes og anførsel herom gjøres i avgiftsprotokollen. Et paa en

4 novbr. destillations oplag indlagt parti brændevin, der ved uttagelsen kan identifiseres, blir dog at føre til avgang med det samme kvantum, hvormed det er indlagt, og avgift av samme at indkræve efter dette kvantum. Forsaavidt de enkelte indlagte brændevinspartier ikke uttages i sin helhet som saadanne og altsaa ikke kan identifiseres, blir det uttagne brændevins fundne mængde at føre til avgang og at beskatte, mens opgjør over samt opkrævning av avgift av mulig svind for disse brændevinspartiers vedkommende blir at foreta senest ved berigtigelsen av avgiften av den sidste rest av vedkommende termins tilvirkning.

Ved overførsel av brændevin blir der av kontrolbetjenten ved det oplag eller brænderi, hvorfra brændevinet overføres, at tilstille betjenten paa mottagelsesstedet en utskrift av avgiftsprotokollen, forsaavidt det overførte brændevinsparti angaar. Efterat det overførte parti paa mottagelsesstedet er veiet og gradert, blir saa utskriften av den derværende betjent at tilbakesende avsendelsesstedets betjent, paaført fornødne bemerkninger om de resultater, veiningen og graderingen paa mottagelsesstedet har git, saaledes at avsendelsesstedets betjent i tilfælde kan foreta berigtigelse i sin avgiftsprotokol, hvor fremkomststedets resultater skal noteres, eller foranledige fornyet mængdebestemmelse paa mottagelsesstedet.

Forsaavidt det paa mottagelsesstedet fundne resultat ikke med mer end $^2/_{10}$ pct. av den maalte mængde brændevin avviker fra avsendelsesstedets mængdebestemmelse, blir denne paa begge steder at anse som endelig avgang og tilgang. Er differansen større, blir i mottagelsesstedets avgiftsprotokol at indføre vegt, styrke og temperatur med de der fundne tal og den efter disse beregnede brændevinsmængde at belaste mottagelsesstedets oplag. I avsendelsesstedets avgiftsprotokol blir isaafald differansen at anføre, saaledes at overmaal kommer ind som tillæg til den utgaaede mængde brændevin, og avgift blir opkrævet hos brænderiet av undermaal.

Ved efterveiningene paa mottagelsesstedet antages den fra avsendelsesstedet opgivne tara paa transportfustagerne altid at kunne lægges til grund for beregningen av nettovegten, medmindre mottagelsesoplagets bruker uttrykkelig forlanger, at taraen paany skal bestemmes.

31 oktbr. / 5 novbr. **Ministerielle noter** av 31 oktober og 5 november 1908 mellem statssekretæren i det Keiserlige Tyske Utenriksministerium og Norges minister i Berlin angaaende fortolkningen av uttrykket »tredje stat« i deklaration av 31 mai 1881 om gjensidig understøttelse av sjømænd.

Berlin, le 31 octobre 1908.

Monsieur le Ministre.

Par la note du 14 juin dernier Vous avez bien vouln m'exprimer le désir du Gouvernement Royal de Norvège de connaître l'interprétation que le Gouvernement Impérial, après la dissolution de l'union entre la Norvège et la Suède, donne à une stipulation de la Déclaration conclue le 31 mai 1881 entre l'Allemagne d'une part et la Norvège et la Suède de l'autre au sujet de l'assistance à donner aux marins allemands et norvégiens délaissés sans ressources.

Vous avez demandé, si le Gouvernement Impérial est d'avis que le terme »pays tiers« dans cette Déclaration s'applique maintenant à la Suède et si, dans l'affirmative, le Gouvernement Impérial est prêt à établir cette interprétation par un échange de notes.

J'ai l'honneur de Vous faire savoir que le Gouvernement Impérial est d'avis que le terme »pays tiers« contenu dans la Déclaration en date du 31 mai 1881 doit s'appliquer à la Suède. Supposant que le Gouvernement Norvégien est de même avis, je Vous prie d'établir l'accord intervenu sur cette interprétation par une note dans ce sens.

Agréez, — — —

(sig.) **v. Schoen.**

A

Monsieur von Ditten.
Ministre de Norvège.

Avskriftens rigtighet bekræftes.

Det norske gesandtskap i Berlin, den 6 november 1908.

M. Lie,
legationsraad.
(L. S.)

Oversættelse. 31 oktbr.

Berlin 31 oktober 1908. 5 novbr.

Herr Minister.

Ved note av 14 juni sidstleden har De godhetsfuldt utrykt for mig den Norske Regjerings ønske om at kjende den fortolkning, som den Keiserlige Regjering, efter opløsningen av unionen mellem Norge og Sverige, bringer i anvendelse paa deklarationen av 31 mai 1881 mellem Tyskland paa den ene og Norge og Sverige paa den anden side angaaende den understøttelse, som skal ydes tyske og norske sjøfolk, der er efterlatt uten eksistensmidler.

De har spurgt, om den Keiserlige Regjering er av den mening, at uttrykket »tredje stat« i den nævnte deklaration nu er anvendelig paa Sverige, og om den Keiserlige Regjering i bekræftende fald er rede til, ved en utveksling av noter, at fastslaa denne fortolkning.

Jeg har den ære at meddele Dem, at den Keiserlige Regjering er av den mening, at det i deklarationen av 31 mai 1881 indeholdte uttryk »tredje stat« bør anvendes paa Sverige. Forutsat, at den Norske Regjering er av samme mening, ber jeg Dem at fæstne den om denne fortolkning opnaadde overensstemmelse ved en dertil sigtende note.

Mottag — — —

(u.) **v. Schoen.**

Herr von Ditten,
Norges Minister.

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Herman Reimers,
fung. byraachef i Utenriksdepartementet.

31 oktbr.
5 novbr.

Berlin le 5 novembre 1908.

Monsieur le Secrétaire d'Etat.

Par une note en date du 31 octobre dernier Votre Excellence a bien voulu faire savoir que le Gouvernement Impérial est d'avis qu'après la dissolution de l'union entre la Suède et la Norvège le terme »pays tiers« dans la Déclaration conclue le 31 mai 1881 entre la Norvège et la Suède d'une part et l'Allemagne de l'autre au sujet de l'assistance à donner aux marins norvégiens ou allemands délaissés sans ressource doit s'appliquer à la Suède et m'a en même temps prié d'établir l'accord intervenu sur cette interprétation par une note dans ce sens.

D'ordre de mon Gouvernement et en son nom j'ai donc l'honneur de déclarer que le Gouvernement norvégien considère l'expression »pays tiers« dans la déclaration en question comme étant applicable à la Suède et qu'il considère ainsi l'accord sur cette interprétation établi par la présente.

Veuillez agréer, — — —

(sig.) **v. Ditten.**

Son Excellence
Monsieur de Schoen,
Secrétaire d'Etat au Ministère
Impérial des Affaires Etrangères
etc. etc. etc.

Avskriftens rigtighet
bekræftes.

Det norske gesandtskap i Berlin,
den 6 november 1908.

M. Lie,
Legationsraad.
(L. S.)

Oversættelse.

Berlin 5 november 1908.

Herr Statssekretær.

Ved en note av 31 oktober sidstleden har Deres Ex. hat den godhet at meddele, at den Keiserlige Regjering er av den mening, at uttrykket »tredje stat« i deklarationen av 31 mai 1881 mellem Norge og Sverige paa den ene og Tyskland paa den anden side angaaende understøttelse til norske eller tyske sjøfolk, der er efterlatt uten eksistensmidler, efter opløsningen av unionen mellem Norge og Sverige bør anvendes paa Sverige og har samtidig anmodet mig om at fæstne den om denne fortolkning opnaadde overensstemmelse ved en dertil sigtende note.

Efter ordre fra min regjering og i dens navn har jeg da den ære at erklære, at den Norske Regjering anser uttrykket »tredje stat« i den nævnte deklaration anvendelig paa Sverige, og at den betragter overensstemmelsen om denne fortolkning som fæstnet ved nærværende note.

Mottag — — —

(u.) **v. Ditten.**

Hans Excellense
Herr de Schoen,
Statssekretær i det Keiserlige
Utenriksministerium
etc. etc. etc.

Oversættelsens rigtighet
bekræftes.

Herman Reimers,
fung. byraachef i Utenriks-
departementet.

Skrivelse fra Justisdepartementet til amtmændene, hvori 5 novbr.
der meddeles, at departementet, foranlediget ved en derom mottat henvendelse fra en underdommer, har henstillet til overrettenes justissekretærer fremtidig ogsaa at meddele vedkommende underdommere underretning om utfaldet av de i vedkommende overret paakjendte saker; jfr. sportelloven av 6 august 1897 § 164. Departementet har nu paa foranledning av en derom mottat henvendelse fra justitiarius i en av overrettene efter at ha indhentet en uttalelse fra Høiesterets justissekretær i skrivelse til denne henstillet, at der fremtidig i civile saker meddeles den ret, hvis avgjørelse er indbragt for Høiesteret, underretning om den der faldne avgjørelse. Forsaavidt flere instanser tidligere har dømt i saken, har departementet henstillet, at underretning meddeles samtlige instanser.

I de henholdsvis stiftamtmanden i Kristiania og amtmanden i Søndre Bergenhus amt tilstillede skrivelser meddeles videre, at departementet i skrivelser av s. d. har henstillet til justissekretæren ved Kristiania byret og justissekretæren ved Bergens byret at meddele vedkommende underinstans underretning om utfaldet av de i Kristiania og Bergens byretter i henhold til love av 19 mars 1866 § 1 f og av 19 december 1898 § 2 2det led paakjendte saker.

Kongelig resolution *), hvorved fastsættes følgende 7 novbr.
regler om forvaringen av farlige sindssyke:

Kapitel 1.

Om farlighetserklæringer og behandling av sindssyke mot hvem saadanne utstedes.

§ 1. Har en sindssyk forøvet drap eller ildspaasættelse eller dermed i straffeloven likestillet almenfarlig handling eller voldshandling av alvorlig natur rettet mot nogens person eller foretat utugtshandlinger av de i straffelovens §§ 191, 192, 195, 196 eller 212, næst sidste led omhandlede eller gjentagende forøvet grovere eiendomsindgrep, — blir sagkyndig erklæring at indhente om, hvorvidt han er at anse som farlig for den offentlige sikkerhet. Det samme gjælder ogsaa, naar han har forsøkt eller truet med at foreta nogen av de ovennævnte handlinger eller vist en adfærd, der gir grund til at frygte for en saadan optræden fra hans side.

I tilfælde hvor en sindssyks uopholdelige indlæggelse i sindssykeasyl ansees nødvendig kan den ovennævnte erklæring senere erhverves fra asylets bestyrer.

*) Bekjendtgj. 9 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 44.

7 novbr. § 2. Erklæringen indhentes av politiet paa det sted hvor den sindssyke opholder sig straks dette gjennem anmeldelse eller paa anden maate er kommet til kundskap om vedkommende handling, forsøk, trusel eller faretruende adfærd. Politiet har samtidig foreløbig at træffe de fornødne skridt til forebyggelse av de i § 1 nævnte handlinger.

§ 3. Som sagkyndige med hensyn til de i § 1 nævnte farlighetserklæringer ansees:

1. Direktører (bestyrere) og paa længere tid end 1 aar ansatte, underordnede læger ved sindssykeasyler.
2. Amtslæger.
3. Av Justis- og Politidepartementet ansatte politi- og fængselslæger samt
4. andre læger, som av nævnte departement maatte være beskikket som faste retsmedicinske sagkyndige i psykiatriske spørsmaal.

§ 4. Farlighetserklæringens konklusion skal ha saadan lydelse:

»Jeg N. N. (stilling og navn) anser den sindssyke N. N. (fuldt navn) som farlig for den offentlige sikkerhet.

Sted, datum og navn.«

Erklæringen tilstilles den politimyndighet, der har rekvirert samme. Denne myndighet har at tilstille Justisdepartementet og politiet paa den sindssykes hjemsted gjenpart av erklæringen.

§ 5. Farlighetserklæringen er gyldig, indtil den ifølge nedenstaaende regler er ophævet.

Spørsmaalet om saadan ophævelse blir av politiet paa den sindssykes hjemsted at forelægge en av de i § 3 nævnte sagkyndige til avgjørelse saa snart omstændigheter er kommet til dettes kundskap, som sandsynliggjør, at der er indtraadt forandringer hos den syke, der gjør, at han ikke længer bør ansees som farlig.

Uttalelse om hvorvidt saa er tilfældet blir av hjemstedets politi hvert aar at indhente hos den læge, som har tilsyn med vedkommende.

§ 6. Ethvert steds politi fører fortegnelse over de som farlig ansete sindssyke, der i henhold til § 11 er anbragt eller anvist opholdssted inden distriktet, eller som der er hjemmehørende. I fortegnelsen anføres farlighetserklæringens datum, utstederens navn, de skridt der er truffet til sikkerelse av vedkommendes person, herunder særlig hvor og paa hvilken maate han er anbragt samt hvilken læge der har tilsyn med ham.

§ 7. Til indtagelse i Polititidenden blir dennes redaktion av politiet paa den sindssykes hjemsted at underrette om de som farlig ansete sindssykes anbringelse, likesom ogsaa om det fornødne med hensyn til deres personalia (signalement m. v.).

Ophæves farlighetserklæringen, gives lignende underretning. 7 novbr.

§ 8. Undviker en farlig sindssyk, har politiet at eftersøke ham og efter paagripelsen at sørge for hans foreløbige betryggende anbringelse.

§ 9. Hvis politiet ikke har fundet med hjemmel af sindssykelovens § 10 at burde begjære den farlige sindssyke optat i sindssykeasyl, eller dersom dette ikke har kunnet motta eller beholde ham, skal politiet om fornødent holde ham i forvaring, indtil spørsmaalet om hans videre behandling har fundet sin avgjørelse.

Politiet paa den sindssykes hjemsted har i saadant øiemed uopholdelig at forelægge saken for Justisdepartementet.

§ 10. Justisdepartementet træffer derefter bestemmelse om, hvorvidt den farlige sindssyke skal interneres i kriminalasyl eller stilles under politiopsigt.

§ 11. Besluttes politiopsigt, meddeles dette politiet paa den sindssykes opholdssted og paa hans hjemsted, og det er sidstnævnte myndighet, der har at anordne politiopsigten enten ved

a) at anbringe den sindssyke i betryggende forpleining utenfor asyl eller ved

b) at anvise ham et bestemt opholdssted med eller uten pligt til efter nærmere bestemmelse at fremstille sig for politiet.

§ 12. Hvor politiopsigt er anordnet, paahviler ansvaret for den sindssykes nærværelse paa vedkommende sted dettes politi, der i tilfælde av hans undvikelse uopholdelig har at underrette hjemstedets politi, som skal træffe de fornødne foranstaltninger til den sindssykes anholdelse og den truedes beskyttelse. Opholdsstedets politi har dog at træffe de foreløbige skridt i saa henseende.

§ 13. Agtes en sindssyk utskrevet av sindssykeasyl, men bestyreren finder, at der kan reises spørsmaal om utstedelse av farlighetserklæring, paaligger det ham i betimelig tid at anmelde forholdet til politiet paa den sindssykes hjemsted.

Blir nogen i tvangsarbeidsanstalt eller fængsel hensittende person erklært sindssyk, og bestyreren finder grund til at anta, at han er farlig, skal han straks gjøre anmeldelse til hjemstedets politi.

Lignende anmeldelsespligt paahviler ogsaa læger overfor sindssyke med hvem de har tilsyn, samt militære befalingsmænd med hensyn til deres militære underordnede under tjenesten.

Kapitel 2.

Om andre sindssyke, der forstyrrer den offentlige orden og sikkerhet.

§ 14. Har en sindssyk paa hvem foranstaaende regler ikke kommer til anvendelse forstyrret den offentlige orden og

7 novbr. sikkerhet ved for ikke-sindssyke strafbare handlinger, der er egnet til at vække forargelse eller forulemper enkelte personer har politiet at henvende sig til den sindssykes verge eller den, som har at iagtta hans tarv, om at træffe betryggende forholdsregler. Efterkommes ikke dette, har politiet selv at træffe foranstaltninger i saa henseende, om fornødent ved at begjære den sindssyke indlagt i sindssykeasyl eller, dersom asylet ikke kan motta ham, anbringe ham i betryggende privat forpleining.

§ 15. Saasnart det i § 14 omhandlede av politiet er foretat ophører politiets direkte befatning med den sindssyke. Dog skal politiet holde sig underrettet om forpleiningen og i tilfælde av, at denne ikke længer findes betryggende, skride ind overensstemmende med § 14.

§ 16. Skal en i § 14 omhandlet sindssyk utskrives av sindssykeasyl, har asyllægen at underrette politiet, saafremt han antar, at betryggelsesforanstaltninger fremdeles er nødvendig av hensyn til den offentlige sikkerhet og orden.

7 novbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 11 jfr. § 4 i lov om sundhetskommissioner m. v. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa den av herredsstyret for Hammer herred i Søndre Bergenhus amt under 8 september 1908 fattede beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse.

7 novbr. **Kongelig resolution****), hvorved

1. efterstaaende utkast til bestemmelser angaaende sikkerhetsforanstaltninger vedkommende færdslen paa de Orkedalsbanen nærliggende veier approberes som gjældende indtil videre (koncessionens litr. C, post 5).
2. Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at træffe bestemmelse om den største tillatte kjørehastighet paa Orkedalsbanen.

B. For de veifarendes vedkommende.***)

8. Naar toget nærmer sig, maa den kjørende holde sine hester godt an, saa at han har dem i sin magt.

Om hestene er urolige eller ængstelige av natur, maa den kjørende stanse og i fornødent fald stige av og holde hesten i tøilen.

Saavel ryttere som kjørere, driftekarer m. fl. maa, naar

---

*) Bekjendtgj. 9 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 44, hvor forskriftene er indtat.

**) Bekjendtgj. 9 novbr. i Lovtid. 1ste avd. n. 44.

***) Litr. A, som indeholder bestemmelser for jernbanens vedkommende, indtages ikke her.

tog nærmer sig, være opmerksomme paa sine dyr og avansere langsomt fremover eller stanse, indtil toget har passert. 7 novbr.

9. Ved veikrydsninger, især ved planoverganger, maa, naar tog nærmer sig, vogner, ryttere, fotgjængere, drifter av kvæg eller lastedyr holde stille ved de i nærheten anbragte advarselstavler, indtil toget har passert.
10. At færdes paa de jernbanen nærliggende veier med løpske hester til de tider, tog ventes, er forbudt.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at det ved kongelig resolution av 27 februar 1906 oprettede filialapotek paa Sand i Ryfylke overgaar til selvstændig apotek paa forskjellige, nærmere fastsatte betingelser. 7 novbr.

Kongelig resolution, hvorved approbation meddeles paa det av Sarpsborg formandskap med Borregaards eiere under 4 og 5 november 1908 omforente tillæg til § 5 i den ved høieste resolution av 4 august 1840, jfr. § 6 i kongelig resolution av 11 august 1840, approberte overenskomst med Borregaards eiere angaaende avstaaelse av grunde til byggetomter m. v. i Sarpsborg, hvilket tillæg straks træder i kraft. 7 novbr.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at de av Kristiansand samlag for handel med brændevin, øl, vin m. m. i generalforsamling den 2 april 1908, jfr. bestyrelsens skrivelse av 29 mai s. a., vedtagne og av Kristiansand bystyre i møte den 9 oktober næstefter godkjendte vedtægter i medhold av §§ 5 og 23 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 5 aar at regne fra 1 januar 1909. 7 novbr.

Kongelig resolution, hvorved et utkast til ændret § 4 og til ny § 7 i de senest ved den Norske Regjerings resolution av 20 juli 1905 fastsatte takster og reglementariske bestemmelser for Bandak—Nordsjøkanalen stadfæstes saaledes at vedkommende bestemmelser træder i kraft fra 1 januar 1909 og blir gjældende indtil videre. 7 novbr.

Kongelig resolution, hvorved der i medhold av § 55 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse paa den av Fredriksværn herredsstyre i møte den 7 oktober 1908 vedtagne forandring i de ved høieste resolution av 12 januar 1905 stadfæstede takster for benyttelsen av de kommunale brygger i Fredriksværn. 7 novbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for Alstahaug sparebank i 7 novbr.

7 novbr. møter den 27 april 1907 og 28 april 1908 besluttede forandringer av §§ 6, 11, 13, 19 og 20 i bankens ved resolutioner av 17 december 1896 og 2 juni 1899 stadfæstede plan.

7 novbr. **Forskrifter**, utfærdiget av Handelsdepartementet vedrørende forsikringspligt, førelse av mandtal, indkrævning av præmie m. v. i henhold til lov av 8 august 1908 om ulykkesforsikring for fiskere.

Om pligt og ret til forsikring.

§ 1. Forsikringen omfatter her i landet hjemmehørende fiskere eller fangstmænd, som driver næring ved saltvandsfiskeri eller ved fangst av dyr i havet — alene eller i forbindelse med anden næring — samt personer, som tilhører fisker- eller fangstfartøiers mandskap (derunder førere, maskinister, fyrbøtere og kokker) — alt uten hensyn til deres kjøn eller om de er norske statsborgere eller ikke.

Kvinder blir saaledes forsikringspligtige under samme betingelse som mænd, d. v. s. de maa drive fiske som næring, helt eller delvis. Hvad der skal forstaaes ved næring, maa avgjøres efter skjøn i hvert enkelt tilfælde. En, som kun driver fiske til husbruk, kan ikke siges at drive næring i lovens forstand. Heller ikke vil en hustru, som av og til hjælper sin mand med fiske, eller som reiser til by eller andet avsætningssted for at sælge fangsten, være pligtig til forsikring. Derimot vil hjemmeværende børn, som har fyldt 15 aar og nogenlunde regelmæssig hjælper sin far, bli at medta.

Ved fiske- og fangstfartøier forstaaes fartøier, som er utrustet til det formaal at drive fiske. Transportfartøier og andre fartøier, som følger med paa fiske- eller fangstfelterne for at tilgodegjøre eller konservere fangsten, betragtes ikke som fiske- eller fangstfartøier i lovens forstand.

Personer, som beskjæftiger sig med agning av fiskeredskaper indgaar under loven, selv om de ikke medfølger fiske- eller fangstfartøiet.

§ 2. Over de inden en kommune boende forsikringspligtige personer over 15 aar fører kommunen aarlig et mandtal, første gang i aaret 1908, gjældende for aaret 1909. Kun de personer, som optages i mandtallet er forsikringspligtige. Mandtallet skal omfatte den, som ved forsikringsaarets begyndelse har fyldt 15 aar.

Det er ikke nødvendig, at vedkommende har bodd i kommunen saa længe, at han har erhvervet hjemstavnsret; det er nok at han har sin faste bopæl i kommunen. Naar en person skal ansees for at ha fast bopæl eller bare være midlertidig boende maa avgjøres efter skjøn i hvert enkelt tilfælde.

Naar nogen av de i § 1 nævnte personer av en eller anden grund ikke er kommet med i mandtallet, har han adgang

til naarsomhelst frivillig at la sig indføre i dette. Det anførte kan saaledes være tilfældet, naar vedkommende først i løpet av forsikringsaaret fylder 15 aar, naar vedkommende i løpet av forsikringsaaret er tilflyttet kommunen eller naar han i aarets løp har begyndt at drive fiskeri, eller naar han tidligere urettelig er forbigaat og har undlatt i rette tid at forlange sig optat i mandtallet over de forsikringspligtige (jfr. § 5). 7 novbr.

I forbindelse hermed skal man bemerke, at det vil kunne hænde at løse og ledige personer strengt tat ikke har fast bopæl i nogen kommune i landet. Man henstiller, at saadanne personer ikke avvises fra det mandtal, de anmeldes til, naar lovens øvrige betingelser for optagelse er tilstede. Da præmien skal erlægges ved anmeldelsen, kan ingen risiko for kommunen være forbundet hermed.

Den frivillige forsikring gjælder bare fra indmeldelsesdagen til aarets utgang, mens den tvungne gjælder for hele kalenderaaret.

Det er en selvfølge, at den, som uttrykkelig er negtet optagelse i mandtallet fordi vedkommende ikke antages at fylde de i lovens § 1 fastsatte vilkaar, ikke kan melde sig til frivillig indførsel, men maa gaa frem paa den i lovens § 10, 5te led angivne maate.

Om førelse av mandtallet m. v.

§ 3. Til mandtallets istandbringelse nedsætter kommunestyret en nævnd, bestaaende av kommunekassereren eller en anden av kommunestyret for et eller flere aar ad gangen ansat person som mandtalsfører og 2 av kommunestyret inden dettes midte valgte medlemmer, som fungerer for den tid, de er valgt som medlem av kommunestyret. Nævnden har at bestemme, hvem som skal optages i mandtallet, men forøvrig føres dette av mandtalsføreren.

Sakene avgjøres ved simpel stemmeflerhet.

Nævnden avholder møter til de tider, som kommunestyret maatte bestemme.

Kan nævnd til istandbringelse av mandtallet for aaret 1909 ikke betimelig nedsættes ved det samlede kommunestyres beslutning, sker beslutning om optagelse i mandtallet i mellemtiden, indtil første møte i kommunestyret, hvor valg kan finde sted, av en av formandskapet eller i nødsfald av ordføreren nedsat midlertidig nævnd.

§ 4. Der føres to mandtalslister, nemlig 1) en liste over de for hvert aar forsikringspligtige personer (i tilfælde med tilføielse om, hvorvidt frivillig høiere forsikring efter lovens § 12 er tegnet), og 2) en liste over dem, som i henhold til loven frivillig melder sig til optagelse (i tilfælde med saadan tilføielse som ovenfor).

Mandtalslisterne føres efter de hermed følgende skemaer:

Bilag I. **Herred (by).**

Liste 1. (Forsikringspligtige i kommunen bosiddende personer. Lov av 8 august 1908).
Denne liste avsluttes hvert aar den 15 december og utlægges straks til almindelig eftersyn, hvorefter den inddrages den 15 januar næstefter.

Løpe-nr.	Navn.	Bopæl.	M.	K.	Fød-selsaar.	Egte-fælle.	Antal børn under 15 aar.	Hvor drives fiske eller fangst.	Arbeidsgiver.	Frivillig høiere forsikring efter § 12. Klasse.	Betalt præmie.	Anm.

Bilag II. **Herred (by).**

Liste 2. (Til frivillig forsikring anmeldte personer. Lov av 8 august 1908).
Denne liste føres fortløpende indtil aarets utgang, ny liste paabegyndes det følgende aar.

Løpe-nr.	Navn.	Bopæl.	M.	K.	Fød-selsaar.	Egte-fælle.	Antal børn under 15 aar.	Hvor drives fiske eller fangst.	Arbeidsgiver.	Naar indmeldt.	Frivillig høiere forsikring efter § 12. Klasse.	Betalt præmie.	Anm.

§ 5. Liste 1 (fortegnelse over de inden kommunen boende forsikringspligtige personer) skal avsluttes pr. 15 december og samme dag undertegnes av forsikringsnævnden. Derefter utlægges listen til almindelig eftersyn, hvilket bekjendtgjøres paa sedvanlig maate. 7 novbr.

Enhver, som urettelig er forbigaat eller indført i mandtallet, kan forlange sig optat eller slettet, hvis begjæring derom fremsættes inden 15 januar næstefter. Samme dag inddrages listen. Senere indkomne indsigelser mot mandtallet tages der intet hensyn til.

De indkomne klager behandles og avgjøres av nævnden i tiden mellem 15 og 30 januar. Sidstnævnte dag skal den endelige mandtalsliste i bekræftet gjenpart tilstilles Riksforsikringsanstaltens tilsynsmand. Er mandtalsføreren og kommunekassereren ikke samme mand, sendes der tillike den sidste en bekræftet gjenpart, i tilfælde ledsaget av indbetalte præmier.

§ 6. Liste 2 (fortegnelse over personer, som optages efter anmodning overensstemmende med ovenstaaende § 2) blir beroende hos mandtalsføreren, som i listen indtegner personerne, efterhvert som de melder sig. Nogen utlæggelse finder ikke sted.

For at kunne optages paa liste 2 maa vedkommende opfylde betingelserne i lovens § 1 (jfr. nærværende forskrifters § 1), og mandtalsføreren maa paase, at ikke andre personer optages end de, som er berettiget dertil efter loven. Indførelse foretages av mandtalsføreren paa egen haand, men hvor der er tvil maa nævndens avgjørelse snarest indhentes. I saa fald indtegnes vedkommende med forbehold av nævndens senere godkjendelse. Hvis nævnden godkjender indførelsen, regnes optagelsen og dermed forsikringen fra den dag, da indmeldelsen skedde. Samtlige indførelser gjennemgaaes av den samlede nævnd i første møte efter indførelsen. Negtes optagelse av nævnden maa meddelelse om dette straks sendes forsikringssøkeren. Den erlagte præmie tilbakebetales ikke, før det enten er paa det rene, at avgjørelsen ikke paaankes efter lovens § 8, jfr. § 10, eller før avgjørelsen i tilfælde av anke er stadfæstet. Blir det efter paaanke endelig avgjort, at vedkommende skal optages i mandtallet, regnes forsikringen fra den oprindelige indmeldelsesdag.

De i liste 2 indførte personer indmeldes til tilsynsmanden, saasnart de er endelig mandtalsført. Er mandtalsføreren og kommunekassereren ikke den samme, sker indmeldelse tillike til den sidste ledsaget av præmien (jfr. nærværende forskrifters § 8).

Naar kalenderaaret er ute, ophører alle frivillige forsikringer av sig selv. Som regel vil de i liste 2 opførte personer, hvis de blir boende i kommunen, bli at opføre paa næste aars liste over forsikringspligtige (liste 1).

7 novbr.

Tillægsforsikring efter lovens § 12.

§ 7. Den i lovens § 12 omhandlede frivillige forhøiede forsikring kan tegnes:

a. Av personer, der er underkastet forsikringstvang, inden 15 januar i forsikringsaaret. Dette gjælder altsaa de paa liste 1 opførte personer. Terminen for anmeldelse av frivillig forsikring efter lovens § 12 falder saaledes sammen med den i lovens § 10 nævnte frist for klage over ikke at være optat i mandtallet. Efter utløpet av denne frist kan ingen paa liste 1 opført person tegne forsikring efter lovens § 12, men han maa vente til næste aar.

b. Av personer, der er berettiget til optagelse i liste 2.

Anmeldelse til tillægsforsikring maa her ske samtidig med anmeldelsen til optagelse paa listen.

Bestemmelserne om fristen for anmeldelse til tillægsforsikring efter lovens § 12 er ubetingede og kan ikke fravikes. Ønsker en person, efter at være optat paa liste 2, senere at tegne en høiere forsikring, maa han avvises med sit krav.

Præmien for den ordinære forsikring (saavel den tvungne efter liste 1 som den frivillige efter liste 2) er kr 1,50 pr. aar.

Tegnes tillægsforsikring efter lovens § 12 vil den samlede præmie utgjøre:

For 2 klasse . . . . . kr. 2,90
- 3 » . . . . . - 4,30.

Præmien betales uavkortet, selv om forsikringen begynder senere i kalenderaaret.

Indkrævning av præmie.

§ 8. I henhold til mandtallet blir for hvert aar præmierne at opkræve hos de paa liste 1 opførte personer av kommunens skatteopkræver, om ønskes i forbindelse med de kommunale skatter.

Nogen bestemt forfaldstid for præmierne er ikke angit i loven, hvorfor man maa gaa ut fra, at de forfalder til betaling den 15 januar. Opkrav samtidig med de kommunale skatter er ikke bestemt paabudt, saa præmien ogsaa kan inddrives til andre tider end de for skatten fastsatte terminer, om saa maatte ansees ønskelig.

Kommunen har prioritet for præmierne som for skatter bestemt og kan inddrive dem ved utpantning.

Derhos er enhver arbeidsherre ansvarlig for præmier, der paahviler personer, som er i hans arbeide eller tjeneste, saaledes at kommunen, om præmien skulde være uerholdelig hos den forsikrede, kan kræve den betalt av hans arbeidsgiver. Dette gjælder ikke alene arbeidsgivere i fiskebranchen, men ogsaa andre arbeidsgivere. Om f. eks. en fisker efter endt fiske tar

tjeneste hos en gaardbruker, blir denne ansvarlig for præmien. 7 novbr.
Forældre ansees som arbeidsgivere likeoverfor deres forsikringspligtige børn, der arbeider i deres bedrift. Forpligtelsen antages alene at gjælde personer, hos hvem forsikrede er i tjeneste i det forsikringsaar, præmien gjælder.

Regelen om arbeidsherrens ansvar for præmien antages hensigtsmæssigst og for at undgaa forviklinger at burde praktiseres paa en maate, at ansvar kun gjøres gjældende mot den, hos hvem den forsikringspligtige er i tjeneste paa den tid, kravet om præmien fremkommer til ham. Indkrævningen kan foregaa naarsomhelst i aaret og kan om nødvendig ogsaa gjentages hos samme eller eventuelle senere arbeidsgivere hos hvem den forsikrede paa indkrævningsdagen er i tjeneste, og som derved har adgang til at tilbakeholde det fornødne i vedkommendes løn.

De personer, som efter andragende opføres paa liste 2, har at erlægge aarspræmien samtidig med begjæringen om optagelse.

Likeledes erlægges for den frivillige høiere forsikring (tillægsforsikring) efter lovens § 12 den samlede præmie samtidig med anmeldelsen.

Der blir saaledes for den frivillige forsikring ikke spørsmaal om nogen efterskudsinkasso. Saafremt mandtalsføreren i mandtallet opfører nogen som frivillig forsikret uten samtidig at motta præmie, vil han betragtes som den, som paa egen haand har git henstand, og selv være ansvarlig for præmiebeløpet.

Regnskapsavlæggelse m. v.

§ 9. Senest inden 15 august har kommunekassereren at indsende til Riksforsikringsanstaltens tilsynsmand præmiebeløpet for tvungen og frivillig høiere forsikring efter liste 1. Beløpet indsendes ogsaa for de personer, som maatte staa til rest med præmiebetalingen, da det er kommunens sak at inkassere restanser.

For de paa liste 2 opførte personer indsender kommunekassereren til tilsynsmanden det samlede præmiebeløp senest inden utgangen av kalenderaaret.

Kommunen er berettiget til fra de samlede præmiebeløp at fradra 5 % som godtgjørelse for indkrævning av præmier, arbeidet med mandtallet og forsikringen samt mulige restansetap. I det samlede præmiebeløp indgaar ogsaa præmierne for tillægsforsikringer.

Av forsinkede indbetalinger erlægger kommunen 5 % aarlig rente fra forfaldsdagen, d. v. s. for liste 1 fra 15 august, for liste 2 fra 31 december.

Om skadebehandlingen.

§ 10. Forsikringen omfatter kun erstatning i dødstilfælde samt skadebot for tap i erhvervsevne fra 20 % og derover (lovens §§ 3 og 4).

7 novbr. Selve sykebehandlingen betales av den tilskadekomne, forsaavidt han dertil har midler, og er forsikringen uvedkommende. Lægernes godtgjørelse for utfærdigelse av de erklæringer, som er nødvendige for at fastsætte skadebøterne, bæres av forsikringen. Foranlediger saadanne lægeerklæringer reiser — enten av lægen eller av den skadede — falder utgiftene dermed den tilskadekomne tillast, forsaavidt det gjælder reiser inden distriktet eller mellem den behandlende læges og skadedes bolig. Forlanger derimot Riksforsikringsanstalten yderligere undersøkelser, hvorved længere reise til specialistlæge nødvendiggjøres, dækkes utgiftene av Riksforsikringsanstalten.

Tilsynsmændene.

§ 11. Med hensyn til Riksforsikringsanstaltens tilsynsmænds avlønning samt kommunernes ansvar for deres oppebørsler, gjælder de i § 28 i lov nr. 4 av 12 juli 1906 givne bestemmelser.

Kommunernes garanti gjælder ikke alene præmiebeløp, der efter lovens § 10 skal indsendes til tilsynsmændene, men ogsaa de erstatningsbeløp, som disse maatte faa ihænde

7 novbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til Finansdepartementet, hvori angaaende et fremsat spørsmaal om gebyr for opslag efter skibsregisterlovens § 34 meddeles, at departementet antar, at vedkommende tjenestemand kan beregne gebyr efter sportellovens § 150 for opslag av stevninger efter anførte bestemmelse i registerloven (og efter § 27 i sidstnævnte lov angaaende stevninger i mortifikationssaker).

9 novbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til toldkassereren i Haugesund, i anledning av spørsmaalet om, hvorvidt toldkassereren er rette vedkommende til efter registerførerens anmodning at indhente oplysninger om endel personer, som angives at ha erhvervet dansk borgerret (paa Island), og dernæst om hvorvidt skibsførere, som tidligere har erhvervet skipperborgerskap her i landet, men nu islandsk borgerret, fremdeles kan føre norske fartøier.

I den anledning uttales, at departementet overensstemmende med tidligere avgjørelse antar det tidligere erhvervede skipperborgerskap bortfaldt ved erhvervelse av den fremmede borgerret og gjenerhvervelse av førstnævnte som en betingelse for at kunne føre norsk skib.

Hvad angaar toldkassererens pligt til at tilveiebringe oplysninger til bruk for registerføreren i henhold til reglementet om skibsregistreringslovens anvendelse av $^{23}/_{7}$ 1902 § 26 uttaler departementet, at en toldkasserer antages at kunne kræve

opgit av registerføreren navnene saavel paa de personer, hvis nationalitet skibsregisterføreren mener at ha grund til at dra i tvil, som paa de skibe, hvori vedkommende personer er eiere, partredere eller bestyrere. Derimot antages toldkassereren ikke forpligtet til i sin almindelighet at undersøke, i hvilke skibe de opgivne personer er interesserte som eiere, partredere eller bestyrere, oplysninger, som registerføreren forøvrig har anledning til selv at finde i skibsregistret. Endmindre antages han forpligtet til at anstille undersøkelse i almindelighet om der er andre personer i vedkommende by, som har tapt sin statsborgerret, og som derfor ikke kan staa i eier- eller bestyrerforhold til et i Norge registrert skib. 9 novbr.

Det maa imidlertid paa den anden side bemerkes, at toldkassereren, hvis han er eller blir bekjendt med en omstændighet, der berøver et skib retten til at bære norsk flag — f. eks. at en partreder taper sin norske statsborgerret — er forpligtet til uopfordret at anmelde dette til skibsregisterføreren.

Telegram fra Finansdepartementet til en politimester, hvori uttales at vinhandlere kan meddeles ret til salg av denaturert brændevin i henhold til lov av 15 august 1908 § 37, da vin ikke er et med drikkebrændevin blandet nydelsesmiddel. 9 novbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en byfoged, hvori uttales, at en byfoged og en toldkasserer antages at være berettiget til at beregne gebyr efter sportellovens § 150 for opslag av stevninger i henhold til bestemmelsen i skibsregisterloven av 4 mai 1901 § 34, 2det led. 12 novbr.

Telegram fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori meddeles, at der ikke antages at skulle beregnes gebyr for tingsvidne, som avholdes i henhold til utskiftningsloven av 13 mars 1882 § 63. 12 novbr.

Kongelig resolution *), hvorved den av Tromsø kommunestyre under 3 oktober d. a. fattede beslutning om utfærdigelse av lukningsvedtægt for utsalgssteder i Tromsø stadfæstes i henhold til lov av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre — dog med en enkelt forandring. 14 novbr.

Kongelig resolution **), hvorved meddeles approbation paa den av Sandefjord bystyre i møter den 11 december 1907 og 3 juli 1908 vedtagne forandring i § 24 i det ved høieste resolution av 11 mai 1903, jfr. den Norske Regjerings 14 novbr.

*) Bekjendtgj. 16 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 16 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 45, hvor forandringen er indtat.

14 novbr. resolution av 2 november 1905, approberte reglement for byens brandkorps m. v.

14 novbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til § 24 i lov om havne- og ringevæsenet m. v. av 10 juli 1894 meddeles stadfæstelse paa den av Porsgrund havnestyre fattede og av stedets kommunestyre i møte den 30 september 1908 vedtagne beslutning om midlertidig benyttelse av havnelods paa en nærmere angit strækning av Porsgrundselven samt angaaende takstregulativ for benyttelsen.

Beslutningen træder i kraft straks og er saalydende:

Det paalægges samtlige ind- og utgaaende fartøier med drægtighet av 150 — et hundrede og femti — netto reg.ton og derover at benytte havnelods i Porsgrundselven paa strækningen mellem den gamle toldbod umiddelbart nedenfor broen og Lahelle, saalænge de nu paagaaende arbeider med utdypning av seilløpet foregaar.

Ovennævnte bestemmelse gjælder alene skibe, som ikke allerede har ombord fast Skiens- eller Porsgrundslods og som skal passere Strømtangskjæret og Risebaaen.

For benyttelse av lodsen erlægges følgende betaling:

| | | |

sangeres lønning av 14 juli 1897 § 32 tillates utredet av det beløp, hvormed Fane sognekalds aarlige indtægter overstiger kr. 4000,00. 14 novbr.

II. Fra samme tid avholdes der i Fane prestegjeld gudstjeneste hver søn- og helligdag i begge sogn avvekslende av de 2 prester under iagttagelse av, at sognepresten altid forretter tjenesten i hovedsognet paa de store høitiders første dag og saaledes, at de 2 gudstjenester i Fantoft kapel utføres av den, der har tur til at forrette i annekset.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes, 14 novbr.

I. at en bygning, som for kommunens regning er under opførelse paa Notodden i Hitterdal prestegjeld i Kristiansand stift tillates indviet til kirkelig bruk for indtil videre i forening med Hitterdal sognekirke at benyttes som kirke for hovedsognet,

II. at det overlates Kristiansand biskop at træffe nærmere bestemmelse om fordeling av de hovedkirken tilliggende gudstjenester mellem denne og interimskirken paa Notodden.

Kongelig resolution, hvorved bl. a. bestemmes, at 14 novbr.

I. et paa øen Sørvær i fiskeværet Helligvær i Bodin prestegjelds hovedsogn i Tromsø stift opført forsamlingshus, der er tilbygget taarn og kor, tillates indviet som kapel til avholdelse av gudstjenester og øvrige kirkelige forretninger for de i hovedsognet beliggende fiskeværs befolkning paa forskjellige betingelser.

II. at der til forsamlingshuset, der er foreslaat benævnt Helligvær kapel, henlægges 8 gudstjenester aarlig, der blir at ta fra Bodin kirke samt at fordele like mellem prestegjeldets prester og avholde til saadan tid, som Tromsø biskop nærmere bestemmer.

III. — — — — —

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa den paa generalforsamling i »Legatet for Kragerø bys Vel« den 30 april 1908 fattede beslutning hvorefter § 2 i de ved høieste resolution av 22 juni 1897 stadfæstede statuter for dette legat gives et tillæg. 14 novbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa 14 novbr.

1) »overlærer Wallems stipendiefond« til bedste for fransklærere ved Kristiania katedralskole, hvilket fond er oprettet av nu avdøde overlærer N. Th. Wallem ved et tillæg av 8 april 1908 til hans testament av 6 april 1901,

14 novbr. 2) de av skolens forstanderskap under 22 juni for nævnte fond utfærdigede statuter.

14 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved de av Vardø ølsamlag i generalforsamling den 16 mars 1908 vedtagne og av Vardø bystyre i møte den 16 juni næstefter godkjendte vedtægter i medhold av §§ 23 og 35 i lov om salg og skjænkning av brændevin m. v. av 17 mai 1904 stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 3 aar at regne fra 1 januar 1909 og med en enkelt forandring.

14 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved Departementet for de Offentlige Arbeider bemyndiges til at fastsætte takster og regler for samtrafik mellem Arendal—Aamlibanen og Grimstad—Frolandbanen i det væsentlige overensstemmende med et fremlagt utkast.

14 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved de for statsbanerne gjældende »regler for fragtberegning og takster for befordring av reisende m. v.« avsnit II § 1 sidste passus 2det punktum (med tilhørende anmerkning) bestemmes herefter at skulle lyde:

»Returbillettens gyldighet utløper 3 maaneder regnet fra den datum[1]), paa hvilken billetten er solgt, d. e. samme datum i den 3dje paafølgende maaned kl. 12 midnat«.

14 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved der i medhold av lov av 3 mai 1873 § 1, jfr. lovene av 3 mars 1860 § 1, 26 mai 1866 § 8 litr. G. og 31 mai 1890 § 6 indeholdende tillæg til og forandringer i lovene om den Almindelige Brandforsikringsindretning for Bygninger fra 1 juli 1908 at regne og indtil videre tilstaaes de inden Svolvær brand- og bygningskommune i Nordland amt beliggende og i indretningens kjøbstad-avdeling forsikrede bygninger en nedsættelse i brandkontingenten av 22 %, hvilken nedsættelse fra den tid, som det av Departementet for de Offentlige Arbeider bestemmes, forhøies til 30 %, naar der er anskaffet brandtelegrafanlæg, som er godkjendt av Brandforsikringsindretningen.

14 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles approbation paa de av livsforsikringsaktieselskabet »Norrøna«'s bestyrelse i møter den 25 september og 28 oktober 1908 fattede beslutninger om optagelse av karensforsikring i selskapets virksomhet.

---

[1]) »Er billetten solgt paa en datum, som ikke har en tilsvarende i den maaned, i hvilken gyldighetsfristen utløper, gjælder returbilletten til denne maaneds sidste dag«.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse 14 novbr.
paa de av Skudenes sparebanks forstanderskap i møter den 20 december 1907, 28 april og 21 oktober 1908 vedtagne forandringer i bankens ved resolutioner av 3 mars 1894 og 5 januar 1903 stadfæstede plan.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Nedenes 14 novbr.
amt, foranlediget ved en forespørsel angaaende beskatning av en Otteraaens brukseierforening tilhørende dambygning over Otteraaen, som paa vedkommende sted danner grænsen mellem to herreder, hvilken dambygning var opgit at være beliggende med en halvdel inden hvert av de nævnte herreder.

Departementet uttaler følgende: »Formue i og indtægt av den omhandlede dambygning antages efter bestemmelsen i landsskattelovens § 17, litr. c., at maatte skatlægges for en halvpart til hver av de to nævnte kommuner med gjældsfradrag overensstemmende med regelen i landsskattelovens § 41, andet led; jfr. høiesteretsdom av 12 september 1899, indtat i Retstidende for 1899 side 787 og i Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet nr. 6 side 80. Derhos maa der svares sogneskat til sognekassen i det sogn, hvor dambygningen er beliggende, men ikke til de øvrige 3 sogn i herredet.

I ligningskommissionens skrivelse er der anført, at Otteraaens brukseierforening har ekspropriert jord omkring Byglandsfjorden. I den anledning skal departementet bemerke, at forsaavidt der herved alene forstaaes ret til mot skadeserstatning at opdæmme denne indsjø, antages ikke denne ret at kunne skatlægges i Bygland herred i henhold til nogen av bestemmelserne i landsskattelovens § 17. Under forutsætning av, at der handles om fast eiendom, som foreningen virkelig besidder, maa derimot denne eiendom skatlægges baade til herredet og til det sogn, hvor den er beliggende«.

Skrivelse fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i 16 novbr.
Bergen, hvori meddeles, at departementet er enig med direktøren i, at en sløidlærer er at betragte som timelærer (landsskolelovens § 19 sidste led). Ønskes posten omdannet til fuldstændig lærerpost, maa posten overensstemmende med § 28 kundgjøres ledig, og besættelse finde sted overensstemmende med reglerne i § 30. Saafremt den omhandlede timelærer maatte ansættes i posten (hvad der, saafremt vedkommende ikke har den lovbestemte lærerutdannelse, alene kan ske paa opsigelse), antages, at han ikke kan medregne sin tidligere tjenestetid som timelærer til opnaaelse av de i § 20 bestemte alderstillæg.

17 novbr. **Skrivelse** fra Justisdepartementet til amtmanden i Nordre Trondhjem amt, hvori departementet, foranlediget ved en forespørsel fra en lensmand om en mindreaarig kvinde kan bemyndiges til at bestyre utpantningsforretninger meddeler, at ifølge forordning av 18 april 1781 § 2 skal amtmanden, naar lensmanden ikke selv kan avholde utpantningerne, beskikke en eller flere mænd til at forrette ved disse i hans sted. Efter de ved den senere lovgivning foretagne forandringer med hensyn til kvinders retlige stilling, jfr. ogsaa Høiesterets kjendelse i Retstidende for 1906, s. 596 flg., hvorefter kvinder er anset pligtig til at fungere som skjøns- og meddomsmænd i civile saker, antar departementet imidlertid, at den nævnte bestemmelse bør forstaaes saaledes, at ogsaa kvinder kan beskikkes til at avholde utpantninger. Derimot antar departementet, at det bør opstilles som almindelig regel, at de personer, som bemyndiges til at fungere som utpantningsmænd, skal være myndige.

17 novbr. **Skrivelse** fra medicinaldirektøren til amtmanden i Bratsberg amt i anledning av en forespørsel fra en distriktslæge om, hvorvidt der til medicinutgifter, som voldes ved sindssykes behandling for sygdomme, der er en direkte følge av sindssygdommen, kan regnes bromkalium til epileptiske og sovemidler til forskjellige sindssyke, idet disse utgifter i saa fald vil bli at utrede overensstemmende med lov av 27 juni 1891 § 1, 1ste led.

Direktøren meddeler, at han antar, at spørsmaalet maa besvares bekræftende. Det forutsættes selvfølgelig, at vedkommende sindssyke forpleies med amts- og statsbidrag.

18 novbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Trondhjem biskop, hvori departementet meddeler følgende angaaende forstaaelsen av den kongelige resolution av 28 oktober 1907 om indførelse til kirkebruk av landsmaalsoversættelsen av den norske kirkes tekstbok og alterbok:

1. Det fremgaar av den nævnte resolution, sammenholdt med det foredrag, som ligger til grund for den, at samtlige de regler, som ifølge kongelig resolution av 11 oktober 1873 skal følges ved ombytte av salmebok, ogsaa skal komme til anvendelse ved indførelse av tekstbok og alterbok paa landsmaal. Biskopen ansees derfor bemyndiget til overensstemmende med resolutionen av 1873 at forlange avholdt nyt menighetsmøte til avstemning om indførelse av landsmaalsliturgien, forsaavidt han maatte anse dette ønskelig.
2. Departementet antar, at der ikke kan være noget væsentlig til hinder for, at landsmaalsliturgien indføres nogen tid

paa prøve, naar menighetsmøtet vedtar dette eller uttaler ønske derom. 18 novbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori uttales, at der ved tinglysning av en eiendomshævdsdom antages at være den paagjældende eiendoms værdi paa den tid, tinglysning finder sted, som maa lægges til grund ved stempelavgiftens og tinglysningsgebyrets beregning, og ikke værdien paa det muligens langt tilbakeliggende tidspunkt, da eiendommen uten utfærdigelse av behørig adkomstdokument er blit overdrat. 18 novbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til amtmanden i Stavanger amt, hvori paa foranledning av en indkommet forespørsel fra en ligningskommission uttales følgende: 18 novbr.

»1. Det av en forbruksforening ved salg av varer til medlemmerne indvundne overskud, forsaavidt det aarlig utbetales medlemmerne i forhold til, hvad disse i aarets løp har kjøpt, antages ikke at kunne beskattes som indtægt for foreningen, men derimot som indtægt for de enkelte medlemmer, jfr. departementets i Lovtidende og Meddelelser vedkommende Ligningsvæsenet henholdsvis nr. 2 og 6 indtagne skrivelser av 23 mai 1896 og 5 november 1900 samt den i Retstidende for 1901 side 297 og i Meddelelser nr. 6 indtagne høiesteretsdom av 5 mars 1901. Derimot antar departementet, at den del av overskuddet, som enten avsættes til reservefond eller utbetales medlemmerne i forhold til det av enhver av disse indbetalte grundfondsbeløp (tilgodehavende i forretningen), eller som hitrører fra salg til andre end medlemmerne, maa kunne beskattes som indtægt for vedkommende forening.

2. Naar renter og avdrag paa hypothekbanklaan tilsammen betales med likestore aarlige beløp, antages alene den del av det hele beløp, som renten utgjør, at kunne fradrages indtægtsansættelsen«.

Skrivelse fra Finansdepartementet til den Almindelige Brandforsikringsindretning, hvori meddeles, at en lensmand antages berettiget til at beregne gebyr efter sportellovens § 142 for attester, som efter begjæring meddeles eier av forsikrede bygninger til bruk ved utmeldelse av indretningen, uanset om vedkommende attest utfærdiges som særskilt dokument eller indeholdes i den skrivelse, hvormed lensmanden indsender saken til Brandforsikringsindretningen. 19 novbr.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvorefter ifølge skrivelse fra Utenriksdepartementet av 13 ds. det Tyske 19 novbr.

19 novbr. Rike har for samtlige sine protektorater tiltraadt den internationale overenskomst (med tillægsoverenskomst) angaaende traadløs telegrafi, avsluttet i Berlin 3 november 1906.

20 novbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles, at keiserdømmet Abyssiniens tiltrædelse til hovedpostkonventionen om verdenspostforeningen er at regne fra 1 november d. a.

Ifølge en til Poststyrelsen indløpet skrivelse av 6 ds. fra det internationale postbyraa i Bern vil konventionens takster opkræves i Abyssinien efter følgende forhold (jfr. art. IV i ekspeditions-reglementet til ovennævnte hovedpostkonvention):

2	guerches	= 25	centimes.
1	guerche	= 15	—
1/2	—	= 10	—
1/4	—	= 5	—

20 novbr. **Skrivelse** fra Utenriksdepartementet, hvorefter ifølge skrivelser fra den nederlandske legation av 19 f. m. og fra den tyske legation av 21 s. m. samt fra den franske og den spanske legation av 26 s. m. har Nederlandene, Tyskland, Frankrike og Spanien opsagt den i Haag under 14 november 1896 avsluttede konvention angaaende den internationale privatret med tillægsprotokol av 22 mai 1897.

21 novbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til Sydvaranger vergeraad, hvorved meddeles, at departementet antar, at utgiftene til skyss- og kostgodtgjørelse for en lensmand, som vergeraadet hadde maattet tilkalde for at faa avhentet et barn som var besluttet bortsat i familie, men som barnets far ikke vilde gi slip paa, blir at utrede av statskassen.

Departementet finder dog at burde gjøre opmerksom paa, at i almindelighet blir utgiftene ved et barns transport til den familie, hvori det er besluttet anbragt, at utrede av vedkommende kommune i henhold til § 48 i lov om forsømte børns behandling av 6 juni 1896 ogsaa naar transporten sker ved lensmanden, men hvor den likesaa godt kunde være utført paa anden maate.

21 novbr. **Skrivelse** fra Arbeidsdepartementet til amtmanden i Romsdal amt, i anledning av en skrivelse fra en bygningskommission, hvori departementets uttalelse er begjært angaaende beregningsmaaten for den største tillatte gesimshøide for hjørnehus, hvis ene fasade opføres efter en 2,5 m. tilbaketrukket byggelinje.

Departementet bemerker i anledning herav at høiden for et hjørnehus, som mot den ene gate opføres efter en tilbaketrukket byggelinje, men som paa den anden side støter umiddelbart til gatelinjen, antages at maatte beregnes efter de tilstøtende gaters gjennemsnitshøide og ikke efter det planerte nivaa indenfor gatelinjen. — Ved hus, som i sin helhet (o: paa alle de sider, hvor huset vender mot gate) er trukket tilbake fra gatelinjen, antages gesimshøiden likeledes at maatte beregnes efter de tilstøtende gaters gjennemsnitshøide, naar avstanden fra nogen av gaterne ikke er større end i nærværende tilfælde, jfr. Kristiania bygningslovs § 36, idet der tilføies, at en i bygningskommissionens skrivelse omhandlet meddelelse av 26 juli 1904, hvori departementet uttalte sig for en anden beregningsmaate, gjaldt bygninger med en tilbaketrukket byggelinje av mindst 5 m. 21 novbr.

Cirkulære fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse. 21 novbr.

Fra aapningen av jernbanen mellem Arendal og Froland vil der bli underholdt et postaapneri Blakstad Station paa jernbanestationen Blakstad i Froland herred, Nedenes amt, Arendal postdistrikt.

Herefter vil Øgsfjord postaapneri bli bokstavert Øksfjord.

Opset postaapneri vil herefter bli holdt i virksomhet alene i tiden 1 juni til 30 september.

Kongelig resolution *), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder meddeles stadfæstelse paa den av herredsstyret for Skjeberg herred, Smaalenene amt, under 12 juni og 22 oktober 1908 fattede beslutning til ny politivedtægt, som skal træde istedenfor den ved kongelig resolution av 14 december 1895 approberte politivedtægt for herredet. 23 novbr.

Kongelig resolution **), hvorved i henhold til lov av 17 juni 1869 om politivedtægter for rikets kjøbstæder meddeles stadfæstelse paa den av Bergen bys formænd og repræsentanter under 3 juli og 30 oktober 1908 fattede beslutning om tillæg til den ved de kongelige resolutioner av 16 februar 1883, 3 juni 1884, 4 oktober 1886, 23 november 1889 og 29 august 1902 approberte politivedtægt for nævnte kjøbstad. 23 novbr.

*) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor tillægget er indtat.

23 novbr. **Kongelig resolution***), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa den av ladestedet Sandnes's formænd og repræsentanter under 26 oktober 1908 fattede beslutning til vedtægt for nævnte ladested angaaende salg av tobak til børn m. v.

23 novbr. **Kongelig resolution****), hvorved den av Horten bystyre under 28 oktober d. a. fattede beslutning om tilføielse til vedtægt om lukningstid for utsalgssteder i ladestedet (nu kjøbstaden) Horten og Karljohansværn, approbert ved kongelig resolution av 29 mai 1901, stadfæstes.

23 novbr. **Kongelig resolution***), hvorved den av Tune herredsstyre under 21 april d. a. fattede beslutning om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Tune herred stadfæstes, dog med en forandring i § 4.

23 novbr. **Kongelig resolution*****), hvorved kongelig resolution av 28 november 1896 angaaende approbation paa beslutning om forbud mot anvendelse av pigtraad til gjærde i Sveen herred, Søndre Bergenhus amt, ophæves forsaavidt angaar det nuværende Sveen herred, mens den blir staaende ved magt for den del av det tidligere Sveen herred, som nu utgjør Vikebygd herred.

23 novbr. **Kongelig resolution*****), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juni 1896 samt § 1 i lov om brandvæsenet av 26 august 1854 bestemmes:

1. At grænserne for det den almindelige bygningslovgivning underlagte strøk ved Sande jernbanestation i Sande herred, Jarlsberg og Larvik amt, utvides overensstemmende med herredsstyrets beslutninger av 21 juni 1907 og 19 august 1908.
2. At der for ovennævnte strøk anordnes en brandkommission.

Utvidelsen omfatter følgende bruk:

1. Gr.-nr. 20, br.-nr. 4, Revaa Nordre av skyld mark 0,64, tilhørende Norges Statsbaner (jernbanestationens omraade).
2. Gr. nr. 20, br.-nr. 3, Revaa Nordre av skyld mark 1,14, tilhørende Sande meieribolag og
3. Gr.-nr. 19, br.-nr. 1, Revaa Mellem av skyld mark 5,15, tilhørende J. Skjønsberg, med undtagelse av den del av sidstnævnte eiendom, som benævnes »Bredvold«.

---

*) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor tilføielsen er indtat.

***) Bekjendtgj. 25 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 46, hvor beslutningen er indtat.

Kongelig resolution, hvorved i henhold til lov om geist- 23 novbr.
lige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 32, 1 led, bestemmes:

1) Fra 1 januar 1908 at regne skal de sogneprestembedet ved Johannes menighet i Bergen tilliggende uindløste jordavgifter, tilsammen 1,98 hl. byg, av tidligere benefisert gods i Masfjorden prestegjeld under Nordhordland provsti i Bergen stift henlægges til Masfjorden sogneprestembede.
2) Fra samme tidspunkt at regne skal den samme embede tilliggende indtægt av uindløste jordavgifter, tils. 53, 16,1 hektoliter byg, av tidligere benefisert gods i prestegjeldene Hosanger, Lindaas, Vikør, Bruvik, Finnaas, Kvinnherred, Sogndal, Tysnes, Ullensvang, Hyllestad, Lardal og Vik i Bergen stift henlægges til Hyllestad sogneprestembede under Ytre Sogn provsti i samme stift.
3) Fra samme tid skal den samme embede tilligende, ved indløsning av jordavgifter fremkomne kapital, stor kr. 3129,85 likeledes henlægges til Hyllestad sogneprestembede.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 23 novbr.

A. At den i behold værende del av de ved salget av Oslo bispegaards jordvei indkomne midler til beløp kr. 51 812,50 blir at disponere saaledes:
   1) kr. 22 725,79 anvendes til refusion av forskud, som i aarene 1889—1906 er utredet av Oplysningsvæsenets Fond til dækkelse av utgifter ved Bispegaardens ombygning, til utbedring og forebyggelse av sopskade, til forskjellige andre arbeider ved Bispegaarden og til fremme av salget av dennes jordvei m. v.
   2) kr. 24 350,00 blir fra 1 januar 1908 at regne at indta i og forvalte under Oplysningsvæsenets Fond som en Kristiania bispeembede tilhørende kapital, hvorav de aarlige renter, efter fradrag av sedvanlig inkassationssalær, blir at utbetale biskopen.
   3) omkring kr. 1000,00 tillates anvendt til undersøkelse av de i bispegaarden værende klosterlevninger og til foranstaltninger for at forebygge fugtighet i disse.
   4) resten avsættes til et fond, som efter nærmere bestemmelse av Kongen anvendes til dækkelse av utgifter ved saadanne fremtidige byggearbeider eller andre foranstaltninger, vedkommende bispegaarden, som ikke indgaar under den biskopen paahvilende vedlikeholdelsespligt.

B. Fra 1 januar 1908 at regne henlægges til Hamar bispeembede de biskopen i Kristiania stift hittil tilligende indtægter av kirker i Hamar stift til samlet beløp omtrent kr. 954,00 aarlig.

23 novbr. C. Fra samme tid nedsættes det Hamar biskop i sin tid bevilgede bidrag av statskassen fra 5520 til 4566 kr. aarlig.

23 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa:

a. Det av enkefru Wencke Møller ved testament av 15 januar 1892 oprettede »sogneprest Thomas Møllers og hustru Wencke Møllers legat til fordel for i Kristiania eller Aker boende trængende og værdige enker efter prester og læger«;

b. de av Kristiania magistrat for nævnte legat under 26 juni 1908 utarbeidede statuter.

Legatets midler, der ifølge statuterne blir at forvalte av Kristiania overformynderi, tillates inddradd under dette overformynderis fællesforvaltning (jfr. lov av 25 februar 1899).

23 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved det bl. a. bestemmes, at — under forutsætning av, at de fornødne lønninger av Stortinget bevilges, — Lom lensmandsdistrikt i Nordre Gudbrandsdalen fogderi, Kristian amt, deles i to lensmandsdistrikter, nemlig Lom lensmandsdistrikt og Skiaaker lensmandsdistrikt, svarende til herredene av samme navn.

23 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved

1. meddeles stadfæstelse paa den av Bremsnes herredsstyre i møte den 15 februar 1908 vedtagne plan for en oprettendes sparebank inden herredet under navn av »Bremsnes sparebank« og
2. meddeles samtykke til, at kr. 2000,00 av den Bremsnes herred tillagte andel i det oprindelige Kvernes Bygdemagasinfonds midler anvendes til grundfond for nævnte bank.

23 novbr. **Kongelig resolution,** hvorved det under en av Kongen besluttet reise til England overdrages statsraadet at forestaa rikets bestyrelse som kongemagtens midlertidige utøver paa den maate, som for saadant tilfælde er bestemt i grundlovens § 41.

23 novbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til skoledirektøren i Kristiansand, hvori departementet i anledning av en forespørsel fra en provst meddeler følgende:

Efter den tilføielse, skolelovene har faat ved lovene av 15 august 1908, hvilke love forøvrig først træder i kraft fra 1 januar 1909, skal det overtilsyn, som provst og biskop sammen med skoledirektøren skal føre med folkeskolens undervisning i kristendomskundskap, foregaa i skolernes undervisningstid og ved deres prøver. Ved denne tilføielse er det efter departementets forstaaelse av loven alene uttalt, at tilsynet maa foregaa i den tid skolen er i gang, altsaa ikke i ferierne. Hvorledes tilsynet skal foregaa i under-

visningstiden, uttaler loven sig ikke om. Da tilsynet selvfølgelig bør søkes utført saaledes, at skolens regelmæssige arbeide derved mindst mulig hindres, vil det være ønskelig, om ogsaa provstens og biskopens overtilsyn kunde foregaa paa samme maate som i almindelighet skoledirektørens, nemlig ved besøk i selve skolen, og paa den tid, da undervisningen i vedkommende fag efter skoleplanen foregaar. Imidlertid skal det erkjendes, at dette sidste kan møte praktiske vanskeligheter, da biskopens og provstens overtilsyn kun gjælder et enkelt fag, ikke som skoledirektørens den hele fagkreds. Departementet finder derfor, at naar biskop eller provst indfinder sig i skolen for at paahøre undervisningen i kristendomskundskap, bør læreren om fornødent foreta den lempning i timeplanen, at han da underviser i dette fag. Skulde en saadan lempning ikke gjøres, vil provst og biskop være henvist til i henhold til byskolelovens § 60 og landsskolelovens § 67, der fremdeles er uforandret, at forlange, at skolestyret skal tilsi eleverne til overhøring i kristendomskundskap (paa et eller andet sted utenfor skolen), en indkaldelse som saavel lærere som elever er forpligtet til at efterkomme. (Men det siger sig selv, at en overhøring i selve skolen i almindelighet vil være det heldigste saavel for elever som lærere). 23 novbr.

Forøvrig bemerkes, at reskriptet av 26 oktober 1818 som kirkelig anordning fremdeles er gjældende. Lovene av 15 juni 1908 slaar alene fast, hvad der tidligere har været gjenstand for tvil, at lærere og børn er fritat for at møte frem til visitaserne i kirkerne.

Rundskrivelse fra medicinaldirektøren til samtlige embeds- 24 novbr.
læger.

Det har ved flere anledninger vist sig, at det ved avgang blandt hjælpevaksinatører ikke er blit iagttat at søke en anden autorisert for hvervet i den avgaaedes sted.

Embedslægernes opmerksomhet henledes derfor paa, at autorisation ifølge kanc. plakat av 19 november 1811 § 1 er nødvendig, naar vaksination skal kunne utføres av nogen, som ikke er læge, og paa at saadan autorisation ifølge kongelig resolution av 2 mai 1891 nu meddeles av medicinaldirektøren. I henhold hertil anmodes samtlige embedslæger om, hver for sit distrikt, at undersøke, om der i hvert vaksinationsdistrikt, forsaavidt vaksination ikke utføres av læge findes en hjælpevaksinatør med behørig autorisation. I motsat fald bedes snarest mulig gjennem vedkommende overøvrighet indsendt hertil forslag om autorisation av en dertil skikket og villig person.

Det bemerkes, at det, hvor vaksination ikke utføres av læge, fortrinsvis vil være ønskelig, at hvervet overdrages de offentlig ansatte jordmødre, hver inden sit jordmordistrikt.

24 novbr. Sluttelig bedes det paaset, at der overalt foretages offentlig vaksination hvert aar, saafremt det ikke i henhold til kongelig resolution av 1 august 1903 med Justisdepartementets approbation er blit tillatt, at den utføres kun hvert 2det aar.

24 novbr. **Rundskrivelse** fra Revisionsdepartementet.

Efterat et regnskap er avlagt og indsendt til dette departement til revision og decision, er de forhold, som i regnskapet foreligger til dette departements avgjørelse, regnskapssak og dermed unddrat andre departementers behandling. Man skal derfor efter konferanse med de øvrige departementer til underretning og videre kundgjørelse gjøre opmerksom paa, at der angaaende saadanne forhold eller vedkommende antegnelser fra revisionskontorer under dette departement ikke bør ske henvendelse til andre departementer end Revisionsdepartementet, naar saadan ikke i antegnelserne eller paa anden maate er foranlediget herfra. Det samme gjælder av dette departement avsagte decisioner, som møtes med indvending eller protest. Saadanne decisioner vil dog selvfølgelig efter henvendelse til dette departement, forsaavidt de ikke frafaldes, bli forelagt vedkommende administrative departement til behandling.

17 novbr. 24 novbr. **Kapitulstakster for aaret 1908**

(i overensstemmelse med lovens 3—14—15 og lov av 17 august 1848).

For Hamar stift:
(sat 17 november).

Landskyld og leding:

100	kilogram	rugmel	kr.	19,23
100	—	bygmel	»	19,74
100	—	havremel	»	19,55
100	—	blandmel	»	18,11
1	hektoliter	landskyldsbyg eller korn, hvor samme ikke ydes efter tyngde eller vegt	»	9,59
1	—	landskylds- eller ledingshavre	»	8,77
100	kilogram	bygmalt	»	15,00
100	—	havremalt	»	14,86
100	—	blandkornmalt	»	13,76

Tiende:

1	hektoliter	hvete, rug, thorekorn eller erter	kr.	11,07
1	—	byg	»	9,09
1	—	blandkorn	»	7,58
1	—	havre	»	7,50
1	—	letbyg	»	4,13
1	—	lethavre	»	3,91

Landskyld og leding efter middelprisen av de 10 sidste aars kapitulstakster: 17 novbr. / 24 novbr.

100	kilogram	rugmel	kr.	16,86
100	—	bygmel	»	17,50
100	—	havremel	»	17,71
100	—	blandmel	»	17,45
1	hektoliter	landskyldsbyg	»	8,50
1	—	landskyldshavre	»	7,84
100	kilogram	bygmalt	»	11,40
100	—	havremalt	»	11,29
100	—	blandkornmalt	»	10,46

Tiendekorn efter middelprisen av de 20 sidste aars kapitulstakster:

1	hektoliter	hvete, rug, thorekorn eller erter	kr.	9,68
1	—	byg	»	7,98
1	—	blandkorn	»	6,75
1	—	havre	»	6,34
1	—	letbyg	»	4,12
1	—	lethavre	»	3,67

For Kristiania stift:
(sat 17 november).

Landskyld og leding:

100	kilogram	rugmel	kr.	17,97
100	—	bygmel eller malt	»	17,35
100	—	havremel eller malt	»	17,90
100	—	blandmel eller malt	»	17,22
1	hektoliter	landskylds byg eller korn, hvor samme ikke ydes efter tyngde eller vegt	»	8,43
1	—	landskylds eller ledings havre	»	8,03

Tiende:

1	hektoliter	hvete, rug, thorekorn eller erter	kr.	10,34
1	—	byg	»	7,99
1	—	blandkorn	»	7,21
1	—	havre	»	6,87
1	—	letbyg	»	4,49
1	—	lethavre	»	4,03

Landskyld og leding efter middelprisen av de 10 sidste aars kapitulstakster:

100	kilogram	rugmel	kr.	15,56
100	—	bygmel eller malt	»	15,26

17 novbr.	100 kilogram	havremel eller malt	kr.	15,91
24 novbr.	100 —	blandmel eller malt	»	15,37
	1 hektoliter	landskylds byg	»	7,38
	1 —	landskylds havre	»	7,03

Tiendekorn efter middelprisen av de 20 sidste aars kapitulstakster:

1	hektoliter	hvete, rug, thorekorn eller erter . .	kr.	8,97
1	—	byg	»	6,95
1	—	blandkorn	»	6,32
1	—	havre	»	5,79
1	—	letbyg	»	4,31
1	—	lethavre	»	3,74

For Kristiansand stift:
(sat 24 november).

1	hektoliter	byg	kr.	8,51
1	—	havre	»	7,57
1	—	havremel	»	9,18
100	kilogram	byg	»	13,15
100	—	havre	»	14,62
100	—	havremel	»	17,73

Middeltallet av kapitulstaksterne for de sidste 10 aar fra 1899 til 1908, begge iberegnet, blir paa byg pr. hektoliter kr. 7,88, pr. 100 kilogram kr. 12,17, samt paa havre pr. 100 kilogram kr. 12,87.

For Bergens stift:
(sat 20 november).

Hvete	kr. 13,57	Alt pr. hektoliter.
Rug	» 10,77	
Byg	» 9,56	
Havre	» 6,21	
Blandkorn	» 7,66	
Malt	» 41,78	

Hvad Kongens tiende i Nordhordland angaar, da skal der efter den derom gjældende bestemmelse kun gives for en hektoliter kr. 3,45 (kr. 4,80 pr. tønde).

Middeltallet av de sidste 20 aars kapitulstakster blir:

For hvete kr. 11,87, for rug kr. 8,51, for byg kr. 8,19, for havre kr. 5,21, for blandkorn kr. 6,48 og for malt kr. 32,37, alt pr. hektoliter.

Middeltallet av de sidste 10 aars kapitulstakster blir:

For hvete kr. 11,75, for rug kr. 8,65, for byg kr. 8,27, for havre kr. 5,47, for blandkorn kr. 6,74 og for malt kr. 39,44, alt pr. hektoliter.

For Trondhjems stift:
(sat 20 november).

				17 novbr. / 24 novbr.
1	hektoliter	bedste rug	kr.	10,44
1	—	ringere rug	»	9,64
1	—	sædebyg	»	8,39
1	—	ringere byg	»	7,00
1	—	bedste blandkorn	»	8,10
1	—	ringere blandkorn	»	6,80
1	—	sædehavre	»	7,03
1	—	ringere havre	»	5,83
1	kilogram	bedste rugmel	»	0,19
1	—	ringere rugmel	»	0,17
1	—	bedste bygmel	»	0,16
1	—	ringere bygmel	»	0,14
1	—	bedste havremel	»	0,17
1	—	ringere havremel	»	0,15
Middeltal av de 10 sidste aars kapitulstakster paa sædebyg for 1 hektoliter			»	7,68
Middeltal av de 10 sidste aars kapitulstakster paa sædehavre			»	6,35

For Tromsø stift:
(sat 20 november).

1	hektoliter	bedste rug	kr.	12,66
1	—	ringere rug	»	10,75
1	—	sædebyg	»	11,31
1	—	ringere byg	»	9,55
1	—	bedste blandkorn	»	7,97
1	—	ringere blandkorn	»	6,51
1	—	sædehavre	»	11,22
1	—	ringere havre	»	9,10
1	—	bygmalt	»	14,37
10	kilogram	rugmel	»	1,84
10	—	bygmel	»	1,80
10	—	ringere bygmel	»	1,62
10	—	havremel	»	2,41
10	—	ringere havremel	»	1,89
10	—	hvite erter	»	2,81
10	—	ringere erter	»	2,40
Middeltal av de sidste 10 aars kapitulstakster paa en hektoliter sædebyg			»	9,87

Kirkernes landskyld:

10	kilogram	lange	kr.	6,00
10	—	rundfisk	»	5,00

17 novbr.	10	kilogram	titling	kr.	3,00
24 novbr.	10	—	stor rotskjær	»	6,00
	10	—	smaa rotskjær	»	5,00
	10	—	stor sei	»	5,00
	10	—	middels sei	»	4,00
	10	—	smaa sei	»	3,50
	10	—	ost i Salten	»	4,89

25 novbr. **Rundskrivelse** fra medicinaldirektøren til samtlige helseraad.

Ved Universitetets Hygieniske Institut er der ansat en kemisk assistent, som tillike skal fungere som Medicinalstyrelsens kemiker. Der vil derved være aapnet helseraadene adgang til at faa utført saadanne undersøkelser av drikkevand, nærings- og nydelsesmidler, bruksgjenstande etc., som er av interesse for sundhetsvæsenet.

Anmodninger om saadanne undersøkelser blir av helseraadene at indsende til medicinaldirektøren, dog bør undersøkelsesmaterialet sendes direkte til kemikeren: Dr. philos. S. Schmidt-Nielsen, Universitetets Hygieniske Institut, Kristiania.

For undersøkelsernes utførelse blir der at beregne en godtgjørelse, som er anført i regler for indsendelse av undersøkelsesmateriale, samt de av Justisdepartementet fastsatte takster.

Regler for undersøkelser, som utføres ved Universitetets Hygieniske Institut av medicinalvæsenets kemiker.

I.

Regler for indsendelse av materiale.

(Utfærdiget av medicinaldirektøren 25 november 1908).

Alle prøver maa uttages, indpakkes og forsendes paa en saadan maate, at de saavidt gjørlig kommer kemikeren ihænde i uforandret tilstand.

Hver enkelt prøve bør indpakkes forsigtig i omhyggelig vasket og tørt glas, blikæske eller lignende samt tillukkes, forsegles og forsynes med tydelig paaskrift om indholdet.

I en følgeskrivelse bør alle oplysninger, der kan ha interesse for undersøkelsen eller de opstillede spørsmaals fuldstændige besvarelse meddeles.

Prøverne bør dernæst indpakkes i papir og nedlægges i en solid ydre emballage (kasse eller lignende), saaledes at man kan være sikker paa, at emballagen (dermed indholdet) ikke tar skade under transporten, enten kolliet forsendes pr. pakkepost eller som ilgods.

Det vil for flere, navnlig vidtløftige undersøkelsers vedkommende, ikke paa forhaand være mulig at si, hvor meget undersøkelsesmateriale, der vil medgaa. Det anbefales derfor i

vigtige saker med en gang at sikre sig en større prøve, hvorav 25 novbr. kun en del straks indsendes.

Av drikkevand bør straks indsendes 2 liter. Man bør anvende flasker med indslepen glaskork, men i mangel herav kan ogsaa almindelige klare flasker med vel utkokt eller bedst en ny kork anvendes. Særdeles skikket er ogsaa almindelige selters-vandflasker med patentkork. Disse maa være vel utskylt og kautschukringen omhyggelig renset.

Der maa anvendes særlig omhu for at skaffe virkelig vel rensede flasker. Disse bør desuten utskylles med det vand, der skal indsendes, før dette fyldes paa flasken. Er det et vand-ledningsvand, der skal undersøkes, maa springet først faa løpe en tid, saa det i ledningen stillestaaende vand uttappes, med-mindre det er ledningen selv, der skal undersøkes, i hvilket til-fælde det først uttappede vand indsendes tillikemed prøve fra indtaket.

For undersøkelse paa metalliske forurensninger vil ofte en større portion vand (5—10 liter eller mer) være nødvendig. Det anbefaler sig i saadanne tilfælde først at indsende den ordi-nære prøve paa 2 liter, hvorefter der eventuelt fra kemikeren siden vil bli rekvirert en ny større prøve.

Nærings- og nydelsesmidler, der falbydes i glas, flasker, krukker eller anden emballage bør indsendes med originalemball-lagen og helst i uaapnet tilstand, og uten hensyn til størrelsen. Der bør dog i almindelighet foreligge en 50 à 100 g., helst mer, av varen til undersøkelse. I tvilstilfælde bør der aldrig indsendes for litet materiale.

Av bruks- og nyttegjenstande, emballage o. l. indsendes mindst 1 eks. av hver. Av tapeter, papir o. l., der skal undersøkes paa arsenik, tiltrænges 400 cm.^{2}, av tøier, linoleum og andre vævede varer o. l. 200 cm.^{2}, av garn mindst 10 gram, av farver mindst 5 gram. Prøven bør dog i almindelighet tages adskillig større.

Undersøkelse paa luftens forurensning fra fabrikker, ventilation o. l. maa ordnes efter nærmere avtale.

Da avsenderen likeoverfor postvæsenet har ansvaret for eventuelt bevirket skade paa øvrige forsendelser, maa man særlig ha sin opmerksomhet henvendt paa, at kar med flytende, halv-flytende eller gjærende indhold, efter at være omviklet med solid papir, forsendes nedpakket i en tilstrækkelig stor kasse eller anden solid ydre emballage med torvstrø, sagmug eller lignende, jfr. postreglementets kap. VII, § 5*).

*) »Enhver pakke maa være indpakket paa en maate, der er av-passet efter transportens varighet, og hvorved indholdet er til-strækkelig beskyttet. Emballagen maa være saadan, at det er

25 novbr. Alle prøver sendes direkte til medicinalvæsenets kemiker, adr. det Hygieniske Institut, Rikshospitalet, Kristiania; men samtidig indsendes anmodning om at faa undersøkelsen utført, ledsaget av nødvendige oplysninger, til medicinaldirektøren. Om indsendelse av prøver, som antages litet holdbare, bør ogsaa kemikeren samtidig — skriftlig eller telegrafisk — underrettes.

II.

26 novbr. **Telegram** fra Finansdepartementet til en ligningskommission, hvori uttales, at en ligningskommission ikke antages berettiget til at utligne som herredsskat et større beløp end, hvad der skal utlignes ifølge det av herredsstyret vedtagne budget. Nedsættelser av skat som følge av klager kan opføres som særskilt post i et herreds budget, men kan ikke med forpligtende virkning for skatyderne medtages av ligningskommissionen ved utligning av næste aars skat, medmindre herredsstyret før ligningsforretningens avslutning beslutter dette.

27 novbr. **Plakat***), indeholdende tillæg til de ved de kongelige plakater av 5 november 1895, 2 november 1896, 3 og 19 august 1897, 20 oktober 1900, 26 oktober 1901 og 24 mai 1907 fastsatte kjøtkontrolregler.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

I kraft av lov om kommunale slagtehus, kjøtkontrol m. v.

---

umulig at forgripe sig paa indholdet uten at efterlate tydelig spor av forøvet vold.

Glasvarer, stentøi eller lignende maa til sikrelse mot, at de gaar istykker og beskadiger andre postsaker, være særlig forsvarlig indpakket.

Flytende saker og saker, der let eller hurtig gjærer eller gaar i opløsning, maa være indpakket i tætte kar av glas, træ eller metal, hvilke atter skal være nedlagt i tilstrækkelig sterke trækasser, og mellemrummet maa være fyldt med sagmug, stry, torvstrø eller lignende. Tørre farvestoffe skal være indlagt i blikkasser, hvis laag er tilloddet, og disse blikkasser igjen nedlagt i trækasser som ovenfor nævnt.

Pakker uten angit værdi behøver ikke at være forseglet, naar kun indpakningen forøvrig er fuldkommen forsvarlig.

Den postanstalt, ved hvilken pakkerne indleveres, skal paase, at indpakningen er saadan som anført. Hvor ikke vedkommende postfunktionær har adgang til ved indleveringen at forvisse sig om indpakningens forsvarlighet efter det ovenanførte, er avsenderen forpligtet til efter forlangende desangaaende at avgi skriftlig erklæring.

Avsenderen indestaar for det tap eller den skade, som postvæsenet maatte lide ved, at pakker avsendes med utilstrækkelig sterk emballage«.

*) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47.

av 27 juni 1892, jfr. lov av 27 juli 1895 og lov av 6 august 27 novbr.
1897 § 6, bestemmes herved: At §§ 4 og 9 i de ved de kongelige plakater av 5 november 1895, 2 november 1896, 3 og 19 august 1897, 20 oktober 1900, 26 oktober 1901 og 24 mai 1907 fastsatte kjøtkontrolregler herefter skal lyde saaledes:

§ 4. Hester, der slagtes i en kommune, hvor kontrol finder sted, for at benyttes til menneskeføde, skal enten være undersøkt og merket umiddelbart før slagtningen av en dyrlæge, som utfærdiger sundhetsattest, eller synet av to troværdige mænd, der avgir skriftlig erklæring om, at dyret ikke lider av nogen sygdom. Indføres hesteslagt utenbys fra, skal der paa samme vis medfølge sundhetsattest og merke fra dyrlæge eller to navngivne mænd. Sundhetsattesten skal ved undersøkelsen av kjøttet fremvises for kjøtkontrolløren. Forsaavidt nogen av disse attester er utstedt av anden end dyrlæge, skal der medfølge attesten en bevidnelse av vedkommende steds politi om, at manden er politiet kjendt som troværdig.

Hesteslagt indført fra Sverige eller Danmark skal medfølges av attest utfærdiget av autorisert dyrlæge om, at det dyr, hvorfra slagtet stammer, er besigtiget av attestutstederen umiddelbart før slagtningen og fundet fri for sygdomstegn. Attesten skal desuten angi dyrets signalement og slagtets identitetsmerke.

For hesteslagt indført fra de svenske grænsedistrikter skal attest godkjendes, naar den er utstedt av svensk politimyndighet, toldstationsbestyrer ved grænsen eller herredsstyrets ordfører i vedkommende distrikt.

§ 9. Kjøt av hornkvæg indført fra Danmark eller Sverige skal ved fremvisning til kontrol være ledsaget av attest fra dertil i utførselslandet autorisert dyrlæge om, at det ikke er bedærvet og ikke hitrører fra dyr, der er saaledes angrepet av sygdom eller saa avmagret, at dets kjøt ikke kan ansees egnet til menneskeføde.

Kjøt, som stammer fra kvæg, slagtet i de svenske grænsedistrikter, skal dog kunne indføres til kontrolkommuner, naar der medfølger kjøttet attest, utstedt av svensk politimyndighet, toldstationsbestyrer ved grænsen eller herredsstyrets ordfører om kjøttets oprindelse og om at kjøttet efter de foreliggende oplysninger ikke stammer fra dyr, som er slagtet paa grund av sygdom, samt om, at der i distriktet ikke for tiden optræder ondartet smitsom kvægsygdom.

Paa slagtet, eller hvis dette indføres opdelt, paa hver halve eller fjerdedels krop, skal der være paaheftet med staaltraad en seddel med paaskrift »kjøt, godkjendt til utførsel« og underskrevet av vedkommende attestutsteder med navn, bopæl og datum. Staaltraaden skal være forsynt med en plombe, merket for svensk

27 novbr. kjøts vedkommende »Sverige« og for dansk kjøts vedkommende paa den ene side »K. K.« paa den anden »Danmark«.

Likeledes skal kjøt av hornkvæg, indført fra de øvrige lande hvorfra saadan indførsel er tillatt, ved fremvisning til kontrol være ledsaget av attest, utfærdiget av en i utførselslandet autorisert dyrlæge og bekræftet av vedkommende norske konsul, hvilken attest skal indeholde nøiagtig oplysning om slagtningsstedet samt bevidnelse om, at kjøttet stammer fra et inden utførselslandet slagtet sundt dyr, er anvendelig til menneskeføde og skikket for eksport.

Der skal tillike paa hver kvart eller halve krop være forsvarlig paaheftet med plombert staaltraad en seddel, hvorpaa landets navn er anført øverst og derunder en paaskrift saalydende: »Kjøt av sundt dyr«, underskrevet av vedkommende autoriserte dyrlæge med navn, bopæl og datum.

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git o. s. v.

27 novbr. **Plakat***), indeholdende tillæg til plakat av 16 juli 1907 angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande.

I kraft av lov om foranstaltninger mot smitsomme husdyrsygdomme av 14 juli 1894 med tillægslov av 26 mai 1899 § 17 bestemmes herved, at II. 2 i plakat av 16 juli 1907 angaaende indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande herefter skal lyde saaledes:

Det skal ved en attest, utstedt av autorisert svensk dyrlæge, politimyndighet eller toldstationsbestyrer ved grænsen eller av dansk dyrlæge eller politimyndighet, godtgjøres, at dyrene kommer fra et distrikt, hvor der ikke for tiden optræder eller i de sidst forløpne 6 maaneder har optraadt smitsom mund- og klovsyke eller ondartet lungesyke, samt at dyrene ikke i de nærmest forutgaaende 6 maaneder er indført fra utlandet.

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git o. s. v.

27 novbr. **Den Norske Regjerings resolution****), hvorved i henhold til lov om politivedtægter for rikets kjøbstæder av 17 juni 1869 meddeles stadfæstelse paa en av Kongsberg bys formænd og repræsentanter under 2 oktober 1908 fattet beslutning om tillæg til den ved de kongelige resolutioner av 9 september og 30 november 1895, 19 december 1898 og 18 september 1906 approberte politivedtægt for nævnte kjøbstad.

---

*) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47.
**) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor tillægget er indtat.

Den Norske Regjerings resolution *), hvorved i henhold til lov av 6 juni 1891 om politivedtægter for rikets herreder samt lov av 22 mai 1875 om dramatiske og andre offentlige forestillinger meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Buksnes herred, Nordland amt, under 7 juli og 21 oktober 1908 fattet beslutning til politivedtægt for nævnte herred. 27 novbr.

Den Norske Regjerings resolution **), hvorved i henhold til § 15 i lov om tilsyn med pleiebørn m. v. av 29 april 1905 bestemmes, efter derom av Porsgrund bystyre indgit andragende, at nævnte lovs §§ 1—9 skal komme til anvendelse i kjøbstaden Porsgrund. 27 novbr.

Den Norske Regjerings resolution **), hvorved er bestemt: 27 novbr.

I.

At den midlertidige lov av 8 august 1908 indeholdende forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903 dens kapitel 8, §§ 94 til 105 træder i kraft straks, forsaavidt bestemmelse angaaende kontrol med norske passagerskibe i fart mellem Europa og fremmede verdensdele betræffer.

II.

At alle de bestemmelser, der nu gjælder for passagerskibe i europæisk fart i medfør av lov om statskontrol med skibes sjødygtighet av 9 juni 1903, kan gives anvendelse paa norske passagerskibe i fart mellem Europa og fremmede verdensdele.

III.

At norske passagerskibe i fart mellem Europa og fremmede verdensdele blir at underkaste en besigtelse omfattende skibets indredning, utstyr, bemanding, proviantering etc. for den forestaaende reise, og at Sjøfartskontoret bemyndiges til indtil videre

1) at anvende de om sjøretsbesigtelsen av emigrantskibe i Sjøfartskontorets cirkulære av 1 november 1904 givne bestemmelser i den utstrækning som dette maatte vise sig nødvendig,
2) at opnævne 3 besigtelsesmænd til i hvert enkelt tilfælde at utføre denne besigtelse.

IV.

At den ved kongelig resolution av 8 mai 1907 til Departementet for Handel, Sjøfart og Industri givne bemyndigelse til at fast-

*) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor vedtægten er indtat.
**) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47.

27 novbr. sætte passagercertifikaternes nærmere indhold, utseende og tekst utstrækkes til at omfatte ogsaa certifikater for norske skibe i passagerfart mellem Europa og fremmede verdensdele.

V.

At salæret for de under punkt III fastsatte besigtelser blir at beregne som tidligere for lignende sjøretsbesigtelser bestemt.

27 novbr. **Den Norske Regjerings resolution** *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 regler for fiskeriet inden Surendalen herred, Romsdal amt, gjøres gjældende indtil videre, — dog ikke længer end for et tidsrum av 5 aar fra 1 september 1908 at regne.

27 novbr. **Den Norske Regjerings resolution** *), hvorved i medhold av lov om fredning av ferskvandsfisk av 30 mai 1894 § 1 fastsættes indtil videre fiskeriregler for Bardo herred, Tromsø amt.

27 novbr. **Den Norske Regjerings resolution** hvorved bestemmes, at

I. en kirke, som er opført paa gaarden Glesne i Krødsherred sogn av Sigdal prestegjeld i Kristiania stift, tillates indviet til kirkelig bruk for, saalænge den holdes i forsvarlig og sømmelig orden, at benyttes til avholdelse av gudstjenester og andre kirkelige forretninger for befolkningen ved den nedre ende av Krøderen — paa betingelse av, at der ydes vedkommende prest og kirkesanger skyss- og kostgodtgjørelse paa deres reiser dithen;

II. der tillægges denne kirke, som blir at benævne Glesne kapel, 10 gudstjenester aarlig, der tages fra Krødsherred annekskirke og blir at avholde til saadan tid, som Kristiania biskop nærmere bestemmer.

27 novbr. **Den Norske Regjerings resolution**, hvorved

I. det paalægges sognepresten i Masfjorden prestegjeld under Nordhordland provsti i Bergen stift 2 ganger aarlig, vaar og høst efter Bergen biskops nærmere bestemmelse, at fremmøte paa den hjælpekirkegaard, som er tillatt anlagt paa gaarden Frøisæter i nævnte prestegjelds hovedsogn til bruk for distriktet Nordbygden — for at forrette jordfæstelse av der begravede lik.

II. — — —

Den Norske Regjerings resolution, hvorved bestemmes:

I. Det paalægges sognepresten i Lenviken preste-

*) Bekjendtgj. 30 novbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 47, hvor reglerne er indtat.

gjeld under Senjen provsti i Tromsø stift at fremmøte 1 gang aarlig paa den paa gaarden Tinnfjordbotn i prestegjeldets hovedsogn anlagte hjælpekirkegaard til saadan tid, som han selv bestemmer, efter forutgaaende behørig bekjendtgjørelse for at foreta jordfæstelse av der nedsatte lik. 27 novbr.

II. I henhold til lov om geistlige embedsmænds og kirkesangeres lønning av 14 juli 1897 § 20, 1 led, blir der ikke at erlægge betaling av menighetslemmer for jordfæstelser, som utføres paa de dage, da sognepresten efter paalæg fremmøter paa hjælpekirkegaarden.

III. — — —

Den Norske Regjerings resolution, hvorved Lille Topdal herred indtil videre fritages for at anskaffe den i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 24 paabudte jordvei med bolig mot, at der av herredet tilstaaes en av de i fuldstændig post ansatte lærere en aarlig avsavnsgodtgjørelse stor kr. 180,00 fra 1 januar 1908 at regne. 27 novbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av avdøde Johan Martin Jensen ved testament av 14 april 1887 oprettede »Johan Martin Jensen og hustru Amalie Kjerstine Andreasdatters legat til bedste for værdige og trængende fiskere av Tromsø by« samt paa de for dette legat den 23 april 1908 utfærdigede statuter. 27 novbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av J. Bang og hustru Anthonette Bang ved gavebrev av 27 juli 1876 med paategning av 12 mars 1906 samt tillæg av 1 juli 1907 oprettede »J. Bangs og hustrus legat for fattige børn m. fl. av Grimstad by« samt paa de for dette legat den 24 april 1908 utfærdigede statuter. 27 novbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles approbation paa de i fællesmøte den 15 februar 1908 vedtagne forandringer i §§ 4 og 21 i den for Kvam sogns brandassuranseforening ved kongelig resolution av 21 april 1899 approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 27 novbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved der i henhold til lov om bykommunernes skattevæsen av 15 april 1882 § 30 meddeles approbation paa den av Porsgrund kommunestyre i møte den 12 november d. a. fattede beslutning om nye regler for skatteligningen i kjøbstaden, herunder ikke 27 novbr.

27 novbr. indbefattet den i beslutningens § 1 indeholdte bestemmelse om husskat.

27 novbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa de av forstanderskapet for den Toten-Vardalske sparebank senest i møter den 17 juni og 21 november 1908 vedtagne forandringer i sparebankens ved høieste resolution av 3 november 1891 stadfæstede plan.

30 novbr. **Skrivelse** fra Handelsdepartementet til amtmanden i Nordland amt i anledning av en forespørsel fremkommet ved en ansøkning om bevilling overensstemmende med § 79 i lov om haandverksdriften av 15 juli 1839, jfr. lov av 19 august 1845, til at forfærdige og reparere kompasser, om, hvorvidt der kan opgives at være visse almindelige betingelser, som bør stilles for erholdelse av omhandlede bevilling.

Departementet, der om saken hadde konferert med hovedbestyrelsen for den Norske Fællesforening for Haandverk og Industri samt med Forsvarsdepartementet, Marinen, antok, at der av amtmanden burde opstilles som betingelse for meddelelse av ovennævnte bevilling, at vedkommende ansøker fremlægger bevidnelse fra to instrumentmakere — hvorav mindst den ene bør være specialist i kompasfabrikationen — som har besigtiget et av ansøkeren bevislig forarbeidet kompas, for at han er i besiddelse av den fornødne indsigt i faget. Alternativt kan forlanges, at et av ansøkeren bevislig forarbeidet kompas godkjendes ved et offentlig kontrolkontor for navigationsinstrumenter.

30 novbr. **Skrivelse** fra Finansdepartementet til amtmanden i Finmarken amt, hvori uttales at der efter sportellovens § 11, litr. d., intet gebyr blir at erlægge til statskassen for en i henhold til sjøfartslovens § 40 avholdt sjøforklaring i anledning av, at et skibsmandskap var omkommet. Sjøretsmedlemmerne, stevnevidnet og tolken antages derimot at tilkomme sedvanlig betaling som, da vedkommende skipper eller reder er fritat for at betale enhver omkostning ved en saadan sjøforklaring, maa bli at utbetale av Delinkventfondet; jfr. lov om skibsmandskapers mønstring av 29 juni 1888 § 10 samt departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 15 februar 1901.

Hvad angaar departementets i Lovtidenden indtagne skrivelse av 13 februar 1901, hvori er uttalt, at sjøretsmedlemmerne ingen betaling tilkommer for deltagelse i sjøretsforklaringer om et skibsmandskaps død, bemerker departementet, at det ikke finder at burde fastholde denne uttalelse.

3 decbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til forskjellige forlag. Efter byskolelovens § 63 og landsskolelovens § 72,

saaledes som de vil lyde fra 1 januar 1909 i henhold til lovene av 15 august 1908, maa som lærebøker i folkeskolen i andre fag end kristendomskundskap kun brukes de som er godkjendt av Kirkedepartementet. Herpaa har departementet troet at burde henlede opmerksomheten. Lovbestemmelsen vil av departementet bli praktisert saaledes, at de lærebøker, som maatte være utgit før ovennævnte tillægslov, fremdeles tillates benyttet i de skoler, hvor de allerede er indført, saalænge oplaget varer. Naar nyt oplag blir nødvendig, maa derimot boken først forelægges departementet til godkjendelse. 3 decbr.

Med hensyn til lærebøkers trykning m. v. hen vises til bestemmelser av 24 juli 1885 (Universitets- og Skoleannaler for 1886 side 131), idet dog forutsættes, at de større skriftsorter som hittil vil bli benyttet i folkeskolens begynderklasse og at man ikke nøier sig med bestemmelsernes minimal.

Plakat *) angaaende ophævelse av det ved plakat av 3 oktober 1908 utfærdigede forbud mot indførsel her til riket av brukt kropslinnet m. v. fra Finland. 4 decbr.

Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

Det i kraft av § 1 i lov av 1 juli 1887, indeholdende tillæg til lov om karantænevæsenet av 12 juli 1848, ved plakat av 3 oktober 1908 utfærdigede forbud mot indførsel av brukt kropslinnet, brukte klædningsstykker, brukt sengetøi og brukt vat samt kluter og filler fra Finland[1]) ophæves herved.

Denne plakat træder straks i kraft.

Hvorefter alle vedkommende har at rette sig.

Git o. s. v.

Den Norske Regjerings resolution **), hvorved de av Trysil herredsstyre under 7 april og 26 oktober d. a. fattede beslutninger om forandring i den ved kongelig resolution av 25 oktober 1902 stadfæstede lukningsvedtægt for utsalgssteder i herredet, stadfæstes i henhold til lov om lukningstid for utsalgssteder av 31 mai 1900 som gjældende indtil videre. 4 decbr.

Den Norske Regjerings resolution ***), hvorved der i henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om sundhetskommissioner m. v. 4 decbr.

*) Bekjendtgj. 5 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 48.

**) Bekjendtgj. 5 decbr. i Lovt. 1ste avd. nr. 48, hvor forandringen er indtat.

***) Bekjendtgj. 5 decbr. i Lovt. 1ste avd. nr. 48, hvor forskriftene er indtat.

[1]) Kfr. rundskr. av 10 decbr. 1908, hvorefter forbudet mot indførsel av de nævnte gjenstande er ophævet kun for Finlands vedkommende, mens det fremdeles er gjældende for Rusland.

4 decbr. av 16 mai 1860 meddeles approbation paa en av herredsstyret for Aasene herred i Søndre Bergenhus amt under 30 oktober 1908 fattet beslutning om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse.

4 decbr. **Den Norske Regjerings resolution***) hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 39 d meddeles dispensation fra bestemmelserne i samme lovs § 21, saaledes at det i Farstadvandet i Buksnes herred, Nordland amt, indtil videre skal være tillatt at anvende fiskeredskaper med en maskestørrelse av mindst 3 — tre — centimeter mellem knuterne, regnet fra knutes til knutes midtpunkt, naar redskapet er i vaat tilstand.

4 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved bestemmes:

1. Kongelig resolution av 8 juli 1903 om bemyndigelse for Departementet for Handel, Sjøfart og Industri til at meddele den tilladelse, som er nødvendig efter lov av 22 mai 1902 indeholdende forandringer i lov om bergvæsenet av 14 juli 1842, ophæves.
2. Behandlingen av andragender om tilladelse i henhold til den i post 1 omhandlede lov henlægges fra Departementet for Handel, Sjøfart og Industri til Departementet for de Offentlige Arbeider.

4 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved bestemmes, at

I. det paalægges sognepresten i Maalselven prestegjeld i Tromsø stift at fremmøte én gang aarlig til den tid, han selv nærmere bestemmer, paa den i Sørdalen av Barbu sogn anlagte hjælpekirkegaard for at forrette jordfæstelse av der begravede lik.

II. — — —

4 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved testament av 12 november 1894, oprettede »Knud Jakobsen Monsløb og hustrus legat« for trængende børn i Austrheim sogn av Lindaas prestegjeld og paa de av Austrheim sognestyre den 4 juli 1908 utfærdigede statuter for dette legat.

4 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av enkefru Serine Jeremiassen ved gavebrev av 2 september 1907 oprettede »Elisabeth Jeremiassens legat« til syke, trængende børn i Porsgrund samt paa de for dette legat den 14 juli 1908 utfærdigede statuter.

*) Bekjendtgj. 5 decbr. i Lovt. 1ste avd. nr. 48.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa »Anne og Karen Foss's legat«, oprettet til bedste for trængende av Blaker menighet i Urskog prestegjeld ifølge Anne Engebretsdatter Foss's testament av 12 mai 1905 samt paa de av legatets bestyrelse under 19 juli 1908 utfærdigede statuter for dette legat. 4 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at forrette som ordfører i helseraadet for Leka herred av Vikten lægedistrikt i Nordre Trondhjem amt mot en godtgjørelse av 80 kroner aarlig, der blir at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler. 4 decbr.

Skrivelse fra Finansdepartementet til en sorenskriver, hvori departementet uttaler, at der antages at maatte beregnes gebyr med kr. 3,00 (sportellovens § 48, litr. b) for tinglysning av en særskilt utstedt erklæring i henhold til lov av 24 januar 1908, indeholdende tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906, dens § 2, 2det led, om størrelsen av den en fast eiendom tilhørende skoggrund. Forsaavidt vedkommende eiers skjøte begjæres paaført attest om, at en saadan tinglysning har fundet sted, og at som følge herav en i tinglysningsanmerkningen paa skjøtet indeholdt passus om, at det ikke var legitimert, at eiendomsoverdragelsen var gyldig efter den nævnte lov, kan utgaa, antages der for en saadan attest at maatte beregnes gebyr efter sportellovens § 77 med kr. 4,00. 4 decbr.

Skrivelse fra Justisdepartementet til Revisionsdepartementet, hvori uttales, at fravær paa fiske ikke i og for sig mer end andre private gjøremaal kan antages regelmæssig at medføre, at et vidne i en straffesak har lovlig forfald. Straffeproceslovens § 190, 2det led, viser, at for vidners vedkommende kan forfald end ikke antages at foreligge, selv om fremmøtet medfører betydeligere ulempe for vedkommende. Kun hvor der foreligger særlige omstændigheter, saasom at fremmøtet vilde volde et for vidnet væsentlig velfærdstap eller betragtelig tap for hans baatlag, kan der efter departementets mening siges at foreligge lovlig forfald. Hermed maa ogsaa likestilles det tilfælde, at vidnets fiskeplads, hvor han opholder sig for længere tid, ligger i større avstand fra retsstedet end straffeproceslovens § 171, 1ste led omhandler. 5 decbr.

Telegram fra Kirkedepartementet til Høiland skolestyre, Sandnes: 7 decbr.

Hvor der er 12 lærere og 3 lærerinder i fuld-

7 decbr. stændig post, blir efter landsskolelovens § 47 c kun at vælge en lærer eller en lærerinde.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution***), hvorved i henhold til lov til beskyttelse av børn mot bruk av tobak av 19 april 1899 meddeles stadfæstelse paa en av herredsstyret for Tanen herred, Finmarken amt, under 7 juli og 27 oktober 1908 fattet beslutning til vedtægt for bemeldte herred angaaende salg av tobak til børn m. v.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution****), hvorved den av Sarpsborg bystyre under 10 november d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved den Norske Regjerings resolution av 21 oktober 1905 approberte vedtægt om lukningstid for utsalgssteder i Sarpsborg stadfæstes.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution****), hvorved den av Porsgrund bystyre under 12 november d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved Kronprinsregentens resolution av 22 mai 1902 approberte vedtægt om lukningstid for utsalgssteder i Porsgrund stadfæstes med tilføiende, at vedtægtens nuværende § 4 herefter blir § 5.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution****), hvorved den av Narvik bystyre under 27 oktober d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved kongelig resolution av 9 september 1902 og 6 december 1905 approberte lukningsvedtægt for utsalgssteder i Narvik stadfæstes, dog saaledes, at tillægget indtages som § 5 og vedtægtens nuværende § 5 blir § 6.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution****), hvorved den av Fredrikstad bystyre under 12 november d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved kongelig resolution av 22 oktober 1904 approberte vedtægt om lukningstid for utsalgssteder i Fredrikstad stadfæstes, dog saaledes at tillægget indtages som § 6 og vedtægtens nuværende § 6 blir § 7.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved der opretter et ulønnet konsulat i Vladivostock.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved Bykle herred, Nedenes amt, indtil videre fritages for at anskaffe den i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889 § 24 paabudte lærerjord med familiebolig mot, at der fra 1

*) Bekjendtgj. 12 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 49, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 12 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr, 49, hvor tillægget er indtat.

januar 1908 tilstaaes en av de i fuldstændig post ansatte lærere en aarlig avsavnsgodtgjørelse, stor kr. 180,00. 11 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av et medlem av den Vesten- og Nordenfjeldske Sopforening ved gavebrev av 2 januar 1908 oprettede »Major Chr. Smiths legat til fremme av sopsaken« samt paa de for dette legat under 27 mars 1908 utfærdigede statuter. 11 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved Iver Nielsen Maraas's og hustru Mette Hansdatter Maraas's testament av 30. december 1851, kongelig konfirmert 4 april 1855, oprettede legat til Lindaas skolevæsen og paa de for dette legat av Lindaas skolestyre utfærdigede statuter, dog med en enkelt forandring. 11 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved det under forutsætning av Stortingets samtykke bestemmes, at den den residerende kapellan i Selbu prestegjeld i Trondhjem stift tilkommende avsavnsgodtgjørelse for jordvei fastsættes til kr. 200,00, der blir at utbetale av Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond, regnet fra 1 juli 1909. 11 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved i medhold av § 63 i lov om formandskaper paa landet av 14 januar 1837 tillates, at Søndre Trondhjem amtsting, naar der ved berammelsen dertil findes at være grund, avholdes i sidste halvdel av mars maaned. 11 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved bestemmes, at en anden læge end vedkommende embedslæge kan antages til indtil videre at fungere som ordfører i sundhetskommissionerne for Hedalen og Sell herreder i Kristian amt mot en aarlig godtgjørelse av kr. 60,00 i hver — at utrede av de til tilfældige utgifter ved medicinalvæsenet bevilgede midler. 11 decbr.

Den Norske Regjerings resolution, hvorved meddeles indehaverne av Sandefjords 2 apotek tilladelse til indtil videre efter derom for hver gang forut skedd behørig kundgjørelse vekselvis at holde et av apotekene lukket paa søn- og helligdage i tiden fra kl. 9 aften dagen før helligdag til kl. 8 morgen dagen efter helligdag, dog saaledes at tilladelsen av vedkommende embedslæge midlertidig kan hæves, naar han finder det fornødent, samt paa betingelse av, at der paa det lukkede apotek ved opslag gjøres opmerksom paa, at det andet er aapent. 11 decbr.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved bl. a. de av Svelvik samlag for brændevinshandel m. m. i generalforsamling den 27 oktober 1908 vedtagne og av Svelviken bystyre i møte den 24 november næstefter godkjendte vedtægter stadfæstes som gjældende indtil videre, dog ikke for længere tid end 5 aar, at regne fra 1 januar 1909.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved meddeles approbation paa de i generalforsamling den 27 oktober 1908 vedtagne forandringer i de ved den Norske Regjerings resolution av 3 december 1906 approberte planer for Eidskogen brandforsikringsforening for bygninger og for løsøre, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter, idet dog forhøielsen av maksimumsbeløpet for forsikring paa enkelt risiko i bygningsplanens 17 a og i løsøreplanens § 4 indskrænkes til 25,000 kroner.

11 decbr. **Den Norske Regjerings resolution,** hvorved et utkast til reglement for manøvrering av reguleringsdammen for Tyrifjorden approberes som gjældende indtil videre.

11 decbr. **Skrivelse** fra Kirkedepartementet til amtmanden i Nedenes amt i anledning av et andragende fra magistraten i Arendal til Kongen om, at det i henhold til § 14, 3dje led, i lov om folkeskolen i kjøbstæderne maa bli git tilladelse til at ekspropriere den til skoletomt fornødne grund paa 3 nærmere angivne steder, idet det oplyses, at det vil avhænge av priserne paa de enkelte tomter, hvilken endelig vil bli valgt til skoletomt.

I den anledning finder departementet ikke at kunne anbefale, at der gives tilladelse til at ekspropriere en av de nævnte tomter efter de kommunale myndigheters nærmere valg, men maa kræve, at de nævnte myndigheter paa forhaand blir enige om, hvilken av de omhandlede tomter man ønsker.

16 novbr. 11 decbr. **Skrivelser** fra Utenriksdepartementet, hvorefter ifølge skrivelse fra det Schweiziske Forbundsraad Republikken Liberia under 16 oktober og det Tyske Rike under 23 november 1908, forsaavidt angaar de tyske protektoratlande, har tilkjendegit sin tilslutning til Bern-konventionen av 9 september 1886 om beskyttelse av literær og kunstnerisk eiendomsret, og til deklarationen av 4 mai 1896.

Republikken ønsker at staa i 5te klasse med hensyn til bidrag til det internationale byraas utgifter.

I overensstemmelse med tidligere tilfælde vil Republikkens tilslutning bli regnet fra 16 oktober 1908, idet ingen anden dag er angit, samt de tyske protektoratlandes fra 1 januar 1909.

Skrivelse fra Handelsdepartementet*) til fiskeridirektøren, 16 decbr. hvorved departementet i henhold til den det ved høieste resolution av 10 december 1897 givne bemyndigelse har bestemt, at opsynet ved lofotfisket i aaret 1909 skal træde i kraft fra og med 16 januar.

Skrivelse fra medicinaldirektøren til Finansdepartementet, 18 decbr. hvori uttales, at en vare, benævnt »Kuriko«, som paa emballagen var anbefalt som et middel mot mange sygdomme, og hvis sammensætning ikke fandtes angit hverken paa flasken eller emballagen forøvrig, maatte betegnes som et medikament og tillike ansees som et arkanum. Varen var saaledes gjenstand for apotekeres enehandel.

Kongelig resolution*), hvorved nedenstaaende utkast til 19 decbr. de nærmere forholdsregler, som i Kristiania blir at iagtta for at paase overholdelsen av bestemmelserne i lov av 11 juni 1857 angaaende avgift til kommunekassen av hunder i kjøbstæderne og visse ladesteder, approberes som gjældende istedenfor de ved høieste resolution av 16 december 1857 approberte regler om samme emne:

§ 1. Over de til avgift anmeldte hunder føres paa politikammeret en protokol, der viser:

a. Anmeldelsesdagen,
b. hundens løpenummer,
c. eierens eller besidderens navn og bopæl,
d. hundens navn,
e. hundens kjøn, art, avtegning og andre kjendemerker,
f. hvorvidt og i bekræftende fald naar og med hvilket beløp avgiften er betalt.

§ 2. Vedkommende anmelder utleveres ved anmeldelsen et for bykassens regning anskaffet, av politimesteren for hvert aar anordnet merke samt, forsaavidt avgiften betales, en kvittering herfor.

§ 3. En lignende protokol, som den under § 1 nævnte, føres over hunder tilhørende reisende, forsaavidt de anmeldes for at legimitere avgiftsfrihet i det lovbestemte tidsrum.

§ 4. Ingen maa la avgiftspligtig hund vise sig paa offentlige gater eller pladser, der er aapne for almindelig færdsel, uten at den bærer det for vedkommende avgiftsaar anordnede politimerke forsvarlig fæstet til hundens halsbaand, saaledes at det let kan sees.

§ 5. Antræffes inden byens grænser hunder, som ikke er anmeldt — eller for hvilke avgift ikke er betalt 1 aar

*) Bekjendtgj. 21 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50.

19 decbr. efter anmeldelsen eller efterat anmeldelse lovmedholdelig burde ha fundet sted — eller som ikke bærer det i §§ 2 og 4 omhandlede politimerke, kan de foranstaltes opbragt. Saafremt eieren ikke melder sig inden 3 — tre — dage efter at der om hundens opbringelse er indtat bekjendtgjørelse i mindst 2 av byens dagblade og i tilfælde betaler skyldig avgift for det forløpne aar, kan hunden sælges eller dræpes med regres til vedkommende for forvoldte omkostninger. For hundens føde og bevogtning erlægges 30 øre daglig, for hvilke utgifter saavelsom for omkostninger ved kundgjørelsen erstatning kan fordres, forinden hunden tilbakeleveres.

Kan hundens eier eller besidder ikke utfindes, blir foranstaaende omkostninger saavelsom omkostninger ved at faa hunden dræpt at utrede av bykassen.

§ 6. Inden hvert aars 15 januar og 15 juli tilstiller politikammeret byens kæmner de indbetalte avgiftsbeløp tillikemed ekstrakt av den i henhold til § 1 førte fortegnelse. Ved samme leiligheter vedlægges en fortegnelse over dem, der har anmeldt sine hunder til beskatning, men ikke har erlagt avgiften, samt over dem, der er ilagt bøter for at ha undlatt den lovbefalte anmeldelse av avgiftspligtige hunder, forat utpantning for avgiften kan finde sted.

§ 7. Hvert aar i december maaned bringer politimesteren de om hundeavgiften gjældende bestemmelser i erindring ved bekjendtgjørelse i mindst 4 av byens dagblade.

§ 8. Forseelse mot § 4 i nærværende regler straffes med bøter efter straffelovens § 339, 2.

§ 9. Nærværende regler træder i kraft 1 januar 1909.

19 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved den av Vega herredsstyre, Nordland amt, under 10 oktober d. a. besluttede lukningsvedtægt for herredets utsalgssteder stadfæstes, dog med en enkelt forandring.

19 decbr. **Kongelig resolution****), hvorved meddeles approbation paa det av herredsstyret for Malvik herred, Søndre Trondhjem amt, i møte den 6 november 1908 vedtagne utkast til skogvedtægter for nævnte herred, dog med nogen forandringer.

19 decbr. **Kongelig resolution*****) hvorved i medhold av lov om laks- og sjøørretfiskerierne m. v. av 8 april 1905 § 30 a bestem-

*) Bekjendtgj. 21 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor vedtægten er indtat.

**) Bekjendtgj. 21 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor vedtægterne er indtat.

***) Bekjendtgj. 21 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor grænselinjerne er indtat.

mes, at bruken av drivgarn til fiske av laks skal være forbudt i tiden fra 1 mai til 31 juli i de fjorder i Finmarken amt, der ligger indenfor nærmere fastsatte grænselinjer. 19 decbr.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til § 88 i lov om bygningsvæsenet av 27 juli 1896 bestemmes, at den almindelige bygningslovgivning skal være gjældende for Medfjordvær i Berg herred, Tromsø amt, indenfor de av herredsstyret i møte den 31 oktober 1908 vedtagne grænser. 19 decbr.

Kongelig resolution**), hvorved 19 decbr.

1. i henhold til § 89 i lov om bygningsvæsenet for landets byer av 27 juli 1896 meddeles approbation paa de av Fredrikstad kommunestyre i møte den 14 oktober og 8 december 1908 vedtagne tillægsbestemmelser til bygningsloven, forsaavidt nævnte by angaar, dog med undtagelse av tillægsbestemmelsen til lovens § 77.
2. De approberte tillægsbestemmelser træder straks i kraft.

Kongelig resolution hvorved bestemmes: 19 decbr.

I. Den godtgjørelse for avsavn av embedsgaard, som i henhold til den geistlige lønningslov av 14 juli 1897 § 29 vil tilkomme sognepresten i et vordende Kraakerøy prestegjeld i Kristiania stift av Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond, fastsættes under forbehold av Stortingets samtykke til kr. 700,00 aarlig.

II. Under forbehold av Stortingets samtykke forhøies den sognepresten i Glemminge i 1883 tillagte husleiegodtgjørelse fra kr. 500,00 til kr. 800,00 aarlig.

III. — — —

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved enkefru Hanne Stockenbergs gavebrev av 7 november 1908 oprettede »Konsulatraad Thor Ferdinand Christer Stockenbergs og hustru Hanne, født Thommesens, legat for trængende arbeidere og deres efterlatte i Arendal og nærmeste omegn« og paa de av Arendal magistrat den 11 s. m. vedtagne statuter for dette legat, dog med en enkelt forandring. 19 decbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles stadfæstelse paa det av B. Knutzon ved gavebrev av 13 april 1908 opret- 19 decbr.

---

*) Bekjendtgj. 21 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor grænserne er indtat.

**) Bekjendtgj. 21 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 50, hvor tillægsbestemmelserne er indtat.

19 decbr. tede »Fru Elisa Knutzons legat til Elisa Knutzons feriekoloni« samt paa de under samme datum utarbeidede statuter for nævnte legat, dog med en enkelt forandring.

19 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved farvermester Nils Malling Scheldes testament av 9 februar 1905, oprettede »Farvermester Nils Malling Scheldes legat til fordel for syke ved Reknes sanatorium for tuberkuløse« og paa de for dette legat den 12 august 1908 utfærdigede statuter.

19 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa:

1) »Jørgen Olaus Olsen og Kristine Anna Olsdatter Blindheims legat« til bedste for mindre bemidlede enker, faderløse børn og syke personer inden Roald herred, oprettet ved Ole Andreas Jørgensen Blindheims gavebrev av 10 august 1905.
2) »Jørgen Olsen Blindheims legat« til fremme av kristelig oplysning inden Roald sogns menighet, oprettet ved Ole Jørgensen Blindheims gavebrev av 6 januar 1908, —

samt paa de henholdsvis den 24 august 1908 og 6 januar s. a. utfærdigede statuter for disse legater.

19 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved testament av 9 februar 1905 med kodiciller av 16 juni og 25 juli s. a. oprettede »Jacob Gaustads legat til Stange børnehjem« samt paa de for dette legat den 15 august 1908 utfærdigede statuter.

19 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes, at Kristiania overret fra 1 januar 1909 indtil videre sættes hver mandag kl. 12 middag.

19 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved Borge herred i Idde og Marker fogderi, Smaalenene amt, fra den tid som av amtmanden bestemmes deles i to herreder: Borge herred, omfattende Borge sogn, og Torsnes herred, omfattende Torsnes Sogn, paa de av begge sognestyrer i møte den 25 februar 1907 vedtagne vilkaar, dog med en enkelt forandring.

19 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved

1. politimesteren i Telemarken fra 1 januar 1909 fritages for hvervet som bestyrer av de hjælpefængsler, som ligger inden Telemarken politifuldmægtigs embedsdistrikt.
2. at politifuldmægtigen i Telemarken fra samme tid indtil videre antages til bestyrer av de nævnte fængsler.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa de i konstituerende generalforsamling den 15 september 1908 vedtagne love for »Hevne hest- og kvægforsikringsforening« i Hevne herred, Søndre Trondhjem amt, dog med et forbehold. 19 decbr.

Kongelig resolution, hvorved meddeles approbation paa de i generalforsamlinger den 29 december 1906 og 14 december 1907 vedtagne forandringer i §§ 18, 20 og 24 i den for Askvold brandassuranseforening ved høieste resolution av 19 april 1895, jfr. kongelig resolution av 18 mars 1899, approberte plan, saaledes at foreningen fremdeles kan nyde godt av de ved lovene av 9 august 1839 og 4 august 1845 hjemlede forrettigheter. 19 decbr.

Kongelig resolution, hvorved et utkast til instruks for det ved Stortingets beslutning av 4 og kongelig resolution av 21 august 1908 oprettede Palæfond godkjendes[1]) 19 decbr.

Kongelig resolution, hvorved 19 decbr.

1. den tidligere ved kongelig resolution av 10 september 1891 givne bemyndigelse for vedkommende regjeringsdepartementer til som sikkerhet for de under dem hørende oppebørselsbetjentes mulige ansvar til det offentlige m. v. istedenfor anordningsmæssig utfærdigede kautionsforpligtelser at motta garantiforskrivelser, utstedt av derpaa beregnede selskaper, herefter indtil videre alene skal omfatte garantiforskrivelser utstedte av det Norske Garantiselskap.
2. Finans- og Tolddepartementet bemyndiges til med det Norske Garantiselskap at avslutte den i utkast fremlagte overenskomst om de nærmere vilkaar for selskapets overtagelse av garantiforsikring for offentlige oppebørselsbetjenter.

Kongelig resolution*), hvorved den av Aker herredsstyre under 3 december d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved kongelig resolution av 22 november 1902 approberte lukningsvedtægt for utsalgssteder i Aker stadfæstes saaledes, at tillægget indtages som § 5 og vedtægtens nuværende § 5 blir § 6. 23 decbr.

Kongelig resolution*), hvorved den av Stathelle kommunestyre under 11 december d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved kongelig resolution av 22 september 1902 approberte lukningsvedtægt for utsalgssteder inden lade- 23 decbr.

[1]) Indtat i Stort. Forh. 1909. St. Prp. nr. 1. Hovedpost 1. Bilag 2. Side 13.

*) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor tillægget er indtat.

23 decbr. stedet stadfæstes saaledes, at tillægget indtages som § 3 og vedtægtens nuværende § 3 blir § 4.

23 decbr. **Kongelig resolution***), hvorved den av Namsos bystyre under 26 november d. a. fattede beslutning om tillæg til den ved kongelig resolution av 9 mars 1904 approberte lukningsvedtægt for byens utsalgssteder stadfæstes saaledes, at tillægget indtages som § 5 og vedtægtens nuværende § 5 blir § 6.

23 decbr. **Kongelig resolution****), hvorved den av Aardal herredsstyre, Nordre Bergenhus amt, under 1 december d. a. besluttede lukningsvedtægt for herredets utsalgssteder stadfæstes.

23 decbr. **Kongelig resolution**, hvorved bestemmes:

A. 2 toldopsynsmandsposter av 2den klasse i Larvik tolddistrikt (Langesund toldsted) inddrages fra 1 juli 1909 mot at der fra samme tid oprettes 2 toldopsynsmandsposter av 1ste klasse sammesteds.

B. — — — — — C. — — — — —

23 decbr. **Cirkulære** fra Arbeidsdepartementet, Poststyrelsen, hvori meddeles følgende tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse.

Fra 1 januar 1909 underholdes følgende nye postaapnerier:

1. Ekkilsøen paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Bremsnes herred, Romsdal amt, Kristiansund postdistrikt (brevhuset sammesteds nedlægges).
2. Finneidfjord paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Hemnes herred, Nordland amt, Bodø postdistrikt.
3. Gjerdrum paa gaarden Ask i Gjerdrum herred, Akershus amt, Kristiania postdistrikt, i landpostbudruten Kokstad—Kløften—Gjerdrum—Kokstad (Ask brevhus nedlægges).
4. Grusjø paa Hea i Eidskogen herred, Hedemarken amt, Kongsvinger postdistrikt, med bipost til Vestmarken postaapneri (Grusjølien brevhus nedlægges).
5. Hanevik i Nordhordland paa dampskibsanløpsstedet Hanevik i Alversund herred, Søndre Bergenhus amt, Bergen postdistrikt (brevhuset sammesteds nedlægges).
6. Hortenvær i Namdalen paa dampskibsanløpsstedet Horten i Leka herred, Nordre Trondhjem amt, Namsos postdistrikt (brevhuset Horten i Leka nedlægges).

---

*) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor tillægget er indtat.

**) Bekjendtgj. 24 decbr. i Lovtid. 1ste avd. nr. 51, hvor vedtægten er indtat.

7. Kaarstø paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Tysvær herred, Stavanger amt og postdistrikt (brevhuset sammesteds nedlægges). 23 decbr.
8. Lutnes i Trysil herred, Hedemarken amt, Elverum postdistrikt, med bipost til Søndre Trysil postaapneri.
9. Mindland paa dampskibsanløpsstedet Mindlandet i Tjøtta herred, Nordland amt, Namsos postdistrikt.
10. Storselsøy paa dampskibsanløpsstedet av samme navn i Rødøy herred, Nordland amt, Bodø postdistrikt.
11. Urnes i Sogn paa dampskibsanløpsstedet Urnes i Hafslo herred, Nordre Bergenhus amt, Bergen postdistrikt (brevhuset sammesteds nedlægges).
12. Utengen paa jernbanestationen av samme navn i Lier herred, Buskerud amt, Drammen postdistrikt.
13. Utvikbygden paa dampskibsanløpsstedet Utvik i Skodje herred, Romsdal amt, Aalesund postdistrikt (brevhuset Utvik nedlægges).

Fra samme tid vil postaapnerierne:

Langnesset i Salangen bli benævnt Salangsverket,
Rømua —»— Sørum,
Sørum i Valdres —»— Begna.

Kongelig resolution*), hvorved i henhold til lov om skyssvæsenet av 14 juli 1893 § 25, jfr. lov av 14 mars 1905, bestemmes, at det i tidsrummet fra 1 juni til 15 september i skyssruten Vik i Eidfjord—Maabøvand, Søndre Bergenhus amt, skal være forbudt andre end skyssanstalterne samt dem som dertil har erholdt politiets tilladelse at søke erhverv ved reisendes skyssbefordring. 31 decbr.

Kongelig resolution, hvorved bestemmes: 31 decbr.

I. Det tillates, at der for den søndre del av Skjold prestegjelds hovedsogn under Karmsund provsti i Kristiansand stift opføres et kapel paa en dertil utset tomt av Vaarenesset efter en av en arkitekt utarbeidet plan. Derhos bemyndiges Kristiansand stiftsdirektion til at samtykke i mindre væsentlige ændringer i byggeplanen, om saadanne under arbeidets gang maatte vise sig ønskelige eller nødvendige.

II. at der til dette kapel, som blir at benævne Vaarenesset kapel, indtil videre henlægges 10 gudstjenester aarlig, som tages av de Skjold hovedkirke nu tilliggende gudstjenester og blir at avholde til de tider av aaret, som Kristiansand biskop nærmere bestemmer.

III. — — — — IV. — — — —

*) Bekjendtgj. 6 januar 1909 i Lovtid. 1ste avd. nr. 1.

31 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det ved enkefru Regine Goplens testament av 10 mars 1909 oprettede »Ragna Goplens legat« til bedste for norske undersaatters kunstneriske utdannelse i musik og paa de den 3 august 1908 utfærdigede statuter for dette legat.

31 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved meddeles stadfæstelse paa det av enkefru Birthe Klaveness, Sværdstad, ifølge gavebrev fra hendes søn, A. F. Klaveness, av 13 juli 1908 oprettede »Helene Klaveness's legat« til sjøfolks trængende efterlatte i Sandeherred og paa de for dette legat den 31 juli 1908 utfærdigede statuter.

31 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved det geistlige og civile inddelingsnavn Frosten i Nordre Trondhjem amt for eftertiden blir at skrive Frosta.

31 decbr. **Kongelig resolution,** hvorved bestemmes:

1. Av dele av Trysil, Øvre Rendalen, Ytre Rendalen og Tolgen herreder, Hedemarken amt, oprettes paa de av vedkommende herredsstyrer vedtagne vilkaar et eget herred, som blir at benævne Engerdalen herred og, hvis grænser blir følgende:

   Fra riksgrænserøs nr. 134 paa Lillefjeld gaar grænselinjen i vestlig retning til Lillerøsjøen og følger raadelet mellem Jon. P. Eidets skogteig og Røteigen ned til Hakkespethaugen ved Storengersjøen straks syd for Røas munding; derfra over Storengersjøen til Storgrundet paa sjøens vestside. Herfra følger grænsen raadelet mellem K. G. Heggerisets skogteig og forhenværende Jo Søgrundets skogteig, hvilken linje fortsættes i vestlig like retning til høieste ryg av Tverfjeldets sydlige heldning, derefter i nordlig retning til høieste Tverfjeldet og fortsættes i ret linje videre nordover til høieste Storhøa, hvor grænsen træffer grænselinjen mellem Trysil og Ytre Rendalen herreder. Derfra gaar grænsen i sydlig retning til Klara elv følgende delet mellem Rendalen statsalmenning og Trysil kommunes eiendom. Grænsen gaar derefter over Klara elv, og følger den nuværende grænse mellem Trysil og Ytre Rendalen herreder op til det punkt, hvor man træffer vandskillet mellem Klaraelven og Nordre Osa. Grænsen følger derefter i nordlig retning nævnte vandskille til Kastflovola, hvorfra grænsen følger delet mellem statsskogen og de privates skoger til Elvebroen. Fra denne følger grænsen Klaraelven til det punkt i Galtbaaen, hvor Rendalen almenning gaar over paa vestsiden av Klaradalføret, derefter følges grænsen for Rendalen almenningsgrænse til

Gloføken, gaar derfra omtrent ret mot øst nordenfor Lang- 31 decbr.
sjøen gaard til grænsen mellem Øvre Rendalen og Tolgen herreder, følger denne grænse til Naalodden og derfra i ret linje til Karnæsodden ved Fæmundsjøens vestside. Fra dette punkt følger grænsen vestgrænsen fra den tidligere saakaldte Tolgen-Fæmundske almenning til amtsdelet mot Søndre Trondhjem amt. Videre østover efter amtsgrænsen til riksgrænsen.

2. Det overlates til amtmanden at bestemme tiden for det nye herreds oprettelse.

Rettelser.

I aargangen for **1905**, 2den avd., side 110, staar i 11te linje fra oven »kommanderende **General**« istedenfor »kommanderende **Admiral**«.

I aargangen for **1908**, 2den avd., side 44, 14de linje fra neden staar »embedelæge« istedenfor »embedslæge«; side 359, 13de linje fra oven staar »avholdos« istedenfor »avholdes«.

Tilføielser

til

tidligere aarganger.

Tillæg til aargangene 1906 og 1907.

1908

8 septbr. **Meddelelse** fra Finansdepartementet, hvorefter der:

1. Ved den ved kongelig resolution af 22 december 1906 meddelte approbation paa love for »Det stavangerske dampskibsselskabs funktionærers pensionsindretning« (jfr. Lovtid. for 1906 p. 825) bl. a. blev stadfæstet følgende bestemmelse:

   »Dampskibsselskabets tilskud gives paa den maade, at det ikke skal være gjenstand for udlæg eller afsætning fra noget medlems kreditors side. Heller ikke skal udlæg eller afsætning kunne gives i medlemmernes eget indskud under forudsætning af, at der i henhold til lov af 29de mars 1890 opnaaes kongelig approbation herpaa«, samt:

2. Ved den ved den norske regjerings resolution av 22 juli 1907 meddelte approbation paa statuter for »Det farmaceutiske understøttelsesselskabs tillægsfond« (jfr. Lovtid. for 1907 p. 334) bl. a. blev stadfæstet følgende bestemmelse:

   »Der skal under forudsætning af, at der paa disse bestemmelser opnaaes kongelig stadfæstelse i henhold til lov af 29 mars 1890 § 1 nr. 3 b, ikke kunne gives udlæg eller afsætning i de understøttelser, som maatte blive tilstaaet medlemmernes efterladte«.

Tillæg til aargangen 1908.

1907

Slutningsprotokoller, undertegnet paa den 3dje internationale konferanse i Bern den 18 mai 1907, angaaende Jernbanernes tekniske Enhet og angaaende lukning av jernbanevogner, der skal passere toldgrænse*). 18 mai.

Protocole final
pour
l'unité technique des chemins de fer.

Les Délégués des Gouvernements de l'Allemagne, de l'Autriche, de la Hongrie, de la Belgique, de la Bulgarie, du Danemark, de la France, de l'Italie, de la Norvège, des Pays-Bas, de la Roumanie, de la Russie, de la Suède et de la Suisse qui ont pris part à la IIIe Conférence pour l'Unité technique des Chemins de fer, ouverte à Berne le 6 mai 1907, savoir:

(Oversættelse).

Slutningsprotokol
for
jernbanernes tekniske enhet.

De Delegerede for Tysklands, Østerrikes, Ungarns, Belgiens, Bulgariens, Danmarks, Frankrikes, Italiens, Norges, Nederlandenes, Rumæniens, Ruslands, Sveriges og Schweiz's Regjeringer, som har tat del i den 3dje Konferanse for Jernbanernes tekniske Enhet, aapnet i Bern den 6 mai 1907, nemlig:

*) Slutningsprotokollerne er ogsaa undertegnet i det tyske sprog.
Protokollerne er for Norges vedkommende godkjendt ved den norske Regjerings resolution av 9 december 1907. (Se Norsk Lovtidende II avd. f. 1907 side 467).
Begge overenskomster træder i kraft fra 1 juli 1908 og er indtat 21 juli i Overenskomster for 1908 nr. 5.

1907 18 mai.

Monsieur **de Misani,**
Conseiller supérienr intime actuel, remplaçant permanent du Président de l'Office Impérial des chemins de fer,
Délégué du Gouvernement impérial allemand;

Monsieur **Karl Gölsdorf,**
Conseiller supérieur I. R.,
Délégué du Gouvernement I. R. autrichien;

Monsieur **Béla de Birly,**
Inspecteur principal de l'Inspection générale Royale hongroise des chemins de fer et de la navigation,
Délégué du Gouvernement Royal de Hongrie;

Monsieur **Dejaer,**
Conseiller des chemins de fer de l'Etat,
Délégué du Gouvernement Royal belge;

Monsieur **Peter Ticholoff,**
Ingénieur, Chef du service de la traction des chemins de fer de l'Etat,

Monsieur **Vassil N. Sallabacheff,**
Ingénieur, Chef du service de l'entretien des chemins de fer de l'Etat,
Délégués du Gouvernement Princier bulgare;

Monsieur **Busse,**
Directeur de la section des machines des chemins de fer de l'Etat,

Monsieur **J. V. Helper,**
Directeur de la section du trafic des chemins de fer de l'Etat,
Délégués du Gouvernement Royal danois;

Herr **von Misani,**
virkelig Geheime-Over-Bygningsraad, fast stedfortræder for Præsidenten for den Keiserlige Jernbanestyrelse,
Delegeret for den Keiserlige tyske Regjering;

Herr **Karl Gölsdorf,**
K. K. Over-Bygningsraad,
Delegeret for den K. K. østerrikske Regjering;

Herr **Béla de Birly,**
Overinspektør ved den Kongelige ungarske Generalinspektion for jernbanerne og for skibsfarten,
Delegeret for den Kongelige ungarske Regjering;

Herr **Dejaer,**
Statsjernbaneraad,
Delegeret for den Kongelige belgiske Regjering;

Herr **Peter Ticholoff,**
Ingeniør, Chef for Statsjernbanernes lokomotivtjeneste,

Herr **Vassil N. Sallabacheff,**
Ingeniør, Chef for Statsjernbanernes vedlikeholdstjeneste,
Delegerede for den Fyrstelige bulgarske Regjering;

Herr **Busse,**
Direktør for Statsjernbanernes maskinavdeling,

Herr **J. V. Helper,**
Direktør for Statsjernbanernes trafikavdeling,
Delegerede for den Kongelige danske Regjering;

Monsieur **Worms de Romilly,**
Inspecteur général des mines, membre du Comité de l'Exploitation technique des chemins de fer,

Herr **Worms de Romilly,**
Generalinspektør for bergverkerne, Medlem av Komitéen for Jernbanernes tekniske drift,

1907
18 mai.

Monsieur **Baume,**
Inspecteur général des Ponts et chaussées, en retraite, membre du Comité de l'Exploitation technique des chemins de fer,
Délégués du Gouvernement de la République française;

Herr **Baume,**
forhenværende Generalinspektør for Bro- og veivæsenet, Medlem av Komitéen for jernbanernes tekniske drift,
Delegerede for den franske Republiks Regjering;

Monsieur l'Ingénieur **Cesare Rota,**
Inspecteur supérieur des chemins de fer de l'Etat,

Herr Ingeniør **Cesare Rota,**
General-inspektør ved Statsjernbanerne,

Monsieur **Augusto Bosio,**
Inspecteur supérieur des douanes au Ministère des finances,

Herr **Augusto Bosio,**
General-toldinspektør i Finansministeriet,

Monsieur l'Ingénieur **Ferruccio Celeri,**
Inspecteur principal au Bureau spécial des chemins de fer au Ministère des travaux publics,
Délégués du Gouvernement Royal italien;

Herr Ingeniør **Ferruccio Celeri,**
Overinspektør ved jernbanekontoret i Ministeriet for de offentlige arbeider,
Delegerede for den Kongelige italienske Regjering;

Monsieur **G. Oxaal,**
Directeur de la section des machines de l'Administration des chemins de fer de l'Etat,
Délégué du Gouvernement Royal norvégien;

Herr **G. Oxaal,**
Direktør for maskinavdelingen i Styrelsen for Statsjernbanerne,
Delegeret for den Kongelige norske Regjering;

Monsieur **E. D. Kits van Heyningen,**
Membre du Conseil de surveillance des chemins de fer,
Délégué du Gouvernement Royal néerlandais;

Herr **E. D. Kits van Heyningen,**
Medlem av Tilsynsraadet for jernbanerne,
Delegeret for den Kongelige nederlandske Regjering;

Monsieur **E. S. Miclesco,**
Directeur général des chemins de fer roumains,

Herr **E. S. Miclesco,**
Generaldirektør for de rumænske jernbaner,

1907
18 mai.

Monsieur **Th. Dragu,**
Chef du service des ateliers et de la traction auprès de la Direction des chemins de fer roumains,
Délégués du Gouvernement Royal roumain;

Herr **Th. Dragu,**
Chef for verksteds- og lokomotivtjenesten ved Styrelsen for de rumænske jernbaner,
Delegerede for den Kongelige rumænske regjering;

Monsieur **Alexandre Korybout-Dachkevitch,**
Conseiller de Collège, Ingénieur en chef du matériel et de la traction au chemin de fer Varsovie-Vienne,
Délégué du Gouvernement Impérial russe;

Herr **Alexandre Korybout-Dachkekitch,**
Kollegialraad, Chefingeniør for materiellet og lokomotivtjenesten paa jernbanen Warschau—Wien,
Delegeret for den Keiserlige russiske Regjering;

Monsieur **Klemming, Victor Léonard,**
Administrateur et Chef du matériel roulant des chemins de fer de l'Etat,
Délégué du Gouvernement Royal suédois;

Herr **Klemming, Victor Léonard,**
Bestyrer og Chef for Statsjernbanernes rullende materiel,
Delegeret for den Kongelige svenske Regjering;

Monsieur **Robert Winkler,**
Directeur de la division technique du Département fédéral des postes et des chemins de fer,
Délégué du Conseil fédéral suisse,

Herr **Robert Winkler,**
Direktør for den tekniske avdeling i Forbundsdepartementet for post- og jernbanevæsen,
Delegeret for det schweiziske Forbundsraad,

se sont réunis aujourd'hui en séance de clôture, sous la présidence de Monsieur le Directeur *Winkler*, et conformément aux conclusions adoptées les 10, 13, 14, 15 et 16 mai 1907 par la Conférence, sont convenus, sauf ratification de leurs Gouvernements, de remplacer les dispositions du protocole final du 15 mai 1886 concernant l'unité technique des chemins de fer par les dispositions suivantes.

er idag traadt sammen til avsluttende møte, under forsæte av Herr Direktør *Winkler*, og er, overensstemmende med de av Konferansen den 10, 13, 14, 15 og 16 mai 1907 fattede beslutninger, kommet overens om, med forbehold av sine Regjeringers godkjendelse, at erstatte bestemmelserne i slutningsprotokollen av 15 mai 1886 angaaende Jernbanernes tekniske Enhed med følgende bestemmelser.

Art. I.

Largeur de la voie.

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
La largeur de la voie des chemins de fer, mesurée entre les bords intérieurs des têtes de rails, pour les voies neuves à poser et pour voies à réfectionner n'aura pas moins de	—	1435
dans les alignements droits et dans les courbes, y compris le surécartement, elle n'excédera pas	1470	—

Art. II.

Construction du matériel roulant.

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
§ 1.		
[1] Le matériel roulant des chemins de fer ne peut être exclu de la circulation internationale pour des motifs de construction touchant les points visés par le présent protocole, lorsqu'il répond aux conditions ci-après énumérées.		
[2] Il n'existe toutefois pas d'obligation d'admettre des véhicules dans les trains dont la composition est soumise à des prescriptions spéciales, si les véhicules en question ne répondent pas à ces prescriptions.		
[3] Les dimensions maximum et minimum énumérées ci-dessous s'ap-		

Art. I.

Sporvidde.

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
Skinnegangenes sporvidde, maalt mellem de indre kanter av skinnehoderne, skal ved spor, der anlægges fra nyt eller ombygges, paa ret linje ikke være under	—	1435
og i krumninger, sporudvidelsen indbefattet, ikke overstige	1470	—

Art. II.

Det rullende materiels konstruktion.

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
§ 1.		
[1] Det rullende materiel kan ikke tilbakevises paa grund av sin bygningsmaate, saavidt denne i de nedenstaaende punkter er berørt, naar det opfylder de i disse punkter opstillede betingelser.		
[2] Der bestaar dog ingen forpligtelse til i tog, for hvis sammensætning særskilte forskrifter er utfærdiget, at indsætte vogner, som ikke opfylder disse forskrifter.		
[3] De nedenfor angivne største og mindste maal gjælder saavel for for-		

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
pliquent soit au matériel à construire, soit au matériel existant, sauf les tolérances indiquées entre parenthèses pour ce dernier matériel.		
§ 2.		
[1] Ecartement des essieux extrêmes des véhicules à construire .	—	2500
[2] Cette disposition ne s'applique pas aux bogies.		
[3] Les véhicules dont l'écartement des essieux extrêmes ne dépasse pas 4500 mm., sont admis sur toutes les lignes ouvertes au trafic international.		
[4] L'écartement des essieux extrêmes est illimité pour les véhicules à bogies. Il l'est également pour les autres véhicules dont les essieux ont un déplacement suffisant pour permettre la circulation en courbe de 150 m. de rayon. Ces derniers véhicules porteront le signe ←⊂→, lorsque l'écartement de leurs essieux extrêmes dépassera 4500 mm. (voir annexe A).		
[5] Les prescriptions des Administrations de chemins de fer concernant le plus grand écartement admissible pour les essieux extrêmes des véhicules ne rentrant pas		

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
haandenværende som for nytanskaffendes materiel, saafremt ikke for førstnævnte de i klammere tilføiede maal er tilladte.		
§ 2.		
[1] Hjulstand for nybyggendes vogner . . .	—	2500
[2] Denne bestemmelse finder ikke anvendelse paa bogier.		
[3] Vogner med hjulstande indtil og inklusive 4500 mm. er tilladt paa alle jernbanelinjer, som er aapnet for international trafik.		
[4] For bogievogner er hjulstanden ubegrænset, for andre vogner da, naar deres aksler besidder en saadan forskyvbarhet, at vognene kan løpe gjennem krumninger med 150 m. radius. Vogner av sidstnævnte slags med en hjulstand av mere end 4500 mm. erholder merket ←⊂→ (se bilag A).		
[5] Baneforvaltningernes forskrifter angaaende den største tilladte hjulstand for vogner, som ikke gaar ind under avsnittene 3 og 4, blir at meddele de deltagende stater.		

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
dans les conditions indiquées aux alinéas 3 et 4, doivent être portées à la connaissance des Etats participants.		
[6] Lorsque plus de deux essieux sont montés sous un même châssis et que l'écartement des essieux extrêmes dépasse 4000 mm., les essieux doivent pouvoir se déplacer de telle sorte que les courbes de 150 m. de rayon puissent être passées sans difficulté.		
§ 3.		
Ecartement des roues d'un essieu, mesuré entre les plans intérieurs des bandages ou des parties qui en tiennent lieu	1336	1357
§ 4.		
[1] Largeur des bandages ou des parties qui en tiennent lieu . .	150	130
[2] Minimum toléré pour le matériel déjà existant à condition que l'écartement des roues (§ 3) soit au moins 1360 mm. . .	—	(125)
§ 5.		
Ecartement extérieur des boudins, mesuré à 10 mm. en contre-bas des cercles de roulement supposés écartés de 1500 mm. . . .	1425	1405

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
[6] Naar mere end to vognaksler er lagrede i samme ramme, saa maa, saafremt hjulstanden er større end 4000 mm., akslerne være saaledes forskyvbare, at krumninger med 150 m. radius uten vanskelighet kan passeres.		
§ 3.		
Avstand mellem hjulene paa en og samme aksel, maalt mellem de indre flater av hjulringene eller de deler, som tilsvarer disse	1366	1357
§ 4.		
[1] Bredde av hjulringene eller de deler, som tilsvarer disse . . .	150	130
[2] Tilladelig minimum for eksisterende materiel, under den betingelse, at avstanden mellem hjulene (§ 3) er mindst 1360 mm.	—	(125)
§ 5.		
Avstand fra yderkant til yderkant av sporkransene, maalt 10 mm. nedenfor de i 1500 mm. avstand fra hinanden forutsatte løpecirkler	1425	1405

Objects	Plus grande dimeusion en mm.	Plus petite dimeusion en mm.
§ 6.		
Hauteor des boudins, mesurée verticalement depuis le sommet des rails, les roues ayant la position normale, sur voie en alignement et en palier .	36	25
§ 7.		
Epaisseur des bandages des roues, mesurée dans le plan du cercle de roulement (§ 5)	—	25
§ 8.		
Les roues en fonte coulées en coquille sont admises sous les wagons à marchandises non munis de freins.		
§ 9.		
[1] Les deux extrémités de tous les châssis de véhicules doivent être munis d'appareils élastiques de choc et traction.		
[2] Cette disposition ne s'applique pas aux wagons destinés à des transports spéciaux.		
§ 10.		
[1] Hauteur des tampons mesurée verticalement du sommet des rails au centre des tampons:		

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
§ 6.		
Høide av sporkransene ved normal stilling av hjulene paa retlinjet, horisontal skinnegang, maalt lodret fra skinneoverkant	36	25
§ 7.		
Tykkelse av hjulringene, maalt i løpecirklernes plan (§ 5) .	—	25
§ 8.		
Coquilstøpte støpejerns hjul er tillatte under godsvogner, som ikke er forsynt med bremser.		
§ 9.		
[1] Elastiske drag- og støtapparater maa være anbragt i begge ender av vognene		
[2] Denne bestemmelse finder ingen anvendelse paa godsvogner, der anvendes til specielle transporter.		
§ 10.		
[1] Bufferhøide, maalt lodret fra skinneoverkant til bufferskivenes midte:		

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
pour les véhicules vides	1065	—
sous charge maximum	—	940
[2] Dimensions tolérées pour le matériel construit avant 1887:		
pour les véhicules vides	(1070)	—
sous charge maximum	—	(900)
§ 11.		
[1] Ecartement des tampons, d'axe en axe	1770	1710
[2] Dimensions tolérées pour le matériel construit avant 1887:	(1800)	(1700)
§ 12.		
[1] Diamètre des disques des tampons	—	340
[2] Dimensions tolérées pour le matériel construit avant 1887	—	(300)
[3] Pour les véhicules dont l'écartement des tampons est inférieur à 1720 mm., le diamètre horizontal des disques des tampons doit être au moins de 350 mm.		
§ 13.		
[1] Espaces libres aux extrémités des véhicules, des deux côtés de l'appareil de traction, entre celui-ci, les plateaux des tampons		

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
ved tomme vogne	1065	—
» største belastning	—	940
[2] Tilladelig maal for det før 1887 byggede materiel:		
ved tomme vogne	(1070)	—
» største belastning	—	(900)
§ 11.		
[1] Avstand mellem bufferne fra midte til midte	1770	1710
[2] Tilladelig maal for det før 1887 byggede	(1800)	(1700)
§ 12.		
[1] Bufferskivenes diameter	—	340
[2] Tilladelig maal for det før 1887 byggede materiel	—	(300)
[3] For materiel, hvor avstanden mellem bufferne er mindre end 1720 mm., maa bufferskivenes horisontale diameter mindst være 350 mm.		
§ 13.		
[1] Frie rum ved vognenes ender paa begge sider av dragindretningen, mellem denne, bufferskivene og de foran endestokken		

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
et les pièces rigides faisant saillie sur la traverse de tête en un point quelconque:		
Largeur	—	400
Profondeur, les tampons étant serrés à fond	—	300
Hauteur au-dessus du sommet des rails	—	1800
[2] Aucune limite n'est fixée pour le matériel existant.		
§ 14.		
[1] Saillie des tampons sur le crochet de traction, mesurée, parallèlement à l'axe du véhicule, de l'intérieur du crochet non tendu au front des tampons non serrés	400	300
[2] Dimensions tolérées pour le matériel construit avant 1887:		
Voitures	(430)	—
Wagons	(430)	(223)
§ 15.		
[1] Longueur des attelages, mesurée du front des tampons non serrés jusqu'à l'intérieur de l'étrier extrême, l'attelage étant entièrement tendu (tendeur desserré)	550	450
[2] Aucune limite n'est fixée pour le matériel construit avant 1887.		
§ 16.		
Petit diamètre de la section de l'étrier		

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
hvorsomhelst fremspringende faste deler:		
Bredde	—	400
Dybde ved helt indtrykte buffere.	—	300
Høide over skinneoverkant	—	1800
[2] For allerede eksisterende materiel fastsættes ingen maal.		
§ 14.		
[1] Fremspring av bufferne foran dragkroken, fra den ikke uttrukne dragkroks angrepsflate til støtflatene av de ikke indtrykte buffere, maalt parallelt med vognenes længdeakse	400	300
[2] Tilladelig maal for det før 1887 byggede materiel:		
Personvogne	(430)	—
Godsvogne	(430)	(223)
§ 15.		
[1]) Længde av koblingene, maalt fra støtflatene av de ikke indtrykte buffere til indsiden av paahægtningsbøilen, ved helt utskrudd og strakt kobling	550	450
[2] For det før 1887 byggede materiel fastsættes ingen maal.		
§ 16.		
Den lille diameter for tversnittet av		

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
d'attelage au contact du crochet de traction .	35	25

§ 17.

Attelage de sûreté. Les véhicules des chemins de fer doivent pouvoir être accouplés doublement, de telle façon que l'attelage de sûreté entre en fonction lorsque l'attelage principal se rompt. Les véhicules avec attelage de sûreté central doivent aussi permettre l'attelage double aux véhicules munis de chaînes de sûreté.

§ 18.

[1] Toute partie de l'attelage qui serait susceptible de descendre à moins de 130 mm. au-dessus du plan des rails devra pouvoir être relevée ou suspendue, de façon à être maintenue au moins à cette hauteur.

[2] Pour le matériel existant, cette disposition entrera en vigueur au 1er janvier 1812.

§ 19.

Les véhicules doivent être munis de ressorts de suspension.

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
koblingsbøilen ved berøringspunktet med dragkroken	35	25

§ 17.

Sikkerhetskoblinger. Det rullende materiel skal kunne la sig dobbelt sammenkoble paa saadan maate, at sikkerhetskoblingen træder i virksomhet, naar hodekoblingen brister. Vogner med central sikkerhetskobling skal tilstede den dobbelte sammenkobling ogsaa med materiel, som er forsynt med sikkerhetskjættinger.

§ 18.

[1] Koblingsdeler, som kan hænge lavere ned end 130 mm. over skinneoverkant, maa mindst kunne indskrues eller ophænges til denne avstand.

[2] For eksisterende materiel træder denne forskrift i kraft fra og med 1 januar 1912.

§ 19.

Vognene maa være forsynt med bærefjærer.

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
§ 20.		
Les freins doivent être disposés de façon qu'ils se serrent en tournant la manivelle à droite, c'est-à-dire dans le sens de la marche des aiguilles d'une montre.		
§ 21.		
[1] Distance des vigies ou autres pièces fixes saillantes sur le front des véhicules au front des tampons pressés à fond, mesurée suivant l'axe du véhicule	—	40
[2] Aucune limite n'est fixée pour le matériel existant.		
§ 22.		
Les dimensions du profil transversal des véhicules doivent répondre aux prescriptions des Administrations sur les lignes desquelles ils doivent circuler. Ces prescriptions sont à communiquer aux Etats intéressés.		
§ 23.		
Les serrures des voitures à voyageurs servant au trafic international doivent, en tant que les portes de ces voitures sont munies d'une fermeture à clef, correspondre à		

	Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
§ 20.		
Bremsene maa være saaledes indrettet, at de tilsættes ved dreining av sveiven mot høire, d. v. s. i urvisernes retning.		
§ 21.		
[1] Avstand av bremsersæter og andre utover vognendene fremspringende faste dele fra støtflaten av de helt indtrykte buffere, maalt efter vognaksen	—	40
[2] For eksisterende materiel fastsættes intet maal.		
§ 22.		
Vognenes tversnitsdimensioner maa tilsvare de baneforvaltningers forskrifter, over hvis linjer de skal gaa. Disse forskrifter blir at meddele de deltagende stater.		
§ 23.		
Laasene i de i den internationale trafik anvendte personvogner skal, naar dørene i disse vogner overhodet er laasbare med en nøkkel, passe for den ene eller den anden av de to nøkkel-		

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.		Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
l'une ou à l'autre des deux formes de clef représentées sur l'annexe B.			former, som er angit paa bilag B.		
§ 24.			§ 24.		
[1] Les portes roulantes extérieures doivent être construites de telle façon qu'elles ne puissent pas tomber.			[1] Utvendige skyvedører maa være saaledes konstruert, at de ikke kan falde ned.		
[2] Celles des wagons existants doivent satisfaire à cette condition au moins quand elles sont fermées.			[2] Paa eksisterende vogner maa dørene tilfredsstille denne forskrift idetmindste i lukket stilling.		
§ 25.			§ 25.		
Chaque véhicule doit porter, de chaque côté, des inscriptions indiquant:			Enhver vogn maa paa begge sider bære nedenstaaende betegnelser:		
1. le chemin de fer auquel le véhicule appartient ou qui l'a immatriculé;			1. Den jernbane, som den tilhører.		
2. le numéro d'ordre;			2. Løpenummer.		
3. la tare ou poids propre, roues et essieux compris. Toutefois, pour les wagons dont les essieux doivent être changés lors du passage à une autre largeur de voie, on admettra que le poids de la partie suspendue soit inscrit seulement sur la caisse et celui des essieux montés sur les boîtes de graissage;			3. Tara eller egenvegt inklusive aksler og hjul. Ved vogner, som løper over strækninger med forskjellig sporvidde og ved overgangen skifter hjulsatser, er det dog tilladt paa vognkassen at anføre vegten av den paa fjærene hvilende del og paa akselkassene vegten av hjul og akselkasser.		
4. pour les wagons et fourgons, la limite de			4. Ved gods- og bagagevogner bæreevnen og		

Objects	Plus grande dimension en mm.	Plus petite dimension en mm.
charge et la charge normale ou la charge normale seule. Lorsque l'inscription ne comportera qu'un seul nombre, celui-ci indiquera la charge normale. Dans ce cas, la limite de charge sera de 5 % supérieure à ce nombre;		
5. l'écartement des essieux extrêmes ou, lorsque le véhicule est à bogies, l'écartement des pivots des bogies et l'écartement des essieux extrêmes de chaque bogie;		
6. lorsqu'il y aura lieu, le signe ←⊖→ prévu au § 2 (voir annexe A);		
7. la date de la dernière révision;		
8. pour les véhicules à graissage périodique, le délai de graissage ainsi que la date du dernier graissage;		
9. pour les véhicules appartenant à des particuliers, le signe [P], placé après le numéro d'ordre.		

Største maal i mm.	Mindste maal i mm.
lasteevnen eller lasteevnen alene. Naar kun et tal et anført, betyr dette tal lasteevnen; bæreevnen er i saa tilfælde 5 pct. større.	
5. Hjulstanden; ved bogievogner avstanden mellem bogiecentrene og bogiernes hjulstand.	
6. Naar paakrævet, det i § 2 omhandlede merke ←⊖→ (se bilag A).	
7. Dato for sidste undersøkelse (revision).	
8. Ved vogner, som er indrettet for periodisk smøring, smøringsfristen og tiden for sidste smøring.	
9. Privatvogner derhos bak løpenummeret tegnet [P].	

Art. III.

Conditions d'entretien du matériel roulant.

§ 1.

[1] Les véhicules admis dans le trafic international doivent être maintenus dans un état d'entretien satis-

Art. III.

Det rullende materiels vedlikeholdstilstand.

§ 1.

[1] De vogner, der er tilstedt adgang til den internationale trafik, skal befinde sig i tilfredsstillende, ikke i

faisant qui ne compromette en aucune manière la sécurité de l'exploitation.

[2] Si tel n'est pas le cas, et, en particulier, si les véhicules ne remplissent pas les conditions des §§ 2 à 4, ou s'ils présentent l'une des défectuosités indiquées au § 5, ils peuvent être refusés.

§ 2.

Lors du passage d'un véhicule sur le réseau d'un pays voisin, le temps écoulé depuis la dernière révision minutieuse ne doit pas dépasser 3 ans. Toutefois, les véhicules, chargés ou non, pouvant rouler et rentrant dans leur pays d'origine, doivent être acceptés par les Administrations intermédiaires, même lorsque ce délai est écoulé.

§ 3.

[1] Les boîtes doivent être convenablement pourvues de matières de graissage.

[2] Les véhicules à graissage périodique, dont le délai de graissage est écoulé, ne peuvent quitter le réseau propriétaire sans un nouveau graissage.

§ 4.

Les wagons utilisés pour le transport de bestiaux doivent être rendus parfaitement nettoyés et désinfectés.

§ 5.

Défectuosités permettant le refus.

A. Défectuosités aux roues et aux essieux.

1. Roues présentant des traces d'un déplacement sur l'essieu.

nogen henseende for driftens sikkerhet truende tilstand. 1907 18 mai.

[2] Saafremt dette ikke maatte være tilfælde, specielt naar de ikke opfylder bestemmelsene i §§ 2 til 4, eller er beheftet med en av de i § 5 anførte mangler, kan de tilbakevises.

§ 2.

Ved overgangen paa et nabolands baner skal der ikke være forløpet mere end tre aar siden den sidste grundige undersøkelse (revision).

Til hjemmet tilbakevendende løpedygtige vogner, lastede eller tomme, blir imidlertid at overta av mellemliggende forvaltninger, selv om denne frist er overskredet.

§ 3.

[1] Akselkasserne skal være tilstrækkelig forsynt med smøremateriale.

[2] Vogner, indrettet for periodisk smøring, og hvis smørefrist er utløpet, maa ikke forlate den bane, de tilhører, uten ny smøring.

§ 4.

Vogner, benyttet til dyretransport, skal overleveres i grundig rengjort og desinfisert stand.

§ 5.

Mangler, som berettiger til tilbakevisning.

A. Mangler ved hjul og aksler.

1. Hjul, som viser spor av en bevægelse paa akslen.

1907 18 mai.

2. Roues dont les moyeux sont fendus sans être frettés.

3. Roues dont les jantes sont cassées de part en part et dont les bandages ont une épaisseur inférieure à 30 mm. au cercle de roulement. Des commencements de rupture à la jante ne sont pas des motifs de refus.

4. Roues ayant un rai cassé de part en part ou plus d'un rai fissuré et roues avec moyeu en fonte dans lequel la plupart des rais sont disloqués.

5. Roues pleines ayant une fissure circulaire s'étendant sur plus d'un cinquième de la zône circulaire où elle se trouve ou bien plus de deux fissures radiales.

6. Roues fondues sans bandages présentant des fentes. De légères paillettes sur la surface de roulement, ainsi que des défauts sans importance au corps de roue et provenant de la fonte, ne sont pas motifs de refus.

7. Roues dont le boudin a moins de 20 mm. d'épaisseur au point de contact avec le rail; roues ayant le boudin tranchant, c'est-à-dire dont l'usure est telle qu'il s'est formé une arête vive. Pour les véhicules à trois essieux, on ne tiendra pas compte de l'épaisseur des boudins aux roues du milieu.

8. Roues dont les surfaces de roulement présentent des plats de plus de 5 millimètres de flèche.

9. Roues dont les bandages sont écrasés, cassés, fendus en travers ou fendus en long.

2. Hjul, hvis nav er sprunget og ikke beslaat med paalagte ringer.

3. Hjul med hjulcentrets fælg (hjulcenter med eker) sprunget tvers av, og hvis hjulringer, maalt i løpecirklen, har en tykkelse mindre end 30 mm. Sprækker i hjulfælgen er ikke grund for tilbakevisning.

4. Hjul, som har en eke tvers av eller mere end en eke med sprækker, og hjul med støpejerns nav, i hvilket flertallet av eker er løs.

5. Skivehjul med ringformede sprækker i en længde av mere end en femtedel av den hele omkreds eller med mere end to radiale sprækker.

6. Støpte hjul uten hjulringer, som viser revner. Smaa avskallinger paa løpeflaten og ubetydelige mangler i skiven, som følge av støpefeil, er ingen grund til tilbakevisning.

7. Hjul, hvis sporkrans ved berøringspunktet med skinnen har en tykkelse av mindre end 20 mm. Hjul, paa hvis sporkrans der har dannet sig en skarp kant paa grund av slitage. Ved treakslede vogner kommer tykkelsen av midthjulenes sporkranser ikke i betragtning.

8. Hjul, som paa sin løpeflate har flate partier av mere end 5 mm. pilhøide.

9. Hjul med hjulringer, som enkelte steder er sammentrykt, sprunget, beheftet med brister tversover eller langsefter.

10. Roues à bandages séparés, lorsque :

a. les bandages sont lâchés ou bien présentent des traces d'un déplacement transversal;

b. plus de deux boulons, vis ou rivets de fixation de bandages sur la jante sont cassés, disloqués ou perdus;

c. en cas de fixation au moyen de cercles-agrafes rapportés :

1. les rebords (ou talons) des bandages, ou bien les cercles eux-mêmes ont des fentes de plus de 100 mm. longueur;

2. plus de 2 boulons d'attache des agrafes sont rompus.

11. Essieux faussés ou présentant des fentes ou des commencements de rupture.

12. Essieux sur lesquels frottent des tirants de frein ou d'autres pièces. Si les pièces qui frottent peuvent être enlevées et si l'usure ne dépasse pas une profondeur de 2,5 mm. (5 mm. sur le diamètre) et n'a pas d'arêtes vives, le véhicule doit être accepté.

B. Défectuosités aux boîtes d'essieux et aux coussinets.

1. Boîtes d'essieux avariées de sorte qu'elles ne peuvent plus guider suffisamment l'essieu, ou qu'elles ne peuvent plus contenir la matière lubrifiante.

2. Coussinets fortement échauffés.

10. Hjul med særskilte hjulringer, naar: 1907 18 mai.

a. Hjulringene er løs eller viser spor av en forskyvning til siden.

b. Mer end to av de til befæstigelse av hjulringen til fælgen tjenende skruer, bolter eller nagler er brukket, er løs eller mangler.

c. Ved hjulringbefæstigelse med sikkerhets- eller klammerringer.

1. Hjulringenes ansatser eller ringene selv er beheftet med brister av mere end 100 mm. længde.

2. Mer end to befæstigelsesskruer for klammerringene er brukket.

11. Aksler, som er forbøiet eller beheftet med sprækker eller brister.

12. Aksler, paa hvilke bremsestænger eller andre deler ligger og skurer. Lar de skurende deler sig fjerne, er dybden av indskuringen ikke mer end 2,5 mm. (5 mm. paa diameteren) og viser det indskrudde sted ingen skarpe kanter, blir vognen at overta.

B. Mangel ved akselkasser og lagere.

1. Akselkasser, som er saa beskadiget, at de ikke mer danner tilstrækkelig føring for akslerne eller ikke mer holder smørematerialet tilbake.

2. Varmgaatte aksellagere.

1907 18 mai.

C. Défectuosités aux ressorts de suspension.

1. Déplacement de plus de 20 mm. d'un ressort ou de sa feuille-maîtresse par rapport à la boîte d'essieu quand l'écartement des essieux extrêmes ne dépasse pas 4500 mm., et de plus de 5 mm. pour un écartement supérieur.

2. Rupture de la feuille-maîtresse d'un ressort de suspension.

3. Rupture d'une seule feuille intermédiaire vers le milieu, s'il s'agit du matériel à voyageurs, et rupture de deux ou plusieurs feuilles intermédiaires vers le milieu, s'il s'agit de wagons à marchandises.

4. Rupture d'un ressort en spirale dont la perte n'est pas empêchée par un arrêt ou par un boulon qui le traverse.

5. Absence ou rupture des pièces nécessaires à la fixation des ressorts.

6. Caisse ou brancards de châssis portant sur le collier du ressort de suspension, frottant sur les roues ou présentant des traces récentes de contacts de ce genre. Les traces anciennes de précédents contacts ou le contact de supports de sûreté sur les quarts extérieurs de la longueur des ressorts n'autorisent pas le refus.

NB. Les véhicules n'ayant pas plus de 4500 mm. d'écartement des essieux extrêmes, et se dirigeant vides vers leur réseau d'origine doivent être acceptés avec les défectuosités C, 2 à 6, pourvu qu'ils soient convenablement et solidement calés.

C. Mangler ved bærefjære.

1. Forskyvning av en bærefjær eller dennes hovedfjærblad i forhold til akselkassen om mer end 20 mm. ved vogner med ikke mer end 4500 mm. hjulstand, ved vogner med større hjulstand om mer end 5 mm.

2. Brud av en bærefjærs hodeblad.

3. Brud av et mellemblad nær midten ved personvogner; brud av to eller flere mellemblade nær midten ved godsvogner.

4. Brud av en spiralfjær, som ikke ved holder eller en gjennemgaaende bolt er beskyttet mot at falde ut.

5. Mangel eller brud av saadanne deler, som udfordres for fjærens befæstigelse.

6. Vognkassen eller langbærene liggende an paa fjærklaven, hjulenes streifning av disse deler eller friske spor av saadanne berøringer. Ældre spor av tidligere berøringer eller at sikkerhetsstøttene ligger an paa den ydre fjerdedel av fjærlængden berettiger ikke til tilbakevisning.

Anm. Vogner med ikke mer end 4500 mm. hjulstand, som løper tomme hjemover, blir ogsaa med de under C, 2 til 6, anførte mangler at overta, naar de istedetfor fjæreen er sikkert understøttet ved godt befæstede klosser.

D. Défectuosités aux appareils de choc.

1. Tiges ou ressorts de tampons cassés ou avariés de façon à empêcher le jeu des tampons.

2. Absence des pièces qui empêchent les tampons de tomber.

3. Faux-tampons cassés ou manquants. Les faux-tampons qui, bien qu'endommagés, offrent encore une garantie suffisante de solidité et de guidage des tampons, ne sont pas motifs de refus.

NB. Les véhicules se dirigeant viees vers leur réseau d'origine doivent être acceptés avec les défectuosités D, 1 à 3, s'ils peuvent circuler sans danger en queue d'un train.

E. Défectuosités aux appareils de traction.

1. Attelages principaux ou attelages ou chaînes de sûreté cassés, crochets de traction rompus ou présentant des commencements de rupture lorsque l'attelage réglementaire (comportant à la fois l'attelage principal et l'attelage de sûreté) avec d'autres véhicules devient impossible.

2. Tiges de traction, clavettes et manchons rompus ou présentant des commencements de rupture.

3. Absence des chaînes de sûreté ou des attelages de sûreté aux véhicules non munis d'appareils permettant l'emploi simultané des deux attelages principaux des deux véhicules en contact.

4. Ressorts de traction en spirale cassés ou ressorts de

D. Mangler ved støtindretningene. 1907 18 mai.

1. Brukne eller beskadigede bufferstænger og bufferfjærer, som forhindrer buffernes bevægelighet.

2. Mangel av de befæstigelsesmidler, som hindrer bufferstængene fra at falde ut.

3. Manglende eller brukne bufferhylser. Beskadigede bufferhylser, som gir sikker befæstigelse og bufferføring, er ingen grund til tilbakevisning.

Anm. Vogner, som løper tomme hjemover, blir at overta med de under D, 1 til 3 anførte mangler, naar de uten fare kan løpe bakerst i et tog.

E. Mangler ved dragindretningene.

1. Avslidte hodekoblinger eller sikkerhetskoblinger eller nødkjættinger, brukne eller sprukne dragkroker, naar paa grund av disse mangler den forskriftsmæssige kobling (ved hode- og sikkerhetskoblinger) med andre vogner blir umuliggjort.

1. Brukne eller sprukne dragstænger, kiler eller muffer.

3. Mangel av nødkjættinger eller sikkerhetskoblinger ved vogner, som ikke er saaledes indrettet, at begge hodekoblinger samtidig kan benyttes.

4. Brud av en dragspiralfjær eller et hodeblad av dragfjæren;

1907 18 mai.

traction à lames dont la maîtresse-feuille est cassée en un point quelconque, ou l'une des autres feuilles cassée vers le milieu.

NB. Les véhicules se dirigeant vides vers leur réseau d'origine doivent être acceptés avec les défectuosités E, 1 à 4, s'ils peuvent circuler sans danger en queue d'un train.

F. Défectuosités aux châssis et aux caisses de véhicules.

1. Plaques de garde cassées ou fissurées sur plus d'un tiers de la section, de même que plaques de garde disloquées, quand elles ne peuvent pas être assujetties par le serrage de boulons.

2. Brancards, traverses extrêmes, traverses intermédiaires intéressées à l'attelage, cassés en travers.

3. Pièces de la membrure de la caisse brisées complètement, avaries aux portes et aux fermetures, ainsi qu'aux parois de la caisse, au plancher et au pavillon, quand elles peuvent entraîner la détérioration du chargement ou compromettre la sécurité de l'exploitation.

NB. Les véhicules se dirigeant vides vers leur réseau d'origine ne peuvent être refusés pour cause d'avaries aux châssis que dans le cas où leur circulation ultérieure présenterait du danger.

§ 6.

Les véhicules avec freins avariés ou hors de service ne doivent pas être refusés, mais

brud paa midten av et av de andre blade.

Anm. Vogner, som løper tomme hjemover, blir at overta med de under E, 1 til 4 anførte mangler, naar de uten fare kan løpe bakerst i et tog.

F. Mangler ved understillinger og vognkasser.

1. Brukne eller over en trediedel av tversnittet sprukne, saavelsom løse akselføringer, forsaavidt disse ikke kan fastgjøres ved tiltrækning av skruer.

2. Tverbrud paa hodebærerne, endestykkene eller saadanne midtbjelker, som paakjendes av dragindretningen.

3. Helt itubrukne deler av stænderverket, beskadigelser ved dører og deres stængeindretninger, saavelsom ved vognkassens vægger, gulv og tak, naar derved lasten kan beskadiges eller driften utsættes for fare.

Anm. Hjemoverløpende tomme vogner kan paa grund av beskadigelser ved understillingen kun tilbakevises, saafremt deres videre gang er forbundet med fare.

§ 6.

Vogner med beskadigede eller ubrugbare bremser blir ikke at tilbakevise, men skal dog være

ils doivent être munis d'étiquettes bien apparentes et en caractères bien lisibles indiquant que le véhicule ne doit pas être utilisé comme frein. Les pièces avariées ou détachées qui pourraient compromettre la sécurité ou causer d'autres dommages doivent être démontées.

§ 7.

Les véhicules ramenés vides doivent être acceptés dans n'importe quel état par leur Administration propriétaire; pour les wagons ayant servi au transport des bestiaux, cette acceptation n'est toutefois obligatoire qu'après nettoyage et désinfection complets.

Art. IV.

Chargement des wagons.

§ 1.

Les wagons admis en trafic international ne peuvent pas être refusés si le chargement se trouve dans un état satisfaisant qui ne compromette en aucune manière la sécurité de l'exploitation et en particulier s'il remplit les conditions suivantes.

§ 2.

Les objets chargés sur wagons doivent être disposés et arrimés de telle sorte qu'ils ne puissent pas se déplacer, même dans le cas de chocs et de secousses.

§ 3.

[1] Le chargement doit être réparti aussi également que possible entre toutes les roues du wagon, particulièrement entre celles des essieux extrêmes.

forsynt med tydelige, iøinefaldende paaklæbesedler med dertil svarende paaskrift. Beskadigede eller løse deler, som kan utsætte driften for fare eller forøvrig forvolde skade, blir at afta. 1907 18 mai.

§ 7.

Egne tomme vogner maa overtages i hvilkensomhelst tilstand; til dyretransport benyttede vogner dog kun efter grundig renselse og desinfisering.

Art. IV.

Godsvognenes læsning.

§ 1.

De i den internationale trafik tillatte vogner maa ikke tilbakevises paa grund av sin læsning, naar lasten befinder sig i en tilfredsstillende, for banedriftens sikkerhet ikke i nogen henseende farlig stand, og særlig opfylder de efterfølgende betingelser.

§ 2.

De oplæste gjenstande maa ligge sikkert og fast og maa ikke kunne forskyve sig ved støt eller rystelser.

§ 3.

[1] Lasten skal være saaledes fordelt, at vognens og navnlig endeakslenes hjul blir muligst like belastet.

1907 18 mai.

[2] Les wagons, dont le chargement est inégalement réparti au point de faire reposer la caisse ou les brancards sur les colliers des ressorts de suspension ou de les faire frotter sur les roues, peuvent être refusés.

§ 4.

Le chargement d'un wagon ne doit pas dépasser la limite de charge. A défaut d'une limite de charge inscrite, une surcharge de 5 % au delà de la charge normale inscrite sur le wagon est permise.

§ 5.

[1] Le poids par roue de wagon ne doit pas dépasser le maximum permis sur chaque ligne.

[2] Les prescriptions des Administrations pour chaque ligne doivent être portées à la connaissance des Etats participants.

§ 6.

[1] Le chargement des wagons ouverts ne doit pas dépasser le gabarit de chargement admis sur les différents réseaux. Pour tenir compte du passage dans les courbes de faible rayon, la largeur des longs chargements doit être réduite.

[2] Les prescriptions des Administrations pour chaque ligne doivent être portées à la connaissance des Etats participants.

§ 7.

[1] Le chargement des wagons ouverts ne doit dépasser la traverse de tête qu'autant qu'il reste entre le chargement et les disques des tampons non enfoncés un espace d'au moins

[2] Vogner, hvis last er saa ulike fordelt, at vognkassen eller langbærerne ligger an paa fjærklaven eller streifer hjulene, kan tilbakevises.

§ 4.

En vogns belastning maa ikke overskride bæreevnen (maksimallasteevnen). Naar bæreevnen ikke er paaskrevet, kan den paaskrevne lasteevne overskrides indtil 5 pct.

§ 5.

[1] En vogns hjultryk maa ikke overstige det for en linje største tillatte tryk.

[2] Baneforvaltningenes forskrifter for de enkelte linjer skal meddeles de deltagende stater.

§ 6.

[1] Aapne godsvognes last maa ikke overskride de paa de enkelte baneomraader tillatte læsningsprofiler. Bredden av lange læs maa av hensyn til passage av skarpe kurver indskrænkes.

[2] Baneforvaltningenes forskrifter for de enkelte linjer skal meddeles de deltagende stater.

§ 7.

[1] Aapne godsvognes last maa kun rage ut over vognens endestykke saa langt, at der mellem skivene paa de ikke indtrykte buffere og lasten forblir et mellemrum, som maa utgjøre

400 mm. jusqu'à 2000 mm. au-dessus du niveau des rails, et d'au moins 200 mm. au delà. En outre, le chargement doit, pour l'accrochage des attelages, laisser subsister un espace complètement libre d'au moins 200 mm. au-dessus du crochet de traction et d'une largeur d'au moins 200 mm. de chaque côté de l'axe de ce crochet.

[2] Si le chargement dépasse la traverse de tête plus qu'il n'est admis ci-dessus, on doit ajouter un wagon de sûreté.

§ 8.

Pour le chargement de longs objets qui ne peuvent reposer sur un seul wagon, on doit employer deux wagons munis de traverses à pivot. Les wagons peuvent être réunis par l'attelage à vis, par une flèche en fer ou solidement armée de fer, par un wagon intermédiaire de raccord relié aux deux wagons porteurs par des flèches ou par les attelages, soit encore par le chargement lui-même s'il le permet et si chaque traverse supporte au moins 7,5 tonnes. Le chargement ne doit reposer que sur les traverses à pivot; il dépassera celles-ci d'au moins 300 mm. et d'au moins 1000 mm. lorsque le chargement seul réunit les wagons.

§ 9.

[1] Lors de l'emploi de wagons de sûreté ou de wagons intermédiaires, le chargement doit se trouver aux distances suivantes:

mindst 400 mm. indtil en høide av 2000 mm. over skinneoverkant, og ovenover denne høide mindst 200 mm. Desuten maa for indhegtning av koblingen et rum av mindst 200 mm. høide ovenover dragkroken og av mindst 200 mm. bredde til begge sider av dragkrokmidten lades helt frit av lasten. 1907 18 mai.

[2] Rager lasten mer ut over endestykket end det efter det foranstaaende er tilladelig, blir en beskyttelsesvogn at indsætte.

§ 8.

Til læsning av lange gjenstande, som ikke kan oplægges paa en vogn, maa anvendes to med svingbolstre forsynte vogner. Vognene kan forbindes ved skruekobling, ved koblingsstænger enten av jern eller forsynte med kraftige jernbeslag, ved en mellemvogn, som blir at forbinde med begge de bærende vogner ved de almindelige koblinger eller med koblingsstænger, eller, naar lasten egner sig dertil og belaster hvert svingbolster med mindst 7,5 ton, ved lasten selv. Lasten maa kun ligge an paa svingbolsterne og maa rage ut over disse mindst 300 mm., men mindst 1000 mm., naar vognene kun er forbundet ved lasten.

§ 9.

[1] Ved indsætning av beskyttelses- eller mellemvogner maa lasten forbli fjernet i følgende avstand:

1907 18 mai.

a. du plancher des dits wagons:
au moins 100 mm.;
b. des parois longitudinales des wagons de sûreté, lorsqu'elles ne sont pas d'au moins 100 mm. en contrebas du dessous du chargement:
au moins 300 mm. si le chargement ne dépasse pas le milieu du wagon,
au moins 500 mm. quand il en dépasse le milieu;
c. des parois longitudinales du wagon intermédiaire, lorsqu'elles ne sont pas d'au moins 100 mm. en contrebas du dessous du chargement:
au moins 500 mm., tant que la distance entre les pivots des wagons ne dépasse pas 20 mètres; lorsque la distance entre les pivots des wagons porteurs est supérieure à 20 mètres, les parois du wagon intermédiaire doivent toujours être à 100 mm. au moins en contre-bas du dessous du chargement.

[2] Ces espaces ne doivent pas être réduits pas le chargement d'autres objets.

[3] L'emploi de plus d'un wagon intermédiaire n'est pas admis.

Art. V.

Lorsque des améliorations ou modifications aux dispositions qui précèdent seront jugées désirables, de nouvelles conférences pourront être ouvertes,

a. fra disse vognes gulv:
mindst 100 mm.;
b. fra beskyttelsesvognenes sidevægger, saafremt disse vægger ikke ligger mindst 100 mm. under lasten:
mindst 300 mm., naar lasten rækker indtil midten,
mindst 500 mm., naar den rækker ut over midten;
c. fra mellemvognens sidevægger, saafremt disse vægger ikke ligger mindst 100 mm. under lasten:
mindst 500 mm., naar avstanden mellem svingbolstercentrene ikke er større end 20 m.; ved større avstande mellem svingbolstercentrene end 20 m. maa som mellemvogner kun anvendes vogner, hvis vægger ligger mindst 100 mm. under lasten.

[2] Disse spillerum maa ikke formindskes ved paalæsning av andre gjenstande.

[3] Mer end en mellemvogn er ikke tilladelig.

Art. V.

Naar fuldstændiggjørelse eller ændring i foranstaaende bestemmelser maatte ansees ønskelig, saa er enhver av de deltagende stater berettiget til at foreslaa

sur la demande de l'un des Etats intéressés et sur la convocation du Conseil fédéral suisse.

Art. VI.

[1] Les Etats qui n'ont pas encore adhéré aux stipulations relatives à l'Unité technique des chemins de fer sont admis à y accéder.

[2] Cette accession sera notifiée au Conseil fédéral suisse et par celui-ci aux autres Etats représentés dans la Conférence.

[3] Elle emportera de plein droit l'adhésion à toutes les clauses et l'admission à tous les avantages stipulés dans ces articles.

Art. VII.

Les Gouvernements intéressés feront connaître au Conseil fédéral suisse avant le 1er janvier 1908 la résolution qu'ils auront prise à l'égard des présentes dispositions.

Art. VIII.

Lorsque les Etats auront fait connaître leur résolution et au plus tard le 1er février 1908 le Conseil fédéral suisse proposera aux Gouvernements participants une date pour la mise en vigueur du présent protocole.

Art. IX.

Chaque Etat signataire a le droit de se retirer de l'Unité technique, moyennant un avertissement donné six mois à l'avance par son Gouvernement au Conseil fédéral suisse.

Fait et signé en quatorze exemplaires, à Berne, le dix huit mai mil neuf cent sept.

Signatures.

en ny konferanse for det schweiziske Forbundsraad. 1907 18 mai.

Art. VI.

[1] De Stater, som endnu ikke har tiltraadt overenskomsten angaaende jernbanernes tekniske enhet, har adgang til at tiltræde samme.

[2] Denne tiltrædelse skal meddeles til det schweiziske Forbundsraad, og av dette til de øvrige paa konferansen repræsenterte Stater.

[3] Den medfører fuldt ut tilslutning til samtlige bestemmelser og adgang til alle i disse artikler stipulerte fordele.

Art. VII.

De interesserte Regjeringer skal inden 1ste januar 1908 meddele det schweiziske Forbundsraad den beslutning, som de har tat angaaende nærværende bestemmelser.

Art. VIII.

Naar Staterne har tilkjendegit sin beslutning og senest 1ste februar 1908, skal det schweiziske Forbundsraad foreslaa for de deltagende Regjeringer et tidspunkt for nærværende overenskomsts ikrafttræden.

Art. IX.

Enhver signatarmagt har ret til at trække sig tilbake fra denne overenskomst ved en meddelelse, avgit 6 maaneder i forveien av dens Regjering til det schweiziske Forbundsraad.

Utfærdiget og undertegnet i fjorten eksemplarer i Bern den attende mai et tusen ni hundrede og syv.

Underskrifter.

1907
18 mai.

Protocole final
concernant
la fermeture des wagons devant passer en douane.

Les Déléguées des Gouvernements de l'Allemagne, de l'Autriche, de la Hongrie, de la Belgique, de la Bulgarie, du Danemark, de la France, de l'Italie, de la Norvège, des Pays-Bas, de la Roumanie, de la Suède et de la Suisse qui ont pris part à la IIIe Conférence pour l'Unité technique des Chemins de fer, ouverte à Berne le 6 mai 1907, savoir:

Monsieur **de Misani,**
Conseiller supérieur intime actuel, remplaçant permanent du Président de l'Office Impérial des chemins de fer,
Délégué du Gouvernement Impérial allemand;

Monsieur **Karl Gölsdorf,**
Conseiller supérieur I. R.,
Délégué du Gouvernement I. R. autrichien;

Monsieur **Béla de Birly,**
Inspecteur principal de l'Inspection générale Royale hongroise des chemins de fer et de la navigation,
Délégué du Gouvernement Royal de Hongrie;

Monsieur **Dejaer,**
Conseiller des chemins de fer de l'Etat,

Monsieur **de Thierry,**
Inspecteur général au Ministère des finances,
Délégués du Gouvernement Royal belge;

Monsieur **Peter Ticholoff,**
Ingénieur, Chef du service de la traction des chemins de fer de l'Etat,

(Oversættelse.)

Slutningsprotokol
angaaende
lukning av jernbanevogner, der skal passere toldgrænse.

De Delegerede for Tysklands, Østerrikes, Ungarns, Belgiens, Bulgariens, Danmarks, Frankrikes, Italiens, Norges, Nederlandenes, Rumæniens, Sveriges og Schweiz's Regjeringer, som har tat del i den 3dje Konferanse for Jernbanernes tekniske Enhet, aapnet i Bern den 6 mai 1907, nemlig:

Herr **von Misani,**
virkelig Geheime-Over-Bygningsraad, fast stedfortræder for Præsidenten for den Keiserlige Jernbanestyrelse,
Delegeret for den Keiserlige tyske Regjering;

Herr **Karl Gölsdorf,**
K. K. Over-Bygningsraad,
Delegeret for den K. K. østerrikske Regjering;

Herr **Béla de Birly,**
Overinspektør ved den Kongelige ungarske Generalinspektion for Jernbanerne og for skibsfarten,
Delegeret for den Kongelige ungarske Regjering;

Herr **Dejaer,**
Statsjernbaneraad,

Herr **de Thierry,**
Generalinspektør i Finansministeriet,
Delegerede for den Kongelige belgiske Regjering;

Herr **Peter Ticholoff,**
Ingeniør, Chef for Statsjernbanernes lokomotivtjeneste,

Monsieur **Vassil N. Sallabacheff,**
Ingénieur, Chef du service de l'entretien des chemins de fer de l'Etat,
Délégués du Gouvernement Princier bulgare;

Monsieur **Busse,**
Directeur de la section des machines des chemins de fer de l'Etat,

Monsieur **J. V. Helper,**
Directeur de la section du trafic des chemins de fer de l'Etat,
Délégués du Gouvernement Royal danois;

Monsieur **Worms de Romilly,**
Inspecteur général des mines, membre du Comité de l'Exploitation technique des chemins de fer,

Monsieur **Baume,**
Inspecteur général des ponts et chaussées, en retraite, membre du Comité de l'Exploitation technique des chemins de fer,
Délégués du Gouvernement de la République française;

Monsieur l'Ingénieur **Cesare Rota,**
Inspecteur supérieur des chemins de fer de l'Etat,

Monsieur **Augusto Bosio,**
Inspecteur supérieur des Douanes au Ministère des finances,

Monsieur l'Ingénieur **Ferruccio Celeri,**
Inspecteur principal au Bureau spécial des chemins de fer au Ministère des travaux publics,
Délégués du Gouvernement Royal italien;

Monsieur **G. Oxaal,**
Directeur de la section des machines de l'Administration des chemins de fer de l'Etat,
Délégué du Gouvernement Royal norvégien;

Herr **Vassil N. Sallabacheff,** 1907
Ingeniør, Chef for Statsjernbanernes vedlikeholdstjeneste, 18 mai.
Delegerede for den Fyrstelige bulgarske Regjering;

Herr **Busse,**
Direktør for Statsbanernes maskinavdeling,

Herr **J. V. Helper,**
Direktør for Statsbanernes trafikavdeling,
Delegerede for den Kongelige danske Regjering;

Herr **Worms de Romilly,**
Generalinspektør for bergverkerne, Medlem av Komitéen for jernbanernes tekniske drift,

Herr **Baume,**
forhenværende Generalinspektør for Bro- og veivæsenet, Medlem av Komitéen for jernbanernes tekniske drift,
Delegerede for den franske Republiks Regjering;

Herr Ingeniør **Cesare Rota,**
Generalinspektør ved Statsjernbanerne,

Herr **Augusto Bosio,**
Generaltoldinspektør i Finansministeriet,

Herr Ingeniør **Ferruccio Celeri,**
Overinspektør ved jernbanekontoret i Ministeriet for de offentlige arbeider,
Delegerede for den Kongelige italienske Regjering;

Herr **G. Oxaal,**
Direktør for maskinavdelingen i Styrelsen for Statsjernbanerne,
Delegeret for den Kongelige norske Regjering;

1907
18 maí.

Monsieur **E. D. Kits van Heyningen,**
Membre du Conseil de surveillance des chemins de fer,
Délégué du Gouvernement Royal néerlandais;

Monsieur **E. S. Miclesco,**
Directeur général des chemins de fer roumains,

Monsieur **Th. Dragu,**
Chef du service des ateliers et de la traction auprès de la Direction des chemins de fer roumains,
Délégués du Gouvernement Royal roumain;

Monsieur **Klemming, Victor Léonard,**
Administrateur et Chef du matériel roulant des chemins de fer de l'Etat,
Délégué du Gouvernement Royal suédois;

Monsieur **Robert Winkler,**
Directeur de la division technique du Département fédéral des postes et des chemins de fer,
Délégué du Conseil fédéral suisse,

se sont réunis aujourd'hui en séance de clôture, sous la présidence de Monsieur le Directeur *Winkler*, et conformément aux conclusions adoptées le 10 mai 1907 par la Conférence sont convenus, sauf ratification de leurs Gouvernements, des modifications à apporter aux numéros 4, 5 et 11 de l'article I, littera B du protocole final du 15 mai 1886 concernant la fermeture des wagons devant passer en douane.

Les dispositions applicables au point de vue des douanes aux wagons circulant en trafic

Herr **E. D. Kits van Heyningen,**
Medlem av Tilsynsraadet for jernbanerne,
Delegeret for den Kongelige nederlandske Regjering;

Herr **E. S. Miclesco,**
Generaldirektør for de rumænske jernbaner,

Herr **Th. Dragu,**
Chef for verksteds- og lokomotivtjenesten ved Styrelsen for de rumænske jernbaner,
Delegerede for den Kongelige rumænske Regjering;

Herr **Klemming, Victor Léonard,**
Bestyrer og Chef for Statsjernbanernes rullende materiel,
Delegeret for den Kongelige svenske Regjering;

Herr **Robert Winkler,**
Direktør for den tekniske avdeling i Forbundsdepartementet for post- og jernbanevæsen,
Delegeret for det schweiziske Forbundsraad,

er idag traadt sammen til avsluttende møte under forsæte av Herr Direktør *Winkler*, og er, overensstemmende med de av Konferansen den 10 mai 1907 vedtagne beslutninger under forbehold av sine Regjeringers godkjendelse kommet overens om at forandre nummerne 4, 5 og 11 i artikel I, litra B. i slutningsprotokollen av 15 mai 1886 angaaende lukning av vogner, der skal passere toldgrænse.

I henhold hertil skal forskrifterne angaaende den toldsikre indredning av jernbane-

international seront en conséquence les suivantes:

Art. I.

A. Dispositions générales.

Les wagons et compartiments de wagons employés pour le transport des marchandises et des bagages soumis à la douane doivent être construits en vue d'une fermeture facile et sûre, afin d'empêcher que les marchandises ou bagages enfermés dans l'espace de chargement ne puissent être enlevés ou échangés sans effraction ou sans qu'il reste de ce fait des traces visibles.

Il ne doit se trouver dans les wagons ou compartiments de wagons de ce genre aucun espace caché ou difficile à découvrir pouvant contenir des marchandises ou des bagages.

Chaque wagon doit porter sur ses deux longs côtés l'indication de son propriétaire et un numéro. Pour les wagons contenant plusieurs compartiments distincts, chacun de ces derniers doit être désigné par une lettre.

B. Dispositions spéciales.

Pour garantir la sûreté de la fermeture de ces wagons, ceux-ci devront satisfaire aux conditions suivantes:

1. Caisse des wagons.

Les parois latérales, le plancher, le toit et toutes les parties du wagon qui forment le compartiment destiné aux mar-

vogner i international trafik lyde saaledes: 1907 18 mai.

Art. I.

A. Almindelige bestemmelser.

De vogner og avdelinger av vogner, som skal anvendes til transport av toldgods, maa let og sikkert kunne avstænges paa saadan maate, at borttagelse eller ombytning av de i det for læsning bestemte rum henlagte varer ikke kan iverksættes uten anvendelse av vold og uten at der viser sig synlige merker.

I saadanne vogner eller avdelinger av vogner maa der heller ikke findes hemmelige rum eller rum, som vanskelig kan opdages, der er egnede til at opta gods eller effekter.

Enhver vogn maa paa begge langsider være forsynt med eiendomsmerke og nummer. Findes der i en vogn flere adskilte avdelinger, maa hver av disse betegnes med et bokstav.

B. Specielle bestemmelser.

For at opnaa en sikker stængning av det for læsning bestemte rum, maa vedkommende vogner specielt opfylde følgende betingelser:

1. Vognkasse.

Sidevæggene, gulvet, taket og alle de deler af vognen, som danner læsserummet, maa være fæstet saaledes, at de ikke

1907 18 mai.

chandises ou aux bagages doivent être fixés de façon qu'il soit impossible de l'extérieur de les détacher et de les remettre en place, sans qu'il en reste des traces visibles.

Toutes ces parties doivent être en bon état.

Les avaries éventuelles des parois des wagons ne pourront rendre ces véhicules impropres à un transport ultérieur que dans le cas où l'on pourrait craindre que les ouvertures résultant de ces avaries permettent d'avoir accès au chargement du wagon.

2. Vide entre les portes roulantes et les parois des wagons.

L'espace vide entre les portes roulantes fermées et la caisse des wagons couverts ne devra dans aucun cas dépasser le maximum de 20 millimètres.

3. Appareil de fermeture des portes roulantes.

Chaque porte roulante de wagon devra être munie d'un crochet à piton ou d'un autre mode de fermeture offrant la même sécurité.

La fixation de ces appareils de fermeture doit être telle que, les portes étant fermées, ils ne puissent être enlevés sans qu'on emploie la violence et qu'il en reste des traces visibles.

4. Pitons de fermeture douanière.

Les portes roulantes, les portes à vantaux, les portes des parois de tête, en un mot toutes les portes utilisables des wagons couverts, ainsi que les ouvertures utenfra kan løses og igjen fastgjøres uten at der efterlates synlige merker.

Alle disse deler maa være i god stand.

Tilfældige beskadigelser av vognvæggene gjør kun da vognen uskikket for videretransport, naar det kan befrygtes, at der gjennem de derved i væggen opstaaede aapninger kan haves adgang til lasten.

2. Avstand mellem skyvedørene og kassedelene.

Mellemrummet mellem skyvedørene i lukket tilstand og de lukte vogners vægflater maa ikke i noget tilfælde overskride et maksimum av 20 millimeter.

3. Skyvedørenes stængeindretninger.

Hver av vognens skyvedører maa være forsynt med en indfaldshake, eller en anden stængeindretning, der yder den samme sikkerhet.

Disse stængeindretninger skal være saaledes befæstet, at de, naar dørene er avstængt, ikke kan fjernes uten anvendelse av vold og uten at efterlate sig iøinefaldende merker.

4. Kramper for toldstængsel.

Skyvedørene, fløidørene, gavldørene og overhodet alle i benyttelse værende dører i de lukkede vogner samt i fyldnings- og uttømningsaapninger paa

tures de remplissage et de vidange des wagons-réservoirs (wagons-citernes), devront être pourvues de pitons ayant, dans œuvre, un diamètre d'au moins 15 millimètres, ou d'autres pièses de fermeture permettant d'introduire les cadenas douaniers et les plombs douaniers, de façon qu'il soit impossible d'ouvrir les portes ou les ouvertures de remplissage et de vidange sans violer la fermeture douanière.

Ces pitons ou autres pièces de fermeture douanière devront être fixés aux wagons au moyen de rivets, ou de boulons dont l'écrou soit tourné en dedans ou ne soit pas accessible une fois la porte fermée.

5. Fermeture de sûreté des portes roulantes.

La partie inférieure de la porte doit être munie d'un appareil de sûreté destiné à rendre impossible l'enlèvement de la porte roulante hors du rail sur lequel elle se meut.

Cet appareil peut consister, par exemple, en un crochet qui, lorsque la porte est fermée, se trouve engagé dans un piton rivé sur le rail, ou en un prolongement de la ferrure du montant de la porte jusque sous la tête du rail ou sous le rail lui-même, ou en une cornière ou un étrier rivés sur le rail, etc. Par exception, l'appareil de sûreté peut consister en une ferrure à trous qui permette l'emploi des cadenas douaniers et des plombs douaniers. Les porte-galets devront être fixés

kjedel- og reservoirvogner maa være forsynt med kramper med mindst 15 millimeter fri aapning eller andre stængeindretninger, som tilsteder anbringelse av toldhængelaas og toldbly saaledes, at en aapning av disse dører eller ifyldnings- og uttømningsaapninger ikke er mulig uten beskadigelse av toldstængslet. 1907 18 mai.

Disse kramper eller andre toldstængsler maa være fæstet til vognene ved hjælp av klinknagler eller bolter, hvis muttere ligger indvendig i kassen, eller som ved lukket dør er utilgjængelig.

5. Sikkerhetsstængsel for skyvedørene.

Den nedre kant av døren skal være forsynt med en særskilt sikkerhetsindretning, som gjør det umulig at løfte eller trække skyvedøren av løpeskinnen.

Denne sikkerhetsindretning kan bestaa f. eks. i en hake, som ved lukning av døren griper ind i en til løpeskinnen fastklinket krampe eller i en forlængelse av den indre dørramme til nedenfor løpeskinnen eller dennes hode eller i anordning av en fastnaglet vinkel eller bøile paa løpeskinnen selv o. s. v. Undtagelsesvis kan denne sikkerhetsindretning ogsaa bestaa i en gjennemhullet jernlap, som tilsteder anvendelse av toldlaas og toldbly. Holderne av dørrullene skal være saaledes

1907 18 mai.

de façon à ne pouvoir être enlevés sans effraction.

6. Rails des portes roulantes.

Les rails des portes roulantes devront être rivés sur au moins deux de leurs supports. Ces derniers devront eux-mêmes être fixés à la caisse du wagon de telle sorte qu'ils ne puissent en être détachés sans user de violence et sans qu'il reste de ce fait des traces visibles.

7. Guidage du haut des portes roulantes.

Les portes roulantes devront, à leur partie supérieure, être guidées par des barres ou des rails à coulisse convenablement fixés au wagon.

8. Portes à vantaux et portes de tête.

Pour les wagons couverts avec portes à vantaux (wagons à bière par exemple) ou portes aux parois de tête, ces portes devront, en outre de l'appareil de fermeture et de ferrures ne pouvant être détachés de l'extérieur, être munies d'un appareil de fermeture douanière satisfaisant aux conditions spécifiées sous le numéro 4, de façon qu'elles ne puissent être ouvertes sans que la fermeture douanière soit endommagée.

Les portes de tête non utilisées (par exemple pour les wagons disposés en vue du service d'ambulance) devront être fermées à demeure par un lambrissage, des lattes ou des ferrures offrant toute sécurité au point de vue douanier.

fæstet, at de ikke kan borttages uten anvendelse av vold.

6. Skyvedørenes løpeskinner.

Løpeskinnerne skal være fastklinket til mindst to av sine konsoler. Disse konsoler skal være saaledes forbundet med de faste deler av kassen, at de, naar vognen er lukt, ikke kan avtages uten anvendelse av vold og uten at efterlate iøinefaldende mærker.

7. Føring av den øvre del av skyvedørene.

Føringen av den øvre del av skyvedørene skal være sikret ved hjælp av stænger eller kulisseskinner, fæstet paa tilsvarende maate.

8. Fløidører og gavldører.

Ved lukkede vogner med fløidører (f. eks. ølvogner) eller med gavldører maa disse dører, foruten med stængeindretningen og med utvendig fra ikke avtagbare dørhængsler, ogsaa være forsynt med et toldstængsel, der tilfredsstiller betingelsene i nummer 4, saaledes at disse dører ikke kan aapnes uten beskadigelse av toldstængslet.

Ubenyttede gavldører (f. eks. paa vogner, som er indrettet for sanitetstjeneste) maa holdes toldsikkert lukket ved forskalinger, lister eller jernbaand.

9. Fenêtres et ouvertures pour la ventilation.

Lorsque les ouvertures pratiquées dans les wagons couverts, telles que fenêtres et ouvertures pour la ventilation, seront fermées par des barreaux, des grillages ou des tôles percées, les vides restants ne devront pas dépasser 30 centimètres carrés, de telle façon que le contenu du wagon ne puisse être enlevé à travers ces ouvertures. Aucune des pièces servant à fixer les grillages ne doit pouvoir être détachée de l'extérieur du wagon.

Si les ouvertures en question sont fermées, non par un grillage, mais au moyen de guichets à glissières ou à battant, ces pièces devront être fixées, savoir:

les guichets à battant ou à glissières horizontales, à l'aide de happes, de verroux, de crochets, de clavettes, ou de tout autre mode analogue de fermeture,

les guichets à glissières verticales, soit à l'aide des modes de fermeture qui viennent d'être énumérés, soit à l'aide d'une fermeture douanière répondant aux prescriptions du numéro 4, c'est-à-dire à l'aide de cadenas douaniers ou de cordes munies de plombs douaniers,

de façon qu'on ne puisse ouvrir les guichets du dehors sans effraction ni sans qu'il reste de ce fait des traces visibles, ou sans rupture de la fermeture douanière.

Les trous d'écoulement ménagés dans les planchers doivent

9. Vinduer og ventilationsaapninger. 1907 18 mai.

Naar de i de lukkede vogner forhaandenværende aapninger, saasom vindues- og ventilationsaapninger, er tilgitret med jernstænger, gittere eller gjennemhullede plater, saa maa de gjenværende aapninger ikke overskride 30 kvadratcentimeter, saaledes at der gjennem disse aapninger ikke kan uttages noget av vognens indhold. Ingen del, der tjener til gitterets befæstigelse, maa kunne avtages fra vognens utvendige side.

Naar de nævnte aapninger ikke er sikret ved forgitring, men ved skyve- eller klafluker, saa maa disse være fæstet paa følgende maate:

Klafferne eller de horisontale skyveluker ved hjælp av vridere, skaater, kastekroker, hasper eller lignende,

de vertikale skyveluker enten ved hjælp av de netop nævnte midler eller, naar de er forsynt med en forskriftene i nummer 4 tilsvarende toldlukkeindretning, ved hjælp av toldlaas eller toldbly,

og dette saaledes, at en aapning av samme utvendig fra ikke er mulig uten anvendelse av vold og uten at der efterlates iøinefaldende merker eller uten at toldstængslet ødelægges.

Avløpsaapninger i gulvene maa være forgitrede, naar de har

1907 18 mai.

être grillés, lorsque leur diamètre dépasse 35 millimètres.

10. Cages sur la toiture des wagons.

Pour les cages ménagées sur la toiture des wagons, fermées par des guichets ou des couvercles, on se conformera, en ce qui concerne le mode d'attache et de fermeture de ces derniers, aux dispositions stipulées sous les numéros précédents.

11. Wagons avec parois ou planchers à claire-voie.

Les wagons avec parois ou planchers à claire-voie, tels par exemple que les wagons à bestiaux, qui satisferont du reste aux conditions ci-dessus, ne pourront être employés que pour le transport de colis tels qu'il soit impossible d'enlever ces colis ou de soustraire tout ou partie de leur contenu à travers les claires-voies. En particulier, des liquides ou des marchandises en grains ou de consistance farineuse ne peuvent être transportés dans ces wagons, même renfermés dans des tonneaux ou dans des sacs.

12. Wagons ouverts à couvertures partielles fixes.

Les wagons ouverts, dont les parois de tête sont réunies par une forte barre et munies de couvertures partielles fixes d'au moins 75 centimètres de largeur, et dont les parois longitudinales ont au moins 50 centimètres de hauteur, peuvent, s'ils sont pourvus d'anneaux pour assujettir

mer end 35 millimeters diameter.

10. Takopbygninger.

For takopbygninger, som er lukket ved skyveluker eller laak, gjælder med hensyn til befæstigelsesmaaten og stængningen av samme de i de foregaaende nummere fastsatte bestemmelser.

11. Godsvogner med gjennembrudte vægger eller gulver.

Vogner med gjennembrudte vægger eller gulv som f. eks. kreaturtransportvogner, kan, selv om de opfylder de foranstaaende bestemmelser, kun anvendes til transport av saadanne kollier, som hverken hele eller i mindre deler kan fjernes gjennem aapninger i vægger eller gulv. Specielt maa væsker eller varer av kornet eller melet beskaffenhet, ogsaa i fat eller sækker, ikke transporteres i saadanne vogner.

12. Aapne vogner med faste takstykker.

Aapne vogner, hvis endevægger er forbundet med hinanden ved en sterk stang og forsynt med mindst 75 centimeter brede dækstykker, og hvis sidevægger er mindst 50 centimeter høie, kan, naar de er utrustet med ringer til befæstigelse av presenninger, under anvendelse av saadan

les bâches, être employés avec ces dernières pour le transport de marchandises douanables de toute espèce.

13. Autres wagons ouverts.

Les autres wagons ouverts pourvus d'anneaux ou d'autres pièces permettant d'assujettir des bâches peuvent être employés pour le transport de marchandises devant passer en douane, lorsqu'il s'agit de colis pesant chacun au moins 25 kilogrammes ou de marchandises dont le chargement dans des wagons couverts ou sur les wagons ouverts mentionnés ou numéro 12 n'est guère admissible ou n'est pas usuel, soit en raison de leur volume (grosses machines, pièces de machines, chaudières à vapeur, etc.), soit en raison de leur nature (bois, coton, charbons, cokes, sables, pierres, minerais, fers bruts ou vieux fers de toute espèce, fers en barres, bestiaux, harengs, huiles de poissons, pétrole, etc.).

Dans le cas particulier du présent numéro, il est laissé aux autorités douanières le soin de décider, conformément aux instructions qui leur seront données par les administrations supérieures douanières, si, pour prévenir l'enlèvement ou l'échange de ces marchandises, il est nécessaire de les couvrir d'une bâche, de leur apposer des plombs de contrôle ou de prendre d'autres mesures de sécurité, ou enfin s'il y a lieu de faire, par exception, abstraction générale d'une fermeture ou d'autres mesures pour assurer l'identité

overdækning benyttes til befordring av toldgods av alle slags. 1907 18 mai.

13. Aapne vogner av andre slags.

Aapne vogner av andre slags, der er forsynt med ringer eller andre til befæstigelse av presenninger egnede indretninger, kan benyttes til befordring av toldgods, naar det dreier sig om kollier, som enkeltvis veier mindst 25 kilogram, eller om gods, hvis læsning i lukkede vogner eller i aapne vogner av det i nummer 12 betegnede slags ikke er godt tilstedelig eller ikke brukelig paa grund av deres omfang (saasom store maskiner, maskindeler, dampkjedler o. s. v.) eller øvrige beskaffenhet (saasom trævirke, bomuld, kul, koks, sand, stener, ertser, ru- og avfaldsjern av alle slags, stangjern, kreaturer, sild, tran, petroleum o. s. v.).

I det foranstaaende tilfælde er det overladt toldmyndighetерne, overensstemmende med de dem av vedkommende overordnede myndigheter givne instruktioner, at avgjøre, om der til sikring mot fjernelse eller ombytning skal anbringes presenningsstængsel eller paalægges kontrolbly eller træffes andre forholdsregler, eller om der undtagelsesvis overhodet kan bortsees fra en avstængning eller andre forholdsregler for at sikre identiteten. Det toldpligtige gods kan ogsaa ledsages av en offentlig tjenestemand.

1907 18 mai.

de ces marchandises. L'autorité compétente peut aussi faire accompagner ces chargements.

Les instructions données par les administrations de chaque Etat pour l'exécution du paragraphe précédent seront portées à la connaissance des autres Etats contractants.

De av hver Stats overordnede myndigheter utstedte forordninger til utførelse av bestemmelserne i foranstaaende passus, skal meddeles de øvrige traktatstater.

14. Bâches et leur mode d'attache.

Les anneaux pour l'attache des bâches doivent être fermés et soudés, fixés par des pitons rivés ou avec des écrous à l'intérieur du wagon, et placés à une distance maximum de 115 centimètres, à peu près au niveau du plancher du wagon, et cela soit alternativement aux parois latérales mobiles ou aux portes et aux traverses fixes de tête, soit encore au châssis inférieur lui-même, de telle sorte que la corde de fermeture empêche, le cas échéant, d'enlever les parois mobiles ou d'ouvrir les portes.

Les bâches doivent être pourvues sur leurs bords d'ouvertures garnies d'œillets métalliques, dans lesquels passe la corde de fermeture, et échelonnés à peu près à la même distance les uns des autres que les anneaux fixés au wagon. On ne pourra employer des anneaux pour la fermeture des bâches qu'à leur partie supérieure.

Les bâches devront être de grandeur suffisante et en état convenable pour le but cherché. Les coutures, même pour les

14. Presenninger og deres befæstigelse.

De til befæstigelse av presenninger bestemte ringer maa ha sammensveisede ender. Ringene maa ved hjælp av indvendig i vognen fastklinkede eller fastskrudde kramper være anbragt i en maksimumsavstand av 115 centimeter enten vekselvis til de avtagbare sidevægger henholdsvis dører og de faste endestokker, eller paa understillingen omtrent i høide med gulvrammen, saaledes at presenningslinen hindrer saavel en avløftning av de mulig forhaandenværende bevægelige sidelemmer, som en aapning av dørene.

Presenningene maa langs kantene være forsynt med huller, hvorigjennem presenningslinen kan trædes. Disse huller skal være forsynt med metalkauser og maa være anordnet i omtrent samme avstand som ringene paa vognene. Kun paa de øvre deler av presenningene er ringer til avlukning tillatt.

Presenningene maa være av tilstrækkelig størrelse og i en til formaalet svarende god stand. Mulige sømmer paa samme, selv

pièces rapportées, devront se trouver à l'intérieur, ou être doubles, c'est-à-dire formées de deux lignes de points-de-fil distantes de 15 à 25 millimètres.

Les cordes de fermeture devront être d'une seule pièce et pourvues aux deux extrémités de pointes métalliques. En arrière de ces pointes, il doit être réservé des œillets permettant, une fois les extrémités de la corde bien et dûment nouées, d'en effectuer la fermeture douanière.

Art. II.

Les Gouvernements intéressés feront connaître au Conseil fédéral suisse avant le 1er janvier 1908 la résolution qu'ils auront prise à l'égard des dispositions faisant l'objet de l'article Ier.

Art. III.

La Convention entrera en vigueur trois mois après le jour où le Conseil fédéral aura fait savoir aux Gouvernements intéressés qu'elle a été définitivement adoptée par tous les Etats intéressés.

Art. IV.

Chaucun des Etats intéressés se réserve le droit de proposer en tout temps au Conseil fédéral suisse la revision des dispositions convenues, en exposant les motifs qui lui dictent sa demande, et en indiquant la date à laquelle il désire voir fixer l'ouverture des négociations y relatives.

ved indsatte deler, maa enten befinde sig paa indsiden eller være dobbelt anordnet, d. e. i to linjer med 15—25 millimeters avstand. 1907 18 mai.

Linerne maa bestaa av et eneste stykke og ved begge ender være forsynt med metalspidser. Bak disse spidser maa der være anbragt huller, i hvilke toldstængslet kan indhænges, efterat sammenknytning av lineendene er foretat.

Art. II.

De interesserte Regjeringer skal inden 1 januar 1908 meddele det schweiziske Forbundsraad den beslutning, som de har tat angaaende de bestemmelser, der utgjør emnet for artikel I.

Art. III.

Overenskomsten skal træde ikraft 3 maaneder efter den dag, paa hvilken Forbundsraadet har meddelt de interesserte Regjeringer, at den er blit endelig vedtat av alle de interesserte Stater.

Art. IV.

Enhver av de interesserte Stater forbeholder sig ret til naarsomhelst at foreslaa for det schweiziske Forbundsraad en revision av de overenskomne bestemmelser med angivelse av de motiver, som foranlediger dens begjæring og med angivelse av det tidspunkt, til hvilket den ønsker at se fastsat aapningen

1907 18 mai.

A défaut d'entente, l'Etat qui aura fait la proposition aura le droit de ce considérer comme n'étant plus lié par la Convention dès l'expiration d'un délai de six mois à partir de la date proposée pour l'ouverture des négociations.

Fait et signé en treize exemplaires, à Berne, le dix huit mai mil neuf cent sept.

Signatures.

av forhandlingerne i saken. I mangel av enighet skal den Stat, som har fremsat forslaget, ha ret til at anse sig som ikke længer bunden ved overenskomsten fra utløpet av et tidsrum av 6 maaneder at regne fra det for aapningen av forhandlingerne foreslaadde tidspunkt.

Utfærdiget og undertegnet i tretten eksemplarer i Bern den attende mai et tusen ni hundrede og syv.

Underskrifter.

1908 8 april. 4 mai.

Ministerielle noter utvekslet mellem Norges Utenriksminister og Storbritanniens Minister i Kristiania angaaende fortolkningen av uttrykket »tredje stat« i deklaration av 12 juli 1881 om gjensidig understøttelse av sjømænd*).

Monsieur le Ministre.

Par une lettre en date du 28 novembre dernier M. Max Müller a bien voulu exprimer à M. Løvland le désir du Gouvernement de Sa Majesté Britannique de savoir l'opinion du Gouvernement norvégien au sujet de l'application à la Suède, après la dissolution de l'union entre la Norvège et la Suède, de l'expression »un pays tiers« dans la déclaration conclue le 12 juillet 1881 entre les gouvernements de Grande—Bretagne d'une part et de Norvège et de Suède de l'autre part, concernant l'assistance à donner aux Marins délaissés.

En réponse de cette communication, j'ai l'honneur de porter

(Oversættelse.)

Herr Minister.

Ved en skrivelse av 28 november sidstleden har herr Max Müller overfor herr Løvland git uttryk for Hans britiske Majestæts regjerings ønske om at erholde sig meddelt den norske regjerings formening om, hvorvidt uttrykket »en tredje stat« i deklarationen av 12 juli 1881 mellem Storbritanniens regjering paa den ene side og Norges og Sveriges regjeringer paa den anden side om understøttelse av efterladte sjømænd efter opløsningen av unionen mellem Norge og Sverige er anvendelig paa Sverige.

Som svar paa denne henvendelse har jeg den ære at bringe

*) indtat 21 juli i Overensk. for 1908 nr. 5.

à votre connaissance que le gouvernement norvégien est d'avis que l'expression »un pays tiers« dans la déclaration doit comprendre la Suède.

Si votre Gouvernement partage cette manière de voir, je vous serais reconnaissant de bien vouloir m'en donner, en son nom, l'assurance afin que l'interprétation en question serait à l'avenir officiellement constatée à titre de réciprocité.

Veuillez agréer o. s. v.

(sign.) **W. Christophersen.**

Sir **Arthur Herbert,**
Envoyé Extraordinaire et
Ministre Plénipotentiaire de
Sa Majésté Britannique,
etc. etc. etc.

til Deres kundskab, at den norske regjering er av den mening, at uttrykket »en tredje stat« i deklarationen bør gjælde Sverige. 8 april. 4 mai.

Hvis Deres regjering deler denne synsmaate, vil jeg være Dem taknemmelig for derom i dens navn at gi mig en forsikring, saaledes at den omspurte fortolkning for fremtiden anses officielt gjensidig fastslaat.

Mottag o. s. v.

W. Christophersen.

Sir **Arthur Herbert,**
Envoyé Extraordinaire &
Ministre Plénipotentiaire de
Sa Majésté Britanique
etc. etc. etc.

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Det kgl. Utenriksdepartement, 2den avdeling, Kristiania 16 mai 1908.

A. Kielland,
ekspeditionschef.

Monsieur le Ministre.

With reference to Your Excellency's Note of the 8th April regarding the question as to the application to Sweden of the term »third state« in the Agreement dated July 12 1881 between the Governments of Great Britain and Sweden and Norway for the Mutual Relief of

Herr Minister. 4 mai.

Under henvisning til Deres Excellences Note av 8 april angaaende spørsmaalet om anvendelse paa Sverige av uttrykket »tredje stat« i deklarationen av 12 juli 1881 mellem Storbritanniens og Sveriges og Norges regjeringer om gjensidig understøttelse av nødlidende sjømænd,

4 mai. Distressed Seamen, I have the honour to inform Your Excellency that I am authorized by my Government to give an assurance to the Norwegian Government that, in their opinion, the term »third State« in the above-mentioned Agreement, should include Sweden.

I aivail myself o. s. v.

(sign.) **Arthur Herbert.**

His Excellency
Monsieur **Christophersen**
Ministre des Affaires Étrangères
etc. etc. etc.

har jeg den ære at meddele Deres Excellence, at jeg av min regjering er bemyndiget til at tilkjendegi den norske regjering, at uttrykket »tredje stat« i den ovenfor nævnte deklaration efter min regjerings opfatning ogsaa bør omfatte Sverige.

Jeg benytter o. s. v.

Arthur Herbert.

Hans Excellence
Herr **Christophersen,** Minister
for de utenrikske anliggender
etc. etc. etc.

Oversættelsens rigtighet bekræftes.

Det kgl. Utenriksdepartement, 2den avdeling, Kristiania 16 mai 1908.

A. Kielland,
ekspeditionschef.

Alfabetisk register

til

Norsk Lovtidende, 2den avdeling

for

1908.

Oversigt

over registrets avdelinger.

Arv og skifte, umyndige og verger.

Assuransevæsen (brand-, livs- m. m.).

Auktionsvæsen.

Bank- og pengevæsen, sparebanker, gjældsbrev.

Brand- og bygningsvæsen, den Almindelige Brandkasse.

Brændevin, øl m. v.

Bøker, litteratur, kunst, oldsaker, museer m. v.

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v.

Egteskap, forældre og børn.

Fattigvæsen, offentlige stiftelser, legater m. v.

Fiskeri og jagt.

Forbrydelser, straffer, strafanstalter.

Handel, haandverk, fabrikker, bergverk.

Jurisdiktions- og grænseforandringer, delinger og navnforandringer for distrikter.

Kirker og kirkegaarder.

Kjøbstæder og ladesteder.

Kommune- og valgvæsen.

Kongen og kongehuset.

Landvæsen.

Love og grundlovsbestemmelser m. v..

Maal og vægt.

Medicinal- og sundhetsvæsen.

Militærvæsen, vernepligt.

Pant.

Pensionsvæsen, pensioner, enkekasser.
Politivæsen.
Post- og telegrafvæsen.
Privilegier, rang, titler, ordener m. v.
Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.
Religion, gudstjeneste og geistlighet.
Retten.
Samfærdselsmidler (veivæsen, jernbaner, skyss m. v.).
Sjøvæsen, havne-, lods-, fyr- og redningsvæsen.
Skatter og avgifter.
Skogvæsen, almenninger, fløtnings- kanal-(vasdrags-)væsen.
Skole- og undervisningsvæsen.
Sociale anliggender.
Sparebanker (se bank- og pengevæsen).
Sportelvæsen.
Statistik.
Statskassen, statens eiendomme.
Stempelvæsen.
Stortinget, stemmeret.
Sverige.
Toldvæsen, ind- og utførsel.
Traktater, (se diplomati m. v.).
Tyende.
Veivæsen, (se samfærdselsmidler).
Ægteskap, (se egteskap m. v.).

Arv og skifte, umyndige og verger.

1908				Side
Febr.	1	Res.	om forvaltningsavgiften for aaret 1908 ved Kristiania overformynderi	42
—	6	Skr.	om betydningen av et testaments bestemmelse ang. arveavgiftens utredelse	45
Mars	28	Kundgj.	om arveavgift m. v. i budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909	80
April	4	Skr.	om hvorvidt der skal beregnes arveavgift efter en mand, som ved et gjensidig, men omstødelig testament har efterlatt sine eiendele til sin hustru m. v.	98
Mai	22	Lov	indeh. forandringer i lov om overformynderiet i Kristiania m. v. av 25 februar 1899	134
Aug.	29	Skr.	om at der ved beregning av arveavgift skal ske fradrag for offentlige og kommunale utgifter i anl. av arvlaterens ophold paa tuberkulosehjem . . .	393

Assuranseveæsen (brand-, livs- m. m.)

1908				
Janr.	25	Res.	om »lov for det gjens. trygdelag mot skade-eld i Gjerstad herad«	36
—	25	Res.	om forandringer i planen for Naustdals brandassuranseforening	36
Febr.	15	Res.	om tillæg til do. for Stadsbygden prestegjelds brandforsikringsforening for huse	54
Mars	28	Res.	om forandring i planen for Fitjar brandassuranseforening for husebygninger	88
—	28	Res.	om ny plan for Biri gjens. brandforsikringsforening	88
April	3	Res.	om ny plan for Id gjensidige brandforsikringsforening for løsøre	97
—	10	Res.	om love for brandforsikringsselskapet »Vesta« . .	103
—	24	Res.	om forandringer i planen for Fuse herreds brandforsikringsindretning	113
Mai	5	Res.	om forandringer i statuterne for Sparbu hesteforsikringsforening	118
Juni	30	Lov	indeh. forandringer i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslov av 12 juli 1906	246

1908 Side
Juli 8 Res. om plan for Vossestranden brandforsikringsselskap for bygninger 251
— 9 Skr. om at Riksforsikringsanstaltens tilsynsmænd i en by ikke pligter at opkræve præmien m. v. for statens og amtets forsikringspligtige for virksomheter utenfor byen og om at vedk. bykommune er uten ansvar for disse oppebørsler 254
— 17 Res. om fareklasse for skogsarbeide (hugning og kjøring av tømmer m. v.) 260
Aug. 8 Lov om ulykkesforsikring for fiskere 290
Septbr. 8 Res. om forandring i loven for Søndre og Nordre Land private brandforsikringsforening 395
— 23 Res. om plan for Gjerdrum gjensidige brandforsikringsforening for bygninger 429
— 23 Res. om forandring i plan for Meldal brandforsikringsforening for bygninger 429
Oktbr. 3 Res. om ny plan for Løiten brandforsikringsindretning 438
— 3 Res. om forandr. i planen for Aasnes gjensidige brandforsikringsforening 438
— 17 Res. om planer for en gjensidig brandforsikringsforening for bygninger og en lign. for løsøre inden Vinger herred 453
— 24 Res. om plan for Ømark gjensidige brandforsikringsforening for bygninger og løsøre 467
— 24 Res. om ny plan for Skudenes og Aakre herreders private brandforsikringsforening 467
Novbr. 7 Forskrifter vedk. ulykkesforsikring for fiskere 482
— 14 Res. om optagelse av karensforsikring i livsforsikringsaktieselskapet »Norrøna« 492
— 27 Res. om forandringer i planen for Kvam sogns brandassuranseforening 513
Decbr. 11 Res. om forandringer i planerne for Eidskogen brandforsikringsforening for bygninger og for løsøre . 520
— 19 Res. om love for »Hevne hest- og kvægforsikringsforening« 525
— 19 Res. om forandringer i planen for Askevold brandassuranseforening 525
— 19 Res. om at de i kgl. res. av 10 septbr. 1891 omhandlede garantidokumenter alene skal omfatte garantiforskrivelser fra det Norske Garantiselskap m. v. 525

Auktionsvæsen.

1908
Septbr. 12 Skr. om beregning av gebyr for tinglæsning av auktionsskjøte paa fast eiendom 399
— 21 Skr. om at en vares ukuranthet ikke er tilstrækkelig grund for tilladelse til salg ved auktion . . . 427

1908 Side
Septbr. 25 Skr. om at et insolvent aktieselskaps bo ikke kan likestilles med de i handelslovens § 16, 5 nævnte boer, saaledes at boets varer kan sælges ved auktion 430

Bank- og pengevæsen, sparebanker, gjeldsbrev.

1908
Janr. 25 Res. om forandringer av planen for Liknes sparebank 37
— 25 Res. om forandring - do. - Bardo do. 37
— 25 Res. om forandringer - do. - Narvik do. 37
Febr. 6 Res. om forandring - do. - Gjerstad herreds sparebank 44
— 6 Res. om plan for Aadalen sparebank 45
— 10 Res. om forandring av planen for Borge sparebank . . 47
— 10 Rundskr. om faste kurser ved stempling av veksler . . 50
— 25 Res. om forandring i planen for Stokke sparebank . . 59
— 25 Res. om do. i do. - Langesund do. . . 59
— 25 Res. om do. i do. - Kvikne do. . . 59
— 25 Res. om do. i do. - Vang do. . . 59
— 25 Res. om do. i do. - Dyrø do. . . 59
— 25 Res. om do. i do. - Østre Slidre do. . . 59
— 25 Res. om forandringer i do. - Søndre Odalen Sparebank 59
— 25 Res. om plan for Avaldsnes sparebank 60
— 29 Res. om do. - Malangen do. 62
Mars 14 Res. om ny plan for Strinden sparebank 76
— 28 Res. om forandring i planen for Skoger sparebank . . 88
— 28 Res. om do. i do. - Bjelland og Grindum sparebank 88
— 28 Res. om forandring i planen for Tverdalsøen sparebank 89
— 28 Res. om do i do. - Bømmel do. 89
— 28 Res. om plan for Salangen sparebank 89
— 28 Res. om forandringer i planen for Skaanevik sparebank 89
April 10 Res. om plan for Tjelsund sparebank 103
Mai 5 Res. om do. - Agdenes do. 118
— 13 Res. om forandring i planen for Kragerø sparebank . 129
— 22 Res. om plan for »Randøsund herreds sparebank« . . 139
— 22 Res. om forandring i planen for Vevring sparebank . 139
— 22 Res. om do. i do. - Hof sparebank, Jarlsberg 139
— 22 Res. om forandring i planen for Balestrand sparebank 139
— 22 Res. om do. i do. - Øier do. 139
— 22 Res. om forandringer i do. - Høivaag do. 139
— 25 Forandring i reglementet for Norges Bank 173
— 29 Res. om anbringelse av off. stiftelsers og legaters midler i kreditforeningers ihændehaverobligationer. . 179

1908				Side
Juni	5	Res.	om plan for Verran sparebank	185
—	8	Res.	om forandringer i plan for Romedal sparebank	251
—	25	Res.	om plan for Aasgaard sparebank	268
—	25	Res.	om forandringer i planen for Foldereid sparebank	268
Aug.	8	Lov	om forandring i lov om arbeiderbruk- og boliglaan av 9 juni 1903	274
—	8	Res.	om forøkelse av Hypotekbankens grundfond m. v.	295
—	14	Skr.	om at en kreditbank med approberte statuter ikke kan siges at være »offentlig godkjendt« efter handelslovens § 1, men maa løse handelsbrev	296
—	15	Res.	om forandret plan for Hegre sparebank	353
—	29	Res.	om »Reglement for anbringelse av Universitetets kapitaler«	359
Septbr.	23	Res.	om tillæg til planen for Stod og Stenkjær sparebank	429
Oktbr.	3	Res.	om forandring i og tilføielse til planen for Borgund sparebank	438
—	17	Res.	om forandringer i planen for Birkenes sparebank	453
—	17	Res.	om forandring i do. - Stamnes do.	453
—	24	Res.	om at takst av det Norske Veritas skal ansees som offentlig i h. t. lov av 6 aug. 1897 nr. 10	467
Novbr.	7	Res.	om forandr. i planen for Alstadhoug sparebank	481
—	14	Res.	om forandringer i planen for Skudenes do.	493
—	23	Res.	om plan for Bremsnes do.	500
—	24	Rundskr.	om indsendelse av svar paa Revisionsdepartementets antegnelser og decisioner av regnskaper	502
—	27	Res.	om forandringer i planen for den Toten-Vardalske sparebank	514
Decbr.	19	Res.	om at de i kgl. res. av 10 septbr. 1891 omhandlede garantidokumenter alene skal omfatte garantiforskrivelser fra det Norske Garantiselskap m. v.	525

Brand- og bygningsvæsen, den Almindelige Brandkasse.

1908				
Janr.	3		Forskrifter for elektriske anlæg (skibsanlæg undtat)	1
—	3		Forskrifter for elektriske anlæg ombord i skibe	16
—	25	Res.	om forandringer i reglementet for Holmestrand brandkorps	32
—	25	Res.	om at bygningslovgivningen skal være gjældende for fiskeværet Fosnavaag i Herø herred og at stedet overgaar til særskilt bygningskommune	32
—	25	Res.	om anordn. av en brandkommission for et strøk ved Brumunddalen jernb.st.	32
Febr.	6	Res.	om at den alm. bygningslovgivn. skal gjælde for Notodden i Hitterdal herred, samt anordning av en brandkommission sammesteds	44

1908				Side
Febr.	29	Res.	om frafaldelse av endel av den i anl. av Aalesundsbranden paalagte ekstraord. brandkontingent m. v.	62
Mars	24	Skr.	om anvendelse av stoffet »karbolineum«	79
April	3	Res.	om tillægsbestemmelser til bygningsloven for Bergen	94
—	10	Res.	om nedsættelse i brandkontingenten for Lillesand	103
—	24	Res.	om at Svolvær fyrs tomt paa Kjeøen utgaar av Svolvær brand- og bygningskommune	110
—	24	Res.	om brandreglement for Rørvik brand- og bygningskommune	110
—	24	Res.	om brandreglement for Ørje brandkommissionsdistrikt	110
—	24	Res.	om nedsættelse av brandkontingenten i Aasgaardstrand	113
Mai	5	Res.	om anvendelse av flat taksten i Fredrikshald, Lillehammer, Holmestrand, Mandal og Mosjøen	117
—	13	Res.	om bygningslovens anvendelse paa visse strøk i Øvre Eker og Modum herreder	125
—	22	Res.	om bygningslovens anvendelse paa strøket Viosen i Snaasen herred	136
Juni	13	Res.	om forandringer i brandreglementet for Mo	201
—	19	Res.	om lempning i bygningslovens § 77 for Kristiansund	238
Aug.	8	Lov	indeh. forandringer i lovgivningen om den Almindelige Brandforsikringsindretning for bygninger	281
—	15	Lov	om brandvæsenet	314
—	15	Res.	om yderligere nedsættelse i brandkontingenten i kjøbstaden Aalesund	353
Septbr.	8	Res.	om tillægsbestemmelser til bygningsloven for Bergen	393
—	8	Res.	om betalingsregulativ for bygningsinspektøren i Sandstranden i Nedre Eker	395
—	16	Res.	om betalingsregulativ for bygningskommissionen paa Notodden i Hitterdal herred	424
—	16	Res.	om yderligere nedsættelse av brandkontingenten i Hammerfest	424
Oktbr.	3	Res.	om at den alm. bygningslovgivning skal gjælde for et strøk ved Bru jernbanestation i Ogne herred	436
—	3	Res.	om at den alm. bygningslovgivning skal gjælde for strøket Strøm i Skoger herred	436
—	9	Res.	om yderligere nedsættelse i brandkontingenten for Gjøvik	440
—	17	Rundskr.	angaaende den nye brandlov	454
—	27	Skr.	om en underfoged kan beregne gebyr ved indbetaling av brandkontingent	468

1908 Side
Novbr. 14 Res. om forandring i reglementet for brandkorpset i Sandefjord 489
— 14 Res. om nedsættelse i brandkontingenten inden Svolvær brand- og bygningskommune 492
— 21 Skr. om beregningsmaaten for gesimshøiden for et hjørnehus, hvis ene façade opføres efter en tilbaketrukket byggelinje 496
— 23 Res. om bygningslovgivningens anvendelse paa et strøk ved Sande jernbanestation 498
Decbr. 19 Res. om bygningslovgivningens gjælden for Medfjordvær i Berg herred 523
— 19 Res. om tillægsbestemmelser til bygningsloven for Fredriksstad 523

Brændevin, øl m. v.

1908
Janr. 10 Res. om vedtægter for Tønsberg brændevinssamlag . . 25
— 10 Res. om do. - Haugesund øl- og vinsamlag . 25
Febr. 15 Res. om do. - Larvik brændevinssamlag . . 53
Mars 14 Res. om do. - Hølen do. . . 76
— 28 Kundgj. om avgifter av malt-, brændevins- og ætylætertilvirkningen m. v. fra 1 april 1908 82
April 3 Res. om vedtægter for Risør øl- og vinsamlag . . . 97
Mai 5 Res. om do. - Molde brændevinssamlag . . . 118
— 5 Res. om tidsindskrænkninger for skjænkning og salg av øl, vin m. m. i Namsos 118
— 22 Res. om vedtægter for Egersund brændevins-, vin- og ølsamlag 138
Juni 30 Res. om den aarlige avgift for skjænkning av øl m. v. i Lillestrøm herred 247
Juli 8 Res. om vedtægter for Gjøvik brændevinssamlag . . 251
Aug. 15 Lov om forandring i lov om tilvirkning av malt av 12 oktober 1857 328
— 15 Res. om ikrafttræden av foranstaaende lov 329
— 15 Lov om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. 333
Aug. 15 Res. om ikrafttræden av foranstaaende lov 347
— 15 Kundgj. om avgifter av brændevinstilvirkningen m. v. fra 15 septbr. 1908 350
— 29 Res. om vedtægter for Grimstad øl- og vinsamlag . . 387
Septbr. 12 Rundskr. om bestemmelser ang. brændevins anvendelse til teknisk og videnskabelig bruk 399
— 12 Rundskr. om kontrollen med malt- og brændevinstilvirkningen m. v. 401
— 12 Rundskr. om at politiet herefter skal kontrollere bruken av og handelen med denaturert brændevin o. l. 409

1908 Side
Septbr. 12 Bestem. om fritagelse for avgift eller told av til drik ikke anvendelig brændevin 410
— 12 Bestem. om forhandling av denaturert brændevin o. l. 413
Oktbr. 6 Rundskr. om nærmere bestemmelser om indberetningene om brændevins-, malt- og ætylæteravgift, omhandlet i rundskr. av 20 septbr. 1902 439
— 9 Res. om grænsen for den aarlige avgift for skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Stavanger . . . 440
— 17 Res. om avgift for skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Haugesund 453
— 17 Res. om vedtægter for Lillehammer samlag for brændevinshandel 453
Novbr. 4 Rundskr. i anl. av kontrollen med brændevins- og maltilvirkningen 472
— 7 Res. om vedtægter for Kristianssand samlag for handel med brændevin, øl, vin m. v. 481
— 9 Telegram om at vinhandlere kan meddeles ret til salg av denaturert brændevin 489
— 14 Res. om vedtægter for Vardø ølsamlag 492
Decbr. 11 Res. om do. - Svelvik samlag for brændevinshandel m. v. 520

Bøker, litteratur, kunst, oldsaker, museer m. v.

1908
Febr. 1 Res. om »Edvard Griegs fond« m. v. 42
— 25 Res. om forandring i vedtægt ang. adgang til at gi off. forestillinger i Hamar 55
— 29 Res. om tillæg til politivedtægt for Lillestrøm herred ang. dramatiske forestillinger 61
April 6 Skr. om handelslovens anvendelse paa abonnementstegning paa bøker og blade 99
Mai 29 Res. om adgang til at gi dramatiske forestillinger m. v. i Namsos 176
Aug. 15 Skr. om at attester av i Riksarkivet beroende kirkebøker kan leveres presterne gratis kun til embedsmæssig bruk 353

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v.

1907
Mai 18 Slutningsprotokol om Jernbanernes tekniske Enhet . . 531
— 18 Do. - lukning av jernbanevogner, der skal passere toldgrænse 556

1908				Side
Janr.	4	Skr.	om, at Argentina m. fl. stater har deponert sine ratifikationer til konventionen om oprett. av et internat. landbruksinstitut i Rom	23
—	10	Res.	om oprettelse av et konsulat i Managua . . .	25
—	14	Res.	om do. - - do. i Monrovia . . .	26
—	14	Skr.	om forandr. i »Særskilte bestemmelser om postforb. mellem Norge og Sverige«	26
—	14	Skr.	om forandr. i overenskomsten om postforb. mellem Norge og Danmark	27
—	20	Skr.	om indhentelse av vidneforklaring fra en person i Brooklyn	28
Febr.	11	Skr.	om ændring av takstækvivalenten i hovedpostkonventionens tablaa m. v.	50
—	13	Skr.	om at republikken Chile har tiltraadt den intern. telegrafoverenskomst	51
—	15	Res.	om bibehold av generalkonsulatet i St. Petersburg som ulønnet embede	53
—	20	Skr.	om den mexikanske regj.s ratifikation av overenskomst vedr. traadløs telegrafi	54
—	25	Res.	om oprettelse av et konsulat i Zanzibar . . .	57
—	26	Skr.	om at Sverige har undertegnet internat. overenskomst om traadløs telegrafi	61
—	26	Skr.	om at republikken Honduras har tiltraadt den intern. postanvisningsoverensk.	61
Febr. 11 / Mars 5			Overensk. om forandring i telefonoverensk. mellem Norge og Sverige	63
Mars	7	Lov	indeh. ny avfattelse av visse bestemm. i lov av 20 decbr. 1902 om forandr. i lov om konsulatvæsenet av 15 juni 1878	64
—	9	Skr.	om at Østerrike m. fl. stater har deponert sine ratifikationer til konv. ang. et internationalt landbruksinstitut i Rom	70
—	14	Res.	om oprettelse av et konsulat i Soerabajo . . .	72
—	18	Res.	om kontorbidrag til generalkonsulatet for Argentina og Paraguay	77
—	23	Skr.	om utenlandske trawlers salg av fisk m. v. . .	92
—	31	Skr.	om at overenskomsten om traadløs telegrafi er ratifisert fra tysk side	92
—	31	Skr.	om fremmede konsulers vidnepligt her i riket . .	92
April	2	Skr.	om Panamas, Koreas og San Salvadors ratifikation av hovedpostkonventionen i Rom	93
—	10	Res.	om at den konstituerte generalkonsul i Antwerpen skal ha samme bemyndigelse som fast utnævnte, konsulære repræsentanter m. h. t. sjøforklaringer, konsulret m. v.	101

1908				Side
April	10	Res.	om at den nuværende indehaver av vicekonsulatet i South Shields kan opta edelige sjøforklaringer m. v.	101
—	11	Skr.	om Chilis, Venezuelas og Brasiliens ratifikation av postoverenskomstene av 26 mai 1906	104
—	24	Lov	om yderligere forlænget gyldighet m. v. av lov av 2 juni 1883 angaaende lapperne i kongerikerne Norge og Sverige	107
—	24	Skr.	om at de britiske og japanske regjeringer har ratifisert overenskomsten av $^{3}/_{11}$ 1906 vedr. traadløs telegrafi	114
Mai	1	Skr.	om at Trinidad og Tobago har tiltraadt den intern. konvention av 1883 om beskyttelse av den industrielle eiendomsret m. v.	115
April 8 / Mai 4			Noter med Storbritannien om forstaaelsen av »tredje stat« i deklarationen om understøttelse av sjømænd	568
Mai	6	Skr.	om at den schweiziske formakopøkomm. har vedtat en detaljændring i Brüsseleroverenskomsten av 29 novbr. 1906	121
—	8	Cirk.	om den nye konsulatlovs bestemmelser om fradrag i konsulatavgiften	121
April 4 / Mai 22			Voldgiftskonvention mellem Norge og Amerikas Forenede Stater	171
Mai	25	Skr.	om særlig forbindelse mellem norsk og tysk samt norsk og dansk poststyrelse	175
—	25	Skr.	om at Somaliland-Protektoratet og Caymanøerne har tiltraadt den intern. overenskomst ang. utveksling av brev og æsker med angit værdi	176
Mars 24 / Mai 26		Skr.	om forstaaelsen av »Territorialgrænsen« i kancelliprom. av $^{25}/_{2}$ 1812	176
Juni	5		Plakat om norske skibes forpligtelse til at medta sjøfolk, som hjemsendes ved norsk konsuls foranstaltning	182
—	5		Konvention om voldgiftsavgjørelse for sjøgrænsen mellem Norge og Sverige ved »Grisebaaerne«	186
—	12	Cirk.	om at Dominika (Vestindien) deltar i utvekslingen av intern. svarbevis	192
—	13	Lov	om utlevering av forbrydere	192
—	18		Meddelelse om at Erytrea har tiltraadt den internationale telegrafkonvention	233
—	19	Cirk.	om utstedelsen av postanvisninger mellem Norge og Japan i bestemmelsesstedets myntsort	241
—	24	Skr.	om at Spanien, Bulgarien og Persien har ratifisert	

1908			Side
		den internationale overenskomst vedr. traadløs telegrafi av 3/11 1906	241
Mai	1		
Juli	4	Overensk. om ændringer i overenskomsten ang. telefonforbindelsen Norge—Danmark m. v.	255
Juli	11		
Juli	8		
Juli	23	Noter med Danmark om forstaaelsen av »tredje stat« i deklaration om gjensidig understøttelse av sjømænd	262
Juli	24	Skr. om Rusland m. fl. staters ratifikation og tiltræden av overenskomsten vedr. traadløs telegrafi . . .	263
—	28	Skr. om de Forenede Staters tiltræden av avtalen ang. »den hvite slavehandel«	270
—	29	Skr. om at Abyssinien (Æthiopien) har tiltraadt konv. om verdenspostforeningen	270
—	30	Noter med Bulgarien om mestbegunstiget behandling av undersaatter, handel og skibsfart	271
—	31	Res. om bemyndigelse for vicekonsulen i Swansea til at opta edelig sjøforklaring m. v.	274
Aug.	8	Res. om bemyndigelse for konsulen i Nagasaki til at opta edelig sjøforklaring m. v.	295
—	21	Res. om bemyndigelse for konsulen i Port of Spain til at opta edelig sjøforklaring m. v.	358
Aug.	18		
Septbr.	10	Minist. noter med Italien om forstaaelsen av »tredje stat« i deklarationen om gjensidig understøttelse av trængende sjømænd	396
Oktbr.	9	Res. om at nordkysten av departementet Cauca utskilles av det konsulatet i Santa Fé de Bogota tillagte distrikt m. v.	440
—	12	Forandringer i reglementet for den internationale meterkonvention av 1875	441
—	17	Deklar. om fælles opnævnelse av præsident m. v. og øvrige medlemmer av den voldgiftsret som skal avgjøre spørsmaalet ang. en del av sjøgrænsen mellem Norge og Sverige	459
—	24	Res. om diplomatiske sakers forberedelse, ekspedition m. v.	466
—	26	Skr. om Natals og Strait Settlements tiltræden av overensk. om ensartede betegnelser av stærkt virkende medikamenter	468
—	28	Skr. om postkonventionens takster i Salvador . . .	470
Oktbr.	31		
Novbr.	5	Noter med Tyskland om fortolkningen av uttrykket »tredje stat« i deklarationen om gjensidig understøttelse av sjømænd	474
Novbr.	19	Skr. om at det Tyske Rikes protektorater har tiltraadt overenskomsten om traadløs telegrafi	495

Diplomati og konsulatvæsen, traktater, forhold til utlandet m. v. 585

1908				Side
Novbr.	20	Skr.	om Abyssiniens tiltræden av hovedpostkonventionen om verdenspostforeningen	496
—	20	Skr.	om at Nederlandene, Tyskland, Frankrike og Spanien har opsagt Haagerkonventionen ang. den internationale privatret	496
Decbr.	11	Res.	om oprettelse av et ulønnet konsulat i Vladiovostock	518
Novbr. 16 / Decbr. 11		Skr.	om Liberias og de Tyske protektoratlandes tilslutning til Bernkonventionen av 1886 m. v.	520

Egteskap, forældre og børn.

1908				
Janr.	25	Res.	om anvendelsen av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Avaldsnes herred	31
Febr.	29	Res.	om anvendelsen av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Sarpsborg	62
Mars	7	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Øksnes herred	66
—	7	Res.	om do. » do. - do. - do. i Vikten herred	66
—	7	Res.	om do. » do. - do. - do. i Namsos	67
—	28	Res.	om do. » do. - do. - do. i Tvedestrand	85
—	28	Res.	om do. » do. - do. - do. i Vikør herred	85
Juni	5	Res.	om do. » do. - do. - do. i Sarpsborg	184
—	11	Skr.	om utstrækningen av fattigvæsenets ret til at nedlægge forbud mot en familiefars utvandring	191
—	27	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Skudeneshavn	242
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Holtaalen herred	242
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Ulvik herred	242
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Fane herred	243
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Ullensvang herred	243
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Skedsmo herred	243
Juli	8	Res.	om do. » do. - do. - do. i Lillestrøm herred	249
—	8	Res.	om do. » do. - do. - do. i Fredrikshald	250

1908 Side
Juli 8 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Likenes herred 250
— 13 Skr. om hvorvidt en stedfar er erstatningspligtig for fattigunderstøttelse ydet hans stedbørn 258
Aug. 21 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Vik herred 357
Septbr. 23 Res. om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Vang herred 428
Novbr. 23 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til børn i ladestedet Sandnes 498
Decbr. 11 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Tanen herred 518

Fattigvæsen, offentlige stiftelser, legater m. v.

1908
Febr. 1 Res. om stadfæstelse paa »Edvard Griegs fond« m. v. 42
— 10 Res. om et tillæg til statuterne for legatet »Johan Urdals minde« 46
— 10 Res. om stadfæstelse paa »Johan Th. Lossius's legat« . 46
— 10 Res. om do. » »Tinns selvhjælpslegat« . . 46
— 10 Res. om do. » »Jacob Bentzons legat« . . 46
— 10 Res. om do. » »Joh. L. Hirsch's fond for landbruksvidenskabelig forskning ved Norges landbrukshøiskole« 47
— 10 Res. om stadfæstelse paa »Lucie Ellingsen Skrovens legat« 47
— 21 Skr. om at et fattigstyre antages fritat for betaling av utskrifter av tingl. dokumenter 54
— 25 Res. om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved A/S »Norsk-Amerikansk Kobbermine Smelte Co.s« grubedrift i Verran herred 58
— 25 Res. om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved Ytterøen verk i Ytterøen herred 58
Mars 14 Res. om stadfæstelse paa statuter for legatet til Hylje Halvorsen Hersets minde 75
— 28 Res. om foreløbig ansættelse av en tilsynshavende læge istedenfor en direktør ved »E. C. Dahls stiftelse« i Trondhjem 87
— 28 Res. om forandringer i Grubearbeidernes fagforenings syke- og begravelseskasse 89
— 28 Res. om nye statuter for »Understøttelsesforeningen for norske advokater og sagførere og deres efterlatte« 89
April 3 Res. om stadfæstelse paa »doktor Georg Kloumans legat« 96
— 3 Res. om stadfæstelse paa nye statuter for »Hans Schabos og søsters legat« 96

1908				Side
April	3	Res.	om stadfæstelse paa »Johannes Westergaards og hustru Otilie, født Dedekams legat«	96
—	10	Res.	om bibehold av den i 1904 tillatte fattigkredsinddeling i Opdal herred	102
Mai	5	Res.	om oplæg av renter av »Anne og Valborg Valands legat for ældre tjenere i Holme sogn«	119
—	29	Res.	om anbringelse av off. stiftelsers og legaters midler i kreditforeningers ihændehaverobligationer .	179
—	29	Res.	om forandring i § 4 i statuterne for Erik Børresens stiftelse	179
—	29	Res.	om et tillæg til statuterne for »legat for enslige kvinder i Vikebygd«	179
—	29	Res.	om stadfæstelse paa legatet »Rektor Voss's minde«	179
—	29	Res.	om do. - »Fru Louise Ring, født Sandholts legat for foreningen for arbeidshjem for børn«	180
Juni	1	Skr.	om at en lensmands tilkommende for reise til forkyndelse av stevning til bevisoptagelse i fattigtvist skal beregnes efter sportellovens § 114	182
—	11	Skr.	om utstrækningen av fattigvæsenets ret til at nedlægge forbud mot en familiefars utvandring . .	191
—	13	Res.	om stadfæstelse av stiftelsen »Sophies Minde« m. v.	201
—	13	Res.	om do. paa »Julius Petersens og hustrus legat«	201
—	19	Res.	om stadfæstelse paa Julius Oswald Petersen og hustru Elisabeth Christine Petersen, f. Dyrgreens legat til fordel for et skoleskib i Kristiania . .	240
Juli	8	Grundlovsbestem.	til forandring i grundlovens § 52 litr. d	248
—	8	Res.	om gjenoptagelse og fortsættelse av opsamling til sikkerhetsfond ved Sulitelma gruber	250
—	8	Res.	om tilføielse til statuterne for understøttelsesforeningen for norske læger og deres efterlatte, omhandlende overlæge C. J. Gamborgs legat . . .	251
—	13	Skr.	om hvorvidt en stedfar er erstatningspligtig for understøttelse, ydet hans stedbørn	258
—	17	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved Knaben grube i Fjotland herred	260
—	28	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved Dunderlands bergverk i Mo herred	269
Aug.	15	Res.	om stadfæstelse paa »Hans Bøasæters legat for trængende i Kvikne sogns kommune«	352
—	15	Res.	om stadfæstelse paa Carl O. Olsens legat og Carl O. Olsens og Gjertine Malene Olsens legat . .	353
—	29	Res.	om stadfæstelse paa »legat til høiesteretsassessor Claus Winter-Hjelms minde for husarme i Kristiania by« m. v.	359

1908				Side
Septbr.	8	Res.	om stadfæstelse paa »Garder kvindeforenings legat til Garder kirkes vel«	394
—	8	Res.	om stadfæstelse paa »Kari og Sigvart Nielsens legat«	394
—	8	Res.	om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved Foldals verk, Lille-Elvedalen herred	394
—	8	Res.	om stadfæstelse paa »Marcus Nielsens legat«	394
—	8	Res.	om do. » »fru Mina Dahms legat« og »Dr. E. Dahms legat«	394
—	8	Res.	om forandring i planen for »Nils Kiærs og hustrus legat for værdige trængende i eller fra Drammen«	395
—	16	Res.	om stadfæstelse paa »Fru Signe Ødegaards legat«	424
Oktbr.	24	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved »Mines de Jarlsberg« i Konnerud fattigdistrikt, Skoger herred	466
—	29	Res.	om forandr. av statuterne for »Johan Thorsens legat«	470
—	29	Res.	om »apoteker W. Sissenère og frues legat for tuberkuløse syke av Elverum«	470
—	29	Res.	om »Anne Pernille Johannesens legat«	470
Novbr.	14	Res.	om tillæg til statuterne for »Legatet for Kragerø bys Vel«	491
—	14	Res.	om »overlærer Wallems stipendiefond«	491
—	23	Res.	om »sogneprest Thomas Møllers og hustru Wencke Møllers legat«	500
—	27	Res.	om »Johan Martin Jensen og hustru Amalie Kjerstine Andreasdatters legat«	513
—	27	Res.	om »I. Bangs og hustrus legat«	513
Decbr.	4	Res.	om »Knut Jakobsen Monsløb og hustrus legat«	516
—	4	Res.	om »Elisabeth Jermiassens legat«	516
—	4	Res.	om »Anne og Karen Foss's legat«	517
—	11	Res.	om »Major Chr. Smiths legat til fremme av sopsaken«	519
—	11	Res.	om Iver Nielsen Maraas's og hustrus legat til Lindaas skolevæsen	519
—	19	Res.	om Konsulatraad Thor F. C. Stockenbergs og hustru Hannes legat	523
—	19	Res.	om »Fru Elise Knutzons legat til Elise Knutzons feriekoloni«	523
—	19	Res.	om »Farvemester Nils Malling Scheldes legat til fordel for syke ved Reknes sanatorium for tuberkuløse«	524
—	19	Res.	om »Jørgen Olaus Olsen og Kristine A. O. Blindheims legat« samt »Jørgen Olsen Blindheims legat«	524
—	19	Res.	om »Jacob Gaustads legat til Stange børnehjem«	524
—	31	Res.	om »Ragna Goplens legat«	528
—	31	Res.	om »Helene Klaveness's legat«	528

Side

Fiskeri og jagt.

1908

Janr. 25 Res. om fredning av daadyr 32

Febr. 1 Plakat om forandring i plakat av 28 oktbr. 1876 indeh. bestemmelser om fredning av sæl i Nordishavet . 40

— 25 Lov om tillæg til lov ang. skreifiskerierne i Lofoten av 6 aug. 1897 54

— 25 Res. om at fredningsbestem. for Ulvaadalen i Grytten herred fremdeles skal gjælde 56

— 25 Res. om fiskefredningsbestemmelser for en strækning utenfor Søyaelven i Nordmør fogderi 56

Mars 14 Res. om dispensation fra best. i § 25, 1ste punkt. i lov om vaartorskefisket m. v. av 1/7 1907, forsaavidt ang. Kristianssund opsynsdistrikt 72

— 14 Res. om ukefredning i endel av Laagen-vasdraget, forsaavidt ang. visse fiskeredskaper 72

April 3 Res. om forbud mot seifiske med garn paa en viss strækning inden Steigen herred 95

— 3 Res. om dispensation for Gildeskaal herreds vedk. fra visse bestemmelser i § 14 i fiskeriloven av 3 aug. 1897 nr. 4 95

— 21 Telegram om ophævelse av Lofotopsynet 106

— 24 Res. om utvidelse av fiskefredningsbestemmelserne for Vestre Slidre 109

— 24 Res. om delvis ophævelse av forbudet mot fiske med kastenot ved utløpet av Topdals- og Torrisdalselvene 109

— 24 Res. om fredning av aarhane i Søndre Bergenhus amt 110

Mai 5 Res. om do. - hare inden Finnaas herred . . 117

— 13 Lov om forbud mot fiskeri med bundslæpenot (trawl) 124

— 13 Res. om fiskeribestemmelser for endel elver i Stavanger amt 126

— 22 Res. om forbud mot fiske av sik paa en strækning av Drammenselven i Øvre og Nedre Eker herreder 136

— 22 Res. om ukefredningen for den laksførende del av Laagen i Buskerud 136

— 22 Res. om forbud mot bruk av oter i fiskevandene i Sætersdalen »Dalsiden« i Lesje herred 137

— 22 Res. om fiskeriregler for Espedalsvandet m. v. . . . 137

— 22 Res. om at fiskerireglerne for Eidfjord herred fremdeles skal bli gjældende m. v. 137

— 22 Res. om fredning av vildren i »Troldheimen« . . . 137

— 29 Res. om forbud mot jagt m. v. paa størje inden Eidfjord herred m. v. 177

— 29 Res. om forbud mot anvendelse av snarer og faldstok-

				Side
			ker til fangst av storfugl inden visse herreder i Hedemarken amt	177
Mai	29	Res.	om forbud mot anbringelse av fangstindretninger til fangst av tiur og røi m. fl. slags fugl inden visse herreder i Hedemarken amt m. v.	177
Juni	5	Res.	om ophævelse av forbudet mot fiske med dræg og oter i visse dele av Mjøsen	184
—	13	Res.	om fiskerigler for Strinden og Selbu, Guldal og Orkedal fiskeridistrikter	199
—	13	Res.	om fiskeriregler for Sollien herred, Hedemarken amt	199
Juni	13	Res.	om forbud mot ferskvandsfiske — med undtag. av stangfiske — i Nordfrøya og Sørfrøya herreder	200
—	13	Res.	om ophævelse av forbud mot fiske med oter og dræg i dele av Mjøsen	200
—	19	Res.	om lempning av fiskeriregl. for Meldalen herred forsaav. ang. Fjeldheim	239
—	19	Res.	om fiskeriregler for Sædalsvandet og Rødsandvand m. v.	239
—	19	Res.	om fiskeriregler for Aasene herred	239
—	27	Res.	om do. - Ringebu do.	243
Juli	8	Res.	om forlængelse av fredningsbestemmelserne for Eina vand med tilløp, Kristian amt	250
—	17	Res.	om fiskeriregler for Mæringsdals- og Mugvandet m. v. i Hedalen herred	259
—	25	Res.	om forbud mot bruk av stormaskede kastenøter m. v. paa et strøk ved Aarøelvens utløp m. v., Sogndal herred	267
Aug.	8	Lov	om ulykkesforsikring for fiskere	290
—	8	Res.	om fredning av rype i Leikanger, Balestrand, Sogndal og Vik herred	295
—	8	Res.	om fredlysning av Storøen i Salangen herred som egg- og dunvær	295
—	15	Lov	indeh. forandring i lov om jagt og fangst av 20 mai 1899, jfr. lov av 14 mai 1902	348
—	15	Res.	om fredning av hjort i Veø herred	352
—	19	Lov	om forandringer i og tillæg til lov om avgift av fiskevarer til havnearbeider, merker og fæstigheter i fiskeridistrikterne av 24 mai 1873	355
—	21	Res.	om hel fredning av hare og rype i Edø herred	358
—	29	Res.	om forandring i forbud mot seifiske med garn i Tromsøysund herred	387
Septbr.	23	Res.	om fredning av tiur og røi i Lødingen herred samt hare i endel av herredet	428
Oktbr.	3	Res.	om fredning av erfugl i Edø herred	436
Novbr.	7		Forskrifter vedk. ulykkesforsikring for fiskere	482

1908				Side
Novbr.	27	Res.	om fiskeriregler inden Surendalen herred . . .	512
—	27	Res.	om do. for Bardo herred	512
Decbr.	4	Res.	om dispensation for Buksnes herreds vedk. fra § 21 i laksfiskeloven	516
—	16	Skr.	om tiden for ikrafttræden av opsynet ved lofotfisket 1909	521
—	19	Res.	om forbud mot bruk av drivgarn til laksfiske i visse fjorder i Finmarken amt	522

Forbrydelser, straffer, strafanstalter.

1908				
Febr.	25	Res.	om at bøter efter løsgjængerlovens §§ 16 og 17 for Kristiania, Bergen, Trondhjem og Kristianssand alene skal indtages i de summariske bøteforteg-nelser	60
April	10	Res.	om lønninger for en del fængselstjenestemænd. .	102
—	14	Skr.	om, at der fra Fredrikstad og Drammen kun skal avgives summariske opgaver ang. visse bøter m. v.	105
Mai	16	Skr.	om ekspeditionsmaaten ved indsendelse av begjæring om personers indlæggelse i Kriminalasylet .	131
—	30	Skr.	om kommunale bidrag til tvangsarbeidshusenes drift	182
Juni	13	Lov	om utlevering av forbrydere	192
Decbr.	19	Res.	hvorved bestyrelsen av hjælpefængsler inden Telemarken politifuldmægtigs embedsdistrikt overføres fra Telemarken politimester til politifuldmægtigen	524

Handel, haandverk, fabrikker, bergverk.

1908				
Janr.	6	Res.	om vedtægt for skraphandelen i Svelviken . . .	23
—	10	Res.	om do. - do. i Fredrikshald . .	24
—	24	Lov	indeh. tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 .	30
—	25	Res.	om ophævelse av markedet i Drammen	36
Febr.	6	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Høland herred	43
—	25	Res.	om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved A/S »Norsk-Amerikansk Kobbermine Smelte Co.s« grubedrift i Verran herred	58
—	25	Res.	om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved Ytterøen verk i Ytterøen herred	58
—	29	Res.	om bemyndigelse for Handelsdepartementet til at meddele fritagelser efter lov om handelsnæring av 16 juli 1907 §§ 4 og 6 m. v.	62
Mars	7	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Øksnes herred	66

Mars 7 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til hørn i Vikten herred 66
— 7 Res. om do. » do. - do. - do. i Namsos 67
— 9 Cirk. om løsning av handelspas m. v. 68
— 14 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Arendal . 72
— 14 Res. om nye navn og grænser for rikets 5 bergmesterdistrikter 75
— 14 Res. om statuter for A/S Christiania glasmagasins understøttelseskasse 76
— 18 Skr. om hvorvidt dreierbænk kan benyttes ved svendeprøven i blikkenslagerfaget 78
— 23 Skr. om at der ikke maa utfærdiges næringsbrev som »bygmester« 79
— 23 Skr. om utenlandske trawlers salg av fisk m. v. . . . 92
— 28 Lov indeh. tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 . 80
— 28 Res. om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Kristianssund 85
— 28 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Tvedestrand 85
— 28 Res. om do. » do. - do. - do. i Vikør herred 85
— 28 Res. om forandringer i Grubearbeidernes fagforenings syke- og begravelseskasse 89
April 6 Skr. om handelslovens anvendelse paa abonnementstingning paa bøker og blade m. v. 99
— 10 Res. om kreditoplagsret for handlende i strandstedet Moldøen 104
— 28 Skr. om forstaaelsen av handelslovens bestemmelser ang. omførselshandel 114
Mars 27 / Mai 1 Skr. om hvorvidt gaardbrukere kan henregnes til næringsdrivende efter handelslovens § 14 b m. v. . 115
Mai 21 Skr. om forstaaelsen av handelslovens bestemmelser ang. omførselshandel 133
— 22 Res. om vedtægter for skraphandlen inden Mo herred . 135
— 26 Skr. om at ingen forandring er gjort i reglerne om hvem godtgjørelsen for utfærdigelse av handelsbrev tilfalder 176
Juni 5 Res. om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Sarpsborg 184
— 5 Res. om vedtægter for skraphandelen i Farsund . . 184
— 5 Res. om at omførselshandel kan foregaa paa landet i Nordland ogsaa utenfor de i handelslovens §§ 12 b, 18—21, 24 og 25 nævnte tilfælde 184
— 5 Res. om avholdelse av et heste- og kvægmarked paa Kongsberg 185

1908				Side
Juni	13	Res.	om vedtægter for torvhandelen i Porsgrund	199
—	19	Res.	om vedtægt - skraphandelen i Arendal	237
—	19	Res.	om do. - do. i Narvik	237
—	19	Res.	om do. - do. i Tvedestrand	237
—	27	Res.	om do. ang. salg av tobak til børn i Skudeneshavn	242
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Holtaalen herred	242
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Ulvik herred	242
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Fane herred	243
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Ullensvang herred	243
—	27	Res.	om do. » do. - do. - do. i Skedsmo herred	243
—	27	Res.	om oprettelse av et fond til bergvæsenets fremme	245
—	27	Res.	om kreditoplagsret for handlende i toldstedet Mo i Ranen	245
—	30	Lov	indeh. forandringer i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslov av 12 juni 1906	246
Juli	6	Skr.	om at et kommunestyre ikke kan forandre den i handelslovens § 9 omh. avgift	248
—	7	Telegram	om at en brillehandler, som sammensætter briller av indkjøpte glas og indfatninger ikke kan ansees som »tilvirker« i handelslovens forstand	248
—	8	Lov	om ophævelse av lov om Røros kobberverk av 12 septbr. 1818	249
—	8	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Lillestrøm herred	249
—	8	Res.	om do. » do. - do. - do. i Fredrikshald	250
—	8	Res.	om do. » do. - do. - do. i Likenes herred	250
—	8	Res.	om gjenoptagelse og fortsættelse av opsamling til sikkerhetsfondet ved Sulitelma gruber	250
—	10	Skr.	om hvorvidt handelsreisende ved reisens avslutning kan avhænde prøver m. v. til handlende utenfor sit firmas næringskommune	254
—	14	Res.	om forholdet til resterende skat av borgerskap, hvis indehavers opholdssted ikke kjendes, i tilf. av utslettelse av borgerskapsrettigheter	259
—	14	Skr.	om hvorvidt slagter og pølsemaker med haandverksborgerskap behøver handelsborgerskap for forhandling av indført og oppartert kjøt	259

1908				Side
Juli	15	Skr.	om at »pottemakerarbeide« i handelslovens § 19 a kun omfatter grovt stentøi	259
—	17	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved Knaben grube i Fjotland herred	260
—	17	Res.	om fareklasse for skogsarbeide (hugning og kjøring av tømmer m. v.)	260
—	17	Res.	om ophævelse av res. om uniformer for betjenter ved bergvæsenet	260
—	17	Skr.	om forstaaelsen av »la tilvirke« i handelslovens § 12	261
—	25	Res.	om vedtægt for skraphandelen i Moss	267
—	25	Res.	om utvidet adgang til omførselshandel i Tromsø amt	267
—	28	Res.	om plan for sikkerhetsfond ved Dunderlands gruber i Mo herred	269
—	28	Res.	om at den nye handelslov ingen forandring gjør i restauratørers og hotelverters sedvanlige adgang til salg av artikler, hørende til deres bedrift	270
—	29	Skr.	om forstaaelsen av »brevkort« i handelslovens § 25 2	270
—	30	Noter	med Bulgarien om mestbegunstiget behandling av handel m. v.	270
Aug.	3	Skr.	om forstaaelsen av handelslovens § 16 5 (auktionssalg)	274
—	14	Skr.	om at et aktieselskap kan utøve salgsret efter handelslovens § 12, naar et styrelsesmedlem fylder vilkaarene i handelslovens § 2, sidste led	296
—	20	Skr.	om hvorvidt optagelse av bestilling paa præmiegjenstande er omførselshandel	357
—	21	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Vik herred	357
—	29	Plakat	om handel med gifter og apotekvarer	360
—	29	Plakat	om forhandling av gifter ved kjøbmænd, som dertil har politiets tilladelse	384
—	29	Res.	om midlertidige lønstillæg til en del tjenestemænd ved Kongsberg Sølvverk m. v.	391
Septbr.	2	Telegram	om at færdige klær og skotøi kan sælges av tilvirkeren ved omførsel	393
—	7	Skr.	om at et téimporthus kan sælge té ved en ikke handelsberettiget agent utenfor sin næringskommune (handelslovens § 14 b)	393
—	8	Res.	om utvidet adgang til omførselshandel paa landet i Finmarken amt	393
—	8	Res.	om stadfæstelse paa et sikkerhetsfond ved Foldal verk, Lille-Elvedalen herred	394
—	8	Skr.	om hvorvidt den handel med levende planter, som drives av auktionsforretninger, er tilladelig efter den nye handelslov	396

1908				Side
Septbr.	10	Skr.	om at ovner, komfyrer og symaskiner neppe kan regnes som fornødne redskaper for en gaardbruker	398
—	21	Skr.	om at varernes ukuranthet ikke er tilstrækkelig grund for tilladelse til salg ved auktion	427
—	25	Skr.	om at et insolvent aktieselskaps bo ikke kan likestilles med de i handelslovens § 16, 5te avsnit nævnte boer, saaledes at boets varer kan sælges ved auktion	430
Oktbr.	1	Skr.	om at utenrikske varer, som utføres uten at være omsat her, falder utenfor handelslovens ramme	435
—	1	Skr.	om at slutningsbestem. i handelslovens § 22 ikke kan paaberaabes av omførselshandlere	435
—	24	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Hønefoss	464
—	24	Res.	om plan for et sikkerhetsfond ved »Mines de Jarlsberg«, Skoger herred	466
Novbr.	9	Telegram	om at vinhandlere kan meddeles ret til salg av denaturert brændevin	489
—	14	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Tromsø	489
—	23	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til børn i ladestedet Sandnes	498
—	23	Res.	om tilføielse til lukningsvedtægter for Horten og Karljohansværn	498
—	23	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Tune herred	498
—	30	Skr.	om hvorvidt der behøves bevilling til at forfærdige og reparere kompasser, samt om der derfor kræves visse betingelser	514
Decbr.	4	Res.	om forandr. i lukningsvedtægten for Trysil herred	515
—	4	Res.	om at saker ang. dispensation i henh. til lov om bergvæsenet av 22 mai 1902 skal henlægges fra Handels- til Arbeidsdepartementet	516
—	11	Res.	om vedtægt ang. salg av tobak til børn i Tanen herred	518
—	11	Res.	om tillæg til lukningsvedtægten for Sarpsborg	518
—	11	Res.	om do. - do. - Porsgrund	518
—	11	Res.	om do. - do. - Narvik	518
—	11	Res.	om do. - do. - Fredrikstad	518
—	19	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Vega herred	522
—	23	Res.	om tillæg til do. - do. i Aker do.	525
—	23	Res.	om do. - do. - do. i Stathelle	525
—	23	Res.	om do. - do. - do. i Namsos	526
—	23	Res.	om lukningsvedtægt for utsalgssteder i Aardal herred	526

Side

Jurisdiktions- og grænseforandringer, delinger og navnforandringer for distrikter.

1908

Janr. 6 Res. om ny skrivemaate for endel geistlige og civile inddelingsnavn i Nordland og Tromsø amter . . 24
Febr. 25 Skr. om deling av Sande og Bygstad jordmordistrikt . 60
— 26 Skr. om omregulering av Rødø do. 61
Mars 14 Res. om nye navn og grænser for rikets 5 bergmesterdistrikter 75
— 28 Res. om nedlæggelse av Vang (Hedemarken) res. kapellani og tredjeprestembede samt deling av Vang prestegjeld m. v. 86
— 30 Skr. om deling av Hammerø jordmordistrikt 90
April 1 Skr. om deling av Sund jordmordistrikt 93
— 10 Res. om bibehold av den i 1904 tillatte fattigkredsinddeling i Opdal herred 102
Mai 13 Res. om oprettelsen av et nyt jordmordistrikt for Gjeithus m. v. 130
— 25 Res. om utskillen av et nyt distrikt fra de av Nore og Opdal herreder bestaaende to jordmordistrikter 175
— 29 Res. om oprettelse av Bremangerpollen annekssogn . 178
Juni 3 Res. om overførsel av endel eiendomme fra Moland hovedsogn til Veum annekssogn av Fyrresdal prestegjeld m. v. 185
— 27 Res. om deling av Avaldsnes herred i 2 herreder . . 244
— 27 Res. om do. av Leka do. i 2 do. 244
— 27 Res. om do. av Lyngdal do. i 3 do. m. v. 244
— 29 Res. om deling av Herøy jordmordistrikt 246
Juli 8 Res. om forandringer i bestemmelserne om lodsoldermandskaper, lodsstationer og lodsningsdistrikter . 252
— 17 Res. om deling av Ørskog tinglag, Romsdal amt, m. v. 260
Aug. 15 Lov om utvidelse av kjøbstaden Fredrikshalds grænser 331
— 15 Res. om deling av Stod herred, Inderøen fogderi . . 353
— 19 Res. om forandring av det geistlige og civile inddelingsnavn »Beiara« til »Beiarn« 356
— 29 Res. om at Follo sorenskriveri skal utgjøre 2 lodtrækningsdistrikter 359
Septbr. 23 Res. om deling av Lødingen herred, Salten fogderi . 429
Oktbr. 31 Res. om forandring av grænserne for endel tolddistrikter 472
Novbr. 23 Res. om deling av Lom lensmandsdistrikt i to distrikter 500
Decbr. 19 Res. om deling av Borge herred 524
— 31 Res. om at det geistlige og civile inddelingsnavn Frosten i Nordre Trondhjem amt herefter skal skrives Frosta 528
— 31 Res. om oprettelse av Engerdalen herred 528

Kirker og kirkegaarder.

1908				Side
Janr.	25	Res.	om at endel av Ørskog kirkes indtægtsoverskud kan anvendes til avlønning av en menighetsdiakonisse	34
—	25	Res.	om indvielse av bedehuset »Emmaus« i Gildeskaal prestegjeld til avholdelse av gudstjenester m. v.	35
—	25	Res.	om jordfæstelse paa hjælpekirkegaarden paa Bleik i Andenes sogn, Dverberg prestegjeld	35
Febr.	3	Skr.	om at et kommunestyre til drænering av en kirkegaard kan fremtvinge fornøden avgrøftning paa fremmed grund	43
—	25	Res.	om jordfæstelse paa en hjælpekirkegaard paa gaarden Valøen i Vikten annekssogn, Nærø prestegjeld	57
Mars	7	Res.	om jordfæstelse paa en hjælpekirkegaard paa gaarden Frengen i Skjørn, Bjugn prestegjeld	67
—	14	Res.	om opførelsen av en ny kirke for Kvenvær sogn, Hitteren prestegjeld m. v.	73
—	14	Res.	om opførelsen av Ask kapel i Strudshavn sogn, Askøeu prestegjeld m. v.	73
—	14	Res.	om jordfæstelse paa hjælpekirkegaarden paa gaarden Lilleaamo, Værdalen prestegjeld	74
April	3	Res.	om jordfæstelse paa hjælpekirkegaarden paa Bunesfjord i Moskenes	96
—	10	Res.	om jordfæstelse paa hjælpekirkegaarden paa Hofstad i Bjørnør m. v.	101
—	24	Res.	om særskilt kirketilsyn for Snilfjorden kapel i Hevne prestegjeld	110
Mai	29	Res.	om oprettelse av Bremangerpollen annekssogn m. v.	178
—	29	Res.	om særskilt kirketilsyn for Kaafjord kapel, Alten prestegjeld	179
Juni	27	Res.	om særskilt kirketilsyn for Øverdalen kapel, Grytten prestegjeld	244
Juli	31	Res.	om nedtagelse og flytning av Sødorp kirke i Nordre Fron prestegjeld	274
Aug.	11	Skr.	om at der ikke betales for kirkens benyttelse til barnedaab, som foretages i forbindelse med gudstjenesten m. v.	296
Septbr.	16	Res.	om paalæg til sognepresten i Hjelmeland prestegjeld om at foreta jordfæstelser paa Randøen hjælpekirkegaard	424
—	23	Res.	om skyssgodtgjørelse for Lærdal sogneprest paa reiser til Borgund annekskirke	428
Oktbr.	17	Res.	om indvielsen av et lokale til kirkelig bruk for døve i Stavanger	452

1908				Side
Oktbr.	17	Res.	om paalæg til den resid. kapellan i Kinn at jordfæste lik paa Steinhovden hjælpekirkegaard . .	452
—	17	Res.	om at stiftsprovst Jensens og sogneprest Arnesens samling av »Salmer ved Brudevielse« autoriseres	452
Novbr.	14	Res.	om antallet av sittepladser i den opførendes kirke for Kraakerøy sogn m. v.	490
—	14	Res.	om indvielse av en bygning til kirkelig bruk paa Notodden i Hitterdal prestegjeld m. v. . . .	491
—	14	Res.	om indvielse av et forsamlingshus i fiskeværet Helligvær i Bodin prestegjelds hovedsogn som kapel til avholdelse av gudstjenester m. v. . .	491
—	27	Res.	om indvielse av Glesne kapel, Krødsherred sogn, Sigdal prestegjeld til kirkelig bruk m. v. . . .	512
—	27	Res.	om jordfæstelser av begravede lik paa hjælpekirkegaarden paa gaarden Frøisæter i Masfjorden prestegjeld	512
—	27	Res.	om jordfæstelser av begravede lik paa hjælpekirkegaarden paa gaarden Tinnfjordbotn i Lenviken prestegjeld	512
Decbr.	4	Res.	om paalæg til sognepresten i Maalselven om at jordfæste lik paa hjælpekirkegaarden i Sørdalen i Barbu sogn	516
—	31	Res.	om opførelsen av et kapel paa Vaarenesset i Skjold prestegjeld m. v.	527

Kjøbstæder og ladesteder.

1908				
Janr.	25	Res.	om pigtraads anvendelse til gjærde i Lillesand .	32
Mars	28	Res.	om avgifter for benyttelse av det kommunale slagtehus i Lillehammer	88
Mai	5	Res.	om forhøielse av Sarpsborg politimesterembedes avlønning m. v.	119
Juni	27	Res.	om pigtraads anvendelse i Vadsø	243
Juli	8	Res.	om vedtægter ang. skattetakster og førelse av fortegnelse over skattepligtige eiendomme i Narvik	252
—	9	Skr.	om hvorvidt Riksforsikringsanstaltens tilsynsmænd pligter at opkræve præmier for virksomheter utenfor sin by og hvorvidt kommunen er ansvarlig for disse	254
Aug.	15	Lov	om utvidelse av kjøbstaden Fredrikshalds grænser	331
Oktbr.	17	Res.	om forandringer i vedtægtene ang. folkeregister i Kristiania	451
—	17	Res.	om forandringer i vedtægten om ligningsvæsenet i Kristiania	452
Novbr.	7	Res.	om tillæg til overenskomsten mellem Sarpsborg	

1908 Side

formandskap og Borregaards eiere om avstaaelse av grunde til byggetomter i Sarpsborg 481
Decbr. 19 Res. om forholdsregler til overholdelse av bestemmelserne ang. avgift av hunder i Kristiania . . . 521

Kommune- og valgvæsen.

1908
Mai 5 Res. om at Stavanger amtsting kan avholdes i mai maaned 119
— 22 Skr. om hvorvidt ogsaa suppleanter for forlikskommissærer kan fordre sig fritat for andre kommunale hverv 173
— 29 Res. om at Søndre Bergenhus amtsting kan avholdes i november eller december maaned 180
Juli 2 Skr. om at indsparte beløp paa skolebudgettet maa gaa ind i herredskassen og ikke kan disponeres av skolestyret uten herredsstyrets samtykke . . . 247
Septbr. 18 Skr. om bestemmelse av stedet for avholdelse av forlikskommissærvalg 425
Oktbr. 21 Skr. om opførelse av utgiftene ved paabygning av en klokkergaard (skole- eller kommunebudgettet) . . 462
Decbr. 11 Res. om avholdelse av Søndre Trondhjem amtsting . 519

Kongen og kongehuset.

1908
Mars 14 Grundlovsbestemmelse til forandring av grundlovens § 25 71
— 14 Grundlovsbestemmelse til ophævelse av grundlovens § 10 71
Juni 27 Res. om rikets indvortes bestyrelse under Kongens fravær fra hovedstaden m. v. 245
Juli 8 Res. om opbevaring i Trondhjem domkirke av 3 bispekaaper tilhørende kroningsregalierne 251
Aug. 8 Res. om rikets indvortes bestyrelse under Kongens fravær fra hovedstaden 296
— 19 Grundlovsbestemmelse til ny paragraf 11 i grundloven 353
— 19 Grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens §§ 9 og 44 354
— 19 Grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 36 354
Septbr. 8 Res. om rikets indvortes bestyrelse under Kongens fravær fra hovedstaden 396
Oktbr. 24 Grundlovsbestemmelse om ophævelse av grundlovens § 33 464

1908 Side
Oktbr. 29 Res. om rikets bestyrelse under Kongens reise til Danmark 471
Novbr. 23 Res. om rikets bestyrelse under Kongens reise til England 500

Landvæsen.

1908
Janr. 2 Bruksregler for Strandens bygdealmenning i Lom herred 1
— 2 Bruksregler for Ler- og Bæverdalens statsalmenning . 1
— 4 Skr. om at Argentina m. fl. stater har deponeret sine ratifikationer til konvention om oprettelse av et internationalt landbruksinstitut i Rom 23
— 25 Res. om pigtraads anvendelse til gjærde i Finsland herred 32
Mars 9 Skr. om at Østerrike m. fl. stater har deponert sine ratifikationer til konv. ang. et intern. landbruksinstitut i Rom 70
— 28 Res. om pigtraads anvendelse til gjærde i Gran herred 86
April 24 Lov om yderligere forlænget gyldighet m. v. av lov av 2 juni 1883 ang. lapperne i Norge og Sverige . 107
— 24 Res. om optagelse av omstreifende hund i Meldalen herred 109
Mai 22 Res. om pigtraads anvendelse til gjærde i Sylte herred 138
Oktbr. 24 Res. om optagelse av streifende hund i Norderhov herred 464
Novbr. 23 Res. om pigtraadgjærdes anvendelse i Sveen herred . 498

Love og grundlovsbestemmelser m. v.

1908
Janr. 24 Lov indeh. tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 30
Febr. 10 Lov om ugyldighet av visse uthugstkontrakter m. v. 45
— 25 Lov om tillæg til lov ang. skreifiskerierne i Lofoten av 6 aug. 1897 54
Mars 7 Lov indeh. ny avfattelse av visse bestem. i lov av 20 december 1902 om forandr. i lov om konsulatvæsenet av 15 juni 1878 64
— 12 Grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 80 71
— 14 Grundlovsbestemmelse til forandring av grundlovens § 25 71
— 14 Grundlovsbestemmelse til ophævelse av grundlovens § 10 71
— 28 Lov indeh. tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 . 80
April 24 Lov om yderligere forlænget gyldighet m. v. av lov

1908				Side
			av 2 juni 1883 ang. lapperne i kongerikerne Norge og Sverige	107
Mai	13	Lov	om forbud mot fiskeri med bundslæpenot (trawl)	124
—	22	Lov	indeh. forandring i lov av 23 juli 1894, jfr. tillægslov av 18 mars 1899, om skat paa indtægt og formue til stat og kommune	133
—	22	Lov	indeh. forandringer i lov om overformynderiet i Kristiania m. v. av 25 februar 1899	134
Juni	13	Lov	om utlevering av forbrydere	192
—	27	Grundlovsbestemmelse	til forandring i grundlovens § 81	242
—	30	Lov	indeh. forandringer i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslov av 12 juni 1906	246
Juli	8	Grundlovsbestemmelse	til forandring i grundlovens § 52 litr. d.	248
—	8	Lov	om ophævelse av lov om Røros kobberverk av 12 septbr. 1818	249
—	25	Lov	om dispachører	264
—	25	Lov	indeh. forandring i § 1 i lov av 12 juni 1906 om stats- og kommunebidrag til norske arbeidsledighetskasser	266
Aug.	8	Lov	om forandring i lov om arbeiderbruk- og boliglaan av 9 juni 1903	274
—	8	Lov	om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v.	275
—	8	Lov	indeh. forandringer i lovgivningen om den Almindelige Brandforsikringsindretning for bygninger	281
—	8	Lov	om forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet m. v. av 9 juni 1903	282
—	8	Lov	indeh. tillæg til lov om retsanmodninger av 28 juni 1897	286
—	8	Lov	om ordningen av retsforholdene vedk. statens høifjeldsgrund m. v.	287
—	8	Lov	om ulykkesforsikring for fiskere	290
—	15	Lov	om forandring i lov om lærerskoler og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen av 18 januar 1902	297
—	15	Lov	indeh. forandringer i lov om folkeskolen i kjøbstæderne av 26 juni 1889	297
—	15	Lov	indeh. forandringer i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889	304
—	15	Lov	om brandvæsenet	314
—	15	Lov	om forandring i lov om tilvirkning av malt av 12 oktober 1857	328
—	15	Res.	om ikrafttræden av foranstaaende lov	329

1908				Side
Aug.	15	Lov	om kjendtmænd	329
—	15	Lov	om utvidelse av kjøbstaden Fredrikshalds grænser	331
—	15	Lov	om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v.	333
—	15	Res.	om ikrafttræden av foranstaaende lov	347
—	15	Lov	indeh. forandring i lov om den Norske Enkekasse av 21 juni 1895, jfr. lov av 22 mai 1902	347
—	15	Lov	indeh. forandring i lov ang. jagt og fangst av 20 mai 1899, jfr. lov av 14 mai 1902	348
—	19	Grundbestemmelse	til ny § 11 i grundloven	353
—	19	Grundlovsbestemmelse	til forandring i grundlovens §§ 9 og 44	354
—	19	Grundlovsbestemmelse	til forandring i grundlovens § 36	354
—	19	Grundlovsbestemmelse	til forandring i grundlovens § 86	355
—	19	Lov	om forandringer i og tillæg til lov om avgift av fiskevarer til havnearbeider, merker og fæstigheter i fiskeridistrikterne av 24 mai 1873	355
Oktbr.	24	Grundlovsbestemmelse	om ophævelse av grundlovens § 33	464

Maal og vegt.

1908				
Oktbr.	12	Forandringer	i reglementet for den internationale meterkonvention av 1875	441

Medicinal- og sundhetsvæsen.

1908				
Janr.	25	Res.	om anvendelsen av pleiebarnlovens §§ 1—9 i Avaldsnes herred	31
—	25	Res.	om ordfører i helseraadene for Glemminge og Kraakerøy herreder m. v.	35
—	29	Skr.	om hvem der bør ansættes som hjælpevaksinatører	38
—	31	Skr.	om der er adgang til at vælge kvinder som medlem av helseraadet	39
Febr.	1	Res.	om indførsel av kommunal kjøtkontrol for Gjøvik	42
—	1	Res.	om nye sundhetsforskrifter for Fredriksværn herred og om ordning av anmeldelsespligten ved tuberkuløs syks bopælforandring m. v.	42
—	1	Res.	om anlæg av et filialapotek ved Time jernbanestation	42
—	6	Res.	om nye sundhetsforskrifter for Sogndal herred m. v.	43
—	6	Res.	om at en anden læge end embedslægen kan an-	

1908				Side
			tages som ordfører i helseraadene for Vestre Toten, Eina og Kolbu herreder	44
Febr.	25	Res.	om fritagelse for kjøtkontrol for visse dele av Narvik	56
—	25	Skr.	om deling av Sande og Bygstad jordmordistrikter	60
—	26	Skr.	om omregulering av Rødø jordmordistrikt	61
—	26	Skr.	om at desinfektionsmidlet Autan kan sælges av handelsberettigede	61
—	29	Res.	om anvendelsen av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Sarpsborg	62
Mars	7	Res.	om ordning av meddelelsespligten, naar en tuberkuløs forandrer bopæl i Lillehammer	67
—	7	Res.	om forskrifter for smerteforvoldende forsøk med dyr	67
—	19	Skr.	om omkostningene ved revaksination ved læge	78
—	21	Rundskr.	om Acoinums utlevering til tandlæger til indsprøitning	78
—	28	Kundgj.	om at Cape Coast Castle og øvrige byer paa Guldkysten i Afrika samt Guayaquil i Sydamerika er smittet av den orientalske pest	85
—	28	Res.	om oprettelse av et apotek ved Støren jernbanestation	88
—	28	Res.	om forandringer i grubearbeidernes fagforenings syke- og begravelseskasse	89
—	30	Skr.	om deling av Hammerø jordmordistrikt	90
April	1	Skr.	om deling av Sund jordmordistrikt	93
—	3	Res.	om oprettelse av et apotek i Mo i Ranen, Nordland amt	97
—	3	Res.	om lukningstilladelse for filialapoteket i Trysil	97
—	24	Res.	om forskrifter mot smitsomme sygdommes utbredelse i Rennebu herred	109
—	24	Res.	om forandring i lønningsreglerne for funktionærer ved Rikshospitalet m. v.	112
—	24	Res.	om lukningstilladelse for filialapoteket paa Laksevaag	113
Mai	1	Skr.	om hvorvidt et helseraad kan opstille betalingstarif for mottagelse av pleiebørn	115
—	6	Skr.	om at den schweitziske farmakopøkommission har vedtat detaljændringer i den i Brüsseleroverenskomsten av 29 november 1906	121
—	13	Res.	om ordfører i helseraadene for Øvre og Ytre Rendalen	129
—	13	Res.	om oprettelse av et nyt jormordistrikt for Gjeithus m. v.	130
—	16	Skr.	om at begjæring om indlæggelse i Kriminalasylet som regel skal sendes til dets bestyrer ledsaget bl. a. av lægeerklæring	131

1908				Side
Mai	25	Res.	om utskillen av et nyt distrikt fra de to av Nore og Opdal herreder bestaaende jormordistrikter	175
—	29	Res.	om forskrifter mot ondartede smitsomme sygdommes utbredelse i Buksnes herred	177
—	29	Res.	om ophævelse av bestemmelsen om, at lægetilsynet ved Bratsberg amtssykehus skal være forent med Skien distriktslægeembede	180
Juni	5	Res.	om forskrifter mot ondartede smitsomme sygdommes utbredelse i Hosanger herred	184
—	5	Res.	om avgivelse av kaserneanlægget ved Ørje til oprettelse og drift av en kuranstalt for alkoholikere	185
—	13	Kundgj.	om, at Venezuela, Uruguay og Peru samt Bagdad (Mesopotamien) er smittet av pest og at San Francisco ikke længer er pestsmittet	192
—	13	Res.	om oprettelse av et kommunalt sindssykeasyl i Solum, Bratsberg	201
—	13	Res.	om antagelse av en anden læge end vedk. embedslæge til ordfører i Bjelland, Grindum og Aaseral sundhetskommissioner	202
—	27	Res.	om oprettelse av et filialapotek ved Ski jernbanestation	245
—	29	Res.	om deling av Herøy jormordistrikt	246
Juli	8	Res.	om lukningstilladelse for Bergens apotek	250
—	8	Res.	om tilføielse til statuterne for understøttelsesfor. for norske læger og deres efterlatte, omhandlende overlæge C. J. Gamborgs legat	251
—	24	Skr.	om hvorvidt »pillejomfruer« ved apotek kan ekspedere ved skranken	263
—	25	Res.	om nyt regulativ for Kr.a. kommunale sindssykeasyl paa Dikemark m. v.	268
Aug.	19	Res.	om at en anden læge end embedslægen kan antages som ordfører i helseraadet for Edø herred	356
—	21	Kundgj.	om at øerne Terceira og Fayal samt byen Adalia er smittet av den orientalske pest	357
—	29	Plakat	om handel med gifter og apotekvarer	360
—	29	Plakat	om forhandling av gifter ved kjøbmænd, som dertil har politiets tilladelse	384
Septbr.	15	Foranstaltninger	i anl. av kolera	416
—	16	Res.	om vaksinsattesternes indhold	425
—	23	Res.	om anvendelsen av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Vang herred	428
—	28	Rundskr.	om foranstaltninger til forebyggelse av kolera	430
—	28	Skr.	om hvorvidt »Sanitas Blochettes« og »Sanitas desinfecting Tablets« kan sælges i detalj av apotekere alene	434

1908			Side
Oktbr.	3	Plakat om forbud mot indførsel fra Rusland og Finland av brukt kropslinnet m. v.	435
—	3	Res. om forskrifter til forebyggelse av smitsomme sygdommes utbredelse i Opdal herred	436
—	3	Res. om oprettelse av et kommunalt sindssykeasyl paa Nordre Valen i Fjelberg herred	438
—	15	Rundskr. om forholdsregler for at forhindre smitsommme hestesygdommes utbredelse	445
—	16	Skr. om hvorvidt lovens betingelser for adgang til at brænde lik kan fravikes	451
—	27	Skr. om at »Elektro-homøopatiske sukkerkuler« og »Elektriske væsker« er gjenstand for apotekeres enehandel	468
Novbr.	7	Res. om regler for forvaring av farlige sindssyke	477
—	7	Res. om forskrifter til forebyggelse av ondartede smitsomme sygdommes utbredelse i Hammer herred	480
—	7	Res. om at filialapoteket paa Sand i Ryfylke overgaar til selvstændig apotek	481
—	17	Skr. om bromkalium m. v. til sindssyke kan regnes til medicinalutgifter overensst. med lov av 27 juni 1891 § 1, 1ste led	494
—	24	Rundskr. om autorisation av hjælpevaksinatører	501
—	25	Rundskr. om regler for undersøkelser ved Universitetets hygieniske institut m. v.	506
—	27	Plakat om tillæg til de ved tidligere plakater fastsatte kjøtkontrolregler	508
—	27	Plakat om tillæg til plakat av 1907 ang. indførsel av husdyr og smitteførende gjenstande	508
—	27	Res. om anvendelse av pleiebarnslovens §§ 1—9 i Porsgrund	511
Decbr.	4	Plakat om ophævelse av forbud mot indførsel av brukt kropslinnet m. v. fra Finland	515
—	4	Res. om forskrifter til forebyggelse av ondartede, smitsomme sygdommes utbredelse i Aasene herred	515
—	4	Res. om at en anden end vedk. embedslæge kan være ordfører i Leka herreds helseraad	517
—	11	Res. om at en anden end vedk. embedslæge kan være ordfører i sundhetskommissionerne for Hedalen og Sell herreder	519
—	11	Res. om lukningstilladelse for Sandefjords 2 apotek	519
—	18	Skr. om at »Kuriko« er gjenstand for apotekeres enehandel	521

Militærvæsen, vernepligt.

1908			
Janr.	6	Res. om forandringer i planen for marinens sanitet	24
Febr.	25	Res. om fjeldgraa uniform for arméen m. v.	60

1908 Side
Mars 14 Grundlovsbestemmelse til forandring av grundlovens § 25 71
April 3 Res. om forandring i planen for pensionsindretningen for underofficerer og menige av marinens haandverkskorps 98
— 10 Res. om hesteholdsgodtgjørelse for arméens kvarterutredere 104
Mai 13 Res. om »tjenestereglement for d. kgl. norske marine«, 2den del, m. v. 130
— 22 Res. om »Reglement for Sjøkrigsskolen« og »Reglement for sekondløitnanters praktiske utdannelse for indtrædelse i det faste officerskorps« . . . 139
Juni 5 Res. om avgivelse av kaserneanlægget ved Ørje til oprettelse og drift av en kuranstalt for alkoholikere 185
— 5 Res. om tillæg til krigsskoleplanens § 11 185
— 5 Res. om avhændelse av chefsgaarden Kvam i Egge med tilh. skog 185
— 13 Res. om tjenestereglement for marinen m. v. . . . 203
— 19 Res. om lønsregulativ for maskinmestre m. fl. ved marinens korps, reglement for tjenestetillæg for marinens officerer og lønninger for endel civile funktionærer i marinen 240
Juli 8 Res. om budget for marinen samt forandringer i »plan for marinens sanitet« m. v. 254
Aug. 21 Res. om ansættelse av en krigsadvokat og krigsdommer i Tromsø m. v. samt opsætning av et skytterkontor i Kristiania 358
— 29 Res. om inddragning av generalfelttøimesterstillingen m. v. 392
Oktbr. 3 Res. om forøkelse av kadrene i Nordland og Tromsø amter m. v. 439
— 6 Skr. om hvorvidt underofficerer ved skatteligningen tilkommer avdrag i bruttoindtægten for pligt til at holde egen uniform 439
— 15 Rundskr. om forholdsregler for at forhindre smitsomme hestesygdommes utbredelse 445
— 16 Rundskr. om naar frit lægetilsyn av militærpersoner m. v. kan kræves 451
— 21 Rettelser i reglement og regulativ for Sjøkrigsskolen . 462

Pant.

1908
April 7 Skr. om at statsskat ikke har legal og priviligert panteret m. v. 99
— 27 Skr. hvorvidt gamle, i 1883 omtinglæste dokumenter

1908 Side

indgaar under loven ang. visse heftelsers utslettelse av pantebøkerne av 8/6 1907 114
Novbr. 17 Skr. om hvorvidt en mindreaarig kvinde kan bemyndiges til at bestyre en utpantningsforretning . . 494

Pensionsvæsen, pensioner, enkekasser.

1906
Decbr. 22 Bestem. vedk. lovene for Det stavangerske dampskibsselskabs funktionærers pensionsindretning om at tilskuddet ikke skal være gjenstand for utlæg m. v. 530
1907
Juli 22 Bestem. vedk. statuterne for Det farmaceutiske understøttelsesselskaps tillægsfond om at der ikke kan gives utlæg i understøttelserne 530
1908
Mars 14 Res. om stadfæstelse paa statuter for A/S. Christiania Glasmagasins understøttelseskasse 76
— 14 Res. om forandr. av statuterne for »understøttelsesforeningen for norske læger og deres efterlatte« . 76
— 28 Res. om nye statuter for »understøttelsesforeningen for norske advokater og sagførere og deres efterlatte« 89
April 3 Res. om forandring i planen for pensionsindretningen for underofficerer og menige av marinens haandverkskorps 98
— 24 Res. om pensionsindskud av nye lensmænd i Kristian amt m. v. 113
Mai 5 Res. om love for »den Norske Handelsstands Understøttelsesforening« 118
Aug. 15 Lov indeh. forandring i lov om den Norske Enkekasse av 21 juni 1895, jfr. lov av 22 mai 1902 . . 347
Septbr. 8 Res. om anlægsfunktionærernes indlemmelse i jernbanernes pensions- og understøttelseskasse . . . 395

Politivæsen.

1908
Janr. 25 Res. om at politifuldm. i Telemarken skal utføre politimesterforretningene i tinglagene Hiterdal, Gransherred, Tinn, Hjartdal og Saude 36
Febr. 11 Rundskr. om forandring i regnskapsavlæggelse over statskassens ordinære intrader 51
— 25 Res. om forandring i vedtægt ang. offentl. forestillinger i Hamar 55
— 25 Res. om politivedtægt m. v. for Nordre Odalen herred. 55
— 29 Res. om tillæg til politivedtægt for Lillestrøm herred ang. dramatiske forestillinger 61

1908				Side
April	14	Skr.	om at der for Fredriksstad og Drammen kun skal avgives summariske opgaver ang. visse bøter m. v.	105
—	24	Res.	om tillæg til politivedtægt for Fet herred . . .	108
—	24	Res.	om do. » do. » Borgund herred .	108
—	24	Res.	om polititegn for rikets polititjenestemænd . .	111
Mai	5	Res.	om forhøielse av Sarpsborg politimesterembedes avlønning m. v.	119
—	19	Rundskr.	om at det nye polititegn skal avløse alle hittil benyttede m. v.	132
—	29	Res.	om adgang til at gi dramatiske forestillinger m. v. i Namsos	176
—	29	Res.	om uniform for politibetjentene i Fredrikshald .	180
Juni	19	Res.	om ny politivedtægt for Røros.	237
—	27	Res.	om ny do. » Gimsøy herred. . . .	242
—	30	Res.	om tillæg til politivedtægten for Vaagan herred .	247
Aug.	8	Res.	om nye politivedtægter for Saltdalen herred . .	295
Septbr.	16	Res.	om ny politivedtægt for Fredrikshald	417
—	16	Res.	om ny do. » Øvre Eker herred. . .	417
—	23	Rundskr.	om hvorvidt politiet bør utstede pas til fremmede undersaatter.	430
Novbr.	23	Res.	om ny politivedtægt for Skjeberg herred . . .	497
—	23	Res.	om tillæg til politivedtægten for Bergen . . .	497
—	27	Res.	om do. til do. for Kongsberg . .	510
—	27	Res.	om politivedtægt for Buksnes herred	511
Decbr.	19	Res.	om at politimesteren i Telemarken fritages for bestyrelsen av hjælpefængsler inden Telemarken politifuldmægtigs embedsdistrikt og at bestyrelsen overgaar til sidstnævnte	524

Post- og telegrafvæsen.

1908				
Janr.	14	Skr.	om forandr. i »Særskilte bestemmelser om postforbindelsen mellem Norge og Sverige«	26
—	14	Skr.	om forandring i overenskomsten ang. postforbindelsen mellem Norge og Danmark	27
—	23	Cirk.	om tillæg til og rettelser i postanstaltfortegnelsen	30
—	25	Res.	om portoen for postanvisninger paa over kr. 1000,00	36
—	25	Res.	om indkassering av indenrikske fordringer ved postvæsenets mellemkomst	37
—	25	Res.	om at endel frimerker skal ophøre at være frankeringsmiddel m. v.	37
—	25	Res.	om befordring av lokal pakkepost for de for indenrikske pakker fastsatte takster	37
—	25	Skr.	om hvorvidt dokumenter, som skal sendes til fornyet tinglæsn., kan ekspederes portofrit . . .	37

1908				Side
Febr.	11	Skr.	om ændring av takstekvivalenterne i hovedkonventionens tablaa m. v.	50
—	13	Skr.	om at republikken Chile har tiltraadt den intern. telegrafoverenskomst	51
—	13	Cirk.	om tillæg til og rettelser i postanstaltfortegnelsen	52
—	20	Skr.	om den meksikanske regj.'s ratifikation av overenskomsten vedr. traadløs telegrafi	54
—	26	Skr.	om at Sverige har undertegnet overenskomsten om traadløs telegrafi	61
—	26	Skr.	om at republikken Honduras har tiltraadt den intern. postanvisningsoverenskomst	61
Febr.	11	Overensk.	om forandr. i telefonoverensk. mellem Norge og Sverige	63
Mars	5			
Mars	7	Cirk.	om rettelser i postanstaltfortegnelsen	68
—	28	Skr.	om at brev fra privatmand med anmeldelse av en forbrydelse, ikke kan sendes portofrit	89
—	28	Cirk.	om tillæg og rettelser i postanstaltfortegnelsen	89
—	31	Skr.	om at overenskomsten om traadløs telegrafi er ratifisert fra tysk side	92
April	2	Skr.	om Panamas, Koreas og San Salvadors ratifikation av hovedpostkonventionen i Rom	93
—	11	Skr.	om Chilis, Venezuelas og Brasiliens ratifikation av postoverenskomsterne av 26 mai 1906	104
—	24	Skr.	om at de britiske og japanske regjeringer har ratifisert overenskomsten av $^{3}/_{11}$ 1906 vedr. traadløs telegrafi	114
Mai	20	Cirk.	om rettelser i postanstaltfortegnelsen	132
—	25	Skr.	om særlig forbindelse mellem norsk og tysk samt norsk og dansk poststyrelse	175
—	25	Skr.	om at Somaliland-Protektoratet og Caymanøerne har tiltraadt den intern. overenskomst ang. utveksling av brev og æsker med angit værdi	176
Juni	12	Cirk.	om at Dominika (Vestindien) deltar i utvekslingen av internationale svarbevis	192
—	13	Res.	om nyt lønsregulativ for endel telegraffunktionærer	202
—	18	Meddelelse	om at Erytrea har tiltraadt den intern. telegrafkonvention av 1875	233
—	19	Cirk.	om rettelser i postanstaltfortegnelsen	241
—	19	Cirk.	om utstedelse av postanvisninger mellem Norge og Japan i bestemmelsesstedets myntsort	241
—	24	Skr.	om at Spanien, Bulgarien og Persien har ratifisert overenskomsten vedr. traadløs telegrafi av $^{3}/_{11}$ 1906	241
Juli	8.	Res.	om portofrihets attestationsret for assistenten hos Lovtidendens redaktør og for amtmandens 1ste betjent	251

1908				Side
Mai	1		Overensk. om ændringer i overensk. ang. telefonforbindelsen Norge—Danmark	255
Juli	4			
Juli	11			
Juli	24	Skr.	om Rusland m. fl. staters ratifikation og tiltræden av overenskomsten vedr. traadløs telegrafi	263
—	29	Skr.	om forstaaelsen av »brevkort« i handelslovens § 25,2	270
—	29	Skr.	om at Abyssinien (Æthiopien) har tiltraadt konv. om verdenspostforeningen	270
Aug.	29	Res.	om postvæsenets indtægter og utgifter	391
Septbr.	23	Skr.	om at Surinam har tiltraadt overensk. i Rom om utveksling av værdibrev og æsker m. v.	430
—	29	Cirk.	om tillæg til og rettelser i den norske postanstaltfortegnelse	434
Oktbr.	19	Skr.	om hvorvidt tiltaledokument i privat straffesak m. v. kan sendes portofrit mellem sakfører og sorenskriver	460
—	24	Res.	om tilladelse til anlæg av radiotelegrafstationer paa norske skibe samt om regler for benyttelsen av saadanne paa fremmede skibe	465
—	26	Cirk.	om rettelser i postanstaltfortegnelsen	468
—	28	Skr.	om postkonventionens takster i Salvador	470
Novbr.	19	Skr.	om at det Tyske Rikes protektorater har tiltraadt overenskomsten om traadløs telegrafi	495
—	20	Skr.	om Abyssiniens tiltræden til hovedpostkonventionen om verdenspostforeningen	496
—	21	Cirk.	om tillæg til og rettelser i postanstaltfortegnelsen	497
Decbr.	23	Cirk.	om tillæg til og rettelser i postanstaltfortegnelsen	526

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet.

1908				
Janr.	10	Res.	om avgivelse til Odelst. av fortegnelse over de av departementerne foretagne besætt. av bestillinger	25
Febr.	11	Rundskr.	om forandring i regnskapsavlæggelsen over statskassens ordin. intrader	51
—	25	Res.	om at Justisdepartementet skal avgjøre andragender fra underdommere m v. om at benytte edsv. fuldmægtig	58
—	29	Res.	om bemyndigelse for Handelsdepartementet til at meddele fritagelser efter handelsnæringsloven av 16 juli 1907 §§ 4 og 6 m. v.	62
Mars	14	Res.	om nye navn og grænser for rikets 5 bergmesterdistrikter	75
April	1	Skr.	om hvorvidt en forlikskommissær efter flytning til et andet distrikt kan fortsætte i ombudet til sin funktionstids utløp	93

Regjeringen, embeds-, bestillings- og ombudsmænd i almindelighet. 611

1908			Side
April	3	Res. om Justisdepartementets civile budget	96
—	22	Rundskr. om budgetterminens omlægning og om specialregnskapenes avlæggelse	106
—	24	Res. om ophævelse av bestemmelserne om uniform for en del civile embedsmænd	111
—	24	Res. om kontorholdsgodtgjørelse for stiftamtmænd og amtmænd	112
—	24	Res. om forandring i lønningsreglerne for funktionærer ved Rikshospitalet m. v.	112
Mai	5	Res. om forhøielse av Sarpsborg politimesterembedes avlønning m. v.	119
—	22	Res. om bekjendtgjørelse av ledighet i stiftamtmands- og amtmandsembeder	138
—	22	Skr. om, hvorvidt ogsaa suppleanter for forlikskommissærer kan fordre sig fritat for andre kommunale hverv	173
—	29	Res. om ophævelse av bestemmelsen om, at lægetilsynet ved Bratsberg sykehus skal være forenet med Skien distriktslægeembede	180
Juni	27	Res. om rikets indvortes bestyrelse under Kongens fraværr fra hovedstaden m. v.	245
—	27	Skr. om hvem der skal utføre en overleverelsesforretning i Hønefoss	245
Juli	17	Res. om forandring i instruks for styrelsen for statens jernbaner	261
—	17	Res. om nyt lønsregulativ for Norges Geografiske Opmaalings trykkeriassistenter	261
Aug.	19	Grundlovsbest. til forandring i grundlovens §§ 9 og 44	354
—	29	Res. om renter tillagt Nordland amtmandsembede	360
—	29	Rundskr. om betimelig indsendelse av forslag til Stortinget	392
Oktbr.	24	Res. om diplomatiske sakers forberedelse, ekspedition m. v.	466
—	29	Res. om at saker vedk. hjælpe- og understøttelseskasserne for uheldige sjømænd m. v. skal henlægges fra Forsvarsdepartementet til Handelsdepartementet	471
—	29	Res. om rikets bestyrelse under Kongens reise til Danmark	471
Novbr.	23	Res. om rikets bestyrelse under Kongens reise til England	500
—	24	Rundskr. om indsendelsen av svar paa Revisionsdepartementets antegnelser og decissioner	502
Decbr.	4	Res. om at saker ang. dispensation i henhold til lov om bergvæsenet av 22 mai 1902 skal henlægges fra Handels- til Arbeidsdepartementet	516

1908 Side

Decbr. 19 Res. om at de i kgl. res. av 10 septbr. 1891 omhandlede garantidokumenter alene skal omfatte garantiforskrivelser fra det Norske Garantiselskap . . . 525

Religion, gudstjeneste og geistlighet.

1908

Janr. 25 Res. om nedlæggelse av det midlertid. tredjeprestemb. i Baklandet og oprettelse av Lademoen menighet m. v. 33

— 25 Res. om indvielse av bedehuset »Emmaus« i Gildeskaal prestegjeld til avholdelse av gudstjenester m. v. 35

— 25 Res. om paalæg til sognepresten i Dverberg om at forrette jordfæstelse paa hjælpekirkegaarden paa Bleik i Andenes sogn 35

Febr. 10 Res. om bemyndigelse til at avhænde Nærø prestegaard m. v. 47

— 25 Res. om paalæg til presterne i Nærø om at forrette jordfæstelse paa en hjælpekirkegaard paa Valøen i Vikten sogn 57

Mars 7 Res. om paalæg til sognepresten i Bjugn om at forrette jordfæstelse paa hjælpekirkegaarden paa Frengen i Skjørn sogn 67

— 14 Res. om at den med Horten resid. kapellani forbundne post som inspektør ved Horten folkeskole skal fraskilles samme 72

— 14 Res. om jordavgift m. v. til Hedrum og Sandeherred sogneprestembeder m. v. 72

— 14 Res. om gudstjenesters avholdelse i Ask kapel i Askøen prestegjeld m. v. 73

— 14 Res. om konfirmantforberedelsen for Romfo annekssogn, Sundalen prestegjeld 73

— 14 Res. om gudstjenesters avholdelse i Aakernes kapel, Aaseral prestegjeld 73

— 14 Res. om paalæg til den res. kapellan i Øvre Stjørdalen om at forrette jordfæstelse paa en hjælpekirkegaard paa Lilleaamo i Værdalen 74

— 14 Res. om konfirmantundervisningen i Nordre Aurdal prestegjeld 74

— 28 Res. om nedlæggelse av Vang (Hedemarken) res. kapellani og tredjeprestembede samt deling av Vang prestegjeld m. v. 86

April 3 Res. om paalæg til sognepresten i Flakstad om at forrette jordfæstelse paa hjælpekirkegaarden paa Bunesfjord i Moskenes sogn m. v. 96

1908				Side
April	10	Res.	om konfirmantundervisningen i Moskenes sogn, Flakstad	101
—	10	Res.	om paalæg til sognepresten i Bjørnør om at forrette jordfæstelse paa en hjælpekirkegaard paa gaarden Hofstad i Bjørnør hovedsogn	101
Mai	5	Res.	om tiden for avholdelse av konfirmationen i Giske sogn, Borgund prestegjeld	119
—	29	Res.	om at det kaldskapellaniet i Kristianssand tillagte lønstilskud av sognepresten sammesteds skal bortfalde	178
—	29	Res.	om oprettelse av Bremangerpollen annekssogn m. v.	178
—	30	Rundskr.	om konfirmanters alder m. v.	180
Juli	25	Res.	om tilladelse til avholdelse av gudstjenester m. v. i Tune kommunelokale	268
—	25	Res.	om at den resid. kapellan i Hitteren prestegjeld skal føre kirkebøkene i Fillan og Sandstad sogn	268
—	25	Res.	om at den resid. kapellan i Skedsmo prestegjeld skal føre kirkebøkene for Lillestrøm sogn	268
—	31	Res.	om delvis sløifning av gudstjenester i Froland kirke m. v.	274
Aug.	11	Skr.	om at der ikke skal betales for kirkens benyttelse til barnedaab, som foretages i forb. med gudstjenesten m. v.	296
—	15	Res.	om at sognepresten i Berg skal læse med konfirmantene fra Rokke annekssogn paa et bekvemt sted inden sognet	352
—	15	Skr.	om at attester av i Riksarkivet beroende kirkebøker kan leveres prestene gratis kun til embedsmæssig brug	353
—	29	Res.	om særskilt konfirmation i Luksefjeld kapel, Gjerpen prestegjeld	359
Septbr.	8	Res.	om bemyndigelse for biskopene til at tillate konfirmation av voksne personer paa nærmere foreskreven maate	394
—	16	Res.	om konfirmantundervisningen i Bømmel annekssogn, Finnaas prestegjeld	424
—	28	Res.	om skyssgodtgjørelse m. v. for Lærdal sogneprest paa anneksreiser	428
Oktbr.	3	Res.	om bidrag til avlønning av en midlertidig hjælpeprest i Tranøy sognekald m. v.	437
—	3	Res.	om pligt for sognepresten i Nore prestegjeld til at forberede konfirmanterne fra Skjønne kapeldistrikt inden distriktet m. v.	437
—	3	Res.	om særskilt konfirmationsforberedelse m. v. for Andenes annekssogn, Dverberg prestegjeld	437
—	3	Res.	om paalæg til kaldskapellanen ved Domkirken i	

1908				Side
			Kristianssand om at utføre visse aftensangguds-tjenester samt foroprækener	437
Oktbr.	17	Res.	om at stiftsprovst Jensens og sogneprest Arnesens samling av »Salmer ved Brudevielser« autoriseres	452
—	29	Res.	om ordningen av konfirmantundervisningen i Søndeled prestegjeld	470
Novbr.	14	Res.	om ansættelse av en kaldskapellan i Fane samt om gudstjenesternes ordning	490
—	14	Res.	om gudstjenester i en indviet bygning paa Notodden i Hitterdal prestegjeld	491
—	14	Res.	om gudstjenester i et indviet forsamlingshus i fiskeværet Helligvær i Bodin prestegjeld	491
—	18	Skr.	om forstaaelsen av res. av 28 oktbr. 1907 om indførelse til kirkebruk av landsmaalsoversættelsen av kirkens tekstbok og alterbok	494
—	23	Res.	om henlæggelse av endel sogneprestembedet ved Johannes menighet i Bergen tilliggende jordavgifter til Masfjorden sogneprestembede m. v. . . .	499
—	23	Res.	om disposition av endel av de ved salg av Oslo bispegaards jordvei indkomne midler	499
—	27	Res.	om ordning av gudstjenester i Glesne kapel, Krødsherred sogn, Sigdal prestegjeld.	512
—	27	Res.	om pligt for sognepresten i Masfjorden prestegjeld til at jordfæste begravede lik paa en hjælpekirkegaard paa gaarden Frøisæter	512
—	27	Res.	om pligt for sognepresten i Lenviken prestegjeld til at jordfæste nedsatte lik paa hjælpekirkegaard paa gaarden Tinnfjordbotn	512
Decbr.	4	Res.	om paalæg til Maalselven sogneprest om at forrette jordfæstelse paa Sørdalen hjælpekirkegaard i Barbu sogn	516
—	11	Res.	om fastsættelse av avsavnsgodtgjørelsen for jordvei for den resid. kapellan i Selbu prestegjeld . . .	519
—	19	Res.	om fastsættelse av avsavnsgodtgjørelsen for embedsgaard for Kraakerøy sogneprest samt forhøielse av Glemminge sogneprests husleiegodtgjørelse . . .	523
—	31	Res.	om gudstjenester i Vaarenesset kapel i Skjold prestegjeld	527

Retten.

1908				
Janr.	20	Skr.	om indhentelse av vidneforklaring fra en person i Brooklyn	28
Febr.	25	Res.	om at bøter efter løsgj lovens §§ 16 og 17 for Kristiania, Bergen, Tr.hjem og Kristianssand skal indtages i de summariske bøtefortegnelser . . .	60

1908			Side
April	30	Rundskr. om iagttagelse av reglerne i § 5 i lov om indskrænkning i retten til at søke utlæg for gjæld av 29 mars 1890 m. v.	115
Mai	13	Res. om tiden for avholdelse av sagetinget for Budalen tinglag	128
Juni	6	Rundskr. om forstaaelsen av § 1 i lov av 8 mai 1869 om paakjendelse av smaa gjældssaker	190
Aug.	8	Lov indeh. tillæg til lov om retsanmodninger av 28 juni 1897	286
—	8	Lov om ordningen av retsforholdene vedk. statens høifjeldsgrund	287
—	19	Grundlovsbest. til forandring i grundlovens § 86	355
Oktbr.	24	Res. om avholdelsen av maanedsting for Stod og Snaasen tinglag	467
Novbr.	5	Skr. om henstillen til høiere retter om at meddele vedk. underretter utfaldet av paakjendte saker	477
—	12	Telegram om at der ikke skal beregnes gebyr for tingsvidne i h. t. utskiftningslovens § 63	489
—	17	Skr. om hvorvidt en mindreaarig kvinde kan bemyndiges til at bestyre en utpantningsforretning	494
Decbr.	5	Skr. om hvorvidt fravær paa fiske regelmæssig kan ansees som lovlig forfald for vidne i straffesak	517
—	19	Res. om at Kristiania overret fra 1 januar 1909 sættes hver mandag kl. 12 middag	524

Samfærdselsmidler (veivæsen, jernbaner, skyss m. v.)

1907			
Mai	18	Slutningsprotokol om jernbanernes tekniske enhet	531
—	18	Do. om lukning av jernbanevogner der skal passere toldgrænse	556
1908			
Janr.	25	Res. om at overingeniør M. Rostad indtil videre skal føre tilsyn med jernveier m. v.	36
Febr.	1	Plakat om regler for dyrs benyttelse som befordringsmiddel	40
April	24	Res. om adgangen til at søke erhverv ved reisendes skyssbefordring i skyssruten Krøderen jernbanestation—Gulsvik jernbanestation	110
Mai	5	Res. om adgangen til at søke erhverv ved reisendes skyssbefordring i skyssruten Sjoa—Hedalen, Gudbrandsdalen	117
—	14	Skr. om vinterarbeidet paa de offentlige veier	131
Juni	13	Res. om forandring i § 23 i Statsbanernes takster og regler for fragtberegning for befordring av reisende m. v. og levende dyr	202

1908				Side
Juni	19	Res.	om ændringer i vedtægtene for benyttelse av motorvogner inden Buskerud amt	238
Juli	8	Res.	om bemyndigelse for Arbeidsdepartementet til at approbere driftsreglement for Orkedalsbanen	250
—	8	Res.	om approbation av takster for den elektriske jernbane fra Thamshavn til Svorkmo	251
—	17	Res.	om forandring i instruks for styrelsen for statens jernbaner	261
—	21		Driftsreglement for person- og godsbefordringen paa Thamshavn—Svorkmo-banen	262
—	29	Skr.	om hvorvidt en herredskommune pligter at delta i utgiftene ved færgehold	270
Aug.	29	Res.	om forskj. lønsspørsmaal vedr. Statsbanernes personale	387
Septbr.	14	Skr.	om vedlikehold av veier og broer mellem gammel og ny herredsgrænse	415
Oktbr.	9	Res.	om at jernbaneanlægget fra Otta til Domaas i Gudbrandsdalen skal være fritat for skatter og avgifter av den dertil erhvervendes grund m. v.	440
—	13	Skr.	om beregningen av skyss- og diætgodtgjørelse for en tjenestemands reise til steder, som ligger over 3 km. fra vedk.s bopæl men under 3 km. fra grænsen av den by, hvori han bor	441
—	24	Res.	om ændring i vedtægtene for benyttelse av motorvogner i Bratsberg amt	465
Novbr.	7	Res.	om sikkerhetsforanstaltninger vedk. færdslen paa de Orkedalsbanen nærliggende veier	480
—	7	Res.	om ændring i takster og reglementariske bestemmelser for Bandak—Nordsjøkanalen	481
—	14	Res.	om takster og regler for samtrafik mellem Arendal—Aamlibanen og Grimstad—Frolandbanen	492
—	14	Res.	om forandring i de for Statsbanerne gjældende regler for fragtberegning og takster for befordring av reisende m. v.	492
—	21	Skr.	hvori antages, at utgiftene til skyss og diæt til en lensmand, som efter vergeraadets anmodning avhenter et barn, som faren ikke vilde gi slip paa, skal utredes av statskassen	496
Decbr.	31	Res.	om forbud mot reisendes skyssbefordring ved andre end dertil specielt berettigede i skyssruten Vik i Eidfjord—Maabøvand	527

Sjøvæsen, havne-, lods-, fyr- og redningsvæsen.

1908				
Janr.	3		Forskrifter for elektriske anlæg ombord i skibe	16
—	11	Skr.	om beregning av havneprocenten av turbiner, som ikke hadde passert havnedistriktet	26

1908				Side
Janr.	18	Skr.	om hvorvidt for utlodsninger, med betalte milepenger for over 15 mil indenskjærs skal svares avgift til Lodsunderstøttelseskassen for hele den lodsede distanse	28
Febr.	6	Res.	om oprettelse av et havnestyre for uthavnene Nordre og Søndre Vaag paa Utsire	43
April	24	Res.	om lønninger ved fyrvæsenet	114
April 8 / Mai	4	Noter	med Storbritannien om forstaaelsen av »tredje stat« i deklarationen om understøttelse av sjømænd	568
Mai	8	Cirk.	om den nye konsulatlovs bestemmelser om fradrag i konsulatavgiften	121
—	13	Res.	om plan for eksamensberettigede sjømandsskoler i Fredrikshald m. v.	130
—	22	Res.	om oprettelse av et havnestyre i uthavnen Helgeroen	138
Juni	5	Plakat	om norske skibes pligt til at hjembefordre norske sjøfolk	182
—	13	Skr.	om at sprængstoffet »Blastine« ikke kan befordres som almindelig gods med dampskibe m. v. . .	233
Juli	8	Res.	om forandringer i bestemmelserne om lodsoldermandskaper, lodsstationer og lodsningsdistrikter .	252
—	17	Res.	om forandring i bestemmelserne om den grænse indenfor hvilken lodsene kan gjøre fortrinsret gjældende	261
Juli 8 / Juli	21	Noter	med Danmark om forstaaelsen av »tredje stat« i deklaration av 10 aug. 1883 om gjensidig understøttelse av sjømænd	262
Juli	25	Lov	om dispachører	264
—	25	Cirk.	om anerkjendelse av visse fat som eksplosionssikre	269
—	30	Noter	med Bulgarien om mestbegunstiget behandling av skibsfart m. v.	271
Aug.	8	Lov	om forandringer i og tillæg til lov om statskontrol med skibes sjødygtighet m. v. av 9 juni 1903	282
—	15	Lov	om kjendtmænd	329
Septbr.	16	Res.	om ikrafttræden av visse bestemmelser i sjødygtighetsloven av $^8/_8$ d. a. samt om forskr. ang. transport av ildsfarlige stoffe paa skibe uten passagercertifikat	417
Oktbr.	3	Res.	om forandring i kgl. res. av 11 juni 1904 om anvendelse av renterne av tilbakeholdte hyrebeløp	438
—	20	Skr.	om undervisning i bruk av Morse's signalsystem ved sjømandsskolerne	461
—	24	Res.	om at takst av det Norske Veritas for skibes vedk. skal ansees som offentlig (lov av 6 aug. 1897 nr. 10)	467

1908 Side

Oktbr. 29 Res. om at saker vedk. hjælpe- og understøttelseskasserne for uheldige sjømænd m. v. skal henlægges fra Forsvarsdepartementet til Handelsdepartementet 471

Oktbr. 31 – Novbr. 5 Noter med Tyskland om forstaaelsen av uttrykket »tredje stat« i deklarationen om gjensidig understøttelse av sjømænd 472

Novbr. 7 Res. om forandr. i takster for benyttelsen av de kommunale brygger i Fredriksværn 481

— 7 Skr. om gebyr for opslag efter skibsregisterlovens § 34 488

— 8 Skr. om hvorvidt toldkassereren er rette vedkommende til efter skibsregisterførerens anmodning at indhente oplysninger om personer, som angives at ha erhvervet dansk borgerret og hvorvidt skibsførere med tidligere erhvervet skipperborgerskap her i landet men nu med islandsk borgerret, fremdeles kan føre norske fartøier 488

— 12 Skr. om hvorvidt en byfoged er berettiget til at beregne gebyr efter sportellovens § 150 for opslag av stevninger i h. t. skibsregisterlovens § 34, 2 led 489

— 14 Res. om midlertidig benyttelse av havnelods paa en strækning av Porsgrundselven og takstregulativ for benyttelsen 490

— 27 Res. om ikrafttræden av dele av sjødygtighetsloven av 1908 forsaavidt kontrol med norske passagerdampskibe mellem Norge og fremmede land betræffer m. v. 511

Skatter og avgifter.

1908

Janr. 11 Skr. om beregning av havneprocenten av turbiner, som ikke hadde passert havnedistriktet 26

— 31 Rundskr. om at Finansdepartementet skal avgjøre spørsmaal om indfordring av skatter i utlandet . . . 39

Febr. 1 Res. om forvaltningsavgiften for aaret 1908 ved Kristiania overformynderi 42

— 6 Skr. om betydningen av et testaments bestemmelse ang. arveavgiftens utredelse 45

Mars 7 Kundgj. om stempelavgift av dokumenter og av spillekort til statskassen i budgetterminen 1 april 1908 til 30 juni 1909 65

— 9 Cirk. om løsning av handelspas 68

— 14 Rundskr. om foranstaltninger til betryggelse av amtskasserernes mellemregnskapsforhold til lensmændene 76

1908			Side
Mars	28	Kundgj. om arveavgift, otteprocentskat og tiendevogsleding til statskassen i budgetterminen 1 april 1908—30 juni 1909	80
—	28	Kundgj. om avgiften av malt-, brændevins- og ætylætertilvirkningen samt av mais og durra, anvendt til brændevinstilvirkning, som skal erlægges til statskassen fra 1 april 1908	82
—	28	Kundgj. om avgift til statskassen av jord, som i budgetterminen fra 1 april 1908 til 30 juni 1909 anvendes til dyrkning av tobak	84
—	28	Res. om at den gjældende toldtarif forlænges indtil videre	85
—	28	Res. om avgift til kommunekassen av off. forestillinger m. v. i Lillesand	85
—	28	Res. om avgiften for benyttelse av det kommunale slagtehus i Lillehammer	88
April	4	Skr. om hvorvidt der skal beregnes arveavgift efter en mand, som ved gjensidig — men omstødelig — testament har efterlatt sine eiendele til sin hustru m.v.	98
—	7	Skr. om at statsskat ikke har legal og priviligert panteret m. v.	99
—	10	Res. om avtak i matrikelen for en gaard i Flaa herred, S. Trondhjem amt	103
—	10	Res. om utslettelse av matrikelen for Kampeløkken, Øier herred	103
—	14	Skr. om at en lesnmand ikke kan beregne inkassosalær av skattedebitor ved en skatteauktion	105
—	14	Skr. om adgang til at likvidere forfalden herredsskat i forfalden lærerløn	105
—	22	Rundskr. om budgetterminens omlægning og om specialregnskapenes avlæggelse	106
—	24	Res. om lønninger m. v. vedk. skatteväsenet	113
Mai	5	Skr. om forstaaelsen av landsskattelovens bestemmelser om skattefrit fradrag	120
—	8	Cirk. om den nye konsulatlovs bestemmelser om fradrag i konsulatavgiftene	121
—	13	Res. om en del eiendommes overførelse fra Gran til Brandbu og omvendt	129
—	20	Skr. om forstaaelsen av landsskattelovens § 53 om overskattekommissioners nedsættelse	133
—	22	Lov indeh. forandring i lov av 23 juli 1894, jfr. tillægslov av 18 mars 1899, om skat paa indtægt og formue til stat og kommune	133
—	22	Res. om utslettelse av matrikelen av en del bruk i Røros herred	138
—	25	Skr. om at erlæggelse av den i presteløn ningslovens	

§ 15 omh. avgift ikke gir stemmeret i kredsmøte (landsskolelovens § 54) 174
Juni 1 Skr. om en ligningskommissions berettigelse til at ta en efter klagefristens utløp indkommet klage under behandling 182
— 19 Kundgj. om indkomstskat til statskassen fra 1 april 1908 til 30 juni 1909 234
— 30 Res. om toldavgifter fra 1 april 1908 246
— 30 Res. om den aarlige avgift for skjænkning av øl m. v. i Lillestrøm herred 247
Juli 6 Skr. om at et kommunestyre ikke kan forandre den i handelslovens § 9 omhandl. avgift 248
— 8 Res. om vedtægter ang. skattetakster og førelse av fortegnelse over skattepligtige eiendomme i Narvik 252
Aug. 15 Lov om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brændevin m. v. 333
— 15 Res. om ikrafttræden av ovennævnte lov 347
— 15 Kundgj. om avgifter av brændevinstilvirkningen m. v. fra 15 septbr. 1908 350
— 19 Lov om forandringer i og tillæg til lov om avgift av fiskevarer til havnearbeider, mærker og fæstigheter i fiskeridistrikterne av 24 mai 1873 355
— 22 Res. om forandringer i toldtariffen 357
— 24 Skr. om forstaaelsen av de i byskattelovens § 50 fastsatte forfaldsterminer 358
— 29 Res. om avtak i matrikelskylden for en eiendom i Aardal herred 392
Septbr. 16 Skr. om at en i flere distrikter skatlagt skatyder i alle tilfælde kan indbringe en overligningskommissions kjendelse for amtsskattekommissionen 425
Oktbr. 5 Skr. om forstaaelsen av skattelovenes bestemmelser ang. deposition av skat (byskattelovens § 51, 2 og landsskattelovens § 61, 2) 439
— 6 Rundkr. om hvorvidt underofficerer ved skatteligningen tilkommer avdrag i bruttoindtægten for pligt til at holde egen uniform 439
— 9 Res. om grænsen for den aarlige avgift for skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Stavanger . . . 440
— 9 Res. om at jernbaneanlægget fra Otta til Domaas i Gudbrandsdalen skal være fritat for skatter og avgifter av den dertil erhvervendes grund m. v. . . 440
— 17 Res. om forandringer i vedtægten om ligningsvæsenet i Kristiania 452
— 17 Res. om grænsen for den aarlige avgift for skjænkning av øl, vin, frugtvin og mjød i Haugesund . . . 453
— 24 Res. om forandr. i ligningsreglerne for Stathelle . . 467

1908			Side
Oktbr.	29	Skr. om lovligheten av en stedfunden skatteutligning .	471
Novbr.	14	Skr. om beskatning av en dambygning over Otterelven, som paa vedk. sted danner grænsen mellem to herreder	493
—	18	Skr. om beskatningen av en forbruksforenings ved salg av varer til medlemmer indvundne overskud m. v.	495
Novbr.	17	Kapitulstakster for aaret 1908	502
Novbr.	24		
—	26	Telegram om utligningen av herredsskat	508
—	27	Res. om nye skatteligningsregler for Porsgrund . . .	513
Decbr.	19	Res. om forholdsregler til overholdelse av bestemmelserne ang. avgift av hunder i Kristiania . . .	521

Skogvæsen, almenninger, fløtnings-, kanal-(vasdrags-) væsen.

1908			
Janr.	2	Bruksregler for Stranden bygdealmenning i Lom herred	1
—	2	Bruksregler for Ler- og Bæverdalen statsalmenning .	1
—	24	Lov indeh. tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 .	30
—	25	Res. om skogbrandsregler for Aremark herred . . .	31
—	25	Res. om skogvedtægter for Tromø herred	31
—	25	Res. om nye skogvedtægter for Aas herred	31
Febr.	10	Lov om ugyldighet av visse uthugstkontrakter m. v.	45
—	25	Res. om skogvedtægter for Søndre Aurdal herred . .	57
—	25	Res. om do. for Rennebu herred	57
—	25	Res. om skogbrandsregler for Øiestad herred . . .	57
—	25	Res. om do. for Bygland herred . . .	57
Mars	16	Telegram om forstaaelsen av hugstforbudet i lov av 24 januar 1908 § 3	77
—	28	Lov om tillæg til lov om adgang til at erhverve skog, bergverk eller vandfald av 12 juni 1906 . . .	80
—	28	Res. om skogbrandsregler for Iveland herred . . .	86
April	1	Bruksregler for Reset bygdealmenning	93
—	2	do. for Nordre Koloen statsalmenning . . .	93
—	10	Res. om skogbrandsregler for Grue herred	101
—	24	Res om forandring i skogvedtægterne for Romedal herred	110
Mai	5	Res. om skogvedtægter for Gran herred	117
—	13	Res. om ophævelse av vernskogvedtægterne for Østre Slidre herred	125
—	13	Res. om skogvedtægter for Eidskog herred	125
—	13	Res. om skogbrandsregler for Hof herred, Jarlsberg og Larvik amt	200
Juli	6	Nye bruksregler for Foldalen statsalmenning, Lille Elvedalen herred	248

1908				Side
Juli	17	Res.	om fareklasse for skogsarbeide (hugning og kjøring av tømmer m. v.)	260
—	17		Forandring i bruksregler for Horg østre bygdealmenning, Horg herred	261
—	25	Res.	om reglementsbestemmelser for fløtning av tømmer i Suldalselven i Ryfylke	267
Aug.	8	Lov	om vernskogens bevarelse og mot skogens ødelæggelse m. v.	275
Septbr.	8	Res.	om reglement for benyttelse av reguleringsdammen for Tinsjø	395
—	8	Res.	om reglement for benyttelse av reguleringsdammen for Møsvand	396
—	29		Bruksregler for Lunner bygdealmenning	434
Oktbr.	17	Res.	om regler for fællesfløtningen i Hisaaen, Nedenes amt	452
Novbr.	7	Res.	om ændring i takster og reglementariske bestemmelser for Bandak-Nordsjøkanalen	481
Decbr.	11	Res.	om reglement for manøvrering av reguleringsdammen for Tyrifjorden	520
—	19	Res.	om skogvedtægter for Malvik herred	522

Skole- og undervisningsvæsen.

1908				
Janr.	10	Skr.	om avgangseksamenskarakteren for lærerskolekandidater, som fremstiller sig til ex. artium	25
—	15	Skr.	om beting. for ansættelse i lærerindepost av høiere lønningsgruppe	28
—	21	Skr.	om at vergeraadet og ikke skolestyret skal fatte beslutning om et av vergeraadet bortsat barns utvisning av folkeskolen	29
—	22	Skr.	om hvorvidt engelsk kan optages som fag i en fortsættelsesskole	29
—	25	Skr.	om ret til avh. av middelskoleeks. for cand. mag. Ording som enebestyrer av Nissens pikeskole	34
—	25	Skr.	om ret for bestyrer av Kristiania priv. lærerskole, Ording, til at avholde anordn. lærerprøver	34
—	31	Skr.	om at en fortsættelsesskolelærer ikke kan være lærernes repræsentant i skolestyret	38
—	31	Skr.	om hvorv. bidrag kan ydes av amtsskolekassen til et privat husflidskursus	38
—	31	Skr.	om hvorvidt en del av lærers eller lærerindes løn under permission kan brukes til hjælp til avlønning av vikar	39
Febr.	6	Skr.	om hvorvidt engelsk kan optages som fag i en fortsættelsesskole	45

1908				Side
Febr.	6	Skr.	om grunden til, at et abnormt barn ikke indkaldes til abnormskole	45
—	10	Res.	om at Varaaen bruksskole indlemmes i Fet herreds skolevæsen	46
—	10	Rundskr.	om undervisning i skytning ved eksamensberettigede skoler m. v.	47
—	10	Skr.	om at bestemmelsen i skolelovens § 22 ikke kan ophæves ved avtale	49
—	25	Res.	om godkjendelse av Vellesens »Bibelhistorie for skole og hjem«	58
—	25	Res.	om fritagelse for Sørfrøya herred for at anskaffe den i landsskolelovens § 24 paabudte jordvei m. v.	58
—	25	Res.	om fritagelse for Osen herred for at anskaffe den i landsskolelovens § 24 paabudte jordvei m. v.	58
—	29	Res.	om fritagelse for Fyresdal herred for at anskaffe den i landsskolelovens § 24 paabudte jordvei m. v.	62
—	29	Skr.	om statsbidrag til særundervisning for børn, som paa grund av spedalskhet i hjemmet er utelukket fra folkeskolen	62
Mars	7	Res.	om forskrifter for smerteforvoldende forsøk med dyr	67
—	14	Res.	om at den med Horten resid. kapellani forbundne post som inspektør ved Horten folkeskole skal fraskilles samme	72
—	14	Res.	om tillæg til og forandringer i artiumsreglementet av 12 novbr. 1902	74
—	28	Res.	om midlertidige lønstillæg for endel lærere og lærerinder ved abnormskolerne	87
—	31	Rundskr.	om vilkaarene for ikke-studenters adgang til statsøkonomisk eksamen	91
April	3	Res.	om ny redaktion av § 8 i reglementet for lærerprøver	94
—	3	Res.	om eksamensret for Hallings pikeskole	95
—	3	Res.	om do. for Vestheim do.	96
—	8	Rundskr.	om indførelse av den logiske tegnsætning i de eksamensberettigede, høiere almenskoler	100
—	18	Skr.	om at skolestyret ved besættelsen av ledig lærerpost i almindelighet er bunden ved de kundgjorte vilkaar	105
—	18	Skr.	om adgang til at likvidere forfalden herredsskat i forfalden lærerløn	105
Mai	4	Skr.	om forskjellige spørsmaal m. h. t. bruksskoler m. v.	116
—	5	Res.	om tilfølgetagelse av Universitets- og Tøienfondets budget	118
—	5	Res.	om sproget — riksmaal eller nynorsk — ved besvarelse av de skriftlige opgaver ved Universitetets eksamener	119

1908				Side
Mai	5	Res.	om fritagelse for Gjevedal herred for at anskaffe den i landsskolelovens § 24 paabudte jordvei . .	119
—	5	Skr.	om refusion hos uegte født barns far for utlæg ved dets bortsættelse ved vergeraadet	120
—	5	Skr.	om forholdsregler naar ny kreds negter at skaffe fornødent skolelokale	120
—	13	Res.	om plan for eksamensberettigede sjømandsskoler i Fr.hald m. v.	130
—	19	Skr.	om hvorvidt offentlige skolers lærere har retskrav paa fri vikar for fravær til opfyldelsen av borgerlige ombud	131
—	22	Res.	om eksamensret for Volden private lærerskole . .	138
—	25	Skr.	om hvorvidt kommunebeslutning om læreransættelse kan indankes for regjeringen	173
—	25	Skr.	om at et skolestyres beslutning om skolens undervisningssprog blir staaende, indtil den forandres av samme	174
—	25	Skr.	om tidspunktet for en befordret folkeskolelærers opsigelse og fratræden	175
—	25	Skr.	om at der ikke er adgang til at nedsætte skoleukernes antal for fast ansatte lærere og lærerinder med derav følgende nedsættelse av lønnen	175
—	29	Res.	om bevilgning til offentl. høiere almenskoler m. v.	177
Juni	11	Skr.	om at anordnet privat undervisning ikke gir skolestyret ret til indskrænkning i folkeskoleundervisningen	191
—	19	Res.	om lønningsregulativ for professoren ved Trondhjem tekniske høiskole	240
Juli	2	Skr.	om at indsparte beløp paa skolebudgettet maa gaa ind i herredskassen og ikke kan disponeres av skolestyret uten herredsstyrets samtykke . . .	247
—	2	Skr.	om at det paahviler herredet at skaffe gjærder rundt lærerjordens have	247
—	2	Skr.	om nødvendigheten av at kundgjøre paany en lærerpost	247
—	3	Skr.	om pligt for lærerne til at tilse børnene paa skolen $^1/_2$ time før skoletiden	248
—	9	Skr.	om at kun en lærers eget sygdomsforfald berettiger herredet til bidrag av amtsskolekassen til vikarløn	254
—	13	Skr.	om hvorvidt tilsynsutvalget er lærernes overordnede	258
Aug.	8	Res.	om ordning av husmorskoler og oprettelse av en lærerindeskole i husstel m. v.	295
—	15	Lov	om forandring i lov om lærerskoler og prøver for lærere og lærerinder i folkeskolen av 18 januar 1902	297

1908				Side
Aug.	15	Lov	indeh. forandringer i lov om folkeskolen i kjøbstæderne av 26 juni 1889	297
—	15	Lov	indeh. forandringer i lov om folkeskolen paa landet av 26 juni 1889	304
—	26	Skr.	om hvilken amtsskolekasse skal utrede alderstillæg til en lærer	358
—	29	Res.	om »reglement for anbringelse av Universitetets kapitaler«	359
Septbr.	19	Rundskr.	om skolestyrernes mulktforelæg	426
—	21	Skr.	om fremgangsmaaten ved valget av formand i et skolestyre	427
—	22	Skr.	om utskrivning av folkeskolen	428
—	23	Res.	om skyss- godtgjørelse m. v. for assistenten ved det hygieniske institut	429
—	23	Skr.	om ordningen av bidrag til sløidunderv. for konfirmert ungdom	429
Oktbr.	3	Res.	om at Bøhnsdalen Mills Ltd bruksskole indlemmes i Eidsvold herreds folkeskole	437
—	9	Res.	om middelskoleeksamensret for cand. philos Melbye som bestyrer av Vestre Fredriksstad pikeskole	440
—	12	Skr.	om at et vergeraads beslutning om, at et barn skal bortsættes i familie alene kan fattes i lovformelig møte m. v.	444
—	20	Rundskr.	om en lærerskoleelev, som ikke har bestaat opflytningsprøven til høiere klasse ved én skole kan optages i en saadan ved en anden (privat) lærerskole som »hospiterende« elev	460
—	21	Skr.	om opførelse av utgiftene ved paabygning av en klokkergaard (skole- eller kom.budgettet)	462
—	23	Skr.	om hvorlænge et skolehjem er forpligtet til at bekoste sykehusforpleining for børn fra samme	464
—	24	Skr.	med henstillen til skolestyrerne om at fatte beslutning i h. t. skolelovens § 73	467
—	29	Res.	om middelskoleeksamensret for Vestheim pikeskole (best. Myhre og frk. Dannevig)	470
—	31	Skr.	om refusion for kommunens utlæg for et av vergeraad i familie anbragt barn kan fordres	472
Novbr.	16	Skr.	om at en sløidlærer er at betragte som timelærer m. v.	493
—	21	Skr.	hvori antages, at utgiftene til skyss og diæt til en lensmand, som efter vergeraadets anmodning avhenter et barn, som faren ikke vil gi slip paa, skal utredes av statskassen	496
—	23	Skr.	om naar og hvorledes biskops og provsts overtilsyn med undervisningen i kristendomskundskap i skolerne bør foregaa	500

1908 Side
Novbr. 25 Rundskr. om regler for undersøkelser ved Universitetets hygieniske institut m. v. 506
— 27 Res. om fritagelse for Lille Topdal herred for at anskaffe den paabudte jordvei og bolig for lærer . 513
Decbr. 3 Skr. om at folkeskolens lærebøker skal være godkjendt av Kirkedepartementet 514
— 7 Telegram om lærernes repræsentation i skolestyret . . 517
— 11 Res. om fritagelse for Bykle herred for at anskaffe paabudt lærerjord m. v. 518
— 11 Skr. om at tilladelse ikke kan ventes git til forsøksvis ekspropriation paa 3 forskjellige steder til skoletomt 520

Sociale anliggender.

1908
Juni 30 Lov indholdende forandringer i lov om ulykkesforsikring for arbeidere i fabrikker m. v. av 23 juli 1894 med tillægslov av 12 juni 1906 246
Juli 25 Lov indeh. forandring i § 1 i lov av 12 juni 1906 om stats- og kommunebidrag til norske arbeidsledighetskasser 266
Aug. 8 Lov om forandring i lov om arbeiderbruk- og boliglaan av 9 juni 1903 274

Sparebanker (se bank- og pengevæsen).

Sportelvæsen.

1908
Janr. 13 Skr. om hvorvidt sportellovens § 100 kan anvendes ved deposition av kontante penger til sikkerhet for mais- og maltavgift 26
Febr. 4 Skr. om beregning av behandlingsgebyr efter sportellovens § 1 i en sak mellem et konkursbo og et handelsfirma 43
— 21 Skr. om at et fattigstyre antages fritat for betaling for utskrifter av tingl. dokumenter 54
— 21 Skr. om gebyrets beregning (sportellovens § 49) for tingl. av utskrift av et sorenskriveris ekstraprotokol . . 54
— 25 Skr. om tinglæsningsgebyr for avgift ved eiendoms erhvervelse efter lov av 12 juni 1906 60
Mars 6 Skr. om gebyrs beregning efter sportellovens § 142 for fortløpende utskrift av forskj. selvstændige forretninger 63
— 19 Skr. om gebyrs beregning efter sportellovens § 47 for

1908				Side
			panteattest rekvirert av en amtskasserer til bruk ved skatteauktion	78
Mars	25	Skr.	om gebyrs beregning for tinglysning av utskrift av offentlig brandtakstforretning m. v.	79
—	28	Skr.	om beregning av utskriftsgebyr efter sportellovens § 75 for hjemmelsbrev og skifteutlæg	90
—	30	Skr.	om forstaaelsen av sportellovens § 54	90
April	2	Skr.	om forstaaelsen av sportellovens § 47, 3dje led .	94
—	14	Skr.	om at en lensmand ikke kan beregne inkassosalær av skattedebitor ved en skatteauktion	105
—	22	Rundskr.	om avlæggelse av sportelregnskapene . . .	106
Juni	1	Skr.	om at en lensmands tilkommende for reise til forkyndelse av stevning til bevisoptagelse i fattigtvist skal beregnes efter sportellovens § 114	182
—	11	Skr.	om tinglysningsgebyret for kjøpekontrakt med forbehold om frit hus	191
—	18	Skr.	om beregningen av gebyr for fornyet tinglysning av en obligation med pant bl. a. i halvparten av 2 slupper	233
Juli	13	Skr.	om gebyr for tinglysning av paategning paa en obligation, indeholdende en tillægspantsættelse (sportellovens § 51, s. p.)	259
—	27	Skr.	om beregningen av gebyr i forskjellige tilfælde .	269
Aug.	12	Skr.	om at der efter sportellovens § 56 ikke skal erlægges gebyr for indførsler i fast eiendom for amtsskat, kirke- og prestetiende	296
Septbr.	12	Skr.	om beregning av gebyr for tinglæsning av auktionsskjøte paa fast eiendom	399
—	15	Skr.	om at der ikke skal betales for avhjemling av skiftetakst over fast gods, selv om dette ligger utenfor jurisdiktionen	416
—	15	Skr.	om gebyr for en saks utsættelse paa grund av retsmøtets avbrydelse	417
—	21	Skr.	om betaling for forkyndelse av en meddomsretsdom i beneficert privat straffesak	427
Oktbr.	22	Skr.	om best. i sportellovens § 4, litr. 6, kommer til anvendelse paa ekspropriationstakster, avholdt i fortløpende rækkefølge over flere eiendomme i en by (jernbaneloven 7 septbr. 1854 § 2, litr. b) .	463
—	24	Skr.	om en byfoged kan beregne gebyr for mundtlige oplysninger om panteregistrets indhold	468
—	27	Skr.	om en underfoged kan beregne avskrivningsgebyr ved indbet. av brandkontingent	468
Novbr.	7	Skr.	om gebyr for opslag efter skibsregisterlovens § 34	488
—	12	Skr.	om hvorvidt en byfoged er berettiget til at beregne gebyr efter sportellovens § 150 for opslag av	

1908				Side
			stevninger i h. t. skibsregisterlovens § 34, 2det led	489
Novbr.	12	Telegram	om at der ikke skal beregnes gebyr for tingsvidne i h. t. utskiftningslovens § 63	489
—	18	Skr.	om hvilken værdi, der skal lægges til grund for stempelavgiftens og tinglysningsgebyrets beregning ved tinglysning av en eiendomshævdsdom	495
—	19	Skr.	om lensmænds ret til at beregne gebyr efter sportellovens § 142 for attester i anl. av forsikrede bygningers utmeldelse av Brandforsikringsindretningen	495
—	30	Skr.	om der blir at erlægge gebyr til statskassen for en i h. t. sjøfartslovens § 40 avholdt sjøforklaring i anl. av at et skibsmandskap var omkommet	514
Decbr.	4	Skr.	om gebyrs beregning for tinglysning av særskilt erklæring om størrelsen av den en fast eiendom tilhørende skoggrund	517

Statistik.

Statskassen, statens eiendomme.

1908				
Janr.	25	Res.	om approb. paa bud paa en parcel av Nordre Østerdalen sorenskriveris emb.gaard m. v.	35
Febr.	10	Res.	om bemyndigelse til at avhænde Nærø prestegaard	47
—	11	Rundskr.	om forandring i regnskapsavlæggelsen over statskassens ordinære intrader	51
Juni	5	Res.	om avhændelse av chefsgaarden Kvam i Egge med tilhørende skog	185
Aug.	8	Lov	om ordningen av retsforholdene vedk. statens høifjeldsgrund m. v.	287
Oktbr.	29	Res.	om avhændelse av kirkesanger-enkesætet Holland i Leikanger m. v.	471
Decbr.	19	Res.	om instruks for »Palæfondet«	525

Stempelvæsen.

1908				
Febr.	10	Rundskr.	om faste kurser ved stempling av veksler lydende paa fremmed myntsort	50
Mars	7	Kundgj.	om stempelavgift av dokumenter og av spillekort til statskassen 1 april 1908 til 30 juni 1909	65
Novbr.	18	Skr.	om hvilken værdi, der skal lægges til grund for stempelavgiftens og tinglysningsgebyrets beregning ved tinglysning av en eiendomshævdsdom	495

Side

Stortinget, stemmeret.

1908

Janr. 10 Res. om fortegnelse til Odelstinget over av departementerne foretagne besættelser av bestillinger . . . 25

Mars 12 Grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 80 71

Juli 8 Grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 52 litr. d. 248

Aug. 19 Grundlovsbestemmelse til forandring i grundlovens § 86 355

— 29 Rundskr. om betimelig indsendelse av forslag til Stortinget 392

Sverige.

Toldvæsen, ind- og utførsel.

1907

Mai 18 Slutningsprotokol om lukning av jernbanevogner der skal passere toldgrænse 556

1908

Janr. 11 Skr. om beregning av havneprocenten av turbiner, som ikke hadde passert havnedistriktet 26

— 28 Skr. om hvorvidt et handelsdrivende aktieselskap kan faa ret til kreditoplag 38

Febr. 25 Res. om forandring av kontortiden ved Vadsø toldsted 60

Mars 7 Res. om forhøielse av toldopsynsmændenes grundløn samt kryds- og uthavnsbetjentenes alderstillæg . 68

— 28 Res. om at den gjældende toldtarif forlænges indtil videre 85

— 28 Res. om forandring av kontortiden for Moss toldsted 88

April 3 Res. om lønninger vedk. toldvæsenet 97

— 3 Res. om bevilgninger til tilfældige utgifter ved toldvæsenet 98

— 10 Res. om forandring i lønningsregulativet for endel toldbestillingsmænd, samt forandring i instruktionen for toldvæsenets embedsmænd og betjenter . . . 103

— 10 Res. om kreditoplagsret for handlende i strandstedet Moldøen 104

Juni 27 Res. om kreditoplagsret for handlende i toldstedet Mo i Ranen 245

— 30 Res. om toldavgifter fra 1 juli 1908 246

Juli 17 Kundgj. om toldavgifter fra 1 juli 1908 260

Aug. 21 Res. om forandringer i toldtariffen 357

Oktbr. 3 Plakat om forbud mot indførsel fra Rusland og Finland av brukt kropslinnet m. v. 435

1908				Side
Oktbr.	3	Res.	om forandring i kontortiden ved Mo toldsted i Ranen	438
—	14	Skr.	om bemyndigelse for toldfunktionærerne ved Otteid toldvaktstation til at fortolde varer, der indføres ad bestemte veier til der eller i nærheten boende personer m. v.	445
—	17	Res.	om inddragning av en uthavnsbetjentpost og oprettelse av en toldopsynsmandpost i Søndenfjeldske grænsetolddistrikt	453
—	17	Skr.	om tilladelse til at indføre toldbare varer ad den nye vei fra Lima i Sverige til Flermoen toldstation i Trysil	453
—	29	Res.	om forandr. av res. av 16 decbr. 1899 om ekstrakter av toldregnskaperne	471
—	31	Res.	hvorved endel tolddistrikters grænser forandres	472
Novbr.	8	Skr.	om hvorvidt toldkassereren er rette vedk. til efter registerførerens anmodning at indhente oplysninger om personer, som angives at ha erhvervet dansk borgerret m. v.	488
Decbr.	23	Res.	om inddragning og oprettelse av toldopsynsmandsposter i Larvik tolddistrikt	526

Traktater (se diplomati).

Tyende.

1908			
Janr.	7	Regler og takster for fæstekontor i Eidsvold	24
Mai	9	Bestem. om fæste- og engagementskontorer i Hønefoss	124
Aug.	21	Regler for fæstekontor i Ringsaker herred	358

Veivæsen (se samfærdselsmidler).

Ægteskab (se egteskap).

Depotbiblioteket
h050 34 365

Norsk
Lovtidende

1908
2. Afdeling